

نگران خاورمیانه

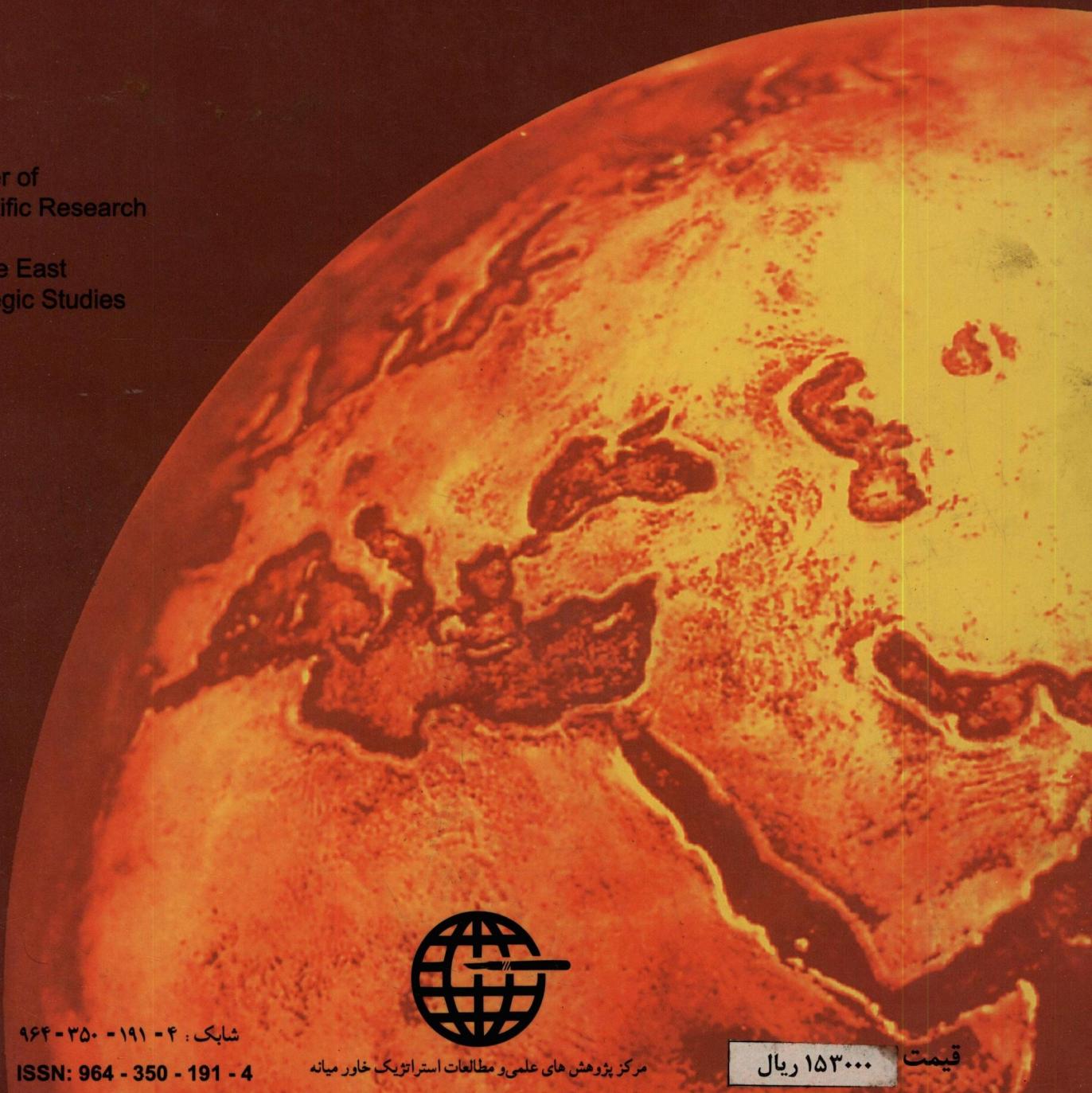
برهه و تدوین
بیژن اسدی

WHO'S WHO in the MIDDLE EAST

Bijan Assadi

Center of
scientific Research
&
Middle East
Strategic Studies

شابک : ۱۹۱ - ۳۵۰ - ۹۶۴

ISSN: 964 - 350 - 191 - 4

مرکز پژوهش های علمی و مطالعات استراتژیک خاور میانه

قیمت ۱۵۳۰۰ ریال

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
الْحُكْمُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰالَمِينَ
وَاللّٰهُ عَلٰى اٰمٰنِ الْمُرْسَلِينَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشنامهٔ نجگان خاورمیانه

پژوهش و تدوین:

بیژن اسدی

اسدی، بیژن

دانشنامه نخبگان خاورمیانه / پژوهش و تدوین بیژن اسدی - تهران:
مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات استراتژیک خاورمیانه، ۱۳۷۹ . ۴۱۲ ص.

ISBN 964-350-191-4

فهرستنويسي براساس اطلاعات فيپا.

كتابنامه: ص. ۴۰۵ - ۴۱۰ .

۱ . خاورمیانه - قرن ۲۰ - سرگذشتندame. الف. مرکز پژوهش‌های
علمی و مطالعات استراتژیک خاورمیانه. ب. عنوان.

۹۵۶/۰۴۰۹۲۲

DS ۶۱/۵

م ۷۸ - ۲۷۵۶۹

ن ۵ الف/

كتابخانه ملي ايران

ناشر: مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات استراتژیک خاورمیانه
عنوان: دانشنامه نخبگان خاورمیانه
پژوهش و تدوین: بیژن اسدی

چاپ و لیتوگرافی: لیلا

تهران ۱۳۷۹

تیرماه ۳۰۰۰

قيمت: ۱۵۳۰۰ ریال

کلية حقوق ناشر محفوظ است

تهران، بلوار کشاورز، خیابان شهید بهرام نادری، (سهیل) شماره ۲۰

تلفن: ۸۹۶۴۲۸۲ و ۸۹۶۱۷۷۰

فاكس: ۸۹۶۹۵۶۵

ص. ب ۱۴۱۵۵/۴۵۷۶

تقدیم به :

پدر و مادرم،

که چراغ دانش و پژوهش را فرار ابراهیم افروختند،

به :

همسر و فرزندانم،

که با صبر و تحمل و ایثار بی پایان خود،

امکان پژوهش و تدوین این مجموعه را برایم فراهم ساختند

فهرست مطالب

صفحة	عنوان
الف.....	مقدمة ناشر.....
پ-۵.....	مقدمة.....
۱-۱۰.....	آ.....
۱۱-۴۳.....	ا.....
۴۴-۷۴.....	ب.....
۷۵-۸۵.....	پ.....
۸۶-۹۳.....	ت.....
۹۴-۹۶.....	ث.....
۹۷-۱۰۶.....	ج.....
۱۰۷-۱۱۱.....	ج.....
۱۱۲-۱۲۲.....	ح.....
۱۲۳-۱۴۳.....	خ.....
۱۴۴-۱۵۱.....	د.....
۱۵۲-۱۵۴.....	ذ.....
۱۵۵-۱۶۹.....	ر.....
۱۷۰-۱۷۷.....	ز.....
۱۷۸-۱۷۹.....	ژ.....
۱۸۰-۱۹۴.....	س.....
۱۹۵-۲۱۱.....	ش.....
۲۱۲-۲۲۰.....	ص.....

عنوان	صفحة
ض	۲۲۱-۲۲۳
ط	۲۲۴-۲۳۰
ظ	۲۳۱-۲۳۵
ع	۲۳۶-۲۶۲
غ	۲۶۳-۲۶۵
ف	۲۶۶-۲۸۱
ق	۲۸۲-۲۹۰
ک	۲۹۱-۳۰۸
گ	۳۰۹-۳۱۶
ل	۳۱۷-۳۲۶
م	۳۲۷-۳۵۸
ن	۳۵۹-۳۷۵
و	۳۷۶-۳۸۲
ه	۳۸۳-۳۹۴
ی	۳۹۵-۴۰۳
کتابشناسی	۴۰۵-۴۱۰

نشانه های اختصاری کتاب

نشانه	واژه . عبارت	نشانه	واژه . عبارت
ش.	شرق ، شرقی	ش.	آکادمی
ش.ش.	شماره های	(عالی)	آم.
شم.	شمال ، شمالی	انجمن	اج.
ص.	صفحه	استاد	اس.
(ص)	صلوات الله عليه	انتشارات ، آثار	ان.
ص.ص.	صفحات	بعد از انقلاب اسلامی	باق.
ع.	عضو ، عضویت	بعد از میلاد مسیح	ب.م.
(ع)	علیه السلام	پارلمان	پار.
غ.	غرب ، غربی	پست وتلگراف و تلفن	پ.ت.ت.
ف.	فوت	تولد	ت.
ف.د.	فرداشیون	تاریخ	تا.
ف.ل.	فوق لیسانس	تحصیلات	تح.
ق.اق.	قبل از انقلاب اسلامی	جلد ، جنوب (جنوبی)	ج.
ق.م.	قبل از میلاد مسیح	جمهوری اسلامی ایران	ج.ا.ا.
کا.	کالج	جلدهای	ج.ج.
کت.	کمیته	جنگ جهانی اول	ج.ج.ا.
کر.	کنگره	جنگ جهانی دوم	ج.ج.ج.
کم.	کمیسیون	چاپ	چ.
کن.	کنفرانس	حدود ، نزدیک به	ح.
ل.	لیسانس	دیپلم	د.
م.	سال میلادی	دانشگاه	دا.
مو.	موسسه	دانشگاههای	داها.
مد.	مدرسه	دکتر ، دکترا	دک.
ن.ک.	نگاه کنید (به)	دانشکده	دن.
نم.	نماینده ، نمایندگی	رجوع کنید به	ر.ک.
و.	وفات	سال	س.
ه.	هجری	سازمان	سا.
ه.ش.	هجری شمسی	سازمان آزادیبخش فلسطین	ساف
ه.ق.	هجری قمری	سالهای	س.س.
		شماره ، سال شمسی	ش.

مقدمه ناشر

در چارچوب فعالیتهای تحقیقاتی خود، مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات استراتژیک خاورمیانه، مجموعه‌ای از تحقیقات مربوط به خاورمیانه را از چند سال پیش توسط اساتید دانشگاه آغاز کرده که به تدریج به چاپ رسیده و به علاقمندان مسایل خاورمیانه عرضه خواهد گردید. اولین کار تحقیقاتی در رابطه با بحران آب در خاورمیانه بود که تحقیق پیرامون این موضوع برای اولین بار به زبان فارسی به چاپ رسید. هم اکنون کتاب دانشنامه نخبگان خاورمیانه به جامعه علمی کشور ارائه می‌گردد. این دانشنامه، نتیجه زحمات چند ساله جناب آقای بیژن اسدی، استاد محترم دانشکده علوم اقتصادی و سیاسی دانشگاه شهید بهشتی است که با دقت، پشتکاری و وسوس علمی قابل احترام ایشان آماده شده است. مسئولین علمی و اجرایی این مرکز در طی این مدت شاهد کوشش بی‌دریغ ایشان در عرضه یک کار ماندنی و با ارزش برای محافل علمی و مراکز اطلاع‌رسانی کشور بودند. فرصت را مغتنم شمرده از زحمات ایشان سپاسگزاری می‌نماییم و امیدواریم دانشنامه نخبگان خاورمیانه برای دانش پژوهان علم سیاست و خاورمیانه شناسان کشور مفیدواعظ گردد. ناشر همچنین وظیفه خود می‌داند که از مجموعه اداری و داده پردازی مرکز جهت زحمات و اعمال دقت وی گیریهای آنها در چاپ و عرضه این کتاب تشکر نماید.

مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات استراتژیک خاورمیانه در حال آماده سازی شش تحقیق دیگر اساتید محترم دانشگاه است که به تدریج به جامعه علمی و دانشگاهی کشور تقدیم خواهد شد. از محققین و دانش پژوهان تقاضا می‌شود هرگونه نظرات اصلاحی و پیشنهادات خود را با این مرکز مطرح بفرمایند. امیدواریم به حول و قوه الهی بتوانیم خدمات خود را با مساعدت اهل علم و تحقیق بصورت عالمانه و کارآمد و در راستای منافع کلان کشور و جهت ارتقاء آگاهی ها و صیقل بخشیدن به بینش‌های علمی تداوم بخسیم.

به نام خداوند جان و خرد

آن که به «قلم» و آنچه با آن «می نویسند» قسم باد کرد

مقدمه

اصطلاح «خاورمیانه» و کاربرد آن دیر زمانی نیست که استفاده عام یافته است. به عبارت روش‌تر، قدمت آن به کمتر از یک قرن می‌رسد. یعنی از زمانی که دریاسالار «آلفرد ماهان» آمریکایی به عنوان یک استراتژیست دریایی و واضح نظریه «ماهانیسم» (تاكید بر قدرت دریایی کشورها)، اصطلاح خاورمیانه را در نوشته‌های علمی خود به کار برد. پس از او نیز به تدریج استفاده از این اصطلاح توسعه یافت؛ بویژه پس از جنگ جهانی دوم، ابعاد کاربردی آن جنبه جهانی و گسترده یافت. اما برخلاف عمر کوتاه وضع و کاربرد اصطلاح یادشده، قدمت حضور و توجه استعمار به کشورهای مختلف خاورمیانه به چند قرن قبل - و به طور مشخص شروع قرن شانزدهم - باز می‌گردد؛ چرا که این منطقه (و کشورهای داخل محدوده آن) یکی از مناطق مهم استراتژیک و رثوبولیتیک جهان به شمار می‌آید که در قرون متتمدی به دلیل موقعیت ویژه خود همواره مورد توجه قدرتهای بزرگ بوده است.

با کشف نفت در ایران در آغاز قرن بیستم و اعطای اولین امتیاز اکتشاف و استخراج نفت به انگلیسی‌ها، دوران جدیدی از توجه و رقابت قدرتها در منطقه خاورمیانه شروع شد. جنگ جهانی اول، سرزمینهای منطقه را به میدان کشاکش قدرتها بای نظیر انگلستان، روسیه، فرانسه، عثمانی، آلمان، ایتالیا، آمریکا و غیره مبدل کرد. رخداد «انقلاب عربی» (۱۹۱۶) با تحریک انگلستان و رهبری «شریف حسین» و نیز انعقاد قرارداد استعماری «سایکس-پیکو» (۱۹۱۶) بین قدرتهای بزرگ وقت، از جمله پیامدهای مهم این جنگ است. در فاصله بین دو جنگ جهانی، پایه‌های استعمار چند قدرت اروپایی در منطقه تحکیم شدت‌تا این که آتش جنگ جهانی دوم شعله ور گردید و خاورمیانه نیز به نوبه خود به یکی از مهم‌ترین میدانهای نبرد و رقابت متفقین و متحدهای مبدل شد. از زمان جنگ جهانی دوم تا قبل از فروپاشی شوروی (۱۹۹۱) نیز، منطقه درگیر رقابت‌ها و کشاکش‌های گسترده بین دو ابرقدرت آمریکا و شوروی بود. پس از آن نیز، با شکل گیری نظم نوین جهانی، شکل دیگری از رقابت‌ها با ویژگی چند قطبی شدن در برابر تک قطبی بودن ادعایی آمریکا تا کنون ادامه یافت.

هدف از مرور مختصر رخدادهای خاورمیانه طی دهه‌های قرن بیستم، این است که نشان دهیم در خلال تحولات مذکور، جدا از نخبگان سنتی خاورمیانه، سه گروه از افراد در زمینه‌های گوناگون به نوعی منشاء تحولات و اثراتی شدند که با عنوانهایی از جمله «نخبگان»، «مشاهیر»، «شخصیت‌ها» و غیره شهرت عام یافتند. گروه اول که اکثریت را تشکیل می‌دادند، شامل کسانی بودند که مسئولیت اداره کشور خود را در زمینه‌های گوناگون سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، نظامی و غیره به عهده گرفتند. آنها عمدتاً جوانانی بودند که پس از تحصیلات متوسطه یا عالی، اداره امور کشور خود را به دست می‌گرفتند و به تدریج تعدادشان افزایش می‌یافتد. اصولاً بارزترین پیشرفت اجتماعی در خاورمیانه، بویژه پس از جنگ جهانی دوم، افزایش کمی و اهمیت نیروی سیاسی یک قشر جدید اجتماعی به نام «طبقه متوسط جدید» بوده است. توسعه طبقه مذکور، عمدتاً به

ضرر نخبگان سنتی خاورمیانه (پادشاهان، شیوخ قبایل، فئودالها و بورژواها) تمام شد. چرا که به تدریج، قدرت و نفوذ سیاسی و اقتصادی آنها کاهش یافت و «جوانان» اداره امور کشور را به دست گرفتند. ظهور و خودنمایی جوانان در «انقلاب ترکهای جوان» (۱۹۰۸) و سالهای پس از آن، نوعی احساس تن و افراطی و از خود بیگانگی در قلمرو حکومت عثمانی را که در تضاد شدید با احترام و تکریم سنتی کشورهای خاورمیانه به مسئله «سن» و «تجربه» بود، به وجود آورد.

در رفاقت گسترده بین سنت و اصلاح طلبی، گمان قوی بر این بود که سنتها برای مدتی طولانی دوام نخواهند آورد و سرانجام، تغییر و دگرگونی، به عنوان ارزشی مثبت پذیرفته خواهد شد. برنامه های اصلاح طلبانه و لاثیک کمال آتابورک، در واقع دو مین حرکت اصلاحی پس از انقلاب ترکهای جوان به شمار میرفت. در واقع، خط مشی های اصلاحی آتابورک کیسم عبارت بود از تغییر و تحول و یا کنار گذاشتن سنتهای سیاسی، حقوقی، مذهبی و فرهنگی، در مقابل نهادهای غربی و اروپایی که نسلهای پیشین با جدیت تمام در برابر آنها مقاومت می کردند. خط مشی های رضا شاه در ایران نیز در واقع، نمونه برداری از اقدامات آتابورک بود که به شیوه ای ملایم تر به مرحله اجرا گذاشته شد و مخالفتهای شدیدی را در میان مردم برانگیخت.

تحولات و برنامه های روبنایی و زیربنایی در کشورهای مصر (۱۹۵۲) و عراق (۱۹۵۸) و نیز اقدامات سیاسی - اقتصادی پیشو و ضداستعماری - ولی ناکام و ناتمام - ایران به رهبری دکتر محمد مصدق (۱۹۵۱-۵۳). موجب ورود جوانان به صحنه مشارکت سیاسی جوامع مذکور شد. در حالی که برنامه های اصلاحی ترکیه به رهبری کمال آتابورک و نیز تا اندازه ای ایران به رهبری رضا شاه عمدتاً جنبه سیاسی و فرهنگی داشت، حرکتهای انقلابی یا اصلاح گرایانه بعدی بیشتر بر تغییر ساختار اجتماعی و اقتصادی تاکید کردند. از جمله برنامه های اخیر، می توان اصلاحات ارضی، صنعتی شدن سریع، اقتصاد برنامه ای دولتی، توسعه رفاه اجتماعی و نیز طرحهای امنیت اجتماعی را نام برد. در همین راستا، برنامه ها و نظریه های سوسیالیستی به عنوان مکتب پویای توده ها و رهبران سیاسی برخی کشورهای خاورمیانه (نظیر عراق، سوریه، مصر) با ملی گرایی ترکیب وارانه شد.

در کشورهای پیشرفته تر خاورمیانه، قشرهای برگزیده سنتی به تدریج قدرت سیاسی خویش را از دست دادند و یا در نتیجه برنامه اصلاحات ارضی، ملی کردن نهادها و دگرگونیهای انقلابی در ساختار سیاسی - اقتصادی کشور به کلی محو و نابود شدند، در مقابل، طبقه متوسط جدید، قدرت و نفوذ روزافروزی پیدا کرد. این طبقه جدید خاورمیانه، عمدتاً متشکل از متخصصان و کارشناسان تحصیل کرده، و مدیران و کارمندان اداری حقوق بگیر و به عبارت رایج تر «تکنوقراتها» یا «فن سالاران» است. به علت افزایش دامنه عمل و نقش دولت در بیشتر کشورهای خاورمیانه، اکثریت اعضای طبقه متوسط جدید به طور مستقیم یا غیر مستقیم مشغول خدمت به حکومت خود هستند. قابل توجه است که ارتقیان نیز عاملی مهم در این طبقه محسوب می شود. بویژه آن که افسران شاغل یا بازنیسته ارتش خود نقش سیاسی مهمی در طبقه جدید کشورهای عرب خاورمیانه ایفا می کنند.

گروه دوم، شامل افرادی است که جنبشهای آزادیخواهانه منطقه را علیه نفوذ و تسلط استعمار رهبری کردند، و غالباً خود امور حکومت کشورشان را به دست گرفتند. آنها موجب شدن کشورهای خاورمیانه - بویژه پس از جنگ جهانی دوم - استقلال خود را بازیابند. در این راه، بویژه افرادی مانند دکتر مصدق، آیت الله کاشانی، جمال عبدالناصر، حبیب بورقیبه، احمد بن بلا، هواری بومدين، اسقف ماکاریوس، و اخیراً آیت الله خمینی (ره) منشأ دگرگونیهای سیاسی، اجتماعی و اقتصادی بسیاری در منطقه بودند. اساساً یکی از عوامل مهم در تغییر و تحولات منطقه پس از جنگ جهانی دوم، توسعه افکار ملی گرایانه به شکل های سیاسی و اقتصادی آن بود. این جریان موجب شد که کشورهای خاورمیانه به طور مؤکد حاکمیت سیاسی خود را به همراه قدرت و استقلال اقتصادی نسبی کشون، از طریق ملی کردن اقتصادشان، صنعتی کردن و استخراج منابع و ذخایر خویش خواستار شوند. در این مورد، دکتر مصدق ملی گرایی ایرانی را پیش برد، میشل عفلق (سوری) و جمال عبدالناصر ملی گرایی عرب را بعضاً با دیدگاههای متفاوت بر انگیختند، و مصطفی کمال پاشا (آتابورک) ملی گرایی ترک را هدایت کرد. افرادی نظیر قاضی محمد و ملا مصطفی بارزانی و دیگران نیز ملی گرایی کرد را شعله ور ساختند. وبالاخره اینکه، تئودور هرتسصل (مجاری الاصل) ملی گرایی یهود را (به شکل صهیونیسم سیاسی) باعث شد که حاصل آن شکل گیری کشور خلق الساعه اسرائیل و ایجاد مسئله غامض «عرب و اسرائیل» در خاورمیانه شد.

علاوه، در دوران پس از جنگ جهانی دوم، ملی گرایی اقتصادی به عنوان یک عامل تبعی ملی گرایی سیاسی معمولاً به

شکل قطع وابستگی اقتصادی به غرب خودنمایی کرده است. فرایند مذکور برای اولین بار در خاورمیانه و به طور مشخص در ایران، در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ (مارس ۱۹۵۱) با ملی کردن صنعت نفت به وسیله دکتر مصدق به انجام رسید. به دنبال آن، و به اعتقاد غالب تحلیلگران خاورمیانه با الهام از اقدام دکتر مصدق، جمال عبدالناصر رئیس جمهوری مصر در ژوئیه ۱۹۵۶ کانال سوئز را ملی اعلام کرد. بدین ترتیب، ضربه‌ای بزرگ بر منافع سیاسی-اقتصادی انگلیسی‌ها و فرانسوی‌ها وارد شد. مدت کوتاهی پس از آن نیز، این روند از طریق «مصری کردن» غالب امور اقتصادی کشور دنبال شد. کشورهای سوریه، عراق و سودان نیز پس از مدتی روش ایران و مصر را دنبال کردند. سپس لیبی و الجزایر نیز به نوبه خود ملی گرایی اقتصادی را-بویژه در صنعت نفت- به مرحله اجرا گذاشتند. نقطه عطف روند ملی گرایی اقتصادی در خاورمیانه، برنامه «ملی کردن صنعت نفت» بود که در هر مورد، کشورهای تولید کننده نفت منطقه به منظور نظارت بر عملیات نفتی سرزمین خود (به جای شرکتهای نفتی بین المللی و قدرتمند) به اقداماتی دست زدند. روند مذکور با پیروزی انقلاب اسلامی در ایران در بهمن ۱۳۵۷ (فوریه ۱۹۷۹) به رهبری آیت الله خمینی (ره) به انگیزه و نیروی محركه جدیدی در خاورمیانه دست یافت. رخداد فوق به سهم خود، بر ضد تسلط غرب بر امور سیاسی و اقتصادی ایران-بویژه صنعت نفت- هدایت شد.

گروه سوم، به رغم اندک بودن شمار افراد آن، کسانی بودند که در بسیاری از تحولات مهم منطقه به طور مستقیم یا غیر مستقیم به نفع استعمار، وارد عمل شدند. این افراد، دو دسته بودند: خارجی و بومی. در میان خارجی‌ها، انگلیسی‌ها و فرانسوی‌ها نقش عمده‌ای در طراحی یا اجرای دگرگونیهای خاورمیانه بازی کردند. افرادی نظری سرهنگی مک‌ماهون، لرد آرتور بالفور، سرهنگ ادوارد لارنس (مشهور به لورنس عربستان)، سرهربرت لوئیس ساموئل، ژنرال آلنی و سر رونالد استورز از آن جمله‌اند.

از جمله تحولات یادشده باید به انعقاد قرارداد سرنوشت ساز «سایکس-پیکو» در سال ۱۹۱۶، یعنی میانه جنگ جهانی اول اشاره کرد که «سر مارک سایکس» عضو پارلمان و معاون وزیر کابینه جنگی انگلستان و «ژرژ پیکو» کنسول فرانسه در بیرون، با امضای آن سرنوشت و آینده تحولات خاورمیانه را رقم زدند. آنان در فوریه ۱۹۱۶، یک طرح موقت برای تقسیم استانهای عربی عثمانی تهیه کردند. بر اساس این قرارداد، جهان عرب به چند بخش مجزا بین فرانسه و انگلستان تقسیم شد. قابل توجه است که یکی از هدفهای توافق نامه مذکور، تجهیزه جهان عرب و ایجاد موانع مصنوعی بر سر راه وحدت آن بود. سایکس و پیکو در مارس ۱۹۱۶ با «سازاونوف» وزیر امور خارجه روسیه تزاری، درباره قرارداد مذکور مذاکره نموده، توافق مشروط روسیه را نیز نسبت به توافق سایکس-پیکو کسب کردند. گفتنی است که در حال حاضر منشاء بسیاری از آرامیها و تحولات سیاسی در خاورمیانه، از جمله بحران لبنان و مسئله فلسطین، ریشه در انعقاد قرارداد سایکس-پیکو و مفاد آن دارد.^۱ از جمله افراد بومی منطقه که روابط نزدیک و صمیمانه ای با منابع استعماری داشته و راه آنها را در جهت تحقق هدفهای سلطه گرانه هموار کردند، می‌توان از شریف حسین (حسین بن علی) و دوپرسش ملک عبدالله اول (پادشاه اسبق اردن) و ملک فیصل اول (پادشاه عراق)، و نیز ملک سعود بن عبدالعزیز (پادشاه حجاز) نام برد. این افراد نقش بسیار مهمی در هموار ساختن راه استعمار و استثمار کشورهای منطقه بوسیله کشورهای استعمارگر داشته‌اند.

ضمناً، باید خاطرنشان ساخت که در کنار سه گروه یادشده، منطقه خاورمیانه، جایگاه اندیشمندان و هنرمندانی است که در زمینه علم و ادب و هنر، منزلتی ویژه دارند. برخی از این افراد، حتی تاثیر مهمی در پیشبرد پژوهشها و دستاوردهای علمی و فنی کشورهای غربی داشته‌اند و هم‌اکنون نیز مصادر امور علمی هستند. برای نمونه، پروفسور ابوالقاسم غفاری و پروفسور علی جوان از جمله دانشمندان ایرانی هستند که نقش بسزایی در پیشبرد پژوهشها و برنامه‌های فضایی و نظامی آمریکا ایفا کرده‌اند. آنها سال‌ها در زمرة مقامات و مسئولان رده اول علمی «سازمان ملی هوانوردی و فضایی آمریکا» (ناسا) و غیره بوده‌اند. محمدحسنین هیکل (مصری)، میشل عفلق (سوری)، محمود حسابی، نیما یوشیج، حمید عنایت، فؤاد بوستانی (لبنانی)، جبران خلیل جبران (لبنانی)، طه حسین (مصری) و غیره نیز از جمله نخبگان اندیشه و هنر و ادبیات خاورمیانه محسوب می‌شوند.

هدف اصلی این پژوهش، عبارت از شناساندن اهم نخبگان اندیشه و عمل منطقه خاورمیانه در یک مجموعه واحد است. زیرا تردیدی نیست که با توجه به گسترده‌گی منطقه، سابقه تاریخی، موقعیت جغرافیایی و تبعه کمی و کیفی تغییر و تحولات مربوط، شناخت نخبگان اندیشه و عمل خاورمیانه امری بسیار ضروری است. این گونه پژوهشها می‌تواند ابزارهای مورد نیاز

پژوهشگران را تأمین کرده، و در امر بررسی روند تحولات زندگی نخبگان، به متابه وسیله‌ای انگیزشی در راه پویایی و تلاش ذهنی و عملی افراد کمک نماید.

منظور پژوهش، عمدتاً شناسایی و ارائه اطلاعات اساسی درباره نخبگان عمل و اندیشه و رهبران درجه اول و دوم سیاسی، اقتصادی، نظامی، علمی-فرهنگی، مذهبی، ادبی-هنری منطقه به صورت گزینشی و انتخاب اهم است. اطلاعات جمع آوری شده، تنها شامل افراد بومی (حاورمیانه‌ای) نبوده، بلکه بنابر ضرورت خارجی‌ها را نیز در برخواهد گرفت. به عبارت دیگر، معیار گزینش شخصیت‌های مورد نظر بر اساس نتش، تاثیر حضور مستقیم و گاه غیرمستقیم آنان در تحولات منطقه‌ای است. در این مجموعه شرح حال ۱۲۵۰ شخصیت با ویژگیهای یادشده تدوین و ارائه شده است.

به دلیل ماهیت موضوع نیز هدف پژوهش، محدوده تاریخی گزینش شخصیتها عمدتاً بر مبنای سال تولد آنان از حدود اوایل ربع چهارم قرن نوزدهم (۱۸۷۵) به بعد تعیین شده است (به جز مواردی محدود و ضروری). محدوده جغرافیایی پژوهش، شامل کشورهای منطقه خاورمیانه و شمال آفریقاست؛ چرا که برخی خاورمیانه‌شناسان و نهادهای سیاسی بین المللی، محدوده خاورمیانه را از سمت غرب تا منتهی الیه شمال آفریقا گسترش می‌دهند. ضمناً کشورهای افغانستان و قبرس نیز جزء منطقه خاورمیانه به شمار آمده‌اند. محدوده شخصیت‌های پژوهش نیز شامل شخصیت‌های سیاسی، نظامی، مذهبی، اقتصادی، علمی-فرهنگی و ادبی-هنری می‌باشد.

چارچوب اطلاعاتی هر مقاله، عبارت است از: نام و نام خانوادگی و بعض‌عنوان علمی، اجتماعی و حرفه‌ای فرد (دکتر، آیت الله، سرلشکر، استاد...)، تاریخ و محل تولد، شغل و یا حرفه کنونی، میزان تحصیلات با ذکر رشته یا رشته‌های تحصیلی و محل تحصیلات عالی، سوابق مسئولیت اداری، اجتماعی و حرفه‌ای با ذکر تاریخ مربوط به هر مورد و دوره (تا حد ممکن)، مأموریتها و مسافت‌های با ذکر تاریخ و نام کشورها و سازمانها و در صورت امکان، هدف از انجام آنها. بنابر ضرورت، ذکر تحولات زندگی اجتماعی و سیاسی فرد و ارتباط او با تحولات کشور متبوع وی یا منطقه، در موارد مهم تر نام تألیف و ترجمه‌ها، کلیات موضوعی مقاله‌ها و آثار علمی و هنری فرد (ترجیحاً با ذکر تاریخ انتشار)، ذکر نشانه‌ها و مدل‌های اعطای شده به فرد و احتمالاً منابع اهدایی و سرانجام هر گونه توضیح و شرح روشنگرانه دیگر مربوط به روند زندگی و قابلیت‌های شخصیت مورد نظر.

جهت سهولت دسترسی خواننده به اطلاعات مورد نظر، مقاله‌ها حداقل بر مبنای سه حرف اول نام خانوادگی فرد الفبایی و ترتیب شده است. یکی از وجوده تمایز این کار پژوهشی با سایر موارد مشابه، اینست که در این اثر به دلیل حجم کار و صرفه جویی وقت خواننده و چاپ، تنها به نقاط عطف سیر تحولات زندگی شخصیتها با ذکر تاریخ اشاره می‌شود. بنابراین، از شرح جزئیات مراحل تحول زندگی اشخاص، بیان احساسات، رخدادهای کم اهمیت و نیز غالباً از انتقاد از خط مشی‌های اجرایی و عقیدتی شخصیتها خودداری شده است. به اضافه این که، در تدوین و تنظیم اطلاعات مقاله‌ها، روشهای جاری و معمول بین المللی در تنظیم این گونه کتابهای مرجع مورد استفاده قرار گرفته است که البته در متون فارسی زبان کمتر سابقه دارد. و آن، عبارت است از کیفیت نشر و عبارت پردازی متن مقاله‌ها که توصیفی، کوتاه و مقطع است.

تعريف عملی نخبه (نخبگان)

چون نام کتاب حاضر، «نخبگان خاورمیانه» انتخاب شده، بنابراین، ضروری است که توضیحاتی روشنگرانه در مورد «نخبه» یا «نخبگان» به خوانندگان ارجمند ارایه شود. بسیاری از توده مردم و بعض‌افرادی که تحصیلات عالی ندارند غالباً برداشت و تعبیرشان از اصطلاح «نخبه» (Elite) عبارت از افراد «بسیار باهوش»، «عالی و دانشمند» و یا «فردى استثنایی» است. در حالی که از دیدگاه علمی، مفهوم آن گسترده‌تر و عمیق‌تر است. بنابراین، همین جاتأکید می‌کنیم که خوانندگان نباید ملاک و مبنای گزینش شخصیت‌های ذکر شده در کتاب را ناشی از تعریف ابتدایی و غیر علمی بالا بدانند.

از نظر تاریخی، اصولاً پیشینه مفهوم «نخبه» به اندیشه‌های «نیکولو ماکیاول» (۱۴۶۹-۱۵۲۷) مورخ، سیاستمدار و نظریه برداز سیاسی ایتالیایی باز می‌گردد. او نخبگان را به مفهوم «گروه حاکم با اراده» تلقی می‌کرد.^۱ از دیدگاهی دیگر، مفهوم نخبگان یا «سرآمدان»، معمولاً به دارندگان مناصب عالی در درون نظام سیاسی اشاره دارد، و قدرت حکومت الیت‌ها ناشی از تواناییها و دستاوردهای شخصی است، نه ناشی از مالکیت. در این مفهوم، حکومت الیت، مترادف با «حکومت شایستگان» تلقی می‌شود. در بیشتر تقسیم بندیهای مربوط به گروه نخبگان، چهار گروه عمدۀ تمیز داده شده‌اند: ۱) نخبگان

سیاسی ۲) نخبگان اقتصادی ۳) نخبگان نظامی ۴) نخبگان فکری.^۳

«وبلفر دیارتو» (۱۸۴۸-۱۹۲۳) عالم اقتصاد و جامعه شناس ایتالیایی، جامعه را به دو گروه تقسیم می کند: ۱) قشر پایین یا «نخبه پست»، ۲) قشر بالا یا «نخبه برتر». گروه دوم خود به دو گروه «نخبه حاکم» و «نخبه غیر حاکم» تقسیم می شود. منظور از نخبگان حاکم، افرادی هستند که به طور مستقیم یا غیرمستقیم، نقش قابل ملاحظه ای در حکومت ایفا می کنند.^۴ او از بعدی دیگر، نخبگان را شامل افرادی می داند که بالاترین امتیازها را در رشته فعالیت خود دارا هستند و طبقه ای را می سازند که به آن «نخبه» می گوییم.^۵

از دیدگاهی دیگر، نخبگان به دو گروه سیاسی و غیرسیاسی تقسیم می شوند و نخبگان سیاسی نیز به دو دسته رسمی و غیر رسمی قابل تفکیک هستند. «نخبگان سیاسی» در یک تعریف کلی، افرادی هستند که به طور مستقیم یا غیرمستقیم در تصمیم گیریها، برنامه ریزیها، تحولات سیاسی-اجتماعی کشور مشارکت یا دخالت دارند. نخبگان سیاسی «رسمی»، اصطلاحاً به کسانی اطلاق می شود که به شکل رسمی مسئولیتهای سیاسی کشور را در دست دارند. نخبگان سیاسی «غیر رسمی»، شامل افرادی است که در گروه مخالف دولت یا حکومت قرار دارند (ابوزیسیون) و هدف آنها چالش و مقابله با عوامل و وابستگان دولت و حکومت در نهایت، کسب قدرت است. از منظری دیگر، نخبگان سیاسی به انواع: «ابزاری» و «فکری» تقسیم می شوند. «هارولد لاسول»، (اندیشمند و پژوهشگر سیاسی) نخبگان سیاسی را به شرح زیر تعریف عملی (یا عملیاتی) می کند:

«نخبگان سیاسی، شامل صاحبان قدرت در یک جامعه سیاسی هستند. این کنترل کنندگان قدرت، شامل رهبری و آن ترکیب بندیهای اجتماعی می باشند که در طی یک دوره مشخص، رهبران نوع آزار درون آنها بر می خیزند و در برابر آنها پاسخگو هستند.»^۶

از دیدگاه «موسکا»، گروههای نخبه، شامل افراد و شخصیتهایی می شوند که در یک جامعه با برخورداری از امتیازهای فطری یا اکتسابی خود در موقعیت برتری نسبت به سایرین قرار گرفته اند و قابلیت به فعل در آوردن این امتیازها را نیز دارند.^۷

شخص «تدگور» نیز یک تعریف عملی مشابه «موسکا» را ارائه می دهد. وی در تعریف نخبه می گوید:

«افرادی هستند با مشخصات اکتسابی یا موروثی که از نظر فرهنگی شرایط لازم برای رسیدن به موقعیتهای بازنش را دارا هستند. حال ممکن است این افراد به این موقعیتها رسیده یا نرسیده باشند. در جوامع غربی این خصوصیات عبارتند از:

بالابودن سطح سواد، اطلاعات، تواناییهای فنی، آموزشی و مدیریتی، جاه طلبی، و مهارت در کشش و واکنش با دیگران.»^۸

«باتومور» در کتاب خود با عنوان «نخبگان و جامعه» در مورد کشورهای در حال توسعه ای که قصد صنعتی شدن دارند، می گوید که در این گونه کشورها، پنج نوع آرمانی از نخبگان وجود دارند که معمولاً به شکلها گوناگون رهبری جریان صنعتی شدن را به عهده می گیرند. این گروهها عبارتند از: ۱) گروه نخبگان خاندانی (طبقة متوسط جامعه)، ۲) روشنگران انقلابی (حکام استعمارگر)، ۳) رهبران ملی گرا.

بالاخره اینکه، به نظر «گی روشه»، محقق فرانسوی، تعریف عملی نخبگان براساس دو ملاک «حاکمیت» و «انفوذ» تفسیر می شود که برای طبقه بندی انواع نخبگان نیز آن دو معیار می تواند مورد استفاده قرار گیرد. وی با الهام از «ماکس ویر»، جامعه شناس آلمانی و با افزودن ملاک نفوذ در کنار ساختار حاکمیت («اوتوریته» یا «سلطه مشروع» مورد نظر ماکس ویر)، نخبگان را به شش گروه تقسیم می کند که در مقایسه با تقسیم بندیهای قبلی، از جامعیت و پوشانندگی بیشتری برخوردار است: ۱) نخبگان سنتی و مذهبی (نخبگان تکنوکرات (فن سالار)، ۲) نخبگان مالکیت (نخبگان خارق العاده (کاریزما می یا فرهمند)، ۳) نخبگان ایدئولوژیک (عقیدتی)، ۴) نخبگان سمبولیک (نمادین).^{۱۱}

همان طور که در تعریف های عملی از دیدگاههای گوناگون مشاهده شد، شاخصهای متعددی برای تمیز و تشخیص «نخبگان» مطرح است که با برداشت ابتدایی و غیر علمی گفته شده بسیار متفاوت است. بنابر این، نویسنده نیز در گزینش و معرفی شخصیتهای حاضر در کتاب، عملأ همه شاخصهای ارائه شده در تعریفهای بالا و بوجه تعریف عملیاتی جامع تر «گی روشه» را مورد نظر و استفاده قرار داده است. به کارگیری این روش، به دلیل ماهیت کارپژوهشی حاضر و تنوع و گسترده‌گی جوامع مورد آزمایش (کشورهای محدوده خاورمیانه و شمال آفریقا) با ویژگیها و شرایط متفاوت ساختارهای اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، و فرهنگی بوده است.

چند تذکرۀ ضروری و روشنگرانه

- (۱) با توجه به رعایت اصل بی طرفی و اخلاق علمی در انجام یک پژوهش و دوری از هر گونه تنگ نظری و یک سوئنگری احتمالی، گزینش شخصیت‌های معرفی شده در این مجموعه، بدون توجه به اصول عقیدتی، خط مشی های سیاسی - اجتماعی، و بالاخره مذهب و آیین فکری آنان انجام گرفته است. بنابر این، پرداختن به شرح زندگی افراد مورد نظر، لزوماً به معنی تأیید عملکردها و شخصیت اجتماعی آنها نخواهد بود، بلکه مبنای انتخاب، صرفاً براساس نقش و تأثیر آنان در روند تحولات کشورهای متبع خود یا خاورمیانه و یا معروف بودن و شهرت آنها در یک زمینه خاص (ادبیات، هنر، وغیره) صورت گرفته است. ضمناً اینکه در گردآوری و تدوین اطلاعات مربوط به شخصیتها، تلاش شده است در حدّ پصاعت علمی خود حتی الامکان واقعیتها و روندهای تاریخی مربوط، بر اساس اصل: «آنچه هست و نه «آنچه باید باشد» تصویر و ارائه شوند.
- (۲) با توجه به تنوع و فراوانی شخصیت‌های (نخبگان) خاورمیانه و نقشهای متفاوت آنان در تحولات کشورها یا منطقه، متأسفانه امکان ذکر نام و مشخصات تمامی آنان در یک مجموعه واحد وجود نداشته است. در عین حال، ممکن است نام برخی از شخصیت‌های مطرح یا مشهور نیز سهواً از سوی نویسنده از قلم افتاده باشد که خوانندگان عزیز خواهند بخشید. ضمناً در موارد معدودی، علی رغم شناسایی فرد مورد نظر، به خاطر عدم دسترسی به میزان قابل قبول و دقیقی از اطلاعات مربوط به ویژگیهای فردی و سیر زندگی شخصیت (ودر چارچوب تعیین شده)، متأسفانه امکان معرفی وی فراهم نبوده است.
- (۳) بعضاً دلیل ذکر نام برخی شخصیت‌های غیر بومی و خارجی (انگلیسی، آمریکایی، آلمانی...) در کتاب، به سبب نوعی واپسگی، فعالیت و اشتغال آنان در منطقه و یا انجام پژوهش‌هایی علمی، ادبی و سیاسی در مورد خاورمیانه و مسائل آن است.
- (۴) برخلاف رویه برخی از مراجع مشابه، ملاک گزینش شخصیتها، تنها اشتغال و فعالیت و یا در قید حیات بودن آنان در حال حاضر نبوده است، بلکه مبنا، توجه به نقش آنها در تحولات گذشته یا فعلی کشورهای متعددان یا منطقه بوده است.
- (۵) کوتاه یا طولانی بودن متن مشخصات یک شخصیت معرفی شده، احتمالاً به معنی کم اهمیت یا بر عکس، مهم بودن فرد مورد نظر نخواهد بود، بلکه عمدتاً به کیفیت روند زندگی و مناصب و مسئولیت‌هایش در طول سالهای عمر، حجم آثار وی و نیز بعضاً کمیت اطلاعات در دسترس پژوهشگر بستگی داشته است.
- (۶) تاریخهای مورد استفاده در متن به طور مشترک بر مبنای سال میلادی ثبت شده است تا بدین وسیله، امکان تطبیق تاریخها و رخدادهای مربوط به شخصیت‌های مورد نظر برای خوانندگان و پژوهشگران سهیتر شود، زیرا در غیر این صورت، ذکر چند نوع مبنای تاریخی و گاهشماری (هجری قمری، هجری شمسی، میلادی) در کتاب، موجب نابسامانی ذهن خواننده و عدم درک و تطبیق دقیق و قایع می شد.
- (۷) به عنوان یک هدف اصلی، در صورت در دسترس بودن اطلاعات مورد نیاز؛ حتی الامکان تاریخها و روند تحولات زندگی اجتماعی شخصیتها (حتی تا آخرین فرصت‌های قبل از زمان چاپ) «به روز» شده است. ولی در عین حال، با عنایت به مشکلات فراوان اطلاع رسانی و ابزار آن در ایران، متأسفانه تحقق هدف یادشده در همه موارد به نحو مطلوب امکان پذیر نبوده است.
- (۸) در تعداد معدودی از مقاله‌های مربوط به شخصیت‌های منطقه «خلیج فارس»، در ذکر نام و عنوان برخی نهادها و سازمانهای منطقه و یا آثار نویسنده موردنظر، بخاطر رعایت اصل امانت، عنوان «خلیج عربی» (الخلیج العربی) یا «خلیج» (الخلیج) ثبت شده است. ولی خیلی بدینهی است که اینها نامهایی «مجهول» است که ساخته و پرداخته عوامل استعمار پیر انگلیس^{۱۲} و برخی پیروان و طرفداران سیاست‌های منطقه ای آنست. و گرنه، روشن است که «خلیج فارس» همواره «فارس» (پارس) بوده و خواهد بود.
- (۹) طبق روال معمول در تدوین دایرة المعارفها و کتابهای مرجع بین المللی، به منظور صرفه جویی در حجم کتاب و نیز کاستن از هزینه‌های چاپ، برای تعدادی از واژه‌ها و عنوانهایی که در بیشتر مقاله‌های تکرار و استفاده شده‌اند، نشانه‌های اختصاری به کار رفته است. فهرست این نشانه‌های اختصاری برای رجوع خوانندگان در ابتدای کتاب آورده شده است.

۱۰) در مورد نام خانوادگی شخصیتهای عرب، این نکته قابل ذکر است که در ترتیب الفبایی نام آنها، حرف تعریف «آل» که در ابتدای نام خانوادگی غالب آنها به عنوان معروفه کردن اسم آمده، طبعاً به دلیل ماهیت آن، منای الفبایی کردن قرار نگرفته است، بلکه حروف پس از آن مینابوده اند. ضمناً این که عنوان «آل» که بر سر برخی نامها نظیر: آل صباح، آل نهیان، آل خلیفه وغیره آمده است، در واقع به معنی «خاندان» یا «وابسته به» و یا همان حرف تعریف است که طبق شرایط بالا با آنها برخورد شده است. به هر حال، در چنین مواردی برای راهنمایی بیشتر خواننده عنوان های ارجاع پیش یینی شده است.

***

پایان سخن اینکه، کار حاضر در واقع، اولین «فرهنگ رجال» (Who's Who) خاورمیانه به زبان فارسی و با معیارها و شکلی بین المللی است. به اضافه این که، علی رغم روش معمول اجرایی در تدوین اینگونه دایرة المعارفها با چنین حجمی از اطلاعات ریز و درشت و ذاتاً دقیق و حساس مربوط به روند تحولات زندگی رجال و شخصیتها که لازمه اش بهره گیری از حداقل یک سازمان کوچک علمی-پژوهشی موقت یا دائم برای تدوین اولیه و نیز به روز کردن اطلاعات و تجدید چاپ سالانه یادو سالانه آنهاست: پژوهشگر تاکنون به تنها یی بار این مسئولیت سنگین علمی را بر دوش کشیده است. بنابر این، طبیعی است که علی رغم همه دقتها و سوسایهای اعمال شده، محتمل است که خوانندگان کتاب با یک رشته خطاهای و اشتباهات گریز ناپذیر برخورد کنند. به هر حال، در صورت برخورد با این گونه موارد، جلوتر پوزش خواسته و خاضعانه نیازمند تذکر و راهنمایی همگان در این مورد هستم.

نکته آخر این که، «مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات استراتژیک خاورمیانه» در اواسط پاییز سال ۱۳۷۲ پیشنهاد پژوهش و تدوین این مجموعه علمی را با عنوان: «نخبگان خاورمیانه» به پژوهشگر و نگارنده حاضر ارائه کرد که بایاری خداوند بزرگ، علی رغم مشکلات اجرایی، علمی و اطلاع رسانی فراوان توانست آن را به سرانجام و انتشار عمومی برسانم. جدا از کار حقیر، بسیاری کسان در پیشنهاد طرح، امور تدارکاتی، مالی و فنی (مربوط به آماده سازی و چاپ نهایی آن) در مرکز مطالعات خاورمیانه نقش داشته اند که نام بردن و سپاسگزاری از آنان، حداقل وظیفه شناسی اینجانب است.

در این راستا، از آقای دکتر محمود سریع القلم سپاسگزارم که پشتیبانیهای اولیه و ضروری علمی و اجرایی را برای انجام کار تماحی آخر به عمل آورده. از آقایان: سید حسین موسوی، محمد علی مهندی، دکتر غلامرضا سیدان، دکتر سید اسدالله اطهری و علی رستمی به خاطر همکاریها و حمایت‌هایشان قدردانی می‌کنم. بویژه، از آقایان سمیر علیرضایی و حمیدرضا شجاعی که خدمات سنگین حروفچینی و نظرات فنی چاپ کتاب را متقبل شده اند صمیمانه تشکر می‌کنم. از مسئولین محترم و کوشای کتابخانه، مسئول واحد تکثیر و دیگر کارکنان امور اجرایی و مالی مرکز مطالعات که در خلال شش سال دوران انجام این مجموعه و امور گوناگون مربوط به آن متعهدانه و با روی خوش با اینجانب همکاری همه جانبه داشته اند، بسیار متشرکم. از آقای سید حسین نیکنام (کارشناس سیاسی و متخصص مسایل دنیای عرب در وزارت امور خارجه) سپاسگزارم که تمامی مقاله‌های کتاب را مورد بازبینی و مطالعه قرار داده و اظهار نظرهای مفیدی را به اینجانب ارائه کرددند. امید دارم که کتاب مرجع حاضر بتواند بخشی از نیازهای پژوهشی و پایه‌ای خاورمیانه شناسان، اساتید علوم سیاسی، کارشناسان و تحلیل گران مسایل منطقه، پژوهشگران سیاسی، سازمانها و نهادهای سیاسی، خبری و رسانه‌ای، نظامی، اطلاعاتی و به طور کلی، علاقه مندان مسایل خاورمیانه را برآورده سازد، انشاء الله.

بیژن اسدی

۱۳۷۸

پانوشت‌های مقدمه

- ۱- برای کسب اطلاعات بیشتر درمورد مفاد این قرار داد به منابع زیر رجوع کنید: حمید احمدی، ریشه‌های بحران در خاورمیانه (تهران: کیهان، ۱۳۶۹).
- Fred J. Khouri, *The Arab Israeli Dilemma*, 3rd ed. (Syracuse: Syracuse University Press, 1985).
- ۲- حسین بشیریه، جامعه‌شناسی سیاسی، چاپ سوم (تهران: نشر نی، ۱۳۷۶)، ص ۶۷.
- ۳- همان منبع، ص ص ۶۷-۶۹.
- ۴- علیرضا ازغندي. «مکتب نخبه گرایی و بانیان آن.» مجله سیاست خارجی، سال ۷، شماره ۴ (زمستان ۱۳۷۲)، ص ۷۴.
- ۵- تی. بی. باتومور، نخبگان و جامعه، ترجمه علیرضا طیب (تهران: دانشگاه تهران، اسفند ۱۳۷۱)، ص ۳.
- ۶- همان منبع، ص ۱۲.
- ۷- علیرضا ازغندي، همان منبع.
- ۸- دانشجویان مسلمان پیرو خط امام، از ظهور تاسقوط (تهران: مرکز نشر اسناد لانه جاسوسی آمریکا، ۱۳۶۶)، ص ۲۵.
- ۹- تی. بی. باتومور، همان منبع، ص ۱۰۵.
- ۱۰- جهت کسب اطلاعات بیشتر از جمله ر. ک. به: احمد اشرف، جامعه‌شناسی سیاسی ماکس ویر (تهران: مؤسسه تحقیقات اجتماعی، فروردین ۱۳۴۷).
- ۱۱- گی روشه، تغییرات اجتماعی، ترجمه منصور وثوقی (تهران: نشر نی، ۱۳۷۰)، ص ۱۵۳-۱۵۸.
- ۱۲- البته توجه داشته باشیم که گاهشماری ایرانی - یعنی تاریخ هجری شمسی که حالتی ملی و اسلامی دارد - چنان دقیق و منطقی است که اگر روزی جهان دست از تنصب بشوید و بخواهد یک گاهشماری جهانی برقرار کند، صرف نظر از مبدأ تاریخ، باید از دستگاه گاهشماری ایرانی پیروی و استفاده کند. همچنان که فرانسویان صدر انقلاب بزرگ فرانسه (۱۷۸۹) کردند. (به نقل از مقاله: «تبدیل تاریخ» نوشه استاد احمد بیرشک مندرج در کتاب: موسی اکرمی، بیرشک نامه (تهران: دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۷۷)، ص ۲۵۶).
- ۱۳- «سرچارلز بلگریو» (Sir Charles Belgrave) یکی از کارگزاران کهنه کار انگلیسی در منطقه خلیج فارس (در خلال سالهای ۱۹۲۶-۱۹۵۷)، جزء اولین کسانی است که در آثار و خاطرات مکتوب و منتشر شده خود درباره «خلیج فارس» از اصطلاح ساختگی و تفرقه برانگیز «خلیج عربی» استفاده کرد. پس از آن نیز (از دهه ۱۹۶۰ به بعد)، این اصطلاح معمول در کتابها و مطبوعات کشورهای عرب زبان رواج یافت!

۱

رئیس جمهوری ترکیه جدید، ۲۳ تدوین و اجرای خط مشی های جدید اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی در اداره امور کشور (مشهور به خدینگ های ششگانه) بویژه اصل جدایی دین از سیاست (سکولاریسم)، ضمناً تغییر رسم الخط ترکیه از عربی به لاتین، تغییر و متحداً شکل کردن پوشاش افراد به شکل غربی و غیره، و به طور کلی غربی کردن گستردگی همه امور کشور در ابعاد مختلف، فوت ۱۰ نوامبر . ۳۸

آناسی. سرلشگر لویی: نظامی و سیاستمدار سوری، ت. ۱۹۲۶، تج. دانشکده افسری سوریه، و دانشکده ستاد و فرماندهی «حمص».

شرکت در جنگ فلسطین، ۴۸، مخالفت با شکست اتحاد سوریه با مصر (جمهوری متحده عرب در خلال سالهای ۵۸-۶۱)، فرمانده پادگان شهر حلب آوریل ۶۲، وابسته نظامی سفارت سوریه در واشنگتن ۶۲-۶۳، فرمانده کل نیروهای مسلح سوریه و نیز رئیس شورای انقلاب سوریه مارس-ژوئیه ۶۳.

آناتورک. مصطفی کمال: فارغ التحصیل علوم نظامی، افسر و سیاستمدار ترک (اولین رئیس جمهوری ترکیه جدید)، ت. ۱۸۸۱ در سالسوینیک، تج. دانشکده افسری استانبول.

سروان ارتش عثمانی و پیوستن به جماعت «ترکهای جوان» (به عنوان گروه مخالف سیاستهای سلطان عبدالحمید دوم پادشاه عثمانی) ۱۹۰۵. خدمت نظامی در سوریه، مقدونیه و طرابلس (لبنان) ۱۹۰۵-، وابسته نظامی عثمانی در صوفیه، شرکت در جنگهای عثمانی با ایتالیا ۱۱-۱۲، شرکت در جنگ اول بالکان و جنگ در جبهه شبه جزیره گالیپولی ۱۲-۱۳، شرکت در درج ج ۱ در جبهه های داردانل، قفقاز و فلسطین ۱۴-۱۸، بازرس سپاه نهم. در ارز روم ۱۸، تشکیل «جنبش مقاومت ملی» در آناتولی علیه متفقین و دولت سلطان عثمانی ماه مه ۱۹، رهبری جنبش در جنگ استقلال (با همکاری یارانش: ژنرال بایونان و جنگ بایونان ۲۱-۲۲)، اعلام لغو عصمت اینسو و جلال بایار) و شناختن استقلال سیاسی و اقتصادی ترکیه و نظام سلطنت و خلافت عثمانی اول نوامبر ۲۲، تشکیل کنفرانس لوزان و به رسمیت شناختن استقلال سیاسی و اقتصادی ترکیه و تشکیل جمهوری ترکیه ۲۴ ژوئیه ۲۲، انتخاب به عنوان اولین

آناسی، نورالدین: دک. پژوهشگر، سیاستمدار سوری، ت. ۱۹۲۹، تج. ۱۵. دمشق.

وزیر کشور اوت ۶۳، معاون نخست وزیر اکتبر ۶۴، عضو شورای ریاست جمهوری سوریه ماه مه ۶۴-۶۵ دسامبر ۶۵، رئیس جمهوری سوریه مارس ۶۵-۶۶، ۷۰، ضمناً نخست وزیر ۶۸-۷۰، دیپر کل حزب بعث اکتبر ۶۶-۷۰، تبعید به لیبی ۷۰.

آناسی، هاشم: سیاستمدار سوری، ت. ۱۸۷۵ در شهر حمص، تج. در استانبول.

انجام فعالیت‌های سیاسی در دوران عثمانی‌ها و عهده دار مشاغل مهم در دولت عثمانی، رئیس پارلمان سوریه ۲۰، نخست وزیر سوریه (در دوران حکومت کوتاه فیصل اول) مارس-ژوئیه ۲۰، رئیس مجلس موسسان سوریه ۲۸، رئیس جمهوری سوریه ۳۶، مجدد رئیس جمهوری ۵۱-۵۲ (استعفای خاطر دخالت‌های گسترده ادیب شیشکلی در امور کشور)، پس از سقوط حکومت شیشکلی مجدد رئیس جمهوری سوریه ۵۵-۵۴، فوت ۶ دسامبر ۶۰.

آدامز، رابرت مک کورمیک: ف. ل. هنر، دک. انسان‌شناس و باستان‌شناس آمریکایی، ت. ۲۲ ژوئیه ۱۹۲۶، تج. ۱۵. شیکاگو.

فعالیتهای باستان‌شناسی در «جارمو» در عراق ۵۱-۵۰، شروع فعالیت‌های دانشگاهی در دا. شیکاگو ۵۴، مدیر موسسه شرق‌شناسی ۶۸-۶۲، استاد انسان‌شناسی ۶۳-۶۲، مدیر گروه علوم اجتماعی ۷۴-۷۰، انجام مطالعات میدانی درباره نظام‌های آبیاری و نحوه اسکان و سکونت جوامع در مناطق مرکزی و جنوبی عراق ۶۰-۵۸، ۶۷، ۶۰، ۵۸-۵۶، ۶۸-۶۷، ۶۰، ۶۷، ۶۰، ۶۹-۷۵-۷۳؛ انجام مطالعات یادشده در ایران ۶۱-۶۰، انجام عملیات باستان‌شناسی در ایران ۶۳، در سوریه ۷۰، در عربستان سعودی ۷۶؛ رئیس «انجمن علوم رفتاری و اجتماعی» در «شورای پژوهش‌های ملی» ۷۳-۷۶، و «انجمن مطالعات شرقی آمریکا»؛ معاون کمیته علوم و سیاست‌های عمومی در «آکادمی ملی علوم» ۷۷؛ عضو «آکادمی هنرهای و علم آمریکا»، «موسسه انسان‌شناسی آمریکا»، «موسسه آمریکایی پیشرفت علوم»، « مؤسسه باستان‌شناسی آلمان»، «آکادمی ملی

علوم» موسسه مطالعات خاورمیانه، «انجمن آمریکایی فلسفه»؛ متولی «مرکز پژوهش‌های افکار ملی» ۷۰-۷۸ و «مرکز ملی دانش‌های انسانی» ۷۶-۷۸، و «بنیاد حکیم راسل» ۷۸-۷۸.

آثار: «شهر نامغلوب: سپویزیوم شهر شیشکلی و توسعه فرهنگی در خاور نزدیک باستان» (ویرایش مشترک باسی. اج. کریمی‌گ) ۶۰، «سرزمین پیش بغداد: تاریخ سکونت در دشت‌های دیالله» ۶۵، «انقلاب جامعه شهری: تاریخ اولیه بین النهرين و مکریک پیش از اسپانیائیها» ۶۶، «حومه شهر اور» (با مشارکت اج. جی. نیسن) ۷۲، «هارتلند شهرها: مطالعات سکونت اولیه و استفاده از زمین در دشت‌های سیلابی مرکزی رود فرات».

آدامز، سر (ویلیام) جیمز: ف. ل. اجتماعی، دیپلمات انگلیسی (بانزنسته)، ت. ۳۰ آوریل ۱۹۳۲ در «والور همپتون»، تج. کا. کوئینز دا. اکسفورد. ستوان دوم ارتش انگلستان در واحد تپخانه مامور خدمت در نیروهای زمینی منطقه خاورمیانه ۵۰-۵۱، شروع خدمت در وزارت امور خارجه ۵۴، خدمت در «مرکز مطالعات عربی خاورمیانه» در لبنان ۵۵، خدمت در اداره سیاسی انگلستان در بحرین (قبل از استقلال آن کشور) ۵۵-۵۷، معاون اداره سیاسی انگلستان در کشورهای متصالح (شیخ‌نشین‌های جنوب خلیج فارس) ۵۷-۵۸، خدمت در سفارت انگلستان در مانیل (فیلیپین) ۵۸-۶۰، دیپر اول سفارت و رئیس دفتر وزیر امور خارجه انگلستان ۶۲-۶۵، خدمت در سفارت انگلستان در پاریس ۶۵-۶۹، خدمت در وزارت امور خارجه ۶۹، مشاور سیاسی و رئیس اداره وحدت اروپا (در وزارت امور خارجه) ۷۱، خدمت در کمیسیون اقتصادی آفریقا در آدیس آبابا (اتیوپی) ۷۲-۷۳، مشاور سیاسی نم. انگلستان در جامعه اروپا در بروکسل (بلژیک) ۷۳-۷۷، رئیس اداره بایگانی اسناد و مدارک و نیز مشاور اقتصادی سفارت انگلستان در رم (ایتالیا) ۷۷-۸۰، دستیار معاون وزیر امور خارجه و کشورهای مشترک المنافع ۸۰-۸۴، سفير در تونس ۸۴-۸۷، سفير در مصر ۸۷-۹۰، مشاور «گروه کنترل خطرها»، رئیس اتاق تجارت مشترک مصر-انگلستان، دریافت نشان «ستاره افتخار» از اتیوپی، نشان «دونیل» از سودان.

مقدمه نهضت مشروطیت ایران، ۶۱، افکار میرزا فتحعلی آخوند زاده ۷۰، اندیشه ترقی و حکومت قانون در دوران سپهسالار ۷۲، ایدئولوژی نهضت مشروطیت ایران، ۷۶، قیام علیه قرارداد رزی ۸۱، اغتشاش در تفکر تاریخی (جزوه‌ای حاوی انتقاد از جلال آل احمد و اثر معروف او به نام: غرب‌زدگی)، ۸۱، مقالات تاریخی ۷۲، افکار اجتماعی و سیاسی و اقتصادی در آثار منتشر نشده دوران قاجار (با همکاری هماناطق)، ۷۷، فکر دموکراتی اجتماعی در نهضت مشروطیت ایران (ویرایش ۳) ۸۴، اندیشه‌های طالبوف تبریزی ۸۴، وغیره.

آذری قمی، آیت الله احمد بیگدلی آذری، آیت الله

احمد

آرام، عباس: دیپلمات ایرانی، ت. ۱۹۰۶، تج. در تهران و اروپا.

شروع خدمات سیاسی و دیپلماتیک ۳۱، معاون اداره سوم سیاسی در وزارت امور خارجه ۴۳؛ دبیر اول در برن (سوئیس) ۴۵، دبیر اول، کنسول، و کاردار سیاسی و وزیر مختار در واشنگتن دی. سی. ۵۳، ۵۴-۵۶، مدیر کل امور سیاسی وزارت امور خارجه ۵۸، سفیر کبیر در زاپن فوریه ۵۸-آوت ۵۹، و نیز سفیر همزمان (آکردنیه) در جمهوری چین، وزیر امور خارجه (در کابینه دکتر منوجهرآقبال) ۵۹-۶۰، سفیر در عراق ۶۰-۶۲، وزیر امور خارجه ۶۲-۶۷ (در کابینه های دکتر علی امینی، امیر اسدالله علم، حسنعلی منصور، و امیر عباس هویدا)، سفیر در انگلستان ۶۷-۶۹، سفیر در جمهوری خلق چین ماه مه ۷۷-فوریه ۷۵، ضمناً سفیر آکردنیه در جمهوری دموکراتیک یوتنام و جمهوری دموکراتیک خلق کره؛ سناتور مجلس سنا ۷۷-۷۹

آرامش، احمد: فارغ التحصیل علوم سیاسی و اقتصادی، سیاستمدار و فعال سیاسی ایرانی، ت. ۱۹۰۸، (شهر خواهر مهندس شریف امامی نخست وزیر اسبق ایران). شروع خدمت در نهادهای دولتی ۳۲، خدمت در وزارت راه ۴۲-۴۵، خدمت در وزارت دارایی ۴۲-۴۵، در وزارت کار ۴۵، رئیس حسابداری وزارت کار ۴۶، مدیر کل وزارت کار،

آدامز، سر فیلیپ جورج دوین: دیپلمات انگلیسی (بازنیسته)، ت. ۱۷ دسامبر ۱۹۱۵ در «ولینگتون» (زلاند جدید)، تج. در آکسفورد. معاون کنسول انگلستان در بیروت (لبنان) ۴۱-۴۹، خدمت در وزارت جنگ انگلستان ۴۱، دبیر سوم در سفارت قاهره ۴۵-۴۶، سفیر در اردن ۷۰-۶۶، دستیار معاون وزیر امور خارجه و کشورهای مشترک المنافع ۷۰، معاون وزیر کابینه ۷۲-۷۱، سفیر در مصر ۷۳-۷۵، مدیر «بنیاد دیچلی» ۷۷-۷۸، ع. شورای هیات حاکمه انگلیس ۷۷-۷۸، ع. «کمیسیون یادبود کمک‌های مارشال» ۷۸-۷۸

آدمیت، طهمورث: دیپلمات ایرانی، ت. ۱۹۱۷، تج. دبیرستان دارالفنون، دا. تهران.

اشتغال در بخش دولتی ۳۶-۳۸، شروع فعالیت‌های دیپلماتیک در وزارت امور خارجه ۳۸، دبیر دوم سفارت ایران در مسکو ۴۵-۵۲، دبیر اول سفارت در لندن (در بخش کنسولی سفارت) ۵۲-۵۰، کنسول سفارت در مسکو ۵۲-۵۶ وزیر مختار در مسکو ۵۶-۵۹، وزیر مختار در رومانی و بلغارستان ۶۲، سفیر کبیر در کویت ۶۲، سفیر در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی (سابق) ۶۶-۶۳، دریافت نشان درجه سوم تاج از ایران.

آدمیت، فریدون: دک. حقوق بین الملل، دیپلمات، مورخ و اندیشمند ایرانی، ت. ۱۹۲۰ در تهران، تج. دا. لندن.

ع. حزب رنجبران ملت ایران، شروع فعالیت‌های دیپلماتیک در وزارت امور خارجه ۳۹-۴۰. کمیسیون حقوقی ایران در سازمان ملل ۵۳، سفیر ایران در هلند دسامبر ۶۱-۶۳، سفیر در هندوستان آوریل ۶۳-۶۵، ادامه خدمت در وزارت امور خارجه در سمت‌های گوناگون ۶۵-۶۷.

ب. اق. ادامه فعالیت‌های مدام پژوهشی و نویسندگی، وی یکی از معتبرترین مسورخان ایرانی متخصص در تحولات سیاسی-اجتماعی دوره قاجار به شمارمی رود.

اثل: امیر کبیر و ایران (۳ ج) اوایل دهه ۵۰، تاریخ روابط سیاسی با روسیه، انگلستان و ترکیه؛ مسئله بحرین، فکر آزادی و

معاون وزیر کار ۴۶، وزیر کار در کابینه دوم احمد قوام ۴۶، وزیر مشاور و قائم مقام نخست وزیر و رئیس سازمان برنامه (در کابینه شریف امامی ۶۰-۶۱)، بازداشت به اتهام فعالیت‌های سیاسی ضد رژیم پهلوی (در زمان نخست وزیری دکتر علی امینی) و زندانی شدن در دو مرحله ماه مه ۶۱-۶۲، آزادی از زندان و شروع مجدد فعالیت‌های سیاسی علیه رژیم وبالآخره درگیری و کشته شدن به دست ماموران سواک (سازمان اطلاعات و امنیت کشور) در محل پارک فرح تهران (پارک لاله) اکتبر ۷۲، رئیس اج. روزنامه نگاران و ناشر مجله «دیپلمات» ۴۶، مدیر حزب «دموکراتیک» به رهبری احمد قوام (قوام السلطنه) (علت پایه گذاری حزب: مبارزه سیاسی با حزب دموکراتیک (کمونیست) آذربایجان به رهبری سید جعفر پیشه وری) ۴۶.

اثله: انتشار بخش هایی از «اسناد محروم‌های دیسیسه های نفتی» در تعدادی از روزنامه‌های ایران (متن کامل اسناد فوق که بالغ بر ۱۰۰ صفحه می‌شد هرگز به صورت کامل و یکجا چاپ و منتشر نشد).

آربوی. آرتور جان: ف. ل. اجتماعی، دک. ادبیات، استاد (دانشگاه) انگلیسی، ت. ۱۲ ماه مه ۹۰۵، تح. پورتزاوٹ گرام اسکول و کا. «پیبروک» ۱۳. کمبریج. ع. کا. «پیبروک» ۱۴. کمبریج ۲۱، مدیر گروه ادبیات کلاسیک دا. قاهره ۳۲-۳۴، معاون اداره کتابخانه هندستان در لندن ۴۴-۴۶، همکاری با وزارت جنگ و نیز وزیر اطلاعات ۴۴-۴۶، اس. زبان فارسی در دا. لندن ۴۶-۴۸، اس. زبان عربی در دا. لندن، و رئیس گروه خاورمیانه «مدرسه مطالعات شرقی و آفریقایی» ۴۶-۴۷، اس. زبان عربی در دا. کمبریج ۴۷-۴۸، رئیس «مرکز خاورمیانه» دا. کمبریج. دریافت درجه دک. افتخاری ادبیات از کشور مالت، دریافت نشان دانش از ایران.

آثار: مواقف و مخاطبات نفری (عربی) ۳۵، دکترین صوفی ۳۵، مقدمه‌ای بر تاریخ صوفیگری ۴۳، شرق شناسان انگلیسی ۴۳، پنجاه شعر از حافظ ۴۷، گل سرخ جاوید ۴۸، رباعیات رومی ۴۹، عمر خیام ۵۰، شعر جدید عرب ۵۰، صوفیگری ۵۱، عمر خیام: تعبیری جدید ۵۲، شعر مسلمان ۵۲، اشعار پارسی ۵۴، تفسیر قرآن مجید ۵۵، هفت قصیده ۵۶.

هاروارد.

مشاور بونسکو در طرح‌های آفریقایی-آسیایی ۵۸، ریاست هیات و مشاور کمیسر عالی پناهندگان سازمان ملل ۵۹-۶۰، مشاور وزیر دبیر کل سازمان ملل در امور بونسکو ۶۱، دبیر اجرایی کمیته اقدام بین‌المللی برای آثار تاریخی نوبیان ۶۱، کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل ۶۲-۶۵، کمیسر عالی سازمان مذکور ۶۶-۷۷، مشاور دبیر کل در امور سازمان اتحاد آفریقا ۷۸-۷۸، رئیس وع، موسس کمیسیون مستقل مسائل حقوق بشر کشورها ۸۳-، مسئول هماهنگی سازمان ملل در مسائل اقتصادی و انسانی کشور افغانستان ۸۸-۹۱، رئیس عملیات سازمان ملل در عراق مارس- دسامبر ۹۱، ناشر «پاریس ریویو»، موسس و دبیر انجمن اسلامی هاروارد، ریاست شورای امور اسلامی در شهر نیویورک، عضو موسسه تمایز تمدن‌ها در شهر بروکسل، عضو بنیاد جهانی حیات وحش، عضو موسس و رئیس گروه «بلریو» (Bellerive)، دارای نشان صلیب فرماندهی با ستاره از جمله نشانهای شایستگی جمهوری خلق لهستان ۷۷، دریافت نشان «سیلوستر پوپ» دریافت نشان «ستاره نیل» (سودان)، دریافت نشان درجه اول «همایون» (ایران)، جایزه بیرونی حقوق بشر سازمان ملل ۷۸، نشان لژیون دونسور (فرانسه) ۷۹، مدال افتخار «داغ هامرشولد» از «اج. سازمان ملل آلمان» ۹۰، برنده مشترک جایزه المپیا از «بنیاد الکساندر اوناسیس» ۸۲، نشان کشتی طلایی (هلند) ۸۵، جایزه صلح سال ۸۹.

آثار: سخنرانی‌هایی درباره مسائل آوارگان جهان.

آقاخان چهارم، پرنس کریم: ل. اجتماعی، رهبر مذهبی و امام مسلمانان فرقه اسماعیلیه، ت. ۱۳ دسامبر ۱۹۳۶ در زن پرسپرنس علی سلمان خان و شاهدخت رُوان علی خان، تج. در سوئیس، ودا. هاروارد (آمریکا).

کسب لقب «آقاخان» پس از فوت پدر بزرگش «سرسلطان محمدشاه، آقاخان سوم» (دارای سه نشان ممتاز از دولت انگلستان) ۵۷، کسب عنوان: «جناب آقای...» از سوی ملکه الیزابت دوم (انگلستان) ۵۷، کسب عنوان: «والا حضرت همایونی» از سوی شاه ایران (محمد رضا شاه) ۵۹، پایه گذاری «صندوق رئیس آقاخان» ۶۷-، پایه گذاری جایزه ویژه

آغتوگ، ساولت ک. : دیبلمات ترک، ت. ۱۴ مارس

۱۹۲۶ در آثیون، تج. داشکده حقوق دا. آنکارا. ویرایشگر در خبرگزاری آناتولی ۴۹-۴۵، مفسر رادیو آنکارا، مدیر واحد اطلاعات، خدمت در اداره مدیریت کل مطبوعات در آنکارا، معاون مدیر کل خبرگزاری آناتولی، خدمت در وزارت امور خارجه ۵۲-در آمان، در بن (دبیر اول)، کنسول در سفارت ترکیه در ریودوژانیرو ۶۹-۶۲، معاون مدیر کل واحد اطلاعات، نماینده هیات وزراء در وزارت امور خارجه، سرکنسول ترکیه در لندن ۷۱-۷۶، سفیر در تونس ۷۶-۷۹، دریافت نشان‌های متعدد خارجی.

آغداشلو، آیدین: نقاش، گرافیست و منتقد هنری

ایرانی، ت. ۱۹۴۰ در تهران.

شروع فعالیت‌های نقاشی به صورت حرفة‌ای در او اخر دهه ۵۰، کار حرفة‌ای در سازمانهای تبلیغاتی، شروع فعالیت‌های روزنامه نگاری در او اخر دهه ۶۶، برگزاری نمایشگاه آثار هنری در انجمن سابق ایران و آمریکا ۷۵، تهیه و تولید یک سریال هنری تلویزیونی تحت عنوان «روشهای دیدن» (راجع به هنرهای دیداری)، برگزاری چندین نمایشگاه آثار هنری در ایران و کشورهای خارجی ۷۶-۷۸، راه اندازی چندین موزه، نگارش نقدهای هنری، تدریس دروس هنری در دانشگاه و ادامه فعالیتهای نقاشی پس از انقلاب اسلامی ۷۹-، انجام پژوهش‌های مربوط به تهیه و تولیدیک برنامه تلویزیونی دنباله دار (سریال) و طولانی به نام «به سوی سیمرغ»، تدریس نقاشی در دانشگاه، انجام کارشناسی آثار هنری، تاسیس کلاس‌های نقاشی ۸۱-، انجام طراحی‌های روی جلد کتاب و پوسترها فیلم، وی یکی از نقاشان و نخستین منتقدان هنری معتبر معاصر ایران محسوب می‌شود.

آثار: آثار بیش از ۲۰۰ مقاله و نقد هنری که عمدها در دو کتاب گردآوری و منتشر شده است (ج ۲: ۹۹، از پیدا و نهان (متن یک مصاحبه طولانی) ۹۹.

آقاخان، پرنس صدر الدین: دیبلمات ایرانی سازمان ملل، ت. ۱۹۳۳ در پاریس (پسر سلطان محمدشاه آقاخان سوم)، تج. دا. هاروارد و مدرسه عالی هنرها و علوم دا.

در جبهه ملی و طرفداری از سیاستهای دکتر مصدق ۵۰-۵۳؛ مدیر مجله «شاهد» (باهمکاری مظفر بقایی) ۵۰، همکاری در انتشار نشریه «نیروی سوم» و نیز ماهنامه «علم و زندگی» (به مدیریت خلیل ملکی)، «انبرد زندگی» (باهمکاری ملکی) ۵۲، پس از کودتای انگلیسی-آمریکایی ۲۸ مرداد ۱۳۲۲ ش. زندانی شدن (برای مدتی) ۵۳، موسس و سردبیر ماهنامه «کیهان ماه» ۶۲ (به خاطر انتشار کتاب «غربزدگی» وی پس از دو شماره توقیف شد)، همکاری در انتشار نشریه های «آرش» و «جهان نو»، عزیمت به اروپا برای مطالعه در انتشار کتابهای درسی پائیز ۶۲ مشرف شدن به حج (ونگارش سفرنامه «حسی در میقات») ۶۴، شرکت در «کنگره بین المللی مردم شناسی» در شوری تابستان ۶۴. شرکت در سمینار بین المللی ادبیات سیاسی در آمریکا بنا به دعوت دا. هاروارد ۶۵، پایه گذاری مشترک (کانون نویسندهای ایران) ۶۸، فوت بر اثر سکته قلبی سپتامبر ۱۹۶۹ شهريور ۱۳۴۸ ش.

آثار: شامل داستانها، مجموعه داستان، تک نگاریها و مسائل اجتماعی و فرهنگی، از جمله: داستان زیارت ۴۵، دید و بازدید (مجموعه داستان) ۴۵، از رنجی که می بیریم (مجموعه داستان) ۴۷، سه تار (مجموعه داستان) ۴۸، زن زیادی (مجموعه داستان) ۵۲، سرگذشت کندوها ۵۴، مدیر مدرسه (داستان بلند) ۵۸، نون و القلم ۶۱، نفرین زمین (این کتاب از نخستین رمانهای روسیایی در ادبیات معاصر ایران است) ۴۷، پنج داستان (مجموعه داستان) ۷۱، قصه های پنج دنیا: داستان های سیاست (ج) ۹۵،

تک نگاریها، سفرنامه ها و آثار اجتماعی - فرهنگی: اورازان ۵۴، تات نشین های بلوک زهراء ۵۸، جزیره خارگ در یتیم خلیج فارس ۶۰، خسی در میقات (سفرنامه حج اوست) ۶۷، غربزدگی ۶۲، یک چاه و دو چاله، هفت مقاله، سه مقاله دیگر، در خدمت و خیانت روشنفکران (ج ۱) ۷۸، سفر به ولایت عزت‌آئیل ۶۳، ارزیابی شتابزده، کارنامه سه ساله وغیره.

ترجمه ها: قمار باز (فدور داستایوسکی)، بیگانه (آلبر کامو)، باهمکاری اصغر خبره زاده، سوئفتاهم (آلبر کامو)، دستهای آلووده (زان پل سارتر)، بازگشت از شوروی (آندره زید)، مائدۀ های زمینی (آندره زید)، طاعون (ترجمه ناتمام و منتشر نشده)، و نیز ترجمه هایی از «یونگر» و «اوژن یونسکو».

آفاخان در رشته معماری ۷۶، تاسیس «مو. مطالعات اسماعیلیه» ۷۷-، پایه گذاری صندوق فرهنگی آفاخان، ۸۸ پایه گذار و رئیس دا. آفاخان در پاکستان ۸۳: دریافت تعداد زیادی نشان و مدل از کشورهای خارجی از جمله: موریتانی، پرتغال، ساحل عاج، حکومت ولتا، مالاگاشی (ماداگاسکار)، جزایر کومور، ایران، پاکستان، ایتالیا، سنگال، مراکش، فرانسه، اسپانیا؛ دریافت درجه دک. افتخاری تعدادی از دانشگاههای خارجی از جمله: دک. افتخاری ادبیات از دا. لندن ۸۹، دک. حقوق از دا. پیشاور پاکستان ۶۷ و نیز دا. سند پاکستان ۷۰، دا. مک گیل در蒙ترال کانادا ۸۳، دا. مک مستر ۸۷: دریافت تعداد زیادی جایزه از نهادهای خارجی، عضویت در انجمن های متعدد خارجی.

آل احمد، جلال: ل. ادبیات؛ نویسنده، روزنامه نگار و پژوهشگر ایرانی، ت. ۱۹۲۳ در تهران (در یک خانواده روحانی)، تج. متوسطه در دارالفنون (به صورت شباهن)، علوم حوزوی و مذهبی در نجف اشرف (برای چندماه)، دانشکده ادبیات دانشسرای عالی.

انجام شاگردی و پادوبی مشاغل مختلف - ۴۲، تحصیلات علوم مذهبی و حوزوی در نجف اشرف (برای چندماه) ۴۳، دریافت دیپلم متوسط ۴۳، پایان تحصیلات عالی ۴۶، اشتغال در وزارت فرهنگ و تدریس در دیبرستانها ۴۷-۴۳؛ دوری از اعتقادات مذهبی و اسلامی و پیوستن به حزب توده ۴۷-۴۳؛ در خلال چهار سال فعالیت حزبی: ع. کمیته حزبی تهران و نمایندگی کنگره حزب - ۴۷، ضمناً همکاری قلمی با نشریه دانشجویی «بشر» و نیز مدیر داخلی ماهنامه «مردم» (ارگان حزب توده ایران به مدیریت احسان طبری) ۴۶-۴۷، انتشار نخستین داستان وی (داستان زیارت) در مجله سخن (شماره نوروز ۱۳۲۴ ش.، زیر نظر صادق هدایت) مارس ۴۵، انشعاب و کناره گیری از حزب توده (انشاء «اصلاح طلبان» به رهبری خلیل ملکی) دسامبر ۴۷؛ پس از انشعاب، با همراهی افراد دیگر تشکیل یک حزب کوچک سوسیالیستی و فعالیت سیاسی از طریق آن - ۵۰؛ سپس انحلال حزب مذکور و شروع یک دوره انزواهی سیاسی او تا زمان ملی کردن صنعت نفت توسط دکتر مصدق، ازدواج با خانم «سیمین دانشور» (داستان نویس و استاد) ۵۰، فعالیت سیاسی

آل ثانی،... ← الثاني،... .

در خلال آخرین جنگ صلیبی - در کنترل مسلمانان قرار گرفت، ترتیب تهاجم دوم نظامی و پاک سازی کامل فلسطین از نیروهای عثمانی و تصرف دمشق (سوریه) سپتامبر ۱۸، و پیرو عمليات نظامی مزبور، پذیرش آتش بس از سوی نیروهای عثمانی ۲۰ اکتبر ۱۸، کسب لقب «لرد» به خاطر خدمات ویژه نظامی وی به انگلستان ۱۹، ارتقاء به درجه نظامی «فیلدмарشال» (ارتشد) ۱۸، کمیسر عالی انگلستان در مصر و سودان ۲۵-۱۹، فوت . ۳۶

آل خلیفه، شیخ عیسیٰ بن سلمان ←

الخليفة(آل خلیفه)، شیخ عیسیٰ بن سلمان

آل مکتوم،... ← المكتوم (آل مکتوم)،...

آل موگی، سرگرد یوسف : نظامی و سیاستمدار

اسرائیلی، ت. ۵ ماه مه ۱۹۱۰ در لهستان، تح. دوره متوجه.

مهاجرت از لهستان به فلسطین ۳۰، ع. فرماندهی سازمان شبه نظامی و ضدفلسطینی «هاگانا» ۳۹-۳۳، زندانی جنگی در خلال ج ۲ در آلمان ۴۵-۴۱، دبیر کل شورای کارگران در حیفا ۴۹-۴۵، ع. کنست (پارلمان) ۵۵-، دبیر کل حزب مپای وع. هیات اجرایی هیستادروث ۶۱-۵۹، وزیر مشاور ۶۱-۶۲، وزیر مسکن و توسعه اسرائیل ۶۵-۶۲، ع. «گروه کارگران اسرائیل» (حزب رافی) ۶۵، ع. حزب متعدد ۶۸، وزیر کار ۶۸-۷۳، شهردار حیفا ۷۳-۷۶، رئیس هیات نم. اسرائیل در آرنس یهود، و سازمان جهانی صهیونیسم ۷۶-۷۸ .

آلنی، ژنرال ادموند هنری هایمن^۱ : نظامی انگلیسی، ت. ۱۸۶۱ در لندن، تح. در «هیلی بری» (Haileybury)

افسر ارش انگلیس ۱۸۸۲-، خدمت نظامی در سودان ۵-۱۸۸۴، رهبر و جلوه دار ستون متجرک سواره نظام انگلیس در خلال «جنگ بوئرها» در آفریقای جنوبی ۱۸۹۹-۱۹۰۲، فرمانده لشکر سواره نظام در «نیروی اعزامی انگلیس» به جبهه فرانسه - بلژیک در ج اول اوت ۱۴-، فرمانده سپاه سوم فرانسه ۱۵-۱۷، در مسئولیت یادشه : کسب پیروزی در جنگ «آراس» (Arras) آوریل ۱۷؛ فرمانده کل نیروهای اعزامی به مصر ژوئن ۱۷-، طراحی حمله گسترده به فلسطین (علیه نیروهای عثمانی و آلمانی) ۱۷، پیشرفت نظامی از منطقه «نوار غزه» به داخل کرانه غربی رود اردن اکتبر ۱۷، تصرف بیت المقدس و قبول تسليم نیروهای عثمانی ۹ دسامبر ۱۷ (توضیح اینکه بیت المقدس از سال ۱۲۴۴ م. به بعد - یعنی

1- Allenby , Edmund Henry Hynman

آل نهیان، شیخ زاید بن سلطان ← (نهیان) آل نهیان، شیخ زاید بن سلطان آلون، سر لشگر ایگال : نظامی و سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۱۰ اکتبر ۱۹۱۸ در کفرتبور، تح. کا. کشاورزی کدوری، کا. سنت آنتونی ۱۵. اکسفورد، ۱۵. عبری بیت المقدس. پیوستن به گروه شبه نظامی صهیونیستی هاگانا ۳۱، فرمانده در گروه ترسوریستی بالماخ ۴۱، مشارکت در عملیات نظامی متفقین در جنگ جهانی دوم در سوریه و لبنان در واحد فرماندهی بالماخ ۴۳، فرمانده کل گروه بالماخ ۴۴-۴۵، مشارکت در عملیات نظامی و ترسوریستی هاگانا در فلسطین ۴۵-۴۷ (علیه فلسطینی ها)، فرمانده عملیات نظامی و ترسوریستی در مناطق : جلیله علیا، فلسطین مرکزی، بیت المقدس، صحرای نقب و شمال صحرای سینا ۴۸-۴۷، ارتقاء به درجه سر لشگری زحال (به صورت نیروهای ذخیره ارش اسرائیل)، عضو و پایه گذار کیبوتص گنوسار ۳۷-، وزیر کار ۶۷-۶۸، وزیر مهاجرت و جذب نیرو ۶۷-۶۹، معاون نخست وزیر ۶۷-۶۸، وزیر ۶۸-۷۷، وزیر آموزش و فرهنگ ۶۹-۷۴ وزیر امور خارجه ۷۴-۷۷، عضو کمیته اجرایی هاکیبوتص حامیچاد، دبیر کل سابق حزب کارگران سوسیالیست صهیونیسم (احدoot هاعقواده)، رئیس «جنبش صهیونیستی کارگران جهان» فوریه ۸۰-۷۸، عضو کمیته روابط خارجی و دفاع کنست (پارلمان) اسرائیل، عضو حزب کارگر و ائتلاف احزاب کارگر - مایام، عضو کنست ۵۴-۵۰، ع. فوت ۸۰ . آثار: داستان بالماخ ۵۱، پرده شن ۶۰، تشکیل ارش

کابینه دکتر اقبال) ۵۹-۶۰، مهندس مشاور ۶۰-۶۴، وزیر بهداری (در کابینه حسنعلی منصور) ۶۴-۶۵، وزیر دارایی (در کابینه هویدا) ۶۵-۷۴، وزیر کار ۷۴، وزیر کشور (در کابینه هویدا) ۷۶-۷۸، وزیر مجدها ۷۶-۷۷، نخست وزیر ۷۷-۷۸، دبیر کل «حزب رستاخیز» ۷۶-۷۷ و نیز رئیسه - اوت ۷۸، رئیس هیات مشاوره خدمات شهری بین المللی وابسته به سازمان ملل شاه ایران، دریافت نشان درجه اول تاج.

آوانسیان. آرداشیں (اردشیر) : فارغ التحصیل عالی امور حزبی، از دهبران حزب توده ایران، ت. ۱۹۰۵ در آذربایجان (در یک خانواده ارمنی پیشه ور)، تح. متوسطه در کالج آمریکایی رشت، تحصیلات عالی در دانشگاه کمونیستی «کوتو» (KUTV) در شوری.

سکونت در رشت در ایام کودکی و نوجوانی، ع. حزب کمونیست ایران در سن ۱۸ سالگی ۲۲، عزیمت به شوروی و تحصیل در دا. کمونیستی «کوتو» ۲۲-۲۶، بازگشت به ایران و عضو کت. مرکزی سازمان جوانان کمونیست ایران ۲۶-۳۱. دستگیر و زندانی به مدت ۱۰ سال به جرم فعالیتهای کمونیستی ۳۱-سپتامبر ۴۱، برقراری مناسبات خصم‌مانه با «سید جعفر پیشه وری» (از رهبران حزب کمونیست ایران) در داخل زندان، نم. ارمنه شمال ایران در مجلس چهاردهم وع. «فراسیون توده» در مجلس ۴۳-۴۵، مشارکت در تاسیس حزب توده ایران وع. کمیته مرکزی موقت حزب اکبر ۴۱-۴۲. کمیته مرکزی حزب توده در جریان کنگره اول حزب اوت ۴۴-۴۵. مخالفت با پیشه وری در مورد تشکیل فرقه دموکرات آذربایجان ۴۵، سپس احضار به شوروی از سوی مقامات سیاسی آن کشور ویس از برگشت به ایران اعلام حمایت از فرقه دموکرات آذربایجان !، فرار به شوروی به علت مشارکت در قتل حاج احتشام در آذربایجان (با کمک حسین نوری ملقب به «زولون» فرار کرد)، عدم انتخاب به عنوان عضو کمیته مرکزی در کنگره دوم به دادگاه رنجش شدید وی ماه مه ۴۸، محکوم به اعدام بوسیله دادگاه جنایی فرمانداری نظامی تهران به اتهام فعالیت‌های کمونیستی ۱۸ ماه مه ۴۹، فرار از زندان با کمک سازمان افسری حزب توده دسامبر ۵۰، انتخاب به عنوان کادر ناظر فنی کمیته مرکزی

اسرائیل (به انگلیسی و آلمانی) ۷۰، سپر داود (به انگلیسی) ۷۰، سه جنگ و یک صلح (ترجمه به عربی)، خانه پدرم (به عبری و انگلیسی) ۷۶، اسرائیل : جدال در راه امید (به فرانسه) ۷۷، و مقاله‌های گوناگون درباره مسائل سیاسی، نظامی، آموزشی و فرهنگی به زبانهای عربی، عربی و انگلیسی.

آموزگار، جهانگیر: دک. اقتصاد، استاد، اقتصاددان و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۳ زانویه ۱۹۲۰، تح. دها. تهران، واشنگتن و کالیفرنیا.

دستیار آموزشی در دانشگاه کالیفرنیا (لوس آنجلس) ۵۳-۵۱، مدرس در کا. «ویتر» ۵۳، دا. میشیگان ۵۳-۵۵، استادیار در کا. «پومونا» در کلمرومونت کالیفرنیا ۵۵-۵۶، استادیار در دا. ایالتی میشیگان ۵۶-۵۸، دانشیار در کا. «اکسیدنتال» و دا. کالیفرنیا در لوس آنجلس ۵۸-۶۰، استاد پژوهشی موسسه «بروکینگز» ۶۱-۶۰، مدرس در دا. مریلند ۶۲-۶۳، استادیار دا. آمریکایی ۷۵، مشاور اقتصادی در سازمان برنامه ایران ۵۶-۵۷، وزیر بازرگانی (در کابینه دکتر علی امینی) ۶۱-۶۲، عضو شورای پول و اعتبار، ۶۲-۶۱، عضو شورای عالی اقتصاد ۶۱-۶۲، عضویت مدیره بانک ملی ایران ۶۱-۶۲، رئیس هیات مدیره شرکت تجارت خارجی (یک سازمان دولتی ایرانی) ۶۱-۶۲ و وزیر دارایی ۶۲، رئیس هیأت مدیره شرکت ملی نفت ایران ۶۲، رئیس هیات اقتصادی اعزامی ایران به واشنگتن دی. سی. ۶۲-۶۳، سفیر فوق العاده و سیار ۶۳-۶۲، مدیر اجرایی صندوق بین المللی پول در واشنگتن دی. سی. ۶۳-۶۲.

آثار: کمکهای فنی در تئوری و عمل: مورد ایران ۶۶، ایران: توسعه اقتصادی در شرایط دوگانه ۷۱، سیاست انرژی کشورهای جهان: کشور ایران ۷۵.

آموزگار، جمشید: ل. بازارگانی و مهندسی راه و ساختمان، ف. ل. علوم، دک؛ سیاستمدار ایرانی، ت. ۲۵ دوئن ۱۹۲۳، تح. دها. تهران، کورنل، واشنگتن. به عنوان کارشناس سازمان ملل ماموریت در ایران ۵۱، رئیس اداره مهندسی ۵۲-۵۵، قائم مقام وزیر بهداری ۵۵-۵۸، وزیر کار (در کابینه دکتر اقبال) ۵۸-۵۹، وزیر کشاورزی (در

و سید ضیاء الدین طباطبایی)، ارتباط نزدیک ب رضاخان و یکی از طراحان و بنیان کودتای سوم اسفند ماه ۱۲۹۹ ش. رضاخان و سید ضیاء الدین طباطبایی ۲۱ فوریه ۲۱، پس از انجام کودتای مذکور ترک حاک ایران به همراه کلیه نیروهای انگلیسی و هندی مستقر در ایران ۳۰ آوریل ۲۱، فرماندهی نیروهای خاورمیانه انگلیسی در هندوستان ۲۶، فرماندهی نیروهای خاورمیانه ای انگلیس ۳۶ -، فرماندار کل منطقه «جبل الطارق» ۳۹-۳۸، رئیس ستاد ارتش انگلیس ۴۰-۳۹، فرمانده نظامی در جبهه های مختلف جنگ جهانی دوم ۴۵-۴۰، ارتقاء به درجه «فیلدمارشال» (ارتшибید) در ارتش انگلیس، دریافت نشان عالی از ملکه انگلستان، فوت ۵۹.

1. Ironside, William Edmund

آیزنهاور، ژنرال دوایت دیوید^۱: فارغ التحصیل

نظامی، افسر بلندپایه و سیاستمدار آمریکایی، ت. ۱۸۹۰ در «دنیسون تگزاس، تح. دانشکده نظامی «وست پوینت» ۱۹۱۵).

افسر ستاد و دستیار مشاور نظامی ژنرال «مک آرتور» در فیلیپین ۳۵-۴۰، رئیس بخش طرحهای جنگی ارتش در واشنگتن فوریه ۴۲ -، فرمانده نیروهای متفقین (پیاده شده) در بخش فرانسوی شمال آفریقا در نوامبر ۴۲، سه ماه بعد فرمانده عالی نیروهای متفقین در شمال آفریقا (فرماندهانی نظیر هارولد الکساندر، مونتگمری، و پاتون تحت فرمان وی بودند)، کسب موفقیت های قابل توجه نظامی در جبهه مدیترانه و اروپای غربی ۴۴-۴۵، رئیس ستاد ارتش (آمریکا) در واشنگتن دسامبر ۴۵-

تابستان ۴۸، رئیس دا. کلمبیا ۴۸-۵۱، فرمانده عالی نیروهای ناتو در اروپا ۵۱، استعفا از ارتش واعلام نامزدی در انتخابات ریاست جمهوری از سوی حزب جمهوری خواه ۲۸ آوریل ۵۲، پیروزی در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا (سی و چهارمین رئیس جمهوری) و اولین سرباز حرفه ای که به عنوان رئیس جمهوری انتخاب شد، رئیس جمهوری آمریکا ۲۰ زانویه ۵۳-۵۷، سازمان «سیا» برای براندازی حکومت دکتر مصدق نخست وزیر ایران (به جای ژنرال چمپین) ۲۱ اکتبر ۱۳۲۲ مرداد ۱۳۲۲ ش. توسط سازمان «سیا» برای براندازی حکومت دکتر مصدق نخست وزیر

حزب در پلنوم چهارم ژوئیه ۵۷، انتخاب به عنوان ع. اصلی کت. مرکزی حزب در خلال پلنوم هفتم دسامبر ۶ (دی ماه ۱۳۳۹) عزیمت به پراگ (چکسلواکی) به عنوان نم. حزب در هیات تحریریه مجله «مسائل صلح و سوسیالیسم» (ارگان احزاب کمونیست جهان) ۶۱ -، مجدداً محکوم به اعدام بطور غیابی بوسیله دادرسی ارشد به جرم فرار از زندان قصر (در سالهای قبل) ۲۴ زانویه ۶۶، انتخاب به عنوان ع. هیات اجرایی حزب در خلال پلنوم دوازدهم ژوئن ۶۸، کنار گذاشته شدن از ع. هیات اجرایی حزب در جریان پلنوم چهاردهم ۷۰ (دی ماه ۱۳۴۹) (بس از آن حمید صفری به عنوان نم. حزب در هیات تحریریه مجله «مسائل صلح و سوسیالیسم» در پراک تعیین شد)، سپس عزیمت به ایروان (ارمنستان شوروی) به عنوان ع. کت. مرکزی واقامت در آنچه اتا پایان عمر ۷۱-۹۰، فوت در ایروان در سن ۸۶ سالگی اکتبر ۱۹۹۰.

آوریل، ایهود: دیپلمات اسرائیلی، ت. ۱۹۱۷، تج. دوره متوسطه در وین.

وزیر مختار اسرائیل در چکسلواکی ۴۸، سفير همزمان در مجارستان ۴۹، وزير مختار در رومانی ۵۰، مدير کل اداره نخست وزیری در بیت المقدس ۵۱-۵۷، سفير در غنا و لیبریا ۵۷-۶۰، سفير در کنگو ۶۰-۶۱، مدير کل وزارت امور خارجه ۶۱-۶۵، سفير در ایتالیا ۶۶-۶۸، سفير آكردیته در مالت ۶۶-۶۸، رئيس کميته اقدام صهيونيسیم جهانی در بیت المقدس ۶۹-۷۲، مشاور سیاسی و سفير فوق العاده در وزارت امور خارجه ۷۲-۷۵، سركسول در شیکاگو و ميدوست آمریکا ۷۵-۷۸، سفير سیار اسرائیل، نم. کنست (پارلمان اسرائیل ۷۵).

آیرونسايد، ژنرال ویلیام ادموند^۱: فارغ التحصیل نظامی. افسر بلندپایه و سیاستمدار انگلیسی، ت. ۱۸۸۰، افسر ارتش انگلیس، افسر فرمانده در جنگ «بوئرها» (در آفریقای جنوبی) ۱۸۹۹-۱۹۰۲، افسر فرمانده در جریان ج. اول ۱۴-۱۸، انتصاب به عنوان فرمانده قوای انگلیس در ایران (به جای ژنرال چمپین) ۲۰ اکتبر ۱۲۹۹ (مهرماه ۲۱) ۱۳۲۲ ش. حدود چهار ماه و نیم قبل از انجام کودتای رضاخان میر پنج

قانونی ایران و بازگرداندن محمدرضا پهلوی به قدرت اوت ۵۳، اعلام «دکترین آیزنهاور» در کنگره آمریکا (پیرو دکترین ترولمن) مبنی بر ارائه کمکهای اقتصادی و نظامی آمریکا به کشورهای متقاضی در منطقه خاورمیانه، و نیز احتمال استفاده از نیروهای نظامی آمریکا در کشورهایی که «در معرض خطر تهاجم نظامی از سوی هر کشوری که تحت کنترل کمونیسم بین الملل» می باشند^۵؛ آنوه ۵۷، تصویب «دکترین آیزنهاور» در کنگره آمریکا ۹ مارس ۵۷، بر اساس دکترین آیزنهاور؛ دخالت سیاسی و نظامی آمریکا در تحولات داخلی اردن (آوریل ۱۹۵۷) و لبنان (۱۹۵۸)، از جمله پیاده شدن حدود ۱۴۰۰۰ تفنگدار دریابی آمریکا در سواحل لبنان ظاهراً به منظور ایجاد ثبات و آرامش سیاسی و اجتماعی در آن کشور زوئیه ۵۸، انتخاب مجدد (در نوامبر ۱۹۵۶) و دوره دوم ریاست جمهوری آنوه ۵۷ - ۶۱، اتخاذ سیاست خارجی خشن و تعصب آمیز و گاهی با استفاده از نیروی نظامی در عرصه سیاست جهانی بویژه در برابر شوروی و نیز در خاورمیانه با کمک ویاری همکارانش «ریچارد نیکسون» (معاون رئیس جمهوری)، «جان فاستر دالس» وزیر امور خارجه، و «شرمن آدامز» (رئیس کارکنان کاخ سفید تا ۱۹۵۸) در دو دوره ریاست جمهوری اش ۵۳-۶۱، پس از پیان دوره دوم ریاست جمهوری بازگشت به کارهای کشاورزی در مزرعه اش در پنسیلوانیا، فوت مارس ۶۹.

آثار: جنگ صلیبی در اروپا، ۴۸، قیمومت برای تغییر و تحول .۶۳

۱- Eisenhower , Dwight David

ابان، آبا: ف. ل. اجتماعی، سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۲
 فوریه ۱۹۱۵ در آفریقای جنوبی، تح. کا. کوئیز دا. کمپریج.
 افسر اطلاعاتی و رابط نیروهای متفقین با یهودیان مقیم
 بیت المقدس، ۴۵-۳۹ مدرس ارشد مرکز عربی خاورمیانه در
 بیت المقدس، فعالیت در آژانس یهود ۴۶، مامور رابط با
 کمیسیون ویژه سازمان ملل درباره فلسطین ۴۷، نم. حکومت
 وقت اسرائیل در سازمان ملل متعدد ۴۸-، نم. دائم اسرائیل در
 سازمان ملل (با سمیت سفیر) ۴۹، سفیر در آمریکا ۵۰-۵۹،
 وزیر مشاور ۵۹-۶۰، وزیر آموزش و فرهنگ ۶۰-۶۳، معاون
 نخست وزیر رئیس ۶۳-۶۶، وزیر امور خارجه ۶۶-۷۴، ع. کنست
 (مجلس اسرائیل) ۷۴، اس. میهمان دا. کلمبیا ۷۴، اس. دا.
 حیفا ۷۵، اس. موسسه مطالعات دا. پرینستون ۷۸، اس.
 موسسه علوم وایزمن ۵۸-۶۶؛ دریافت درجه دکترای افتخاری
 ادبیات و فلسفه از داهای: نیویورک، مریلند، بوستون، شیکاگو،
 سین سیناتی، تمپل، براندیز، یشیوا، وغیره، مفسر همزمان و
 مشاور ویژه سریال تلویزیونی «تمدن و یهودیان» ۸۴، رئیس
 موسسه علوم «وایزمن» ۵۸-۶۶، معاون کنفرانس علوم و
 تکنولوژی در کشورهای جدید پیشرفت (وابسته به سازمان ملل

آبالخیل، محمدعلی: ل. علوم اجتماعی، کارمند
 دولتی و امور مالی سعودی، ت. ۱۹۳۵ در بوریدا، تح. دا.
 قاهره.

شروع کار دولتی به عنوان معاون دفتر وزیر ارتباطات
 ۵۶، بعداً رئیس دفتر، مدیر کل سازمان امور اداری و
 استخدامی کشور ۶۴-۶۱، جانشین وزیر دارایی و اقتصاد ملی
 ۶۴-۶۰، معاون وزیر ۷۰-۷۱، وزیر مشاور در امور دارایی و
 اقتصاد ملی ۷۵-۷۱ وزیر دارایی و اقتصاد ملی ۷۵-۷۶ اوت ۹۵
 رئیس هیات مدیره: بانک بین المللی سعودی در لندن، صندوق
 سرمایه گذاری های عمومی، سازمان امور اداری و استخدامی،
 صندوق توسعه صنعتی سعودی، صندوق توسعه سعودی، ع.
 هیات مدیره بانک توسعه اسلامی، ع. شورای عالی مشورتی
 نفت و مواد معدنی، ع. کت. عالی اصلاح اداری، ع. کم.
 سلطنتی سهام صنعتی بندرهای جبل و بنبع، ع. هیأت مدیره
 خطوط هوایی سعودی، شرکت سهامی نفت و مواد معدنی
 (پترومین)، شورای خدمات شهری، دریافت نشانه امداد هایی
 از بلژیک، مصر، فرانسه، نیجر، پاکستان، عربستان
 سعودی، سودان، لوکزامبورگ، اندونزی، اسپانیا، زئیر،
 جمهوری چین، آلمان غربی، و توگو.

ابراهیم، حسن : نظامی، بازرگان و سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۱۷ در اسکندریه، تح. دانشکده افسری و دانشکده نیروی هوایی مصر.

خدمت در نیروی هوایی مصر ۵۲-۳۹، ع. شورای انقلاب مصر ۵۲-۵۶، وزیر امور ریاست جمهوری و امور تولید ۵۶-۵۴، رئیس سازمان توسعه اقتصادی ۵۷-۵۹، رئیس شرکت «الناصر» (تولیدات مداد و گرافیت) ۵۸-۶۱، رئیس صنایع رنگ سازی و شیمیائی مصر ۵۹-۶۱، ع. شورای عالی ریاست جمهوری ۶۲-۶۴، معاون ریاست جمهوری : «جمهوری متحده عربی» ۶۴-۶۶، مدیر امور تجاری ۶۶-۶۸. رئیس شرکت مالی و مشاوره خاورمیانه، رئیس شرکت تدارکاتی و مقاطعه کاری مصر ۷۴، رئیس شرکت گرافیت، رئیس شرکت حلقه نیل مصر، دریافت مدلالها و نشانهای متعددی از سوریه، یوگسلاوی، کامرون، نیجر، یمن، بلغارستان، لهستان، لبنان، جمهوری دموکراتیک آلمان، مراکش، مالزی، و لیبی در خلال سالهای ۶۵-۴۸.

ابراهیم، سرگرد عبدالقاسم محمد : نظامی و سیاستمدار سودانی، ت. ۱۹۳۷ در «ام دورمان»، تح. در خارطوم و دانشکده نظامی.

افسر کادر ارتش سودان و احراز مسئولیت‌های گوناگون ۱۶. ع. شورای انقلاب سودان ۶۹، وزیر حکومت محلی اکتبر ۶۹-ژوئیه ۷۰، دستیار نخست وزیر در امور خدمات اجتماعی ژوئیه-نومبر ۷۰، وزیر کشور نومبر ۷۰-اکتبر ۷۱، وزیر بهداشت و درمان اکتبر ۷۱-اکتبر ۷۳، وزیر بهداری و رفاه اجتماعی اکتبر ۷۳-۷۴، وزیر کشاورزی، مواد غذایی و ذخایر طبیعی ۷۴-۷۶؛ کفیل دبیر کل اتحادیه سوسيالیست سودان، دبیر کل اتحادیه اوت ۷۶-۷۹، فرمانده نظامی استان خارطوم اوت ۷۶-۷۹، معاون اول رئیس جمهوری سودان اوت ۷۷-۷۹، ع. دفتر سیاسی اتحادیه سوسيالیست سودان، ع. کت. سیاسی مصر-سودان (حزب پس از کودتای ژوئن ۱۹۸۹ منحل شد).

ابراهیم، سید مولی عبده الله : سیاستمدار مراکشی، ت. ۱۹۱۸ در مراکش، تح. در دا. «بن یوسف» مراکش، ۱۵.

متحد) ۶۳-۶۴. ع. کت. مشورتی سازمان ملل متحد. در امور علوم و تکنولوژی برای توسعه : ع. آکادمی جهانی هنرها و علوم، ع. آکادمی هنرها و علوم آمریکا، رئیس کمیسیون امور خارجه و دفاع مجله اسرائیل ۸۸-۸۴.

آثار : جنبش جدید ادبی در مصر ۴۴، گردنۀ عدالت ۴۶، مسائل اجتماعی و فرهنگی در خاورمیانه ۴۷، بدعتنی ۵۵، صدای اسرائیل ۵۷، موج ناسیونالیسم ۵۹، حیم و ایزمن : مجموعه زندگینامه‌ها ۶۲، واقعیت و مشاهده در خاورمیانه (مسائل خارجی) ۶۵، مردم من ۶۸، اسرائیل در جهان ۶۶، کشور من ۷۳، اتوپیوگرافی ۷۸، دیپلماسی نوین ۸۳، میراث، تمدن و یهودیان ۸۵، گواه شخصی ۹۰، به اضافه تعداد زیادی مقاله به زبان انگلیسی، فرانسه، عبری، عربی.

ابتهاج، ابوالحسن : بانکدار و مدیر ایرانی، ت. ۱۸۹۹. تح. در پاریس و کا. پروتستان بیروت (لبنان).

شروع خدمت در بانک شاهنشاهی ایران ۲۰، بازرس دولت در بانک کشاورزی و مسئول نظارت شرکتهای دولتی ۳۶، معاون رئیس کل بانک ملی ایران ۳۸، رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل بانک رهنی ۴۰، رئیس کل و رئیس هیأت مدیره بانک ملی ایران ۴۲-۵۰، رئیس هیأت نمایندگی ایران در کنفرانس مالی و پولی خاورمیانه در قاهره ۴۴، رئیس هیأت نمایندگی ایران در کنفرانس «برتون وودز»^۱ ۴۴، سفیر در فرانسه ۵۲-۵۰، مشاور مدیر عامل صندوق بین المللی پول ۵۲-۵۳، مدیر بخش خاورمیانه صندوق بین المللی پول ۵۳، مدیر عامل سازمان برنامه (تهران) ۵۴-۵۶، بازداشت و زندانی شدن به اتهام تصرف غیرقانونی و اتلاف دارایی سازمان برنامه (در زمان تصدی مسئولیت خود در آنجا و اتلاف ۶۹ میلیون دلار بودجه دولت) نومبر ۱۶-ژوئن ۶۲، رئیس هیأت مدیره و ریاست بانک ایرانیان (بانک خصوصی) ۷۲-۵۹، رئیس هیأت مدیره بانک مذکور ۷۷-۷۲، موسس و رئیس هیأت مدیره شرکت بیمه بین المللی ایران و آمریکا ۷۴-۷۹.

1- Bretton Woods Conf.

سورین پاریس.

مرد شماره ۲ عراق.

ابراهیم، محسن: مبارز و سیاستمدار فلسطینی، ت. ۱۹۲۳، تج. دا. آمریکایی بیروت (لبنان) ع. انتسابی شورای اداری «جنپش ناسیونالیست عرب» ۵۹، ع. هیات نم. لبنان «در کنگره همبستگی آفریقا-آسیا» در بیروت ۶۰، سردبیر روزنامه «الحریه» ارگان جنبش ناسیونالیست عرب ۶۲، نشریه مذکور ارگان رسمی و بیان کننده نظرات و مواضع «جهه خلق برای آزادی فلسطین» (PFLP) بود (پس از ائتلاف و ادغام جنبش... و سه گروه دیگر فلسطینی با یکدیگر و تشکیل جبهه خلق... به رهبری دکتر جرج جبس در دسامبر ۶۷ تا زانویه ۶۸)، ولی پس از انشعاب و تشکیل جبهه دموکراتیک خلق برای آزادی فلسطین (PDFLP) به رهبری نایف حواتمه و پیوستن محسن ابراهیم به این جبهه، روزنامه «الحریه» تبدیل به ارگان رسمی جبهه اخیر شد ۶۹-، رئیس اداره روابط خارجی جبهه دموکراتیک خلق... ۷۰، ع. انتخابی هیات رئیسه مرکزی «جهه عرب برای فلسطین» دسامبر ۷۴.

ابراهیم حبیبی، دکتر حسن: دک. حقوق قضایی و جامعه شناسی، سیاستمدار و مدیر (دولتی) ایرانی، ت. ۱۹۳۶ در تهران، تج. دا. سورین فرانسه، تحصیل در ادبیات عرب و فقه اسلامی و نیز تحصیلات حوزوی در حد سطح.

ق. اق. ع. نهضت آزادی ایران اوایل دهه ۶۰، مدرس دا. تهران، ع. هیات تحریریه روزنامه «پیام دانشجو» (نشریه دانشجویی جبهه ملی در اوایل دهه ۶۰)، عزیمت به فرانسه جهت سکونت و تحصیل به مدت ۱۵ سال و تماس با دکتر علی شریعتی (ر. ک.) و نیز فعالیت‌های دانشجویی ضد رژیم شاه در خارج از کشور.

ب. اق. : تدوین پیش نویس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بنا به دستور آیت الله خمینی (رہبر انقلاب ایران) ۷۹، وزیر فرهنگ و آموزش عالی در کابینه دولت موقت بازرگان ۷۹، ع. و سخنگوی شورای انقلاب، نامزد ریاست جمهوری از سوی حزب جمهوری اسلامی در اولین دوره انتخابات ریاست جمهوری (نفر سوم حائزین اکثریت آراء) ۸۰، نم. مجلس شورای اسلامی ۸۰-۸۴، ع. هیات رئیسه شورای عالی

ع. حزب استقلال ۴۴-۵۹، ع. کمیته دبیران نشریه «العلم» (ارگان حزب استقلال) ۵۰-۵۲، دستگیر و زندانی شدن به خاطر فعالیتهای سیاسی ۵۲-۵۴، وزیر اطلاعات و جهانگردی در اولین حکومت ملی مراکش پس از استقلال ۵۶-۵۵، وزیر کار و امور اجتماعی ۵۶-۵۷، نخست وزیر و وزیر امور خارجه دسامبر ۵۸-ماه مه ۶۰، رهبر اتحادیه ملی نیروهای خلقی ۷۲-۵۹، تعلیق از عضویت حزبی ۷۲.

ابراهیم، عبدالعزیز السعید: دک. استاد مصری، ت. ۳۰ آوریل ۱۹۰۷، تج. دن. تربیت معلم و موسسه عالی آموزش و پرورش در قاهره، ودا. ایالتی اوهایو در آمریکا. مدرس ساقی ریاضیات در دانشکده افسری قاهره، اس. آموزش و پرورش و مدیر گروه علوم تربیتی در دا. «عين الشمس»، معاون دانشگاه قاهره، رئیس دا. قاهره شعبه خارطوم (در سودان) رئیس دا. اسکندریه، وزیر آموزش عالی، بعداً وزیر آموزش و پرورش، اس. میهمان در دا. کلمبیا (آمریکا)، مدیر عامل «سازمان آموزشی، فرهنگی و علمی عرب» وابسته به اتحادیه عرب تا سال ۷۵، ع. آکا. زبان عربی (مصر)، ع. آکا. علمی (عراق)، دریافت نشانهای از مصر، لبنان، مراکش، تونس، اردن، جمهوری دموکراتیک آلمان.

آثار: مقررات متغیر برای دانشجویان دانشکده افسری ۳۹، تربیت آموزگاران در کشورهای عربی ۵۴، دانشگاه و فرهنگ ۶۰.

ابراهیم، عزت خلیل الدوری: سیاستمدار عراقی، ت. اول ژوئیه ۱۹۴۲ در الدور (از توابع استان صلاح الدین)، تج. دوره متوسطه.

دبیر «صدای کشاورز» ۶۸، رئیس کمیته عالی کار خلق ۶۸-۶۰، وزیر اصلاحات ارضی ۷۰-۷۴، معاون شورای عالی کشاورزی ۷۰-۷۱، رئیس شورای مذکور ۷۱، وزیر کشاورزی ۷۳-۷۴، وزیر کشور ۷۴-۷۶، ع. شورای فرماندهی انقلاب عراق، معاون شورا ژوئیه ۷۶-۷۹، ع. شورا ژوئیه ۷۹-۷۶، ع. معاون دبیر کل فرماندهی منطقه ای حزب سوسیالیست بعث عراق ژوئیه ۷۹-۷۶، معاون فرمانده کل ارتش عراق، معاون رئیس جمهوری (صدام حسین) و

عبدالله، ملک طلال، و ملک حسین و ایفای نقش اصلی در سیاستهای داخلی و خارجی کشور^{۵۶}، ایفای نقش عمدۀ در خلع ملک طلال (ر. ک) از سلطنت (به بهانه بیماری روحی و داشتن اختلال حواس!) با همکاری پارلمان اردن اوت ۱۹۵۲، ایفای نقش عمدۀ در روند جنگ اول اعراب و اسرائیل و نقش اردن در این جنگ و نتیجه آن (شکست اعراب در برابر اسرائیل) در ۴۸-۴۹، نخست وزیر اردن ۵۵-۴۷ (در چند نوبت غیر متواتی)، مسافت به لندن و مذاکره با «ارنست بوین» وزیر امور خارجه انگلیس راجع به بحران فلسطین و توافق محramانه با آن کشور راجع به اشغال نظامی بخش عربی سوزمین فلسطین (بر اساس طرح تقسیم ۱۹۴۷ فلسطین مصوب سازمان ملل، سوزمین فلسطین به دو بخش عربی و یهودی تقسیم می شد) و انضمام آن به خاک اردن فوریه ۴۸ (حدود سه ماه قبل از شروع جنگ فلسطین) مذاکره محramانه با «سرتیپ چارلز کلایتون» انگلیسی و ارائه طرح ها و پیشنهادهایی راجع به چگونگی اجرای قطعنامه تقسیم فلسطین به نحوی که منافع و هدفهای انگلستان، صهیونیستها و اردن کاملًا حفظ شود (!) ۱۴ دسامبر ۴۷ (تاریخ ارسال گزارش مذاکرات محramانه به سفیر انگلستان در قاهره به وسیله چارلز کلایتون)، فوت ۵۶.

ابوایاد (صلاح خلف) : ل. زبان و ادبیات عرب، ل. علوم تربیتی و روانشناسی، مبارز و فرمانده فلسطینی، ت. ۱۹۲۳ در «یافا» (فلسطین)، تح. دا. الازهر مصر، دا. عین الشمس (مصر). به هنگام دانشجویی در مصر، شروع فعالیت های سیاسی مقاومت فلسطینی ۵۷-۵۶: ارتباط با خلیل الوزیر (ابوجهاد) و بررسی ایجادیک جنبش فلسطینی مسلح، عزیمت به کویت و تدریس در آنجا ۵۷-۵۶. ع. در جنبش «الفتح» و شروع مبارزات سازمان یافته سیاسی- نظامی مقاومت فلسطین در اوایل دهه ۶۰، فعالیت تمام وقت در جنبش الفتح و ایجاد ارتباط گسترده با سازمانها و گروههای فلسطینی ۶۵-۶۷، اولین ملاقات با جمال عبدالناصر (رئیس جمهوری وقت مصر) سپتامبر ۶۷، ملاقات با ملک فیصل (پادشاه وقت عربستان سعودی) ۶۸، شرکت در «نبرد کرامه» در اردن مارس ۶۸، ع. کت. مرکزی جنبش «الفتح»، رئیس بخش امنیت جنبش، شرکت در مبارزات و در گیریهای چریکهای فلسطینی مستقر در اردن با ارتش اردن

انقلاب فرهنگی (نایب رئیس دوم شورا اوت ۹۷-۹۶)، ع. شورای عالی انقلاب فرهنگی نوامبر ۸۹-۸۹، ع. شورای عالی آموزش و پرورش، وزیر دادگستری اوت ۸۴-۸۴، ع. اسبق و کفیل شورای عالی قضایی مارس ۸۹، نم. ایران در شورای اجرایی یونسکو، نم. انتصابی آیت الله خمینی (رهبر انقلاب اسلامی ایران) دریافت بررسی قانون اساسی، ع. انتخابی شورای نگهبان قانون اساسی (از سوی مجلس شورای اسلامی) ژوئیه ۸۹-۸۹، معاون اول ریاست جمهوری اوت ۸۹-۸۹، ع. اوت ۹۷ (در دوره ریاست جمهوری حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی)، مجددًا معاون اول ریاست جمهوری (در دوره اول ریاست جمهوری حجت الاسلام سید محمد خاتمی) ۴ اوت ۹۷-۹۷، ع. و دبیر «جمعه تشخیص مصلحت نظام» ۹۷ (استعفا از دبیری مجمع).

آثار : کتابی راجع به فقه اسلامی، رساله در امامت، کتابهایی راجع به فلسفه، جامعه شناسی و حقوق (تالیف و ترجمه)، هنر جنگ (ترجمه). به اضافه مقاله هایی راجع به جامعه شناسی، حقوق وغیره.

ابراهیمی، اخضر : ل. حقوق، ل. سیاسی، دیبلمات الجزایری، ت. اول ژانویه ۱۹۲۴، تح. مؤسسه علوم سیاسی ۱۵. الجزیره، دن. علوم سیاسی دا. پاریس.

نم. دائم جبهه آزادی بخش ملی الجزایر و سپس نم. حکومت موقت الجزایر در جنوب شرقی آسیا ۵۶-۶۱، دبیر کل وزارت امور خارجه ۶۱-۶۳، سفیر در جمهوری متحده عرب (مصر) و سودان ۶۳-۶۰، ۷۰-۷۰ ضمناً نم. دائم الجزایر در اتحادیه عرب ۶۳-۶۰، سفیر در انگلستان ژوئیه ۷۱-۷۰، ع. کمیته مرکزی جبهه آزادی بخش ملی ۷۹-۸۳، معاون دبیر کل (هم رئیس وزیر مختار) امور ویژه اتحادیه عرب ۸۴-۸۴، وزیر امور خارجه ۹۱-۹۱ ژوئن ۹۳- سپتامبر ۹۳، نم. دبیر کل سازمان ملل در امور افغانستان و عراق.

ابوالهدی، توفیق : فارغ التحصیل حقوق، سیاستمدار، حقوقدان و روزنامه نگار اردنی، ت. ۱۸۹۱، تح. در استانبول. از جمله یاران و مشاوران نزدیک ملک عبدالله پادشاه اسبق اردن و ع. شورای سلطنتی ۵۱-۵۱: شاغل مقامات و مسئولیت های مهم سیاسی و دولتی در دوران سلطنت ملک

تروریستی کماندوهای اسرائیلی در کشور تونس (!) آوریل ۸۸.

ابوداود (محمد داود عوده) ← عوده، محمد داود (ابوداود)

ابوزید، صلاح : دیلمات و سیاستمدار سابق اردن، ت. ۲۱ آوریل ۱۹۲۵ در اربید، تج. دن. حقوق دا. سوریه در دمشق، ودا. سیراکیز در آمریکا.

کارمند دولت ۵۰-۵۸، مدیر رادیو امان ۵۸-۵۹، معاون مدیر عامل شیکه رادیو-تلوزیون اردن هاشمی ۶۲-۵۹، مدیر عامل شبکه رادیو-تلوزیون اردن هاشمی و رئیس اداره ارشاد ملی ۶۴-۶۲، وزیر اطلاعات ۶۴-۶۵ و ۶۷، وزیر فرهنگ و اطلاعات ۶۷-۶۸، سفیر اردن در انگلستان ۶۹، وزیر فرهنگ و اطلاعات ۷۰-۶۹، مشاور ویژه ملک حسین ۷۰-۷۲، وزیر امور خارجه ۷۲-۷۳، عضو مجلس سنای رئیس کمیته روابط خارجی مجلس ۷۴-۷۶، مشاور ملک حسین ۷۶، سفیر اردن در انگلستان ۷۶-۷۸، محکوم به سه سال زندان به جرم سوء استفاده مالی ۷۹، بعداً تخفیف محکومیت به شش ماه زندان، رئیس و مدیر عامل مرکز روابط عمومی و اطلاعات عرب ۸۰، رئیس و مدیر عامل مرکز مشاوره و روابط عمومی بین المللی عرب ۸۰، و مدیر عامل مرکز انتشارات و چاپ و توزیع بین المللی عرب ۸۰، رئیس و مدیر عامل مرکز جهانگردی بین المللی عرب ۸۰، استعفا از خدمات دولتی ۷۸، دریافت مдал رنسانس عرب، ستاره اردن، نشان درخت سدر از لبنان، و تعدادی مdal های خارجی دیگر.

آثار : الحسين بن طلال . ۵۸

ابوزید، محمد حمدي : فارغ التحصيل نظامي، سیاستمدار و نظامي مصری، ت. ۲۰ مارس ۱۹۱۹ در سودان، تج. دانشکده افسری نیروی هوایی مصر، دوره ناوبری هوایی-پیمایی در نیروی هوایی سلطنتی انگلستان (در «همبل»)، شوروی، و آمریکا.

خلبان نظامی در نیروی هوایی مصر ۴۹-۶۰، بازنشسته از خدمت نیروی هوایی (سروان فرمانده اسکادران)، ع. اولین شورای انقلاب مصر (پس از به قدرت رسیدن جمال عبدالناصر و

وحوادث خونین سپتامبر ۷۰ (در این درگیریها حدود ۱۰,۰۰۰ رژمنده مسلح فلسطینی کشته شدند)، دستگیر شدن توسط مقامات اردنی ۷۰، آزادی از زندان (باوساطت کشورهای عربی) ۲۸ سپتامبر ۷۰، بنا به گفته‌ای طراح ترور و قتل شخص «وصفي التل» نخست وزیر وقت اردن در مسافرتش به قاهره (به خاطر انتقام جویی حوادث خونین سپتامبر سیاه اردن و نقش اصلی وصفی التل در آن حوادث) نوامبر ۷۱، ایفای نقش عمدۀ در جنبش الفتح و نیز «سازمان آزادیبخش فلسطین» (ساف) و مطرح شدن به عنوان مرد شماره ۲ جنبش فتح از اوخر دهه ۶۰ تا زمان مرگ؛ پس از دخالت نظامی نیروهای سوری در خاک لبنان (پس از بروز جنکهای داخلی آن کشور)، ابراز مخالفت با دخالت نیروهای مذکور در لبنان ۷۶، مشارکت در تهیه و تنظیم موافقت نامه «اشتورة» (در مورد چگونگی روابط لبنان-فلسطین بر مبنای توافقنامه قاهره) ۲۱ ژوئن ۷۷، فوت ۹۱.

آثار : فلسطین بدون هویت (به فرانسه و عربی) . ۷۹

ابوجهاد (خلیل الوزیر) : د. متوسطه، مبارز و فرمانده فلسطینی، ت. ۱۹۲۵ در «رمله» (فلسطین)، تج. در غزه، دا. اسکندریه مصر (تحصیلات عالی ناتمام).

تدریس در عربستان سعودی ۵۷-۵۸، تدریس در کویت ۵۸-۶۳، مشارکت و همکاری در تاسیس «جنبش ملی آزادی بخش فلسطین» (الفتح) (یکی از اولین گروههای چریکی سازمان یافته مقاومت فلسطین) در اوایل دهه ۶۰، کنار گذاشتن تدریس و فعالیت تمام وقت در جنبش و سپس مسئول دفتر جنبش در الجزایر ۶۳-۶۵، عزیمت به سوریه (دمشق) و برقراری ارتباط با مبارزان فلسطینی ع. حزب بعث سوریه ۶۵، سازماندهی نیروی نظامی سازمان «الفتح» به نام «ال العاصفة» (به عنوان بازوی نظامی الفتح) و شروع عملیات چریکی-نظامی علیه اسرائیل ۶۷-۶۸، تشید ۶۷-۶۵، شرکت در جنگ سوم اعراب و اسرائیل ژوئن ۶۷، تشدید فعالیت‌های چریکی-نظامی علیه اسرائیل پس از جنگ مذکور اوت ۶۷-۶۸، شرکت در نبرد «کرامه» در اردن مارس ۶۸، ترتیب توسعه فعالیتهای چریکی-نظامی علیه منافع اسرائیلی ۷۰-۷۴، دیدار و مذاکره با بسیاری از رهبران کشورهای انقلابی و سوسیالیستی و کمونیستی، مورد ترور و فوت در عملیات

(تاكيد جبهه امتنان بر دستيابي به هدفهای اوليه و اساسی سازمان آزادی بخش فلسطين در تحقیق یک کشور واحد و دموکراتیك با استفاده از راههای تکاملی یا انقلابی می باشد)، تاسیس واداره چاپخانه در اردن ۸۴.

گروه افسران آزاد (ژوئيه ۵۲)، رئيس اداره امور آسیا در نهاد ریاست جمهوري ۶۰، ۶۲، سفير در یوغسلاوی ۶۸-۶۲، سفير در مکزیک ۷۳-۶۸، رئيس اداره اروپاي غربی در وزارت امور خارجه ۷۴-۷۲، سفير در سوریه ۷۵-۷۴، وزير هوایپیمایی کشوری ۷۶-۷۵، سفير در شوروی ۷۹-۷۶.

ابو غزاله، فيلد مارشال محمد عبدالحليم : فارع

التحصيل عالي علمون نظامي، ف. ل. علوم نظامي، ف. ل. اقتصاد، نظامي بلندپایه و سیاستمدار مصرى، ت. اول ژانويه ۱۹۳۰ در «البحیره» (مصر) تح. دانشکده افسرى قاهره، دانشگاه جنگ مصر، ۱۵. جنگ ارتش امریکا.

شرکت در جنگ فلسطین (جنگ اول اعراب و اسرائیل) ۴۸، شرکت در جنگ سوتز (جنگ سینما) ۵۶، ارتقاء به درجه سرگردی ۵۸، ارتقاء به درجه سرهنگی ۶۶، شرکت در جنگ شش روزه (ژوئن) ۱۹۶۷، فرمانده تیپ توبخانه ۶۸، فرمانده لشکر توبخانه ۷۱-۶۹، فرمانده سپاه دوم رزمی توبخانه ۷۱ و ۷۲، رئيس ستاد سپاه توبخانه ۷۲ و ۷۳، شرکت در جنگ اکتبر (رمضان) ۱۹۷۳، ارتقاء به درجه سرلشکري ۷۴، مدير اداره اطلاعات و شناسایي نظامي ارتش مصر ۷۶-۷۴، وابسته نظامي مصر در واشنگتن (آمریکا) ۷۶-۷۴، ارتقاء به درجه سپهبدی ۸۰، رئيس ستاد نیروهای مسلح مصر ۸۱-۸۰، فرمانده کل نیروهای مسلح مصر مارس ۸۱-۸۰، ضمناؤزیر دفاع و صنایع نظامي مصر ۸۱-۸۰، ارتقاء به درجه «فيلد مارشالي» (ارتشبید) ۸۲، معاون نخست وزير ۸۰-۸۲، دستيار رئيس جمهوري مصر (حسني مبارك) آوريل ۸۹- تا کنون (۹۶). دریافت تعداد زیادي نشان و م DAL از جمله: نشان درجه اول جمهوري، نشان ستاره افتخار، نشان یادبود تاسیس کشور جمهوري متعدد عرب، نشان آزادی بخش، م DAL ششم اکتبر، م DAL بیستمين سالگرد انقلاب، م DAL درجه اول خدمات ممتد وقابل تقدير، م DAL دهمين سالگرد انقلاب، م DAL روز ارتش، م DAL یادبود محمدعلی، حمایل خدمات ممتاز، حمایل آموزش، حمایل پیروزی، حمایل کاره گيري از سمت نظاميگری. آثار: استراتجي نظامي شوروی، تاريخ هنر جنگ (۵ ج)، تفنگ هادر ظهر آتش گشودند، جنگ اکتبر، رياضيات و جنگ، و نيز تعداد ۱۷ كتاب ديگر در زمينه هاو مسائل نظامي.

ابو سنه: سیاستمدار فلسطینی.

ع. مستقل سازمان آزاد بخش فلسطین (ساف)، ع. کت. اجريائي و رئيس بخش «وطن اشغال شده» ساف ۶۴، انتخاب مجدد به عضويت کت. اجريائي ساف به رياست ياسر عرفات (رهبر ساف) ۶۹، ع. انتصابي دبیرخانه مشترک شش نفره ساف ۷۰، باقى ماندن در عضويت کت. اجريائي جديد سازمان ۷۱، عضويت مجدد (انتخابي) در کت. اجريائي ۷۲، ع. هيأت اعزامي ساف به مسکوه به رهبری ياسر عرفات ۷۴.

ابوشريف، بسام: مبارز و سیاستمدار فلسطینی.

دا. آمريكياني بيروت.

ع. جبهه خلق برای آزادی فلسطین (PFLP) و سخنگوی رسمي جبهه، دبیر روزنامه «الهدف» ارگان رسمي جبهه، زخمی شدن به وسیله بمپ پستي ارسالی به اداره روزنامه «الهدف» ۷۲، سخنگوی سازمان آزاد بخش فلسطین (ساف).

ابوعمار (ياسر عرفات) ← عرفات، ياسر (ابوعمار)

ابوغربيه، بهجت: مبارز و سیاستمدار فلسطینی.

۱۹۲۵ در «حبرون» (فلسطين).

ع. سابق حزب بعث سوريه، ع. اولين کت. اجريائي سازمان آزاد بخش فلسطين (ساف) ۶۴، تشکيل «جبهه نبرد خلق فلسطين» (PPSF) بهمراه دکتر «سمير غوشة» اوائل سال ۶۸، نم. جبهه نبرد خلق فلسطين در کت. مرکزی «جنبي مقاومت فلسطين» (بعدا ساف) در سال ۷۰، ع. انتخابي کت. اجريائي ساف پيوستن جبهه نبرد... به سازمان «الفتح» در ژوئيه ۷۱، پيوستن جبهه نبرد... به «جبهه امتنان» به همراه جبهه آزاد بخش عرب (ALF) و «جبهه خلق برای آزاد فلسطين - فرماندهی کل» (PFLP _ GC) سپتامبر ۷۴

ابولطف (فاروق قدّومی) ← قدّومی، فاروق (ابولطف)

ابومیزرا، محمد عبدالمحسن : ل. حقوق، مبارز و سیاستمدار فلسطینی، ت. ۱۹۳۲.

انجام فعالیتهای روزنامه نگاری، دبیر همزممان یک روزنامه سوری و نزیبک روزنامه لبنانی در دهه ۶۰، نم. گروه چریکی «الفتح» در الجزایر و عراق، ۶۹، و در فرانسه، ۶۸، ع. کت. مرکزی گروه الفتح، ۷۲، اخراج از کرانه غربی رود اردن توسط اسرائیل، ۷۲، رئیس «جبهه ملی فلسطین» (PNF) در سرزمیتهای اشغالی ۷۴، نم. انتخابی جنبش ملی فلسطین در کت. اجرایی «ساف»، ۷۴، ع. در هیات اعزامی ساف به مسکو، ۷۴ سخنگوی رسمی ساف و رئیس بخش اتحاد عرب و امور بازگشتگان فلسطینی، ع. بخش «امور وطن اشغال شده» در سازمان آزادی بخش فلسطین، ۷۷، ع. کت. اجرایی و رئیس بخش ملی، اتحاد ملی و امور بازگشتگان فلسطینی ساف، گاهی اوقات ع. حزب بعث، ع. کت. عالی اسلامی در بیت المقدس عربی.

آثار: آزادی فلسطین (به زبان فرانسه منتشره در پاریس) . ۶۸

اترتون، الفرد لروی^۱ : ل. علوم، ف. ل. اجتماعی، دیپلمات آمریکایی، ت. ۲۲ نوامبر ۱۹۲۱ در پیتسبرگ، تج. ۱۹۲۱، هاروارد.

شروع خدمت در وزارت امور خارجه، ۴۷، دبیر دوم سفارت آمریکا در سوریه ۵۶-۵۳، کنسول در شهر حلب سوریه ۵۸-۵۷، کنسول در کلکته هندوستان ۵۶-۵۲، کارمند روابط بین الملل در راداره امور خاور نزدیک و آسیای ج. وزارت امور خارجه ۶۱-۵۹، معاون مدیر کل ۶۶-۶۵، مدیر کل امور کشورهای: عراق، اردن، لبنان، و سوریه ۶۷-۶۶، مدیر کل امور اسرائیل و مسئله اعراب و اسرائیل ۶۷-۷۰، قائم مقام معاون وزیر امور خارجه ۷۴-۷۰، معاون وزیر امور خارجه ۷۹-۷۴، سفیر فوق العاده و مسئول مذاکرات صلح خاور میانه ۷۹-۷۸، سفیر در مصر ماه مه ۷۹-۸۳، مدیر کل سرویس خارجی وزارت امور خارجه ۸۳-۸۵، مدیر امور بررسیهای هارکنس (Harkness) ۹۱-۸۵، مشاور ارشد ۹۱-۹۰، اس. میهمان کالج

۱- Atherton , Alfred Leroy.

اجویت، بولنت : ل. علوم اجتماعی، سیاستمدار و روزنامه نگار ترک، ت. ۲۸ ماه مه ۱۹۲۵ در استانبول، تج. کا. رابت در آنکارا، وداها. لندن. و هاروارد. کارمند دولت ۴۴-۵۰، وابسته مطبوعاتی ترکیه در لندن ۴۶-۵۰، ویراسنگر اخبار خارجی، سردبیر و بعداً مسئول صفحه سیاسی نشریه «اولوس» در آنکارا ۵۰-۵۱، سرمقاله نویس سیاسی نشریه «اولوس» در آنکارا ۵۶-۶۱، نم. پارلمان (از حزب جمهوریخواه خلق) ۵۷-۶۰، اکتبر ۶۱-۶۰، ع. مجلس موسسان ترکیه ۶۱، وزیر کار ۶۱-۶۵، سرمقاله نویس سیاسی در نشریه «ملیت» ۶۵، دبیر کل حزب جمهوریخواه خلق ۶۶-۷۱، ریاست حزب ۷۲-۷۰، نخست وزیر ژانویه-نومبر ۷۴، وزوئن- ژوئیه ۷۷، وزانویه ۷۸-۷۹ (استعفا در اکتبر ۷۹)، بازداشت پس از انجام کودتای نظامی ژنرال کنعان اورن سپتامبر ۷۰، آزادی از زندان اکتبر ۸۰، زندانی شدن به وسیله رژیم نظامی دسامبر ۸۱-فوریه ۸۲، دستگیری مجدد آوریل ۸۲، زندانی شدن مجدد اوت-اکتبر ۸۲، رئیس حزب دموکراتیک چپ ژانویه ۸۹-، حزب مذکور در انتخابات عمومی اکتبر ۹۱ ترکیه شرکت کرد و تعداد ۷ کرسی از مجموع ۴۵۰ کرسی «مجلس ملی بزرگ» (با کسب ۱۰/۸ درصد کل آراء) را به دست آورد، انتصاب به عنوان نخست وزیر ترکیه (از سوی سلیمان دمیرل رئیس جمهوری، به عنوان چهارمین حزب از نظر اکثریت کرسی های پارلمان) ۲ دسامبر ۲۰- دسامبر ۹۸ (استعفا به خاطر عدم توانایی در تشکیل کابینه)، مجدداً نخست وزیر با ترکیب کابینه ائتلافی (پس از اعلام عدم توانایی شخص «یالم ارض»، در تشکیل کابینه) ۶۰ ژانویه ۹۹-، ع. اح. فلسفه ترکیه، ع. اح. ترکیه، ع. اح. روزنامه نگاران آنکارا. آثار: چپ محور ۶۴، نظام اجتماعی باید تغییر کند ۶۸، آتاטורک و انقلاب ۷۰، گفتگوهای چپ دموکرات ۷۴ سیاست خارجی ۷۵، کارگران و کشاورزان باهم ۷۶، مجموعه

گزیده آثار: اشعار: ارغون، ۵۱، زمستان، ۵۶، آخر شاهنامه، ۵۹، از این اوستا، ۶۵، شکار، ۶۶، پائیز در زندان، ۶۹، بهترین امید، ۶۹، عاشقانه ها و کود، ۶۹.

مقاله تاو داستان ها: مجموعه مقاله ها ۷۱ (ج ۱)، روشهای نوین و داستان سرایی نیما یوشیج، ۷۸، بخشش ها و راه و رسم نیما یوشیج، ۸۲، مرد جن زده (مجموعه داستان) (ج ۲) ۷۸.

ادریس اول (سید محمد ادریس السنوسی): آخرین پادشاه لیبی (قبل از تغییر نظام سیاسی به جمهوری)، ت. ۱۳ مارس ۱۸۸۹ در «سیرنایکا» نزدیک مرز مشترک لیبی و مصر (نه پایه گذار «نهضت سنوسی» در شمال آفریقا و مناطق دیگر)، تنخ. خصوصی و مذهبی.

محمد ادریس بن محمد المهدی بن محمد بن علی علی السنوسی الخطابی الادریسی الحسنی نوه پایه گذار «نهضت سنوسی» به عنوان یک نهضت احیای اصول اسلامی است که بعداً در سرتاسر شمال آفریقا، بخش های ساحلی و جنوب صحرای آفریقا در قرن نوزدهم توسعه فراوان یافت. وی برادر زاده «احمد الشریف» رهبر نهضت مقاومت در برابر اشغالگران ایتالیایی است (در خلال سالهای ۱۹۱۴-۱۹۱۳) ۱۹۱۴-۱۹۱۳ جنگجویان سید احمد الشریف ضربات محکمی بر ایتالیایی ها وارد کردند). جانشین عمومیش سید احمد الشریف السنوسی به عنوان مسئول امور «نظام سنوسیه»، کنترل امور سیرنایکا (به عنوان یک منطقه خود مختار و تحت نظارت ایتالیایی ها) بهار ۱۷ -، امیر سیرنایکا و رئیس برخی واحه های داخلی لیبی (با مجوز و شناسایی ایتالیایی ها) اکتبر ۲۰ -، بروز اختلاف محمد ادریس با حکومت جدید فاشیستی در ایتالیا بر سر تقسیم قدرت و مناطق نفوذ خود، و در نتیجه تبعید وی به عنوان پادشاه لیبی سه دهه به طول انجامید)، اعلام رسمی به عنوان پادشاه لیبی (درست یک سال قبل از اعلام استقلال رسمی لیبی) ۲ دسامبر ۵۰، استقلال رسمی کشور لیبی ۲۴ دسامبر ۵۱، پادشاه رسمی لیبی پس از استقلال دسامبر ۵۱-۵۰، ازدواج با دختر عمومیش (اما ره فاطمه) ۳۲، کودتای نظامی (بدون خوبیزی) سرهنگ عمر قداقی (ر. ک.). و واژگونی نظام سلطنتی و ایجاد جمهوری (در زمان مسافرت محمد ادریس به خارج از کشور برای انجام معاینات پزشکی) اول سپتامبر ۶۹، تبعید به مصر (برای دومن مرتبه) ۸۳-۶۹، به طور غیابی محکوم به مرگ، ۷۱

اشعار و مقاله ها (ی آلمانی، روسی، صربی و غیره) ۷۶.

ترجمه به ترکی: رابیندرانات تاگور، ۴۱، پرندگان سرگردان (نوشتۀ ر. تاگور) ۴۳، کوکتیل پارتی (نوشتۀ تی. اس. الیوت) ۶۳.

احمد، سرلشگر محمد الباقر: نظامی و سیاستمدار سودانی، ت. ۱۹۲۷ در «السوی»، تج. دانشکده افسری، و دا. قاهره.

افسر کادر ارشد ۵۰، رئیس ستاد فرماندهی جنوب سودان، ۵۸، فرماندار نظامی ایالت نیل علیا، ۵۹، وابسته نظامی در لندن ۶۷-۶۶، مدیرآموزش و رئیس ستاد فرماندهی نیروهای جنوب، ۶۸، فرمانده دانشکده افسری ۶۸-۶۹، معاون وزارت دفاع، ۶۹، معاون اول ستاد مشترک نیروهای مسلح ۷۰-۶۹ ریاست ستاد مشترک ۷۱-۷۰، وزیر کشور ۷۱-۷۳ و نیز رئیس - اوت ۷۵، معاون اول ریاست جمهوری سودان، ع. شورای دا. کمیته اجرایی اتحادیه سوسیالیست سودان، ع. شورای دا. خارطوم ۷۱-۷۰، عضو هیات نمایندگی سودان در بسیاری از کنفرانس های بین المللی، دریافت نشان های مختلف.

احمد شاه مسعود → مسعود، زنال احمد شاه

اخوان ثالث، مهدی (متخلص به م. امید): ل. ادبیات فارسی، شاعر ایرانی، ت. ۱۹۲۸ در مشهد (استان خراسان)، تج. دا. تهران.

انجام خدمات آموزشی و اداری در مدارس روستایی، مهاجرت به تهران، ۴۸، دبیر دبیرستان ها ۴۸ -، سروdon اشعار و انتشار در مطبوعات، و نیز همکاری با نشریات وزارت فرهنگ و هنر و نیز تدوین برنامه های رادیویی، خدمت در «بنیاد فرهنگ ایران» فعالیت در زمینه ویراستاری متون سینمایی و دوبله فیلم های مستند، اخوان ثالث به مدت چهار دهه (۸۰-۵۰) در کنار احمد شاملو (پس از نیما یوشیج پدر شعر نو ایران) از جمله معروف ترین شاعران شعر نو ایران محسوب می شد؛ ضمناً وی در کنار سروdon اشعار نو، به سبک قدیم نیز شعرمی سرود که ویژگیهای خاص خود را داشت؛ فعالیت های هنری وی پس از انقلاب اسلامی ایران کاهش یافت.

اکتبر ۸۰، مسافرت به آمریکا ماه مه ۷۷، و سپتامبر ۸۰ و کشورهای دیگر (به منظور جلب کمک سیاسی دولتها) در قبال تجاوز نیروهای سوری به لبنان)، ترور خواهرش در بیروت به دست عوامل مخالف ریمون ادہ ۷۸ ریمون ادہ از نظر خط مشی سیاسی یک لیبرال سر سخت، دشمن قدیمی و شدید حزب کنایب (مارونیها)، ودارای روابط نسبتاً صمیمانه با ساف و مسلمانان لبنان است.

آثار: دارای چند کتاب حقوقی.

ارالپ، اورهان: ل. علوم اجتماعی، ل. حقوق، دک..، دیپلمات ترک، ت. ۲۸ زانویه ۱۹۱۵، تج. کا. رابرت در استانبول، دانشگاه - کالج لندن، و مدرسه علوم اقتصادی لندن. خدمت در وزارت امور خارجه ۳۹ - دبیر سفارت در واشنگتن ۴۲-۴۲، مشاور هیات نم. ترکیه در کم. سازش سازمان ملل متعدد درباره فلسطین ۴۹-۵۱، نم. دائم ترکیه در اداره اروپایی سازمان ملل در ژنو ۵۱، رایزن سفارت در لندن ۵۲، مدیر کل اداره دوم وزارت امور خارجه ۵۲-۵۶، سفیر در سوئد ۵۷-۵۹، سفیر در یوگسلاوی ۶۴-۶۶، نم. دائم ترکیه در سازمان ملل متعدد (نیویورک) ۶۶-۶۹، دبیر کل در وزارت امور خارجه ۶۹-۷۲، نم. دائم ترکیه در سازمان ناتو ۷۲-۷۶، نم. دائم ترکیه در سازمان ملل (نیویورک) ۷۶-۷۸.

ارانی، دکتر تقی: فلرغ التحصیل پزشکی، دک. شیمی (و فیزیک؟)، د. فلسفه، فعال و مبارز سیاسی ایرانی و رهبر سابق «حزب کمونیست ایران» (ونیز بنیانگذار معنوی «حزب توده ایران»)، ت. ۱۹۰۲ (در برخی منابع: ۱۹۰۳) در تبریز، تج. دبیرستان دارالفنون، دانشکده پزشکی دا. تهران، دا. برلین (آلمان)، دانشکده فلسفه برلین.

طی سالهای تحصیلات دانشگاهی از جمله ملیون (ناسیونالیست) پرشور و ستایشگر فرهنگ و تمدن باستانی ایران، ابراز مخالفت با قرارداد استعماری ۱۹۱۹ انگلستان، عزیمت به آلمان (برلین) برای ادامه تحصیلات عالی با بورس دولتی ۲۲، نگارش مقاله و انتشار جزوی های گوناگون درباره فرهنگ و تمدن ایران و نیز همکاری با مجله های «ایرانشهر» و «فرنگستان»

کسب ملیت مصری و تغییر تابعیت آوریل ۷۴، فوت در مصر (محل تبعید) ماه مه ۸۳.

اده، امیل: فارغ التحصیل حقوق، حقوقدان و سیاستمدار لبنانی، ت. ۱۸۸۶ در لبنان (پدر ریمون ادہ و پسر ادہ از سیاستمداران معتر Lebanon)، تج. در فرانسه.

محکوم به مرگ از سوی مقامات عثمانی و فرار به مصر ۱۳ (همراه با خانواده)، بازگشت به لبنان (بیروت)، ۲۰، مسیحی مارونی و طرفدار شدید سیاستهای فرانسه در لبنان، خدمت در سازمان اداری - سیاسی حکومت قیمومت فرانسه بر لبنان (برای چند سال)، نخست وزیر لبنان ۲۹-۳۰، طرفدار یهودیان فلسطین و انجام تلاشهایی برای سازش و جلب نظر آنان در خلال سالهای دهه ۲۰-۴۰، تاسیس «حزب جناح ملی»، ۲۴، مبارزه انتخاباتی با «بشاره الخوری» و شکست وی و انتخاب به عنوان رئیس جمهوری لبنان ۳۶-۴۱؛ پس از لغو حکومت قانونی لبنان توسط فرانسه در سال ۱۹۴۳ و بازداشت و دستگیری رهبران ملی و رئیس جمهوری و نخست وزیر لبنان، همکاری دوستانه با دولت استعماری فرانسه در لبنان؛ فوت ۴۹.

اده، ریمون: ل. حقوق، سیاستمدار و حقوقدان لبنانی، ت. ۱۵ مارس ۱۹۱۳ در اسکندریه مصر (پسر امیل ادہ رئیس جمهوری اسبق و برادر پیر ادہ سیاستمدار و اقتصاددان لبنان)، تج. در دا. سن ژوف (فرانسوی) بیروت.

ع. مجلس ملی لبنان (از شهر جیل) ۵۳ و ۵۷ و ۶۰ و ۶۵ و ۶۸ و ۷۲، رهبر حزب جناح ملی (جانشین پدرش پس از فوت وی)، ۴۹-۵۸، وزیر کشور، وزیر خدمات عمومی، وزیر امور اجتماعی، وزیر پست و تلگراف و تلفن ۵۸-۵۹ نامزد پست رئیس جمهوری ۵۸ و ماه مه ۷۶، وزیر خدمات عمومی، وزیر کشاورزی، وزیر برنامه ریزی، وزیر آب و ابریز ۶۸-۷۲، ع. کمیته گفتگوی ملی سپتامبر ۷۵، پس از مداخله نظامی سوریه در لبنان (زانویه ۱۹۷۶) ابراز مخالفت شدید با این اقدام ۷۶-۷۷، پیرو مخالفت های شدید با حضور نیروهای سوری در لبنان سه بار در معرض ترور قرار گرفت: ۲۵ ماه مه ۷۶، ۱۱ نوامبر ۷۶ و ۱۱ دسامبر ۷۶ (در هر سه بار جان سالم به در بردا)، پس از آن تصمیم به ترک لبنان و تبعید اختیاری به فرانسه و اقامت در پاریس ۷۶-۷۷.

اریکان، نجم الدین: سیاستمدار ترک، ت. ۱۹۲۶ در «سینوپ»، تج. مو. مکانیک دا. فنی استانبول، ودا. فنی «آخن‌المان».

کمک مدرس مو. مکانیک دا. فنی استانبول ۴۸-۵۱، مهندس در «شرکت دویتز» ۵۱-۵۴، اس. دا. فنی استانبول ۵۴-۶۶، رئیس واحد صنایع اتاق تجارت ترکیه ۶۶-۶۸، رئیس اتاق تجارت ترکیه ۶۸-۷۰، ع. مجلس ملی ترکیه ۶۹-۷۰، پایه گذار حزب نظم ملی ۷۰ (در سال ۷۱ منحل شد)، رئیس حزب رستگاری ملی اکتبر ۷۲ (در سال ۷۳ پس از کودتای نظامی ژنرال کنعان اورن منحل شد)، معاون نخست وزیر و وزیر کشور ژانویه-سپتامبر ۷۴، معاون نخست وزیر آوریل ۷۵-۷۷، وزوئیه-دسامبر ۷۷، بازداشت و دستگیر شدن پس از کودتای نظامی ژنرال کنunan اورن ۷۷-۷۸، شروع فعالیت مجدد حزب رستگاری ملی (بعداً حزب رفاه اسلامی از او است دهه ۸۰ به بعد، حزب رفاه اسلامی ترکیه به رهبری نجم الدین اربکان در انتخابات عمومی دسامبر ۱۹۹۵ در برابر حزب های قدرتمند مام وطن (به رهبری مسعود بیلماز) و حزب راه راست (به رهبری خانم تانسو چیلر) بیشترین آراء را بدست آورد ولی نتوانست ائتلاف لازم را با سایر احزاب برای تشکیل دولت جدید انجام دهد، نخست وزیر ترکیه و تشکیل یک دولت ائتلافی با شرکت حزب رفاه اسلامی و حزب راه راست به رهبری خانم «تانسو چیلر» بنا به در خواست سلیمان دمیرل رئیس جمهوری ترکیه (ونخست وزیر اسبق) ۹۶-۹۸ (ژوئن ۹۷) (استعفای اجباری پیرو فشار نظامیان لائیک ترکیه و نیز حزب راه راست).

او تکون، محمد نجاتی منیر: ف. ل. حقوق، قاضی قبرسی، ت. ۷ دسامبر ۱۹۲۳ در نیکوزیا، تج. کالج سنت جان کمبریج، مجتمع آموزشی «گری» در لندن.

دریافت بورس دانشجویی مک ماهون در رشته حقوق از کا. سنت جان دانشگاه کمبریج ۴۶، مشاور سلطنتی در تانگاییکا (در حال حاضر تانزانیا) ۴۸-۵۳، مشاور حقوقی دولت قبرس ۵۳-۶۰، قاضی ترک در دادگاه عالی قانون اساسی قبرس ۶۰، رئیس دادگاه عالی اداری ترک-قبرس ۶۷-۷۵، رئیس حکومت فدرال ترک قبرس ۷۵-۷۸، مشاور حقوقی و

۲۲-۲۵، گرایش به مسلک اشتراکی و اصول عقاید مارکس ولین و انتشار سلسله مقاله هایی بدون امضاء در مجله کمونیستی «پیکار» در آلمان ۲۵-۳۰ (این مجله فارسی اولین بار در سال ۱۹۳۰ در شهر «لایزیگ» آلمان با مدیریت «مرتضی علوی»)- برادر «بزرگ علوی»- تا چند شماره محدود منتشر شد، تدریس زبان عربی در دا. برلین تامدی، بازگشت به ایران و شروع تدریس در دانشکده فنی دا. تهران ۳۰، ضمناً اشتغال در وزارت فرهنگ و تدریس در هنرستانهای فنی و دبیرستانها ۳۰، تشکیل جلسات پنهانی با روشنفکران چپ گرای ایرانی و سازماندهی و تاسیس «حزب کمونیست ایران» (با مشارکت و رهبری عبدالصمد کامبخش» و «کامران» ۴۳-۴۴، تاسیس و انتشار روزنامه «دنیا» (به عنوان اولین نشریه چپ گرای فارسی و ارگان حزب کمونیست ایران ۴۰) ۲۰ ژانویه (اول بهمن ماه ۱۳۱۲ ش.). تاسال ۳۶، تصویب قانون ویژه منع فعالیتهای اشتراکی و پیش بینی ۱۰ سال حبس با اعمال شاخصه برای فعالین کمونیستی (در دوره وزارت عدالیه داور) ۱۹ مه ۳۱، ممنوعیت انتشار نشریه «دنیا» و بازداشت وی به مراره تعداد زیادی از همفکران و هم مسلکان دیگر (مشهور به گروه «۵۳ نفر» به اتهام تبلیغ مسلک اشتراکی در ایران ۱۰ مه ۳۷ ۲۱ اردیبهشت ۱۳۱۶ ش.). سپس محاکمه گروه ۵۳ نفر و از جمله دکتر ارانی در دادگاه جنایی تهران و محکوم به ۱۰ سال زندان نوامبر ۳۸ (آبان ماه ۱۳۱۷ ش.). فوت در زندان قصر تهران به علت ابتلاء به بیماری «تیفوس» (بنابر اعلام مقامات زندان!) در سن ۲۸ سالگی ۲ فوریه ۴۰ (۱۴ بهمن ۱۳۱۸ ش.).

(توضیح: دادگاه جنایی تهران که در سال ۱۳۲۱ ش. برای محاکمه عمال شهربانی- نظیر سریاس مختاری و پزشک احمدی- تشکیل گردید، ادعای نامه دادستان دادگاه رامینی بر قتل عمدى دکتر تقى ارانی در زندان رد کرد و فوت اورا طبیعی دانست! ولی همبندان ویاران وی اعلام داشتند که ارانی نیز ماتشد دیگر مخالفان دولت وقت کشته شده است.). آثار: تدوین کتابهای درسی فیزیک و شیمی برای دوره متوسطه، کتابی در زمینه روانشناسی، کتابی در زمینه نظریه های علمی، و کتابی بنام: عرفان و اصول مادی.

آثار: اقتصاد ایران در جهان (منتشره در برلین)، ۲۸،
ابرقدرتی دیگر، ۸۴، وغیره.

ارسنجانی، دکتر حسن: دک. علوم سیاسی، حقوقدان
و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۲۲ در تهران، تح. دیپرستان سن
لویی (فرانسوی) تهران، دانشکده حقوق و علوم سیاسی ۱۵.
تهران.

رئیس اداره تعاون روستایی بانک کشاورزی ۴۰ - انجام
وکالت دادگستری ۴۱-۶۱، سازماندهی و تاسیس «گروه
(حزب) آزادی»، ۴۴، دبیر روزنامه «داریا» (ارگان حزب آزادی)
۴۲-۵۲، حزب آزادی بعداً در حزب توده ایران ادغام شد ولی
ارسنجانی حاضر به عضویت در آن نشد، به عنوان نم. مجلس
انتخاب شد ولی بعداً اعتبار نامه وی تصویب نشد، (به علت طرح
ها و نظرات وی در زمینه اصلاحات ارضی در کشور!) ۴۶، انتصاب
به عنوان دبیر «حزب دموکراتیک» از سوی احمد قوام (قوام
السلطنه) ۵۲، بعد اتمامیتی کناره گیری از صحنه سیاست،
طرح و تدوین برنامه هایی برای اجرای احتمالی برنامه اصلاحات
ارضی در ایران و رائمه آنها به «علی رزم آرا» نخست وزیر وقت
(علی رزم آرا در تاریخ ۱۶ اسفند ماه ۱۳۲۹ / ۶ مارس ۵۱ با تیر
اندازی خلیل طهماسبی عضو فدائیان اسلام به رهبری نواب
صفوی تسرور شد)، معاون سیاسی و پارلمانی نخست وزیر در
کابینه سوم شش روزه احمد قوام ۱۵ - ۲۰ ژوئیه ۵۲، وزیر
کشاورزی در کابینه دکتر علی امینی و اسد الله علم ماه ۶۱ -
مارس ۶۳، همکاری با دکتر علی امینی در تاسیس مجدد «حزب
آزادی»، استعفای وزارت کشاورزی و سفیر در ایتالیا ماه ۶۳ -
سپتامبر ۶۴، فوت ۳۱ ماه مه ۶۹.

آثار: جزو ای راجع به : حقوق ویژه سلطنت بر اساس
قانون اساسی ایران، ۴۸، ملی گرایی عرب، حاکمیت دولت ها،
جزوه: وقایع حکومت شش روزه احمد قوام (منتشره در روزنامه
بامشاد) و سپس انتشار جداگانه با عنوان: یادداشت‌های
سیاسی (سی ام تیرماه ۱۳۲۱) ۵۶.

ارسین، ژنرال نورالدین: نظامی ترک، ت. ۱۹۱۸ در
«کلیپ اولو»، تح. دانشکده افسری، و دانشگاه جنگ ترکیه.
فرمانده نیروهای صلح ترکیه در قبرس ۷۴، ارتقاء به

قانون اساسی رئیس حکومت فدرال ترک قبرس ۷۹ -، مشاور
حقوقی هیأت نم. ترک - قبرس کم. مختلط قانون اساسی قبرس
۵۶-۶۰، ع. هیأت نم. ترک - قبرس اعزامی به دومین کن.
بررسی مسائل قبرس در ژنو اوت ۷۴، رئیس شورای عالی قوه
قضایی حکومت فدرال ترک قبرس ۷۸-۷۵، رئیس کم. عالی
انتخابات ۷۸-۷۶، ع. شورای عالی دادستانی ۷۸-۷۶.

آثار: مذاکرات بین جوامع و مسئله قبرس ۷۷، انتشار
گزارش‌های متعدد راجع به ابعاد قانون اساسی مسئله قبرس .

اردشیر لاریجانی، دکتر محمد جواد ← لاریجانی،
دکتر محمد جواد

اردلان، دکتر علیقلی: دک. علوم سیاسی، دیبلمات
و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۰۱، تح. دانشکده علوم
سیاسی در تهران، و دا. برلین (المان).

خدمت در سفارت ایران در برلین ۲۶، در سفارت ایران
در واشنگتن (آمریکا) ۳۲-۳۲، در پاریس و آنکارا ۴۲-۴۶،
وزیر مختار ایران در آنکارا (ترکیه) ۴۸-۴۶، معاون وزیر
امور خارجه و بعداً کفیل وزیر امور خارجه (در کابینه علی منصور
- منصور الملک) ۴۹-۴۸، سفیر ایران در سازمان ملل متحد
۵۰-۵۵، ع. هیأت نم. ایران در مجمع عمومی سازمان ملل
متحد ۵۴-۵۰، رئیس هیأت نم. ایران در کنفرانس صلح ژاپن
۵۱، رئیس هیأت نم. ایران در کنفرانس برنامه توسعه کمکهای
فنی ۵۴-۵۱، در کمیسیون مواد مخدور ۵۴-۵۲، در کنفرانس
بین المللی تریاک ۵۳، وزیر مشاور ۵۵، وزیر صنایع و معادن و
نیز وزیر امور خارجه (در کابینه حسین علاء) ۵۵، وزیر امور
خارجه (در کابینه دوم حسین علاء) ۵۵-۵۷، ضمناً معاون
نخست وزیر و وزیر مشاور (در همان کابینه) - مارس ۵۷، مجدد
وزیر امور خارجه (در کابینه دکتر اقبال) مارس ۵۷-۵۸ ماه مه
سفیر ایران در آمریکا ماه مه ۵۸- ژانویه ۶۰. نم. ویژه
مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران در جنوب ۶۱-۶۰، سفیر
ایران در شوروی ۶۲-۶۳، وزیر در بار شاهنشاهی سپتامبر
۷۸-۷۹، همزمان ع. شورای سلطنت (انتخابی از سوی شاه)
۱۳ ژانویه ۷۹ (مدت کوتاهی قبل از پیروزی انقلاب اسلامی
ایران در تاریخ ۰۱ فوریه ۷۹).

درجه ژنرالی (کامل) ۷۴، فرمانده سپاه اول ترکیه ۷۷، فرمانده نیروی زمینی ترکیه ۷۸.

ارض، یالم: سیاستمدار و بازار گان ترک، ت. در شهر «وان» (ترکیه)، تج، در استانبول.

پس از پایان تحصیلات متوسطه اشتغال در کارخانه آجرسازی پدرس در استانبول، اشتغال به فعالیت های تجاری و اقتصادی، ع. در اتاق بازرگانی استانبول (به عنوان یکی از مهمترین سازمانهای غیر دولتی فعال در بخش اقتصادی کشور) ۷۸-۷۹، هیأت مدیره اتاق مذکور، و سپس رئیس اتاق بازرگانی استانبول ۸۸-۸۹، رئیس انتخابی اتحادیه اتاق ها و بازارهای بورس استانبول ۹۰-۹۱، در زمان ریاست بر اتحادیه مذکور: تهیه و تنظیم یک گزارش پژوهشی پیرامون مناطق کردنشین و محروم شرق و جنوب شرقی کشور و تأکید بر اینکه حل مسئله کردهای ترکیه تنها از طریق مبارزه نظامی با «حزب کارگران کرد ترکیه» (پ. ک. ک.) میسر نیست و باید اقدامات مؤثری در زمینه های اقتصادی و اجتماعی در این مناطق صورت گیرد (انتشار این گزارش باعث بروز بحث های زیادی در جامعه شد)، نم. پارلمان به عنوان ع. «حزب راه راست» در انتخابات سال ۹۵-۹۶، وزیر صنایع و بازرگانی (در دولت ائتلافی نجم الدین اربکان رهبر «حزب رفاه اسلامی») ۹۷-۹۸، استعفا از عضویت حزب راه راست (بخاطر انتقاداتش نسبت به عملکردهای سیاسی حزب) و ادامه فعالیتهای سیاسی به صورت منفرد (مدتی قبل از استعفای دولت اربکان در تاریخ ژوئن ۹۷، مجدداً وزیر صنایع و بازرگانی در دولت ائتلافی مسعود بیلماز (ر. ک.) روزن ۹۷-آوریل ۹۸، نخست وزیر و مأمور تشکیل دولت جدید (از سوی سلیمان دمیرل رئیس جمهوری ترکیه) ۲۲ دسامبر ۹۸، اعلام انصراف خود از تشکیل دولت جدید و استعفا (به خاطر عدم همکاری مؤثر احزاب: مام میهن و راه راست با وی در تشکیل کابینه) ۹۹-۹۰، ادامه فعالیتهای تجاری شخصی خود ژانویه ۹۹-.

ارفع، سرلشگر حسن: نظامی، سیاستمدار و دیپلمات ایرانی، ت. ۱۸۹۵، تج. دانشکده های افسری در ترکیه، سوئیس و فرانسه، «آموزشگاه عالی جنگ» ادر باریس. افسر ارتش ایران ۱۴، وابسته نظامی در لندن ۲۴،

جنوب شبه جزیره عربستان ۳۴، ۳۵-۳۷، ۳۸-۳۹، شروع خدمت در وزارت اطلاعات انگلستان ۳۹، اعزام به عدن (یمن) از سوی وزارت اطلاعات ۳۹، اعزام به قاهره ۴۰، اعزام به بغداد به عنوان وابسته سفارت ۴۱، اعزام به آمریکا و کانادا ۴۴، دریافت درجه دکترای افتخاری حقوق از دا. گلاسکو ۵۲، درجه دکترای افتخاری ادبیات از دا. دورهام ۷۰، دریافت نشان فرماندهی امپراتوری انگلستان ۵۳، دریافت مдал بینانگذاران از اج. سلطنتی جغرافیا (انگلستان)، مдал «پارک مانگو» (Mungo Park) از اج. سلطنتی جغرافیایی اسکاتلند، و مдал «سرپرسی سایکس» از اج. سلطنتی آسیای مرکزی، و دریافت نشان «بانوی دارنده نشان امپراتوری انگلستان».

آثار: دره آدم کش ها ۳۴، دروازه های جنوبی شبه جزیره عربستان ۳۶، تصویرهای اولیه بغداد ۳۷، مشاهدات حضرموت ۳۸، زمستان در شبه جزیره عربستان ۴۰، نامه هایی از سوریه ۴۲؛ شرق، غرب است ۴۵؛ پرساوش در باد ۴۸، پیش در آمد مسافر ۵۰، ماورای فرات ۵۱، زمستان در شبه جزیره عربستان ۵۲، آیونیا ۵۴ [Ionia]؛ مستعمره یونانی در کرانه باختری آسیای صغیر [إ]، ساحل لیدی ۵۶، راه اسکندر ۵۸، اسب سواری به سوی دجله ۵۹، گرد و خاک در پنجه شیر ۶۱، طین مسافرت (گلچین ادبی) ۶۳، رم روی فرات ۶۶؛ قوس منطقه البروج، زمان، حرکت و فضا در دورنمای ۶۹، مناره جم ۷۰؛ ترکیه؛ تصویر اولیه تاریخ ترکیه ۷۱؛ نامه های برگزیده جلد های ۵-۱ (سالهای ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸)، قله ای در «دارین» ۷۶.

1- Stark , Dame Freya Madeline

استالین. **ژوف ویساریونوویچ**^۱ : سیاستمدار و دیکتاتور روسی، ت. ۱۸۷۹ در روسیه «دیدی - لیلو» نزدیک تفییس (گرجستان).

متهم شدن به داشتن دیدگاههای انقلابی و افراطی و تبعید شدن به منطقه سیبری ۱۹۰۳، فرار از سیبری چندماه بعد از دستگیری و تبعید ۱۹۰۳، بر اساس یک سند جدید تازه منتشر شده (۹۷)؛ در خدمت پلیس مخفی تزار روسیه بنام سازمان «اخرانه» ۱۹۰۶-۱۹۱۰، شرکت در «کنگره سوسیال دموکراتیک روسیه» در لندن ماه مه ۱۹۰۷، در راه بازگشت به

اریم، نیمهات؛ دک. حقوق، سیاستمدار ترک، ت. ۱۹۱۲ در کنییر، تج. مدرسه حقوق دا. استانبول، و دا. پاریس.

اس. حقوق اساسی و حقوق بین المللی در دا. آنکارا و نیز مشاور حقوقی وزارت امور خارجه ۴۲، ع. پارلمان ۵۰-۴۵، وزیر امور عمومی (فواید عامه) و هم‌مان معاون نخست وزیر ۴۸-۵۰، ناشر ویرایشگر نشریه «اولوس» (ارگان حزب جمهوریخواه خلق) ۵۰، بعد از ناشر ویرایشگر نشریه «الکچی»، ع. «کم. حقوق بشر اروپا» ویژه ترکیه، ع. مجلس ملی ۷۲-۶۱، قائم مقام رئیس گروه نمایندگان حزب جمهوریخواه خلق در مجلس ملی ۶۱-۷۱، ع. گروه پارلمانی ترکیه در شورای اروپا ۶۱-۷۰، نخست وزیر مارس ۷۱-مارس ۷۲، سناتور مجلس سنای ۷۲-۷۳.

اسپیرز، سرلشگر سر ادوارد لوئیس^۱ : نظامی، سیاستمدار و اقتصاددان انگلیسی، ت. ۱۸۸۶، تج. به صورت خصوصی.

شروع خدمت در ارتش انگلستان ۱۹۰۳، رئیس گروه نظامی اعزامی به فرانسه ۱۷، نم. پارلیمان انگلستان از طرف احزاب لیبرال و محافظه کار در چند دوره، انجام فعالیت های سیاسی، اقتصادی و روزنامه نگاری در نقاط مختلف جهان و از جمله در خاورمیانه، رئیس هیأت اعزامی ویژه انگلستان به کشورهای مصر، سوریه، لبنان و کنگو (برازاویل) مشهور به «هیأت اسپیرز» ۴۰-۴۲، ع. «شورای جنگی خاورمیانه» ۴۲-۴۵، استعفا از خدمات نظامی و دولتی ۴۵.

آثار: درسهای جنگ روسیه-ژاپن، طرح تاکتیکی سواره نظام، ارتباط نامشروع ۱۹۱۴، مقدمه ای بر پیروزی، فرمان پایان کار، دوفردی که فرانسه را نجات دادند، سبد پیک نیک.

1- Spears , Sir Edward Louis

استارک، خانم فریماڈلین^۱ : کاشف و نویسنده انگلیسی، ت. ۳۱ زانویه ۱۸۹۳، تج. مدرسه مطالعات شرقی (دا. لندن)، و خصوصی.

مسافرت به خاورمیانه و ایران ۲۷-۳۹، مسافرت به

تجیه حمایت از یک کشور «نوزاد» سویالیستی (!) ماه مه ۴۸، ایراد آخرین سخنرانی رسمی حزبی اش در نوزدهمین کنگره حزب کمونیست شوروی در مسکو و اعلام: «مرگ بر جنگ افروزان» در بیاناتش ۱۴ اکتبر ۵۲، فوت ۹ مارس ۵۳، دفن جسد او (به عنوان یک فرد عالی مقام و محترم سیاسی- اجتماعی) کشور در کنار قبر «لنین» در میدان سرخ مسکو- اکتبر ۶۱؛ بعداً پس از تعديل نسبی سیاستهای شوروی و ارزیابی مجدد اقدامات و عملکردهای سیاسی- اجتماعی اوی در طول حکومتش بر شوروی، کاهش مقام و مرتبه اجتماعی اوی و انتقال جسدش به یک گور معمولی در کنار دیوار کرمیان (!) ۶۱.

1 - Stalin , Josef Vissarionovich

استرلینگ، الکساندر جان دیکسون^۱ : دیپلمات انگلیسی، ت. ۱۰ اکتبر ۱۹۲۶ در راولپنڈی هندوستان (در حال حاضر پاکستان)، تح. آکا. ادینبورگ، و. کا. لینکلن دا. اکسفورد. خدمت در نیروی هوایی سلطنتی انگلستان ۴۵-۴۸، خدمت در وزارت امور خارجه ۵۱، خدمت در مرکز خاورمیانه ای مطالعات عرب ۵۲، خدمت در سفارت انگلستان در قاهره ۵۲، خدمت در وزارت امور خارجه ۵۶، خدمت در سفارت انگلستان در بغداد ۵۹، درمان ۶۲، در سانتیاگو ۶۵، خدمت در وزارت امور خارجه ۶۷، نم. سیاسی انگلستان در بحرین ۶۹، سفير انگلستان در بحرین ۷۱، رایزن سفارت انگلستان در بیروت ۷۲، خدمت در کالج سلطنتی مطالعات دفاعی ۷۶، سفير در عراق ۷۷-۸۰.

1- Stirling , Alexander John Dickson

استورس، سر رونالد^۱ : سیاستمدار، نویسنده و مورخ انگلیسی، ت. ۱۸۸۱، تح. ۱۵. کمربیج. شروع خدمت در وزارت دارایی مصر (در دوران استعمار انگلستان در مصر) ۱۹۰۴، انجام مأموریت های حساس سیاسی از سوی حکومت انگلستان در قاهره و بغداد، مشارکت در مذاکرات و زمینه سازیهای پاگیری «انقلاب عربی» به رهبری «شريف حسین» حاکم مکه (در کنار مک ماهون کمیسر عالی انگلستان و قاهره) ۱۴-۱۶، واسطه آشتایی سرهنگ «توماس

قفقاز (باکو) دوبار بازداشت و دستگیر شدن و هر بار اقدام به فرار ۱۹۰۷، ع. کمیته مرکزی حزب بلشویک در پراگ ۱۰، مجدداً بازداشت و تبعید به منطقه سیبری ۱۳-۱۶، عزیمت به «پتروگراد» در اوایل سال ۱۷ (وی سه هفته جلوتر از «لنین» و هفت هفته جلوتر از «تروتسکی» به پتروگراد رسید)، همکاری و مشارکت فعال در روند انقلاب اکتبر روسیه (اکتبر ۱۹۱۷)؛ پس از پیروزی انقلاب روسیه، «کمیسر ملیت های شوروی» ۱۷-۱۸، مقابله و درگیری با روسهای سفید «منطقه» ولگا در «تراریتسین» (هفت سال بعد شهر مذکور به احترام اقدام استالین به «استالینگراد» تغییر نام داد) زوییه - اکتبر ۱۸، دبیر کل کت. مرکزی حزب کمونیست شوروی زمستان ۲۳، کسب قدرت سیاسی در جریان کنگره دوازدهم حزب آوریل ۲۲ (کسب قدرت استالین در این کنگره به خاطر مرض بودن لنین و گرفتار بودن تروتسکی در مسائل دیگر به میزان زیادی تسهیل شد)، پیرو بروز اختلاف نظر سیاسی میان رهبران طراز اول انقلاب و مهارتها و زرنگی های سیاسی وی باعث کنار گذشته شدن «تروتسکی» از «پولیت بسورو» (دفتر سیاسی) ۲۶، اعمال فشار بر تروتسکی و نهایتاً خروج وی از اتحاد جماهیر شوروی ۲۹، ترتیب تدوین و اجرای برنامه های توسعه پنجساله برای سازماندهی تولیدات اقتصادی (باتاکید بر توسعه صنایع سنگین، تشویق اشتراکی کردن مزارع و کار کشاورزان روسی، و کاهش طبقه «کولاک»- یا کشاورز ثروتمند - وغیره) ۲۸-۲۹؛ پس از حمله آلمان به شوروی، «کمیسر دفاع» کشور ۴۱؛ شرکت در کنفرانس های «تهران»، «یالتا» و «پوتسدام» در خلال ج. ۲ (به همراه ونیستون چرچیل، و فرانکلین روزولت) ۴۳-۴۵؛ ارتقاء به درجه مارشالی ارتیش شوروی ۶ مارس ۴۳؛ و هفت هفته پس از پیروزی نهایی در اروپا، کسب عنوان «ژنرالیسیموس اتحاد شوروی»؛ اتخاذ روشهای معروف به «استالینیستی» بویژه در منطقه خاورمیانه و حمایت از احزاب کمونیست منطقه در جهت اعمال فشار بر حکومتها و یا براندازی و دخالت در امور داخلی آنها با تاکید بر شعار هر که بامانیست، علیه ماست و بویژه نقش شوروی در وقایع و تحولات ایران (دخالت نظامی در ایران، وقایع کردستان، آذربایجان وغیره)، ترکیه، یونان و کشورهای دیگر - ۵۳، اقدام به شناسایی اسرائیل بلا فاصله پس از تشکیل آن (بعد از شناسایی دولت آمریکا) با

ع. کت. هماهنگی ادغام و اتحاد ۲۸ سازمان علمی و صنفی ۶۴-۶۶، دیبر کل اج. دوستی قبرس - عرب ۶۴-۶۶، ع. کت. اتحاد و همبستگی آفریقایی - آسیابی قبرس ۶۴-۶۶، معاون اج. دوستی قبرس - جمهوری دموکراتیک آلمان ۶۴-۶۸، رئیس سازمان اتحاد سیاسی معلومان قبرس ۶۶، پایه گذار سازمان تولید روغن زیتون اتحاد قبرس ۶۷، مدیر عامل سازمان علمی قبرس ۶۹، مدیر مجله قدم معلوم ۷۰، پایه گذار و رئیس کیتری آزاد ۷۵، مدیر روزنامه «خبر» ۷۰، ضمناً پایه گذار و مدیر نشریه خانواده مدرسه ۷۰، رئیس کمیته های فدراسیون والدین نیکوزیا، کنفرانسیون اتحاد سیاسی والدین قبرس ۷۳-۶۹، رئیس شورای موزه و آرشیوهای تاریخی قبرس ۷۴-۷۶، رئیس کت. اتحاد سیاسی جمعیت یونانی محصور شده ۷۴-۷۶، رئیس «سازمان ملی قبرس» وابسته به «فدراسیون بین المللی نتوانی معلومان» ۷۴-۷۶، پایه گذار و رئیس کت. سیاسی تلاش قبرس (پکا) ۷۶-۷۶، ع. سازمان بین المللی آرشیوهای ۷۶-۷۶، رئیس کت. اجرایی «سازمان جهانی نتوانی معلومان» ۷۶-۷۶، رئیس کت. هماهنگی تلاش در راه قبرس (سکا) ۷۶-۷۶، دریافت چندین مдал و نشان (۷۶-۷۳) و از جمله دریافت لوح افتخار از اج. نویسندهان یونان (آتن) ۷۸-۷۸.

آثار: قلعه کیرینیا ۶۶، حمامه زندانیان مرکزی ۶۷، ساعت رستاخیز ۶۷، مسائل آموزش و پرورش ۶۸؛ ضرورت ملی، علمی و فرهنگی برای ایجاد یک دانشگاه ملی در قبرس ۶۹؛ «سین مکستیوفین»، رهبر IRA و عاشق یونان گرایی ۷۳، سنت دیمتریوس - اسقف کیتری - قبرس ۷۳، اطلاعات تاریخی راجع به نقش حاکیت کلیساي قبرس ۷۳، پیشرفتها و معضلات در نتوانی معلومان ۷۳، انقلاب ۱۶۰۶ قبرس بارهبری پطرس آوندانیوس ۷۵، کتاب سیاه اول ۷۵، کتاب سیاه دوم، سوم، چهارم، پنجم ۷۶، قتل عام ترکهادر اسمیرنا در سال ۱۹۲۲ (۷۹)، جذامیان قبرس ۷۹، اسناد چریکهای بازداشت شده قبرسی در دوران حکومت انگلیسی ها، و تعدادی کتاب و اثر دیگر.

1- Stylianous, Petros Savva

استینو، کمال رمزی: دک. کشاورزی، سیاستمدار مصری ت. در مصر، تج. دوره متوسطه و عالی. وزیر تدارکات ۵۹ و ۶۲-۶۳، معاون نخست وزیر در

ادوارد لورنس» (مشهور به لورنس عربستان) با شریف حسین ۱۶، فرماندار نظامی بیت المقدس (پس از ورود نیروهای نظامی انگلیس به بیت المقدس به فرماندهی ژنرال آنجلی درسال ۱۹۱۷-۲۰، حکمران بیت المقدس واریحا ۲۰-۲۶، حکمران و فرماندار کل قبرس ۲۶-۳۲، حکمران و فرماندار کل روزیای شمالی ۳۲-۳۴، انجام ماموریت های مشابه سیاسی و نظامی در سایر کشورهای عربی و آفریقایی ۳۴-۳۶، انجام فعالیت های گسترده تر نویسنده و مطالعات سیاسی، فوت ۵۵.

آثار: جهت یابی شرق ۳۷، فصلنامه ثبت جنگ ۴۰، طراحی نیروی هوایی سلطنتی انگلستان ۴۱، دانلوب در جنگ و صلح ۴۶، مقدمه ایوسن ۴۷، داستانهایی آسیابی ۴۷.

1- Storrs , Sir Ronald

استیلیانو، پتروس سوا^۱ : سیاستمدار قبرسی، ت. ۸ ژوئن ۱۹۲۲ در «کیتری»، تج. در قبرس، و.دا. آتن، و.دا. سالونیکا.

همکاری با کمیته تلاش قبرس در راه اتحاد سیاسی یونان (پکا) و اتحادیه ملی دانشجویان دانشگاههای قبرس، رئیس اتحادیه مذکور ۵۴-۵۳، همکاری در تأسیس سازمان رهبران بی باک مبارزان قبرسی (کاری)، پیوستن به نهضت آزادی بخش قبرس ۵۵، بازداشت توسط نیروهای انگلیسی ۵۵، فرار از زندان و رهبری گروه ملی «استریکن» (Strikinn) و سپس بازداشت مجدد توسط انگلیسی ها ۵۶، و محکوم به ۱۵ سال زندان توسط انگلیسی ها، انتقال به زندان های انگلستان و مجدد انتقال به قبرس ۵۹، ع. کت. مرکزی جبهه نوسازی اتحاد دموکراتیک (ادما) ۵۹، معاون دیبر کل کنفرانسیون کارگری قبرس (سکا) ۵۹، دیبر کل سازمان مذکور ۶۰-۶۲، دیبر کل تالیسیں فدراسیون مذکور ۶۲-۶۴، در حال حاضر رئیس افتخاری فدراسیون مذکور، ع. مجلس نمایندگان قبرس ۶۰-۶۰، دیبر مجلس نمایندگان ۶۰-۶۲، مدیر «سالنامه کارگری» ۶۰، مدیر مسئول نشریه «صدای طبقه کارگر» ۶۰-۶۲، مدیر مسئول روزنامه «تلاش کارگر» ۶۲-۶۳، مدیر مسئول نشریه «تحول» ۶۳.

کشور (از سوی شورای رهبری کشوری حزب بعث با ۲۱ نفر عضو، به عنوان عالیستین نهاد تصمیم‌گیری در سیاستهای داخلی و خارجی کشور) ژوئن ۲۰۰۰، انتخاب به عنوان رئیس جمهوری جدید سوریه (در انتخابات عمومی کشور) ژوئیه ۲۰۰۰. وی به زبانهای انگلیسی و فرانسه تسلط دارد.

(توضیح: بشار اسد پسر دوم حافظ اسد است، اما پس از مرگ برادر بزرگش «باسل» - که جانشین پدرش خوانده می‌شد - مسیر زندگی وی نیز تغییر یافت. وی علاقه شدیدی به کامپیوتر و تکنولوژی اطلاعاتی و اینترنت دارد، و مصمم است تا سوریه را وارد عصر فن آوری پیشرفته ارتباطات و اینترنت کند که مراحل ابتدایی خود را در این کشور می‌گذراند. ضمناً وی تمایل زیادی به مبارزه با فساد اداری و مالی در سوریه دارد. همچنین گفته می‌شود که وی نقش تعیین کننده‌ای در به قدرت رسیدن امیل لحود - رئیس جمهوری لبنان - داشته است. بشار اسد با پرونده امور لبنان، عملأ وارد فعالیتهای سیاسی کشور شد. وی بمانند برادرش باسل، از محبوبیت زیادی در میان مردم سوریه برخوردار است.)

الاًسد، سپهبد حافظ: نظامی و سیاستمدار سوری، ت. ۱۹۲۸ در روستای «قرداحة» نزدیک شهر لاذقیه، تح. متوسطه در لاذقیه، دانشکده افسری، و دانشکده هوایی سوریه، گذراندن آموزش‌های نظامی تکمیلی در شوروی.

رئیس کت. دانشجویی ضداستعمار فرانسه در استان لاذقیه - ۴۶. ع. حزب بعث سوریه - ۴۶، ستون خلبان، ۵۵ تشكیل کمیته نظامی حزب بعث به هنگام اقامت در مصر، اخراج از ارتش سوریه (به خاطر حمایت از وحدت سوریه و مصر)، ۶۱ از ارتش سوریه (به قدرت رسیدن آنها ۸ مارس ۶۳، ارتقاء به درجه سر لشکر خلبان و فرمانده نیروی هوایی ۶۴ - وزیر دفاع و فرمانده نیروی هوایی سوریه فوریه ۶۶ - نوامبر ۷۰، نخست وزیر نوامبر ۷۰ - آوریل ۷۱، دبیر کل حزب بعث سوریه نوامبر ۷۰ - دریک همه پرسی انتخاب به عنوان رئیس جمهوری سوریه ۱۲ مارس ۷۱ - ع. شورای ریاست جمهوری فدراسیون جمهوریهای کشورهای عربی ۷۱ - رئیس جبهه مترقبی ملی سوریه ۷۲ - فرمانده کل نیروهای مسلح ۷۳ - فرماندهی جنگ رمضان (جنگ چهارم اعراب و اسرائیل) علیه اسرائیل اکتبر ۷۳، دریافت

امور تدارکات و تجارت داخلی ۶۶-۶۶، ع. دبیرخانه اتحادیه سوسیالیست عرب ۶۶، مدیر عامل سازمان توسعه کشاورزی عرب.

الاًسد، دکتر بشار: دک. پزشکی (چشم پزشک)، فارغ التحصیل علوم نظامی؛ سیاستمدار و نظامی سوری (رئیس جمهوری فعلی سوریه)، ت. ۱۹۶۶ در دمشق (پسر دوم از جهار پسر حافظ الاًسد)، تح. ابتدایی و متوسطه در مدرسه عربی - فرانسوی «الحریت» دمشق، دن. افسری حمص، دن. ستاد و فرماندهی دمشق، دانشکده پزشکی دمشق و بیمارستان نظامی تشرین، انگلستان (دوره تخصصی پزشکی)

انجام تحصیلات پزشکی عمومی - ۸۸، گذراندن دوره تخصصی چشم پزشکی ۸۸-۹۲، عزیمت به انگلستان (لندن) برای تحصیلات تكمیلی پزشکی ۹۲-۹۴، بازگشت اضطراری به کشور پس از فوت برادر بزرگش «باسل» در حادثه رانندگی ۹۴ سروان بگان ویژه پزشکی ارتش ۹۴ - افسریگان زرهی، فرمانده گردان و سپس افسر فرمانده در لشکر تانک ارتش، ارتقاء به درجه سرهنگ دومی ۹۷، ارتقاء به درجه سرهنگ تمام ستاد زانویه ۹۹، انجام اولین سفر رسمی سیاسی خود به بیروت و ملاقات با امیل احود (رئیس جمهوری لبنان) ۹۸، انجام سفرهای رسمی دیگر به اردن فوریه ۹۹، عربستان سعودی، بحرین و کویت در ژوئیه و اوت ۹۹؛ سفر به فرانسه و ملاقات با ژاک شیراک (رئیس جمهوری فرانسه) نوامبر ۹۹، رئیس اج. علمی اطلاعات و تکنولوژی (داده پردازی) سوریه، مسئول کت. اصلاحات اداری و مبارزه با فساد مالی در کشور، مسئول پرونده امور لبنان - ۲۰۰۰، پس از فوت پدرش حافظ الاًسد: تشکیل اجلاس اضطراری مجلس خلق سوریه و اصلاح ماده ۸۳ قانون اساسی کشور از سن ۴۰ به ۳۴ سالگی به عنوان شرط سنی شخص رئیس جمهوری (و هموار شدن راه برای به قدرت رسیدن بشار) ۱۱ ژوئن ۲۰۰۰، ارتقاء از درجه سرهنگی به ژنرالی (سپهبد) ارتش و نیز انتصاب به عنوان فرمانده کل نیروهای مسلح سوریه (با حکم عبدالحليم خدام کفیل ریاست جمهوری سوریه پس از فوت حافظ الاًسد) ۲۰ ژوئن ۲۰۰۰، انتخاب به عنوان دبیر کل حزب سوسیالیست بعث سوریه (بوسیله کنگره عمومی نهم حزب) ۲۰ ژوئن ۲۰۰۰، معرفی به عنوان جانشین حافظ الاًسد و نامزد ریاست جمهوری به مجلس خلق

پژوهش‌های تمدن اسلامی (بنیاد «البیت») ۸۰، وزیر آموزش عالی آوریل ۸۵-نومبر ۸۹، اس. بازنیسته دا. اردن ۸۵، دریافت نشان درجه اول استقلال از اردن، دریافت جایزه بین المللی ملک فیصل (در ادبیات عرب) ۸۱.

آثار: بیش از ۵۰ کتاب در زمینه های شعر و ادبیات و از جمله: منابع شعر پیش از اسلام و ارزش تاریخی آنها (چ ۴)، آواز خوانی و دختران آواز خوان در عربستان پیش از اسلام (چ ۲) ۶۸، دیوان قیس بن الخطام (چ ۲) ۶۷، روزهای نوین ادبی در فلسطین و اردن ۶۷، شعر نور فلسطین و اردن ۶۱.

اسفندیاری، علی ← یوشیج، نیما (علی اسفندیاری)

اسکندری، ایرج: لیسانس و دک. حقوق و تاریخ، فارغ التحصیل عالی امور حزبی: فعال سیاسی و رهبر اسبق حزب توده ایران، ت. حدود ۱۹۰۷ (پسری حیی میرزا اسکندری، نوه کفیل الدوله، و نیتجه محمد طاهر میرزای اسکندری - اولین مترجم کتاب «سه تفنگدار» به فارسی -، و برادرزاده سلیمان میرزا اسکندری پایه گذار حزب توده ایران)، تج. دانشکده حقوق «گرونوبل» فرانسه، مدرسه عالی حزبی «کوت» (KUTV) در شوروی.

عزیمت به فرانسه و سکونت و تحصیل در شهر «گرونوبل» در سن ۱۶ سالگی حدود ۲۳، به هنگام اقامت در فرانسه ارتباط و همکاری با «مرتضی علوی» (برادر «بزرگ علوی») و دکتر «تفقی ارانی» (که در آلمان فعالیت کمونیستهای ایرانی راسازمان میدادند)، (ونیز در همان دوران دوست دکتر «علی امینی» (نخست وزیر اسبق) و نیز ارتباط با «امیر عباس هویدا» (نخست وزیر اسبق): پس از بازگشت به ایران ع. در «حزب کمونیست ایران» و گروه ۵۳ نفر و همکاری با دکتر تقی ارانی (رهبر گروه) در انتشار مجله «دنسی» ۳۶، بازداشت و زندانی به اتهام فعالیت های اشتراکی جزء گروه ۵۳ نفر ۳۷، پس از بازگشت به ایران (پس از اخذ درجه لیسانس حقوق) اشتغال در وزارت دادگستری (به عنوان قاضی) و نیز انجام و کالت حقوقی ۴۶، ع. کمیته مرکزی موقت حزب توده ایران (پس از تأسیس آن) و تدوین اولین مرامنامه حزب (با همکاری سید جعفر پیشه وری) اکتبر ۴۱-، ع. هیات تحریریه روزنامه «مردم» (ارگان حزب

درجه دکترای افتخاری از دا. دمشق ۷۲، انتخاب مجدد به عنوان رئیس جمهوری سوریه: فوریه ۷۸، فوریه ۸۵ و ۲ دسامبر ۹۱، مجدداً برای پنجمین بار انتخاب به عنوان رئیس جمهوری (در یک انتخابات تک نامزدی) ۹۹، فوت (بر اثر سکته قلبی) ۱۰ زوئن ۲۰۰۰ (خاکسپاری در روستای محل تولدش).

الاسد، سرتیپ رفعت: دک. علوم سیاسی، نظامی و سیاستمدار سوری، ت ۱۹۳۷ در روستای «قرداحه» در ایالت لاذقیه (برادر حافظ الاسد رئیس جمهوری سابق سوریه)، تج. دمشق، آکادمی علوم شوروی (در زمینه های علوم سیاسی و اقتصادی).

فرمانده «کتبه سوریه الدفاع» (گردان دفاعی سوریه)، انتخاب به عنوان فرماندهی منطقه ای حزب بعثت ۷۵، رئیس «اداره مطالعات عالی آموزشی و علمی» دمشق، «فرمانده شورای دفاع و پژوهش»، معاون دوم رئیس جمهوری سوریه در امور نظامی و امنیت ملی کشور مارس ۹۱، و انتخاب مجدد دسامبر ۹۱- ۹۲، رقابت و چالش سیاسی با حافظ اسد و تبعید به خارج از کشور و زندگی در اسپانیا (در «ماربللا» در جنوب کشور) - تاکنون (۲۰۰۰)، پس از فوت حافظ الاسد: ادعای جانشینی برادرش و نیز در خواست انجام «انتخابات دموکراتیک» در کشور برای تعیین رئیس جمهوری جدید با رأی مستقیم مردم زوئن ۲۰۰۰، دریافت نشان و مدال به خاطر خدمات ویژه در جبهه جنگ ۱۹۷۳ اعراب و اسرائیل.

الاسد، ناصرالدین محمد: ف. ل. اجتماعی، دک.، استاد و سیاستمدار اردنی، ت. ۱۴ دسامبر ۱۹۲۲ در عقبه، تج. دانشکده عرب در بیت المقدس، ودا. قاهره.

دبیر دبیرستان در بیت المقدس، لیبی، و قاهره ۵۴-۴۷، وابسته فرهنگی در اتحادیه کشورهای عرب در قاهره ۵۴-۵۹، رئیس دانشکده هنرها و علوم تربیتی دا. لیبی ۶۱-۵۹، رئیس دانشکده هنرها و علوم تربیتی دا. لیبی در بنغازی ۶۱-۵۹، رئیس دا. اردن در آمان ۶۲-۶۸، مجدد رئیس دا. اردن ۷۸-۸۰، معاون اداره امور فرهنگی اتحادیه کشورهای عرب در قاهره، ۸۰، معاون مدیر عامل ALECSO ۷۰-۷۷، سفیر در عربستان سعودی ۷۷-۷۸، رئیس آکا. سلطنتی

عموی ایرج اسکندری رهبر اسبق حزب توده ایران). عضویت در «جامع آدمیت» به - رهبری عباسقلی خان آدمیت - بهمراه برادرش یحیی میرزا (پدر ایرج اسکندری) ۱۹۰۴، تشکیل شاخه جامع آدمیت در کرمانشاهان ۱۹۰۷ سپس کناره گیری از اج. مذکور و پیوستن به «انجمان حقوق» (در ضدیت با آدمیت تاسیس شده بود!) و با همکاری برادرش انتشار نشریه «حقوق» به عنوان ارگان این اج. او اخر سال ۱۹۰۷ نم. مجلس دوم (پس از فوت برادرش یحیی میرزا و به عنوان جانشین وی) ۱۹۰۹ - در ابتداع. فراکسیون فرقه دموکرات و بعداً پس از قتل سید عبدالله بهبهانی بجای «تقی زاده» رهبر فراکسیون یاد شده، تبعید به قم بهمراه عده‌ای دیگر (بوسیله ناصر الملک قراگوزلو - نایب السلطنه) آوریل ۱۹۱۲ - نم. اصفهان در مجلس سوم و رهبر فراکسیون دموکرات در مجلس ۱۴ - گرایش به آلمان در خلال ج. ج. ابخاطر مخالفت با سیاستهای استعماری روسیه تزاری و انگلستان، سپس رئیس «کت. دفاع ملی» مستقر در قم در خلال جنگ یاد شده دسامبر ۱۵ - همکاری با دولت «رضاقلی خان مافی» (نظام السلطنه) مستقر در کرمانشاه ۱۸-۲۱، هنگام فعالیت در ایل سنجابی بازداشت بوسیله نیروهای انگلیسی و زندانی و تبعید در هندوستان ۲۱-۱۸، عزیمت مخفیانه از هندوستان به همدان پس از انجام کودتای سید ضیاء الدین طباطبایی ۳ اسفند ۱۲۹۹ ش. ۲۱ فوریه ۱۹۲۱ (وی پس از عزل سید ضیاء الدین طباطبایی از قدرت آشکارا راهی تهران شد)، نم. مردم تهران در مجلس چهارم شورای ملی ۲۱ - تأسیس «حزب سوسیالیست» (به اتفاق سید محمد صادق طباطبایی) و رهبری آن ۲۱-۲۷ رهبر عملی نیروهای چپ گرای ایرانی و مورد اعتماد دولت شوروی ۲۱ - مخالفت با دولت قوام السلطنه و حمایت از تحکیم قدرت رضاخان ۲۲ - امضاء یک پیمان اتحاد محترمانه با رضاخان وع. کمیته مخفی حامی رضاخان (باشرکت میرزا کریم خان رشتی، محمد صادق طباطبایی، و امیر لشکر خدایار خان) سپتامبر ۲۳ (جلسات اعضاء اتحاد در خانه رضا خان تشکیل می‌شد)، وزیر معارف در اولین کابینه رضاخان (به عنوان نخست وزیر) نوامبر ۲۳ - نم. مردم تهران در مجلس پنجم فوریه ۴۴ - مخالفت با مسئله استیضاح دولت رضاخان بوسیله سید حسن مدرس و نماینده دیگر ۱۸ اوت ۲۴، رای مثبت به خلع سلسله قاجاریه

توده به سر دبیری عباس نراقی) ۳۱ زانویه ۴۲-۱۱ بهمن ۱۳۲۰ به بعد)، امضاء اعلامیه ائتلاف حزب توده و حزب ایران (به عنوان یکی از سه نفر نماینده‌گان حزب توده) ژوئن ۴۶، وزیر پیشہ و هنر و بازرگانی در کابینه هفتم احمد قوام ۳ اوت ۱۷-۴۶، پس از شکست غائله آذربایجان عزیمت به فرانسه و ادامه تحصیل تا اخذ درجه دکترای حقوق (با استفاده از «پاسپورت دیپلماتیک» اعطایی احمد قوام به وی) دسامبر ۴۶ -، محکوم به اعدام به اتهام فعالیت‌های کمونیستی (بوسیله دادگاه جنایی فرمانداری نظامی) ماه مه ۴۹، اخراج از فرانسه و عزیمت به وین (اتریش) و سپس استغفال در «فرداسیون جهانی کارگری» (اف. اس. ام.) مستقر در آنجا (به رهبری لویی سایان فرانسوی)، سپس عزیمت به شهر «پراگ» (چکسلواکی)، به دلیل درگیری با لویی سایان اخراج از فرداسیون جهانی کارگری و عزیمت به مسکو (بنابراین درخواست لویی سایان رئیس فرداسیون) ۵۵ -، انتقال محل زندگی و فعالیت‌های سیاسی از شوروی به آلمان شرقی (شهر لاپزیگ) ۷۹-۵۷، محکومیت غیابی به اعدام توسط دادگاه دادرسی ارش زانویه ۶۶، دبیر کل حزب توده ایران (پس از برکناری دکتر رضارادمنش) در خلال پلنوم چهاردهم حزب ۷۰ -، مسئول شعبه امور یمن الملل حزب در خارج از کشور (تاقیل از پیروزی انقلاب ایران) و نیز عضویت اجرایی وع. کمیته مرکزی وع. هیات تحریریه انتشارات حزب ۷۹ -، ملاقات و مذاکره با «برلینگوئر» دبیر کل حزب کمونیست ایتالیا اکتبر ۷۶، دریافت نشان طلای «دوستی خلق‌ها» از حزب کمونیست متحده آلمان در آلمان شرقی حدود ۷۷، برکناری از دبیر کلی حزب توده در خلال پلنوم شانزدهم در شهر لاپزیگ آلمان شرقی مارس ۷۹، پس از انقلاب ایران بازگشت به کشور (برای مدتی) و سپس مجدداً برگشت به اروپا و زندگی در آنجا.

آثار: ترجمه فارسی کتاب «سرمایه» کارل مارکس (از زبان فرانسه)، خاطرات سیاسی (به کوشش علی دهباشی) ۸۹.

اسکندری، سلیمان میرزا (محسن) : فعال سیاسی، سیاستمدار، و پایه گذار حزب توده ایران؛ ت. ۱۸۷۷ در تهران (پسر محسن میرزا کفیل الدوله پسر محمدطاهر میرزا پسر اسکندر میرزا پسر ششم عباس میرزا ولیمهد فتحعلی شاه قاجار، و

اسماعیل، عبدالملک : فارغ التحصیل بازرگانی، دیپلمات یمنی، ت. ۲۶ نوامبر ۱۹۳۷ در عدن، تح. متوسطه در قاهره، دا. قاهره (دانشکده بازرگانی). ع. جبهه آزادی بخش ملی، دبیر روزنامه های «الشور» و «الحکیمة»، ۶۲-۶۱، معاون اتحادیه مشترک کارگران صنعت نفت، ۶۳-۶۱، رئیس اتحادیه ۶۲-۶۱، معاون فدراسیون کارگران صنعت نفت عرب، ۶۵-۶۲، ع. پیشو اصلی «جنبش ناسیونالیست عرب»، ۶۳-۵۶، ع. پیشو «جبهه ملی برای آزادی یمن جنوبی»، ۶۵-۶۳، رئیس شعبه «جبهه ملی...» در قاهره، ۶۶-۶۵، ع. فرماندهی مشترک جبهه آزادی بخش ملی ۶۶-۶۸، وزیر کار و امور اجتماعی، ۶۸-۶۷، وزیر اقتصاد، بازرگانی و برنامه ریزی آوریل، ۶۸، نم. دائم یمن شمالی در سازمان ملل متحد، ۷۳-۷۰، معاون ریاست اجلاس ۲۶ - ام مجمع عمومی سازمان ملل، سفیر یمن شمالی در مصر، ۷۵-۷۳، رئیس هیات نم. نایروبی در سازمان اتحادیه عرب -۸۳.

اسمیت، سیدنی : ف. ل. اجتماعی، دک. ادبیات، باستان شناس انگلیسی، ت. اوت ۱۸۸۹، تح. مدرسه شهر لندن، کوینز کالج دا. کمبریج، دا. فردیک-ولهم برلین. کمک موزه دار «موزه انگلیس»، ۱۴، مدیر باستان شناسی حکومت عراق (در زمان استعمار انگلستان)، ۳۱-۲۹، موزه دار بخش آثار باستانی مصر و آشور در «موزه انگلیس»، ۴۸-۳۱، اس. باستان شناسی منطقه خاور نزدیک در دا. لندن ۳۸-۴۶، اس. بازنشسته زبانها و تمدنها سامی باستانی -۴۶. آثار : چند کتاب درباره مسائل تاریخی و آثار باستانی خاور نزدیک.

اسمیت، ویلفرد کنتول^۱ : ف. ل. دک. فلسفه، دک. الهیات، استاد کانادایی دانشگاه، ت. ۱۹۱۶ رُوئیه ۲۱، ت. در کانادا، دا. گرنوبل، دا. مادرید، دا. آمریکایی قاهره، دا. تورتو، دادها. کمبریج و پرینستون. خدمت به عنوان نم. شورای هیات های مسلمانان مقیم خارج کانادا بویژه در شهر لاہور، ۴۰-۴۹، مدرس تاریخ اسلام و هندوستان در دا. پنجاب لاہور، ۴۱-۴۵، اس. ادیان تطبیقی ۴۹-۶۳، و مدیر مو. مطالعات اسلامی دا. «مک گیل» کانادا

در مجلس شورای ملی نوامبر ۲۵، رای ممتنع به انتقال سلطنت به سلسله پهلوی در مجلس مؤسسان (!) دسامبر ۲۵، مسافرت به مسکو برای شرکت در جشن دهمین سالگرد انقلاب اکتبر روسیه (بهمناه فرخی یزدی) اکتبر ۲۷، خانه نشینی و دوری از فعالیتهای سیاسی تازمان سقوط حکومت رضا شاه، ۴۱-۲۷، تاسیس «حزب توده ایران» (با مشارکت افراد دیگر) و رهبری آن اکتبر ۴۱-۴۴، فوت در تهران ۶ رُوئیه ۱۹۴۴ (۱۶ دی ماه ۱۳۲۲ ش.).

اسماعیل، عبدالفتاح : سیاستمدار یمنی (یمن جنوبی سابق)، ت. ۲۸ رُوئیه ۱۹۳۹ در حجاریه در یمن شمالی، تح. دانشکده فنی عدن.

دبیر دیپرستان و همزمان فعالیت در شرکت نفت انگلیس (در عدن) به عنوان کارمند فنی ۵۷، ع. موسس اصلی «جبهه آزادی بخش ملی»، ۵۹، درگیر در فعالیت های نظامی و سیاسی جبهه آزادی بخش ملی در عدن در مقابل با انگلیسی ها ۴۶، ع. کت. اجرایی جبهه، ۶۵، وزیر فرهنگ و ارشاد ملی و نیز وزیر امور اتحاد یمن جنوبی ۶۷، دبیر کل جبهه آزادی بخش ملی ۷۵-۶۹، دبیر کل سازمان سیاسی متحد جبهه ملی ۷۸-۷۵، ع. شورای ریاست جمهوری یمن جنوبی ۶۹، رئیس موقع شورای عالی خلق ۷۱، رئیس شورای انقلاب، و رئیس جمهوری یمن جنوبی دسامبر ۷۸-۷۰، رئیس هیات رئیسه شورای عالی خلق دسامبر ۷۸-۷۰، دبیر کل حزب سوسیالیست یمن اکتبر ۷۸-۷۸، رئیس شورای صلح و همبستگی یمن در جمهوری دموکراتیک خلق یمن، ع. هیات رئیسه سازمان همبستگی خلق آفریقا - آسیا و شورای صلح جهانی، دریافت دکترا افتخاری (از دا. مسکو) اوت ۷۶، بازدید رسمی «الکسی کاسیگین» نخست وزیر شوروی از یمن جنوبی (سپتامبر ۷۶)، و بعداً امضای قرارداد مهم دوستی و همکاری بیست ساله یمن جنوبی و شوروی در بازدید عبدالفتاح اسماعیل از مسکو اکتبر ۷۹، استعفای اجرایی از مسئولیت های سیاسی و حزبی اکتبر ۸۰، تبعید به مسکو و نزدگی در آنجا ۸۰-۸۵، بازگشت از مسکو (محل تبعید) به عدن ۸۵، فوت بر اثر تیراندازی محافظان شخصی علی ناصر محمد (رئیس جمهوری یمن جنوبی) به وی ۸۶ رُوئیه.

عضو مجلس خلق آوریل ۷۹ -، دریافت نشان های الکواکب (اردن) ۷۴، جمهوری مصر ۷۵، سلطان نشین عمان ۷۸.

اسپل، ملیح: دیبلمات ترک، ت. ۱۵ مارس ۱۹۱۵ در استانبول، تج. دن. حقوق استانبول.
خدمت در وزارت امور خارجه ۳۶، دبیر سوم، سپس خدمت در اداره دوم سیاسی، دبیر دوم، خدمت در پاریس و دبیر اول اداره تشریفات وزارت امور خارجه ۴۴، دبیر اول و سپس رایزن در واشنگتن دی. سی. ۵۲-۴۵، مدیر کل اداره اقتصاد بین الملل وزارت امور خارجه ۵۲، ع. هیات نم. در مجمع عمومی سازمان ملل متعدد ۵۲ و ۵۳، معاون دبیر کل در امور اقتصادی و دبیر کل اداره همکاریهای بین المللی ۵۶-۵۴، شرکت در مذاکرات مربوط به پیمان بغداد ۵۵، دبیر کل در وزارت امور خارجه ۵۹-۵۷، شرکت در کنفرانس های زوریخ و لندن درباره استقلال قبرس ۵۹، سفیر در آمریکا ۶۰، مشاور ارشد وزارت امور خارجه ۶۰-۶۲، سفیر در ژاپن ۶۶-۶۲، سفیر در آمریکا ۶۷-۷۴، وزیر امور خارجه ۷۵-۷۴، دونور (فرانسه) ۴۱، دریافت نشان صلیب ایزاپل کاتولیک (اسپانیا) ۵۶، نشان صلیب بزرگ شایستگی کشوری (اسپانیا) ۵۹، نشان صلیب بزرگ شوالیه (ایتالیا) ۵۷، و نیز دریافت نشان ها و مدال هایی از ژاپن ۵۸، جمهوری چین ۵۸، یونان ۵۹، افغانستان ۵۸، و جمهوری فدرال آلمان ۵۴.

اسپراویلو، وهاب : ل. حقوق، سیاستمدار ترک، ت. ۱۴ اوت ۱۹۱۶ در کار امورسل، تج. دن. حقوق دا. استانبول. شروع خدمت دیبلماتیک ۴۲، خدمت در چکسلواکی، در وزارت امور خارجه ع. و هیأت دائم ترکیه در سازمان ملل ۴۶، رئیس دفتر نمایندگی دائم در سازمان ملل ۵۲-۵۳، وزیر مختار و مقام نمایندگی دائم در سازمان ملل ۶۵-۶۲، سفیر در دانمارک ۶۵-۶۸، سفیر در اندونزی ۶۸-۷۱، سفیر در انگلستان ۷۱-۷۸، دبیر کل «سازمان توسعه منطقه ای» (RCD) ۷۱-۷۴، عضو کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل ۵۳-۵۶، رئیس هیأت ترکیه در اجلاس «ایکائو» (ICAO) ۵۶، رئیس هیأت نمایندگی در اجلاس وزیران گات (GATT) در

۶۳-۵۱، رئیس اج. آمریکایی مطالعات مذهبی ۶۹-۶۶، اس. ادیان جهانی و مدیر «مرکز مطالعات ادیان جهانی» دا. هاروارد ۷۳-۷۴، ضمناً اس. مدعوتاریخ ادیان ۷۴-۷۳، اس. ادیان در دا. دال ھاووسی، (Dalhousie) ۷۸-۷۳، اس. تاریخ تطبیقی ادیان و رئیس مطالعات مذهبی دا. هاروارد ۷۸، رئیس اج. مطالعات خاورمیانه، آمریکای شمالی ۷۸-۷۷، ع. اج. سلطنتی کانادا (رئیس واحد علوم انسانی و اجتماعی ۷۲-۷۲)، ع. آکا. آمریکایی هنرها و علوم، دریافت مداد وطن از اج. سلطنتی کانادا ۷۴-۷۳.

آشـار : اسلام جدید در هندوستان ۴۳ (تجدد چاپ ها ۷۸، ۶۵، ۴۷)، اسلام در تاریخ نوین ۵۷، ۵۷ (ترجمه عربی کتاب ۷۵)، معنی و پیان مذهب ۷۸، ۶۲، اعتقاد انسانهای دیگر ۶۲، نوگرایی یک جامعه سنتی ۶۶، پوشش های حقیقت مذهب ۶۷، باور و تاریخ ۷۷، اعتقاد و باور ۷۹.

1- Smith , Wilfred Cantwell

اسمرنوف، آندره آندریوویچ : دیبلمات روسی، ت. ۱۹۰۵، تج. موسسه برنامه ریزی لینینگراد. خدمت سیاسی در آلمان ۴۱-۳۷، سفیر کبیر شوروی در ایران (به هنگام حمله شوروی و انگلستان به ایران در شهریور ماه ۱۳۲۰ ش.، اعلام خبر رسمی حمله متفقین به ایران به علی منصور نخست وزیر وقت ایران)، سفیر در اتریش ۵۶، سفیر در جمهوری فدرال آلمان ۵۶-۶۶، سفیر در ترکیه ۶۶-۶۰.

1- Smirnov , Andrei Andreyevich

الاسنـاگ، عبدالله مجید : سیاستمدار یمنی، ت. ۱۹۴۴ رهبر حزب سوسیالیست خلق، دبیر کل کنگره اتحادیه تجاری عدن تا دسامبر ۶۲، ۶۵-۶۲، زندانی دسامبر ۶۲- دسامبر ۶۳، رئیس دفتر سیاسی «جبهه آزادی بخش یمن جنوبی اشغال شده» در جمهوری عربی یمن از سال ۶۵، وزیر امور خارجه اوت- سپتامبر ۷۱، وزیر اقتصاد ۷۴-۷۱، وزیر امور خارجه مارس- زوئن ۷۴- ۷۵، ۷۹- ۷۵، معاون نخست وزیر در امور ارتباطات زوئن ۷۴- ژانویه ۷۵، مشاور سیاسی ریاست جمهوری،

جغرافیایی ایران ۶۸، اسلام: تاریخ جهانی ج ۷-۳ (۶۶-۷۲)، تاریخ فرهنگ اسلامی (بخش شرقی) ۷۱، هنر اسلامی (باهمکاری جی. سوردل تومین) ۲۲، کلیساهاي ارسدکس (۷۷ مقاله گوناگون در مجله یين المللی کلیسا، منتشره در بین، سوئیس) ۷۸-۹۰.

الاشتل، عبدالله صالح: ف. ل.، سیاستمدار یمنی، ت. ۵ اکتبر ۱۹۴۰، تج. دا. آمریکایی بیروت در لبنان، و. ۱. نیویورک.

معاون شعبه «بانک نوسازی و توسعه یمن» در صنعا ۶۷-۶۶، عضوشورای عالی خلق در استان پنجش ۶۷-۶۶، دبیر هفته نامه «الشارعه» ۶۷-۶۸، عضو کمیته اجرایی فرماندهی کل «جهه آزادی بخش ملی» ۶۸-۶۷، مشاور سیاسی هیات نمایندگی دائم یمن در سازمان ملل متعدد ۶۰-۶۲، مشاور ارشد ۶۲-۶۲، نماینده دائم یمن در سازمان ملل ۶۲-۶۰ - سفیر همزمان و غیر مقیم در کانادا اکتبر ۶۴-۶۲ - و در مکزیکو نوامبر ۶۵-۶۹، سفیر در برزیل ۸۵-۹۱، رئیس شورای امنیت سازمان ملل ۹۱، نم. دائم یمن متعدد در سازمان ملل ۹۱.

اشرف احمدی، علی: ل. حقوق، قاضی و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۱۰ در شهر بهبهان، تج. دا. تهران. سربازپرس استان تهران ۴۷-۴۹، رئیس دادگستری استان خوزستان ۵۰، رئیس دادگاه جنایی تهران ۵۱، رئیس دادگستری استان اصفهان ۵۳، استاندار اصفهان ۵۳-۵۵، قاضی دیوان عالی ۵۵، معاون نخست وزیر ۵۶-۵۶، دبیر شورای سلطنتی ۵۶-۶۱، وزیر کشور ۶۱-۶۱، قائم مقام مدیر عامل بنیاد پهلوی ۶۲، رئیس شعبه ۱۲ دیوان عالی ۶۳، ساتور در مجلس سنای ۶۴-۶۴؛ دریافت نشان درجه اول علمی، نشان درجه دوم تاج، نشان درجه اول همایون.

آثار: حقوق و عدالت در امپراتوری باستانی ایران ۶۰، پنج سال در خدمت اعلیحضرت شاهنشاه (۲ جلد)، ده سال کار و کوشش، ۱۲ سال تلاش در راه نوسازی ایران جدید، ایران در گذشته و حال.

شرف پهلوی ← پهلوی، اشرف

توكیو ۵۹، رئیس «کمیسیون سازش فلسطین» سازمان ملل ۶۲-۶۵.

اشپولر، برتوولد: دک. فلسفه، استاد آلمانی دانشگاه، ت. ۵ دسامبر ۱۹۱۱، تج. داها. هایدلبرگ، مونیخ، هامبورگ و برسلو.

همکار پژوهشی اج. تاریخ «سیلسیا» (منطقه ای در شرق اروپای مرکزی، در حال حاضر عمدهاً واقع در شمال چکسلواکی و جنوب غربی لهستان) ۳۴-۳۵، دستیار گروه تاریخ اروپای شرقی در دانشگاه برلین و کمک ویرایشگر سالنامه های تاریخ «اروپای شرقی» ۳۵-۳۷، دستیار گروه مطالعات خاور نزدیک در دا. گوتینگن ۳۷-۳۸، تدریس در دا. گوتینگن ۳۸-۴۲، استاد در دا. گوتینگن ۴۲-۴۵، اس. در دا. هامبورگ ۴۸-۴۸، ویرایشگر «کتاب مرجع خاورشناسی» ۴۹-۴۹، ویرایشگر کتاب مرجع «اسلام» ۴۹-۴۹، دریافت درجه دکترای افتخاری در الهیات از دا. «برن» سوئیس، دکترای افتخاری در ادبیات از دا. «بوردو» فرانسه.

آثار: دیبلوماسی اروپا در قسطنطینیه تا ۱۷۲۹ (۳۵)، مکاتب اقلیت های ترکیه اروپایی از زمان اصلاحات تاجنگ جهانی ۳۶، مقول هادر ایران: سیاست، اداره و فرهنگ دوران ایلخانی ۱۲۲۰-۱۲۵۰ (۳۹)، ج ۳: ۶۸، گروه طلایی، مقول هادر سرزمین روسیه ۱۲۰۲-۱۲۲۲ (۴۲)، ج ۲: ۶۵، موقعیت فعلی کلیساهاي شرقی در محیط های حکومتی و ملی ۴۸، ج ۲: ۶۹، مروری بر تاریخ کشورهای اسلامی ج ۱: دوران خلیفه، ج ۲: دوران مقول ها ۵۲-۵۲، ایران در دوران اولیه اسلام: سیاست، فرهنگ و اداره امور عمومی ۶۲-۶۶ (۵۲)، نایب السلطنه ها و نسبات الحکومه های جهان ۵۲-۵۳، ج ۲: ۶۴-۶۲ (۶۴)، (بالاضافات) ۶۶، ۷۲، گزارش پژوهشی علمی: خاور نزدیک در دوران اسلامی ۵۴، دوران خلیفا ۶۰، ج ۲: ۶۸، دوران مقول ها ۶۰، ج ۲: ۶۸، تاریخ کلیساهاي شرقی ۶۱، مقول ها و اروپا (به زبان فرانسه) ۶۱، چاپ زبان انگلیسی: (۷۱)، حدول های تطبیقی گاه شماری اسلامی، ایرانی و مسیحی- شرقی، ج ۳: ۶۱، آسیای میانه از زمان ظهور ترک ها ۶۵، تاریخ مقول ها بر اساس اسناد قرنهاي ۱۳ و ۱۴ (۶۸)، (چاپ زبان انگلیسی: (۷۱)، متون تاریخی و

۵۲-ژوئن ۶۲، یکی از مسئولان بررسی برنامه‌ها و طرح‌های رشد و توسعه سریع اقتصادی در اسرائیل در زمان تصدی وزارت دارایی، نخست وزیر اسرائیل (پس از استعفای بن گوریون از سمت نخست وزیری) ژوئن ۶۳، ۶۹-۶۳، وزیر دفاع ژوئن ۶۳-ماه مه ۶۷ استعفا (پس از شروع جنگ ژوئن ۱۹۶۷)، تشکیل حکومت ائتلافی (حزب ملایا) با حزب‌های رافی و گحال ماه مه ۶۷-۶۸ شروع جنگ ژوئن ۱۹۶۷ (جنگ شش روزه) در زمان حکومت وی رئیس سازمان انرژی اتمی اسرائیل ۶۶-۶۹، دریافت درجه دکترای افتخاری حقوق از دا. روزولت (آمریکا)، فوت ۶۹.

آثار: در محدوده شهر ک‌ها، ۵۸، درراه ۵۸، در عذاب‌های شهر ک ۶۴، گزارشها و استاد دولتی لوی اشکول ۶۹.

اشیوتیس، کوستاس: سیاستمدار قبرسی، ت. ۱۹۰۸. تج. آم. اتحاد قبرس در نیکوزیا، و مد. علوم اقتصادی و سیاسی لندن.

روزنامه نگار و پرایشگر، شروع خدمات دولتی ۴۲-۴۳، معاون کمیسر کار ۴۸، مدیر کل در وزارت امور خارجه ۶۰، عضو هیات اعزامی قبرس به سازمان ملل و کنفرانس‌های بین‌المللی، سفیر کبیر در انگلستان ۷۸-۶۶، عضو افتخاری امپراتوری انگلستان (M.B.E).

آثار: شرایط کار در قبرس در خلال سالهای جنگ ۱۹۳۹-۴۵.

اصفیا، صفوی: مهندس (معدن) و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۱۶. تج. مو. پلی تکنیک، دن. معدن پاریس.

استاد زمین شناسی اقتصادی در دا. تهران ۶۲-۳۹، معاون سازمان برنامه و بودجه ۶۱-۵۴، رئیس سازمان برنامه ۱۶-۶۸، معاون نخست وزیر ۷۴-۶۸، وزیر مشاور در امور اقتصادی و عمرانی ۶۸-۶۷، وزیر کشور ۷۵-۷۴، وزیر مشاور و سرپرست سازمان برنامه ۷۷-۷۵، وزیر امور اقتصادی ۷۸-۷۷، ع. هیات امنی اداره دانشگاه تهران ژوئن ۷۳-۷۲.

اصیل ترک، اویزان: سیاستمدار ترک، ت. ۱۹۳۵ در مالاتیا، تج. ۱۵. فنی استانبول.

خدمت در واحد شاهراهها و اداره آبیاری کشور، بعداً

اشکول (شکولنیک)، لوی: رهبر صهیونیستی و سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۱۲۵. اکتبر ۱۸۹۵ در او کراین (روسیه تزاری)، تج. آموزشگاه عالی عبری، وبلنا (در لیتوانی)، و لهستان. مهاجرت به فلسطین ژانویه ۱۴، و سپس استعمال به کارهای کشاورزی در شهرک‌های گوناگون ۱۴-۱۴، ع. گروه صهیونیستی «هابول هاتزاير» (کارگران جوان) ۱۴-۱۸، خدمت در لژیون یهودی در ارتش انگلستان ۲۰-۱۸، بازگشت به فعالیت‌های کشاورزی ۲۰، همکاری در پایه گذاری وع. شهرک یهودی نشین (دیجانیا) (تایپان عمر) ۶۹-۲۰، همکاری در تاسیس سازمانهای اقتصادی هیستادروث در دهه ۲۰، مدیر «شرکت آب هیستادروث» (بعداً شرکت فیکورت) ۴۶-۳۷، ع. مجلس فلسطینی-یهودی (سرزمین فلسطین در دوران قیومت انگلیسی‌ها) در دوره‌ای اول تا سوم، وع. هیات نم. کنگره‌های صهیونیستی از ۱۲-مین کنگره به بعد، رئیس کت. اسکان در بسیاری از کنگره‌های صهیونیستی، ع. رهبری گروه نظامی «هاگانا» (دفاع) اواخر دهه ۳۰ و اوائل دهه ۴۰، گاهی اوقات دبیر شورای کارگران تل آویو-یافا، و نیز دبیر «حزب ملایا» (حزب کارگر)، ع. فدراسیون ملی کارگران (هیستادروث)، مامور ویژه و مخفی سازمان هیستادروث اعزامی به لیتوانی و سایر کشورها و نیز بین‌الملل سوسیالیسم، مدیر واحد اسکان در دوران نازیها، همکاری با جنبش «هیهالوتز» در آلمان و لیتوانی برای چند سال، مشارکت در امور انتقال مایملک و ثروت یهودیان آلمان به فلسطین تا قبل از تشكیل اسرائیل، شرکت در کنفرانس‌های «هیهالوتز» و «ایهود اولامی» در آمریکا، ع. هیات اجرایی آذانس یهود ۴۸، رئیس اداره شهرک‌های کشاورزی و گاهی اوقات معاون خزانه داری آنها ۶۳-۴۸ (وی از شخص ترین طراحان شهرک‌های اصلی یهودی نشین در فلسطین و بعداً اسرائیل به شمار می‌آید)، معاون وزیر دفاع اسرائیل (بن گوریون، و نیز اولین نخست وزیر اسرائیل) و نیز مسئول تدارکات جنگ و امور مالی آذانس یهود، مدیر وزارت امنیت اسرائیل ۴۸، مسئول مالی آذانس یهود، مدیر وزارت امنیت کشور اسرائیل (پس از تاسیس) ۵۱-۴۸، از جمله رهبران حزب ملایا (کارگر) در اوائل دهه ۵۰، نم. کنست (بارلمان) اسرائیل ۵۱-۶۹، وزیر کشاورزی و توسعه ۵۲-۵۱، وزیر دارایی ژوئن

دھساله ایران: ۱۳۳۳-۱۳۴۲) (باهمکاری بنی آدم) ۶۷، آغاز و انجام تذکرہ محمد بن محمد نصیر الدین طوسي (به کوشش ایرج افشار)، ۵۶، یادداشت‌های قزوینی (به کوشش) (۷۴) ۵۳-۶۳، دیوان وحشی بافقی (غزلیات، ترجیعات، رباعیات، مشنی) ۵۶، ممالک و ممالک (نوشته اصطخری) (ترجمه فارسی به اهتمام ایرج افشار) ۶۱، سرگذشت سیف الدین باخرزی (۶۲)، مجموعه اسناد و مدارک چاپ نشده درباره سید جمال الدین مشهور به افغانی (به کوشش مشترک ایرج افشار و اصغر مهدوی) ۶۳، فهرست مقالات حقوقی تا آخر سال ۱۳۴۵ (گرد آوری و تنظیم مشترک) ۶۸، کتابشناسی فردوسی (فهرست آثار و تحقیقات درباره فردوسی و شاهنامه) ۶۸، کتابهای ایران (باهمکاری حسین بنی آدم) ۶۵، فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی (کتب خطی فارسی و عربی) (ج) (کار مشترک) ۶۶، فهرست میکروفیلم های کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران (کار مشترک) ۶۹، کتابخانه های ایران و مقدمه ای درباره کتابخانه های قدیم ۶۵، سیر کتاب در ایران ۶۱، اصول ساده کتابداری (زیر نظر) ۶۵، سواد و یاض (مجموعه مقالات) ۶۵، یادنامه ایرانی مینورسکی (کار مشترک) ۶۹، دیوان کهنه حافظ شیرازی (به کوشش) ۶۹، مقدمه ای بر روزنامه خاطرات اعتمادالسلطنه به انتضام شرح حال او ۶۶، یادگارهای بزد (معرفی ابینه و آثار باستانی) (ج) ۶۹، سمریه (درباره اوصاف طبیعی و مزارات سمرقد) (به کوشش) ۵۵، نثر معاصر فارسی ۵۱، آثار درویش محمد طبیسی ۷۲، اسناد جدید درباره انقلاب مشروطیت ۷۰، کمینه (مجموعه مقالات) ۷۵، به یاد دکتر محمود افشار ۷۶-۸۷، ... وغیره (شامل تعداد زیادی ویرایش کتاب، به کوشش، گردآوری) ...

افشار، دکتر امیر اصلاح: دک. سیاسی، دیبلمات ایرانی، ت. ۲۱ نوامبر ۱۹۲۲، تج. در مدارس برلین و هیندنبورگ، و داهای برلین، گریفووالد، وین و دنیا. ورود به خدمت وزارت امور خارجه به عنوان دیرسیاسی ۴۷، ماموریت در لاهه ۵۰-۵۴، ع. هیات نمایندگی ایران در کنفرانس باندونگ اندونزی (اجلاس غیر متعهدها) ۵۵، دریافت بورس مطالعاتی آیزنهاور ۵۵-۵۶، عضو مجلس شورای ملی ۵۶-۶۱، ع. هیات نمایندگی ایران در مجمع عمومی

تأسیس یک شرکت مهندسی، ریاست ایالتی «حزب دستور ملی» در آنکارا، عضو «مجلس ملی» از آنکارا، مدیر کل «حزب رستگاری ملی»، وزیر کشور ۷۴-ژوئن ۷۷، وزیر صنعت و تکنولوژی ژوئن- دسامبر ۷۷.

اعتمادی، نور احمد: دیبلمات و سیاستمدار افغانی، ت. ۲۲ فوریه ۱۹۲۱ در قندھار، تج. دا. کابل.

شروع خدمت در وزارت امور خارجه ۴۶؛ معاون اداره تشریفات، مدیر کل اداره روابط اقتصادی، مدیر کل اداره امور سیاسی ۵۷، احراز پست های دیبلماتیک در لندن و واشنگتن، معاون وزیر امور خارجه ۶۳، سفیر در پاکستان ۶۴، وزیر امور خارجه ۶۵-۷۱، نخست وزیر ۷۱-۷۶، سفیر در ایتالیا ۷۲-۷۳، سفیر در اتحاد جماهیر شوروی ۷۴-۷۶ و ۷۶-۷۵، سفیر در پاکستان ۷۸-۷۶، دستگیر و زندانی شدن ژوئن ۷۸-پس از کودتای روسی و کمونیستی نور محمدتره کی در تاریخ آوریل ۱۹۷۸.

افشار، ایرج: ل. حقوق قضایی؛ کتابشناس، پژوهشگر و نویسنده ایرانی، ت. ۱۹۲۵ در تهران.

شروع فعالیت های روزنامه نگاری ۴۴، انتشار نشریات فرهنگی و ادبی: «راهنمای کتاب»، «اینده» (۵۲)، «ایرانشناسی»، «کتابداری» و «کتابهای ماه»؛ پیشقدم در انتشار کتابشناسی های ملی ۵۴-۵۵، مدیریت کتابخانه های بزرگ و از جمله کتابخانه مرکزی دا. تهران، ادامه انتشار کتابهای تاریخی پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، ضمناً شروع فعالیت های تجاری در زمینه انتشار کتاب دکتر محمود افشار در زمان خود یکی از مورخان و پژوهشگران ادبی بنام بود که ضمناً بنیانگذار انتشار نشریه «اینده» محسوب می شود. ایرج افشار یکی از معتبرترین پژوهشگران ایرانی در زمینه ویرایش و انتشار متون تاریخی و نیز آثار ادبی ایران محسوب می شود.

برگزیده آثار: فهرستنامه کتابشناسیهای ایران (ج) ۶۳، فهرست مقالات فارسی (۲۱) (ج) ۶۱، کتابشناسی فهرستهای نسخه های خطی فارسی ۵۸، کتابهای ایران (کتابشناسی

شاد کامان دره فره سو ۶۶، شلم میوه بهشته ۷۶، سیندخت ۸۱،
میوه عذاب ۸۲، دکتر بکداش ۸۵.

اقبال، دکتر منوچهر: دک. پژشکی، پژشک و
سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۰۸، تج. در ایران و داهای پاریس و
مونبلیه (دانشکده‌های پژشکی).

استاد بیماریهای عفونی در دانشکده پژشکی دا. تهران
۵۳-۳۸، معاون سابق وزیر بهداری و نیز کفیل وزیر بهداری، وزیر
بهداری ۴۶، وزیر پست و تلگراف ۴۷، وزیر فرهنگ ملی ۴۸، وزیر
راه و ارتباطات، وزیر بهداری و کشور ۴۹، استاندار آذربایجان
۵۰، شرکت در تدارک و اجرای عملیات کودتای ۲۸ مرداد
۱۳۲۲ ش (اوی ۵۳)، سناتور انتخابی از تهران مارس ۵۳،
رئیس دا. تبریز ۵۱، رئیس دا. تهران ۵۴، وزیر دربار
شاهنشاهی ۵۷-۵۶، نخست وزیر آوریل ۵۷- سپتامبر ۶۰، اس.
دانشگاه تهران ۶۱-۶۰، نم. دائم ایران در سازمان یونسکو
۶۱-۶۲، رئیس هیات مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران
اکتبر ۶۲-۶۳، وفوریه ۶۸-۶۷، فوت به علت سکته قلبی
نوامبر ۷۷ (گفته شده: یک ساعت قبل از سکته و فوت دکتر اقبال،
هویدا وزیر دربار شاهنشاهی در منزل اقبال حضور یافته و
استعفای اورا از ریاست هیات مدیره و مدیر عامل شرکت نفت
گرفته بود)، پایه گذار و رهبر حزب «ملیون»، ع. هیات امنی
دانشگاه تهران زوئن ۷۲-۷۷، رئیس انتخابی سازمان نظام
پژوهشی ایران ماه مه ۷۴- نوامبر ۷۷، ع. وابسته آکادمی
پژوهشی پاریس، دریافت تعدادی نشان و مдал از ایران، نشان
لزیون دونور از فرانسه، نشان درخت سدر از لبنان.

اقبال آشتیانی، عباس: ل. زبان و ادبیات فرانسه؛
استاد، مورخ و پژوهشگر ایرانی، ت. ۱۸۹۵ در آشتیان، تج.
مدرسه دارالفنون تهران، دا. سورین، پاریس.
پس از پایان تحصیلات متوسطه تدریس زبان فارسی در
مدرسه دارالفنون، نیز معاون کتابخانه معارف در دارالفنون؛
ضمانتدریس در «دارالملعمنین» (بعداً دانشسرای عالی)،
مدرسه سیاسی، ومدرسه نظام؛ همکاری ادبی با مجله
(دانشکده) (به مدیری ملک الشعراي بهار) (به مدت یک سال)
۱۹-۱۸، انتشار مشترک مجله ماهانه «فروغ تربیت» (با همکاری

سازمان ملل ۵۷ و ۵۸ و ۶۰، آجودان محمد رضا شاه ۷۹-۵۹،
وزیر مختار ۶۳، عضو شورای عالی سیاسی ۶۲-۶۶، رئیس
خطوط کشتیرانی ایران ۱۶، سفیر در اتریش ۶۷-۶۹، سفیر
در آمریکا و مکزیک ۶۹-۷۲، سفیر در جمهوری فدرال آلمان
۷۲، رئیس کل تشریفات دربار شاه ۷۷-۷۹، رئیس هیأت
نمایندگی ایران در ۱۰ کنفرانس بین المللی، دریافت مдал
های متعدد.

آثار: به زبان آلمانی: قانون اساسی رایش سوم ۴۲،
تشکیلات اداری رایش سوم ۴۲، امکانات توسعه اقتصادی ایران
۴۲. به زبان فارسی: سقوط رایش سوم ۴۸، خداوند جهان را
آفرید و آلمانها هلندر ۵۵. به زبان انگلیسی: گزارش درباره
آمریکا ۵۶.

افشار قاسملو، امیر خسرو: دیبلمات و سیاستمدار
ایرانی، تج. دا. زنو.

شروع خدمت سیاسی در وزارت امور خارجه ۴۱- خدمت
سیاسی و انجام ماموریت‌های متعدد در واشنگتن، سازمان ملل
متحده، و وزارت امور خارجه ۴۱-۵۴، کار دار موقت سفارت
ایران در انگلستان زانویه ۵۴- مارس ۵۴، رئیس اداره سیاسی
وزارت امور خارجه ۵۷، سفیر کبیر در آلمان غربی اوی ۱۶،
آوریل ۶۳، سفیر کبیر در فرانسه آوریل ۶۲- اکتبر ۶۵، سفیر
ایران در انگلستان اوی ۶۹- نوامبر ۷۴، وزیر امور خارجه
(در کابینه شریف امامی) اوی- نوامبر ۷۸، وزیر امور خارجه در
کابینه ارتشبی از هاری نوامبر- دسامبر ۷۸.

افغانی، علی محمد: داستان نویس ایرانی، ت. ۱۹۲۵
در کمانشاه، تج. دانشکده افسری.
مهاجرت به تهران برای ادامه تحصیلات (ناموفق) ۴۷،
افسر ارشد، بازداشت وزندانی به مدت چند سال به خاطر
عضویت در شاخه نظامی حزب توده ایران ۵۳-، اولین داستان وی
عنوان پر فروش ترین کتاب داستان‌های بلند را در ایران پیدا کرد
که بعداً یک فیلم سینمایی نیز از آن ساخته شد و باعث معروفیت
این نویسنده شد.

بوگزیده آثار: شهر آهو خانم (اولین داستان و معروف
ترین اثر نویسنده و برنده جایزه بهترین رمان سال) ۶۲

مشارکت در جنبش‌های مخالف سه امام آخرین یمن با عنوان «انقلاب یمن آزاد»، ۴۸، تلاش در راه کودتای سال ۵۵، در انقلاب ۲۶ سپتامبر ۱۹۶۲؛ رهبری تشكیل نهضتی که باعث خلع ید از رئیس جمهوری یمن به نام «السلال» شد، ۶۷، دارای پست‌های متعدد نظامی و غیرنظامی از جمله معاون فرماندهی نظامی منطقه «اتمز»، رئیس واحد تحقیقات جنایی، رئیس واحد اطلاعات و امنیت ملی، رئیس ستاد عملیات نظامی، و نیز رئیس اداره امداد یمن جنوبی وابسته به ریاست جمهوری، وزیر کشور ۷۴-۷۳.

الفت، گل پاشا: شاعر و نویسنده افغانی، ت. ۱۹۰۹، تج. مطالعات شخصی.
نویسنده هیات تحریریه روزنامه «انیس»، ۳۵-۳۶، ع. انжен نویسنده گان افغانستان، ۲۶، بعد اع. هیات تحریریه روزنامه «اصلاح»، دبیر مجله «کابل»، ۴۶، دبیر روزنامه «تنگرهار»، ۴۸، رئیس امور عشاير در استان «تنگرهار»، ع. مجلس نمایندگان از جلال آباد (تنگرهار) و معاون دوم رئیس مجلس نمایندگان از ۴۹، ع. مجلس نمایندگان از «کارقایی»، ۵۲، رئیس آکا. افغانستان، ۵۶، رئیس اج. دوستی افغانستان-شوروی ۵۶-۵۹، رئیس امور قبایل (ع. هیات مرکزی)، ۶۵-۶۳، نم. مجلس در «لویه جرگه» (سابقاً مجلس نمایندگان) از جلال آباد ۶۵-۶۹.

آثار: بیست و پنج کتاب راجع به ادبیات، امور سیاسی و اجتماعی، و تعداد زیادی مقاله.

الغابد، حامد: دک.، سیاستمدار نیجریه‌ای، ت. ۱۹۴۱ در «تاموت»، تج. دانشگاه آییجان، (نیجریه). وزیر مشاور در امور برنامه ریزی، تجارت و حمل و نقل نیجریه، وزیر مشاور سابق در امور دارایی، نخست وزیر نیجریه. ۸۸-۸۳، دبیر کل سازمان کنفرانس اسلامی ۹۶-۹۲.

الوان، حمیا: سیاستمدار و روزنامه‌نگار عراقی، ت. ۱۹۳۰ در استان بابل، تج. دانشگاه آمریکایی بیروت. خدمت در وزارت دارایی طی سالهای متعددی، چندین مورد دستگیری به خاطر فعالیت‌های سیاسی، سردبیر و ناشر

برادران فروغی، عبدالعظیم قریب وغیره، و به مدیری ابوالحسن فروغی)، ۲۱، منشی و مترجم هیات نظامی ایران در پاریس ۲۹-۲۵، و هم‌زمان انجام تحصیلات عالی در دا. سورین پاریس ۲۹-۲۵، بازگشت به ایران و شروع مکاری با وزارت فرهنگ در تدوین کتابهای درسی تاریخ و جغرافیای اقتصادی ایران ۲۹-، پس از تأسیس دا. تهران (۱۳۱۳ ش) دانشیار دانشکده ادبیات و سپس استاد دانشکده ۳۴-، پس از تأسیس فرهنگستان ایران ۴۰. آن سازمان علمی، انتشار مجله ادبی و تاریخی «یادگار» سپتامبر ۴۴- روزن ۴۹ (تعطیل به خاطر مشکلات مالی و عدم دریافت کمک مالی از دولت) نم. دائم فرهنگی ایران در ترکیه و سپس در ایتالیا ۴۹-۵۶، فوت در شهرم (ایتالیا) ۹ فوریه ۵۶؛ مسلط به زبانهای عربی، فرانسه و انگلیسی و نیز آشنایی به زبان ایتالیایی؛ انجام مطالعات و پژوهش‌های فراوان در رشته‌های زبان‌شناسی، سبک‌شناسی، تاریخ، ادیان و جغرافیا. آثار: دارای بیش از ۴۰ اثر ادبی، تاریخی، جغرافیایی، زبان‌شناسی وغیره، از جمله: قابوس وشمگیر زیاری (انتشار در برلین)، ۲۵، شرح حال عبدالله بن مقفع فارسی (برلین)، ۲۷، ترجمه یادداشت‌های ژنرال تره زل فرستاده ناپلشون به سمت هند ۲۹، تصحیح حدائق السحر فی دقایق الشعر ۳۰، ترجمه ماموریت ژنرال گاردان در ایران (تالیف پرسش کنت آلفرد دوگاردان)، ۳۱، خاندان نوبختی ۲۲، ترجمه طبقات سلاطین اسلام (استانلى لین بول)، ۳۲، تاریخ مفصل ایران از استیلای مقول تاعلام مشروطیت (ج ۱: از حمله چنگیز تا تشکیل دولت تیموری)، ۳۲، کلیات علم جغرافیا ۳۳، تاریخ اکتشافات جغرافیایی و تاریخ علم جغرافیا ۳۴، تصحیح شاهنامه فردوسی (ج ۲-۴)، ۳۵، دوره تاریخ عصومی برای سال اول دییرستانها (ج ۱)، ۳۶، کلیات جغرافیای اقتصادی ۳۶، ترجمه سیرت فلسفی رازی (ابویک محمد بن زکریای رازی)، ۳۶، تاریخ ایران از صدر اسلام تا استیلای مقول ۳۹، کلیات تاریخ تمدن جدید ۴۱، ترجمه سه سال در دربار ایران (دکتر فوریه)، ۴۷، مطالعاتی درباره بحرین و جزایر و سواحل خلیج فارس ۴۹، و حدود ۲۵ اثر تصحیح شده در زمینه شعر، تاریخ، و ادبیات.

الاکوع، سرتیپ محمد علی: نظامی یمنی، ت. ۱۹۲۲ در صنعا، تج. کا. نظامی صنعا.

آوارگان فلسطین ۵۸-۶۲، ع. شورای عالی رادیو و تلویزیون
جمهوری متحده عرب (مصر) ۵۹-۶۲، مشاور وزارت امور خارجه
در امور فلسطین ۶۲، بعداً مدیر کل امور اعراب، مدیر کل امور
اجرایی و فرهنگی ۶۲، مدرس دانشگاه دردن. بازرگانی دا.
دمشق ۶۲-۶۳، و ۶۳-۶۴، وزیر مختار سوریه در پاریس
۶۴، وزیر مختار در بروکسل، سپس کاردار سیاسی،
سپس سفیر در بلژیک ۶۴-۶۸، مدیر کل امور اروپا دروزارت امور
خارجیه ۶۸، معاون مدیر کل امور سیاسی ۶۹، دستیار وزیر
امور خارجه ۷۰، معاون مدیر کل اتحادیه عرب ۷۰، رئیس کم.
سازش اردن ۷۰، عمان ۷۱، یمن ۷۲-۷۳.

آثار: یک کتاب درباره مسئله و ارزیابی آن ۶۱.

•

امام موسی صدر ← صدر، امام (سید) موسی

امید، م. ← اخوان ثالث، مهدی

امیر علایی، شمس الدین : ل. حقوق، ل. علوم مالی و
اداری، دک. دانشگاهی حقوق، دک. دولتی علوم سیاسی،
سیاستمدار و دیپلمات ایرانی، ت. ۱۲۱ اکتبر ۱۹۰۲، تح. مدرسه
دارالفنون (تهران)، مد. عالی حقوق تهران، دن. حقوق مونپلیه
(فرانسه)، دا. اکس مارسی فرانسه.

شروع خدمات دولتی به عنوان مترجم فرانسه در اداره
پست ۱۸، خدمت در وزارت دادگستری و طی مراحل قضایی
از درجه دادیاری تا مستشاری دیوان عالی کشور، ریاست اداره ها
و دوایر مختلف وزارت دارای حدود ۴۵-۲۳، کفیل وزارت
کشاورزی و سپس وزیر کشاورزی (در کابینه احمد قوام) فوریه
۴۶-دسامبر ۴۶، استاندار استان گیلان -۵۱، وزیر دادگستری
(در کابینه حسین علاء) فوریه ۵۱-ماه مه ۵۱، وزیر اقتصاد
ملی (در کابینه دکتر مصدق) ماه مه ۵۱-اوت ۵۱، ضمناً با حفظ
سمت مامور فوق العاده و تمام الاختیار دولت در استان خوزستان و
استاندار استان ششم برای مدت یک ماه برای اجرای قانون خلع
ید از شرکت سابق نفت ایران و انگلیس ماه مه ۵۱، ژوئن ۵۱،
وزیر کشور و سرپرست شهربانی کل (در کابینه دکتر مصدق)
ژوییه ۵۱-نوامبر ۵۱، وزیر دادگستری (در همان کابینه)
نوامبر ۵۱-فوریه ۵۲، وزیر مشاور و معاون نخست وزیر (در

روزنامه «الشعب»، خدمت در سازمان دولتی تجارت و بازرگانی،
مدیر کل اطلاعات ۶۸، وزیر مشاور در امور ریاست
جمهوری ۶۸، وزیر فرهنگ و اطلاعات ۶۹، وزیر امور جوانان
۷۰، رئیس انجمن دوستی عراق-آلمان ۷۲، وزیر اطلاعات ۷۲
رئیس کمیته اجرایی فدراسیون جوانان عراقی ۷۴، وزیر کشور
۷۶-۷۶، رئیس اداره معاونت شورای فرماندهی انقلاب (هم
طراز پست وزارت) ۷۷-۷۶، وزیر مشاور در امور خارجی ژانویه
۷۹-۷۷.

الیاس، ابراهیم: دک. اقتصاد، اقتصاددان و
سیاستمدار سودانی، ت. ۲۹ اوت ۱۹۲۲ در ام درمان، تح. کا.
گوردون مموریال خارطوم «دا. کوییز» در بلفاست، دا. منچستر
انگلستان.

معلم و مدیر مدرسه ۴۹-۵۶، کارمند امور تجاری در
وزارت بازرگانی، صنایع و تدارکات ۵۶-۶۲، معاون مدیر عامل
بانک صنعتی سودان ۶۲-۶۵، دستیار معاون وزیر اقتصاد
۶۵-۶۹، مدیر عامل شرکت ماهیگیری خلیج در کویت ۶۹-۷۰،
مدیر عامل شرکت آبجوسازی نیل آبی در خارطوم و رئیس
شرکت صنایع چرم و پلاستیک سودان ۷۰-۷۲، وزیر خزانه داری
اکتبر ۷۲-۷۴، رئیس هیات مدیره و مدیر عامل شرکت
سهامی سرمایه گذاری سودان - کویت ۷۴-۷۶، رئیس کل بانک
نیل ۷۶-۷۴، رئیس سابق بانک سرمایه گذاری سودان در
خارطوم.

آثار: مطالعاتی پیرامون اقتصاد سودان ۶۹.

الیافی، محمد سلیم: ل. حقوق، دیبلمات و کارمند
بین المللی سوری، ت. ۲۱ دسامبر ۱۹۲۰، تح. دا. دمشق.
خدمت در وزارت تدارکات سوریه ۴۳-۴۵، خدمت در
وزارت امور خارجه ۴۵، وابسته سفارت سوریه در قاهره ۴۵،
در آنکارا ۴۶، کنسول سوریه در مرسینا (ترکیه) ۴۹، کار دار
سیاسی در جده ۵۲، خدمت در وزارت امور خارجه ۵۴، مدیر
کل سازمان عرب-فلسطین ۵۴، ع. هیات نمایندگی سوریه در
کم. مشورتی «کارگزاری، کمک و کار ملل متحد برای آوارگان
فلسطینی در خاور نزدیک» ۵۴، کاردار سیاسی در برن ۵۶،
معاون وزارت کار و امور اجتماعی ۵۸-۶۲، مدیر عامل سازمان

امین، مصطفی: فوق لیسانس علوم سیاسی، روزنامه نگار مصری، ت. ۲۱ فوریه ۱۹۱۴ در قاهره، تج. دا. امریکایی قاهره و دا. جرج تاون در آمریکا.

شروع فعالیت‌های انتشاراتی یا نویسنده‌گی برای نشریات مختلف از جمله «الرقبائ» و «روز الیوسف»، ۲۸، معاون سردبیر مجله هفتگی «آخر الساعه»، ۳۴، سردبیر مجله مذکور، ۳۸، دبیر شهری روزنامه «الاهرام»، ۴۴-۳۹، دبیر سیاسی روزنامه ۴۰، سردبیر هفته‌نامه «الاثنين»، ۴۴-۴۱، موسس سازمان انتشاراتی و نشریه «أخبار اليوم» با همکاری برادرش علی امین ۴۴، عضو مجلس نمایندگان مصر، ۴۴، خرید و مالکیت هفته‌نامه «آخر ساعه»، ۴۶، انتشار هفته‌نامه‌های «آخر لحظه» و «الجوئیل»، ۵۱، دستگیری در ۲۶ مرحله به جرم سیاستهای ویرایشی و نویسنده‌گی خود، ۵۱-۵۲. همکاری در انتشار روزنامه «الأخبار»، ۵۲، ترتیب انتشار نشریه «المختار» برای سازمان انتشاراتی «ریدرز دایجست»، ۶۷-۵۶، قائم مقام هیات مدیره مطبوعات، ۶۰، حکم انفال از سمت فوق به وسیله جمال عبد الناصر، ۶۰، رئیس هیات مدیره موسسه انتشاراتی «أخبار اليوم»، ۶۱، رئیس هیات مدیره موسسه انتشاراتی «أخبار اليوم»، ۶۲-۴۶، مسئول سردبیران، ۶۵-۶۴، دستگیری، ۶۵، محکوم به جبس ابد، ۶۶، حکم بخشودگی از زندان به وسیله انور السادات، ۷۴، پس از اعاده حیثیت و آزادی از زندان در نوشته‌های خود از منافع آمریکا در خاور میانه به شدت حمایت کرد و به بدنام کردن جمال عبدالناصر پرداخت، ۷۴-۷۶، سردبیر نشریه «أخبار اليوم»، ۷۶-۷۴، عضو هیات تحریریه و روزنامه نگار، ۷۶-۷۴.

آثار: امریکایی خندان، ۴۳، اولین سال من در زندان، فاطمه.

امینی، دکتر علی: دک. اقتصاد و حقوق، سیاستمدار ایرانی، ت. اول ژوئیه ۱۹۰۷، تج. دانشکده حقوق دا. گرنوبل، و دانشکده حقوق دا. پاریس.

قاضی جانشین در دادگاه نخستن (بدوی)، و شعبه کیفری (جنایی)، و دادگاه استیناف در تهران، ۳۱، معاون اداره انحصار تریاک، ۳۲، معاون مدیر کل اداره گمرک، ۳۴، و سپس مدیر کل، ۳۶، مدیر کل اقتصادی وزارت دارایی، ۳۸، معاون وزیر دارایی، ۴۰، نم. مجلس شورای ملی از تهران و معاون نخست وزیر

همان کابینه) فوریه ۵۲-۵۲. اکتبر ۵۲، وزیر مختار ایران در بلژیک اکتبر ۵۲-۵۳ (استعفا از سفارت و خدمات دولتی پس از کودتای انگلیسی- امریکایی ۲۸ مرداد ش. علیه حکومت دکتر مصدق و از گونی آن)، ادامه فعالیت‌های سیاسی در جبهه ملی دوم علیه رژیم شاه و چندبار دستگیر و زندانی و یا تبعید به نقاط مختلف کشور (از جمله جنوب) ۷۹-۵۲. ب. اق. شروع مجدد خدمات دولتی پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و اولین سفیر ج.ا.ا. در فرانسه آوریل ۷۹- ژوئیه ۸۰ (استعفاء از سفارت)، بازگشت به ایران و ادامه فعالیت‌های سیاسی به صورت شخصی و گروهی (از طریق نهضت آزادی ایران) مارس ۹۴-۸۱، فوت (براثر تصادف با اتوبیل) اوت ۹۴.

آثار: مجازات اعدام، خلع ید از شرکت نفت ایران و انگلیس، یک ماه ماموریت تاریخی در خوزستان، مجاهدان و شهیدان راه آزادی، نقدي بر کتاب سیاه و یا خط سیاهی بر کتاب سیاه، خاطرات من در یادداشت‌های پراکنده و پاسخ فرمایشات «در بار جناب آقای حسین مکی، به قدرت رسیدن محمد رضا شاه یا شکوفایی دیکتاتوری، در راه انقلاب و دشواریهای ماموریت من در فرانسه، جنگ سردنفت، بی گناهان زیر گیوتین، یک دوره حقوق تطبیقی مندرج در مجموعه‌های حقوقی وزارت دادگستری، «نفت و استقلال ایران» (رساله دکترای دانشگاهی)، «ژوئیه‌های سیاسی و کنسرسیوم نفت ایران» (رساله دکترای دولتی فرانسه)، و آثار دیگری به زبان فرانسه.

امین، حفیظ الله: لیسانس علوم، فوق لیسانس علوم اجتماعی، سیاستمدار افغانی، ت. اول اوت ۱۹۲۹ در کابل، تج. دانشگاهی کابل، و دا. نیبور ک در آمریکا.

نایب رئیس دن. تربیت معلم کابل، رئیس مدرسه این سینا در کابل، مربی دن. علوم تربیتی. دا. کابل، عضو گروه آموزشی معلمان، عضو گروه آموزشی ابتدایی در وزارت آموزش و پرورش، عضو مجلس افغانستان، وزیر امور خارجه آوریل ۷۸، ۷۸-۷۹، معاون نخست وزیر آوریل ۷۸-۷۹، نخست وزیر مارس ۷۹، ۷۹-۷۸ کل حزب دموکراتیک خلق ژوئیه ۷۸، کودتا علیه نورمحمدتره کی ریاست جمهوری افغانستان، و رئیس جمهوری جدید کشور آوریل ۷۸- دسامبر ۷۹.

آمریکا.
زمین شناس ارشد عملیات اکتشاف در شرکت ملی نفت ایران ۵۹-۵۶، رئیس مطالعات و هماهنگی در واحد اکتشاف و تولید ۴۲-۵۹، مدیر کل امور نفت در وزارت دارایی ۶۴-۶۲، رئیس و مدیر عملیاتی شرکت تلفن ایران ۶۴-۷۱، رئیس و مدیر عملیاتی شرکت ارتباطات راه دور ایران ۷۱-۷۴، وزیر مسکن و توسعه آوریل ۷۷-۷۴، رئیس هیات مدیره شرکت نفت ایران-پان آمریکن (تهران) ۷۷-۷۹.

آثار: تعداد زیادی مقاله و گزارش‌های علمی راجع به اکتشاف نفت.

انصاری، هوشنگ: فوق لیسانس، دیپلمات و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۲۸، تح. در انگلستان، آمریکا و ژاپن.
گزارشگر ویژه «سرویس خبری بین المللی» و «عکس‌های خبری بین المللی»، وابسته مطبوعاتی (اداره انتشارات و تبلیغات) در ژاپن، وابسته بازرگانی ایران در ژاپن، وابسته اقتصادی در توکیو، رئیس کمیسیون مشورتی تدارکات عمومی، عضو شورای عالی هواپیمایی ایران، معاون فنی وزیر بازرگانی، سفیر فوق العاده در کشورهای آفریقایی، سفیر در پاکستان و سیلان ۶۵-۶۶، وزیر اطلاعات ۶۶-۶۵، سفیر در آمریکا ۶۷-۶۹، وزیر اقتصاد (ودارایی) ۶۹-۶۷، رئیس هیات مدیره و مدیر عملیاتی شرکت ملی نفت ایران ۷۷-۷۹.

انور، محمد سمیح: ل. حقوق، دیپلمات و سیاستمدار مصری، ت. ۱۰ دسامبر ۱۹۲۴ در قاهره، تح. دا. قاهره.
خدمت در وزارت دادگستری ۴۶-۵۴، مدیر اول در وزارت امور خارجه ۵۴، خدمت در سفارتخانه‌های مصر در شوروی ۵۷-۶۲، انگلستان ۶۲-۶۵؛ سفیر در کویت ۶۶-۶۸، معاون وزیر امور خارجه ۶۸-۷۰، سفیر در ایران ۷۰-۷۴، وزیر مشاور در امور خارجی ۷۴-۷۵، سفیر در ایران ۷۵-۷۶، دریافت نشان درجه دوم جمهوری ۷۶-۷۹، دریافت نشان درجه اول شایستگی ۷۹-۸۰، دریافت نشان درجه اول پرچم (از همایون (از ایران) ۷۴، دریافت نشان درجه اول پرچم (از یوگسلاوی) ۷۰.

۴۰، نم. ایران در کنفرانس بین الملل مواد مخدر و تریاک ۴۹ و ۵۰، وزیر دارایی در کابینه سپهبد زاهدی اوت ۵۳-آوریل ۵۵، مجدداً وزیر دارایی در کابینه حسین علاء آوریل ۵۵-ماه مه ۵۵، رئیس هیات نم. ایران در مذاکرات با کنسرسیون بین المللی نفت ۵۴، وزیر دادگستری ماه مه ۵۵-۵۶-ماه مه ۵۶-۵۷، سفیر ایران در آمریکا ۵۶-۵۹، نخست وزیر ماه مه ۶۱-ژوئیه ۶۲، بازنشستگی از خدمات دولتی (در وزارت دارایی) پس از ۳۵ سال خدمت سپتامبر ۶۵، احضار برای بازپرسی توسط دادسرای دیوان کیفر (و چهار ساعت بازپرسی) فوریه ۶۸، صدور اعلامیه رسمی برای شروع مجدد فعالیت‌های سیاسی به منظور حل مشکلات سیاسی و اقتصادی کشور و داوطلب رفع بحران و میانجی بین شاه و مخالفان مذهبی وی برای انجام مذاکره (چند ماه قبل از پیروزی انقلاب اسلامی) ۶۲-ژوئیه ۷۸، ملاقات با شاه و توصیه به او نسبت به استعفا از مقام سلطنت و ترک ایران اکتبر ۷۸، ملاقات با آیت الله شریعتمداری برای پیدا کردن راه حل بحران سیاسی ایران نوامبر ۷۸، عدم پذیرش تقاضای ملاقات دکتر امینی از سوی آیت الله خمینی ۶۸-ژانویه ۷۹، ترک ایران و زندگی در اروپا ۷ فوریه ۷۹.

آثار: سازمان انحصار تجارت خارجی ایران (به زبان فرانسه).

انتظام، عبدالله: دیپلمات و سیاستمدار ایرانی، ت.

. ۱۹۰۷

اشتغال در وزارت امور خارجه و تصدی مسئولیت‌های گوناگون دیپلماتیک، وزیر مختار ایران در آلمان ناسال ۵۱، وزیر امور خارجه در کابینه زاهدی (پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۲۲) ۵۲-آوریل ۵۵، مجدداً وزیر امور خارجه در کابینه حسین علاء آوریل ۵۵-۵۷ دسامبر ۵۵، معاون نخست وزیر و وزیر مشاور دسامبر ۵۵-۵۷، رئیس هیات مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران ۵۷-۶۲، ع. شورای سلطنت (انتساب به وسیله شاه) (مدت کوتاهی قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران) ۱۲ ژانویه ۷۹.

انصاری، همایون: ف. ل. علوم، مدیر و کارشناس نفتی ایرانی، ت. ۲۰ دسامبر ۱۹۲۹ در اصفهان، تح. در ایران و

سنا ۶۱-۶۳، نخست وزیر فوریه - اکتبر ۶۵، نامزد نخست وزیری ترکیه آوریل - ماه مه ۷۲، رئیس کت. امور سیاسی مجلس سنا ۶۸-۶۶، رئیس بنیاد فرهنگ و هنر استانبول، رئیس بخش ترکیه اتحادیه همکاریهای اقتصادی جامعه اروپا، ع. افتخاری و شوالیه «اج. مارک تواین»، نشان صلیب بزرگ فدرال شایستگی باستاره و حمایل، نشان صلیب بزرگ لیاقت از جمهوری فدرال آلمان.

اورون، زنرال کنستان: نظامی و سیاستمدار ترک، ت. ۱۹۱۸، تج. دانشکده افسری، و دانشگاه جنگ در ترکیه. افسر رسته توبخانه در ارتش ترکیه ۲۸، شرکت در جنگ کره ۵۰ - ژوئیه ۵۲، رئیس ستاد نیروی زمینی ارتش، سپس معاون ستاد مشترک نیروهای مسلح ترکیه، فرمانده لشکر چهارم ترکیه (لشکر اگین) در ازمیر ۷۶، ارتقا به درجه زنرالی ۷۴، فرمانده نیروی زمینی ارتش ۷۷، رئیس ستاد مشترک نیروهای مسلح ترکیه ۷۸ -، رهبری کوادتای نظامی علیه حکومت غیر نظامی «احسان صبری چاگلایانگیل»، (کفیل ریاست جمهوری ترکیه) و «سلیمان دمیرل» و دیگران ۱۲ سپتامبر ۸۰، رهبر کشور و نیز رئیس شورای امنیت ملی ترکیه سپتامبر ۸۰-۸۹، رئیس جمهوری ترکیه نوامبر ۸۲-۸۹، رئیس هیات نظامی اعزامی به اتحاد جماهیر شوروی (سابق) ۷۵، دریافت تعداد زیادی نشان و مدل از دولت ترکیه.

اورون، افرائیم: دیبلمات اسراییلی، ت. ۱۹۲۰ در حیفا فلسطین)، تج. دا. عبری بیت المقدس.

خدمت در ارتش انگلستان عمدها در خلال ج. ج. ۲. (۴۱-۴۶)، اشتغال در وزارت امور خارجه اسراییل ۴۹-۵۶، دیپلوماتیک ویزیر امور خارجه اسراییل ۵۱-۴۹، رئیس دفتر نخست وزیری ۵۱-۵۲، وزیر دفاع ۵۴-۵۵، اشتغال در سازمان هیستادروث، (فدراسیون مشترک کارگری اسراییل) ۵۶-۶۱، مشاور (رایزن) سفارت اسراییل در انگلیس ۶۱-۶۳، وزیر مختار ۶۳-۶۵، وزیر مختار اسراییل در آمریکا ۶۵-۶۸، سفیر در سوئد ۶۸-۶۹، سفیر در کانادا ۶۹-۷۱، معاون مدیر کل وزارت امور خارجه ۷۱-۷۳، قائم مقام مدیر کل ۷۳-۷۷، مدیر کل ۷۷-۷۸، سفیر در آمریکا ۷۸-۷۹، ۷۹-۸۲.

اورک، عثمان نوری: حقوقدان و سیاستمدار قبرسی، ت. ۲۶ دسامبر ۱۹۲۵ در نیکوزیا، تج. در قبرس، دا. استانبول ترکیه، دا. «میدل تمپل» لندن.

ع. موسس اج. ترک - قبرس در لندن، دبیر کل حزب اتحاد ملی قبرس - ترک ۵۵-۵۰، معاون شورای عالی اکواف ۵۶-۵۶، نم. جامعه ترک - قبرس در کنفرانس لندن ۵۹، و کت. مشترک متعاقب آن، وزیر دفاع ۵۹، ع. شورای اجرایی اداره موقعت ترک - قبرس امور دفاعی ۶۷-۶۴، همزمان ع. شورای اجرایی ... امور داخلی ۶۷-۶۰، و بعداً امور خارجی ۶۷-۶۲، ع. شورای اجرایی اداره خود مختاری ترک - قبرس در امور معاون ریاست جمهوری و دفاع ۷۴-۷۵، معاون رئیس جمهوری «ایالت فدرال ترک قبرس» ۷۵-۷۶، وزیر دفاع ۷۶-۷۵، رئیس مجلس قانونگذاری «ایالت فدرال خود مختار ترک» ۷۶-۷۸، نخست وزیر آوریل - دسامبر ۷۸، رهبر حزب اتحاد ملی ۷۸-۷۶، ع. موسس حزب دموکراتیک خلق ۷۹، ع. مجلس ایالت فدرال خود مختار ترک ۷۹-۷۸، ع. انجمن قانون اساسی «جمهوری ترک قبرس شمالی» ۸۲-۸۵، رئیس کانون وکلای دادگستری «جمهوری ترک قبرس شمالی» ۸۸-۹۱، استادیار حقوق دانشکده اقتصاد و مدیریت بازرگانی، در دا. مدیرانه شرقی، فاماگوستا (در جمهوری مذکور) ۸۹-۸۶.

آثار: نهادهای سیاسی بین المللی ۹۰، حقوق تجارت جبی دانشجویی اورک ۹۱.

اورگوبلو، سوات هایبری: دیبلمات و سیاستمدار ترک، ت. ۱۹۰۳، تج. دا. استانبول. وکیل دادگستری، ع. پارلمان ترکیه ۳۹-۴۳، وزیر گمرکات و امتیازهای انحصاری در حکومت «ساراجوغلو» ۴۲-۴۶، استعفا و ترک عضویت «حزب خلق»، انتخاب مجدد نمایندگی «مجلس ملی بزرگ» ترکیه ۵۰-۵۱، حمایت «حزب دموکراتیک» ازوی پس از عضویت در آن حزب، ع. و معاون شورای اروپا ۵۲-۵۵، سفیر در جمهوری فدرال آلمان ۵۲-۵۵، سفیر در انگلستان ۵۵-۵۷، سفیر در آمریکا ۵۷-۶۰، سفیر در اسپانیا ۶۰-۶۴، سنتور مستقل (منفرد) و رئیس و سخنگوی مجلس

اوزال، تورگوت: مهندس برق، مطالعات تکمیلی در اقتصاد و مهندسی، سیاستمدار ترک، ت. ۱۳، اکتبر ۱۹۲۷ در شهر «ملاتیه» (جنوب شرقی ترکیه)، تج. دا. فنی استانبول، و آمریکا.

پدرش یک معلم مذهبی و امام مسجد (در دوران قبل از حکومت آتاتورک)، بعداً معلم یک مدرسه معمولی و غیر مذهبی در دوران آتاتورک. پس از فراغت از تحصیلات عالی اشتغال در «اداره برقی های نیروی برق» در آنکارا ۵۰-۵۲، عزیمت به آمریکا برای انجام مطالعات اقتصادی و مهندسی ۵۲-۵۳، اشتغال در تعداد زیادی نیروگاههای آبی برق و نیز طرح های برق رسانی به مناطق مختلف ۵۳-۵۴، همزمان تدریس نیمه وقت در دانشکده مهندسی دا. فنی خاورمیانه در آنکارا ۵۳-۵۴، پس از کودتای نظامی ژنرال جمال گورسل پیوستن به یک گروه فن سالاران جوان و محققان اجتماعی در تشکیل اولین «سازمان برنامه کشور» ۶۰-۶۱، همکاری نزدیک وی با سلیمان دمیرل سیاستمدار باسابقه ترکیه و رهبر حزب عدالت و تحت حمایت دمیرل در خلال دهه ۶۰-۷۰، همکار دمیرل در سازمان برنامه ترکیه، مشاور ویژه فنی سلیمان دمیرل نخست وزیر ۶۵-۷۱، رئیس سازمان برنامه ترکیه ۶۷-۷۱، مشوق و مشاور دمیرل در کاهش ارزش لیره ترک در «برنامه ثبت اقتصادی» دمیرل در سال ۷۰، اشتغال در «بانک جهانی» در واشنگتن دی. سی. به عنوان نم. ترکیه و مشاور ویژه طرح های اقتصادی و نیز اقتصاددان ارشد و نیز نم. ترکیه در بازار مشترک اروپا ۷۱-۷۲، مدیر عامل دو شرکت تجارتی خصوصی (کلوخه های صنعتی) و نیز یک سازمان بزرگ کاریابی ۷۳-۷۲، شروع مجدد فعالیتهای سیاسی و عضویت در یک حزب بنیاد گرای اسلامی به نام حزب «رسنگاری ملی» و شرکت در انتخابات پارلمانی از شهر «ازمیر» و عدم موفقیت در آن ۷۷، کسب قدرت به عنوان رهبر گروه اقلیت سیاسی (در دوران نخست وزیری سلیمان دمیرل ۷۹-۸۰)، معاون سازمان برنامه و ایفای نقش کلیدی در سیاست گذاری اقتصادی کشور در دوران حکومت دمیرل نوامبر ۷۹- سپتامبر ۸۰، ارائه یک برنامه ویژه اصلاحات اقتصادی برای ایجاد ثبات اقتصادی ترکیه ۸۰-۸۱، معاون نخست وزیر در امور اقتصادی (پس از انجام کودتای ۱۲ سپتامبر ۱۹۸۰ زیرال کنعان اورن) سپتامبر ۸۰- ژوییه ۸۲ (استعفا پیرو روایی

مالی در شبکه بانکی کشور) پیرو برنامه آزاد سازی محدود سیاسی نظامیان حاکم بر ترکیه: تشکیل حزب «مام میهن» ماه مه ۸۳، شرکت در اولین انتخابات پارلمانی پس از کودتای نظامیان و کسب پیروزی چشمگیر حزب مام میهن در آن ۶ نوامبر ۸۳، نخست وزیر ترکیه دسامبر ۸۷-۸۹، رئیس جمهوری ترکیه نوامبر ۸۹-۹۳، پس از بازگشت از سفر رسمی به جمهوری آذربایجان فوت بر اثر سکته قلبی ۱۷ آوریل ۹۳.
آثار: «راه ترکیه به سوی آزادی و دموکراسی»، فصلنامه واشنگتن، ش. ۱۰ (پاییز ۱۹۸۷).

اوز، تحسین شکری: باستان شناس ترک، ت. ۱۸۸۸، تج. دا. استانبول.
رئیس موزه ملی ترکیه ۱۹۰۷-۱۹۲۸، رئیس موزه کاخ توپکاپی ۲۸-۵۲، ع. کمیته عالی آثار تاریخی ترکیه.
آثار: چندین کتاب به زبان انگلیسی، ترکی، آلمانی و فرانسه راجع به مسائل تاریخی و باستان شناسی ترکیه منتشره از سال ۱۹۳۳ به بعد.

اوزاداس، محمد نعمت: دک. مهندسی، استاد (مهندسی مکانیک) ترک، ت. ۲۶ مارس ۱۹۲۱ در استانبول، تج. دا. فنی استانبول، امپریال کالج لندن، ودا. لندن.
معلم دانشگاه فنی استانبول ۵۲، اس. دانشگاه فنی مدانشگاه فنی استانبول ۵۲، اس. دانشگاه فنی ۶۲-۶۱، مدیر مرکز کامپیوتر دا. ۶۲-۶۴، اس. میهمان «مو. ۶۴-۶۷، ع. هیات مدیره علوم ۶۸-۷۱، نم. ترکیه در تکنولوژی کیس» ۵۸-۵۹، مدیر کل شورای پژوهش‌های علمی و فنی ۶۴-۶۷، ع. هیات مدیره علوم ۶۸-۷۱، نم. ترکیه در شورای علمی سازمان «ستتو» (سازمان پیمان مرکزی) ۶۵، نم. ترکیه در کمیته علمی سازمان ناتو (سازمان پیمان آتلاتیک شمالی) ۶۶-۷۲، مدیر «موسسه پژوهش‌های علمی و صنعتی مرمره» ۶۹-۷۳، دستیار مدیر کل در امور علمی و محیط زیست سازمان ناتو سپتامبر ۷۳-۷۴.

آثار: مولف پنج کتاب و در حدود ۲۰ مقاله علمی به زبان انگلیسی در نشریات ادواری علمی و تعداد زیادی مقاله علمی به زبان ترکی.

شرکت «السان».

اونان، امید سلیمان: حقوقدان و سیاستمدار قبرسی، ت. ۱۹۲۸ در نیکوزیا، تج. در قبرس، و لندن. ع. شورای شهر نیکوزیا ۵۸-۵۳، ع. مجلس نمایندگان قبرس، ۶۰، نم. قبرس در مجلس قانونگذاری شورای اروپا ۶۱، نم. ترک-قبرس کمیته سه جانبی ۶۳، ع. مجلس قانونگذاری ترک-قبرس، ۷۳، معاون مجلس قانونگذاری، رئیس هیات مذاکره کننده ترک-قبرسی در مذاکرات بین جوامع جامعه قبرس ۷۶-.

اوسوکین، موشه: مامور عالیرتبه صهیونیستی و اسرائیلی، ت. ۱۸۹۹، تج. در دا. چوناتی (در روسیه و در غرب اکراین).

انجام فعالیتهای صهیونیستی در بسراپیا (واقع در جمهوری مولداوی شوروی سابق) ۱۷، نم. کت. توزیع مشترک و انجمن مهاجرت یهود در منطقه بالکان، ترکیه و بلغارستان، و مدیر بانک مرکزی انجمن تعاونیهای یهودی در رومانی ۴۱-۴۲؛ در فلسطین و بعداً اسرائیل ۴۱-۴۲، مدیر عامل صندوق بنیاد آزادانس یهود (کرن هایسود)، ع. هیات مدیره شرکت اقتصادی بیت المقدس، ع. هیات مدیره شرکت توسعه تل آویو، و سایر شرکتهای اسرائیلی و یهودی.

اونترمن، خاخام عزر یهودا: خاخام اسرائیلی، ت. ۱۸۸۶، تج. دانشکده های خاخامی (علوم مذهبی یهودی) در لهستان و لیتوانی.

ایفاء مسئولیت های خاخامی در لهستان ۲۳-۱۳، خاخام شهر لیورپول و حومه (در انگلستان) ۲۳، رئیس فدراسیون میز-راهی بریتانیای کبیر و ایرلند ۴۲-۴۶، خاخام اعظم شهر تل آویو و حومه ۴۶، رئیس دادگاههای ویژه خاخام ها (روحانیون یهودی) در تل آویو، رئیس اتحادیه دانشکده های خاخام، ع. کت. اجرایی اتحادیه مذکور، رئیس امور مذهبی و خاخامی سرمین مقدس (سرزمین فلسطین).

آثار: شوت یهودا (به زبان عبری) ۵۵، مشارک در انتشار متون مذهبی یهودی و امور خاخامی در فلسطین، اسرائیل، انگلستان و آمریکا.

ایدن، سربراپرت آستونی^۱: سیاستمدار و دیپلمات انگلیسی، ت. ۱۸۹۷، تج. در دا. آکسفورد.

شروع خدمت در ارتش انگلستان در خلال ج. ج. ۱ (۱۸-۱۴)، نم. پارلمان انگلستان ۲۲-۲۳، ع. حزب محافظه کار پس از ج. ج. ۱، شروع خدمت در وزارت امور خارجه ۳۴، وزیر مشاور در امور جامعه ملل ۳۵، وزیر امور خارجه ۳۵-۳۸، مجدداً وزیر امور خارجه و نیز همکاری نزدیک با «سرپرنسون چرچیل» (نخست وزیر وقت انگلستان) در امور سیاسی و نظامی در خلال ج. ج. ۲ (۴۰-۴۵)، و نیز ۵۱-۵۵، پس از استعفای چرچیل (در سال ۱۹۵۵) نخست وزیر انگلستان ۵۵-۵۷، و نیز

اوفقیر، زنرال محمد: سیاستمدار و نظامی مراکشی، ت. ۱۹۱۸.

خدمت در ارتش فرانسه در ایتالیا و هندوچین (در دوران سلطه فرانسه بر مراکش)، سپس آجودان مخصوص فرماندهی نظامی فرانسه در مراکش، رئیس پلیس ملی مراکش ۶۰-۶۴، ارتقا به درجه سرهنگی ۶۲، فرمانده نظامی ۶۲، ارتقا به درجه ژنرالی (سرلشگر) ۶۴، وزیر کشور ۶۴-۶۶، ع. شورای سلطنتی مراکش ۶۵.

اولکای، عثمان: دیپلمات ترک، ت. ۱۷ زانویه ۱۹۲۴، تج. دن. علوم سیاسی دا. آنکارا.

شروع خدمت در وزارت امور خارجه ترکیه ۴۵، ستون در ارتش ترکیه ۴۶، خدمت در وزارت امور خارجه ۴۷، معاون کنسول ترکیه در لندن ۴۸-۵۰، دبیر دوم در لندن ۵۰-۵۲، رئیس واحد در اداره امور اقتصادی وزارت امور خارجه ۵۲-۵۴، دبیر اول در شعبه سازمان ناتو در پاریس ۵۴، مشاور معاون نم. دائم ترکیه در ناتو ۵۸-۵۹، دستیار مدیر کل اداره ناتو ۶۰-۶۳، مدیر کل ناتو ۶۳-۶۴، سفیر در فنلاند ۶۴-۶۶، سفیر در هندوستان و سیلان ۶۶-۶۸، معاون دبیر کل ناتو در بروکسل ۶۸-۷۱، وزیر امور خارجه ترکیه ۷۱-۷۲، دستیار مدیر کل اداره ناتو ۷۲-۷۳، وزیر امور خارجه مارس-دسامبر ۷۱، نم. دائم ترکیه در سازمان ناتو اوت ۷۳-۷۴، رئیس کت. اجرایی سازمان ناتو، ع. هیات مدیره

رهبر حزب محافظه کار ۵۵-۵۷، پس از مسئله ملی کردن کانال سوئز توسط جمال عبدالناصر (رهبر فقید مصر) به منظور اعاده نسلط انگلستان بر اداره کانال، مشارکت همه جانبی در طراحی و اجرای حمله سه جانبی انگلستان و فرانسه و اسرائیل به مصر اکتبر- دسامبر ۵۶، شکست سیاسی در عملیات فوق (به رغم موقوفیت‌های نظامی) و سپس مجبور به استعفای پروفسور افکار عمومی در سطح ملی و بین المللی ژانویه ۵۷، مشارکت در طراحی و اجرای کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۲۲ ایران (اویت ۵۲) فوت ۷۷.

آثار: در برابر دیکتاتورها، خاطرات سیاسی.

1- Eden, Sir Robert Anthony

الایرانی، شیخ قاضی عبدالرحمن ← الایرانی، ...

ایلات، الیاهو: د.ک.، دیپلمات اسرائیلی، ت. ۳۰ زوئیه ۱۹۰۳، تح. ۱۵، عبری بیت المقدس و ۱۵، آمریکایی بیروت. فعالیت در آژانس یهود ۲۴، ناظر آژانس یهود در کنفرانس سانفرانسیسکو ۴۵، رئیس اداره سیاسی آژانس یهود در واشنگتن دی.سی.، سفیر اسرائیل در آمریکا ۴۸-۵۰، وزیر مختار در انگلستان ۵۲-۵۹، سفیر در انگلستان ۵۹-۵۲، مشاور وزارت امور خارجه ۵۹-۶۰، رئیس دا. عبری بیت المقدس ۶۱-۶۷، معاون «اج. تجمع یهود»، رئیس جامعه شرقیان اسرائیل، رئیس مو. آفریقایی-آسیایی تل آویو، دریافت درجه دکترای افتخاری.

آثار: زندگی و راه و رسم اعراب بدیوی ۳۴، مواراء اردن ۳۵، اسرائیل و همسایگانش ۵۷، تلاش سیاسی در راه و رود ۶۷، خاطرات سان فرانسیسکو ۷۱، راه انگلستان به هندوستان ۷۱، صهیونیسم و اعراب ۷۴.

ایلس، هرمان فردیک^۱: ف.ل. اجتماعی، د.ک. حقوق، دیپلمات آمریکایی، ت. ۲۳ مارس ۱۹۲۲ در آلمان، تج. کا. اورسینوس، دا. جان هابکیتز: مدرسه مطالعات عالی بین المللی، و کالج ملی جنگ دا. پنسیلوانیا. مشاور و قائم مقام هیات نمایندگی سفارت آمریکا در

لیبی ۶۴-۶۵، سفیر در عربستان سعودی ۶۵-۷۰، مشاور دیپلماتیک جنگ ارتش آمریکا ۷۰-۷۲، سفیر در مصر ۷۲-۷۹، استغفار از خدمات سیاسی خارجی ژوئن ۷۹، اس. مسائل خاورمیانه و روابط بین الملل در دا. بوستون ۷۹، مدیر مرکز مطالعات روابط بین الملل ۸۲-۸۴، رئیس گروه علوم سیاسی دا. بوستون ۸۴-۸۷، رئیس گروه روابط بین الملل ۸۹-۹۰، هماهنگ کننده علمی بخش آموزش نظامی دا. بوستون ۹۰-۹۱، دریافت جایزه «آرتور فلمنگ»، به خاطر خدمات برجسته دولتی ۹۱-۹۲، دریافت مдал ارتش آمریکا به خاطر خدمات کشوری ۹۲-۹۳، دریافت جایزه درجه اول نیل از مصر ۹۳-۹۴.

1- Eilts, Hermann Fredrick

ایلماز، مسعود ← یلماز، مسعود

ایسنونو، اردا: د.ک. فیزیک، درجه فوق د.ک. فیزیک اتمی سیاستمدار ترک، ت. ۱۹۲۶ در آنکارا (پسر ژنرال عصمت ایسنونو) دوین رئیس جمهوری و سیاستمدار کهنه کار ترکیه، تح. دانشکده علوم ۱۵، آنکارا، مو. فنی کالیفرنیا در آمریکا، اس. فیزیک دا. فنی خاورمیانه در آنکارا ۶۰-۶۴، رئیس، ضمناً رئیس دانشکده علوم-ادبیات دانشگاه آنکارا، رئیس حزب سویال دموکرات، ترکیه (بعداً حزب سویال دموکرات خلق) ۶۰-۶۱، نم. مجلس ترکیه از شهر ازمیر ۶۸-۷۶، معاون نخست وزیر (سلیمان دمیرل) و وزیر کشور (تامدی) ۹۱-۹۳، و مجدد آذویه ۹۳-۹۴ فوریه ۹۴ (در دوران خانم چیلر).

ایسنونو، ژنرال عصمت پاشا: نظامی و سیاستمدار ترک، ت. ۲۴ سپتامبر ۱۸۸۴، تح. دانشکده های افسری و ستاد و فرماندهی.

شروع خدمت نظامی در لشگر دوم عثمانی در «ادرنه» ۱۹۰۶، سازماندهی اج. میهن پرستانه محلی به نام «حزب اتحاد و پیشرفت»، خدمت در ستاد فرماندهی کل لشگر چهارم ادرنه ۱۹۰۸، ع. نیروی اکتشافی و سرکوب عثمانی علیه

شورشیان عربستان ۱۹۱۰، سرگرد در ستاد مشترک ارتش در
یمن ۱۲، رئیس اداره اول ستاد فرماندهی کل استانیو آوریل
۱۳، مشاور نظامی هیات نمایندگی ترکیه در مذاکرات صلح
ترکیه - بلغارستان اوت ۱۳، ارتقا به درجه سرهنگ
دومی ۱۴، سرهنگ تمام و رئیس ستاد فرماندهی کل
لشگر دوم تراس شرقی ۱۵، فرمانده سپاه چهارم ارتش عثمانی
در جبهه روسیه ۱۶، فرمانده سپاه بیستم ارتش عثمانی ۱۷،
فرمانده سپاه سوم ارتش در سوریه ۱۷، معاون وزیر جنگ در
حکومت عثمانی ۱۸، همکاری با مصطفی کمال (بعداً آناتورک)
۲۰، نم. مجلس ملی ترکیه جدید از شهر اردنه، وزیر و رئیس
ستاد کل فرماندهی ارتش ۲۰، فرمانده جبهه غربی و پیروز در
جنگ‌های اینونو ۲۱، ارتقا به درجه سرتیپی ۲۱، ارتقا به
درجه سرلشگری ۲۲، ارتقا به درجه ژنرالی ۲۷-۲۶،
بازنیستگی از ارتش و سپس وزیر امور خارجه ترکیه ۲۲، امضای
قرارداد لوزان ۲۳، معاون سابق «حزب جمهوریخواه خلق»،
سپس رهبر حزب ۲۸-۳۰، نخست وزیر ۲۳-۲۴، و ۲۵-۳۷،
رئیس جمهوری ترکیه ۳۰-۳۸، رهبر گروه مخالف دولت جلال
بایار و عدنان مندرس طی سالهای ۴۰-۵۰ و سپس مخالف
دولت سلیمان دمیرل ۶۵-۶۶، نخست وزیر در دوران جمهوری دوم
ترکیه (۲۵ اکتبر ۶۱-۶۲) به رهبری ژنرال جمال گورسل ۶۱-۶۵،
فوت ۱۹۷۳.

ایوبی، محمود : ل. ادبیات، سیاستمدار سوری، ت.
۱۹۲۲، تج. ۱۵. دمشق.

علم مدرسه ۴۹-۶۴، مدیر کل سابق امور اداری سازمان
رود فرات، معاون وزیر فرهنگ ۶۴-۶۵، کفیل وزیر فرهنگ
۶۵-۶۷، دستیار مدیر عامل طرح احداث سد فرات ۶۷-۶۸،
وزیر فرهنگ ۶۹-۷۰ مارس ۷۱، ع. فرماندهی منطقه ای
حزب بعث نوامبر ۷۰-۷۱، معاون رئیس جمهوری سوریه ۷۱-۷۲،
نخست وزیر سوریه ۷۲-۷۶.

ب

باراک، سرلشگر ایهود : ف. ل. تجزیه و تحلیل
سیستم ها، ل. فیزیک و ریاضیات، نظامی و سیاستمدار
اسرایلی، ت. ۱۹۴۲ در کیبوتص «مشمار هشارون» فلسطین،
تح. دا. عبری بیت المقدس (۶۸)، دا. استانفورد در کالیفرنیا
. (۷۸)

شروع خدمت در ارتش اسرایل - ۵۹، فارغ التحصیل
دوره ویژه پیاده نظام ۶۲، فارغ التحصیل دوره ویژه
کماندویی در فرانسه ۶۴، گذراندن دوره فرماندهی سپاه
زرهی ۶۸، احراز مسئولیت های گوناگون فرماندهی و از
جمله خدمت در بخش عملیات ستاد مشترک ارتش، شرکت
در «جنگ شش روزه» (جنگ زوئن) زوئن ۶۷، شرکت در «جنگ
یوم کیپور» یا «جنگ رمضان» ۷۳، شرکت در طرح و اجرای ترور
سه نفر از رهبران طراز اول مقاومت فلسطین در بیروت توسط
کماندوهای اسرایلی (شامل : کمال عدوان، ابویوسف نجار، و
کمال ناصر از اعضای جنبش الفتح) ۷۳، گذراندن دوره ویژه
فرماندهی تانک ۷۴، شرکت در عملیات نجات گروگانهای
اسرایلی در فرودگاه «انتبه» در اوگاندا ۷۶، گذراندن دوره
فرماندهی گردان تانک ۸۰، رئیس اداره برنامه ریزی ستاد

بابکیان، خاچیک دیران : فارغ التحصیل حقوق،
سیاستمدار و حقوقدان لبنانی (مدافعان حقوق ارامنه لبنان)، ت.
۱۹۲۴ در قبرس، تح. کا. ایتالیایی در بیروت، دانشکده
فرانسوی حقوق بیروت، دانشکده پاریس، ودا. لندن.
وکیل دعاوی، تدریس حقوق در دانشگاههای لبنان و
فرانسه (پاریس)؛ نم. مجلس ملی لبنان از شهر بیروت ۵۷، ۶۰،
۶۴، ۶۸، ۷۲، ۹۲؛ ع. کمیسیون دادگستری مجلس ملی
لبنان، رئیس کمیسیون حمل و نقل مجلس، ع. کمیسیون
برنامه ریزی مجلس، رئیس انجمن مدیریت لبنان ۷۲ و ۹۲، وزیر
اصلاحات اداری ۶۱-۶۰، وزیر بهداری ۶۸-۶۹، وزیر
جهانگردی ۶۹-۷۰، وزیر اطلاعات ۷۲-۷۳، وزیر برنامه ریزی
۷۳، وزیر دادگستری ۸۰-۸۱، ۸۲، ۹۰، رئیس مجلس ملی
ارامنه (لبنان) ۷۲ و ۷۶؛ رئیس شورای اجرایی کلیسا ارمنی
سیلیس ۸۳-، معاون اج. جهانی نمایندگان پارلمانی فرانسوی
زبان ۸۲ و ۹۲، مدیر بانک اعتبارات ملی، ع. تعدادی دیگر
انجمن های گوناگون تخصصی، دریافت نشان لژیون دونور ۸۶.

بارام، یوزی: سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۱۹۳۷ در بیت المقدس.

بنیانگذار مشترک «محافظان جوان کارگر» و دبیر آن ۶۰-۷۰، رئیس اداره رهبری جوانان سازمان صهیونیسم جهانی ۷۵-۷۲، رئیس حزب کارگر (شعبه بیت المقدس) ۸۱-۷۵، دبیر کل حزب کارگر ۸۸-۸۴، رئیس کت. مهاجرت و جذب مهاجر ۹۲-۸۴، وزیر جهانگردی ژوییه ۹۵-۹۲، ع. کنست پارلمان اسرائیل ۷۷، ع. کمیسیون امور خارجی و دفاع مجلس ۹۲-۸۴.

بازارانی، ملا مصطفی: سیاستمدار و رهبر گردهای عراقی (برادر و جانشین شیخ احمد).

فرار شیخ احمد (برادر ملام مصطفی) به ترکیه پیرو در گیری بادولت عراق، شورش علیه دولت عراق در تابستان ۴۳، در گیری بادولت عراق و سرانجام فرار به ایران ۴۵، همکاری با «قاضی محمد» در تاسیس جمهوری خودمختار کردستان (مهاباد)، و سپس وزیر دفاع جمهوری مذکور ۴۶-۴۵، موسس و رهبر «حزب دموکرات کردستان» ۴۶-۴۵، سقوط جمهوری خودمختار کردستان به وسیله نیروهای مسلح ایران و فرار وی به شوروی و زندگی در آن کشور ۵۸-۴۶، بازگشت از شوروی به عراق بنا به دعوت سرهنگ عبدالکریم قاسم (پس از واژگونی نظام سلطنتی ملک فیصل دوم پس از کودتای نظامی) ۵۸، فعال کردن اقدامات سیاسی حزب دموکرات کردستان ۵۸-۵۷، معاون نخست وزیر عراق (برای مدت کوتاهی)، قیام علیه حکومت مرکزی عراق (در دوران حکومت عبدالکریم قاسم) و اعلام حکومت خودمختار کردستان و تسلط بر بخشهایی در شمال شرقی و شرق عراق (۶۰-۵۹ مارس ۶۰) (انقاد قرارداد آتش بس در دوران حکومت عبدالسلام عارف)، بروز اختلاف نظر سیاسی مجدد با دولت عراق و شروع درگیریهای گسترده نظامی ۶۶-۶۶ (آتش بس مجدد)، شناسایی رسمی حقوق قانونی کردها از جهات سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اداری با تافق با دکتر عبدالرحمن الباز نخست وزیر وقت عراق ژوئن ۶۶، سپس مشارکت کردها در اداره امور کشور و از جمله احراز پست‌های وزارتی ۶۷-۶۷ (در دوران حکومت عبدالرحمن عارف)، در گیری «حزب دموکرات کردستان» (به رهبری ملا مصطفی بازارانی) و

مشترک ۸۲-۸۲، مدیر اداره اطلاعات نظامی ارتش اسرائیل ۸۶-۸۳، فرمانده فرماندهی ارتش ۸۷-۸۶، رئیس اداره ستاد مشترک ارتش ۸۷-۸۷، شرکت در عملیات ترور «ابو جهاد» مبارز طراز اول سازمان «الفتح» در تونس آوریل ۸۸، رئیس ستاد مشترک ارتش (به جای ژنرال دان شومرون) آوریل ۹۱، ع. بر جسته حزب کارگر، وزیر کشور (در کابینه اسحاق رابین)- ۹۵، وزیر امور خارجه در کابینه جدید شیمون پرز (پس از ترور و مرگ اسحاق رابین) نوامبر ۹۵-۹۶، رئیس نامزد رهبری حزب کارگر، رهبر فعلی حزب کارگر (۹۹)، انتخاب به عنوان نخست وزیر اسرائیل (با کسب ۵۷٪ آراء در انتخابات و شکست بنیامین نتانیاهو رهبر حزب لیکود) ماه مه ۹۹-۹۹، و نیز وزیر دفاع ژوئن ۹۹، دریافت مдал «ایتور موفت»، مdal انجام خدمات ویژه و ممتاز، جوازی ویژه دولتی.

بارام، موشه: سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۱۹۱۱ در اوکراین (روسیه).

عضو نهضت‌های جوانان و «هکالوتس» و نیز گروه «هات شارا» در اوکراین (روسیه)، مهاجرت به اسرائیل ۴۱، کارگر ساختمانی، فعالیت در سازمان ضد فلسطینی و تروریستی «هاگانا»، ع. نهضت جوانان سوسیالیست، دبیر حزب کارگران اسرائیل شاخه بیت المقدس ۴۲، ع. گروه «یشوو» (Yishuv) (مجلس نمایندگان جامعه یهودیان) ۴۴، ع. هیات نمایندگی در کنگره جهانی صهیونیسم ۴۶-۴۶، ع. حزب کارگر اسرائیل ۴۶-۴۶، ع. هیات اجرایی مرکزی حزب کارگر ۴۶-۴۶، دبیر کل سازمان هیستادروث (شورای کارگران بیت المقدس)، ع. هیات انتظامی ملک فیصل دوم پس از کودتای نظامی ۴۸، ع. هیات رئیسه سازمان هاگانا در بیت المقدس، ع. کمیسیون موارد اضطراری ۴۸؛ رئیس هیات ائتلافی شورای شهر بیت المقدس ۵۹-۵۵، ع. چهارمین کنست اسرائیل (پارلمان اسرائیل) و دوره‌های بعدی ۵۹-۵۹، رئیس کمیسیون کار و نیز ع. کمیسیون دارایی کنست ۵۹-۵۹، مسئول انضباطی هیأت ائتلافی در ششمین دوره کنست ۶۵، رئیس کمیسیون بیمه غیر شاغلان، ع. هیات مرکزی فدراسیون کارگری شورای هیستادروث، وزیر کار ۷۴-۷۷.

بارلان، تورویا: دک. شیمی، شیمیدان، پژوهشگر و دانشگاهی اسراییلی، ت. ۲۸ دسامبر ۱۹۱۲ در آمریکا، تج. مو. پلی تکنیک بروکلین ودا. عبری بیت المقدس. مهاجرت به فلسطین (از آمریکا) ۲۲، انجام فعالیتهای پژوهشی در مو. علمی وایزمن در «رهووت» ۴۳-۲۶، تحلیل گر جنگ و افسر ارش انگلستان در خلال ج. ج. ۲. (در راه کسب تجربیات و آمادگی های لازم نظامی جهت تشکیل ارش آتسی اسراییل) ۴۶-۴۳، فرمانده سپاه علمی سازمان «هاگانا» در منطقه بیت المقدس ۴۸-۴۷، سازنده محصولات متنوع پلاستیکی ۶۶-۴۹، رئیس دا. «بارلان» در رمات-گان ۶۲-۵۸؛ رئیس دا. بارلان، واحد گسترش بافت در مناطق «اشکلون»، «صفد» و «دره رود اردن» ۵۶-۵۵. رئیس «بنی-برس» (Bnei - Brith) (برادری یهود) در هولون ۵۹-۶۲ و ۶۳-۶۵؛ رئیس کمیته اجرایی حزب مذهبی ملی در منطقه هولون ۶۲-۶۶، ع. هیات آموزش عالی ۶۱-۶۵، ع. اج. شهر هولون ۷۴-۶۹، ع. کمیته مرکزی دانشکده ها ۷۲-۷۴ دریافت جایزه «هنریتا سزوولد» (Henrietta Szold) از انجمن امریکایی توسعه رشته شیمی به خاطر پیشرفت آموزش عالی در اسراییل ۶۲.

بارلو، سپهبد حییم: افسر ارش و سیاستمدار اسراییلی، ت. ۱۶ نوامبر ۱۹۲۴ در ارش، تج. مدد کشاورزی «میخو» اسراییل، مد. علوم اقتصادی و اداری دا. کلمبیا در آمریکا.

مهاجرت به فلسطین ۳۶، فارغ التحصیل مد. کشاورزی ۴۲، عضویت در گروه ضد فلسطینی و ترویریستی «پالماخ» ۴۲، فرمانده دسته نظامی در «بیت - هاآراوا» ۴۴، فرمانده منطقه شهری در «یسریل» ۴۶-۴۵، فرمانده گروه پالماخ و افسر فرمانده تیپ «نقب» ۴۷، افسر عملیاتی ۴۸، فرمانده واحد های زرهی ۴۸، مربی و بعد افمنانه دوره فرماندهان گردان ۵۲-۴۹، رئیس ستاد فرماندهی نیروهای شمال ۵۲-۵۳، افسر فرمانده تیپ «گیواتی» ۵۴-۵۵، مدیر بخش آموزش سر فرماندهی کل ۵۶، فرمانده تیپ زرهی در خلال جنگ سینا (۵۶)، فرمانده رسته های زرهی ۷۱-۶۵، تشکیل دوره های مطالعاتی رسته های زرهی در کشورهای اروپای غربی و آمریکا ۶۱:

«اتحادیه میهنی کردستان» (به رهبری جلال طالبانی) ۶۸، پس از انجام کودتای بعضی ها به رهبری ژنرال احمد حسن البکر و صدام حسین شروع مجدد در گیریهای نظامی با نیروهای دولتی اکتبر ۶۸-۷۰، توافق با دولت مرکزی و اعلام یک طرح صلح ۱۵ ماده ای از سوی دولت و شناسایی خود مختاری نسبی کردها در مناطق کردنشین مارس ۷۰، مورد سوءقصد ناموفق ژوییه ۷۲، شروع سپتامبر ۷۱، مورد سوءقصد مجدد ناموفق ژوییه ۷۲، در گیری مجدد نظامی با حکومت مرکزی (با حمایت سیاسی و نظامی گسترده ایران) آوریل ۷۴-۷۵، انعقاد قرارداد الجزیره بین ایران و عراق واجراه آتش بین کردها و دولت مرکزی عراق ۱۳ مارس ۷۵، عزیمت به ایران به همراه تعدادی از رهبران کرد و خانواده شان و زندگی در شهر کرج تا زمان فوت.

بارگر، توماس سی. : ل. زمین شناسی، کارشناس و مدیر نفتی آمریکایی، ت. ۲۰ اوت ۱۹۰۹ در «مینه سوتا» آمریکا، تج. دا. داکوتای شمالی (آمریکا). پایان تحصیلات عالی در دا. داکوتای شمالی ۳۱، اشتغال به عنوان مهندس معدن در «انتاریو» و بخش شمال غربی کانادا ۳۱-۳۵، استادیار دا. داکوتای شمالی ۳۵-۳۷، ضمناً انجام خدمات نفتی در منطقه «بیوت» و «موتنا» در آمریکا ۳۵-۳۷، اشتغال در «شرکت نفت عربستان - آمریکا» (شرکت آرامکو) به عنوان زمین شناس ۳۷-۳۷، اعزام به عربستان سعودی و سپس مسافرت اکتشافی به مناطق غیر مسکونی و خطرناک صحرای «ربع الخالی» عربستان (وی و چند نفر آمریکایی دیگر از جمله اولین غربی ها بودند که اقدام به شناسایی و انجام مسافرت های اکتشافی به صحرای وسیع و خطرناک ربع الخالی عربستان کردند)، مدیر واحد ارتباطات شرکت با دولت عربستان سعودی در خلال ج. ج. ۴۵-۴۹(۲)، نم. شرکت آرامکو در دولت عربستان سعودی، معاون شرکت آرامکو ۵۸-۵۹، رئیس شرکت آرامکو ۵۹-۵۹، مدیر اجرایی ارشد شرکت ۶۱، رئیس هیات مدیره و مدیر عامل آرامکو ۶۸-۶۸. آثار: سیاست ارزی کشورهای عربی خلیج فارس ۷۵ (ترجمه به فارسی ۸۱).

طالقانی و دکتر سحابی)، زندانی شدن به جرم فعالیت های سیاسی ضد رژیم، ۵۵ مجدداً بازداشت و زندانی فوریه ۶۲-۶۴ نوامبر ۶۷ (به همراه آیت الله طالقانی، دریک محاکمه نظامی)، ع. شورای رهبری «دومین جبهه ملی» در اوایل دهه ۶۰، موسس و مدیر عامل شرکت ساختمانی «یاد»، موسس شرکت صنعتی «صافیاد» (تأسیسات تهیه مطبوع)، توسعه فعالیت های سیاسی و موسس «کت. ایرانی دفاع از آزادی و حقوق بشر» دسامبر ۷۷؛ مدت کوتاهی قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، انتصاب از سوی رهبر انقلاب ایران صنعت نفت علیه نظام شاه وایجاد زمینه تشکیل حکومت موقت انقلابی ژانویه ۷۹.

ب. اق: اولین نخست وزیر دولت موقت ج. ۱.۱. (انتصاب از سوی آیت الله خمینی رهبر انقلاب اسلامی) فوریه ۷۹ (۱۵ بهمن ماه ۱۳۵۷)، استعفا از مقام نخست وزیری به خاطر اختلاف نظر با دیگر مسئولان انقلاب و نیز پیرو اشغال سفارت آمریکا در تهران و گروگان گیری کارکنان آن به وسیله دانشجویان پیرو خط امام (در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ که به مدت ۴۴ روز ادامه یافت) نوامبر ۷۹ (۱۴ آبان ماه ۱۳۵۸)، ع. شورای انقلاب ایران، ع. اولین مجلس شورای اسلامی از شهر تهران ۸۰-۸۴، اعلام تحریم دومین انتخابات مجلس بعد از انقلاب ۸۴، نامزد انتخابات ریاست جمهوری اوت ۸۵، مشارکت در تأسیس «اج. دفاع از آزادی و حاکمیت ملت ایران» تشدید فعالیت های سیاسی گروه نهضت آزادی ایران و ابراز نظرات و عقاید انتقادی نسبت به رهبران ج. ۱. نوامبر ۷۹ - در خواست از وزارت کشور برای به رسمیت شناختن و ثبت قانونی «نهضت آزادی ایران» به عنوان یک حزب سیاسی مارس ۸۹، فوت بر اثر سکته قلبی در راه عزیمت به سوئیس جهت معاینات پزشکی و مداوای قلبی ژانویه ۹۵ (جمعه ۳۰ دی ماه ۱۳۷۳ ش.) در شهر مذهبی قم به خاک سپرده شد.

آثار: کتابها، جزو ها، سخنرانیها و مقاله های متعددی پیرامون مباحث و مطالعات اسلامی، علمی، سیاسی، و تمدن جدید از جمله: آموزش قرآن، سیر تحول قرآن، مذهب در اروپا (به اضمام شش مقاله دیگر)، ترمودینامیک (ج ۲ و ۵۲ و ۵۴)، ترمودینامیک صنعتی (ج ۲)، عشق و برستش یا ترمودینامیک انسان ۵۶، خود چوشی ۶۱، انسان و خدا ۶۰، خدا پرستی و افکار روز ۵۹، مطهرات در اسلام، اسلام جوان ۶۲، مزمیان دین و

بازدید از تاسیسات نظامی آمریکا و ارتش های فیلیپین، ژاپن، تایلند، ویتنام جنوبی؛ مدیر کل اداره عملیات ستاد ۶۴-۶۶، جانشین رئیس ستاد مشترک نیروهای دفاعی اسرائیل (عنوان رسمی ارش اسرائیل) ۶۷، رئیس ستاد مشترک ۶۷-۷۷، وزیر بازرگانی و صنایع ۷۷-۷۸، انتخاب به عنوان ع. کنست ژوئن ۷۷، دبیر کل حزب کارگر اوت ۷۸-۷۹، وزیر پلیس سپتمبر ۸۲-۸۸، مجدداً وزیر پلیس نوامبر ۸۸-۹۲، سفیر در مسکو ۹۴-۹۶، قبول فرماندهی لشگر جبهه جنوب در جنگ اکتبر ۷۳ (جنگ رمضان) تا پایان ۹۴، طراحی و نظارت بر احداث خط دفاعی «بارلو» در طول کanal سوئز پس از جنگ ۱۹۶۷ (این خط دفاعی در طول جنگ اکتبر ۱۹۷۳ توسط نیروهای نظامی مصر شکسته شد)، ع. کمیسیون دفاع و امور خارجه پارلمان اسرائیل ۹۰، فوت ۹۴.

بازرگان، مهندس مهدی: مهندس مکانیک (ترمودینامیک)، استاد، مبارز انقلابی، سیاستمدار و بازرگان ایرانی؛ ت. ۱۹۰۷ در تهران، تح. دا. سورین پاریس.

ق. اق. ع. اولین گروه دانشجویان ایرانی اعزامی به اروپا در زمان رضا شاه (به کشور فرانسه) ۲۸، پس از پایان تحصیلات عالی در فرانسه بازگشت به ایران و استخدام در دانشکده فنی دا. تهران و شروع تدریس دانشگاهی (از بدو پایه گذاری دا. تهران) ۳۴-۳۵، شروع فعالیت های مذهبی با نگارش مقاله ای با عنوان: «مذهب در اروپا» (منتشر شده در مجله دانش آموز) ۴۰، ایراد اولین سخنرانی مذهبی در «کانون اسلام» (با عنوان: «مطهرات در اسلام») ۴۲، توسعه فعالیت های مذهبی و ایراد سخنرانی های مذهبی متعدد (از جمله: «اسلام یا کمونیسم»، «دل و دماغ»، «پرگاماتیسم در اسلام»، «کار در اسلام»، و «راه طی شده») در دهه ۴۰ و اوایل ۵۰، استادیار دا. تهران؛ دانشیار، استاد و رئیس دانشکده فنی دا. تهران، مدیر عامل سازمان آب تهران، مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران و نیز معاون وزیر در دوران نخست وزیری دکتر محمد مصدق ۵۱-۵۳، طرفدار شدید دکتر مصدق و خط مشی های وی، رهبر حزب ایران ۴۷-۴۸، بعداً پیوستن به «جبهه ملی»، ع. موسس و رهبر گروه سیاسی مخفی «نهضت مقاومت ملی» (بعداً نهضت آزادی ایران) ۹۵-۹۶، (با مشارکت آیت الله

(مجموعه مقالات تاریخی و ادبی) ۶۷، خاتون هفت قلعه (مجموعه مقالات تاریخی) ۶۵، سیاست و اقتصاد عصر صفوی ۶۹، از پاریز تا پاریس: هفت شهر هفت جوش هفت رنگ ۸۴، و کتابهای دیگر. ۱۸۴۸ بالفور، آرتوور جیمز^۱: سیاستمدار انگلیسی، ت. در «بیتینگهام» در «لوسیان شرقی» (مادرش: خواهر لرد سالیسburی)، تج. کالج «ایتون» و «ترینیتی» ۱۵. کمربیج انگلستان.

نم. پارلمان انگلستان از حزب محافظه کار به مدت ۴۸ سال به شرح زیر: نم. از شهر «هرتفورد» ۱۸۷۴-۱۸۷۲، نم. از شهر منچستر شرقی ۱۸۸۵-۱۸۰۵. وبالاخره با یک فاصله سه هفته ای نم. شهر لندن ۱۹۰۶-۱۹۰۲؛ ع. هیات نم. انگلستان در «کنگره برلین» به عنوان منشی مخصوص «لرد سالیسburی» (دائی اش) ۱۸۷۸، و بعداً وزیر امور خارجه، وزیر امور اسکاتلند نوامبر ۱۸۸۷-۱۸۸۶، وزیر امور ایرلند مارس ۱۸۸۷-اکتبر ۱۸۹۱ وزیر اول خزانه داری انگلستان و نیز سخنگوی هیات دولت (در ده ماه آخر حکومت، لرد سالیسburی تا اوت ۱۸۹۲) ۱۸۹۱-اویت ۱۸۹۲، مجدداً وزیر اول خزانه داری سالیسburی ژوئن ۱۸۹۵-ژوئیه ۱۹۰۲ (در سومین دوره نخست وزیری لرد سالیسburی)، نخست وزیر انگلستان ۱۹۰۲-۱۹۰۵، رهبر گروه اقلیت پارلمان (در برابر گروه اکثریت لیبرال‌ها) ژانویه ۱۹۰۶-نوامبر ۱۹۱۱، استغفال به کارهای تجاری ۱۹۱۱-۱۹۱۵، مجدداً دریاداری در حکومت ائتلافی «اسکوییت» ۱۹۱۵، وزیر امور خارجه (در دولت «لوید جرج») ۱۶-۱۹، در مسئولیت اخیر: تدوین و ارسال نامه سرگشاده به «لرد روتوشیلد» (لرد لاپول والتروتوشیلد) با مضمون اعلام حمایت انگلستان از یک «وطن ملی» در فلسطین و تضمین حقوق جوامع غیر بهودی برای زندگی در فلسطین (مشهور به «اعلامیه بالفور») ۲ نوامبر ۱۷، وزیر مختار دوم انگلستان در کنفرانس صلح پاریس ۱۹، نم. انگلستان در «جامعه ملل» ۲۰، نم. انگلستان در «کنفرانس واشنگتن» (راجع به بررسی مسائل اقیانوس آرام و امور دریانوردی) ۲۱-۲۲، وزیر امور سلطنتی و نیز مسئول بررسی امور آینده فلسطین در کابینه «بالدوین» آوریل ۲۵-ژوئن ۲۹، کسب لقب «شوالیه بند جوراب» (G.O.F) فوریه ۲۲، کسب لقب «کنت»، ابتلا به بیماری در دو سال آخر عمر، فوت ۳۰.

سیاست ۶۲، راه طی شده، حکومت واحد جهانی ۶۳، مسئله وحی ۶۳، خانه مردم بایادداشتی از سفر حج، دعا ۶۴، سازگاری ایرانی، اسلام مکتب مبارز و مولد، بی نهایت کوچک ها با سه مقاله دیگر ۶۴، ذره بی انتها (به ضمیمه اختیار) ۶۵، کار در اسلام و ایران ۶۵، بادوباران در قرآن کریم ۶۵، آزادی هند؛ پدیده‌های جوی، هوار در طبیعت ۶۷، نیک نیازی ۶۸، بعثت و ایدن‌لوزی ۶۸، چهار مقاله ۶۴، بازیابی ارزشها (۳ ج) ۶۴، انقلاب ایران در دو حرکت، مسائل و مشکلات اولین سال انقلاب، پا به پای وحی، تفسیر تدبیری قرآن بر حسب نزول (ج) (ج) ۶۸، وغیره. (بسیاری از کتابهای یاد شده باره‌ای تجدید چاپ یا تجدید نظر شده است).

bastani_paryazi_mohammad_abrahim: دک. تاریخ: مورخ، نویسنده، و استاد ایرانی، ت. ۱۹۲۵ در «پاریز» (استان کرمان)، تج. دا. تهران.

خدمات و فعالیت‌های آموزشی در شهر کرمان تاسال ۵۸، خدمت در موزه باستان شناسی ایران (موزه ایران باستان)، شروع به نگارش مقاله در دوران تحصیل متوسطه، انتشار اولین مقاله ۴۲، و اولین کتاب ۴۴، انتشار ماهنامه ادبی «هفت راد» ۵۸-۵۷، نگارش مقاله برای مجله ادبی «نامه‌های دانشکده دانشگاه تهران»، انتشار مقاله‌های متعددی در نشریات گوناگون و از جمله «یغما»، «وحید»، «گوهه»، «هفت هنر»، هفته نامه، «سپید و سیاه»، و «راهنمای کتاب» در قبل از انقلاب، نگارش مقاله در نشریات «اطلاعات»، و مجله‌های خبری «نهیب آزادی» و «ماهان»، و مجله‌های ادبی «آینده» و «چیست»، بعد از انقلاب، وی بیش از ۲۶ کتاب منتشر کرده است که ویرگی آنها در ترکیب تاریخ با داستانهای اخلاقی است که از این جهت معروفیت عام یافته است.

گزینده آثار: کارهای پیغمبر دردان ۴۴، یاد و یادبود ۶۱، محیط سیاسی در زندگانی مشیر الدوله (حسن پیرنیا) ۶۲، فهرست اعلام ایران باستان ۶۳، یعقوب لیث ۶۵، شاه منصور (پهلوان گوز هفده من) ۶۹، هشتمین هفت ۸۴، مجموعه پیشگفتارها ۸۴، سلسله افشاریه در تاریخ و سیاست کرمان ۸۷، از الف تا ۸۹، راهنمای آثار تاریخی کرمان ۵۶، قهرمانان تاریخ ایران (تالیف مشترک) ۶۳، آسیای هفت سنگ

سپس انتشار سالنامه و بعد فصلنامه مکتب تشیع (که تا ۷ شماره آن منتشر شد و بعداً توفیق گردید) ۵۷، بازداشت موقت بوسیله شهربانی آبادان، ۵۸، آمدن به تهران و تعیین شدن به عنوان نم. حوزه علمیه قم برای انجام تبلیغات اسلامی در کشور ژاپن (بعداً به دلیل بروز مشکلاتی این مأموریت انجام نشد) ۶۲، در ماه محرم سال ۱۴۴۲ (قبل از قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲): عزیمت به شهر همدان برای انجام سخنرانی مذهبی و تحریک مردم آن سامان به قیام علیه نظام شاه (بنابه گفته خود وی) ۶۳، دستگیر و زندانی در تهران (زندان قلعه) به مدت چهار ماه ۶۴، در زمان فعالیت در تهران: همکاری با «هیأت مؤتلفه اسلامی» (ادامه دهنده خط مشی های مذهبی «جمعیت فدائیان اسلام» سابق)، استغال رسمی در وزارت آموزش و پرورش (دیبر) و برنامه ریزی و تدوین کتابهای درسی دینی (تعلیمات دینی) دوره های ابتدایی تا متوسطه و نیز دوره های تربیت معلم و دیگر رشته های تحصیلی رسمی (با همکاری و مشارکت نزدیک آیت الله بهشتی و دکتر غفوری وغیره) حدود اواسط دهه ۶۰ به بعد، ضمناً هنگام اقامت در تهران: انجام سخنرانیهای دینی در انجمن اسلامی مهندسین و انجمن اسلامی پزشکان و نیز در مسجد هدایت (محل فعالیتهای دینی- سیاسی مرحوم آیت الله طالقانی- ر.ک.-) ۶۲، من nou من منعو المنبر از سوی مقامات امنیتی ۷۱، همکاری در تأسیس «مسجد الجواه» در تهران و تدوین برنامه های تبلیغاتی آن، همکاری با برنامه های دینی- تبلیغاتی حسینیه ارشاد در تهران (بوسیله مرحوم دکتر شریعتی- ر.ک.- راه اندازی شد)، مشارکت در تأسیس «بنیاد راه تعاون اسلامی» و سپس «مدرسه رفاه» (با همکاری محمدعلی رجایی- ر.ک.- ویاران دیگر و به عنوان پوششی برای فعالیتهای سیاسی- مذهبی) حدود ۶۹، همکاری در تأسیس مرکز اسلامی «کانون توحید» (با همکاری مهندس سید حسین موسوی- ر.ک.-)، همکاری در تأسیس انتشارات: «دفتر نشر فرهنگ اسلامی» (با مدیریت سید رضا برقعی) حدود ۷۰-، دستگیر و بازداشت ۷۳، سه نوبت دستگیری و بازداشت موقت در سالهای ۷۷ و ۷۸ (در شیراز و تهران، بار سوم به همراه آیت الله موسوی اردبیلی و در خلال اجلاس مخفیانه اعضای «جامعه روحانیت مبارز تهران»)، ع. در «جامعه روحانیت مبارز تهران» ۷۸، ع. شورای انقلاب ایران و نیز «کمیته تنظیم اعتصابات، کشور (منصب رهبر انقلاب اسلامی) ۷۸، همکاری

آثار: دفاع از شک فلسفی ۱۸۷۹، پایه های باور و اعتقاد ۱۸۹۵، ارائه سخنرانیها و دروسی راجع به مباحث اخداشناسی و انسان گرایی^{۱۴}، دروسی راجع به «خداشناسی و تفکر» ۲۲-۲۳.

۱. Balfour, Arthur James

بانکی، محمد تقی: دک. فنی راه و ساختمان، سیاستمدار و مدیر ایرانی، ت. ۱۹۴۶ در تهران، تج. در آمریکا. ق. اق: فعالیت های اسلامی در انجمن های اسلامی دانشجویان ایرانی در اروپا و آمریکا. ب. اق: نماینده دولت در امر تصرف و پاکسازی سفارتخانه های ایران در کانادا و مکریک از وجود کارکنان وابسته رئیس سابق (شاه)، نم. دولت در بررسی و تعیین وضعیت مالی «بنیاد علوی» (پهلوی سابق) در نیویورک، تدریس در پلی تکنیک تهران (بعداً دا. امیرکبیر)، کفیل مدیر عامل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، کفیل رئیس سازمان برنامه و بودجه، وزیر مشارور و رئیس سازمان برنامه و بودجه ۸۰-۸۴، مشارکت در کمیسیون های متعدد مجلس شورا (از جمله کمیسیون اقتصاد) از سوی هیات دولت، وزیر برنامه و بودجه ۸۴، معاون بنیاد مستضعفان در امور توسعه و ساختمان ۸۵، وزیر انرژی ۸۵، استعفا از وزارت در اوایل ۸۷، مسئول پروژه های مهم وزارت معادن و فلات ۸۸-.

باهرن، محمد جواد: مدرک خارج فقه و اصول، ل. الهیات، ف. ل. علوم تربیتی، دک. الهیات؛ فرهنگی و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۲۲ در کرمان (در محله شهر)، تج. حوزه علمیه کرمان (مدرسه معصومیه) و قم (مدرسه فیضیه) (شاگرد آیات عظام: بروجردی، خمینی، و علامه طباطبائی)، و دانشگاه تهران.

ق. اق: عزیمت به قم برای ادامه تحصیلات دینی سپتامبر ۵۳، همزمان با تحصیلات دینی طی دوره متوسطه و اخذ مدرک دیپلم ۵۴، شروع فعالیتهای تبلیغ دینی و تأسیس انتشارات دینی «مکتب تشیع» در قم (با همکاری آقایان مهدوی کنی و هاشمی رفسنجانی و یاران دیگر) حدود ۵۶، و

در تهیه مقدمات تأسیس «حزب جمهوری اسلامی»^{۷۸}، ع. کمیته تنظیم امور مدارس (به منظور ترتیب بازگشایی و اداره مدارس کشور پس از پیروزی انقلاب با همکاری محمدعلی رجایی و دیگران) ^{۷۸}.

ب. اق. :ع. شورای انقلاب ^{۷۹}-۸۱، مسئول نهضت سوادآموزی ^{۷۹}-، نم. مردم کرمان در اولین مجلس خبرگان (برای تدوین قانون اساسی ج.ا.ا.)، اوت ^{۷۹}-، نم. شورای انقلاب در وزارت آموزش و پرورش و مشاور وزیر ^{۷۹}-، نم. مردم تهران در اولین مجلس شورای اسلامی ^{۸۰}-، وزیر آموزش و پرورش سپتامبر ^{۸۰}-۸۱، نخست وزیر (در دوره حکومت محمدعلی رجایی) اوت ^{۸۱}-، شهادت در حادثه انفجار دفتر نخست وزیری (به همراه محمدعلی رجایی: رئیس جمهوری) ^{۸۱}-اوت ^{۸۱} (شهریور ^{۱۳۶۰}) .

آثار: بیش از ۱۰ تألیف مشترک و گروهی و از جمله: تعلیم و تربیت دینی ^{۷۰}، سخنی چند درباره خداشناسی (چند چاپ)، ^{۷۰} اصول دین و احکام برای خانواده ^{۷۱}، انتقال به تعلیم و تربیت اسلامی ^{۷۱}، نقش قیامتی انقلاب اسلامی، جهان در عصر بعثت، تعالیم قرآن مجید ^{۷۴}، مواضع ما (با همکاری آیت الله بهشتی)، ^{۷۴} غیره. و نیز تألیف‌های مستقل از جمله: خودسازی ^{۷۹}، معارف اسلامی ^{۸۲}، برتوی از اندیشه‌های شهید باهر (مجموعه‌ای از مقالات و سخنرانیها) ^{۸۳}، دین‌شناسی تطبیقی ^{۸۴}، فروع اندیشه (مجموعه سخنرانیها، مصاحبه‌ها...) ^{۸۳}، وغیره.

بایار، جلال :ل. اقتصاد، سیاست‌مدار ترک، ت. ۱۸۸۲ در دهکده «عمر بیک» در ایالت «بورسا»، تج. دا. استانبول . شروع خدمت در بانک «بورسا» ^{۱۹۰۵}، طرفدار و همکاری فعالانه با گروه سیاسی- اجتماعی «ترک‌های جوان»، ع. حزب «اتفاق و ترقی» ^{۱۹۰۷}، نماینده رسمی حزب در ایالت بورسا ^{۱۹۰۸}، و سپس معاون دبیر کل منطقه‌ای حزب مذکور در ازمیر، ع. مجلس ترکیه (در قبل و بعد از ج.ا.) فرمانده نظامی نیروهای ترکیه در منطقه ازمیر در حربان جنگ با یونانی‌ها ^{۱۹}-، وزیر اقتصاد ملی ترکیه ^{۲۱}-، مشاور اقتصادی هیات نم. ترکیه در کنفرانس «صلح لوزان» ^{۲۳}، وزیر نوسازی و توسعه (به مدت کوتاهی، و به هنگام جایگایی و نقل و انتقال جمعیت ترک و یونانی

بر اساس قرار دار لوزان منعقده در سال ^{۱۹۲۳} (۱۹۲۳)، مامور تاسیس نظام بانکی نوین کشور از سوی کمال آتاتورک (رئیس جمهوری ترکیه نوین) و تاسیس بانک «ایز» ^{۲۴}، وزیر اقتصاد ملی ^{۳۲}-، مجدداً وزیر اقتصاد ملی و نیز نخست وزیر ترکیه ^{۳۷}- ^{۳۸} (تا زمان فوت آتاتورک)، معاون رئیس جمهوری جدید ترکیه (ژنرال عصمت اینسونو) ^{۴۵-۳۸}، معاون «حزب جمهوری خلق» در دوران ریاست جمهوری کمال آتاتورک ^{۳۸}-، استعفا از سمت معاون رئیس جمهوری و پایه گذاری و رهبری حزب جدید «حزب دموکرات» زانویه ^{۴۶}، انتخاب به عنوان رئیس جمهوری ترکیه (پس از پیروزی در انتخابات در رقابت با ژنرال عصمت اینسونو، و انتخاب از سوی مجمع ملی کبیر ترکیه) ماه مه ^{۵۰}، و ماه مه ^{۵۴}، نوامبر ^{۵۷} (۶۰-۵۰)، رابطه نزدیک با آمریکا و ترتیب عضویت ترکیه در «سازمان ناسو»، شرکت نیروهای ترکیه در جنگ کره، وبالاخره فعالیت و همکاری ترکیه در «سازمان پیمان خاورمیانه» در دوران ریاست جمهوری وی ^(۶۰-۵۰) بازدید رسمی از آمریکا ^{۵۴}، کودتای نظامی به رهبری ژنرال جمال گورسل و سقوط حکومت وی ^{۲۷} ماه مه ^{۶۰}، و سپس بازداشت و زندانی شدن (به اتفاق عدنان مندرس نخست وزیر و رهبران حزب دموکرات) ماه مه ^{۶۰}-، محکمه طولانی به اتهام نقض قانون اساسی ترکیه وغیره و محکوم به اعدام در حکومت نظامی جدید ترکیه (جمهوری دوم ترکیه به رهبری ژنرال جمال گورسل و ژنرال عصمت اینسونو) و سپس تجدید نظر در حکم صادر و محکوم به حبس ابد سپتامبر ^{۶۱}، آزادی از زندان مارس ^{۶۳}، و مجدداً دستگیر و زندانی (پیرو تظاهرات مخالف مردم و دانشجویان) ^{۶۳-۶۴}، آزادی از زندان و مورد عفو رئیس جمهوری (گورسل) نوامبر ^{۶۴}، ترتیب اعاده حیثیت وی و معذرت خواهی رسمی مقامات ترکیه از او ^{۶۶}، فوت ^(۷۷) .

بایرام اویلو، فواد: دیپلمات ترک، ت. ۲۳ مارس ^{۱۹۱۲} در آنکارا، تج. مد. علوم سیاسی (مولکیه)، استانبول و دا. لیز.

شروع خدمات دیپلماتیک ^{۳۹}، ع. هیات اجرایی کمیته مطبوعات و انتشارات ^{۴۳}، رئیس دبیرخانه اداره نخست وزیری ^{۴۴-۴۶}، رئیس کمیته مطبوعات ^{۴۶}، مدیر کل وزارت امور خارجه ^{۴۸}، کنسول ترکیه در قبرس ^{۴۹}، سرکنسول در

دانشجویی (متشكل از افسران و درجه داران ایرانی) اعزامی به ایتالیا برای فرآگیری فنون دریانوری و انجام مأموریت‌های دیگر در خارج از کشور^{۳۱}، ارتقاء به درجه «ناخدا دوم» (سرهنگ دومی)^{۳۲}، ارتقاء به درجه «دریاداری» (سرتبی)^{۳۳} ۲۱ مارس ۴۰، و سپس فرمانده نیروی دریایی جدید ایران (در زمان رضا شاه)^{۳۴} ۴۰، شهادت در مقابل شجاعانه بانیوهای متجاوز انگلیسی در خرمشهر (به همراه ناخدا نقدی رئیس ستاد نیروی دریایی و حدود ۶۰۰۰ نفر افسر، درجه دار، و کارکنان فنی نیروی دریایی) ۲۵ اوت ۴۱ (سوم شهریور ۱۳۲۰) (و پیر و آن: اضمحلال نیروی دریایی نوبای ایران!)، پس از شهادت: ارتقاء به درجه «دریابانی» (سرلشکری) در زمان حکومت محمد رضا شاه. دریابان با ایندر به زبانهای: فرانسه، انگلیسی و ایتالیایی تسلط داشت.

آثار: خلیج فارس (۲ج) اوت ۳۸، نقشه‌های خلیج فارس (ضمیمه کتاب خلیج فارس) اوت ۳۸ جغرافیای خلیج فارس ۴۰.

بايندر، لئونارد: استاد دانشگاه و خاورمیانه شناس آمریکایی، ت. ۲۰ اوت ۱۹۲۷، تج. کا. هاروارد، دا. پرینستون و دا. اکسفورد.
استادیار در دا. کالیفرنیای لوس آنجلس ۵۶-۱،
دانشیار و استاد دا. شیکاگو ۶۱-۶۱، مدیر گروه علوم سیاسی ۶۴-۶۷، رئیس کمیته مطالعات خاور نزدیک ۶۲-۶۵، ع. کمیته ملتهای جدید ۶۱، ع. مرکز مطالعات پیشرفت در علوم رفتاری ۶۷-۶۸، انجام پژوهش میدانی در کشور پاکستان ۵۴-۵۵، در ایران ۵۸-۵۹، در مصر ۶۰-۶۱، در لبنان ۶۴، در تونس ۶۴ و ۶۵ و ۶۶ و ۶۹، رئیس کمیته پژوهشی و آموزشی در انجمن مطالعات خاورمیانه، رئیس انجمن مطالعات خاورمیانه ۷۲-۷۴، مدیر مرکز خاورمیانه شناسی دا. شیکاگو ۷۳-۷۶، همراهی در انجام پژوهه پژوهشی «اسلام و تغییرات اجتماعی» ۷۷-۷۶.

آثار: مذهب و سیاست در پاکستان (۴۰)، ایران: توسعه سیاسی در یک جامعه متغیر (۴۱)، انقلاب ایدئولوژیک در خاورمیانه (۴۲)، ویرایشگر: سیاست در لبنان (۴۵)، تأثیف مشترک: بحران‌ها و مراحل در توسعه سیاسی (۷۲)، ویرایشگر: مطالعه خاورمیانه (۷۶)، در لحظه اشتیاق، قدرت سیاسی و طبقه دوم اجتماعی در مصر (۷۸)، و نیز انتشار

بیت المقدس ۵۱-۵۳، مدیر کل اداره کنسولی و دعاوی وزارت امور خارجه در آنکارا ۵۳-۵۷، سفیر در نروژ ۵۷-۵۹، سفیر در عراق ۵۹-۶۰، سفیر در ایران ۶۲-۶۴، سفیر در ایتالیا ۶۲-۶۴، کارمند عالیرتبه در وزارت امور خارجه ۶۴-۶۳، سفیر در بلژیک ۶۴-۶۷، سفیر در ایتالیا ۶۷-۶۹، سفیر در سوریه ۶۹-۷۱، رئیس اداره بازرگانی وزارت امور خارجه ۷۱-۷۷، رئیس دفتر ریاست جمهوری ترکیه ۷۷-۷۲، دریافت نشان همایون از ایران ۶۲، نشان صلیب بزرگ لیاقت کشوری (اسپانیا) ۶۳، نشان صلیب بزرگ و نشان لیاقت جمهوری (ایتالیا) ۶، دریافت جواز و تقدیر نامه‌های از ریاست جمهوری و وزارت امور خارجه ترکیه ۷۳، دریافت مдал‌های نقره و طلاز هفت نمایشگاه بین‌المللی تمبرهای پستی.

آثار: چندین مقاله و کتاب در زمینه‌های گوناگون شعر (رباعیات)، هنر شیشه‌گری ترکیه، و اسناد تاریخی ترکیه به زبانهای ترکی، انگلیسی و فرانسه.

بايندر، دریابان غلامعلی: دیبلم مهندسی، د. علوم نظامی، افسر ارتشد و اولین فرمانده نیروی دریایی نوبای ایران، ت. ۱۸۹۸، تج. مدرسه دارالفنون، مدرسه نظام مشیرالدوله، دا. جنگ فرانسه (دوره توبخانه، و فرماندهی)، و ایتالیا. پس از فراغت از تحصیل از مدرسه نظام مشیرالدوله: شروع خدمت در ارتشد با درجه نایب (ستوان) دومی؛ پس از کودتای اسفند ۱۲۹۹ ش. (رضاخان) شروع خدمت در دیوبیون (لشکر) قزاق ۲۱-۲۱، ع. کمیسیون نشان نظامی «ذوالفارقار» (منصب سردار سپه وزیر جنگ) نوامبر ۲۲، دریافت نشان عالی «ذوالفارقار» (به خاطر رشادت در جنگ با «سمیقتو» یاغی معروف و فتح قلعه چهريق) با درجه نایب اولی دسامبر ۲۲، اعزام به فرانسه برای تحصیلات عالی فنون نظامی (در رشته توبخانه) زوئن ۲۳-۲۵، پس از بازگشت از فرانسه: فرمانده آتشبار لشکر یکم ۲۵-۲۵، ابراز رشادت و شایستگی در جنگ با یاغیان و دریافت نشان نظامی «سپه»، و نیز ارتقاء به درجه «سلطانی» (سروان)، عزیمت به فرانسه برای گذراندن دوره عالی فرماندهی و سたاد در دانشگاه جنگ زوئیه ۲۸-۲۸، پس از مراجعت از فرانسه: معاون هنگ اول تیپ مستقل توبخانه مرکز ۳۱، فرمانده هنگ توبخانه ۲۱ مارس ۳۱، ارتقاء به درجه «باوری» (سرگردی) ۳۱، ریاست یک هیأت

تعداد زیادی مقاله در مجله های علمی.

۶۲، اولین رئیس کل بانک مرکزی سودان ۵۸-۶۳، رئیس صندوق بین الملل پول و بانک بین المللی نوسازی و توسعه واحد سودان، رئیس کمیته نه گانه بانک توسعه آفریقا ۶۳، وزیر دارایی و اقتصاد ۶۴-۶۳، وزیر دارایی و اقتصاد ملی ۷۵-۷۶؛ وزیر دارایی، برنامه ریزی و اقتصاد ملی فوریه - اکتبر ۷۶؛ رئیس کل بانک توسعه آفریقا ۶۴-۶۳، ۷۰، رئیس هیات امناء صندوق ویژه منطقه جنوب سودان ۷۲-۷۴، رئیس کمیسیون امور توسعه و اقتصاد پارلمان سودان ۷۵-۷۶، رئیس هیات مدیره بانک عرب برای توسعه اقتصادی آفریقا ۷۵، رئیس واحد سودان در بانک توسعه اسلامی، مشاور اقتصادی نخست وزیر، رئیس خطوط کشتیرانی سودان ۸۲، رئیس بانک توسعه همکاریهای اسلامی سودان ۸۳، رئیس هیات مدیره دانشگاه «جزیره» سودان، دریافت تعدادی مدال و نشان از کشورهای عربی و آفریقایی، و چهار مدال و نشان از کشور سودان.

بختیار، دکتر شاپور: دک. حقوق، سیاستمدار و حقوقدان ایرانی، ت. ۱۹۱۴، تج. در بیروت، و.د. سورین پاریس.

تدریس در دانشگاه تهران (دانشکده حقوق و علوم سیاسی)، خدمت در اداره کل کار استان خوزستان، رهبر حزب ایران به عنوان یکی از احزاب قانونی جبهه ملی - دسامبر ۷۸، ع. شورای مرکزی «جبهه ملی» (به عنوان یک گروه مخالف نظام حکومتی محمد رضا شاه، معاون وزیر در دوران حکومت دکتر محمد مصدق ۵۱-۵۳، همکاری با نهضت مقاومت ملی (تأسیس به وسیله گروههای ملی گرا) پس از کودتای آمریکایی - انگلیسی اوت ۱۹۵۳، ع. رهبری «جبهه ملی دوم» که در اوائل دهه ۶۰ شکل گرفت، بازداشت و زندانی شدن در دوران شاه به دفعات به جرم فعالیت های سیاسی غیر قانونی و ضد شاه - ۷۹، معاون جبهه ملی - ۷۹، انتشار یک نامه سرگشاده (به همراه دو تن دیگر از رهبران جبهه ملی : سنجابی و فروهر) به شاه در انتقاد از سیاستهای وی ۷۷، شرکت در فعالیت ها و برنامه های حقوق پسر قبل از پیروزی انقلاب ایران - ۷۹، ملاقات با شاه و پیشنهاد قبول مسئولیت نخست وزیری ایران از سوی شاه ۲۷ دسامبر ۷۸، اعلام قبولی پست نخست وزیری و سپس پیرو آن اخراج از جبهه ملی ایران و کنار گذاشتن از ریاست و رهبری

با یولکن، امید هالوک : ل. علوم سیاسی، دیبلمات ترک، ت. لاژویه ۱۹۲۱، تج. دا. آنکارا.

شروع خدمت در وزارت امور خارجه ۴۴-۴۵، خدمت سیاسی در شهر های فرانکفورت و بن (آلمان غربی)، رئیس اداره امور خاورمیانه وزارت خانه ۵۳-۵۱، مشاور سیاسی هیات نمایندگی ترکیه در سازمان ملل متحد ۵۳-۵۹، ع. هیات نمایندگی کمیته مشترک بررسی مسئله قبرس در لندن ۵۹-۶۰، مدیر کل گروه برنامه ریزی و خط مشی ها در وزارت امور خارجه ۶۰-۶۳، وزیر مختار انتصابی، معاون مدیر کل امور سیاسی ۶۳-۶۴، مدیر کل وزارت امور خارجه ۶۴-۶۶، سفیر در انگلستان ۶۶-۶۹، همزمان سفیر آکربریت در مالٹا ماه مه ۶۸-۶۹، نم. دائم ترکیه در سازمان ملل متحد ۶۹-۷۱، وزیر امور خارجه ترکیه ۷۱-۷۴، مدیر کل سازمان پیمان سنتو ۷۴-۷۷، مدیر کل دفتر ریاست جمهوری اوت ۷۷-۷۸، وزیر دفاع ۸۰-۸۳، ع. مجلس ترکیه از شهر آنتالیاء ۸۳-۸۷، رئیس اح. قرارداد آتلانتیک (ترکیه) ۸۴-۸۷، رئیس هیات نم. و مذاکرات خارجی ترکیه از سال ۵۲ به بعد (دفعات متعدد)، دریافت نشان ایزابل کاتولیک (اسپانیا)، صلیب بزرگ لیاقت (جمهوری فدرال آلمان)، نشان پیروزی (انگلستان) ۶۷، نشان درجه اول ستاره (اردن) ۷۲، نشان سیtarای پاکستان ۷۰، سردار علی (افغانستان) ۷۲، ع. افتخاری آکادمی حقوق بین الملل مکزیک، و دریافت تعداد دیگری نشان ها و مدال های خارجی.

آثار: تدوین گزارش های متعددی راجع به اقلیت ها، مسئله قبرس و اصول سیاست خارجی، و روابط بین الملل، از جمله : امنیت دستجمعی و سازمانهای دفاعی در شرایط متغیر جهانی ۷۶.

بحیری، مأمون احمد: ل. اقتصاد، علوم سیاسی و فلسفه، کارمند کشوری و سیاستمدار سودانی، ت. اکتبر ۱۹۲۵، تج. دا. اسکندریه (مصر)، و دا. آکسفورد (انگلستان). معاون وزیر دارایی و اقتصاد ۵۴-۵۶، رئیس هیات انتشار اسکناس سودان ۵۶-۵۸، رئیس کمیته ملی برنامه ریزی آموزشی

بدران، مُضر محمد : ل. حقوق، سیاستمدار و کارمند کشوری اردن، ت. ۱۹۳۴ در «جروش»، تج. دا. دمشق (سوریه). ستوان و مشاور حقوقی در نیروهای مسلح اردن ۵۷، سروان و مشاور حقوقی خزانه داری نیروهای مسلح ۶۲، معاون اداره اطلاعات خارجی اردن ۶۵، معاون سازمان اطلاعات کل کشور ۶۶، رئیس اداره یادداشت شده ۶۸، سرلشگر بازنیسته ۷۰، پیشکار کل دربار سلطنتی ۷۰، دبیراعظم دربار سلطنتی، مشاور امنیت ملی ملک حسین ۷۱، وزیر دربار سلطنتی ۷۲، معاون اداره اجرایی امور سرزمینهای اشغالی (بیت المقدس، کرانه رود اردن) ۷۳-۷۲، وزیر آموزش و پرورش ۷۴-۷۳، رئیس دربار سلطنتی ۷۶-۷۴، نخست وزیر، وزیر دفاع و وزیر امور خارجه ژوپیه ۷۶- دسامبر ۱۹۲۹، ع. سابق شورای اجرایی اتحادیه ملی عرب (تنها حزب قانونی اردن)، نخست وزیر و وزیر دفاع ۸۰-۸۷، انتصاب مجدد به عنوان نخست وزیر و وزیر دفاع دسامبر ۸۹- ۹۱، زوئن ۹۱، دریافت مدال درجه چهار استقلال، مدال درجه سه رنسانس، مدال درجه یک استقلال.

بدوى، سرلشگر احمد : ل. علوم اجتماعی، افسر ارش مصر، ت. ۲ آوریل ۱۹۲۷ در اسکندریه، تج. دن. افسری، دانشکده فرماندهی و ستاد در شوروی، آکادمی عالی نظامی ناصر، دا. عین الشمس قاهره . شروع خدمات نظامی ۴۸، مسئول عملیات تیپ چهارم پیاده نظام ۶۱، مسئول عملیات لشگر هفتم پیاده نظام ۶۲، فرمانده تیپ چهارم پیاده ۶۳، رئیس ستاد لشگر پنجم پیاده ۶۵، واولین تیپ پیاده مکانیزه ۶۵، مسئول عملیات لشگر ششم پیاده ۶۶، معاون ستاد سپاه دوم صحرایی ۷۱، فرمانده سپاه سوم صحرایی ۷۱، رئیس واحد آموزش نیروهای مسلح ۷۸، رئیس ستاد مشترک نیروهای مسلح اکتبر ۷۸-۸۱، معاون دبیر کل اتحادیه عرب در امور نظامی اکتبر ۷۸-۸۰، دریافت نشان آزادی بخش ۵۲، نشان یادبود ۵۸، ستاره افتخار ۷۴، نشان ملک عبدالعزیز (از عربستان سعودی) ۷۴، نشان شجاعت (از لیبی) ۷۵، و مدال هاو حمایل های دیگر.

حزب ایران ۲۹ دسامبر ۷۸، تشکیل کابینه ۶ ژانویه ۷۹، شکست و فروپاشی کابینه وی پس از بازگشت آیت الله خمینی رهبر انقلاب اسلامی ایران از پاریس به کشور و نیز پیروزی انقلاب ایران (۳۸ روز پس از تشکیل کابینه) ۱۱ فوریه ۷۹، تأسیس پس از پیروزی انقلاب و اقامت درباریس فوریه ۷۹، تاسیس «نهضت مقاومت ملی» به عنوان یکی از مهمترین گروههای طرفدار سلطنت در خارج از کشور و انجام فعالیت ها و اقدامات ضد نظام ج. ۱.۱. در پاریس ۹۲-۷۹، رهایی از یک طرح ترور در پاریس ۸۲، و بالآخره مورد ترور و فوت در پاریس ۹۲.

بدجویی، محمد : فارغ التحصیل حقوق، سیاستمدار الجزایری، ت. ۲۱ سپتامبر ۱۹۲۹، تج. دا. گرنوبیل و مو. مطالعات سیاسی گرنوبیل. مشاور حقوقی در دادگاه استیناف گرنوبیل ۵۱، انجام فعالیت های پژوهشی در «مرکز ملی پژوهشهای علمی» پاریس ۵۵، مشاور حقوقی اتحادیه عرب در ژنو ۵۶-۵۹، مشاور حقوقی حکومت جمهوری موقع در تبعید الجزایر ۶۱-۵۸، مشاور حقوقی و رئیس دفتر رئیس مجلس ملی موسسان الجزایر ۶۲، ع. هیات نمایندگی الجزایر در سازمان ملل متحد ۵۷ و ۶۲ و ۷۷ و ۷۸، دبیر کل شورای وزیران ۶۳-۶۲، رئیس انجمن ملی حقوقدانان الجزایر ۶۴، رئیس دانشکده حقوق دا. الجزیره ۶۴، وزیر دادگستری و مهردار اعظم ۶۴-۷۰، ع. و گزارشگر ویژه کمیسیون حقوق بین الملل سازمان ملل متحد ۶۵ و ۶۲-۶۵، سفیر در فرانسه ۷۰-۷۹، نم. دائم الجزایر در سازمان یونسکو ۷۱-۷۹، ع. کمیسیون حقوق بین الملل ۷۶-۸۱، نم. دائم الجزایر در سازمان ملل متحد ۷۹-۸۲، ع. کمیسیون شورای سازمان ملل در امور نامیبیا ۷۹-۸۲، ع. کمیسیون تحقیق سازمان ملل در امور ایران ۸۰، رئیس گروه ۷۷ (۸۱-۸۰)، قاضی دادگاه بین المللی لاهه ۸۲، رئیس هیات نم. الجزایر در کنفرانس حقوق دریاهای سازمان ملل متحد ۷۶-۸۰، دریافت جایزه صلح بین المللی از «بنیاد کارنگی» ۵۶، دریافت نشان لیاقت از مراکش، نشان جمهوری از مصر.

آثار : چندین کتاب و مقاله در زمینه حقوق بین الملل عمومی و خصوصی، مسئله عدم تمهد و حقوق بین الملل.

گذاشتن از دو سمت مهم «نامزدی» پولیت بورو و نیز عضویت دبیرخانه (در مدت ۴۸ ساعت) ۵۳، پس از مدتی با توجه به دولتی و همکاری نزدیکش با خروشچف، شروع دوره جدید فعالیت‌های سیاسی-حزبی وی و سرپرست اجرای برنامه‌های کشاورزی در جمهوری قراحتان ۵۴-۵۶، سپس فراخوانی به مسکو و مجدد نامزد عضویت در پولیت بورو و عضویت در دبیرخانه و کمیته مرکزی حزب (مسئولیت نظارت بر روابط احزاب کمونیست خارجی و نیز هماهنگ کردن برنامه‌های جدید فضایی و موشکهای هسته‌ای شوروی) ۵۷-۵۶، انتخاب به عنوان ع. کامل پولیت بورو در جریان پنجم ژوئن ۱۹۵۷ کمیته مرکزی، ضمناً معاون اداره نظارت بر امور حزب کمونیست در فدراسیون شوروی ۵۷-۶۰، دستیار و مشاور ارشد خروشچف (رهبر حزب کمونیست شوروی) ۵۷-۶۰؛ پس از شروع مخالفتهایی با خروشچف از سوی رقبیان وی، برکناری از سمت‌های عضویت در دبیرخانه و پولیت بورو ۶۰-۶۴، سپس انتخاب به سمت تشریفاتی رئیس جمهوری ماه مه ۶۰-۶۴، معاون خروشچف (دبیر اول و رهبر حزب کمونیست) در عنوان دبیر کل و رهبر جدید حزب کمونیست ۱۵ اکتبر ۶۴، نوامبر ۸۲ (تازمان فوت)، افزایش قدرت و نفوذ سیاسی وی بوده در مسائل سیاست خارجی، از جمله: تصمیم به تهاجم و دخالت نظامی شوروی در کشور چکسلواکی به منظور سرکوب روشاهی لیبرالیستی و اصلاحی «الکساندر دوبچک» در آن کشور اوت ۶۸، اعلام «دکترین برزنف» (نظریه‌ای که پس از تهاجم نظامی شوروی به چکسلواکی وضع شد. به موجب آن شوروی باید سوسیالیسم را در هر کشوری که در داخل «امپراتوری شوروی» یا حوزه نفوذ آن قرار دارد حفظ کند و از آن دفاع نماید.) اوت ۶۸، در راستای مبارزه قدرت شدید با رقبانش ترتیب تدوین و تصویب یک قانون اساسی جدید بهار ۷۷، پیرو آن مجدداً رئیس جمهوری و نیز دبیر کل حزب (و تبدیل شدن به قدرت برتر و مسلط شوروی) ماه مه ۷۷-نومبر ۸۲، تصمیم به تهاجم نظامی گسترده به افغانستان و اشغال کامل آن کشور دسامبر ۷۹ (تاسیل ۱۹۸۹ به طول انجامید)، در خلال سفر رسمی اش به هندوستان و طی یک سخنرانی در پارلمان آن کشور ادامه «دکترین برزنف» (شامل ۵ ماده مربوط به مسائل خلیج فارس) ۱۰

برزنف، لنونید ایلیچ^۱: مهندس صنایع، سیاستمدار و رهبر اسبق شوروی سابق، ت. دسامبر ۱۹۰۶ در شهر کوچک «دنیپرودرزرنیسک» در «اکراین» (پدر «یوری لنونیدوویچ برزنف» ع. کمیته مرکزی حزب کمونیست شوروی در سالهای ۱۹۸۱-۸۶، تح. متوسطه و عالی در زادگاهش.

قطع دوران آموزش متوسطه وی پس از رخداد انقلاب اکتبر روسیه و شروع جنگهای داخلی در کشور ۱۷-۲۱، به همراه خانواده اش بازگشت به «کورسک» و پیوستن به «کامسومول» (شاخه جوانان حزب کمونیست) و شروع فعالیت‌های سیاسی و حزبی ۲۲، ارزیاب کشاورزی و اشتغال در تعاوینهای «سوردلوفسک» در اورال و نیز روسیه سفید او اخر دهه ۲۰-۳۱، سپس ماموریت ادامه تحصیلات عالی در رشته مهندسی صنایع در زادگاهش ۲۱-۲۲، رئیس مدرسه عالی صنایع فلزی شهر زادگاهش (پس از پایان تحصیلات عالی اش)، کارشناس حفاظت محیط زیست، دبیر حزب کمونیست اکراین در مرکز اوبلاست (ایالت) «دنیپرو تیروفسکی» و نیز مسئول تبلیغات حزب ۴۱-۴۲ (در خلال همین دوران «نیکیتا خروشچف» دبیر اول حزب کمونیست اکراین بود ۱۹۴۷-۱۹۴۸) و برزنف همکاری نزدیکی با وی داشت. وظیفه خروشچف بنا به دستور استالین این بود که یک تصفیه دامنه دار در درون شعبه منطقه ای حزب انجام دهد، در خلال «جنگ کبیر میهنی» ارتقا به درجه سرهنگی و کمیسر سیاسی ارتشد جنوبی اکراین ۴۵-۴۱، پیرو رشته ای از تصفیه های جدید انتخاب به عنوان رئیس اوبلاست منطقه ۴۹-۴۶، انتخاب به عنوان ع. «شورای عالی» (پارلمان دولتی شامل دو مجلس «شورای اتحاد» و «شورای ملت‌ها») از منطقه «نپروتورووسک» ۵۰، بنا به فراخوانی خروشچف اشتغال موقت در بخش کشاورزی کمیته مرکزی حزب کمونیست در مسکو، سپس رهبر حزب کمونیست جمهوری «مولداوی» (که اخیراً از رومانی جدا شده بود) ۵۳، نامزد عضویت در «پولیت بورو» (دفتر سیاسی حزب) از سوی استالین در خلال کنگره نوزدهم حزب اکتبر ۵۲، در شمار مشاوران نزدیک استالین ۵۲-۵۳، مدت کوتاهی قبل از مرگ استالین (مارس ۱۹۵۳) انتخاب به عنوان ع. کمیته مرکزی حزب کمونیست ۵۳، پس از فوت استالین و شروع موج «استالین زدایی» در شوروی کنار

«گائنهایم»، ۶۰، بورسیه بنیاد فورد، ۷۰، دریافت مдал آزادی رئیس جمهوری، ۸۱، دریافت درجه دک. افتخاری از کالج آلیانس، ۶۶، از کالج «هولی کراس»، ۷۱، از دا. «فوردهام»، ۷۹، از کالج ویلیامز، ۸۶، از دانشگاه جرج تاون، ۸۷، از دا. کاتولیک دوبلین، ۹۰، از دا. ورشو ۹۱.

اثر: از جمله: کنترل های سیاسی در ارتش شوروی، ۵۴، تصفیه دائمی: سیاست در توپالیتاریسم شوروی، ۵۶، دیکتاتوری توپالیت و اتوکراتیک (تالیف مشترک)، ۵۷، بلوک شوروی: اتحاد و چالش، ۶۰، ایدئولوژی و قدرت در سیاست شوروی، ۶۲، آفریقا و جهان کمونیسم (وبرایشگر و نویسنده مقاله)، ۶۳، قدرت بین دو عصر: نقش آمریکا در عصر تکنولوژی و ارتباطات، ۷۰، شکوفایی شکننده: بحران و تغییر و تحول در این، ۷۲، قدرت و اصول، ۸۳، نقشه بازی، ۸۶، سقوط (تالیف مشترک، انتشار ترجمه فارسی ۱۳۶۲)، توطئه در ایران، دو برداشت از یک متن (تالیف مشترک با سایرسن ونس، ترجمه به فارسی ۱۳۶۲)، سقوط شاه، جان گروگانها و منافع ملی (ترجمه به فارسی ۱۳۶۲)، خاطرات (ترجمه به فارسی با عنوان: خاطرات بروزینسکی مشاور امنیت ملی کارت، ۱۳۶۲)، سیاست خارجی آمریکا در خاورمیانه (۱۹۷۶-۱۹۸۸)، (ترجمه فارسی ۱۳۶۸)، شکست بزرگ: تولد و مرگ کمونیسم در قرن بیستم، ۸۹، خارج از کنترل، ۹۳. به اضافه تعداد زیادی مقاله در زمینه های گوناگون سیاسی و سیاست بین الملل.

1-Brzezinski, Zbigniew K.

برکت، جمال الدین: ل. حقوق، ل. ادبیات، دیپلمات مصری، ت. ۱۸ فوریه ۱۹۲۱ در قاهره، تج. دا. قاهره، دن. حقوق بین الملل لاهه، کا. اوریل دا. اکسفورد. دبیر سوم سفارت مصر در لندن، ۵۲-۵۰، خدمت در اداره سیاسی وزارت امور خارجه، ۵۵-۵۳، دبیر مذاکرات مربوط به قرارداد انگلستان- مصر، ۵۴، سرکنسول مصر در شهر

دسامبر ۸۰، فوت پیرو سکته قلبی در سن ۷۵ سالگی ۱۰ نوامبر ۱۹۸۲.

(توضیح: لئونید برزنف نماد نسل جدیدی از «کارگران- تکنیسین های» دوران استالین بود که پس از تصفیه اعضاً قدیمی حزب در فاصله دو جنگ جهانی و بویژه در جریان «جنگ بسیار میهنی» به سمت های رهبری سیاسی رسیدند و از نزدیان ترقی به سرعت بالا رفتد.)

1- Brezhnev, Leonid Ilyich

بروزینسکی، زبیگنیو، ک. ۱: ف. ل. اجتماعی، دک. علوم سیاسی؛ استاد دانشگاه، نظریه پرداز سیاسی و سیاستمدار آمریکایی (لهستانی تبار)؛ ت. ۲۸ مارس ۱۹۲۸ در ورشو (لهستان)، تج. داهما. مک گیل (کانادا)، و هاروارد (آمریکا).

مهاجرت به آمریکا به همراه خانواده اش، ۳۸، مدرس علوم سیاسی و. پژوهشی «مرکز مطالعات شوروی» وابسته به دا. هاروارد ۵۳-۵۶، استادیار حکومت و نیز ع. وابسته پژوهشی مرکز مطالعات شوروی وابسته به «مرکز مطالعات مسائل بین المللی» دا. هاروارد ۵۶-۶۰، دانشیار حقوق عمومی و حکومت در دا. کلمبیا ۶۲-۶۰، استاد در دا. کلمبیا ۶۲-۶۰، و مدیر موسسه در مخصوصی: ۶۶-۶۸، و ۶۸-۷۷، در مخصوصی: ۶۶-۶۸، و پژوهشاهی مسائل کمونیسم ۶۱-۶۴. (در مخصوصی: ۶۶-۶۸، و ۶۸-۷۷)، ع. شورای سیاستگزاری وزارت امور خارجه ۶۶-۶۸، ع. کمیته ارشاد وهدایت، ع. کت. شهروندان جوان جانسون ۶۴، مدیر ستاد مشترک سیاست خارجی تحت نظر «هوبرت همفري» (معاون رئیس جمهوری)، ۶۸، دستیار رئیس جمهوری (جیمز کارترا) در امور امنیت ملی ۷۷-۷۱، اعلام نظریه «طاق بحران» در رابطه با امنیت خلیج فارس پس از انقلاب اسلامی ایران، ۷۹، مشاور «مرکز مطالعات بین المللی استراتژیک» در واشنگتن دی. سی. رانویه ۸۱-۸۱، در حال حاضر استاد سیاست خارجی آمریکا در «مدرسه عالی مطالعات پیشرفته بین المللی» وابسته به دا. جان هاپکینز، ع. آکادمی هنرها و علوم آمریکا ۶۹-۶۹، ع. شورای امنیت ملی آمریکا ۷۷-۸۱، ع. «شورای روابط خارجی» در نیویورک، ع. هیات امناء خانه آزادی بورسیه

۴۷، شرکت در نمایشگاه هنر ترکیه (موزه سرنوشتی) در پاریس ۴۷، شرکت در نمایشگاه هنر ترکیه در آمستردام ۴۸، شرکت در نمایشگاه انجمن هنر تورین ۵۰، شرکت در نمایشگاه نقاشی معاصر ترکیه در گالری هنری دا. نیویورک ۷۱، شرکت در نمایشگاه نقاشی معاصر ترک (سازماندهی یونسکو) در پاریس ۷۴، کمیسیون بین المللی کارشناسان دولتی امور هنری شورای اروپا در استراسبورگ ۷۲-۶۹.

آثار : انتشار تعدادی کتاب در زمینه های هنری، نقاشی، مجسمه سازی.

برگ، مورو : دک. جامعه شناسی، پژوهشگر و نویسنده آمریکایی، ت. ۲۵ ژوئن ۱۹۱۷، تج. دا. کلمبیا در نیویورک. استاد یار دا. پرینستون ۵۸-۵۲، دانشیار ۶۱-۵۸، استاد یار دا. پرینستون ۶۸-۶۲، مدیر برنامه مطالعات خاور نزدیک در دا. پرینستون ۷۳-۷۷، ع. و سپس رئیس «کمیته مشترک خاور نزدیک و خاور میانه» شورای انجمن های علمی و شورای پژوهشی علوم اجتماعی ۶۲-۶۹، مشاور آموزش و پژوهش آمریکا ۶۸-۶۶، ع. هیات رئیسه «مرکز پژوهشی آمریکا» در مصر (رئیس مرکز ۷۴-۷۸)، ع. «موسسه پژوهشی آمریکا» در ترکیه ۶-۴، ع. رئیس انجمن مطالعات خاور میانه ۶۷، رئیس شورای مطالعات بین المللی و منطقه ای دا. پرینستون ۶۸-۷۷، رئیس گروه جامعه شناسی ۷۱-۷۴.

آثار : عدالت از راه قانون (۵۲-۶۷)، بوروکراسی و جامعه در مصر معاصر (۵۷)، دنیای عرب معاصر (۴۲)، ادبیات و منشور ملی (۶۴)، اسلام در مصر معاصر (۷۰)، واقعیت و دنیای خیالی: داستان و علوم اجتماعی (۷۷)، ویرایشگر: مادر شهر جدید در دنیای عرب (۶۳)، مترجم و تنظیم کننده (به همراه دیگران): شرح قرآن، تاریخ اولین متن ثبت شده (۷۵). مقاله ها: تعداد زیادی مقاله منتشر شده در مجله های علمی و دائرة المعارف ها.

برنز، نورمن^۱ : ف. ل. اقتصاد، اقتصاددان و دانشگاهی آمریکایی، ت. ۱۴ نوامبر ۱۹۰۵، تج. دا. ویتنبرگ در اوهايو، دا. بیل (آمریکا) و دا. مونپلیه در فرانسه. استاد یار اقتصاد در دا. آمریکایی بیروت ۲۹-۳۲.

حلب سوریه ۵۵-۵۸، مشاور سفارت مصر در واشنگتن دی. سی. (آمریکا) ۵۸-۶۰، مسئول اداره آموزش ضمن خدمت وزارت امور خارجه ۶۱-۶۳، ع. کمیته کارشناسان سازمان اتحاد و آفریقا در شهر آبیس آبیا ۶۳-۶۴، سفیر در اونکاندا ۶۴-۶۸، همچنین سفیر در بوروندی ۶۸، سفیر در فنلاند ۶۸-۷۲، دستیار مشاور رئیس جمهوری (انور سادات) در امور امنیت ملی ۷۲-۷۴، رئیس اداره روابط فرهنگی و همکاریهای فنی وزارت امور خارجه ۷۴، سفیر در عراق زانوبه ۷۶-۷۷ (روابط دیپلماتیک بین دو کشور در دسامبر ۷۷ به علت مسافرت انسور سادات به اسرائیل قطع شد)، مدیر موسسه مطالعات دیپلماتیک وزارت امور خارجه (در قاهره ۷۹-۸۰)، دریافت نشان جمهوری ۵۸-۶۴، نشان لیاقت (مصر ۵۸-۷۳)، نشان لیاقت (سوریه) ۵۸، نشان شیر (فنلاند) ۷۳. **آثار :** وضعیت بیگانگان در مصر ۴۹، فرهنگ اصلاحات (ترمینولوژی) سیاسی (به انگلیسی و عربی) ۶۱.

برک، ژاک : دک. ادبیات، جامعه شناسی فرانسوی (شرق شناسی) ت. ۱۹۱۰ ژوئن، تج. دا. الجزیره و دا. سوربن پاریس.

کارمند اداری در مراکش (قبل از استقلال مراکش)، کارشناس سازمان یونسکو در مصر ۵۳-۵۵، مدیر مطالعات موسسه پژوهشی جهانی سوربن ۵۵-۵۶، اس. تاریخ اجتماعی اسلام معاصر در «کالج دو فرانس» ۵۶-۵۷، دریافت نشان از مراکش، دریافت نشان شوالیه لژیون دونور و نشان نخل های علمی از فرانسه، نشان لیاقت از سوریه و تونس.

آثار : ساختار اجتماعی جهان (۵۵)، اعراب (۵۷)، اعراب امروز و فردا (۶۰)، مغرب وارد منازعه می شود (۶۲)، خلع مالکیت جهانی (۶۴)، مصر، امپریالیسم و انقلاب (۶۷)، شرق دوم (۷۰)، زبان اعراب معاصر (۷۴)، دوران مغرب (۷۸).

برک، نور الله : هنر مند ترک، ت. ۱۹۰۶، تج. آکا. هنر های زیبا در استانبول، آکا. پاریس و استودیوهای لگر و لوتنه در پاریس.

مدرس و مدیر سابق آکا. هنر های زیبا در استانبول، شرکت در نمایشگاه بین المللی هنر سازمان یونسکو در پاریس

مشاور در امور جنوب لبنان و نوسازی جنگی ۸۹-۸۴؛ وزیر منابع آب و برق، وزیر مسکن و تعاونی ۸۹-۹۰، وزیر کشور ۹۰-۹۲، رئیس و سخنگوی پارلمان لبنان اکتبر ۹۲- تاکنون (۹۷).

البزار، عبد الرحمن: دک. حقوق، سیاستمدار، استاد، و مدیر عراقی، ت. ۲۰ فوریه ۱۹۱۳، تج. دا. بغداد و «کینگز کالج» لندن.

دبیر آموزش و پرورش عراق ۶۳-۳۹، اس. حقوق و نیز رئیس دانشکده حقوق دا. بغداد ۵۹-۵۵، اس. «ملی گرایی عرب» در موسسه مطالعات عالی عرب وابسته به «اتحادیه عرب» ۵۹-۶۳، سفیر در جمهوری متحده عرب مصر ۶۳، سفیر در انگلستان ۶۳-۶۵، دبیر کل سازمان کشورهای صادر کننده (اوپک) ۶۴-۶۵، معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه و نیز کفیل وزیر نفت سپتامبر ۶۵، نخست وزیر عراق (در دوران حکومت عبد الرحمن عارف) سپتامبر ۶۵-۶۶، دستگیری و محکوم به زندان طویل المدت پس از کودتای بعثی ها به رهبری زرزال احمد حسن البکر نوامبر ۶۸.

آثار: قانون زمین در عراق ۴۰، اصول تاریخ عمومی حقوق ۴۰، عراق: از قیمومت تا استقلال ۵۴، اصول قضایت حقوقی ۵۵، تبادل آزاد باره حقوق و حقوق اسلامی ۵۸، از روح اسلام ۵۹، صفاتی از گذشته های تزدیک ۶۰، از الهام عربیسم ۶۱، حکومت واحد و حکومت فدرال ۶۱، برسیهایی در ملی گرایی عرب (ج ۲: این است ملی گرایی ما ۶۴).

بزرگ علوی ← علوی، بزرگ

بستانی، الی: ل. حقوق، حقوقدان و دیپلمات لبنانی، ت. ۲۰ اوت ۱۹۱۸، تج. دا. سن ژووف (فرانسوی) در بیروت. رئیس دفتر ریاست جمهوری لبنان ۴۲، مسئول واحد جوانان دفتر ریاست جمهوری ۴۳، دبیر سفارت لبنان در فرانسه ۴۵-۴۴، رئیس اداره قوانین در وزارت دادگستری، کنسول سفارت لبنان در رم (ایتالیا) ۵۶-۵۸ و نیز ۶۲-۶۴، کنسول در لندن ۶۰-۶۲، کنسول در مادرید (اسپانیا) ۵۸-۶۰، رئیس اداره دعاوی حقوقی وزارت امور خارجه ۶۴-۶۶، سفیر

کارشناس اقتصادی امور تجارت خارجی دولت در کمیسیون تعریفهای امریکا، مدیر موسسه خدمات خارجی وزارت امور خارجه، مدیر بخش خاور نزدیک و جنوب آسیا در مؤسسه همکاریهای وزارت خارجه، مشاور اقتصادی آژانس کار و رفاه اجتماعی سازمان ملل در بیروت، مدیر هیات های عملیاتی ایالات متحده در «امان» (اردن) در خلال سالهای ۶۱-۶۴؛ رئیس دانشگاه امریکایی بیروت ۶۱-۶۵، معاون «بنیاد موسی عالمی جریکو» در واشنگتن دی. سی.، ع. هیات مدیره مو. «مطالعات خاور میانه» در واشنگتن، دریافت دکترای افتخاری حقوق از دا. وینبرگ، دریافت نشان درخت سدر از لبنان ۶۵. آثار: تعرفه های سوریه ۳۳ بودجه دولتی کشور های خاور میانه (ویرایشگر) ۵۶، طراحی و برنامه ریزی توسعه اقتصادی در دنیای عرب ۵۹، چالش آموزش در کشورهای در حال توسعه ۷۳.

۱- Burns . Norman

برنشتین، پوتز: تاجر، روزنامه نگار و سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۱۲ زوئن ۱۸۹۰ در هلند، تج. در هلند. تاجر در هلند ۱۳-۳۵، دبیر سازمان یهودیان هلند ۲۲، رئیس سازمان مذکور ۳۴-۳۰، دبیر هفته نامه «صهیونیستهای هلند» ۳۰-۲۴، سر دبیر نشریه «هابوکر» ۴۵-۳۷، و نیز ۵۷-۶۴. اجرایی آژانس یهود و رئیس بخش تجارت و صنعت ۴۸-۴۶، وزیر تجارت، صنایع و بازار گانی دولت موقع اسرائیل ۴۹-۴۸، وزیر بازگانی و صنایع دسامبر ۵۲-۵۵، رئیس سازمان مشترک ۱۶، ع. کنست (پارلمان اسرائیل) ۴۹-۶۵، نامزد ریاست جمهوری اسرائیل ۶۲.

آثار: چند کتاب به زبان آلمانی درباره مسئله یهود و مشکلات آنان منتشره در سالهای ۲۶-۳۵.

بری، نبیه: فارغ التحصیل حقوق، سیاستمدار و حقوقدان لبنانی، ت. ۱۹۳۹ در «تبین»، رهبر «جشن امل شیعه» ۷۸-۷۸، ع. «جبهه نجات ملی» ۸۴-؛ وزیر منابع آب و برق، وزیر دادگستری، وزیر

فارس ماه مه ۹۶-۸۱ .

البشير، سرلشگر عمر حسن احمد : نظامی و سیاستمدار و سودانی، تج. فارغ التحصیل دانشکده افسری سودان.

سرگرد سابق ارتش سودان، انجام کودتای نظامی و سرنگونی حکومت صادق المهدی (ر. ک.) در کودتای مورخ ۳۰ زوئن ۱۹۸۹، رئیس شورای فرماندهی انقلاب برای نجات ملی، نخست وزیر و وزیر دفاع سودان ۹۳-۸۹، انتساب از سوی شورای ۱۲ (نفره) انقلاب سودان به عنوان رئیس جمهوری کشور اکتبر ۹۶-۹۳، انتخاب به عنوان رئیس جمهوری سودان در انتخابات ریاست جمهوری مارس ۹۶.

بصیر، محمد عبد الرحمن : دک.، روحانی مصری، ت. ۱۹۱۰، تج. دا. لندن در انگلستان.

رئیس سابق آکا. پژوهشگاه اسلامی در قاهره، مدیر مرکز فرهنگی اسلامی در واشنگتن د. سی. (آمریکا)، وزیر اوقاف و وزیر مشاور با حفظ مسئولیت اداره امور دانشگاه الازهر اکتبر ۷۸-۷۹، مفتی اعظم دا. الازهر ۷۹-۷۸.

بغدادی، عبداللطیف : نظامی و سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۱۷، تج. در قاهره، و دانشکده افسری قاهره. مدرس دروس نظامی و هوایی و گاهی اوقات فرمانده نظامی قاهره و فرودگاه نیل غربی، وزیر جنگ مصر (در دوران عبدالناصر) ۵۴-۵۳، وزیر مسائل شهری و شهرداری ها ۵۷-۵۴، معاون ریاست جمهوری «جمهوری متحده عربی» (پس از اتحاد مصر و سوریه) ۶۱-۵۸، وزیر برنامه ریزی ۶۲-۵۸، سرپرست تولیدات صنعتی و هم‌زمان وزیر خزانه داری کشور ۶۱-۶۲، ع. شورای ریاست جمهوری کشور ۶۴-۶۲.

بکداش، خالد : سیاستمدار سوری، ت. ۱۹۱۲، تج. موسسه حقوق دمشق.

ع. مجلس سوریه ۵۸-۵۴، دبیر کل حزب کمونیست سوریه، خود تبعیدی به اروپای شرقی ۶۶-۵۸، بازگشت به سوریه و همکاری با حکومت بعضی سوریه آوریل ۶۶، استعفا از

در سنگال ۷۱-۶۶؛ هم‌زمان سفیر آکردنیه در مالی، گینه و گامبیا؛ رئیس اداره روابط بین الملل وزارت امور خارجه ۷۱، سفیر لبنان در جمهوری خلق چین ماه مه ۷۲-۷۱، دریافت نشان رسمی شایستگی جمهوری (ایتالیا) ۵۸، نشان فرماندهی شایستگی فردی (اسپانیا) ۶۰، نشان ملی مامور اعظم (سنگال) ۷۱.

آثار : مجموعه قوانین لبنان... (۷ ج)، مجموعه قراردادها (۲ ج)، قانونگذاری لبنان ۱۹۵۴-۱۹۵۶، تعداد زیادی مقاله در نشریات ادواری و مجله‌های علمی لبنان.

بستانی، فواد افراهم : دک. ادبیات، پژوهشگر و متفکر لبنانی، ت. ۱۵ اوت ۱۹۰۶، تج. کالج «دیر القمر» دا. سن ۷۰ (فرانسوی) در بیروت.

مدارس ادبیات عرب در موسسه‌های اسلامی و نیز تاریخ تمدن عرب در موسسه ادبیات شرق-۳۲، مدیر دانشکده نرمال ۴۲-۴۲، اس. تاریخ و تمدن خاور نزدیک در موسسه علوم سیاسی ۴۵-۴۵، اس. ادبیات عرب و نیز فلسفه اسلامی و تاریخ عرب در آکا. هنرهای ظریفه لبنان ۴۷-۵۳، رئیس دا. لبنان ۵۳-۷۰، دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو شعبه لبنان ۴۸-۵۵، دبیر کل کمیسیون بین المللی ترجمه آثار کلاسیک ۴۹-۴۹، ع. آکا. لبنان؛ دریافت دکترای افتخاری از دها. لیون ۵۷، و آستین تگراس ۵۸، و جرج تاون در واشنگتن دی. سی. ۵۸؛ دریافت مдал ها و نشانهای از : لبنان، فرانسه، واتیکان، اسپانیا، ایتالیا، ایران، تونس، مراکش و سنگال.

آثار : کتابهایی در زمینه ادبیات و تمدن عرب و از جمله: المعانی الحدیث (۵ ج) (۴۶-۵۰)، دائرة المعارف عرب (۱۲ ج) (۵۶-۷۸)، وغيره.

بشراره، عبدالله یعقوب : دیلمات کویتی، ت. ۱۹۳۶ تج. دا. قاهره، کا «بالیول» آسفورد، دا. سنت جان نیویورک. دبیر دوم سفارت کویت در تونس ۶۳-۶۴، رئیس دفتر وزیر امور خارجه کویت ۷۱-۶۴، نم. دائم کویت در سازمان ملل سپتامبر ۷۱-۷۱، و هم‌زمان سفیر غیر مقیم کویت در برزیل و آرژانتین ۷۴-۸۰، ع. هیات نم. اعزامی کویت به کنفرانس‌های بین المللی متعدد، دبیر کل شورای همکاری خلیج

بگین، مناخیم: ف. ل. حقوق قضایی، رهبر صهیونیستی و سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۱۶ اوت ۱۹۱۳ در «برست لیتووسک» (در حال حاضر برست) روسیه تزاری، تح. متوسطه و عالی در لهستان (دا. ورشو).

ع. گروه سازمان جوانان چپ گرای «هاشومیرهاتزایس» در ورشودر سن ۹ سالگی، ترک گروه مذکور (در سن ۱۶ سالگی) وع. وفعالیت در «نهضت جوانان یهود، لهستان (بیتار) و کسب مسئولیت هایی در آن» ۲۹، رئیس گروه «بیتار» در چکسلواکی ۳۶، رئیس و فرمانده گروه «بیتار» در لهستان (با ۷۰۰۰ نفر عضو) ۳۹، اعزام به اردوی کار اجباری سیبری توسط وزارت کشور شوروی ۴۱-۴۰، آزادی از دوران اسارت در اردوی کار (بر اساس موافقت نامه استالین-شیکورسکی) و سپس پیوستن به ارتش لهستان و اعزام به سرزمین فلسطین ۴۲، فرمانده کل گروه تروریستی و ضد فلسطینی «ایرگون تسوای لویمی» (Irgun Zvi Leumi) ۴۳، رهبری عملیات چریکی-تروریستی زیرزمینی علیه فلسطینی ها و حکمرانان انگلیسی در فلسطین ۴۳-۴۸، ع. کمیته های امور خارجه و امنیت، ونیز حقوقی و قانون اساسی کنست (پارلمان اسرائیل)، رهبر جناح مخالف (حیروت) در کنست ۴۸-۶۷، بینانگذار و رئیس گروه (حزب) «هروت لیبرال» (نهضت آزادی) ۴۸، وزیر مشاور ۶۷-۶۹، رئیس مشترک حزب لیکود ۷۷-۶۷، رهبر جناح سیاسی جدید «گاحال» (پیرو ائتلاف با لیبرال ها) آوریل ۶۵-، پیروزی حزب لیکود (به رهبری بگین) بر حزب کارگر پس از ۳۰ سال حاکمیت سیاسی آن حزب (کارگر) ۱۷ ماه مه ۷۷، نخست وزیر ژوئن ۷۷-سپتامبر ۸۳، پیروزی مجدد بر حزب کارگر در انتخابات عمومی کشور ژوئیه ۸۱، امضای قرارداد کمپ دیوید در آمریکا با انور السادات رئیس جمهوری مصر و جیمی کارتر (به عنوان شاهد) رئیس جمهوری آمریکا سپتامبر ۷۸، استعفای از سمت نخست وزیری و کناره گیری از صحنه سیاست سپتامبر ۸۳، امضای قرارداد صلح با مصر در واشنگتن (موافقت با اعاده مجدد صحرای سینا به مصر) ۲۶ مارس ۷۹، دریافت درجه دکترای افتخاری ادبیات از دا. «یشیو» نیویورک ۷۸، دریافت جایزه «صلح نوبل»، به طور مشترک با انور السادات (ر. ک.) به خاطر انعقاد قرارداد صلح کمپ دیوید (در آمریکا) ۷۸.

سمت دبیر کل حزب کمونیست سوریه (به دلیل بیماری) و انتخاب مجدد ۶۸، ع. کمیته مرکزی جبهه مترقبی ملی سوریه ۷۲-.

بکر، الرشید الطاهر: ل. حقوق، سیاستمدار سودانی، ت. ۱۹۳۰ در کر کوج، تح. دا. خارطوم. وکیل سابق دعاوی، دستگیر و زندانی شدن به خاطر فعالیت های مخالف رژیم ژنرال ابراهیم عبود (ر. ک.) ۴۵-۵۸، وزیر منابع دامی، و سپس وزیر دادگستری اکتبر ۶۵، سفیر در لیبی ۷۲-۷۴، شروع مجدد انجام خدمات حقوقی اکتبر ۷۴، ع. انتسابی دفتر سیاسی اتحادیه سوسیالیست سودان و نیز دبیر اتحادیه کشاورزان در اتحادیه سوسیالیست سودان ۷۲، معاون دبیر کل سازمانهای منطقه ای اتحادیه سوسیالیست سودان ژانویه ۷۴، وزیر منابع دامی و سپس وزیر دادگستری ۷۴، سخنگو و رئیس مجلس ملی خلق سودان ۷۶-۷۶، معاون دوم رئیس جمهوری سودان اوت ۷۶-۷۹، نخست وزیر ۷۶-۷۷، وزیر امور خارجه سپتامبر ۷۷-۷۹، رئیس مجلس ملی خلق سودان ۷۹.

البکر، فیلد مارشال احمد حسن: نظامی و سیاستمدار عراقی، ت. ۱۹۱۴، تح. دن. نظامی. خدمت نظامی در ارتش ۳۶-۵۸، فرمانده تیپ اول پیاده ۵۷، بازنیستگی اجباری از خدمت نظامی ۵۸، نخست وزیر عراق فوریه ۶۳ و نوامبر ۶۳، معاون رئیس جمهوری عراق نوامبر ۶۳-ژانویه ۶۴، سفیر ژانویه-سپتامبر ۶۴، رئیس جمهوری عراق؛ نخست وزیر و فرمانده کل نیروهای مسلح ژوئیه ۶۸-ژوئیه ۷۹؛ رئیس شورای فرماندهی عراق ژوئیه ۶۸-ژوئیه ۷۹، وزیر دفاع ۷۲-۷۷، ارتقا به درجه فیلد مارشالی (سپهبد) ۶۹، کناره گیری از قدرت ظاهرآ به خاطر بیماری ژوئیه ۷۹ (کودتای سفید)، امضای «منشور اقدام مشترک ملی» با حافظ اسد رئیس جمهوری سوریه در راه یکپارچه کردن دو کشور عراق و سوریه، ترتیب تشکیل نهمین اجلاس سران کشورهای عرب در بغداد باهدف ابراز مخالفت کشورهای عرب با «قرارداد کمپ دیوید» (منعقده بین مصر و اسرائیل در سال ۱۹۷۹)، فوت ۸۲.

انگلستان ۴۴-۲۹، مدرس افتخاری مصرشناسی در دا. آکسفورد ۳۵-۵۰، ع. افتخاری «کالج اوریل» آکسفورد ۳۶-۳۵، دبیر افتخاری اج. حفاریهای مصر ۲۲-۲۷، معاون اج. مذکور ۴۵-۴۶، معاون اج. توسعه مطالعات یونان باستان ۳۲-۳۲، معاون اج. اسناد انگلستان ۳۲-۴۴، رئیس اج. توسعه مطالعات روم باستان ۳۷-۴۵، معاون اج. مذکور ۴۵-۴۶، رئیس آکادمی انگلستان ۴۶-۵۰، رئیس اج. بین المللی مصرشناسان ۴۷-۵۶، رئیس افتخاری اج. مذکور ۵۶-۵۷، رئیس افتخاری اج. سیمرو دوریان ۴۷-۵۳، معاون اج. مذکور ۵۳-۵۴، معاون شورای بین المللی مطالعات فلسفه و علوم انسانی ۴۹-۵۲، ع. پیوسته موسسه مصرشناسی ۵۶-۶۵، دریافت درجه دک. افتخاری ادبیات از دها. ویلز، میشیگان و بروکسل، دک. افتخاری حقوق ازدا. لیورپول انگلستان.

آثار : کاتالوگ پایپروس های یونانی در موزه انگلیس (ج ۴ باهمکاری سرفدریک کنیون، ج ۴ و ۵)، یهودیان و مسیحیان در مصر ۲۴، وادی سرجا (باهمکاری و. ای. کرام) ۲۲، باقیمانده های یک انجیل ناشناخته (باهمکاری ت. سی. اسکیت) ۳۵، کاتالوگ توصیفی پایپروس های یونانی در مجموعه ولفرد مرتون (ج. اول باهمکاری سی. اج. رابرتز) ۴۸، ج ۲ (باهمکاری ریس و بارنز) ۵۹، مصر از اسکندر کبیر تا مقابله اعراب ۴۸، اشعار ولزی (باهمکاری سی. سی. بل)، اشعار قرن بیستم ولز در شعر انگلیسی (باهمکاری سی. سی. بل)، ۲۵ توسعه شعر و شاعری ولزی ۳۶، نیایش ها و اعتقادات در مصر دوران یونانی - رومی ۵۴، بحران عصر ما و سایر گزارشها ۵۵، و تعدادی دیگر از کتابهای شعر و داستان و امور باستانشناسی و تاریخی به زبانهای انگلیسی و آلمانی. ترجمه ها: تاریخ ادبیات ولز (نوشته توماس پری) ۵۵، آرشیو آینائوس (باهمکاری دیگران) ۶۲.

بلفرج، احمد: سیاستمدار مراکشی، ت. ۱۹۰۸، تج. داهما. پاریس و قاهره.

دبیر کل حزب استقلال ۴۴، تبعید از مراکش به وسیله فرانسویها (در زمان استعمار فرانسه)، بازگشت به مراکش ۵۵، وزیر امور خارجه ۵۵-۵۸، نخست وزیر ماه مه - دسامبر ۵۸، سفیر سیار ۶۱-۶۰، نخست وزیر موقت ژوئن ۶۱، وزیر امور خارجه

آثار : قیام (مربوط به فعالیت های تروریستی زیرزمینی در فلسطین) (چاپ تجدید نظر شده به زبان انگلیسی و منتشره در نیویورک، سال ۷۷)، خاطرات شخصی فرماندهی گروه ایروگون تسوی ای لویسی ۴۹، شیوهای سپید (مربوط به دوران زندان و اسارت در اردوگاه کار اجباری در سوریه) (انتشار به زبان انگلیسی در نیویورک، سال ۷۸)، بهمنتر ۷۹، از تروریسم تا حکومت، فرماندهی ارتش اسرائیل.

بلخوجه، طاهر: مهندس کشاورزی، سیاستمدار تونسی، ت. ۳ ژوئن ۱۹۲۱ در وردیه، تج. مدرسه عالی کشاورزی در تونس.

ع. فعال حزب «نئودستور» (در حال حاضر: حزب سوسیالیست دستور) ۴۷، در حال حاضر، کمیته مرکزی حزب یادشده، مهندس کشاورزی ۵۶، دبیر کل اتحادیه مشترک دانشجویان تونسی ۵۷-۵۹، ع. هیات نم. تونس در مجمع عمومی سازمان ملل ۵۹، مسئول دفتر سیاسی حزب نئودستور ویژه دانشجویان ۵۹، رئیس کنفردراسیون دانشجویان آفریقای شمالی ۵۹، رئیس انجمن بین المللی دانشجویان کشاورزی ۵۸، وزیر امور خارجه ۶۰، وزیر مختار و کاردار سیاسی در پاریس ۶۱؛ سفیر در گینه، ساحل ایوری، مالی، موریتانی، سنگال ۶۱-۶۶؛ وزیر برنامه ریزی و اقتصاد ملی ۶۶، رئیس سازمان امنیت ملی ۶۷، سفیر در سنگال ۶۹، سفیر در اسپانیا ۷۰، وزیر کشاورزی ۷۰، وزیر امور جوانان و ورزش ۷۰، سفیر در واتیکان ۷۱، همچنین نماینده دائم تونس در ژنو ۷۱، وزیر کشور مارس ۷۷-۷۳، سفیر تونس در جمهوری فدرال آلمان، وزیر اطلاعات ۸۱-۸۴، زندگی در تبعید در فرانسه، بازگشت به کشور از تبعید ۸۹، دریافت حمایل بزرگ، دریافت نشان استقلال، نشان جمهوری تونس، و دریافت تعدادی مдал از کشورهای خارجی.

بل، سرهارولد ادريس: ف. ل.، دک. ادبیات، دک. حقوق، مصر شناس انگلیسی، ت. ۱۸۷۹، اکتبر ۱۸۷۹، تج. داهما. آکسفورد، برلین، و هال (انگلستان). معاون بخش دست نوشته ها و کتابهای خطی در موزه انگلستان ۱۹۰۳-۱۹۲۷، معاون موزه ۲۷، و بعد از رئیس موزه

۱۹۰۶ در دهکده «محمودیه» از نواحی «بحیره» (در یک خانواده مذهبی و محقق)، تج. «دارالعلوم» قاهره (مدرسه تربیت معلم).

در سینین جوانی ع. جمعیت‌ها و گروههای مذهبی،

شرکت در فعالیتهای ضد استعمار انگلیس در مصر، تدریس در اسماعیلیه - ۲۴، تشکیل هسته مرکزی جمعیت مذهبی - سیاسی

«اخوان المسلمين» در محل منزل وی با شرکت شش نفر از یارانش (حافظ عبدالمجید، احمد المصري، فواد ابراهیم، عبد الرحمن حسب الله، اسماعیل عز، وزکی المقری) مارس

۱۹۲۸ (در اسماعیلیه)، رهبر جمعیت اخوان المسلمين مارس ۲۸ - فوریه ۴۹؛ پس از تشکیل جمعیت: تعیین سه مرحله (۱)

تبیغ و توسعه، ۲) سازماندهی نیروها و ۳) انجام عملیات سازنده؛

عزیمت از اسماعیلیه به قاهره و تدریس در دوره متوسطه در آنجا ۴ - ۴۹، بروز اختلاف نظر اخوان المسلمين (حسن البنا) با

دولت وقت - ۳۹. توسعه جمعیت به ۵۰۰ شاخه و شعبه در نقاط گوناگون در سال ۳۹، پشتیبانی شدید از مقاومت اولیه فلسطین و

اقدام به جمع آوری کمکهای مالی و اسلحه برای کمک به مقاومت و مبارزه فلسطینی‌ها در برابر صهیونیستها - ۳۷ -، قصد شرکت در

انتخابات پارلمانی مصر و سپس اعلام انصراف از آن (چرا که وی نمی‌خواست با شرکت رسمی در انتخابات مصر، خشم دولت را

علیه جمعیت و نیروهای آن برانگیزد) ۴۲، توافق و سازش سیاسی میان جمعیت اخوان المسلمين و حزب وفد (حزب در رأس قدرت سیاسی) در خلال سالهای ج. ج. ۲ (۴۵-۴۹)، شرکت مستقیم

وی و نیروهایش در جنگ اول اعراب و اسرائیل ۴۸، پیرویک رشته اقدامات تروریستی و بمب گذاری در مصر و نیز اتهام توطئه علیه

امنیت کشور (از جمله ترور احمد ماهر نخست وزیر مصر، و بعداً سلیم ذکری رئیس سازمان امنیت مصر در ۴ دسامبر ۱۹۴۸)

اعلام ممنوعیت و غیر قانونی بودن فعالیت جمعیت با فرمان «نقراشی» نخست وزیر وقت مصر ۸ دسامبر ۴۸، پیرو آن دستور

مصادره اموال و داراییهای جمعیت و بازداشت، زندانی و اعدام صدها تن از اعضای جمعیت - ۴۸، ترور و قتل «محمود فهمی نقراشی» نخست وزیر وقت به دست اعضای جمعیت

۲۸ دسامبر ۴۸، افزایش سوچ ترسور دولتی علیه اعضای جمعیت ژانویه ۴۹. وبالآخره ترسور و فوت «حسن

البناء» توسط عوامل دولتی (احتمالاً به دستور ملک فاروق پادشاه وقت مصر) ۱۲ فوریه ۴۹.

۶۱ - نوامبر ۶۳، نم. ویژه شخص پادشاه بارتبه وزارت ۶۲ - زوئن ۷۲.

بلقاسم، گریم: نظامی و سیاستمدار الجزایری، ت.

۱۹۲۱

درجه دار ارش فرانسه، یاغی و متمرد در الجزایر ۴۷-۵۷، ع. موسس «جبهه ملی آزادی بخش» ۵۴-۵۵، فرمانده عملیات چریکی (علیه استعمار فرانسویان) منطقه قبیله ۵۴-۵۷، اشتغال در اداره نخست وزیری در مسئولیت عمومی عملیات نظامی (قبل از استقلال الجزایر) ۵۸-۶۲، وزیر امور خارجه ۶۱-۶۲، وزیر کشور ۶۲-۶۳، رئیس هیات مذاکره کننده حکومت مؤقت الجزایر در مذاکرات آیوبیان ماه مه ۶۱، معاون نخست وزیر حکومت مؤقت الجزایر ۶۲، بعداً اقامت در ایتالیا.

بن-آهaron، اسحاق: سیاستمدار و مدیر اسرائیلی، ت.

۱۷ زوییه ۱۹۰۶ در اتریش، تج. دبیرستان علوم سیاسی و اقتصادی برلین.

بنیانگذار مشترک «هاشومیر هاتزایر» (ناظر جوان) در کشور رومانی ۲۸، مهاجرت به فلسطین ۲۸، بنیانگذار «کیبوتس لیوات حییم»، دبیر شورای کارگران شهر تل آویو ۳۸-۳۹، ستوان ارش انگلستان در ج. ج. ۲ و سپس زندانی جنگی ۴۱-۴۵، ع. کنست (پارلمان اسرائیل) ۴۹-۶۲، وزیر حمل و نقل ۵۹-۶۲، ع. کنست ۶۹-۶۲، دبیر کل «هیستادروث» فدراسیون کارگری اسرائیل ۶۹-۷۳، ع. تعداد زیادی از هیات های نم. اسرائیل در کنگره های صهیونیستی، فعالیت در جنبش مقاومت صهیونیستها در دوران حکومت قیمومت انگلستان بر سرزمین فلسطین تا قبل از سال ۴۸ (سال تشکیل اسرائیل).

آثار: کتاب شجاعت متحول کرد.

جزوه‌ها: یک حکومت یهودی در رنج هایش، هیستادروث - یک قدرت قوی اخلاقی، اقدامات اساسی و سازنده در راه مهار تورم کنترل افزایش قیمت‌ها، به اضافه تعدادی دیگر.

البناء، شیخ حسن: د. تربیت معلم، مبارز انقلابی اسلامی، و بنیانگذار جمعیت «اخوان المسلمين» (مصری)، ت.

آثار : مذاکرات، دعوت مأبه شکل جدید، پیام
كنگره پنجم، مشکلات ما.

بن بلا، احمد : مبارز انقلابی و سیاستمدار الجزایری
(یکی از رهبران اصلی انقلاب الجزایر)، ت. ٢٥ دسامبر ١٩١٨
در «معنیه» (شهری نزدیک مرز مراکش).

افسریار در رژیم مراکش در خلال ج.ج. ٢ و موفق به اخذ
مدال نظامی ٤٥-٣٩، رئیس سازمان مخفی نظامی-چریکی
قیام علیه استعمار فرانسه در الجزایر ٤٧، دستگیر وزندانی شدن
٥٢-٤٩، فرار از زندان ٥٢، رهبری نهضت مقاومت ملی
الجزایر (شاخه لیبی) ٥٦-٥٢، دستگیر و بازداشت شدن اکتبر
٥٦، اعتراض به فرانسه از سوی نهضت آزادی بخش ملی الجزایر
٦٢-٥٩، معاون نخست وزیر در حکومت موقت ملی
الجزایر (مستقر در تونس) ٦٢، رئیس دفتر سیاسی الجزایر
(مستقر در الجزایر) ٦٢-٦٥، نخست وزیر الجزایر (پس از کسب
استقلال) سپتامبر ٦٤-٦٥، انتخاب به عنوان رئیس
جمهوری الجزایر (برای مدت پنج سال) ١٢ سپتامبر ٦٣-٦٥
٦٥، همزمان وزیر کشور دسامبر ٦٤-٦٥، ضمناً
فرمانده کل نیروهای مسلح کشور بر اساس قانون اساسی جدید
الجزایر (صوب سپتامبر ١٩٦٣) سپتامبر ٦٣-٦٢، دبیر کل
«جبهه آزادی بخش ملی الجزایر» اوریل ٦٣-٦٥، واژگوی از
قدرت به وسیله کودتای نظامی سرهنگ «حوالی بمدین» (ر. ک.
(و بعد از زندانی شدن ٦٥، تحت نظر ٦٥-٦٥، زندگی تحت نظر
در شهر «مسیله» ٧٩-٨٠، پایان زندگی در تبعید و تحت نظر ٨١
شرکت در کمیسیون حقوق بشر اسلامی در لندن ٨٢، دریافت
جازیه صلح لنین (از شوروی) ٦٤، مسافرت به ایران پس از
پیروزی انقلاب اسلامی در اوایل دهه ٨٠.

بن جدید، سرهنگ شاذلی ← شاذلی، سرهنگ

بن جدید

بن خدّه، بن یوسف : سیاستمدار الجزایری، ت.
. ١٩٢٠
وزیر فرنگ و امور اجتماعی در دولت موقت الجزایر ٥٨-٥٧
ژانویه ٦٠، ع. هیات اعزامی به مسکو و یکن ٦١-٦٠، نخست
وزیر دولت موقت الجزایر در تونس ٦١-٦٢ و سپس در الجزایر
٦٢، بازداشت زوییه ٦٤.

البناء (ملقب به ابونصال)، صبری خلیل: ل.
مهندسی، سیاستمدار فلسطینی، ت. ١٩٣٧ در «یافا»
(فلسطین)، تج. در مدارس فرانسوی و اسلامی فلسطین، مصر.
زنگی به همراه خانواده اش در اردوگاه آوارگان
فلسطین در غزه پس از شروع جنگ اول اعراب و اسرائیل (برای
مدت چند ماه) ٤٨، زندگی و تحصیلات عالی در مصر، اشتغال به
فعالیتهای مهندسی در شرکت نفت آرامکو (شرکت نفت آمریکا-
عربستان سعودی) در عربستان سعودی، طرفدار سازمان آزادی
بخش فلسطین در اوایل دهه ٦٠، عضویت در سازمان چریکی
«الفتح» (به رهبری یاسر عرفات) شاخه اردن، و سپس در
عملیات چریکی-نظمی علیه اسرائیل از جمله عملیات قبل از
جنگ ١٩٦٧، شرکت در جنگ سوم اعراب و اسرائیل (ژوئن
١٩٦٧) و «نبرد کرامه» (در اردن) ٦٨، همکاری و مشارکت در
عملیات چریکی «گروه سپتامبر سیاه» علیه منافع اردن، اسرائیل
و آمریکا (پس از کشتار فلسطینی ها توسط ارتش اردن در
سپتامبر ١٩٧٠)، رئیس کت. عالی ساف در بغداد ٧١،
انشعاب از سازمان الفتاح (به رهبری یاسر عرفات) و تاسیس
سازمان «الفتح-شورای انقلابی» (به عنوان گروه مخالف عرفات)
اوایل دهه ٧٠، محکوم به مرگ به طور غیابی از سوی سازمان
الفتح به خاطر طراحی ترور یاسر عرفات، کسب حمایت سیاسی،
مالی و نظامی از کشورهای عراق، سوریه و لیبی (به تناوب و متغیر)
در دهه ٧٠ و ٨٠، طرح و اجرای حملات چریکی علیه منافع
سوریه (پس از دخالت نظامی سوریه در لبنان در ژوئن سال
١٩٧٦) تحت عنوان «ژوئن سیاه»، ترور و قتل سه نفر
از نمایندگان ساف (از جمله دکتر عاصم السرطاوی و سعید حمامی
به خاطر نظرات سازشکارانه آنان نسبت به اسرائیل) ژانویه-ژوئن
٧٨، اقامت موقت در سوریه و نزدیکی سیاستهای وی با سوریه
٨٥-٨١، طرح و اجرای حملاتی علیه منافع اردن و ساف
٨٥-٨٤، ایزار مخالفت شدید با رهبران ساف و کشورهای عرب
در مورد خط مشی های سازشکارانه و میانه روی نسبت به
اسرائیل ٨٠.

امور اقتصادی و اجتماعی ۵۹، دبیر کل واحد نهضت جوانان حزب دستور ۰، شهردار شهر تونس ۶۳-۶۵، فرماندار شهر تونس ۶۵-۶۹، سفیر در ایتالیا ۶۹، وزیر دفاع ۷۱-۷۰، ع. کمیته مرکزی حزب سوسیالیست دستور ۶۴، ع. دفتر سیاسی حزب دستور و سپس رئیس دفتر سیاسی ۶۹-۶۷، ع. کمیته عالی حزب دستور ۷۰، ع. شورای ملی دفاع ۷۱-۷۰، مدیر سازمان املاک «الاسکان»، مدیر شرکت «مرکور» (کتابفروشی و انتشارات)، مدیر هفته نامه «الرأي»، مدیر ماهنامه فرانسه و عربی زبان «ديموقراطية» ۸۴-۸۲-تاکنون (۹۶)، ع. صلیب سرخ، همکاری و مشارکت در ایجاد «اتحادیه شهرهای عرب»، و نیز در آماده سازی طرح نگهداری و حفظ آثار تونسی- کارزار با حمایت سازمان یونسکو، ویرایشگر نشریه «الشباب» ارگان کت. عالی جوانان ۸۵-تاکنون، دریافت حمایل بزرگ، نشان استقلال، حمایل بزرگ، نشان جمهوری.

بن عباس، یوسف: دک. پژوهشکی، دیپلمات و سیاستمدار مراکشی، ت. ۱۵ اوت ۱۹۲۱ در رباط، تج. در

مراکش، دن. پژوهشکی الجزیره، و پاریس.

شروع خدمات پژوهشی ۴۹-، رئیس چند بیمارستان، و سپس بازرس بهداشت، وزیر بهداشت ۱-۵۸، وزیر بهداشت و آموزش و پرورش ۶۱-۶۲، وزیر آموزش و پرورش، وزیر جوانان و ورزش ۶۲-۶۵، شهردار شهر مراکش و رئیس شورای شهر، سنتاور شهر مراکش، سفیر در جمهوری عربی متحده (مصر) ۶۵-۶۶، سفیر در ایتالیا ۶۷-۶۹، سفیر در الجزایر ۷۰-۷۰، وزیر امور خارجه اکتبر ۷۰-اوت ۷۱، سفیر در اسپانیا ۷۱-۷۲، سفیر در فرانسه و سازمان یونسکو سپتامبر ۷۲- (همچنین سفیر آکریدیت در واتیکان ۷۳-)، دریافت نشان ملی پیروزی، نشان ملی لیاقت، و سایر نشانها و ميدالها از کشورهای ایتالیا، یوغسلاوی، مصر، پادشاهی اردن هاشمی، لیبیریا، ایتالیا، و فرانسه.

بن علی، زین العابدین: سیاستمدار تونسی، ت. ۳ سپتامبر ۱۹۲۶ در «حمان سوسة» (تونس)، تج. آکا. نظامی «سنت-سیر» فرانسه (رشته الکترونیک)، دانشکده توپخانه «شالونس- سور- مارن» فرانسه، و مدرسه عالی اطلاعات و امنیت

بندیکتوس (واسیلیوس پاپادوپولوس) : کشیش ارتدوکس یونانی، ت. ۱۸۹۲، تج. مد. روحانی ارتدوکس یونانی در بیت المقدس، و دا. آتن.

کارمند اداره های اسقفی در بیت المقدس ۱۴، انتصاب به عنوان شمام (خادم کلیسا) ۱۴، همکاری با اسقف بزرگ اعزامی به دمشق در خلال ج. ج. ا. انجام مطالعات حقوقی و مذهبی در دا. آتن ۲۱-۲۵، نم. اسقف بزرگ بیت المقدس در کنفرانس جهانی آین و نظام مسیحیت در ژنو ۲۷، اسقف بزرگ مزار مقدس در آن ۴۶-۴۹، انتصاب به عنوان رئیس دیر و کشیش ۴۶، ع. شورای (کلیسایی) اماکن مقدس و نیز مقام اسقفی بیت المقدس ۴۶-، مشاور حقوقی و رئیس کمیته اموال بلا تکلیف (بدون صاحب) ۴۷، رئیس کمیته مالی ۵۰، نم. اسقف بزرگ در کنفرانس بین المللی کردن بیت المقدس ۵، اسقف طبریه ۵۱، اسقف کلیسایی ارتدوکس یونانی بیت المقدس ۵۷-، دریافت نشان صلیب بزرگ ژرژ شاه یونان، صلیب بزرگ و حمایل اسقفی آنتیوک، دریافت نشانهایی از اردن و لبنان.

اثار: تعداد زیادی نوشته های تاریخی و حقوقی.

بن صالح، احمد: سیاستمدار تونسی، ت. ۱۳ زانویه ۱۹۲۶، تج. دن. صدیقی در تونس، و دا. پاریس. دبیر دبیرستان ۴۸-۵۱، ع. هیات اعزامی جنبش اتحادیه تجاری تونس به کنفرانس بین المللی اتحادیه های تجاری در بروکسل ۵۱-۵۴، دبیر کل اتحادیه مشترک کار تونس ۵۴-۵۶، وزیر بهداشت عمومی و امور اجتماعی ۵۷-۶۰، وزیر برنامه ریزی و دارایی ۶۱-۶۴، وزیر برنامه ریزی و اقتصاد ملی ۶۰-۶۴، وزیر آموزش و پرورش سپتامبر ۶۹-۶۷، معاون دبیر کل حزب سوسیالیست دستور ۶۷-۶۰، زندانی شدن ۷۰، آزادی از زندان فوریه ۷۲، دبیر کل جنبش متحد خلق.

بن عامر، حصیب: استاد و سیاستمدار تونسی، ت. ۱۱ آوریل ۱۹۲۴، تج. کالج صدیقی در تونس، دن. علوم ۱۵. پاریس. ع. فعال گروههای حزب «دستور» در خارج از کشور ۴۲-۵۲، ع. فدراسیون دستور در تونس ۵۴، دبیر کل هیات

در آمریکا.

نیز «اسحاق بن زوی» برای شرکت در کنگره یازدهم صهیونیسم ۱۱، سفر به استانبول و شروع تحصیلات عالی در دا. استانبول (به همراه اسحاق بن زوی) ۱۴-۱۱، تبعید از فلسطین از سوی حکومت عثمانی (به خاطر طرفداری از متفقین) و سکونت کوتاه در مصر و سپس در آمریکا (نیویورک) ۱۵-۱۸، رابط بین جنبش کارگران یهودی ساکن فلسطین و آمریکا در خلال ج. ج. ا. مشارکت در سازماندهی «گردان یهودی» در ارتش متفقین و بعداً شرکت در جنگ جهانی اول، بازگشت به فلسطین ماه مه ۱۸، مشارکت در تاسیس حزب «ادهوت هاعفوداه» (کارگر متحده) و «هیستادروث» در فلسطین، و بعداً دبیر کل سازمان هیستادروث (فرداسیون مشترک کارگری) ۲۰-۲۵، تاسیس «حزب مپای» (حزب سیاسی- صهیونیستی سوسیالیستی) (بعداً ادغام در حزب کارگر) ۳۰، مبارزه با فعالیتهای تجدید نظر طلبی و افراطی «ولادیمیر ژابوتسکی» (یکی از رهبران اصلی صهیونیسم) در دهه ۳۰، رئیس کت. اجرایی آزادسیون یهود و رهبری اقدامات سیاسی- نظامی صهیونیستها در خاک فلسطین با هدف تشکیل کشور اسرائیل ۳۵-۴۸، پذیرش طرح تقسیم فلسطین بر اساس بررسی های «کمیسیون پیل» ۳۷، رهبری مخالفت صهیونیستها با محتواهی «کتاب سفید» انگلیسی منتشره در سال ۲۹، همکاری کامل با انگلیسی ها در جریان ج. ج. ۲ و تشکیل تیپ های نظامی یهودی در ارتش آنگلستان و شرکت در جنگ مذکور ۴۹-۴۵، شرکت در کنفرانس صهیونیستهای آمریکا در «هتل بیلتمور» در نیویورک (و خواستار ایجاد یک دولت یهودی یکپارچه در فلسطین به عنوان هدف اصلی صهیونیسم، و ضمناً شروع مبارزه با حییم وايزمن به عنوان یک رهبر میانه رو) ۴۲، رهبری عملیات مخفی نظامی- تروریستی سازمان «هاگانا» (دفاع) علیه فلسطینی ها ۴۵-۴۸، و نیز ترتیب همکاری و هماهنگی گروههای تروریستی «اشترن» و «ایرگون» با سازمان هاگانا، تایید و قبول قطعنامه تقسیم فلسطین از سوی سازمان ملل در ۲۹ نوامبر ۴۷، اولین نخست وزیر و رئیس دولت اسرائیل پس از اعلام تشکیل کشور جدید و نیز وزیر دفاع اسرائیل ۴۸-۵۳، اتخاذ خط مشی یکپارچه کردن مراکز قدرت و مبارزه با خط مشی های افراطی و قدرت محوری گروههای سیاسی- نظامی پس از تشکیل اسرائیل ۴۸-۵۲، ترتیب جذب و مهاجرت بیش از ۷۰ هزار یهودی از کشورهای گوناگون جهان و دوباره کردن

رئیس امنیت نظامی ۶۴-۷۴، وابسته نظامی نیروی هوایی و دریابی در رباط (مراکش) ۷۴-۷۷، ع. کابینه به عنوان وزیر دفاع ملی، مدیر کل امنیت ملی ۷۷-۸۰، سفیر در لهستان ۸۰-۸۴، وزیر مشاور در امور امنیت ملی ۸۴-۸۵، وزیر امنیت ملی ۸۵، وزیر کشور ۸۶-۸۷، وزیر مشاور در امور کشوری و داخلی ماه مه- نوامبر ۸۷، نخست وزیر و وزیر کشور اکتبر ۸۷، رئیس جمهوری تونس نوامبر ۸۷-۹۴، انتخاب مجدد برای یک دوره پنجساله دیگر مارس ۹۴-۹۹، ع. دفتر سیاسی حزب سوسیالیست دستور ۸۶، معاون دبیر کل حزب زوئن ۸۶، دبیر کل حزب ۸۶، رئیس «حزب تجمع دموکراتیک دستور» (قبل احزاب سوسیالیست دستور)، انتخاب مجدد برای دوره پنجساله سوم ریاست جمهوری اکتبر ۹۹، دریافت نشان لیاقت بورقیبه، نشان بزرگ استقلال، نشان بزرگ جمهوری، نشان بزرگ هفتم نوامبر ۱۹۸۷، و نشان های خارجی دیگر.

بن گوریون، دیوید (نام حقیقی: دیوید گرین)، ل. حقوق، رهبر صهیونیستی و سیاستمدار اسرائیلی (اولین نخست وزیر اسرائیل)، ت. ۱۶ اکتبر ۱۸۸۶ در شهر «پلونسک» (نژدیک ورشو) در لهستان و (بعداً تحت کنترل تزار روسیه)، تح. دا. استانبول.

پایه گذاری مشترک سازمان «دوستداران جامعه صهیون» در شهر پلونسک توسط پدرش در روسیه (پس از واقعه قتل عام یهودیان در سال ۱۸۸۲) به عنوان یکی از اولین سازمانهای صهیونیستی سیاسی در جهان ۱۸۹۰، انتقال از پلونسک به ورشو برای سکونت به همراه خانواده ۱۹۰۴، مهاجرت به فلسطین به همراه خانواده سپتامبر ۱۹۰۶، و سپس انجام فعالیت های کشاورزی در «باتح تکفار» در الجلیل ۱۹۰۶-، ع. و فعالیت در گروه سوسیالیستی «پوالی صهیون» (کارگران صهیون) ۱۹۰۶-، پیوستن به هیأت تحریریه روزنامه «ادهوت» (اتحاد) در بیت المقدس (ارگان گروه کارگران صهیون) و به همراه دونفر دیگر ۱: «اسحاق بن- زوی» (دومین رئیس جمهوری اسرائیل) و ۲) خانم «راشل نیایت» (همسر بعدی اسحاق بن زوی) ۱۰، اقامت در سالونیکا (در شمال یونان و در مقدونیه) برای پیشبرد هدفهای صهیونیستی ۱۱، انتخاب وی و

بن هیمه، احمد طبیبه: دیپلمات و سیاستمدار مراکشی، ت. ۱۳ نوامبر ۱۹۲۷ در «صفی» (برادر محمد بن هیمه-ر. ک.)، تح. داهای، نانسی و پاریس. کاردار سیاسی در پاریس ۵۶-۵۷، سفیر در ایتالیا ۵۷-۵۹، مدیر کل وزارت امور خارجه ۵۹-۶۱، نم. دائم مراکش درسازمان ملل متحد ۶۱-۶۴، وزیر امور خارجه، ۶۴-۶۶، رئیس کابینه شاه ۶۶-۶۷، نم دائم مراکش در سازمان ملل ۶۷-۷۱، وزیر امور خارجه ۷۲-۷۴، وزیر مشاور در امور اطلاعات ۷۴-۷۷.

بن هیمه، محمد طبیبه: دک. پژوهشکی، پژوهشک و سیاستمدار مراکشی، ت. ۲۵ ژوئن ۱۹۲۴، در «صفی» (برادر احمد بن هیمه-ر. ک.)، تح. دن. پژوهشکی نانسی در فرانسه. رئیس اداره بهداشت منطقه هذکورت ۵۴-۵۶، رئیس اداره مرکزی بهداشت شهری و روستایی ۵۶-۵۷، رئیس کارگزینی وزارت بهداری ۵۷-۶۰، مدیر کل وزارت بهداری رانویه ۶۰-۶۱، استاندار استانهای «اقادیر» و «طرفیه» ۶۱-۶۰، وزیر فواید عامه ۶۱-۶۲ و ۵۶-۵۶، وزیر بازارگانی، صنعت، معدن، صنایع دستی و کشتیرانی ۶۲-۶۳، وزیر آموزش ملی ۶۳-۶۵، نخست وزیر زویه ۶۷-۶۹، وزیر کشاورزی و اصلاحات ارضی ۶۹-۷۰، وزیر بهداری ۶۹-۷۲، وزیر کشور ۷۲-۷۳، وزیر مشاور در امور تعاون و آموزش ۷۳-۷۷، وزیر کشور فوریه ۷۷، دریافت نشان از کشورهای بلژیک، فرانسه، مراکش، سوئد، اتیوپی، کامرون، لیبی، ایتالیا، ساحل عاج، تونس، لیبریا و مصر، رئیس شورای شهر «صفی».

بن یحیی، محمد صدیق: ل. حقوق، دیپلمات و سیاستمدار الجزایری، ت. ۳۰ ژانویه ۱۹۳۲. همکاری نزدیک با «فرحت عباس» (انقلابی الجزایری) در تونس ۵۹-۶۲، سفیر در اتحاد جماهیر شوروی (پس از استقلال الجزایر) ۶۲-۶۵، انجام ماموریت هایی از سوی بن بلا رئیس جمهوری وقت الجزایر ۶۳-۶۵، سفیر در انگلستان ۶۵-۶۶، ع. هیات نمایندگی الجزایر در سازمان ملل ۶۵-۶۶، وزیر اطلاعات ۶۰-۶۷، وزیر آموزش عالی و پژوهشهاي علمی ۷۰-۷۷، وزیر دارایی ۷۷-۷۹، وزیر امور خارجه مارس ۷۹-۸۵، فوت مارس

جمعیت یهودی ساکن فلسطین نسبت به تعداد سال ۱۹۴۸ (ابتدا تشکیل اسرائیل) در خلال سالهای ۴۸-۵۳، و نیز ترتیب طرح و تصویب «قانون بازگشت» در کنست (حق مهاجرت هر یهودی در جهان به اسرائیل و اعلام فوری شهرنشی وی) ۵۰، استعفا از مسئولیت نخست وزیری دسامبر ۵۳، وزیر دفاع اسرائیل فوریه ۵۵-۶۳، نخست وزیر دسامبر ۵۵-۶۲، اعلام خبر هیجان انگیز (برای جامعه اسرائیل) دستگیر و زندانی کردن «adolف آیشمن» جنایتکار نازی ۶۰ ماه مه ۲۲، انتساب از حزب «ماپای» (حزب کارگر) و تاسیس حزب «رافی» ۶۲، شرکت در انتخابات مجلس ششم و کسب ۱۰ کرسی در پارلمان ۶۵، ادغام حزب رافی در حزب کارگر (ماپای) او سپس تشکیل حزب جدید «لعام» (به سوی مردم) ۶۸، شرکت حزب لعام در انتخابات سال ۶۹ و کسب فقط چهار کرسی در پارلمان، پس از جنگ سوم اعراب و اسرائیل، مخالفت بالادامه اشغال کرانه باختیری رود اردن و نوار غزه به عنوان خطری برای امنیت اسرائیل ۶۷-۶۸. کنار گذاشتن فعالیت های سیاسی و ترک صحنه سیاست ۷۰-۷۱، فوت دسامبر ۷۳، پس از فوت: معروف به «مهندنس کشور اسرائیل و ساختار نظامی و اجتماعی آن» در جامعه اسرائیل، وی عاشق زبانهای خارجی و یادگیری آنها بود و به این زبانها گفتگومی کرد: عبری، روسی، یهودی (عبری-آلمنی)، فرانسه، آلمانی، انگلیسی، و تاحدی ایتالیابی. ضمناً وی قادر به خواندن متون یونانی، اسپانیابی و تا اندازه ای عربی بود.

آثار: ماوهمسایگان ما ۲۹، از طبقه به سوی مردم ۳۲، کارگر یهودی ۳۵، گزارش پیل و دولت یهود ۳۸، هنگامی که اسرائیل جنگید ۴۹، نوشته های اخیر ۵۲، نویزایی سرنوشت اسرائیل ۵۴، در تلاش و تقدا (۵) (ج) ۵۷، جنگ مادر سینا ۵۹، اسرائیل: سالهای چالش ۶۳، چیزهای آن طور که اتفاق افتاد ۶۵، یهودیان در سرزمینشان ۶۶، نامه هایی به پائولا و بچه ها ۶۸، مجموعه های مجدد ۷۰، اسرائیل: تاریخ شخصی ۷۱، نامه هایی به پائولا ۷۱، خاطرات (۵) (ج) ۷۱-۷۲، نامه ها (۲) (ج) ۷۱-۷۴، گفتگوی من با رهبران عرب ۷۲، عکس العمل های انگلی (منتشره در نیویورک)، وبالآخر تعداد زیادی مقاله های سیاسی، اجتماعی و غیره منتشره در نشریات گوناگون.

الجزایر»، فرمانده نیروهای مقاومت الجزایر در استانهای «اوران» و «اوجا»^{۵۶}، سرگرد در ارتش آزادی بخش ملی و نیز منشی ستاد مشترک، وزیر ورزش و جهانگردی (پس از استقلال الجزایر) ^{۵۷}، وزیر امور خارجه^{۵۸}، مشاور ریاست جمهوری ^{۵۹}، مارس ۱۹۲۹. رئیس هیات نمایندگی الجزایر در سازمان ملل ^{۶۰}، ع. دفتر سیاسی جبهه آزادی بخش ملی ^{۶۱}. ع. شورای انقلاب الجزایر^{۶۲}، رهبری مذاکرات با فرانسه ^{۶۳}، رهبری امور مربوط به ملی کردن صنعت نفت الجزایر ^{۶۴}: رهبری هیات نمایندگی الجزایر در بسیاری از کنفرانس‌های اتحادیه عرب و نیز سازمان اتحاد آفریقا^{۶۵}، گروه ^{۶۶}، کشورهای غیر متعهد ^{۶۷}، رئیس بیست و نهمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل ^{۶۸}، کنفرانس مقدماتی اجلاس وزرای اوپک ^{۶۹}، هفتمین اجلاس فوق العاده مجمع عمومی سازمان ملل متحد ^{۷۰}، رهبری هیات اعزامی به کنفرانس همکاریهای اقتصادی بین المللی در پاریس ^{۷۱}، رئیس هیات نم. الجزایر در اجلاس وزرای کشورهای اسلامی ^{۷۲}، معاور «بن جدید شاذلی» رئیس جمهوری الجزایر ^{۷۳}، انتخاب به عنوان رئیس جمهوری الجزایر (با حدود ۷۴٪ آراء انتخاباتی، و به عنوان تنها نامزد ریاست جمهوری و مورد حمایت نظام حاکم و ارتش کشور) آوریل ۱۹۷۹^{۷۴}، دریافت تعدادی نشان از کشورهای آفریقایی.

بودری. تعییب : ل. حقوق، د. علوم سیاسی، د. حقوق عمومی و حقوق خصوصی، دیپلمات تونسی، ت. سپتامبر ۱۹۲۵، تج. ۱۵. سوربن پاریس، ومو. عالی مطالعات علوم سیاسی فرانسه.

پیوستن به حزب نشودستور (در حال حاضر حزب سوسیالیست دستور)^{۷۵}، ع. کمیته مرکزی حزب ^{۷۶}، انجام خدمات حقوقی در فرانسه، ع. هیات تونسی مذاکرات خود مختاری تونس^{۷۷}، خدمت در وزارت خانه‌های کشور و امور خارجه تونس^{۷۸}، کاردار سیاسی تونس در پاریس^{۷۹}، معاون پارلمانی وزیر امور خارجه^{۸۰}، کاردار و سپس سفير در ایتالیا^{۸۱}-۸۲، سفير در جمهوری فدرال آلمان^{۸۳}-۸۴، وزیر پست و تلگراف و تلفن فوریه - نوامبر ۸۴، معاون دوم مجلس ملی تونس^{۸۵}-۸۶، سفير در اتحاد جماهیر شوروی مارس

۸۵ (سقوط از هواپیما به هنگام انجام ماموریت میانجیگری در جنگ ایران و عراق و به هنگام عزیمت به ایران).

بنی صدر، ابوالحسن : دک. جامعه شناسی و اقتصاد. ت. ۱۹۲۳ در همدان، تج. در پاریس (فرانسه).

ق. اق. : طرفدار جبهه ملی در دوران جوانی در اوایل دهه ۵۰، ع. جبهه ملی دوم و سازمانهای دانشجویی آن در اوایل دهه ۶۰، ع. موسس جبهه ملی سوم، ع. کنفرانسیون دانشجویان ایرانی (اتحادیه ملی) خارج از کشور، یار و همکار نزدیک و نیز مشاور آیت الله خمینی (رهبر انقلاب ایران) در دوران قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران.

ب. اق. : وزیر امور خارجه نوامبر- دسامبر ۷۹، انتشار روزنامه «انقلاب اسلامی»، ع. اولین مجلس خبرگان از تهران، اولین رئیس جمهوری اسلامی ایران ۸۰- ۸۱، رئیس قائم مقام فرمانده کل نیروهای مسلح کشور^{۸۲}، تشخیص عدم صلاحیت لازم به عنوان رئیس جمهوری کشور از سوی مجلس ایران ۸۱، فرار به پاریس به همراه مسعود رجوی (رهبر سازمان مجاهدین خلق) پس از خلع قدرت ۸۱، همکاری در تاسیس «شورای مقاومت ملی» با همکاری سازمان مجاهدین خلق (به رهبری مسعود رجوی) و حزب دموکراتیک کردستان (به رهبری عبدالرحمان قاسملو) و سایر گروههای مخالف علیه حکومت ج. ا. ا. رئیس شورای مقاومت ملی (با توجه به اختلاف همکاری و ترک عضویت شورای مقاومت ملی (با توجه به اختلاف نظر با شورا)، انتشار روزنامه «انقلاب اسلامی» در پاریس (درتبعد).

آثار: اقتصاد توحیدی، نفت و سلطه یانفتش نفت در توسعه سرمایه داری در پهنه جهان و زمان ۷۷، رابطه مادیت و معنویت ۷۷، نقدي بر: برچسب های ناچسب جهت طبقاتی اسلام ۷۸، موازن ها ۷۹، خودآگاهی (منافقان از دیدگاه ما)، مشکلات سیاسی موجود در ایران و راه حل اسلامی آن، موقعیت ایران و نقش مدرس ۷۷.

بوتفلیقه، عبدالعزیز : سیاستمدار الجزایری، ت. ۲ مارس ۱۹۳۷ در قوجا، تج. در مراکش.

دبیر کل منطقه ای اتحادیه مشترک دانشجویان مسلمان

جنوب تونس) ۸۷-، فوت (بر اثر سکته قلبی) ۶ آوریل ۲۰۰۰، دریافت نشان «زندگی» و نشان «اعتماد» الماس نشان از تونس، ملقب به «مبارز بزرگ» (تونس)، دریافت درجه دکترای افتخاری از چند دانشگاه، همکاری با «صدای تونس» ۲۷-۳۲. آثار: دستور و فرانسه، ۲۷ تونس و فرانسه ۵۵.

بورقيبه (پسر)، حبيب: ل. حقوق، دیپلمات و سیاستمدار تونسی، ت. ۹ آوریل ۱۹۲۷ در پاریس. تح. دن. حقوق داها. پاریس و گرنوبل.

همکاری و مشارکت درنهضت آزادی بخش ملی بویژه در سالهای ۵۴-۵۱، کارآموزی و کالت حقوقی در تونس ۵۴-۵۶، رئیس دفتر وزیر امور خارجه ۵۶، مشاور سفارت تونس در واشنگتن (آمریکا) ۵۶-۵۷، سفیر در ایتالیا ۵۷-۵۸، سفیر در فرانسه ۵۸-۶۱، سفیر در آمریکا ۶۱-۶۲ (همزمان سفیر در کانادا و مکزیک)، رئیس دفتر ریاست جمهوری تونس ۶۴، معاون مدیر کل حزب سوسیالیست دستور ۶۴-۶۹، ع. مجلس ملی نوامبر ۶۴-، وزیر مشاور در امور خارجه ۶۹-۶۴، وزیر امور خارجه ۶۹-۷۰، وزیر دادگستری ۷۰- نوامبر ۷۰، مشاور ویژه ریاست جمهوری دسامبر ۷۰-، رئیس و مدیر عامل تعداد زیادی شرکتهای تجاری و صنعتی تونس، رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل سابق بانک توسعه اقتصادی تونس ۷۱، رئیس مرکز توسعه صادرات تونس، رئیس بانک بین المللی عرب تونس، شرکت در بسیاری از اجلاس‌های رسمی ویژه سازمان ملل و سازمان اتحاد آفریقا وغیره، دریافت حمایل بزرگ و نشان استقلال جمهوری تونس، نشان کارگزار بزرگ، نشان لژیون دونور (فرانسه)، و دریافت بسیاری نشان‌های خارجی.

بوزغوب، محمد طاهر: سیاستمدار الجزایری، ت. ۲ فوریه ۱۹۴۷ در «المین».

احراز مسئولیت‌های گوناگون اجرایی در «مجلس ملی خلق» الجزایر، مدیر عامل خطوط هوایی الجزایر ۸۰-۸۱، مدیر عامل « مؤسسه ملی توتون و دخانیات» الجزایر ۸۱-۸۸، وزیر صنایع سبک ۸۸-۸۹، ع. کت. مرکزی جبهه آزادی بخش ملی الجزایر ۷۹-.

۶۵-۷۰، همزمان سفیر در لهستان فوریه ۶۷، سفیر در بلژیک و لوکزامبورگ ۷۰-۷۲، سفیر در مراکش ۷۲-۷۷، سفیر در الجزایر ۷۳-۷۵، سفیر در اسپانیا فوریه ۷۵-نم. دائم تونس در سازمان ملل؛ رئیس هیات اعزامی تونس به کفرانس حقوق دریایی ۶۱، در کفرانس روابط دیپلماتیک وین ۶۰، رئیس کمیته اداری و بودجه در کفرانس روابط کنسولی وین ۶۳، رئیس کمیته اداری و بودجه مجمع عمومی سازمان ملل ۶۵؛ دریافت حمایل بزرگ و نشان جمهوری، دریافت نشان بزرگ استقلال.

بورقيبه (پدر)، حبيب بن على: لیسانس حقوق، دیپلم عالی ادبیات، علوم سیاسی و حقوق، سیاستمدار تونسی (رئیس جمهوری سابق)، ت. ۱۹۰۲ در «موناستیر»، تح. کالج صدیقی در تونس، دا. پاریس، دانشکده آزاد علوم سیاسی. شروع فعالیت‌های سیاسی و روزنامه نگاری ۲۸-، ع. حزب دستور ۲۱، برداشتن موانع موجود و تشکیل حزب «اندوستور» (ازسوی فرانسویها غیر قانونی اعلام شد) ۳۴، زندانی شدن توسط حکومت استعماری فرانسه ۳۴-۳۶، و نیز ۳۸-۴۲، فرار به یکی از کشورهای خاورمیانه ۴۵، وارد شدن در روند مبارزات استقلال خواهی و آزادی بخش تونس ۴۵-۴۹، انجام یک رشته مسافرت‌های جهانی برای شناساندن مبارزات استقلال خواهی مردم تونس و کسب پشتیبانی آنان ۵۱، در خلال انجام مذاکرات آزادیخواهان تونس با دولت فرانسه، دستگیری و زندانی شدن در نقاط مختلف تونس و فرانسه ۵۲-۵۴، آزادی از زندان ۵۴، تحت نظر در خاک فرانسه در خلال انجام مذاکرات مربوط به استقلال تونس ۴۵-۵۵، اجازه بازگشت به تونس پیرو انجام مذاکرات فرانسه- تونس و در نهایت اعطای استقلال به تونس ۵۵، رئیس مجلس ملی تونس، نخست وزیر، و رئیس شورا ۵۶-۵۹، همزمان وزیر امور خارجه و وزیر دفاع کشور ۵۶-۵۹، رئیس جمهوری تونس ۵۷-۵۸، رئیس کابینه تونس (نخست وزیر) ۵۷-۵۸، رئیس جمهوری تونس ۵۸-۵۹، رئیس مادام العمر ۷۴، رئیس مادام العمر ۷۵، رئیس سوسیالیست دستور (حزب نئودستور سابق) ۱۸ مارس ۱۸، رئیس مادام العمر «حزب سوسیالیست دستور» (حزب نئودستور سابق) ۷۴، واگوئی از قدرت ۷ نوامبر ۸۷ (به وسیله زین العابدین بن على، رئیس جمهوری فعلی تونس)، تحت نظر در منزل (در «مورناگ» در

الجزایر^{۵۴}، انتخاب به عنوان هماهنگ کننده کمیته پنجگانه جبهه آزادی بخش ملی الجزایر در خلال اجلاس نیمه دوم زوئن ۵۴ در شهر الجزیره، پس از سازماندهی انقلاب الجزایر عزیمت به خارج از الجزایر ۲۶ اکتبر^{۵۴}، زندانی در خارج از الجزایر (فرانسه) ۵۶-۵۲، معاون نخست وزیر و وزیر مشاور در دولت موقت در تبعید الجزایر (در تونس) ۱-۶۲، پس از استقلال الجزایر بازگشت به کشور و نایب رئیس دولت موقت الجزایر (پس از استقلال) ۶۲-۶۱. تاسیس حزب «انقلاب سوسیالیست» ۶۲، ع. اداره سیاسی (ارشاد و امور خارجی) دولت موقت الجزایر، زندانی (در دوران حکومت احمد بن بلة) زوئن-نوامبر ۶۳، موسس و رئیس «کت. ملی دفاع از انقلاب»^{۶۴}، تبعید به فرانسه و مراکش و زندگی در آنجا^{۶۴-۶۲}، محکوم به اعدام به طور غیابی (در زمان حواری بومدین)^{۵۵}، بازگشت از مراکش (تبیعد گاه) به الجزایر و رئیس شورای حکومتی پنج نفری الجزایر ژانویه ۹۲، دستور انحلال مجلس ملی الجزایر و ابطال نتایج انتخابات پارلمانی کشور (که به پیروزی قاطع نمایندگان «جبهه نجات اسلامی» در تاریخ ۲۶ دسامبر ۱۹۹۱ انجامیده بود)،^{۹۲} ضمناً دستور انحلال وغير قانونی شدن حزب «جبهه نجات اسلامی» مارس ۹۲، ترور و فوت ۲۹ زوئن ۹۲ (توضیح: بر اساس دو فرضیه متفاوت انجام ترور بوضیاف اولأ به اعضای بنیادگرای جبهه نجات اسلامی، و ثانیاً به شاذلی بن جدید رئیس جمهور اسبق الجزایر که در ژانویه ۱۹۹۲ مجبور به استغفار شد نسبت داده می شود).

بوطالب، عبدالهادی: سیاستمدار مراکشی، ت. ۲۳ دسامبر ۱۹۲۳ در «فان»، تج. ۱۵. المقاومین در «فان». اس. تاریخ و ادبیات عرب و مردمی شاهزاده حسن و شاهزاده عبدالله، ع. موسس حزب دموکراتیک استقلال ۴۴-۵۱، مبارزه در راه استقلال مراکش از طریق حزب مذکور و در همین راستا شرکت در اجلاس سازمان ملل در پاریس ۵۱ و کنفرانس مذاکرات «آکس لوین»^{۵۴-۵۶}، وزیر کار و امور اجتماعی در دولت «بطای»^{۵۶}، سر دبیر مجله «اکرای العام» ۵۶-۶۱، سفیر مراکش در سوریه فوریه ۶۲؛ اشتغال در وزارت اطلاعات، جوانان و ورزش ۶۲-۶۳، وزیر مسئول امور موریتانی و صحرانوامر ۶۳، وزیر دادگستری ۶۴-۶۷، وزیر آموزش ملی و

بوسته، محمد: ل. حقوق، سیاستمدار مراکشی، ت. ۱۹۲۵ در شهر مراکش، تج. ۱۵. سوربن پاریس، موسسه مطالعات عالی پاریس.

شرکت در کنگره کشورهای ضد امپریالیسم (به نمایندگی از سوی حزب استقلال مراکش)^{۴۹}، شرکت در کنگره دانشجویان عرب در «لیندن» (از سوی همان حزب)، و سپس شرکت در کنگره دانشجویان شمال آفریقا در تونس^{۵۰}، ع. هیات سیاسی برقراری روابط دیپلماتیک مراکش- فرانسه و نیز مراکش- اسپانیا، ع. هیات نم. مراکش در سازمان ملل، و کالت حقوقی در کازابلانکا^{۵۱-۵۶}، پیوستن به حزب استقلال و مدیر نشریه حزبی «الاستقلال»^{۵۵}، ع. دفتر سیاسی حزب^{۵۶}، ع. کت. اجرایی حزب^{۶۳}، دبیر کل حزب استقلال^{۷۴-۷۸}، وزیر^{۷۸}- مجدد^{۷۸}- وزیر امور عمومی و اصلاحات اداری زوئن ۶۰، وزیر مشاور در امور خارجه^{۵۶}، وزیر دادگستری^{۶۱-۶۳}، وزیر مشاور مارس- اکتبر^{۷۷}، مجدد^{۷۷}، وزیر مشاور در امور خارجه^{۷۷-۷۸}، نم. مجلس مراکش^{۷۷}، وزیر مشاور در امور تعاون اکتبر^{۷۷-۷۸}، معاون پارلمانی نخست وزیر مراکش^{۷۷}، وزیر مشاور در دولت موقت^{۸۵}، ع. هیات‌های نم. مراکش اعزامی به اروپا و آفریقا، نم. ویژه ملک حسن دوم (پادشاه مراکش)، در: نهمین اجلاس عرب در بغداد^{۷۸}، شانزدهمین اجلاس کشورهای آفریقایی در «مونروویا»^{۷۹}، نوزدهمین اجلاس کشورهای آفریقایی در آدیس آبابا^{۸۳}.

بوضیاف، محمد: مبارز انقلابی و سیاستمدار الجزایری، ت. ۲۳ زوئن ۱۹۱۹ در شهر «مسیله». ع. حزب «الشعب» (مردم) و مبارزات ضد استعمار فرانسه از طریق حزب یاد شده در خلال ج. ج. ۲، مسئول حزبی ناحیه «سطیف»^{۴۶}، ع. سازمان ویژه انقلابی در شهر «قسطنطینیه» و همکاری با برخی از رهبران انقلاب الجزایر (نظری بن بلعید، بن مهیدی وغیره)^{۴۷}، نجات از یک سوء قصد علیه جان وی^{۵۰}، انجام فعالیت‌های انقلابی و ضد استعماری به صورت زیرزمینی و مخفی^{۵۰}-۵۰، فرار به فرانسه و مسئول سازماندهی و تشکیلات حزب الشعب در پاریس، بازگشت به الجزایر و مشارکت در تاسیس «کمیته انقلابی وحدت و کار» مارس^{۵۴}، ضمناً عضو موسس «جبهه آزادی بخش ملی

انجام فعالیت‌های استقلال خواهی مراکش، انجام وکالت حقوقی در کازابلانکا^{۵۲}-۵۶، دادستان طنجه^{۵۶-۵۷}، دادستان دادگاه استیناف^{۵۷-۵۸}، وزیر کار و امور اجتماعی دسامبر^{۵۸} مه^{۶۰}، وزیر دادگستری اکتبر^{۷۷}-، نخست وزیر و وزیر دادگستری مارس^{۷۹}، اولین رئیس انجمن شهر کازابلانکا^{۶۲-۶۳} مه^{۶۴}، ع. سابق اتحاد ملی نیروهای خلقی، دریافت مدال «مرز سبز»، نم. پارلمان از شهر کازابلانکا، انجام فعالیت‌های وکالت دادگستری در کازابلانکا، پنج مرحله انتخاب در کانون وکلای (دادگستری) کازابلانکا و در سه نوبت رئیس کانون وکلا، مجددأ نخست وزیر نوامبر^{۸۳}، وزیر کشور نوامبر^{۸۴}، در حال حاضر هبیر حزب «اتحاد قانون اساسی» مراکش.

البوعلی، ناصر سیف : ل. اقتصاد، دیبلمات عمانی، ت. ۹ زانویه ۱۹۲۵ در دار السلام (تازاییا). معاون مدیر کل اطلاعات در زنگبار^{۵۶-۵۷}، معاون وزیر اعظم^{۶۰-۶۵}، معاون وزیر کار و تجارت^{۶۰-۶۳}، مدیر اعظم وزیر برنامه ریزی و توسعه سپتامبر^{۶۴}-فوریه^{۶۵}، معاون شرکت در دارالسلام^{۶۵-۶۸}، مدیر ارشد اداره امور مالی در امارات عربی متحده^{۶۹-۷۰}، مدیر امور اجتماعی و قائم مقام مدیر اطلاعات در عمان^{۷۱}، مدیر کل اطلاعات و توریسم^{۷۲-۷۳}، کاردار سفارت عمان در لندن فوریه-ژوئن^{۷۳}، سفیر فوق العاده و وزیر مختار عمان در انگلستان فوریه-ماه مه^{۸۰}، رئیس اداره امور کنسولی وزارت امور خارجه عمان ژوئن^{۸۰-۸۲}، رئیس اداره آسیا و استرالیا در وزارت امور خارجه ماه مه^{۸۲-۸۳}. مشاور سابق دیوان سلطان عمان، ع. تعدادی از انجمن‌های گوناگون.

بولارد، سر برادر ویلیام^۱ : دیبلمات انگلیسی، ت. ۵، دسامبر ۱۸۸۵ در حومه لندن. اشتغال در وزارت امور خارجه انگلستان^{۹۰-۹۱}، کفیل معاون کنسول انگلیس در شهر بیروت (قلمرو عثمانی)^{۹۰-۹۱}، معاون کنسول در «تفلیس»^{۱۰-۱۱}، کفیل کنسول در طرابیزان (عثمانی)^{۱۲}، در «ارز روم» (عثمانی)^{۱۳}، کفیل کنسول در بصره^{۱۴}، مشاور امور کشوری حاکم نظامی بصره^{۱۴}، کارمند سیاسی در «کفری»^{۱۸}، معاون خزانه‌داری

هنرهای زیبا^{۶۷}، وزیر کشور^{۶۸}، وزیر امور خارجه^{۶۹-۷۰}، رئیس پارلمان مراکش^{۷۰-۷۱}، سفیر در آمریکا^{۷۵-۷۷}، اس. حقوق اساسی و نهادهای سیاسی «در دا. محمد پنجم» در رباط، مشاور ملک حسن دوم (ر. ک.)^{۷۷-۷۸}، وزیر مشاور در امور اطلاعات اکتبر^{۷۸}-، دریافت مدال‌ها و نشانهایی از مراکش، فرانسه، اسپانیا، ایتالیا، تونس و مصر.

آثار: آثاری در زمینه‌های فرهنگی و ادبیات.

بو عبید، عبدالرحیم : ل. حقوق، سیاستمدار و حقوقدان مراکشی، ت. ۲۳ مارس ۱۹۲۰، تج. در رباط، و. ۱۵، پاریس.

دانشجو و نیزنم. حزب استقلال در پاریس^{۴۵-۵۰}، ع. کمیسیون اجرایی حزب استقلال، مدیر نشریه حزبی «الاستقلال»^{۵۰-۵۲}، مسئول امور سیاسی در نهضت اتحادیه تجاری^{۵۰-۵۲}، در زندان^{۵۲-۵۴}، نم. حزب استقلال در فرانسه^{۵۴-۵۵}، نم. مراکش در کنفرانس - Aix Bains^{۵۵}، وزیر کشور در اولین حکومت مراکش پس از استقلال نوامبر^{۵۵}، ع. هیات نم. مراکش در کنفرانس استقلال در پاریس^{۵۶}، سفیر مراکش در فرانسه آوریل - نوامبر^{۵۶}، وزیر دارایی^{۵۶-۵۸}، معاون سورای وزیران^{۵۹-۶۰}، ع. جناح چپ حزب استقلال، مشارکت در تاسیس و رهبر «اتحاد ملی نیروهای خلقی»^{۵۹-۶۲}، استعفا از مقام وزارت^{۶۰}، ع. انتخاب به عنوان مدیر کل اتحاد ملی نیروهای خلقی^{۶۲}، ع. پارلمان از «کنیتره»^{۶۳}، وکیل حقوقی اتحاد ملی نیروهای خلقی (در تلاش علیه ملک حسن دوم)^{۶۳-۶۴}، ع. کمیته مرکزی جبهه ملی^{۶۴}، ع. جناح رباط (جناح چپ) اتحاد ملی نیروهای خلقی^{۶۶-۶۷}، مشارکت در تاسیس حزب جدید «اتحادیه سوسیالیست نیروهای خلقی»^{۶۷}، مدیر اول حزب یاد شده، وزیر کشور^{۶۷}، وزیر مشاور مارس - ژوئن^{۶۷-۶۸}، ع. شورای دفاع ملی مارس^{۶۸}، مجددأ وزیر کشور نوامبر^{۶۸-۶۹}، نم. مجلس از «محمدیه» سپتامبر^{۶۹}.

بو عبید، معاتی : ل. حقوق، ل. حقوق خصوصی، حقوقدان و سیاستمدار مراکشی، ت. ۱۱ نوامبر ۱۹۲۷ در کازابلانکا، تج. دا. «بوردو» در فرانسه.

رهبر جبهه ملی آزادی بخش (حزب سیاسی الجزایر پس از انقلاب و استقلال)، فرمانده کل نیروهای مسلح کشور، وزیر دفاع و رئیس جمهوری کشور زوییه ۵-ژوئن ۷۶، مجدد رئیس جمهوری الجزایر پیرو انعام نظر خواهی عمومی ژوئن ۷۸-۷۶، فوت (پیرو بیماری) ۷۸.

بومزه، بشیر : سیاستمدار الجزایری.

رهبر جبهه آزادی بخش ملی (FLN)، وزیر سابق کار، وزیر اقتصاد ملی سپتامبر ۶۳-۶۴، وزیر صنعت و انرژی دسامبر ۶۴-ژوییه ۶۵، وزیر تولیدات صنعتی ۶۵-۶۶، ع. شورای انقلاب الجزایر (در دوران ریاست جمهوری حواری بومدین) ۶۶، وزیر اطلاعات ۶۶-.

بهشتی، آیت الله دکتر سید محمد حسینی : درجه اجتهاد، دک. الهیات، ت. ۱۹۲۸ در اصفهان (در یک خانواده روحانی)، تح. متوسطه در اصفهان، حوزه علمیه اصفهان، حوزه علمیه قم (شاگرد آیت الله روح الله خمینی، و آیت الله علامه سید محمد حسین طباطبائی)، دانشکده الهیات دا. تهران.

ق. اق: تأسیس دیبرستان «دین و دانش» در قم و انجام تدریس ۶۵-۶۰، ع. شورای روحانیت هیأت های مؤتلفه اسلامی ۶۲-۶۰، امام مسجد «امام علی (ع)» و مرکز اسلامی هامبورگ در آلمان (منصب از سوی آیت الله بروجردی) ۶۵-۶۰، پس از بازگشت از آلمان اقدام به تشکیل جلسات تفسیر قرآن، پژوهش و تدوین معارف اسلامی (از جمله باکمک و همکاری چند نفر از یاران و همفکران خود اقدام به تدوین دوره کامل معارف اسلامی کرد که با فوت ایشان ناتمام ماند). انجام تدریس، تشکیل جلسات پرسش و پاسخ اجتماعی، سیاسی، علمی و عقیدتی و تلاش برای تربیت کادرهای مبارزاتی و انقلابی ۷۹-۷۶، بازداشت وزندانی در سه مرحله جداگانه توسط «ساواک» ۷۰-۷۸، ایفای نقش موثر در سازماندهی تظاهرات و راهپیماییهای گسترده مردم در ماههای قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ۷۸، مشارکت در تأسیس «جامعه روحانیت مبارز تهران»، قبل از پیروزی انقلاب: ع. شورای انقلاب (منصب رهبر انقلاب). ب. اق.: ع. شورای انقلاب، ع. موسس و نیز ع. شورای مرکزی «حزب جمهوری اسلامی» (به همراه آقایان حجج اسلام:

بین النهرين ۱۹، فرماندار نظامی بغداد در جریان انقلاب عراق (ماه مه ۱۹۲۰) ۲۰، خدمت در بخش خاورمیانه اداره مستعمرات انگلستان ۲۱، نم. و کنسول انگلستان در جده (حجاز) (وی در دوران خدمت در حجازیکی از عوامل اصلی زمینه ساز به قدرت رساندن خاندان سعودی بود، چنانکه در بدو امر «ابن سعود» در تاریخ ۸ ژانویه ۱۹۲۶ خود را پادشاه حجاز خواند!) ۲۳-۲۵، کنسول انگلستان در آتن (یونان) ۲۵-۲۸، در آییس آبابا (ایتیوبی) ۲۸، سرکنسول در مسکو ۲۰، سرکنسول در لینینگراد ۳۱-۳۴، وزیر مختار انگلیس در عربستان سعودی ۳۶-۳۹، وزیر مختار در ایران (در این دوران وی عامل ابلاغ دستور و اجرای تصمیم انگلستان راجع به خلع قدرت رضا شاه و تبعید وی به جزیره موریس و نیز به سلطنت رساندن محمد رضا پهلوی بود!) ۳۹-۴۴، سمت سفیر کبیر در ایران ۴۴-۴۶، بازنشسته از خدمات دولتی و سیاسی (در زمان اشتغال در ایران) مارس ۴۶، مدیر «مؤسسه مطالعات استعمار» در دا. آکسفورد ۵۱-۵۶، ع. گروه حکومت «مدرسه مطالعات شرقی و آفریقایی» دا. لندن ۵۲-۵۶، ع. هیات حل اختلاف و سازش واحده بوریمی (در جنوب خلیج فارس) ۵۴-۵۵، دریافت سه نشان مهم از دولت انگلستان.

آثار : انگلستان و خاورمیانه ۵۲ (متن تجدید نظر شده ۶۴)، شترهای باید بروند (اتوبیوگرافی، باهمکاری کلامونت اسکرین) (ترجمه به فارسی ۸۳).

1. Bullard, Sir Reader

بومدین، سرهنگ هواری : نظامی و سیاستمدار الجزایری، ت. ۱۹۲۷، ت. مو. اسلامی در «کنستانتن» الجزایر، دا. «الاژهه»، قاهره، و دانشکده های نظامی در الجزایر.

اشغال به خدمت آموزگاری، همکاری و فعالیت در جبهه آزادی بخش ملی الجزایر در قاهره، فرمانده «ارتشر آزادی بخش ملی» در تونس ۶۰-۶۲، در الجزیره ۶۲-۶۰، وزیر دفاع ملی ۶۲-۶۰، معاون شورای انقلاب الجزایر ۶۳-۶۵، معاون شورای انقلاب الجزایر ۶۵-۶۴، کودتای نظامی علیه بن بلأ ۱۹ ژوئن ۶۵، رئیس شورای انقلاب الجزایر ۶۵-۶۷، نخست وزیر ژوییه ۶۵-۶۷.

مقدمه و تصحیح اسرار التوحید فی مقامات الشیخ ابی سعید ۳۴، چاپ رساله حواریّه (تالیف عبید الله بن محمود شاشی معروف به خواجه احرار) (ضمیمه اسرار التوحید) ۳۴، مقابله و تصحیح التوسل الی الترسل (تالیف بهاء الدین محمد بن موسید بغدادی) ۳۶، تصحیح و تعلیقات بر تاریخ بیهق ۳۸، تلخیص اسرار التوحید فی مقامات الشیخ ابی سعید (برای دیبرستانها) ۴۱، و چند مقاله.

بیانی، مهدی: دک.، کتابدار ایرانی، ت. ۱۹۰۶، تج.
۱۵. تهران.

کتابدار دانشسرای عالی ایران (تهران)، ومدرس دن.
ادبیات دا. تهران ۳۳، رئیس آموزش و پرورش استان اصفهان ۴۰، بازرس ویژه و معاون مدیر کل وزارت هنر و صنایع مستظرفه ۴۱، مدیر کتابخانه ملی تهران ۴۲، مدیر کتابخانه سلطنتی ۵۷-۵۷، رئیس کتابخانه ملی ۵۷، استاد دانشسرای عالی ۶۷-۶۱، اس. دانشکده هنر ۶۷-۶۳، فوت ۶۷.

آثار: نمونه-روخوانی فارسی ۳۸، راهنمای گنجینه قرآن ۴۸، نمونه‌های خوشنویسی موجود در کتابخانه ملی ۴۸، نمونه‌های خوشنویسی موجود در کتابخانه سلطنتی ایران ۵۱، احوال و آثار میر عماد ۵۲، احوال و آثار خوشنویسان و نستعلیق نویسان (۲ ج) ۶۶-۶۹، سه مقاله شیخ شهاب الدین سهروردی ۲۸-۴۰، مقاله سوانح فی العشق احمد غزالی ۴۳، بدایع الزمان (تاریخ افضل) ۴۷.

بیتات. ریاح: سیاستمدار الجزایری، ت. ۱۹ دسامبر ۱۹۲۵ در منطقه کنستانتنین.

پیوستن به حزب خلق الجزایر ۴۰، پیوستن به «جنپیش پیروزی آزادی دموکراتیک» ۴۷، مشارکت در تاسیس سازمان پیروزه ۴۸، مشارکت در تاسیس «کمیته انقلابی اتحاد و اقدام» ۵۴، بعداً مشارکت در تاسیس «جبهه آزادی بخش ملی»، دستگیر و زندانی ۵۵-۶۲، تبعید به فرانسه تا سال ۶۲ (استقلال الجزایر)، اعتصاب غذا به جهت تبدیل وضعیت از زندانی معمولی به زندانی سیاسی و سپس اعتصاب به عنوان وزیر کشور در دولت مؤقت انقلابی جمهوری الجزایر (در حال تبعید) در کشور تونس ۵۸، ع. دفتر سیاسی و مسئول نشریه ارگان حزب

باهنر، موسوی اردبیلی، خامنه‌ای، و هاشمی رفسنجانی ۲۹ فوریه ۷۹، ع. شورای مرکزی جامعه روحانیت مبارز تهران، اولین دبیر کل حزب جمهوری اسلامی، ع. و معاون اولین مجلس خبرگان (برای تدوین قانون اساسی) اوت ۷۹. رئیس دیوان عالی کشور ۸۱-۸۲، فوت (شهادت) در حادثه انفجار بم در دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی (به همراه بیش از ۷۰ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی، و مسئولان رده بالای کشور) ۸۱ (۷ تیر ماه ۱۳۶۰ ش.).

آثار: موضع ما (تألیف مشترک)، شناخت از دیدگاه فطرت ۲۰۰۰؛ بررسی و تحلیلی از جهاد، عدالت، لیبرالیسم و امامت.

بهمنیار، احمد: مورخ، ادیب و استاد ایرانی، ت. ۱۸۸۴ در شهر کرمان، تج. تحصیلات قدیمی در کرمان (نژد پدرش).

در دوران نهضت مشروطه خواهی پیوستن به «حزب دموکرات کرمان»، و بعداً انتشار روزنامه هفتگی «دهقان» (ارگان حزب دموکرات) در کرمان ۱۱ (تادوسل منتشر می‌شد ۱۱-۱۳)، تبعید از کرمان به فارس به جرم فعالیت‌های سیاسی و آزادیخواهی و زندان شدن در شیراز به مدت ۱۴ ماه در خلال ج. ا.، پس از آزادی از زندان شروع خدمت در وزارت دارایی (مالیه)، و سپس بازرس «اداره تحدید تریاک» در استان خراسان به مدت هفت سال، انتشار روزنامه «فکر آزاد» در مشهد ۱۸ (ژوئن ۲۲-۲۴)، و بعد از انتقال به تهران ادامه انتشار آن روزنامه در تهران ۱۰ نوامبر ۲۴-، اشتغال در وزارت معارف (فرهنگ) و رئیس دارالملعین (دانشسرای عالی) شهر تبریز ۲۶-۲۷، اشتغال در وزارت عدله (به دعوت وزارت خارجه) و قاضی دادگاه در قزوین و همدان ۲۷-۲۸، مجدداً اشتغال در وزارت معارف و ادامه تدریس، از جمله تدریس زبان و ادبیات عرب در دانشسرای عالی و مدرسه عالی سپهسالار ۲۸-، پس از تاسیس دا. تهران (۱۳۱۳ ش.). اس. زبان و ادبیات عرب در دانشکده ادبیات دا. تهران ۱۲ (۵۵ نوامبر ۱۲ آبان ماه ۱۳۴۴ ش.). بهمنیار جدا از فعالیتهای پژوهشی و تدریس، ضمناً شعر هم می‌سرود و «دهقان» تخلص می‌کرد.

آثار: تحفه احمدیه در شرح الفیه (۲۱ ج) (کرمان)، ۱۱

۵۵-۴۲ (کناره گیری در زمان ریاست دکتر منوچهر اقبال عامل نفی استقلال دانشگاه تهران)؛ تأسیس و رئیس گروه «فرهنگی هدف» و مدارس ملی گوناگون در خلال سالهای فعالیت (در سال ۱۳۵۳ ش. گروه مذکور دارای ۱۳ مدرسه و ۱۵ هزار دانش آموز روزانه و شبانه بود) ماه مه ۴۸ / ۴ خرداد ماه ۱۳۲۷ ش. پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران بر اساس مصوبه «شورای انقلاب» در اسفند ماه ۱۳۵۸ مدارس ملی و از جمله مدارس هدف تعطیل و دولتی شدند، شروع تدریس در دانشگاه تهران (مدارس درس «مناظر و مرایا» - پرسپکتیو) ۴۵-۴۶، رئیس هیات مدیره و مدیر عامل گروه فرهنگی هدف ماه مه ۷۶-۴۸، سفر به انگلستان و فرانسه و هلند با پورس «شورای فرهنگی بریتانیا» برای مطالعه درباره مدارس داری دسامبر ۵۰-ژوئن ۵۱، تدریس در پلی تکنیک (بعداً دا. امیر کبیر) و دانشسرای عالی ۵۵-۵۶ دریافت جایزه «کتاب سال» (بخاطر ترجمه کتاب: «سرگذشت علم» اثر «جورج سارتون»)، موسس و رئیس «اج. ملی مدارس هماهنگ» و نیز «شرکت تامین نیازمندیهای آموزشی مدارس» (شرکت «تنام») ۵۹-۵۶، سفر به آمریکا (بنا به دعوت آن کشور) در چارچوب «برنامه رهبران» برای مطالعه مدارس داری دسامبر ۵۶-ژوئن ۶۱، معاون وزارت فرهنگ (در وزارت دکتر خانلری) ۶۲-ماه مه ۶۳ (استعفاء)، بازنشستگی از خدمات دولتی (وزارت فرهنگ) و تشدید فعالیت‌های آموزشی- فرهنگی در گروه فرهنگی هدف ۶۳ - به مراره اعضای هیات مدیره گروه فرهنگی هدف، سفر به کشورهای خاورمیانه (با هزینه شخصی) آوریل ۷۵ به همراه اج. ملی مدارس هماهنگ سفر به سوری (با هزینه شخصی) ۷۶، همکاری با دا. صنعتی آریامهر (بعداً صنعتی شریف) در ویرایش متون ریاضی و فیزیک ۷۷-۷۶، همکاری با دانشنامه ایران و اسلام ۷۷-۷۹، همکاری با انتشارات خوارزمی در ویرایش متون علمی ۷۹-۸۲، همکاری با شرکت خوارزمی و فرهنگی (وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش انتشارات علمی و فرهنگی) (وابسته به وزارت فرهنگ و فرهنگی عالی) در ترجمه و سرویراستاری «زنگیننامه علمی دانشواران» ۸۲-فوریه ۹۲، ارائه پیشنهاد تاسیس «بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی» به وزارت فرهنگ و آموزش عالی اوت ۸۸ (۲۸ مرداد ماه ۱۳۶۷)، تشکیل نخستین جلسه هیات امنی بنياد: فوریه ۹۲ (بهمن ماه ۱۳۷۰)، انتصاب به عنوان سرپرست هیات علمی بنياد و نیز رئیس هیات امنی بنياد آوریل ۹۲ -، انتصاب به

۶۲-۶۳، معاون نخست وزیر سپتامبر ۶۲-ماه مه ۶۳، معاون سوم نخست وزیر ماه مه - سپتامبر ۶۳، تبعید به فرانسه ۶۲-۶۵ بازگشت به الجزایر و سپس وزیر کشور ۶۵-۶۶، وزیر مشاور در امور حمل و نقل ۶۶-۷۷، رئیس مجلس ملی خلق (پارلمان الجزایر) مارس ۷۷-، کفیل رئیس جمهوری الجزایر (پس از مرگ حواری بومدین- ر. ک. - به طور موقت تا انتخاب بن جدید شاذلی- ر. ک. - به عنوان رئیس جمهوری جدید (الجزایر) دسامبر ۷۸- فوریه ۷۹ (به مدت ۴۵ روز)، ع. دفتر سیاسی جبهه آزادی بخش ملی.

بیوشک، استاد احمد (ل. ریاضی، ریاضیدان، پژوهشگر و نویسنده ایرانی، ت. ۲۴، زاده ۱۹۰۷ (جمعه ۴ بهمن ماه ۱۲۸۵ ش) در تهران، تح. مدرسه آیانس (فرانسوی) تهران، دارالمعلمین عالی (دانشسرای عالی، همکلاس پروفوسور محسن هشتودی).

ترجمه کتاب «مردی که طلا میسازد» در سن ۱۷ سالگی (چاپ و انتشار در سال ۱۳۱۴ ش. ۲۴)، نگارش اولین مقاله خود به زبان فرانسه (در رثای معلم فیزیک خود «موسیو پاریه» فرانسوی پس از فوت وی) ۲۹، تحصیل در دارالمعلمین عالی در رشته ریاضیات (شاگرد: غلامحسین رهنما، رضا زاده شفق، بدیع الزمان فروزانفر) اکتبر ۲۹-ماه مه ۳۲، انجام خدمت سربازی در رسته توبخانه بسا درجه نایب (ستوان) سومی وظیفه (به مدت یک سال) ۳۳، تلاش در راه تاسیس «جامعه لیسانسیه های دارالمعلمین عالی» ۳۳، اشتغال در وزارت «معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه» (وزارت فرهنگ بعدی) فوریه ۳۴-ماه مه ۶۳، و تدریس دروس: ریاضی، فیزیک، علوم طبیعی و زبان خارجی در سالهای گوناگون دوره متوسطه (از جمله در دبیرستانهای: سن لویی، معرفت و دارالفنون)، رئیس امور استخدام شهرستانها در وزارت معارف ۳۵-، ع. هیات مدیره «جامعه لیسانسیه های دارالمعلمین عالی» ۴۱-۴۵، چاپ نخستین اثر (ترجمه) وی ۴۵، چاپ نخستین کتاب درسی هندسه (برای دوره متوسطه) ۴۱، نایب رئیس اج. مدارس ایران ۴۱-؛ پس از استقلال دانشگاه تهران از وزارت معارف، انتقال به دانشگاه تهران و رئیس کارگزینی آن سازمان (در زمان دکتر علی اکبر سیاسی به عنوان وزیر معارف و رئیس دانشگاه تهران

(ترجمه) ۷۰، زندگینامه علمی دانشوران (مسترجم و ناظر علمی) ۸۷- (ج)، رهبر علم (ایزاک آسیموف، ترجمه) ۸۲، فرض و اسطوره در فیزیک نظری (ترجمه مشترک) ۷۷، فرهنگ اندیشه نو (ترجمه مشترک) ۸۰، فرهنگ علم (ترجمه مشترک) ۹۳، فلسفه ریاضی (ترجمه) ۷۰، کارنامه بزرگان ایران (نویسنده همکار) ۶۱، کتابهایی که دنیا را تغییر دادند (ترجمه مشترک) ۵۷، کمون پاریس (ترجمه) ۸۰، گاهنامه تطبیقی سه هزار ساله: تطبیق تاریخ‌های ایرانی و هجری قمری و میلادی ۱۲۶۰-۲۰۰۰ هـ.ق. ۶۳۹۱-۲۶۲۱ م. (ویرایش ۲) ۹۴، میراث ایران (ترجمه مشترک) ۸۷، علم و زندگی (ترجمه مشترک و ناظر) ۶۵، علم قدیم و تمدن جدید (جورج سارتون، ترجمه)، شناخت اپین (ترجمه) ۹۶، به اضافه چند اثر ناتمام و چاپ نشده. ضمناً دارای صدھاما قاله تالیف و ترجمه در زمینه‌های گوناگون علمی، فرهنگی، اجتماعی و تربیتی.

البيض، على سالم: سیاستمدار یمنی، ت. ۱۹۴۰ در یمن، تح. مهندسی در ۱۵. قاهره. فعالیت در جنبش آزادی بخش ملی، وزیر دفاع یمن ۶۸-۶۷، وزیر امور خارجه ۶۸-۷۱، وزیر کشور در شورای ریاست جمهوری ۷۱، وزیر برنامه ریزی ۷۳-۷۵، وزیر امور حکومتهای محلی ۷۵، ع. دفتر سیاسی جنبش آزادی بخش ملی، رئیس امور اقتصادی در دفتر سیاسی جنبش ۷۵، در حال حاضر مدیر کل کت. مرکزی حزب سوسیالیست یمن، معاون رئیس جمهوری یمن (متعدد) وع. شورای پنج نفره ریاست جمهوری یمن (متعدد) ماه مه ۹۴-۹۰ (زمان بروز اختلاف نظر بین دو یمن و جدایی موقت و مجدد آنها).

البيطار، صلاح الدين: ل. علوم سیاسی، سیاستمدار و نظریه‌پرداز حزب بعث سوریه، ت. ۱۹۱۲ در دمشق، تح. در دمشق، ودا. پاریس.

دبیر دیپرستان در دمشق ۲۴-۴۲، شروع فعالیت‌های سیاسی و ضد استعماری ۴۲، مشارکت در تاسیس «حزب بعث عرب» (به همراه میشل عفلق، محدث بیطار، و جلال السید) و نیز نشریه ارگان حزب، ع. انتخابی کت. اجرایی چهار نفره حزب بعث در کنگره موسس ۴۷-۵۴، عزیمت از

سمت رئیس بنیاد (از طرف وزیر فرهنگ و آموزش عالی) نوامبر ۹۲- (۵ آذر ماه ۱۳۷۱)، همکاری با فرهنگ‌نامه کودکان و نوجوانان، همکاری با «دائرة المعارف ایرانیکا»، همکاری با «فرهنگ امیر کبیر» (تالیف علی اصغر شمیم) در بخش ریاضیات و فیزیک، همکاری با «فرهنگ کامل انگلیسی-فارسی آریان پور» (۱)، سردبیری مجله «سخن»، ویرایش کتابهای متعدد علمی و آموزشی، شرکت در مجتمع علمی و پژوهشی گوناگون در سطح ملی و بین‌المللی از جمله: در کنفرانس بین‌المللی «نقش تعلیم و تربیت و علم در حقوق بشر» در هلند ۵۱ (در زمان نخست وزیری دکتر مصدق) وغیره. دریافت مدال درجه اول علمی از وزارت معارف فوریه ۲۷، انتخاب به عنوان استاد نمونه در سال تحصیلی ۱۳۷۶-۷۷ ش. ۱۹۹۷-۸ مورد تقدیر از سوی مقامات ح. ۱.۱. دریافت درجه دکترای افتخاری ریاضیات از دا. شهید بهشتی ژوئن ۹۸ (۳ تیر ماه ۱۳۷۷).

(توضیح: استاد احمد بیرشک از جمله پایه گذاران آموزش نوین در ایران بوده و شخصیتی هستند که به واقع نماد فرهنگ و تعلیم و تربیت به شمار می‌آیند. ایشان در خلال عمر پر باز و پر شمر خود چند نسل از فرزندان این مژ و بوم را با علم و عمل خویش پرورانیده و آنها را در عرصه فرهنگ به ثمر رسانیده‌اند. ایشان با تالیف و ترجمه دهها اثر علمی و پژوهشی و با پایه گذاری نهادهای فرهنگی پایدار و گسترده - نظریه گروه فرهنگی هدف - بدون شک از جمله پیشگامان آموزش و فرهنگ در ایران به شمار می‌آیند.).

آثار: دارای بیش از ۱۲۰ تالیف و ترجمه در زمینه‌های گوناگون فرهنگی و علمی و آموزشی و بویژه کتابهای درسی ریاضیات دوره متوسطه از جمله: مردی که طلامیسازد (ترجمه) ۳۵، شش روز در زیر دریا (ترجمه) ۲۶ (یا ۹۷۲)، سرگذشت علم (جورج سارتون، به عنوان اولین مترجم ایرانی آثار وی) ۵۴؛ یک، دو، سه، بینهایت (زره‌گاموف، به عنوان اولین مترجم ایرانی آثار وی) ۶۸؛ اصول مناظر و مرايا: پرسپکتیو ۸۶، اقتصاد آموزش و پژوهش در عصر پهلوی (تالیف مشترک) ۷۶، آناباسیس (گریونون، ترجمه) ۷۸، آیشتلین (جرمی برنشتاين، ترجمه) ۸۲، تاریخ آفریقا (ترجمه مشترک) ۹۵، جدول‌های لگاریتم (تالیف مشترک) ۵۵، خلاصه ریاضیات متوسطه (تالیف مشترک) ۴۷، ریاضیات سال اول دانشگاه (تالیف مشترک)، ریاضیات نوین

کمیسیون امور اقتصادی و دارایی مجلس ۸۴-۸۸، ع. انتصابی هیات برسی قانون اساسی (از سوی رهبر انقلاب اسلامی)، ع. دومین مجلس خبرگان، ناشر و صاحب امتیاز روزنامه «رسالت»، ع. موسس «بنیاد رسالت»، ع. دادگاه عالی ویژه روحانیت، درخواست رای عدم اعتماد به دولت میرحسین موسوی نخست وزیر وقت ۵ اوت ۸۴ (به دلیل اتخاذ روش‌های اقتصاد دولتی از سوی دولت و مخالفت با اقتصاد بازار)، و نیز اعلام رای عدم اعتماد به تعدادی از وزرای دولت موسوی ۲۸ اکتبر ۸۵ (از جمله وزیر اقتصاد و دارایی وغیره)، فوت ۹۹.

بیلگهان، اورهان ذهنی : قاضی و سیاستمدار قبرسی، ت. ۱۹۲۹ در «فاماگوستا»، تج. در ترکیه، قبرس و «میدل تمپل» لندن. قاضی منطقه (قبرس) ۶۰، رئیس دادگاه منطقه «لارناکا» و «فاماگوستا» ۶۸، وزیر آموزش و پرورش ۷۳-۷۵، قاضی دادگاه عالی ژانویه-ژوئن ۷۶، ع. مجلس قانونگذاری ترک قبرس ۷۶، وزیر کشور ۷۶، وزیر کشور در «کشور فدرال ترک قبرس» ۷۸-۷۶، ضمناً وزیر دفاع ۷۸، و نیز وزیر آموزش و پرورش ۷۷، وکیل دعاوی دسامبر ۷۸.

بیلگه، علی سوأات : دک. حقوق، استاد دانشگاه و حقوقدان ترک، ت. ۱۹۲۱ در استانبول، تج. دaha، آنکارا اوژن، استادیار دن. علوم سیاسی دا. آنکارا ۵۰، دانشیار ۵۲، استاد ۶۰، مشاور حقوقی وزارت امور خارجه ۶۰، وکیل و مشاور حقوقی پایه یک ۶۵، قاضی دادگاه اروپایی حقوق بشر ۶۶، ع. دادگاه دائمی داوری لاهه ۶۶، ع. کمیته حقوق بشر سازمان ملل ۷۰، ع. کمیسیون حقوق بین الملل ۷۱-۷۶، وزیر دادگستری دسامبر ۷۱-۷۲، سفیر در سویس اکتبر ۷۲-۷۰. آثار: مصوبات سیاسی هموطنان (۵۳)، سیاست

بین الملل (۶۶).

سوریه پس از کودتای «ادیب شیشکلی» ۵۲، بازگشت به سوریه و مشارکت در روند ائتلاف احزاب «بعث» و «سوسیالیست» در راه تشکیل حزب واحد «حزب سوسیالیست بعث عرب» به عنوان ع. پارلمان سوریه پس از سرنگونی حکومت شیشکلی ۵۴، ع. کت. هفت نفره فرماندهی ملی حزب بعث (پس از کنگره ادغام دو حزب) ۵۴، وزیر امور خارجه ۵۶، رئیس هیأت اعزامی سوریه مجمع عمومی به سازمان ملل ۵۷، وزیر فرهنگ و ارشاد ملی در دوران حکومت «جمهوری متحده عرب» (اتحاد سیاسی سوریه و مصر در سالهای ۱۵-۱۶) به رهبری جمال عبد الناصر) ۵۸-۵۹، نخست وزیر جمهوری عربی سوریه مارس ۱۱ ماه مه ۶۳ و نیز ۱۳ ماه مه ۶۳ - نوامبر ۶۳، همزمان وزیر امور خارجه ماه مه ۶۳-۶۴، معاون شورای انقلاب سوریه نوامبر ۶۳-۶۴ ماه مه ۶۴، نخست وزیر و معاون شورای ریاست جمهوری ماه مه - اکتبر ۶۴، نخست وزیر و وزیر امور خارجه اول ژانویه - ۲۳ فوریه ۶۶، (پیرو کودتای نظامی) اخراج از حزب بعث اکتبر ۶۶، خروج از سوریه و سکونت در لبنان اوت ۶۶-۶۷، بازگشت به سوریه دسامبر ۷۷، عزیمت به پاریس و انتشار روزنامه «الاحیاء العربی» (رستاخیز عرب)، همکاری با گروههای مخالف سیاستهای حافظ اسد در خارج از کشور ۷۷-۷۸. ترور و قتل ولی توسط یک فرد ناشناس ۲۱ رویه ۸۰.

آثار : سیاست عرب در تئوری و در عمل ۶۰، منازعه بعث (۴) ۶۳-۶۵، «ظهور و سقوط بعث» (مقاله) منتشره در «میدل ایست جورنال» شماره های ژوئن و ژوئیه ۷۱، «مسائل و نتایج جنگ اکتبر در جهان عرب» (مقاله) منتشره در مجله مطالعات فلسطین، س ۳، ش ۲ (۷۴).

بیگدلی آذری (آذری قمی). آیت الله احمد: در حمۀ اجتهاد، روحانی و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۲۵ در قم، تج. عالی حوزوی در قم.

ق. اق. مدرس علوم مذهبی و حوزوی در حوزه علمیه قم، چند بار بازداشت به جرم فعالیت های سیاسی- مذهبی، ع. جامعه مدرسین حوزه علمیه قم.

ب. اق. : مدرس حوزه علمیه قم، ع. رهبری جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دادستان کل انقلاب اسلامی ۷۹-۸۰، نم. دوره دوم مجلس شورای اسلامی از شهر قم و نیز ع.

پ

بهداری ۶۰-۷۰، ع. پارلمان و معاون مجلس نمایندگان قبرس ژوییه ۷۰، وکیل دعاوی، نم. جامعه یونانیهای قبرس در مذاکرات مایین جوامع قبرس ژوئن ۷۶-ژوییه ۷۸.

پاچه چی، عدنان : ل. علوم سیاسی و دک.، دیبلمات عراقی، ت. ۱۴ ماه مه ۱۹۲۳ در بغداد، تج. دا. آمریکا بیروت، و دا. جرج تاؤن آمریکا.

شروع خدمت در وزارت امور خارجه، بخش خدمات خارج از کشور ۴۴، خدمت در واشنگتن، و اسکندریه مصر؛ مدیر کل امور سیاسی شورای وزیران ۵۷-۵۸، مدیر کل وزارت امور خارجه ۵۸-۵۹، سفیر عراق و نم. دائم کشور در سازمان ملل ۵۹-۶۵، وزیر مشاور در امور خارجی دسامبر ۶۶، وزیر امور خارجه ۶۶-۶۷، نم. دائم عراق در سازمان ملل ۶۷-۶۹، وزیر مشاور حکومت ابوظبی در امارات عربی متحده ۷۱-۷۴، نم. ویژه رئیس امارات عربی متحده وع. شورای اجرایی حکومت ابوظبی ۷۴-۷۶، مدیر صندوق ابوظبی برای توسعه اقتصادی، مدیر شرکت ملی نفت ابوظبی، دریافت نشانهایی از عراق، مصر، و مراکش.

پانولی، ژوزه: دیبلمات فرانسوی، ت. ۱۶ دسامبر ۱۹۲۴ در اپینال، تج. «دن. ملی زبانهای شرقی زنده» پاریس، و دن. ادبیات سورین.

دبیر سفارت فرانسه در قاهره ۵۱-۵۴، دبیر سفارت در دمشق ۵۴-۵۶، دبیر سفارت در مسکو ۵۸-۶۱، در واشنگتن ۶۱-۶۴، رایزن سفارت در ریاض (مراکش) ۶۴-۶۷، رایزن سفارت در تریپولی (لیبی) ۶۷-۷۰، معاون اداره امور الجزایر در وزارت امور خارجه فرانسه ۷۰-۷۵، سفیر در کویت ۷۵-۷۷، دریافت نشان لژیون دونور، دریافت نشان ملی لیاقت، نشان لیاقت از مصر، نشان درجه اول لیاقت از کویت.

پاپا دوپولوس، تاسوس: حقوقدان و سیاستمدار قبرسی، ت. ۱۹۲۴، تج. در نیکوزیا، «کینگز کالج» لندن، و «گریباً این» در لندن.

انجام فعالیتهای حقوقی در نیکوزیا ۵۵-۵۹، ع. سابق اسازمان ملی تلاش برای آزادی قبرس، ع. کم. تدوین پیش نویس قانون اساسی قبرس ۵۹-۶۰، وزیر کشور ۶۰-۶۴، وزیر کار و تأمین اجتماعی ۶۴-۶۷، کفیل وزیر کشاورزی ۶۶-۶۸، وزیر

پارو، آندره^۱ : انسان شناس فرانسوی، ت. ۱۵ فوریه ۱۹۰۱، تج. دا. پاریس (سوربن)، دن. مذهبی پروتستان، دن. لوور، و دن. فرانسوی انسان شناسی بیت المقدس.
اس. دن. مذهبی پروتستان دا. پاریس ۳۷-۵۵، اشتغال در دن. لوور ۳۷-۲۷، موزه دار کل موزه های ملی فرانسه ۴۶-۴۵، سربازرس موزه های ملی ۶۵، مدیر موزه لوور پاریس ۶۸-۷۲، مدیر عمیات اکتشافی انسان شناسی «ماری» (جمهوری عربی سوریه) و «لارسا» (عراق)، ع. موسسه فرانسه (آکادمی کتبیه ها و ادبیات)، ع. آکادمی انگلستان، ع. آکادمی بلژیک، دریافت نشان لژیون دونور، نشان هنرها و ادبیات، صلیب الفتخار ۳۹-۴۵، صلیب بزرگ و نشان ملی لیاقت، نشان بزرگ لیاقت از سوریه.
آثار: دارای چندین جلد کتاب در زمینه های انسان شناسی و باستان شناسی سرزمینه اها مردم و آثار تاریخی خاورمیانه منتشره در خلال سالهای ۳۶ تا ۷۴.

1- Parrot , Andre

پاکروان، سرلشگر حسن: نظامی و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۱۴، تج. دانشکده افسری فرانسه (پیاده نظام). دستیار وابسته نظامی ایران در پاریس، وابسته نیروی زمینی، هوسایی و دریایی در سفارت ایران در هندوستان، معاون رئیس «سازمان اطلاعات و امنیت کشور» (ساواک)، ارتقا به درجه سرتیپی سپتامبر ۵۷، آجودان نظامی محمد رضا پهلوی (شاه ایران)، رئیس سازمان اطلاعات و امنیت کشور (بادرجه سرلشگری، به جای سپهبد تیمور بختیار) مارس ۶۱-۶۲، معاون نخست وزیر و رئیس سازمان امنیت و اطلاعات کشور (در کابینه امیر اسد الله علم) رُوییه ۶۲-۶۴، و مجدداً (در کابینه حسنعلی منصور) مارس ۶۴-۶۵، رئیس اطلاعات (در کابینه امیر عباس هویدا) ۶۵-۶۶، رُوییه ۶۶-۶۷، سفیر ایران در پاریس سپتامبر ۶۹-۷۲.

پایور، فرامرز: د. متوسطه، د. تخصصی زبان انگلیسی، د. عالی موسیقی، نوازنده و موسیقیدان ایرانی، ت. ۱۹۳۲ در تهران، تج. مدرسه دارالفنون، دا. کمپریج انگلستان،

پارسونز، سر آنتونی درک^۱: ف. ل.، دیپلمات انگلیسی، ت. ۹ سپتامبر ۱۹۲۲ در لندن، تج. در کا. «بالیول» آکسفورد.

خدمت در ارتش انگلستان ۴۰-۵۴، دستیار وابسته نظامی انگلستان در بغداد ۵۴-۵۲، خدمت در وزارت امور خارجه ۵۴-۵۵، خدمت در سفارت انگلستان در آنکارا ۵۹-۶۰، در سفارت امان (اردن) ۵۹-۶۰، در سفارت قاهره ۶۱-۶۰، خدمت در وزارت امور خارجه ۶۱-۶۴، در سفارت انگلستان در خارطوم (سودان) ۶۴-۶۵، نم. سیاسی بریتانیا در بحرین ۶۵-۶۹، خدمت در هیات نم. انگلستان در سازمان ملل ۶۹-۷۱، خدمت در اداره امور خارجه و مشترک المنافع ۷۱-۷۲، سفیر در ایران ۷۲-۷۹، کفیل معاون دائمی وزیر امور خارجه و کشورهای مشترک المنافع انگلستان ۷۹، نم. دائم انگلستان در سازمان ملل ۷۹-۸۲، مشاور امور خارجی نخست وزیر ۸۲-۸۲، مدرس گروه مطالعات عربی و اسلامی و نیز پژوهشگر مرکز مطالعات خلیج عربی (فارس) دا. «اکستر» ۸۴-۸۷، دریافت درجه دکترای افتخاری از دا. «اکستر» ۹۲.

آثار: غرور و سقوط: ایران ۱۹۷۹-۱۹۷۴ (۸۴) (دو ترجمه فارسی کتاب در سالهای ۸۲ و ۸۴ منتشر شده است)، آنها شیر می گویند ۸۶.

1-Parsons,Sir Anthony Derrick

پارکر، ریچارد ب. : ف. ل.، دیپلمات آمریکایی، ت. ۳ رُوییه ۱۹۲۲ در فیلیپین، تج. دا. ایالتی کائزاس، ودا. پرینستون.

بورسیه مو. «وودرو ویلسون» دردا. پرینستون، دبیر دوم در سفارت آمریکا در امان (اردن) ۵۵-۵۶، خدمت در وزارت امور خارجه ۵۷-۶۱، دبیر اول در بیروت ۶۱-۶۴، رایزن سیاسی سفارت در قاهره ۶۷-۶۵، مدیر امور کشوری جمهوری متحده عربی (مصر) در وزارت امور خارجه ۶۷-۷۰، رایزن وزیر مختار در رباط (مراکش) ۷۰-۷۴، سفیر در الجزایر ۷۴-۷۷، سفیر در لبنان ۷۷-۷۸.

آثار: راهنمای عملی آثار اسلامی قاهره ۷۴.

آکادمی سلطنتی موسیقی در لندن.

دا. کپنهاگ ۲۲-۵۰، ع. آکادمی سلطنتی دانمارک ۲۴-۲۶، رئیس آکادمی مذکور ۶۳-۶۵، ع. هیات مدیره بنیاد کارلزبرگ ۲۴-۵۵، رئیس بنیاد مذکور ۳۲-۵۵، دبیر همکار نشریه «آکتا اورینتالیا» (Acta Orientalia) ۲۲-۶۲، دبیر نشریه «تصویر تاریخ مذهب» ۴۸، رئیس اج. شرقی دانمارک ۴۶-۶۲، ع. آکادمی های متعدد خارجی.

آثار : انتشار چندین جلد کتاب درباره مسائل تاریخی و زبانشناسی خاورمیانه از جمله : اسراییل (۴۴) (به زبان دانمارکی و انگلیسی) سالهای ۲۰-۵۹، الازهر (به زبان دانمارکی)، ۲۲-۲۳، راز محمد (ص)، ۵۲، دستور زبان عبری ۲۶، فرهنگ اسلامی ۲۸، دستور زبان عربی ۴۶، سولمنی : طبقات الصوفیه ۶۰.

1- Pedersen , Johannes

پرز، شیمون : (سابقاً شیمون پرز کی) سیاستمدار اسراییلی، ت. اوت ۱۹۲۳ در شهر «یشنا» در لهستان، تج. دا. نیویورک، و هاروارد آمریکا.

مهاجرت از لهستان به فلسطین ۳۴، ع. جنبش «هاشومیر هاتزایر» (گارد جوان) در لهستان و نیز دبیر سابق جنبش «هانوآرهاوود» (جانان کارگر)، رهبر جنبش کبیوض در فلسطین ۴۱، ع. سازمان ترویستی - صهیونیستی «هاگانا» ۴۷ (یکی از فرماندهان گروه هاگانا)، رئیس بخش نیروی دریایی وزارت دفاع اسراییل ۴۸، ع. دبیر خانه حزب «ماپای» (حزب کارگر اسراییل)، رئیس هیات نظامی اعزامی اسراییل به آمریکا، معاون مدیر کل وزارت دفاع ۵۲-۵۳، مدیر کل وزارت دفاع ۵۳-۵۹، معاون وزیر دفاع اسراییل ۵۹-۶۵، ع. کنست پارلمان اسراییل ۵۹، ع. حزب مایپای ۵۹-۶۵، ع. موسس و دبیر کل حزب «رافی» (اعلامیه کارگران اسراییل) ۶۵، ع. حزب کارگر پس از ائتلاف دو حزب ۶۸، وزیر توسعه اقتصادی در مناطق تحت نظر و جذب مهاجران ۶۹-۷۰، وزیر حمل و نقل و ارتباطات ۷۰-۷۴، وزیر اطلاعات مارس-ژوئن ۷۴، وزیر دفاع ۷۴-۷۷، کفیل نخست وزیر آوریل-مه ۷۷، رهبر حزب کارگر ژوئن ۷۷، نخست وزیر اسراییل ۸۴-۸۶، معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه ۸۶-۸۸، وزیر دارایی ۸۸-۹۲، معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه ۹۲-نومبر ۹۵، نخست وزیر و وزیر

آموختن موسیقی نزد استاد ابوالحسن صبا (در رشته سنتور) ۴۹-۵۹، شروع فعالیت های هنری و حرفه ای (نواختن سنتور و آهنگسازی) در اداره کل هنرهای زیبای سابق (وزارت فرهنگ و هنر) ۵۴-۵۵، اجرای برنامه های گوناگون موسیقی و شرکت در کنسertهای متعدد ۵-۵۴. آموختن ردیف های آوازی نزد استاد عبدالله دوامی^۱ و نیز ردیف های دیگر موسیقی نزد استاد موسی معروفی و سورعلی برومند، تدریس سنتور در هنرستان عالی موسیقی ملی ایران ۵۸-۵۸، اعزام به انگلستان برای آموزش زبان انگلیسی تخصصی و نیز تحصیل عالی موسیقی در آکادمی سلطنتی موسیقی لندن ۶۲-۶۵، ضمناً اجرای برنامه های موسیقی ملی ایران در داهای لندن و کمبریج (بنابر دعوت آنان) و انجام سخنرانیهای در آن زمینه، اجرای کنسert های متعدد و تکنوازی در کشورهای جهان برای شناساندن موسیقی ملی ایران، همکاری مستمر با سازمان رادیو-تلوزیون ملی ایران ۷۴-۷۴، وی یکی از بزرگان موسیقی اصیل و ملی ایران و از جمله استادان نواختن سنتور است و به همین جهت موفق به دریافت تقدير نامه از سوی استاد ابوالحسن صبا شده است.

آثار : حدود ۱۶ کتاب در موسیقی ایرانی شامل آثار خوداژ دیف موسیقی ایرانی، قطعات گروه نوازی، قطعات مختلف ساز سنتور و غیره، از جمله : دستور سنتور، سی قطعه چهار مضراب برای سنتور، هشت آهنگ برای سنتور، قطعات موسیقی مجلسی، تئوری موسیقی، رنگ شهر آشوب، گفتگو (دونوازی برای ویلن و سنتور)، فانوس (دونوازی برای سنتور) وغیره.

آثار موسیقی : تعداد زیادی آثار اجرانشده موسیقی و اجرای سنتور از موسیقی سنتی ایران از جمله «پرده عشاو» و غیره.

پدرسن، یوهانس^۱ : دک. فلسفه، دک. حقوق، استاد (دانشگاه) دانمارکی، ت. ۷ نوامبر ۱۸۸۳، تج. داهای کپنهاگ، ماربورگ، لایپزیگ، لیدن، پاریس و بوداپست. همکاری در تهییه و تدوین فرهنگ عربی ۱۳-۱۹، مدرس دا. کپنهاگ (دانمارک) ۱۶، اس. زبان شناسی سامی در

المقدس ۶۵، پایان دوران امپراتوری رم ۶۶، مرگ جمهوری رم ۶۸، اسطوره شناسی رومی ۶۹، محاصره در درون دیوارها ۷۰، رم ۷۱، مسافرت‌های سنت پل ۷۲، همسران سزار: مافوق سوء طن ۷۴؟ ۷۴ باستان شناسی یونان و دریای آژه ۷۴، مکان‌های مقدس مسیحیت ۷۶.

۱- Perowne, Stewart Henry

پریچارد، جیمز بنت^۱: دک.، شرق‌شناس آمریکایی، ت. ۴، اکتبر ۱۹۰۹، تج. کا. «آزبری»، دا. «درو» (Drew)، دا. پنسیلوانیا.

اس. ادبیات و متون عهد عتیق در حوزه مذهبی «کروزر» ۵۴-۴۲، اس. حق التدریس مدرسه عالی آمریکایی پژوهش‌های شرقی در بیت المقدس ۵۰-۵۱، اس. میهمان ۵۶-۵۷، و ۶۲-۶۱، اس. متون عهد عتیق در مدرسه عالی کلیسای علوم دینی پاسفیک ۵۴-۵۶، اس. اندیشه‌های مذهبی در دا. پنسیلوانیا و مفسر کتاب مقدس انجیل در دانشگاه - موزه باستان شناسی ۷۸-۶۲، مدیر موقت ۶۷-۷۶، مدیر ۷۶-۷۷، اس. میهمان باستان شناسی در دا. آمریکایی بیروت ۶۷، ع. هیات امنای دانشگاه مذکور ۷۰-۷۱، ع. اج. شرق‌شناسی آمریکا، ع. مو. باستان شناسی آمریکا (رئیس مو. ۷۴-۷۳)، ع. اج. ادبیات انگلیلی، دبیر نشریه «محله جامعه شرق‌شناسی آمریکا» ۵۲-۵۴. آثار: پیکره‌های فلسطینی ۴۲، متون باستانی خاور نزدیک ۵۰، خاور نزدیک در تصاویر ۵۴، باستان شناسی و عهد عتیق ۵۱، گیبئون (Gibeon)، جایی که خورشید هنوز ایستاده است ۶۲، خاور نزدیک باستانی: متون و تصاویر مکمل ۶۹، خاور نزدیک باستانی (ج ۲۵، ۷۵)، کشف سارپتا (Sarepta) . ۷۸

۱- Pritchard, James Bennett

پریماکف، یوگنی ماکسیموویچ^۱: دک. اقتصاد، اقتصاد دان و سیاستمدار روسی، ت. ۱۹۲۹ اکتبر ۱۹۲۹ در «کیف»، تج. موسسه مطالعات شرقی مسکو. اشتغال در کمیسیون دولتی سخن پراکنی و تلویزیون شوروی ۵۳-۶۲، ع. حزب کمونیست اتحاد جماهیر شوروی ۵۹

دفاع اسرائیل (پس از ترور اسحاق رابین توسط یک جوان یهودی) نوامبر ۹۵- ژوئن ۹۶، دریافت نشان لژیون دونور از فرانسه ۵۷، برنده جایزه صلح نوبيل بخاطر انجام مذاکرات و انعقاد قرارداد صلح خاورمیانه ۱۰ دسامبر ۱۹۹۴، طرح حمله نظامی به فرودگاه «انتبه» (اوگاندا) برای رهایی هوایی‌سایر ربوده شده اسرائیلی توسط چریکهای فلسطینی ۳ زویه ۱۹۷۶.

آثار: مدخله بعد (به عبری) ۶۵، قلاب سنگ داده: تسليح اسرائیل ۷۰، فردا اکنون است (به عبری) ۷۸، خاطرات حمله به انتبه (عبری، اسپانیایی)، با این افراد، هفت بنیانگذار دولت اسرائیل ۷۸ (ترجمه به انگلیسی و عربی) ۹۴، خاطرات روزانه، خاورمیانه جدید (انگلیسی و عربی) ۹۴-۹۶، جنگ برای صلح (خاطرات) ۹۵، و تعداد زیادی مقاله‌های سیاسی منتشر شده در نشریات اسرائیلی و خارجی.

پرون، استوارت هنری^۱: ف. ل. شرق‌شناس و مورخ انگلیسی، ت. ۱۷ ژوئن ۱۹۰۱، تج. دا. کمبریج، دا. هاروارد. مدرس زبان انگلیسی در کا. دولتی عرب در بیت المقدس ۲۷-۳۰، دستیار وزیر حکومت فلسطین (در دوران قیومت انگلستان بر فلسطین) ۳۰-۳۲، دستیار فرمانده منطقه ۳۲-۳۴، دستیار وزیر حکومت مالت ۳۴-۳۷، مامور سیاسی در عدن (یمن) ۳۷، تنظیم کننده برنامه‌های عربی رادیو بی. بی. سی انگلستان ۳۸، مامور اطلاعاتی در عدن ۴۱-۴۹، وابسته روابط عمومی در سفارت انگلستان در بغداد ۴۴-۴۱، مشاور امور کشورهای شرق ۴۴-۴۷، وزیر مستعمرات در باریادوس ۴۷-۵۰، کفیل حکومت باریادوس مارس- اکتبر ۴۹، مشاور وزارت کشور در «سیرنایکا» (لیبی) ۵۰-۵۱، مشاور امور اعراب در هیات نم. انگلستان در مجمع عمومی سازمان ملل ۵۱، دستیار افتخاری سازمان آوارگان سر اسقفی بیت المقدس ۵۲، طراحی و نظارت بر هفت دهکده آوارگان عرب ۵۲-۵۶، ع. دانشکده «سال کالج در آتن» ۶۶-۶۵.

آثار: تهابه جامانده ۵۴، هرود کبیر ۵۶، هرودهای بعدی ۵۸، هاردين (امپراتور رم) ۶۰، سزار هاوست ها ۶۲، همدم زوار در بیت المقدس و بیت اللحم ۶۳، همدم زوار در کلیسای کاتولیک رومی ۶۳، همدم زوار در آتن ۶۵، بیت

دائم افغانستان در سازمان ملل ۵۸-۷۳، سفیر در جمهوری فدرال آلمان ۷۲، سفیر در هندوستان ۷۲-۷۷، سفیر در انگلستان ۷۷-۸۱، رئیس کم. حقوق بشر سازمان ملل ۶۳، رئیس بیست و یکمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل ۶۶، رئیس پنجمین اجلاس ویژه سازمان ملل ۶۶، و رئیس اجلاس اضطراری مجمع عمومی درباره مسائل خاورمیانه ۶۶، فرستاده ویژه به چهارمین اجلاس کشورهای غیر متعهد در الجزیره ۷۳، نم. افغانستان در اجلاس سازمان کنفرانس اسلامی در لاہور پاکستان ۷۴ و فرستاده ویژه افغانستان در ملاقات با رئیس جمهوری بنگلادش.

آثار: آریانا افغانستان باستانی (به انگلیسی)، پختونستان (به انگلیسی)، داستانهای مردم ۵۸ (به فارسی)، و بسیاری آثار دیگر.

پطروس، فؤاد: حقوقدان و سیاستمدار لبنانی، ت. ۱۹۱۸، تج. در بیروت و دا. لیون فرانسه.

قاضی دادگاه مدنی و تجاری بیروت ۴۳-۴۶، قاضی دیوان محکمات نظامی ۴۵-۴۶، وکیل دعاوی ۴۷-۴۸، وکیل تسخیری ۵۱-۵۷، وزیر آموزش ملی و وزیر برنامه ریزی ۵۹-۶۰، وزیر کاسون و کلا. ع، معاون کانون وکلای لبنان ۶۱-۶۴، وزیر دادگستری ۶۴-۶۱، معاون شورای وزیران و وزیر آموزش و پرورش و وزیر دفاع ۶۶-۶۷، معاون شورای وزیران و نیز وزیر امور خارجه و وزیر جهانگردی فوریه - اکتبر ۶۸، معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه دسامبر ۷۶-۸۲، وزیر دفاع ۷۶-۸۰، دریافت مдал‌ها و عنوان‌های افتخاری متعدد از منابع مختلف.

پطروس غالی، پطروس: ل. حقوق، د. مطالعات عالی در حقوق عمومی، اقتصاد، و علوم سیاسی، دک. حقوق بین الملل، سیاستمدار و کارمند بین المللی مصری (دبیر کل سابق سازمان ملل)، ت. ۱۴ نوامبر ۱۹۲۲ در قاهره، تج. دا. قاهره، دا. پاریس.

اس. سابق حقوق بین الملل و روابط بین الملل و رئیس گروه علوم سیاسی دا. قاهره ۴۹-۷۷، ع. سابق کت. مرکزی اتحادیه سوسیالیست عرب، رئیس مرکز مطالعات سیاسی و استراتژیک، پایه گذار و موسس نشریه «الاهرام اقتصادی» و

۹۱-۹۰، سرمقاله نویس و معاون سر دبیر میز آسیا و آفریقا در روزنامه «پراودا» ۶۲-۷۰، خبرنگار روزنامه پراودا در خاورمیانه در دهه ۶۰، مدیر موسسه مطالعات شرقی وابسته به آکادمی علوم شوروی ۷۷-۸۵، مدیر «موسسه اقتصاد جهانی و روابط بین المللی آکادمی علوم اتحاد» جماهیر شوروی (در حال حاضر روسیه) ۸۵-۸۱، ع. کنگره نایاندگان خلق اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ۸۹، ع. کت. مرکزی حزب کمونیست شوروی ۸۹-۹۱، نامزد عضویت «پولیت بورو» (دفتر سیاسی حزب) ۹۱-۹۰، رئیس جماهیر متحد رژیون ۸۹-۹۰ مارس، ع. شورای ریاست جمهوری ۹۰-۸۹، رئیس هیات اعزامی ویژه «میخاییل گورباچف» به خلیج فارس (در جریان حمله عراق به کویت و بحران دوم خلیج فارس) ۹۱، رئیس اداره اطلاعات مرکزی روسیه ۹۱، وزیر امور خارجه روسیه ۹۶-۹۸، نخست وزیر روسیه سپتامبر ۹۸-۹۹ مه، ع. وابسته آکادمی علوم اتحاد جماهیر شوروی (فعلاً روسیه) ۷۴، ع. اصلی آکادمی ۷۹، کارشناس مسائل سیاسی مصر و دیگر کشورهای عرب، ویرایشگر و نویسنده چند مجموعه مقالات، از جمله: منازعات بین المللی ۷۲، بحران انرژی در جهان سرمایه داری ۷۵، دریافت جایزه ناصر ۷۵، جایزه دولتی شوروی ۸۰.

آثار: از جمله کشورهای عربی و استعمار ۵۶، مصر تحت رهبری ناصر (با مشارکت آی. پی. بیلایف) ۷۵.

۱- Primakov , Yevgeniy Maksimovich

پژواک، عبدالرحمن: دیبلمات افغانی، ت. ۷ مارس ۱۹۱۹، ع. بخش تاریخ آکا. افغانستان، مدیر بخش انتشارات خارجی اداره مطبوعات افغانستان، مدیر روزنامه «اصلاح» و کفیل مدیر کل «آژانس خبری باختر»، رئیس پشتتو-تلانا، مدیر کل بخش انتشارات اداره مطبوعات افغانستان، وابسته مطبوعاتی و فرهنگی سفارت افغانستان در لندن، ع. اداره اطلاعات «سازمان بین المللی کار»، وابسته مطبوعاتی و فرهنگی سفارت افغانستان در واشنگتن، مدیر بخش سیاسی شرقی و همزمان مدیر بخش سازمان ملل و کنفرانس‌های بین المللی وزارت امور خارجه، مدیر کل امور سیاسی وزارت امور خارجه ۵۶، نم.

پوپ، پروفسور آرتور آپهایم^۱ (ل. هنر، ف. ل. اجتماعی، پژوهشگر و ایران شناس آمریکایی، ت. ۷ فوریه ۱۸۸۱، تج. داهما. هاروارد، براون، و کرنل).

مدرس دا. براون، استادیار دا. کالیفرنیا، کفیل دانشیار در دانشکده «امهرست» (Amherst coll.)، خدمت در اداره کارگزینی ستاد مشترک ارتش آمریکا ۱۹-۱۸، مدیر موزه لژیون دونور سان فرانسیسکو ۲۲، شروع پژوهش‌های ایران شناسی ۲۵، و انجام بیش از ۲۰ مسافت اکتشافی به ایران^۲، سازماندهی اولین نمایشگاه بین المللی «هنر ایران» در فیلادلفیا (آمریکا) ۲۶، و نیز همکاری مشترک در سازماندهی اولین کنگره هنر ایران، مدیر موسس موسسه هنر و باستان شناسی آمریکا (بعداً موسسه آسیایی) ۲۸، سازماندهی مشترک نمایشگاه بین المللی هنر ایران در لندن (با همکاری سر آرنولد ویلسن) ۳۱، مدیر دومن کنگره بین المللی هنر ایران با همکاری «سردنیسون راس» ۳۱؛ مدیر نمایشگاه‌های عکاسی پژوهش در هنر معماری ایران در شهرهای: پاریس، برلین، ورشو، مسکو، کپنهاگ، وین، لندن، استکهلم، و نیز در دانشگاهها و موزه‌های آمریکا؛ مدیر مشترک سومین کنگره بین المللی لنینگراد-مسکو ۳۵، مدیر همکار سومین نمایشگاه بین المللی هنر ایران در لنینگراد (شوریو) ۳۵، مدرس دا. هاروارد در داهما. فرانسه ۴۰، رئیس موسسه آسیایی در نیویورک، رئیس افتخاری موسسه مذکور ۵۵، مشاور هیات مدیره موسسه هنر اسلامی در شیکاگو ۴۵-۴۰، مشاور هنر ایرانی موزه پنسیلوانیا، مشاور هنری دولت ایران ۲۵، سازماندهی و مدیریت کت. اخلاق ملی ۴۵-۴۰، انجام سخنرانی‌های متعدد در دانشگاه‌های هندوستان ۴۸، مدیر نمایشگاه بین المللی هنر ایران در نیویورک ۴۹ و ۵۰، رئیس چهارمین کنگره بین المللی هنر ایران در نیویورک، واشنگتن و سردبیر انتشارات بعدی آنها ۶۰-۶۲، رئیس اج. بین المللی هنر ایران ۶۰، ع. انجمنهای متعدد شرق شناسی، دریافت نشان تاج از ایران، دریافت نشان درجه اول علمی از فرهنگستان ایران، نشان همایون ۶۴، نشان تاج ۶۴ (از ایران)، فوت ۳۱ اوت ۶۹ در شیراز (طبق وصیتش اورادر کنار پل خواجو در اصفهان دفن کردند).

آثار: قالی‌های باستانی شرق ایران (بر ایشتر) ۲۶، مقدمه‌ای بر هنر ایران ۳۱، بررسی هنر ایران (ویرایشگر) ۳۸، چاپ مجدد

دیبرآن ۷۵-۶۰، تاسیس نشریه «السیاسه دولیه» و دبیران، وزیر مشاور در امور خارجه ۷۷-۹۱، معاون نخست وزیر در امور خارجی ۹۱-۹۲، انتخاب به عنوان دبیر کل سازمان ملل متعدد ۹۲-۹۶، معاون اج. حقوق بین الملل مصر، ع. کت. درخواست کنوانسیونها و توصیه نامه‌های سازمان بین المللی کار، ع. کمیسیون بین المللی قضاوت در زنون، ع. شورا و کمیته اجرایی موسسه بین المللی حقوق بشر در استراسبورگ، ع. کمیسیون حقوق بین الملل سازمان ملل ۹۲-۹۶، «دبیر حزب دموکراتیک ملی» ۹۲-۸۰، ع. پارلمان مصر ۹۲-۸۷، پژوهشگر بورسیه «فولبرايت» در دا. کلمبیا (آمریکا) ۵۴-۵۵، مدیر مشترک اولین سمینار «داغ هامرشولد»، مدیر مرکز پژوهش‌های آکا. حقوق بین الملل لاهه (هلند) ۶۷-۶۹، مدرس در سهای حقوق بین الملل و روابط بین الملل در دانشگاهها و موسسه‌های متعدد خارجی از جمله: دا. کلمبیا (نیویورک)، دا. پرینستون (نیوجرسی)، مو. روابط بین الملل نیوادھلی (هندوستان)، مو. روابط بین الملل ورشو (لهستان)، دا. زنون، دا. الجزیره (الجزایر)، دا. داکار (بنگلادش)، دا. دارالسلام (تانزانیا)، دا. نایروبی (کنیا) وغیره؛ شرکت در کنفرانسها و سمینارهای متعدد داخلی و خارجی در زمینه حقوق بشر، حقوق بین الملل، مسائل منطقه‌ای (خاورمیانه) وغیره، همراهی انور السادات رئیس جمهوری وقت مصر در مسافرت جنجالی اش به بیت المقدس (اسرائیل) در راه تحقق صلح خاورمیانه، شرکت در اجلاس «کمپ دیوید» با شرکت: انور السادات، مناخیم بگین، وجیمی کارتز ۷۹.

آثار: چندین کتاب در زمینه مسائل حقوقی، سیاسی، روابط بین الملل، وغیره به زبانهای عربی، انگلیسی و فرانسه از جمله: مراحل سیاسی حقوق دیلماتیک و کنسولی (به فرانسه)، مسئله کانال سوئز (به فرانسه) ۵۷، مصر و سازمان ملل متعدد در همکاری با بنیاد کارنگی در راه صلح بین الملل (به انگلیسی) ۵۷، سیاست خارجی در جهانی متحمول (به انگلیسی) ۶۳، سازمان اتحاد آفریقا (به فرانسه) ۶۹، جنبش آسیایی-آفریقایی ۶۹، مسائل مربوط به نهادهای اتحاد آفریقایی ۷۳، وغیره. به اضافه بیش از ۱۰۰ مقاله علمی منتشره در نشریات تخصصی و علمی.

عالی ایرانشناسی» و رئیس آن ۴۷-۴۹ (فعالیت این آموزشگاه دو سال ادامه داشت)، رئیس هیأت نم. ایران در بیست و پنجمین کنگره جهانی خاورشناسان در مسکو (شوریوی)، ع. شورای فرهنگی سلطنتی ایران ۲۶، دریافت درجه دک. افتخاری از دا. دهله هندوستان ژانویه ۶۲، ع. «آکادمی جهانی هنر و دانش» (اولین ایرانی ع. آکادمی مذکور) ژوئن ۵۶، رئیس اج. فرهنگی ایران و آلمان، دریافت جایزه «تاگور» از دولت هندوستان آوریل ۶۶، دریافت نشان علمی و عنوان «شواليه دوسن سیلوستر» از دربار و ایکان فوریه ۶۷، اس. بازنشسته و ممتاز دا. تهران ۶۲، پس از بازنشستگی از استادی دا. تهران ادامه مطالعات و پژوهش‌های علمی خود در زادگاهش رشت ۶۲-۶۳، فوت ۱۶ نوامبر ۶۸ (یکشنبه ۲۶ آبان ماه ۱۲۴۷ ش) در رشت.

آثار: ایرانشاه (تاریخچه مهاجرت زردهشیان به هند) (بمبئی) ۲۶، گاتها (بخش اول، بمبئی) ۲۶ (دومین گزارش بخش نخست، بمبئی) ۵۲، خرمساه (غفاره هایی درباره آیین و کارنامه وزبان ایران باستان) (بمبئی) ۲۶، سوشیانس (بمبئی) ۲۷، پوراندخت نامه (دیوان اشعار) (بمبئی) ۲۷، پشتها (بخش نخست بامتن اوستا) (بمبئی) ۲۸ (وبخش دوم، بمبئی) ۳۱، گفت و شنود پارسی (برای دیبرستانهای هند) (بمبئی) ۲۲، یزدگرد شهریار (بمبئی) اکتبر ۳۳، فرهنگ ایران باستان (بخش نخست) ۴۷، یادداشت‌های گاتها (بخش دوم) ۵۷، ویسپرد ۶۳، آناهیتا ۶۴، آثار دیگر.

ضم‌نایبیش از ۵۰ مقاله پژوهشی و علمی در نشریات علمی-پژوهشی ایرانی و خارجی.

پوره‌مایون. علی اصغر: دک. حقوق، اقتصاددان و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۱۲، تج. حقوقی در اروپا. معاون دادیار و مشاور دادگاه استینفان ۳۷، اس. اقتصاد دانشکده حقوق و علوم اقتصادی دا. تهران ۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰، وزیر اقتصاد ملی ۵۳-۵۰، وزیر اقتصاد ملی ۵۳، رئیس هیات مدیره شرکت بیمه ایران ۵۲، رئیس و مدیر عامل بیمه ایران ۵۵-۵۲، مدیر موسسه علوم اداری دانشکده حقوق ۵۶-۵۰، وزیر بازرگانی ۶۰، وزیر مشاور ۶۱، رئیس کل بانک مرکزی ایران ۶۱-۶۵، رئیس شورای پول و اعتبار ۶۲-۶۳، ع. شورای عالی اقتصاد ۶۳-۶۴، دریافت نشان صلیب بزرگ ستاره دار شایستگی از

۶۵، زندگینامه ماکسیم لیتوینیف ۴۳، آثار گرانبهای هنر ایران ۴۶، معماری ایرانی ۶۴. چند کتاب پروفسور پوپ به فارسی ترجمه و منتشر شده است از جمله: مجموعه هنر ایران، هنر ایران در گذشته و آینده (مقدمه و ترجمه عیسی صدیق)، معماری ایرانی (ترجمه غلامحسین صدری افشار و احمد ایرانی) وغیره.

۱- Pope. Arthur Upham

پورداود، ابراهیم: پژوهشگر و استاد زبان و فرهنگ ایران باستان (ایرانی)، ت. ۵ مارس ۱۸۸۶ در رشت، تج. تحصیلات مقدماتی در رشت، حکمت و طب در تهران، زبان فرانسه و علم حقوق و زبان و فرهنگ ایران باستان در داهای: بیروت، پاریس، ارلانگ، برلین، بمبئی.

بنیانگذار روزنامه ایرانشهر در پاریس قبل از جنگ جهانی اول ۱۴ (در زمان تحصیل علم حقوق در آنجا)، انتشار روزنامه «رستاخیز» در بغداد و بعداً در کرمانشاه ۱۴، زندگی و مطالعه و پژوهش در اروپا (استانبول، آلمان...) ۲۴-۱۴، بازگشت به ایران به همراه خانواده خود و زندگی در ایران (به مدت ۵/۱ سال) ۲۵-۲۴، بنا به دعوت پارسیان هندوستان عزیمت به آن کشور و ادامه پژوهشها و مطالعات مربوط به زبان و فرهنگ و آیین ایران باستان ۲۵-۲۶، عزیمت به اروپا و ادامه مطالعات خود درباره فرهنگ ایران باستان ۳۲-۲۸، عزیمت به هندوستان به درخواست «رابیندرانات تاگور» (شاعر و فیلسوف هندی) برای تدریس فرهنگ ایران باستان در دا. «ویسوبهارتی» در «شانتی نیکتان» ۳۴-۳۲ (یک سال تدریس و ترجمه اشعار تاگور از زبان بنگالی به فارسی)، عزیمت از بمبئی هندوستان به آلمان و ادامه تفسیر «اوستا» در آنجا، پس از تاسیس دا. تهران (۱۲۱۲ ش.). دعوت از اوی برای تدریس «اوستا» و پارسی باستان و بنابراین بازگشت از اروپا به ایران فوریه ۳۷، اس. دانشکده های ادبیات و حقوق دا. تهران (تدریس فرهنگ ایران باستان، زبان اوستا و تاریخ حقوق ایران باستان) ۳۷-۳۶، ع. پیوسته فرهنگستان ایران ۳۸-۳۷، مسافرت به هندوستان برای تجدید روابط فرهنگی ایران و هند (به اتفاق علی اصغر حکمت، ورشید یاسمنی) مارس ۴۴، پایه گذاری «اج. ایرانشناسی» در تهران و رئیس آن ۴۵- تاسیس «آموزشگاه

حسن همچوواری با شوری و آگاهی از نظرات استالین در مورد ایران، انجام مسافرت‌های سیاسی دیگر به کشورهای مختلف از جمله هندوستان و چین، طلاق و جدایی از همسرش علی قوام پس از مرگ پدرش رضاخان (به گواه منابع تاریخی موثق ازدواج وی تحملی و بدون ابراز تمایل وی و تنها با خواست و صلاح‌دید پدرش انجام گرفت) ۴۴ ابراز مخالفت با حکومت دکتر مصدق و اقدام به تحریکاتی علیه دولت وی ۵۳-۵۱، تبعید به اروپا به دستور دکتر مصدق نخست وزیر ژوییه ۵۲، بازگشت به ایران به همراه پیام ویژه‌ای برای محمد رضا شاه (برادرش) ژوییه ۵۳ مجدداً مجبور به ترک ایران و عزیمت به اروپا ژوییه ۵۳ مرداد ۱۳۲۲ ش.، رئیس هیات نم. ایران در کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد فوریه ۶۶، رئیس هیات نم. ایران در اجلساهای مجمع عمومی عادی سازمان ملل متحد در خلال سالهای ۷۸-۷۱، رئیس هیات امنای دا. اهواز دسامبر ۶۷-۶۶ کاهش نفوذ وی در تصمیم گیریهای سیاسی-اجتماعی محمد رضا شاه در سالهای پایانی سلطنت وی، زندگی در خارج از کشور در سالهای پایانی سلطنت برادرش (از جمله در فرانسه وغیره).

پهلوی، رضا شاه: پادشاه اسبق ایران (پدر محمد رضا پهلوی آخرین پادشاه ایران)، ت. ۱۴ مارس ۱۸۷۸ در قریه «آلاشت» از توابع سوادکوه استان مازندران (فرزند عباسقلی خان رئیس فوج سوادکوه).

شروع خدمت نظامی در فوج سوادکوه (به ریاست میرزا علی اصغر خان امین السلطان)، شروع خدمت در قراخانه (در سن ۲۲ سالگی) ۱۹۰۰، احراز مسئولیتها و درجات و مناصب گوناگون نظامی در نقاط مختلف ایران از جمله همدان و کرمانشاهان وغیره ۱۹۰۰-، رئیس تیپ قزاق در همدان ۱۵، حرکت قوای قزاق به فرماندهی سرهنگ رضا خان میر پنج از قزوین به سوی تهران و انجام کودتای سوم حوت (سوم اسفند ۱۲۹۹ ش.) به رهبری «سید ضیاء الدین طباطبائی» (سر دبیر روزنامه «رعد») و تصرف تهران و سرنگونی حکومت وقت (به نخست وزیری سپهبدار اعظم) ۲۱ فوریه ۲۱، ملقب به «سردار سپه» از سوی احمد شاه قاجار پس از انجام کودتا ۲۱، و نیز رئیس دیویزیون (لشکر) قزاق ۲۱، وزیر جنگ در کابینه های سید ضیاء الدین طباطبائی (نخست وزیر پس از کودتا)، قوام

آلمان، نشان صلیب بزرگ لئوپولد دوم از بلژیک.

آثار: بانک ملی ایران و نقش آن در توسعه کشور (به زبان فرانسه)، اصول اقتصاد، برنامه‌ریزی و دوره‌های تجاری.

پولیاکف، ولادیمیر پورفیریوویچ^۱ (دک.، دیپلمات روسی، ت. ۱۹۳۱، تج. مو. مطالعات شرقی مسکو، شروع خدمات دیپلماتیک ۵۶-۶۱، رایزن در سوریه ۶۱-۶۷، احراز مسئولیت‌های متفاوت در وزارت امور خارجه ۶۷-۶۵، رایزن وزیر مختار در مصر ۶۸-۷۱، سفیر در جمهوری دموکراتیک خلق یمن (یمن جنوبی) ۷۲-۷۴، سفیر در مصر ماه ۷۴-۷۷.

1- Polyakov , Vladimir Porfiriевич

پهله‌بد، مهرداد (ل. علوم، سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۲۱ در تهران، تج. در فرانسه، ودا. تهران. (نام فامیلی سابق: «مین باشیان»، تغییر نام فامیلی به پهله‌بد پس از ازدواج با شمشن پهلوی خواهر محمد رضا شاه پهلوی).

معاون وزارت آموزش و پرورش تا سال ۶۱، معاون نخست وزیر و وزیر مشاور در امور هنرهازی‌با، وزیر فرهنگ و هنر ۶۴-۶۶، ع. دفتر سیاسی حزب رستاخیز ۷۹.

پهله‌بد، اشرف: شاهدخت ایرانی، ت. ۱۲۶۱ (دختر رضا شاه سرسلسله پهله‌بد، و خواهر دوقلوی محمد رضا شاه پهله‌بد)، تج. در ایران.

مراسم نامزدی و عقد وی با «علی قوام» (پسر ابراهیم قوام ملقب به قوام‌الملک شیرازی) اکتبر ۳۶، رئیس سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی از بدتوسیس آن تا پایان سرسله پهله‌بد و پیروزی انقلاب ایران آوریل ۴۷ (۶ اردیبهشت ۱۳۲۶ ش.). ایفای نقش مشاور در تصمیم گیریهای سیاسی و تغییر و تحولات سیاسی-اجتماعی ایران پس از به قدرت رسیدن برادرش محمد رضا شاه سپتامبر ۴۱-۷۹ (پیروزی انقلاب اسلامی)، پس از اشغال خاک ایران از سوی نیروهای متفقین و از جمله روسها، مسافرت به مسکو و ملاقات با استالین (به منظور ابلاغ حسن نیت شاه و اعلام آمادگی ایران برای برقراری روابط دوستانه و

سپس به زوها نسبورگ (آفریقای جنوبی) سپتامبر ۴۱- ژوئیه ۴۴، فوت در محل تبعید (زوهانسبورگ) ۲۵ ژوئیه ۴۴. (در قاهره خاکسپاری شد، بعداً در اواسط اردیبهشت ماه ۱۲۲۹ ش. در زمان صدارت علی منصور جسد وی به تهران منتقل یافت و در مقبره‌ای در جوار صحن حضرت عبدالعظیم در شهری دفن گردید).

مهمنترین اقدامات و اصلاحات دوران حکومت رضاشاه عبارتند از: توسعه و تقویت ارتش ایران بوسیله بنیانگذاری نیروی دریایی نوین ایران، تأسیس نظام عدیله (دادگستری) نوین، الغای کاپیتولاسیون، برقراری لباس متحده الشکل، اعزام دانشجو به خارج از کشور، توسعه آموزش و پرورش در کشور، تأسیس دانشگاه تهران، توسعه راههای زمینی و ارتباطات، ساختمان راه آهن سراسری ایران، تأسیس و برقراری نظام وظیفه عمومی، تأسیس بانک ملی ایران، ایجاد شیلات ایران، وغیره. ضمناً رضاشاه با الهام و تقلید از سیاستها و خط مشی های آناتورک (رئیس جمهوری ترکیه و هم دوران حکومت وی) برنامه هایی در راه غربی سازی ایران و خط مشی های سکولاریستی به مرحله اجرا گذاشت.

پهلوی (دیبا)، فرح ← دیبا (پهلوی)، فرح

پهلوی. محمد رضا: شاه سابق ایران، ت. ۲۶ اکتبر ۱۹۱۹ (فرزند رضاشاه سرسرسله پهلوی)، دومین و آخرین پادشاه از خاندان پهلوی، تح. ابتدایی در ایران، متوجه در سویس ۱۹۳۱ (۱۹۳۶-۱۹۴۱)، و «دانشکده افسری تهران».

رضاشاه در ۲۵ شهریور ماه ۱۳۲۰ ش. (سپتامبر ۱۹۴۱) به دنبال حمله تجاوز کارانه نیروهای شوروی و انگلستان به ایران در اواسط ج.ج. ۲، با فشار دولت انگلستان از سلطنت استعفا کرد و پرسش محمد رضا عهده دار سلطنت شد ۱۶ سپتامبر ۱۹۴۱، رهبری نیروهای نظامی ایران در آزاد سازی استان آذربایجان و سرخگونی حکومت کمونیستی پیشه - وری (دست نشانده دولت شوروی) دسامبر ۴۶، ازدواج با ملکه «فوژیه» خواهر ملک فاروق (آخرین پادشاه مصر) در قاهره ۱۵ مارس ۳۹، تولد شهناز پهلوی ۲۷ اکتبر ۴۰، جدایی از ملکه فوزیه نوامبر ۴۸، ازدواج مجدد با یک دختر ایرانی به نام

السلطنه، مشیر الدله، و مستوفی الممالک آوریل ۲۱- ژوئن ۲۳، نخست وزیر و نیز وزیر جنگ اکتبر ۲۳- اوت ۲۵؛ نبرد علیه انقلابیون گیلان (به رهبری میرزا کوچک خان جنگلی در «نهضت جنگل») به همراه نظامی های انگلیسی در ایام قبل و بعد از کودتا و بالاخره شکست نهضت جنگل- اکتبر ۲۱، پس از مسافت احمد شاه قاجار به خارج از کشور نقشه ای برای عزل احمد شاه و تغییر نظام سلطنت به نظام جمهوری و انتخاب سردار سپه به ریاست جمهوری ایران طرح شد که بی نتیجه ماند (با مخالفت شدید آیت الله سید حسن مدرس و علمای روحانی و بازار یان تهران با تصویب لایحه تغییر سلطنت و اعلام جمهوری) ۲۴، اعلام انحلال سلسله قاجاریه و خلع احمد شاه از قدرت ۲۰ اکتبر ۲۵، تفویض مقام سلطنت و پادشاهی ایران به وی (رئیس حکومت وقت ایران) از سوی مجلس موسسان ۱۱ دسامبر ۲۵ (در فاصله اکتبر تا دسامبر ۱۹۲۵، حکومت وقت ایران به فرمانده کل قوا- رضاخان تفویض شده بود)، مسافت زیارتی به عتبات عالیات (عراق) ۲۵، اعلام فرمان ولایت‌عهدی شاهپور محمد رضا پهلوی (بعداً محمد رضا شاه پهلوی) ۲۶، اعلام الغای «کاپیتولاسیون» (حق قضاؤت کنسولی) ماه مه ۲۷، طرح و تصویب قانون متحده الشکل کردن پوشاش ایرانیان و کشف حجاب از زنان ایران ژانویه ۲۹، امضاء قرارداد دوستی و همکاری ایران- شوروی در مسکو (تهما پنج روز پس از انجام کودتا و در زمان وزارت جنگ رضاخان) ۲۶ فوریه ۲۱، مسافت رسمی به ترکیه و مذاکره با مصطفی کمال آناتورک (رئیس جمهوری) (به عنوان اولین و تنها مسافت خارجی رسمی وی) ژوئن- ژوئیه ۳۴، موافقت با عضویت ایران در «پیمان سعد آباد» (به عنوان پیمان عدم تردد و تجاوز بین دولتهای ایران، افغانستان، ترکیه و عراق مشتمل بر ۱۰ ماده) و امضای پیمان توسط وزرای امور خارجه کشورهای عضودر کاخ سلطنتی سعد آباد ۸ ژوئیه ۳۷، تصویب پیمان مذکور در مجلس شورای ملی مارس ۳۸، پس از حمله آلمان نازی به شوروی (۲۲ ژوئن ۱۹۴۱) در اواسط ج.ج. ۲: حمله متفقین (شوروی و انگلستان و بعداً آمریکا) به ایران ۲۵ اوت ۴۱، و سپس وادار کردن رضاشاه به کناره گیری از سلطنت توسط انگلیسی ها ۱۵ سپتامبر ۴۱، تبعید از ایران به وسیله انگلیسی ها به جزیره موریس (از طریق بندر عباس) و

۳۰ نشان و مصالح مختلف از منابع مختلف داخلی و خارجی.
 آثار : سخنان شاهانه (اعلیحضرت محمد رضا شاه پهلوی در سالهای ۱۲۲۸ تا ۱۲۲۶ (۱۳۲۶)، رضا شاه کبیر، ۵۶، مجموعه نطق ما و پیام‌ها و مصاحبه‌های اعلیحضرت همایون محمد رضا شاه پهلوی از ۱۲۲۰ تا ۱۲۴۰ (۱۳۴۰)، مجموعه نطق‌ها و پیام‌های محمد رضا پهلوی، برگزیده‌ای از نوشته‌ها و سخنان شاهنشاه آریامهر، مأموریت برای وطنم، ۶۱، انقلاب سفید ۶۷، به سوی تمدن بزرگ ۷۸، پاسخ به تاریخ (متن فرانسه منتشره در پاریس)، ۷۹، و متن انگلیسی منتشره در لندن ۸۰ و در نیویورک ۸۰، (ترجمه فارسی ۹۲).

پیزارده، سید شریف الدین : حقوقدان و سیاستمدار پاکستانی، ت. ۱۲ روزن ۱۹۲۲ در «برهلن پور»، تج. دانشگاه بمیئی (ہندوستان).

دبیر فدراسیون دانشجویان مسلمان ۴۳-۴۵، دبیر افتخاری قائد اعظم محمد علی جناح ۴۱-۴۴، دبیر اتحادیه مسلمانان شهر بمیئی ۴۵-۴۷، اس. دانشکده حقوق اسلامی سند ۴۷-۵۴، مشاور کمیسیون قانون اساسی پاکستان ۶۰-۶۱، رئیس کمیسیون حقوقی شرکتها ۶۲، رئیس دادگاه عالی کانون و کلای شہر کراچی (پاکستان) ۶۴-۷۶، دادستان کل پاکستان ۶۵-۶۶، و ۶۸-۶۸، وزیر امور خارجه ۷۹-۸۴، وزیر دادگستری ۷۹-۸۴، ع. یا رئیس تعداد زیادی از انجمن‌ها و موسسات پاکستان، رئیس هیات نم. مجمع عمومی سازمان ملل متحد ۶۶-۶۷، ع. هیأت رئیسه دادگاه دائمی داوری، ع. کمیسیون حقوق بین الملل ۸۱-۸۶، دبیر کل سازمان کنفرانس اسلامی ۸۴-۸۸، رئیس شورای میراث و سفیر سیار با سمت وزیر فدرال ۸۹-.

گزیده آثار: تحول و تکامل پاکستان ۶۲، حقوق بین‌الدین و ترمیم‌های قانون اساسی در پاکستان ۶۶، مژروی بر زندگی قائد اعظم (محمد علی جناح) ۷۸، مجموعه آثار قائد اعظم محمد علی جناح (ج ۱) ۸۵، (ج ۲) ۸۶.

پیشه‌وری. سید جعفر (پرویز جوادزاده خلخالی) : از دهراون اولیه حزب «عدالت و نیز» حزب کمونیست ایران و «فرقه دموکرات آذربایجان»، ت. ۱۸۹۳ در روستای «زاویه» خلخال،

«ثريا بختيار» (اسفندياری) (فرزنديک مادر آلماني و پدر ايراني از روساي اييل بختيار) ۱۲ فوريه ۵۱، جدایی از ملکه ثريا مارس ۵۸، ازدواج مجدد با يك دختر ايراني به نام «فرح ديما» ۲۱ دسامبر ۵۹، پسران: رضا پهلوی (رضای دوم) ۶۰، علي رضا پهلوی، دختران: فرحناز پهلوی و لیلا پهلوی، بروز اختلاف نظر با نخست وزير وقت ايران دکتر محمد مصدق بر سر تصدی وزارت دفاع ملي و استعفای نخست وزیر ژوئیه ۵۲، قیام مردمی ۳۰ تیر (۱۳۲۱) ش. مردم ايران برای انتصاب مجدد دکتر مصدق به عنوان نخست وزیر و اقدام مثبت شاه در جهت خواست افکار عمومی (انتصاب مجدد دکتر مصدق) ژوئیه ۵۲، بروز اختلاف نظر مجدد با نخست وزیر بر سر تحدید اختیارات پادشاه و افزایش قدرت نخست وزیر و سپس ترك کشور و سکونت در بغداد (عراق) و رم (ایتالیا) اوت ۵۳، ترتیب کودتای موفق براندازی حکومت دکتر مصدق توسط سازمان «سیا» آمریکا و سازمان جاسوسی انگلستان و عوامل درباری و بازگشت شاه به ايران و اعاده مجدد قدرت سیاسی وی و دستگیر و زندانی کردن نخست وزیر به همراه عده‌ای از ایران و همکاران ایشان در ۲۸ مرداد ماه ۱۳۲۲ ش. (۱۹ اوت ۵۳)، غیر قانونی اعلام کردن «حزب توده ايران» و دستگیر و زندانی و اعدام رهبران و اعضای حزب بویژه شاخه نظامی آن ۵۳-، دستور پایه گذاري و تاسیس نهاد قدرتمند «سازمان اطلاعات و امنیت کشور» ملقب به ساواک در دهه ۵۰، اعلام یک رشته برنامه‌های اصلاحی اقتصادی - اجتماعی با عنوان اصول ششگانه انقلاب سفید شاه و مردم ۶۲، شروع دوران جدید روابط ایران - آمریکا و اعلام نقش انتسابی ایران به عنوان «زاندارم» یا «پلیس» منطقه در قالب «سیاست دوستونی» ۷۱، انعقاد «قرارداد الجزیره» با کشور عراق در جهت رفع اختلافات اراضی و مرزی و سیاسی مارس ۷۵، پیروزی انقلاب اسلامی و خروج شاه از ایران و زندگی در تبعید (پاناما، مکزیک، مصر...) ژانویه ۷۹، فوت در تبعید (مصر) ۲۷ ژوئیه ۸۰ (۵ مرداد ۱۳۵۹)، دریافت درجه دکترای افتخاری از دانشگاه‌های کلمبیا، میشیگان، پنسیلوانیا، کالیفرنیا (در لوس آنجلس)، هاروارد، شیکاگو، نیویورک، واشنگتن در آمریکا، و نیز از دانشگاه‌های: تهران، پنجاب، آگرا، علیگر، استانبول، بیروت، ریودوژانیرو، بخارست، صوفیه، مالایا، بانکوک، مدرس، بوداپست، دا. ملی ایران (شهید بهشتی فعلی)، دریافت بیش از

د.)، ضمناً رد اعتبار نامه وی در کنگره اول حزب توده به عنوان نم. سازمان حزبی آذربایجان اول اوت ۱۰ (۴۴ مرداد ۱۳۲۳)، توقيف روزنامه آذربایجان بوسیله دولت اوت ۴۵، عزیمت از تهران به آذربایجان و تاسیس «فرقه (حزب) دموکرات آذربایجان» سپتامبر ۴۵ (شهریور ۱۳۲۴ ش). تاسیس و اعلام حکومت خود مختار آذربایجان از سوی فرقه دموکرات آذربایجان ۱۲ دسامبر ۴۵، ۱۲ دسامبر ۴۶ (آذر ماه ۱۳۲۴ - ۲۱ آذر ماه ۱۳۲۵) پس از سرکوب و شکست حکومت خود مختار آذربایجان بوسیله ارتش ایران، فرار پیشه وری به باکو (آذربایجان شوروی) دسامبر ۴۶، فوت (یا قتل) بر اثر سانحه اتومبیل ۱۱ زوئیه ۴۷ (۲۰ تیر ماه ۱۳۲۶). (توضیح: قتل احتمالی پیشه وری را به «میر جعفر باقروف» - دیکتاتور آذربایجان شوروی - نسبت میدهند، و عامل آن را نیز «غلام یحیی دانشیان» میدانند).

آثار: یادداشت‌های زندان ۴۴-۴۱ (منتشره در روزنامه آذربایجان)، چاپ همان اثر در یک کتاب ۷۹: (پس از پیروزی انقلاب ایران)، تاریخچه حزب عدالت ۴۳، کتابچه حققت ۹۸.

پیکرینگ، توماس ریو^۱: ف.ل.، دیبلمات آمریکایی، ت. ۵ نوامبر ۱۹۲۱ در «ورنج» نیوجرسی، تج. مدرسه عالی حقوق و دیبلماتی «فلچر» در «مدفورد» ماساچوست، و دا. ملبورن استرالیا.

ستوان در نیروی دریایی آمریکا ۵۶-۵۹، شروع خدمت در وزارت امور خارجه آمریکا ۵۹-۶۰، کارشناس پژوهش اطلاعاتی ۶۰، مامور امور خارجی ۶۱، خدمت در «آزانس کنترل تسليحات و خلع سلاح» ۶۱-۶۲، ع. هیات نم. آمریکا در کنفرانس خلع سلاح ژنو ۶۲-۶۴، مامور عالیتبه در زنگبار ۶۵-۶۷، معاون رئیس هیات در دارالسلام ۶۷-۶۹، معاون مدیر دفتر امور سیاسی - نظامی ۶۹-۷۲، دبیر اجرایی در وزارت امور خارجه، دستیار ویژه وزیر امور خارجه ۷۲-۷۴، سفیر در اردن ۷۴-۷۸، دستیار وزیر امور خارجه در دفتر امور اقیانوس‌ها و زیست - محیطی بین‌المللی و علمی ۷۸-۸۱، سفیر در نیجریه ۸۱-۸۲، سفیر در السالوادور ۸۲-۸۵، سفیر در اسرائیل ۸۵-۸۸، نم. دائم آمریکا در سازمان ملل ۸۹-۹۲، سفیر در هندوستان ۹۲-۹۳، نامزد سفارت در فدراسیون روسیه مارس ۹۳.

1- Pickering . Thomas Reeve

تع. در «باکو» (آذربایجان شوروی).

عزیمت به باکو به همراه پدر ومادرش و اشتغال به تحصیل و کار در آنجا ۱۹۰۵، گرایش به مسلک کمونیسم در حوالی انقلاب روسیه ۱۷-۱۸. ع. کمیته مرکزی «حزب عدالت» و نیز سردبیر روزنامه «حریت» ارگان حزب عدالت ۱۹-۲۰، ورود به خاک ایران (از طریق گیلان) به همراه ارتش سرخ شوروی (در جریان جنگ باروسهای سفید) ماه مه ۲۰، برپایی اولین کنگره حزب کمونیست ایران در بندر انزلی ۲۲ روزن ۳۰ خرداد ۱۳۹۹ ش.). و در جریان آن انتخاب به عنوان یکی از چهار رهبر اصلی حزب (در کنار حیدر عموم اوغلو (تاریوردیف)، سلطان زاده (آواتیس میکائیلیان)، و کامران، انتشار روزنامه «کامونیست» ارگان حزب در رشت ۲۰، کمیساریای کشور در دولت «کودتا سرخ» احسان الله خان دوستدار ژوئیه ۲۰، پس از شکست نهضت جنگل (به رهبری میرزا کوچک خان جنگلی) عزیمت به باکو و مدیریت روزنامه «اکینچی»، سپس ورود به ایران به عنوان دبیر مسئول تشکیلات تهران، نگارش سر مقاله‌های روزنامه «حقیقت» (به مدیریت سید محمد دهگان)، رابط حزب کمونیست ایران و کمینترن ۲۵، مجدد انتخاب به عنوان دبیر کت. مرکزی و مسئول تشکیلات حزب در تهران (در جریان کنگره دوم حزب کمونیست ایران معروف به کنگره ارومیه که در شهر «رس توف» نزدیک مسکو برگزار شد) ۲۷، بازداشت و زندانی بوسیله شهربانی ۲۷ دسامبر ۴۰-۴۰ (وی در تمام مدت زندان منکر عضویت خود در حزب کمونیست بود! اور اسفند ماه ۱۳۱۸ ش. به جرم عضویت و تبلیغ مرام اشتراکی - بر اساس قانون مصوب ۱۳۱۰ - به ۱۰ سال زندان محکوم شد)، آزادی از زندان و تبعید به شهر کاشان ۴۰-۴۱، شرکت در جلسه موسسان حزب توده ایران و تدوین اولین مرآمنامه حزب (بامشارکت ایرج اسکندری) اکتبر ۴۱، کناره گیری از حزب توده به علت اختلاف با «اردشیر آوانسیان» یکی از رهبران اولیه حزب (مدت کوتاهی پس از تاسیس حزب)، تاسیس و انتشار روزنامه «آذربایجان» در تهران ژوئن ۴۲-۴۳ اوت ۴۵، انتخاب به عنوان نم. مجلس چهاردهم از تبریز (ولی اعتبار نامه وی در ۲۳ تیر ماه ۱۳۲۳ رد شد. مجلس چهاردهم در واقع ادامه مجلس سیزدهم بود و سرگروه مشخص نمایندگان آن شامل طرفداران دولت، توده‌ای‌ها و لیبرال‌ها در شرایط ویژه جهانی دوم در ایران انتخاب شدند. پایان کار مجلس چهاردهم ۱۲ مارس ۱۹۴۶ بو

ت

تالو، نعیم؛ بانکدار و سیاستمدار ترک، ت. ۲۲ زیبیه ۱۹۱۹، تج. دن. اقتصاد دا. استانبول.

شروع خدمت در بانک مرکزی جمهوری ترکیه ۴۶، رئیس ۵۲، معاون شعبه آنکارا ۵۵-۵۸، مدیر اداره اعتبارات ۵۸-۶۲، معاون مدیر عامل بانک ۶۲-۶۶، قائم مقام ریاست بانک ومدیر عامل ۶۶-۶۷، رئیس و مدیر عامل بانک ۶۷-۷۰، رئیس کل بانک ۷۰-۷۱، رئیس کت. تشویق سرمایه گزاریهای خارجی ۷۱-۷۲، رئیس اج. بانکهای ترکیه ۷۲-۷۳، مدیر کل کت. مقررات اعتبارات بانکی ۷۳-۷۴، وزیر بازرگانی ۷۳-۷۴، نخست وزیر ۷۴-۷۵، ع. مجلس سنا (سناتور) ۷۵-۷۶، رئیس و مدیر عامل «آک بانک» (تاس) ۷۶-۷۷، رئیس بانک مذکور آوریل ۷۶-۷۷، ع. بنیاد آموزشی آنکارا، ع. اج. حمایت کودکان ترکیه، ع. بنیاد مطالعات سیاسی و اجتماعی -۸۰.

تجویدی، علی؛ ل. ادبیات فارسی، موسیقیدان و آهنگساز ایرانی، ت. ۱۹۱۹ در تهران (فرزند هادی خان تجویدی، از جمله شاگردان ممتاز استاد کمال الملک نقاش، و اولین استاد مینیاتور در ایران)، تج. دا. تهران.

تارتاکوور، آریه؛ دک. علوم سیاسی، استاد اسرائیلی ت. ۲۴ سپتامبر ۱۸۹۷ در لهستان، تج. دا. وین (اتریش). پایه گذاری مشترک «جنیش کارگری صهیونیسم» و رئیس «حزب کارگر صهیونیسم» در لهستان ۲۲-۲۹، مدرس موسسه علوم یهود «ورشو ۳۹-۲۲، ۴۶-۳۹، مدیر واحد امداد و جبران خسارت «کنگره جهانی یهود» (آمریکا) ۲۲-۲۹، اس. سابق، مدرس و مدیر گروه جامعه شناسی یهودیان دا. عبری بیت المقدس، معاون افتخاری «کنگره جهانی یهود»، ع. سورای عمومی «سازمان جهانی صهیونیسم»، ع. «دبیر خانه جهانی جنبش کارگری صهیونیسم»، پایه گذاری مشترک و رئیس سابق «اج. سازمان ملل متحد اسرائیل»، رئیس «اج. جهانی زبان و فرهنگ عبری».

آثار: از جمله: تاریخ جنبش کارگری یهود، مهاجرت یهودیان و خط مشی مهاجرتی یهود، آوارگان یهود در جهان، انسان آواره، جامعه یهود، تاریخ نوشتاری یهود (۲ ج.)، قبایل اسرائیل (۳ ج.)، نقش انقلاب در تاریخ یهود (ج. ۱) ۷۴(۱).

حسن عمرالبشير رئیس جمهوری سودان)، برکناری از ریاست حزب کنگره ملی سودان بوسیله عمرالبشير مه ۲۰۰۰، تشکیل حزب جدید «کنگره ملی خلق سودان» ژوئن ۲۰۰۰.
آثار: مقاله هایی پیرامون مسائل قانون اساسی ۵۶-۵۷، نیايش ۷۱، ایمان در زندگی بشر ۷۴، موقعیت زنان ۷۵.

ترات، آلن چارلز^۱: دیلمات و افسر اطلاعاتی انگلیس. در سالهای ج.ج. ۲ با پوشش کاردار سفارت انگلستان در تهران در واقع رئیس سرویس اطلاعاتی انگلیس (MI-6) در ایران بود. ترات نقش موثری در عملیات تدارک سلطنت محمد رضا پهلوی در سال ۱۳۲۰ ش. ۱۹۴۱ داشت. علاوه بر این، وی در ایجاد حوادث سالهای پس از شهریور ۱۳۲۰ (پس از تهاجم نظامی متفرقین به ایران) نقش اصلی ایفا کرده است. از جمله آنها شروع عملیات بازگرداندن سید ضیاء الدین طباطبائی از فلسطین به ایران (یک ماه قبل از سقوط رضاخان) بود که منجر به بازگشت وی به تهران در سال ۱۳۲۲ ش. ۱۹۴۳ شد. بدین ترتیب، انگلیسی ها قصد داشتند وی را به نخست وزیری برسانند که ناکام ماندند. دومین اقدام مهم ترات از عملیات اغتشاش در جنوب ایران است. در سالهایی که اتحاد جماهیر شوروی با حمایت و تحکیم مواضع دموکرات ها در آذربایجان و کردستان در جهت خودنمختاری و احتمالاً تجزیه این سرزمینها تلاش میکرد، متقابلاً انگلستان نیز طرح ایجاد آشوب های تجزیه طلبانه در جنوب ایران را برای ایجاد توازن قوا به سود خود تدوین و اجرا کرد! بر اساس اسناد منتشر شده، طرح مذکور در سال ۱۳۲۱ ش. تدارک دیده شده بود.

همزمان با شعله ورشدن غائله آذربایجان، آلن چارلز ترات - گرداننده عملیات جنوب - در سال ۱۹۴۵ م. به عنوان سرکنسول انگلستان در خوزستان و فارس به جنوب رفت، ترات بوسیله شیوخ محلی سرپرده وابسته، به تشکیل «اتحادیه عرب خوزستان» دست زد. همزمان، وی به ایجاد شورش معروف به «نهضت جنوب» در فارس اقدام کرد و با اجیر کردن سران ایل قشقایی و بهامکاری برخی عناصر وابسته (نظیر سر لشکر فضل الله زاهدی و قوام السلطنه) طرح آشوب «خودنمختاری فارسی» را پیاده کردو پیرو آن، برادران قشقایی فارس را به اشغال مسلحانه خود در آوردند! ترات علاوه بر خوزستان و فارس، به اقدامات

آموزش اولیه موسیقی و نواختن تار و فلوت و «نت خوانی» نزد پدرش و اساتید دیگر در سنین نوجوانی، شروع آموختن ویلن نزد آقای سپهری ۳۵ -، و سپس آموختن ردیف های موسیقی ایرانی و ویلن به مدت دو سال نزد استاد حسین یاحقی، آموختن ویلن و سه تار نزد استاد ابوالحسن خان صبا به مدت هشت سال، آموختن روشاهای موسیقی غربی و نوازندگی ویلن نزد استادان غربی (ملیک آبراهیمیان و بابگن تامبرازیان) به مدت چند سال، مطالعه در زمینه هارمونی و ارکستراسیون نزد «هوشنگ استوار» به مدت چند سال، به موازات تکمیل آموزشها و مطالعات موسیقی ضمناً تعلیم موسیقی در کلاس های مدرسه آزاد موسیقی و هنرستان عالی موسیقی ملی، همکاری و فعالیت مستمر و طولانی با «برنامه گلهای رادیو ایران» به مدت چندین سال، اقدام به نوشتندگی از دستگاه های موسیقی ایرانی بر اساس بدیهه نوازی به ابتکار خود (که اثری بسیار نفیس و ارزشمند در موسیقی ملی و اصیل ایران به شمار می رود)، در حال حاضر. رسمی «ارکستر ملی ایران»، انتخاب به عنوان «هرد نامی سال ۱۹۹۸» از سوی دانشگاه کمبریج انگلستان ۹۸، اجرای برنامه های متعدد موسیقی در کشورهای خارجی.

گزیده آثار: آهنگها و ترانه هایی نظیر: «مرا عاشقی شیدا»، شیرین بُر، آزاده ام، آتش کاروان، نه همزبانی، دیدی که رسوا شد دلم، صبرم عطا کن، پشیمانم، ... و دهها ترانه پرآوازه دیگر.

الترابی، حسن عبدالله : ل. حقوق، ف.ل. حقوق، دک. حقوق، حقوقدان و سیاستمدار سودانی، ت. اول فوریه ۱۹۳۲ در «کماله»، تتع. دانشگاه های خارطوم، لندن و پاریس. مدرس حقوق در دانشکده حقوق دا. خارطوم ۵۷، رئیس دن. حقوق ۴۶-۶۵، ع. مجلس موسسان ۵۶-۶۸، ع. کمیسیون مشورتی قانون اساسی ۶۶-۶۸، دبیر کل «جهه منشور اسلامی» ۵-۶۹، کارشناس تدوین قانون اساسی در امارات متحده عربی ۶۸-۶۹، بازداشت سیاسی در غالب سالهای ۶۹-۷۷، ع. دفتر سیاسی و کمیته مرکزی «اتحادیه سوسیالیست سودان» دستیار و معاون دبیر کل در امور اطلاعات و روابط خارجی ۷۷-۷۸، دادستان کل کابینه ۱۷ اوت ۱۹۷۹ دریافت نشان درجه اول جمهوری از سودان، رئیس مجلس ملی سودان ۹۴-۹۵ دسامبر (انحلال مجلس به وسیله

ترکی، ابراهیم: دیپلمات تونسی، ت. ۱۳ نوامبر ۱۹۴۰.

معلم زبان عربی تاسال ۵۶، کارمند اداری وزارت امور خارجه ۵۹-۵۶، رئیس اداره امور اقتصادی ۵۹، گذراندن دوره اقتصادی در دبیر خانه عمومی سازمان ملل متعدد ۵۹-۶۰، مشاور وزارت امور خارجه ۶۰-۶۱، منشی و رئیس دفتر وزیر امور خارجه ۶۱-۶۲، ارتقا به درجه وزیر مختار و نماینده تام الاختیار ۶۲، سرکنسول در پاریس ۶۲-۶۵، وزیر مختار درسفارت تونس در الجزایر ۶۵-۶۷، رئیس اداره امور سیاسی وزارت امور خارجه ۶۷-۷۰، سفیر در هلند ۷۰-۷۳، سفیر در انگلستان ۷۳-۷۶، شرکت در بسیاری از اجلاس‌های مجمع عمومی سازمان ملل متعدد و سازمان اتحاد آفریقا، دریافت نشان جمهوری از تونس، و تعدادی نشان‌های خارجی، وزیر مشاور در امور خارجه ۷۷.

تuner، سر مایکل ویلیام^۱: ف. ل. اجتماعی، بانکدار انگلیسی، ت. ۲۵ آوریل ۱۹۰۵، تح. کالج مارلبورو، و دانشگاه کالج آکسفورد.
اشغال در شرکت بانکداری هنگ کنگ و شانگهای ۲۶، رئیس و مدیر عامل سازمان مذکور ۵۳-۶۲، اشتغال در شعبه سنگاپور ۴۲-۴۵، رئیس بانک انگلیس خاورمیانه ۶۴-۶۲، رئیس بانک انگلیسی خاورمیانه شعبه مراکش، مدیر بانک وست مینستر و شرکتهای متعدد دیگر، دریافت مдал پلیس استعماری ۶۳، دریافت نشان شاهزاده هنری دریانورد از پرتفال ۶۲، دریافت دک. افتخاری ادبیات از هنگ کنگ ۵۹.

1- Turner, Sir Michael William

ترومن، هاری اس.^۱: ل. حقوق، سیاستمدار آمریکایی، ت. ۱۸۹۴ در «لامار» میسوری، تح. در کالزاس سیتی. جنگ در فرانسه به عنوان سروان تپیخانه ۱۸ (سال پایانی ج. ج. ۱)، خرازی فروش در میسوری ۱۸-۱۸، تحصیل عالی حقوق در کالزاس سیتی، پیوستن به حزب دموکرات و انتخاب به عنوان قاضی ایالتی به مدت هشت سال ۲۴-۳۴، اشتغال به کارهای حقوقی در مجلس سنای ۳۴-۳۴، و بعداً رئیس کت. بررسی و

گسترده‌ای در منطقه بختیاری و لرستان دست زد (باهمکاری کلnel رجی فلیچر که غالب اوقات خود را بین ایلات و عشایر لر و بختیاری میگذراند!). هدف انگلستان از این رشته عملیات این بود که در صورت موفقیت شوروی در استان‌های آذربایجان و کردستان، در استانهای خوزستان و فارس و اصفهان نیز یک حکومت انگلیسی قدرت را بدست گیرد (!) و پس از تصرف تهران به آذربایجان و کردستان حمله کند. در رشته عملیات یادشده، سرهنگ «چارلز گلت» سرکنسول انگلیس در اصفهان با ترات همکاری داشت.

از جمله اقدامات مهم دیگر ترات در ایران، عبارت از ایجاد روابط گسترده با سیاستمداران ایرانی و جذب آنها به سرویس جاسوسی انگلستان میباشد. پس از شکست غائله آذربایجان و کردستان، اتحاد شوروی در یک اقدام تلافی جویانه دست به افشاء نقش ترات در حوادث و بلواهای فارس و جنوب زد و نام او بتدریج به عنوان عامل بلواهای جنوب به مطبوعات نیز کشیده شد، و لذا مجبور به ترک ایران شد!

ترات در کنار اقدامات جاسوسی و سیاسی اش، ضمناً متخصص زبانشناسی، تاریخ طبیعی و پرندگان شناسی و مسلط بر ادبیات فارسی بود و به آداب و رسوم ویژه ایرانیان آشنایی کامل داشت.

1- Trott, Alan Charles

ترکمن، ایلتر: دیپلمات و سیاستمدار ترک، ت. ۱۹۲۷ در استانبول، تح. دن. علوم سیاسی ۱۵. آنکارا. مدیر کل اداره سیاست گذاری وزارت امور خارجه ۶۴-۶۷، معاون سیاسی وزیر امور خارجه ۶۷-۶۸، سفیر در یونان ۶۸-۷۰، نم. دائم اتحاد جماهیر شوروی ۷۲، سفیر در فرانسه ۸۰-۸۸، نم. دائم ترکیه در سازمان ملل (نیویورک) ۷۸-۷۵ و ۸۸-۸۵، نم. دائم ویژه دبیر کل سازمان ملل در امور حقوق بشر آسیای جنوب شرقی ۸۰-۸۹، وزیر امور خارجه ۸۰-۸۳، کمیسر عمومی «کارگزاری کمک و کار ملل متعدد در امور آوارگان فلسطین در خاور نزدیک».

آثار : یک کتاب به زبان پشتو . ۷۸

تریتون، آرتور استانلی : ف. ل. اجتماعی، د. ک.
ادبیات، شرق شناس و زبان شناس (عربی) شرقی انگلیسی، ت.
۱۸۸۱، تج. کالج منفیلد، اج. سنت کاترین آکسفورد، و. دا.
گوتینگن (منفیلد آلمان).
دستیار در دا. ادینبورگ انگلستان ۱۱، دستیار در دا.
گلاسکو ۱۹، استاد زبان عربی در دا. علیگرہ هندوستان ۲۱، در
مدرسه مطالعات شرقی دا. لندن ۳۱، اس. زبان عربی ۴۷-۳۸.
آثار : ظهور امامان صنعت ۲۵، خلفاؤ مسائل غیر اسلامی
آنان ۳۰ (تجدد چاپ ۶۶)، خود آموز عربی ۴۳، دین شناسی
مسلمانان ۴۷؛ اسلام، اعتقاد و کردارها ۵۰، متون آموزش
اسلامی ۵۷.

تریدول، (چارلز) جیمز^۱ : ل. حقوق، دیپلمات
انگلیسی (بازنشسته)، ت. ۱۰ فوریه ۱۹۲۰، تج. کا. ولینگتون
نیوزیلند، دا. نیوزیلند.
انجام خدمت نظامی ۴۵-۳۹، خدمت در واحد سیاسی
وقضایی سودان ۴۵-۴۵، خدمت در وزارت امور خارجه
۵۷-۵۵، همکاری با کمیسر عالی لاھور ۵۷-۶۰، خدمت در
سفارت انگلستان در جده ۶۰-۶۲، معاون کمیسر عالی نیجریه
شرقی ۶۵-۶۶، رئیس اداره مشترک امور بین الملل وزارت امور
خارجی و کشورهای مشترک المنافع ۶۶-۶۸، نم. سیاسی در
ابوظبی ۶۸-۷۱، سفیر در امارات متحده عربی ۷۱-۷۲،
کمیسر عالی انگلستان در «باماه» ۷۲-۷۵، سفیر در عمان
۷۵-۷۹، مشاور شرکت گروه ساموئل در امور خاورمیانه ۷۹-۸۰.

1- Treadwell (Charles) James

تسور، یعقوب : دیپلمات و سیاستمدار اسرائیلی، ت.
۱۸ اکتبر ۱۹۰۶ در «ویلسون»، تج. کا. عبری بیت المقدس،
داها. فلورانس (ایتالیا)، و سورین (فرانسه).
ع. کارکنان روزنامه «ها آرتص» در تل آویو ۲۹، مدیر
بخش فرانسه و سپس مدیر مشترک اداره «تبليغات سیاسی»
صندوق ملی یهود در بیت المقدس ۳۰؛ نم. ویره اعزامی

کنترل هزینه های جنگی ۴۲، معاون رئیس جمهوری آمریکا
(فرانکلین روزولت) زانویه ۴۵، ویازده هفته بعد پس از فوت
«فرانکلین روزولت» (رئیس جمهوری آمریکا) به طور معمول و
قانونی رئیس جمهوری آمریکا ۴۹-۴۵؛ ملاقات با «استالین»،
«وینستون چرچیل» و «اتلی» در کنفرانس پتسدام و بررسی و
اتخاذ تصمیم نهایی در استفاده از بمب اتمی علیه ژاپن (انفجار
بمب بر فراز هیروشیما و ناکازاکی) زوییه ۴۵، موافقت با «طرح
(زنرال) مارشال» برای کمک اقتصادی به کشورهای اروپایی
آسیب دیده از جنگ (طرح بازسازی جنگی اروپا) پس از ج. ج. ۲،
اعلام «دکترین ترومون» مبنی بر حمایت آمریکا از کشورهایی که
در معرض خطر نفوذ و برنامه های براندازی کمومیسم هستند و نیز
ارائه کمکهای اقتصادی به آنها ۱۲ مارس ۴۷، و نیز درخواست از
کنگره برای تصویب یک کمک ۴۰۰ میلیون دلاری به یونان و
ترکیه، دکترین ترومون پایه اصلی استراتژی سیاست خارجی
آمریکا در خاورمیانه پس از ج. ج ۲ تشکیل داد، صدور دستور
به «زنرال مک آرتور» (فرمانده شرق دور آمریکا) برای دخالت
نیروهای نظامی آمریکا در جنگ کره ۲۷ زوئن (جنگ کره :
ژاپن ۱۹۵۰ - زوییه ۱۹۵۳)، شکست «توماس دیویس» در
انتخابات ریاست جمهوری از وی (۴۸) و دوره دوم زمامداری
۵۲-۴۹، پس از پایان دوران ریاست جمهوری، زندگی در
«ایندیپندنس» میسوری ۵۲-۷۲، فوت در همانجا ۷۲.

آثار : خاطرات (ج) ۲۶.

2- Truman . Harry S.

تره کی، نور محمد : سیاستمدار افغانی، ت. ۱۹۱۷.
روزنامه نگار سابق، وابسته مطبوعاتی در سفارت
افغانستان در آمریکا ۵۲-۵۳، همکاری در تاسیس و مدیر کل
حزب دموکراتیک خلق ۶۵-۷۹، بازداشت توسط حکومت
داود خان ۲۶ آوریل ۷۸، رهایی از بازداشت پس از یک روز و به
دنبال کودتای روسی علیه حکومت داود، رئیس شورای انقلابی
(رئیس کشور) جمهوری دموکراتیک افغانستان آوریل ۷۸-۷۹،
نخست وزیر ۷۸-۷۹، رئیس شورای عالی دفاع افغانستان
آوریل ۷۹- سپتامبر ۷۹، کودتای حفیظ الله امین علیه حکومت و
قتل او در درگیریها سپتامبر ۷۹.

تقی زاده، سید حسن: مورخ، ایران شناس،
سیاستمدار و دیپلمات ایرانی، ت. ۲۷ سپتامبر ۱۸۷۸ در تبریز؛
تح. علوم دینی، ادبیات عرب، فقه اسلامی، طب و فیزیولوژی و
پاتولوژی، فلسفه، نجوم، زبان انگلیسی و تحصیلات جدید در
مدرسه آمریکایی تبریز.

انتشار مجله علمی- ادبی «تجینه فنون» (باهمکاری
سه نفر دیگر) به مدت یک سال ۱۹۰۴-۱۹۰۳، مسافرت به
ففقارا و استانبول و مصر و بیروت و دمشق (و آشنازی و ملاقات با
جرجی زیدان، و شیخ محمد عبده) ۱۹۰۵-۱۹۰۶، مشارکت
فعال در انقلاب مشروطه، نم. دوره اول مجلس شورای ملی از
تبریز ۱۹۰۷؛ پس از بمباران مجلس و تعطیل مجلس تبعید از
ایران و عزیمت به فرانسه و سپس انگلستان ژوئن ۱۹۰۸،
بازگشت به تبریز و شرکت در قیام مشروطه خواهان و بالاخره خلع
محمد علیشاه از قدرت ۱۹۰۹، ضمناً، ع. «هیات مدیره» برای
انجام امور خلع شاه و سازمان دادن حکومت جدید، انتخاب به
عنوان نم. دوره دوم مجلس از تبریز نوامبر ۱۹۰۹، پس از بروز
اختلاف بین دو حزب دموکرات (تقی زاده رهبر پارلمانی حزب
مذکور بود) و اعتدالی عزیمت به استانبول و سپس اروپا ۱۱-۱۳،
سپس به دعوت کاردار ایران در آمریکا (علیقلی خان کاشانی نبیل
الدوله) به آن کشور عزیمت کرد ۱۲، بازگشت به آلمان (با
دعوت و پول آلمانها و با گذرنامه جعلی) و تشکیل کمیته ملیون و
میهن پرستان ایرانی در برلین (باهمکاری افراد دیگر) و انجام
اقدامات و تبلیغات سیاسی ضد انگلستان و روسيه در ایران و
عثمانی ۱۴ (آخر سال)، انتشار مجله سیاسی و بعداً ادبی «کاوه»
در برلین ژانویه ۱۹۱۶ (که جنبه سیاسی داشت)، و دوره دوم
مجله ۲۰-۲۲ (که جنبه ادبی، تاریخی داشت)، مسافرت به
سویس و دانمارک و سوئد ۱۶-۱۷، پس از انعقاد عهدنامه
دوستی و همکاری ایران و شوروی (مورخ ۲۶ فوریه ۱۹۲۱)،
مسافرت دولتی به مسکو برای مذاکره و عقد موافقت نامه های
تجارتی بین ایران و شوروی ۲۱، سپس بازگشت به برلین و ازدواج
با یک دختر آلمانی، انجام ماموریت دولتی به لندن جهت انجام
گفتگوهای غیر رسمی ۲۴، انتخاب به عنوان نم. دوره چهارم
مجلس از تهران و عدم قبول مسئولیت آن، انتخاب به عنوان نم.
دوره پنجم مجلس از تهران و بازگشت به ایران و شرکت در
جلسات مجلس ۲۴-، وزیر خارجه در کابینه مستوفی

صهیونیسم به بلژیک، یونان، و فرانسه ۳۴-۳۵، همچنین
به بلغارستان و یونان ۴۰، افسر رابط با سرفمندی کل
نیروهای نظامی انگلستان در مصر ۴۳-۴۵، رئیس هیات اعزامی
صهیونیسم به یونان ۴۵، رئیس کت. سرباز گیری ارتش
اسرائیل در بیت المقدس ۴۸، وزیر مختار اسرائیل در آزادانه
۴۹-۵۳، در اوروگوئه ۵۳-۶۰، در شیلی ۵۰-۵۳، و در
پاراگوئه ۵۰-۵۳، سفیر در فرانسه ۵۲-۵۹، مدیر کل وزارت
امور خارجه ۵۹، رئیس شورای عمومی صهیونیسم ۶۱-۶۸،
رئیس صندوق ملی یهود ۶۰-۷۶، وزیر کشاورزی ژویه ۹۲-
ژوئن ۹۶، ع. کت. اجرایی آزادس یهود ۶۰-۶۱، رئیس شورای
عمومی صهیونیسم (کت. اقدام)، دریافت نشان بزرگ لژیون
دونور.

آثار: یهودی در جنگ ۴۷، تولد اسرائیل ۴۹،
اتوبیوگرافی ۴۵، خاطرات روزانه سفیر کبیر ۶۷، شورش
یهودیان ۷۰، پرتره آوارگی یهود ۷۵، روایت صهیونیسم
روز موعود نزدیک است ۷۹، استوارنامه شماره چهار ۸۱.

تسیگر، ویلفرد^۱: ف. ل. اجتماعی، جستجو گر
انگلیسی، ت. ۳۰ آنبویه ۱۹۱۰، تح. کالج های «ایتون» و
«مگدالن» آکسفورد.

پیگردی کشور باستانی «داناسکیل» واقع در حبشه
۳۲-۳۴، خدمت در سرویس سیاسی سودان در استان های
«دارفور» و «نیل علیا» ۳۵-۳۹؛ خدمت در اتیوپی، سوریه و
صغرای غربی در نیروی دفاعی سودان و نیروی ویژه هوایی در
خلال ج. ج. ۲، پیگردی صحرای «ربع الحالی» در شبه جزیره
عربستان ۴۵-۵۰، زندگی در مرداب های جنوب عراق ۵۰-۵۸،
دریافت جایزه ویژه از «اج. سلطنتی جغرافیا» ای انگلستان ۳۶،
مدال بنیانگذاران ۴۸، مدال لورنس عربستان از اج. سلطنتی
آسیای مرکزی ۵۵، مدال دیوید لیونگستن از اج. سلطنتی
جغرافیای اسکاتلند ۶۱، دریافت جایزه از اج. سلطنتی ادبیات
۶۴، دریافت مدال یادبود «برتون» از اج. سلطنتی آسیا ۶۶،
دریافت درجه دکترای افتخاری در ادبیات از دا. «لیستر» ۶۸.

آثار: شهرهای عربستان ۵۸، اعراب مرداب ۶۴.

۱- Thesiger, Wilfred

- تقلا، فیلیپ**: سیاستمدار و بانکدار لبنانی، ت. ۳ فوریه ۱۹۱۵، تج. دن. حقوق دا، بیروت.
- انجام فعالیت های حقوقی ۴۵-۲۵، ع. پارلمان لبنان ۴۵ و ۴۷، وزیر اقتصاد ملی و ارتباطات ۴۵-۴۶، و ۴۹-۴۸، وزیر امور خارجه ۴۹ و ۶۱ و ۶۴-۶۵، رئیس کل بانک لبنان ۶۴ و ۶۷-۶۶، وزیر امور خارجه و وزیر دادگستری ۶۶، نم. دائم لبنان در سازمان ملل ۶۸-۶۷، سفیر در فرانسه ۷۱-۶۸، وزیر امور خارجه ۷۴-۷۶، ضمناً وزیر آموزش و پرورش، وزیر برنامه ریزی ۷۵-۷۶، ع. کت. گفتگوی ملی سپتامبر ۷۵.
- تکریتی، ژنرال صدام حسین** ← حسین، ژنرال صدام تکواه، یوسف: دیبلمات اسرائیلی، ت. ۴ مارس ۱۹۲۵، تج. دا. «فجر»، چین، و دا. هاروارد (آمریکا).
- مدارس درس روابط بین الملل در دا. هاروارد آمریکا ۴۷-۴۸، معاون مشاور حقوقی وزارت امور خارجه اسرائیل ۵۳-۴۹، مدیر امور خلع سلاح وزارتخارخه؛ و رئیس هیأت اسرائیلی شرکت کننده در کمیسیون های خلع سلاح کشورهای مصر، اردن، سوریه و لبنان ۵۲-۵۸، معاون نم. دائم اسرائیل در سازمان ملل متعدد ۵۸، قائم مقام نم. دائم اسرائیل در سازمان ملل ۵۹-۶۰، سفیر در برزیل ۶۰-۶۲، سفیر در اتحاد جماهیر شوروی ۶۲-۶۵، معاون مدیر کل در وزارت امور خارجه ۶۶-۶۸، نم. دائم اسرائیل در سازمان ملل ۶۸-۷۵، رئیس دا. «بن گوریون» نقب ۷۵-۸۱، رئیس دا. بن گوریون ۸۱-۸۲.
- آثار: رو در روی ملت ها: تلاش اسرائیل در راه صلح ۷۶.
- التل، وصفی**: سیاستمدار اردنی، ت. ۱۹۲۰، تج. دا. آمریکایی بیروت.
- آموزگار ۴۱-۴۶، افسر (سروان) ارتش انگلستان ۴۶-۴۹، شرکت در جنگ اول اعراب و اسرائیل (جنگ فلسطین) ۴۸-۴۹، خدمت در اداره آمار اردن ۴۹، معاون اداره مالیات بر درآمد اردن ۴۹-۵۵، رئیس اداره مطبوعات ۵۵، رایزن سفارت اردن در «بن» (آلمن) ۵۵-۵۷، رئیس تشریفات دربار سلطنتی اردن ۵۷-۵۸، کاردار اردن در تهران ۵۸-۵۹، رئیس
- المالک (مدت کوتاهی و بعداً استعفا)، نم. مجلس دوره ششم آوریل ۲۷-آوت ۲۸ (پایان دوره مجلس)، والی (استاندار) خراسان ۲۹، سفير ایران در لندن ۲۹-۳۰ ماه مه ۳۰، وزیر طرق و شوارع (وزیرراه) ۳۰ (به مدت چهار ماه)، وزیر مالیه (دارایی) ۳۱-۳۲ سپتامبر ۳۲، وزیر مختار ایران در پاریس ۳۲-۳۵، عزیمت به برلین و انجام مطالعه و تالیف کتاب به مدت ۱۵ ماه ۳۵-۳۶، نم. ایران در کنفرانس بین المللی خلع سلاح عمومی در ژنو، نم. ایران در نوزدهمین کنگره بین المللی خاورشناسان در رم (ایتالیا) پاییز ۳۵، اس. زبان و ادبیات فارسی در مدرسه مطالعات شرقی لندن (به دعوت مدرسه) ۳۷-۴۱، نوامبر ۴۱، و نیز اس. دا. کمپریج انگلستان به مدت ۲ سال، سفیر ایران در لندن ۴۱-۴۷، نم. دوره پانزدهم مجلس شورای ملی از تبریز اوت ۴۷-۵۰، سنا تور انتخابی اولین دوره مجلس سنا و نیز رئیس سنا اکتبر ۵-۵ مارس ۵۴، سنا تور دوره دوم مجلس سنا و رئیس آن (پس از مدتی به دلیل ضعف پیری استعفا داد) مارس ۵۴-۵، عزیمت به آمریکا به دعوت دا. کلمبیا در نیویورک و مدت هفت ماه اقامت در آنجا و انجام سخنرانیها و مطالعات علمی، ع. شورای عالی فرهنگ ایران، رئیس کمیته های گوناگون بین المللی خاورشناسان مربوط به تدوین و انتشار آثار مختلف درباره فرهنگ و تمدن ایران، فوت ۲۷ زانویه ۷۹ (چهارشنبه ۸ بهمن ۱۳۴۸).
- آثار: رساله تحقیق احوال کنونی ایران یا محکمات تاریخی (انتشار در قاهره)، مقدمه تعلیم عمومی یا یکی از سر فصل های تمدن ۲۸، از پرویز تا چنگیز ۳۰، گاهشماری در ایران قدیم ۳۷، تصحیح تحفه الملوك ۳۸، لزوم حفظ زبان فصیح فارسی ۴۷، تاریخ عربستان و قوم عرب در اوان ظهور اسلام و قبل از آن ۵۱، ماتی و دین او ۵۶، تاریخ اوایل انقلاب و مشروطیت ایران (خطابه) ۵۹، تاریخ انقلاب ایران (تقریرات) ۶۱، بیست مقاله تقدیمی زاده (ترجمه احمد آرام و کیاوس جهانداری)، ۶۱ روزنامه کاوه (در برلین)، اخذ تمدن خارجی ۶۱.
- ضمناً انتشار بیش از ۱۰۰ مقاله علمی بژووهشی درباره تاریخ و موضوعات گوناگون در نشریه های علمی به زبانهای فارسی، ترکی، عربی، فرانسه، آلمانی، انگلیسی و روسی در ایران و کشورهای خارجی.

اداره ارشاد ملی ٤١-٥٩، سفیر در اتحاد جماهیر شوروی ٦٤-٦٣، دریافت نشان ستاره اردن، نشان سنت جان بیت المقدس، نشان مزار مقدس، نشان انقلاب و استقلال.

توفيق عبدالفتاح، زکریا: مدیر (امور پنجه) و سیاستمدار مصری، ت. ١٨ آوت ١٩٢٠، تج. ١٥. فاهره. خدمت در بانک مصر، سپس وابسته بازرگانی مصر در بروکسل (بلژیک) و مادرید (اسپانیا) ٤٨-٥٧، مدیر کل اداره کنترل ارز ٤١، معاون وزارت اقتصاد در امور پنجه ٤٦-٤٥، رئیس کت. عالی سازمان مشترک پنجه ٥٦-٥٧، وزیر بازرگانی و تدارکات ٧٥-٧٨، رئیس اتحادیه مشترک اتاق تجارت مصر ٧١-٧٥، رئیس سازمان آفریقا-آسیایی همکاریهای اقتصادی ٧٢، رئیس سابق بانک کانال سوئز، ع. شورای پژوهش‌های اقتصادی، ع. آکا. پژوهش‌های علمی، دریافت جوایزی از ایتالیا، فرانسه، یونان، بلژیک و اسپانیا.

توفيق، محمد عمر: سیاستمدار سعودی، ت. ١٩١٧. تح. دارالعلوم الشریعه (مدرسه علوم اسلامی) مدینه. انجام فعالیت‌های آموزشی (آموزگار)، کارمند اداره پست وتلگراف ٤١-٥٨، فعالیت دولتی فرهنگی در بولتن رسمی ام القری، خدمت در اداره دادستانی کل، دبیر اعظم شورای وزیران، تقاضای شخصی بازنیستگی از خدمات دولتی ٥٨، و شروع فعالیت‌های خصوصی تجاری و مطبوعاتی ٥٨-٥٢، انتخاب به عنوان وزیر ارتباطات توسط ملک فیصل و ملک خالد (پادشاه سابق عربستان سعودی) ٦٢-٦٧، وزیر امور زیارت و اوقاف ٦٣-٧٠.

آثار: انتشار مقاله‌ها، سخنرانیهای رادیویی، رساله‌های ادبی و فرهنگی وغیره.

توماس، دیوید وینتون: ف. ل. اجتماعی، انگلیسی متخصص زبانهای شرقی و عبری و عربی، ت. ٢٦ زانویه ١٩٠١. تح. کالج سنت جان، آکسفورد. ممتحن عهد عتیق و زبانهای سامی در داهه. آکسفورد، لیورپول، بریستول، بیرونگام، دورهام، لیدز، لندن، منچستر؛ دستیار ویژه گروه مطالعات شرقی کتابخانه «بادلیان»

اداره ارشاد ملی ٤١-٥٩، سفیر کبیر اردن در عراق ٦١-٦٢، نخست وزیر و وزیر دفاع ٦٢-٦٣، ٦٥، و نیز اکتبر ٧٠-نومبر ٧١، ایفای نقش عمده در سرکوب و کشتار وسیع چریکهای فلسطینی مستقر در اردن در حادثه سپتامبر سیاه ١٩٧٠ (به خاطر داشتن گرایشهای شدید سلطنت طلبی و ضد ناصیریستی و فلسطینی)، مورد ترور و قتل به دست چریکهای فلسطینی (سازمان سپتامبر سیاه) در قاهره (مصر) به خاطر انتقام جویی حوادث خونین سپتامبر سیاه اردن نومبر ٧١.

تمپلر، فیلدمارشال سرجردال (والتر رابت): فارغ التحصیل نظامی، افسر بلندپایه و سیاستمدار انگلیسی، ت. ١١ سپتامبر ١٨٩٨، تح. کالج ولینگتون، دانشکده نظامی «سندر هرست».

اشغال در ارتش سلطنتی ایرلند ١٦-١٧، خدمت در ارتش سلطنتی انگلستان و عهده دار شدن مسئولیت‌های گوناگون نظامی در ارتش انگلیس و نیز کشورهای خاورمیانه ١٦-٥٩ (به مدت ٤٣ سال)، از جمله رئیس ستاد ارتش انگلستان در دهه ٥٠، خدمت نظامی در ایران و عراق ١٩-٢١، خدمت در فلسطین و شرق اردن ٣٦-٤٥، انجام ماموریت نظامی برای سرکوب و کنترل قیام عمومی ١٩٣٦ فلسطینی‌ها علیه صهیونیستها و انگلیسی‌ها و خدادهای دیگر سرزمین فلسطین تا سال ٤٥، مسافت به اردن هاشمی برای زمینه سازی ورود آن کشور به پیمان بغداد دسامبر ٥٥ (ماموریت وی در اثر تظاهرات مخالف مردم اردن به شکست انجامید)، پایان خدمت در ارتش انگلیسی و مدیر واحدهای صنعتی و اقتصادی انگلستان ٥٩-٥٥، دریافت لقب «سر» از ملکه انگلستان به خاطر خدمات ارزنده نظامی و سیاسی به کشورش.

توتونچی، جمیل: دک. پزشکی، پزشک و دیبلمات اردنی، ت. ١٨٩٦، تح. کالج پروتستان سوریه، حمص، ١٥. آمریکایی بیروت، و ١٦. پزشکی استانبول. افسر پزشک در ارتش عثمانی ١٨، خدمت در منطقه «مادبا» ٢٣-٢٢، خدمت در لژیون عرب ٢٣، پزشک مخصوص سلطنتی ٤٠-٢٣، رئیس اداره بهداشت ٤٠-٥١، وزیر اداره بهداشت ٥١-٥٥، وزیر بهداری ٥١-٦٢، ع. مجلس سنای

۲۴، پژوهشگر ارشد و مدرس زبانهای شرقی کالج سنت جان دا.
آکسفورد، ۲۴، مدرس زبان عربی در کالج گوردون در خارطوم
(سودان) ۲۶، بورسیه موسسه مطالعات شرقی دا. شیکاگو ۲۹،
اس. زبانهای شرقی و عبری در دا. دورهام ۳۰-۳۸، اس. زبان
عبری (منتخب ملکه انگلستان) در دا. کمبریج ۲۸-۲۸. کالج
کاترین دا. کمبریج ۴۲، رئیس کالج مذکور ۶۵-۶۵. رئیس اج.
مطالعات عهد عتیق (انگلستان) ۵۳.

آثار: احیای زبان عبری باستانی ۲۹، پیامبر در شهر
لاچیش اوستراکا (*Lachish Ostraca*) (شهری باستانی در
فلسطین نزدیک شهر فعلی حبرون)، ویرایشگر: مقالات و
مطالعات ارائه شده به شخص استانی آتور کوک ۵۰، ویرایش
مشترک (باهمکاری م. نات) هوشمندی در اسرائیل و خاور نزدیک
باستانی ۵۵، ویرایشگر: اسنادی از دوران عهد عتیق ۵۸، و
غیره.

تیمور، سعید بن: سلطان سابق عمان، ت. ۱۹۱۰ در
عمان (پدر سلطان قابوس پادشاه عمان و پسر سید
تیمور بن فیصل)، تج. در هندوستان و عراق.
رئیس شورای وزیران عمان ۲۹-۲۲، جانشین شدن به
جای پدر و در دست گرفتن زمام امور حکومت به عنوان
سیزدهمین عضو سلسله حکومتی خود ۷۰-۳۸-ژوییه ۷۰، سرنگونی
از قدرت به وسیله ولیعهد و پسرش شاهزاده قابوس (ر. ک.).
پیرو کوتای ۲۴ ژوییه ۱۹۷۰، تبعید شخصی به انگلستان
۷۰-۷۲، فوت در انگلستان ۲۰ اکتبر ۷۲، دریافت نشان
امپراتوری هندوستان (عضو ارشد) و لقب «سر» (Sir) از
انگلستان.

تیمور، محمود: نویسنده و نمایشنامه نویس مصری،
ت. ۱۸۹۴، تج. مدارس مصری.

آثار: به زبان عربی: در حدود ۵۰ اثر از جمله مجموعه
داستانهای کوتاه، رمان، نمایشنامه، خاطرات، مقاله، وغیره.
چند اثر به زبان فرانسه منتشره در سالهای ۴۲-۵۵: به زبان
انگلیسی: داستانهایی ارزندگی مصری ۴۸، تقاضای
ناشناخته ۶۵.

ث

منطقه ای علوم و تکنولوژی «کم. اقتصادی سازمان ملل در امور آسیای غربی» در لبنان، ۸۱، ع. سندیکای کارکنان علمی مصر –۵۱، کت. بین المللی کتابشناسی سازمان یونسکو، ۵۸–۵۴، ع. هیات مدیره شورای بین المللی سیاست گذاری علمی –۷۶، مشاور علمی و فنی سازمان آلسسو در تونس، ۸۴، دریافت نشان لیاقت از چکسلواکی.

آثار: دو کتاب درباره علم و تکنولوژی (به زبان عربی)، همچنین تعداد زیادی گزارش‌های علمی منتشره در مجله‌های بین المللی و خارجی.

ثانی، بن حارب بن عیسی: سیاستمدار و بازار گان اماراتی (امارات عربی متحده)، ت. ۱۹۴۶ در عجمان (امارات)، تج. دا. قاهره (دیلم امور اداری و اجتماعی).

وزیر مشاور، وزیر امور اسلامی و اوقاف امارات ۷۷–۷۳، وزیر برق و آب ۷۷، انجام فعالیت‌های تجاری خصوصی ۷۲–تاکنون.

ثابت، راشد محمد: ل. علوم اجتماعی، سیاستمدار یمنی، ت. سپتامبر ۱۹۴۴ در عدن، تج. متوسطه و عالی در یمن. سردبیر مجله «الحارث» و مدیر کل رادیو وتلویزیون یمن ۷۲–۷۳، وزیر اطلاعات ۷۳–۷۵، آوریل ۷۵، وزیر امور وزیران آوریل ۷۵–اکتبر ۷۵، سفیر در قاهره نوامبر ۷۷–۷۵، وزیر اطلاعات دسامبر ۷۷–اکتبر ۸۰، وزیر فرهنگ ۸۰–۸۶، وزیر مشاور در امور اتحاد یمن (یمن جنوبی و شمالی) ۸۶–۸۹، دریافت مдал ۲۲ ژوئن، مдал وفاداری.

ثابت، عادل احمد: ل. افتخاری در زمین شناسی، ف. ل. روزنامه نگاری، دانشمند مصری، ت. ۱۹۲۴ در قاهره، تج. دا. قاهره.

زمین شناس در مرکز بررسیهای زمین شناسی مصر ۴۵–۴۹، مدیر مرکز اسناد علمی و اطلاعات فنی ۴۹–۵۷، مدیر دفتر فنی مرکز پژوهش‌های ملی ۵۷–۶۲، مدیر واحد های علمی شورای علمی ۶۲–۶۴، مدیر روابط علمی وزارت روابط علمی مصر ۶۴–۷۱، مدیر عامل روابط علمی «مرکز پژوهش‌های علمی» ۷۱–۷۶، معاون وزیر پژوهش‌های علمی ۷۶–۸۴، مشاور

طرح نوسازی و تجدید سازمان پلیس قطر، وزیر سابق اقتصاد و بازرگانی، رئیس شرکت مهندسی ساختمان عرب.

الثانی (آل ثانی)، شیخ راشد عویده : ل. اقتصاد، مدیر قطری، ت. ۱۹۵۳ در قطر، تج. دا. میشیگان در آمریکا.
اقتصاد دان در اداره امور نفتی وزارت دارایی و نفت ۷۷، قائم مقام مدیر عامل شرکت عمومی نفت قطر، رئیس کت. فنی «طرح مایع کردن گاز طبیعی قطر» در منطقه شمال رئیس هیأت مدیره شرکت حمل و نقل دریایی نفت عرب ۸۰-۸۴، رئیس هیأت مدیره شرکت گاز قطر ۸۴، مدیر عامل تاکنون ۹۵، ع. هیات مدیره شرکت گاز طبیعی قطر ۸۵-۸۹، سردبیر مجله هفتگی ورزشی شرکت عمومی نفت قطر ۸۹-۸۵، سردبیر مجله هفتگی ورزشی «الدوره».

الثانی (آل ثانی)، شیخ عبدالعزیز بن خلیفه : ل. علوم سیاسی و اقتصاد، سیاستمدار قطری، ت. ۱۲ دسامبر ۱۹۴۸ در «دوحه»، تج. دا. «ایندیانای» شمالی آمریکا بودا. جرج واشنگتن (آمریکا).

معاون وزیر دارایی و نفت زوئن- دسامبر ۷۲، وزیر دارایی و نفت ۷۲- رئیس هیات مدیره بانک ملی قطر ۷۲-، رئیس شرکت ملی نفت قطر ۷۳-، رئیس کت. مشترک مدیریت شرکت ملی نفت قطر و شرکت «شل» قطر ۷۳-، رئیس امور قطر در «صندوق بین المللی پول» و «بانک جهانی» ۷۲-، ضمناً رئیس کل بانک توسعه اسلامی، رئیس هیات سرمایه گذاری کشور قطر ۷۲-نم. قطر در بسیاری از کنفرانس‌های: سازمان اوپک، اوپک، سازمان ملل متحده، صندوق بین المللی پول، بانک بین المللی نوسازی و توسعه، اجلاس‌های سازمان کنفرانس اسلامی، سازمان غیر معهدها، وغیره.

الثانیاً. عبدالعزیز : ل. جامعه شناسی، کارمند سعودی، ت. ۱۹۳۸، تج. دا. قاهره.

کارمند وزارت کار و امور اجتماعی، شهردار شهر ریاض، معاون اداری و مالی وزارت امور خارجه، شرکت در تعداد زیادی کنفرانس‌های بین المللی و محلی درباره برنامه ریزی و ساختمان سازی شهری به عنوان شهردار ریاض، شرکت در کنفرانس‌های سیاسی به عنوان کفیل وزیر امور خارجه، رئیس

الثانی (آل ثانی)، سر لشگر شیخ حمد بن خلیفه : ولیعهد سابق و حاکم فعلی قطر، ت. ۱۹۴۹ (بزرگترین پسر شیخ خلیفه بن حمد آل ثانی حاکم سابق قطر)، تج. در قطر، و دانشکده نظامی سلطنتی «سد هرست» انگلستان.

انتساب به عنوان فرمانده کل نیروهای امنیتی قطر ۲۲ فوریه ۷۲، مشارکت در نوسازی نیروهای مسلح قطر، ولیعهد قطر ۷۷، ولیعهد و وزیر دفاع کشور ۷۷-۸۹، انتساب مجدد به عنوان وزیر دفاع ژوئیه ۸۹-، کنار گذشتن پدرش شیخ خلیفه بن حمد آل ثانی از قدرت و جانشین شدن به جای وی به عنوان امیر جدید قطر در یک کودتای بدون خونریزی ۷ ژوئن ۹۵.

الثانی (آل ثانی)، شیخ خلیفه بن حمد : امیر و نخست وزیر سابق قطر، ت. ۱۹۲۲ در دوحه (پدر شیخ حمد بن خلیفه آل ثانی، حاکم جدید و فعلی قطر).

وارث مسلم تاج و تخت ۴۸؛ خدمت به عنوان رئیس نیروهای امنیتی، رئیس دادگاههای مدنی، جانشین حاکم قطر ۶۰-۷۲، وزیر آموزش و پرورش ۶۰-۷۰، وزیر دارایی و امور نفت سپتامبر ۷۱- فوریه ۷۲، نخست وزیر سپتامبر ۷۱-۹۵، رئیس هیات سرمایه گذاری در امور ذخایر معدنی کشور ۷۲-، اقدام به برکناری پسر عموبیش شیخ احمد و به قدرت رسیدن به عنوان امیر قطر فوریه ۷۲-، کنار گذشتن از حکومت با کودتای بدون خونریزی پسرش سر لشگر شیخ حمد بن خلیفه ۷ ژوئن ۹۵، رئیس کنفردراسیون موقت کشورهای عرب خلیج فارس (مشکل از ۹ شیخ شیخن جنوب خلیج فارس) ۷ ژوئیه ۶۸، رئیس آزاد پولی قطر و دوبی، دریافت تعداد زیادی مдал و نشان از کشورهای مختلف از جمله: مصر، سودان، عربستان سعودی، موریتانی، اردن، تونس، مراکش (مغرب)، فرانسه، ایران، سنگال، عمان، ونزوئلا، اندونزی، انگلستان، اسپانیا، کوبه، پاکستان، کره، زاپن، لبنان، ایتالیا وغیره.

الثانی (آل ثانی)، سرتیپ شیخ حمد بن جاسم : ل. حقوق، سیاستمدار قطری، ت. ۱۹۴۹ (برادر شیخ خلیفه بن حمد آل ثانی امیر سابق قطر)، تج. در قطر، دن. آموزش پلیس «هندن» انگلستان، و دا. عربی بیروت.

رئیس پلیس قطر ۷۲- تاکنون ۹۵)، مسئول اجرای

آموزش و پژوهه توسعه در آمریکا.
ع. کت. عالی اقتصاد یمن ۴۵-۶۵. نم. دولت وع. هیات مدیره در شرکت یمن ۶۵-۶۶. ع. هیات مدیره بانک نوسازی و توسعه یمن، مدیر شعبه بانک مذکور در صنعا ۶۷-۶۶، قائم مقام رئیس بانک مذکور ۶۷-۶۸، رئیس کل بانک یمن ۶۸، معاون مجلس ملی یمن، و رئیس کت. اقتصادی مجلس ۶۸-۶۹، وزیر دارایی ۶۹-۷۰، رئیس کل بانک نوسازی و توسعه یمن ۷۰-۷۳، وزیر اقتصاد ۷۳-۷۴ و نیز ۷۴-۷۶، ع. هیات اجرایی بانک یمن ۶۶-۷۶، وزیر توسعه و آبادانی، و رئیس سازمان مرکزی برنامه یمن ۷۶.

هیات نم. سعودی در هشتمین کنفرانس وزیران امور خارجه «سازمان کنفرانس اسلامی» در تریپولی لیبی ۷۷، رئیس هیات نم. سعودی در کنفرانس گفتگوی عرب - آفریقایی در نیجر ۷۸، دریافت تعدادی نشان لیاقت از کشورهای عربی، اسلامی و اروپایی.

الثانية، عبدالله ثانياً : ل. اقتصاد، ف. ل. د. ک. اقتصاد کشاورزی، استاد سعودی، ت. ۱۹۴۴ در عربستان سعودی. دستیار پژوهشی در دا. تگزاس آمریکا ۶۹-۷۰، مدرس و بعداً رئیس گروه اقتصاد کشاورزی، معاون دانشکده کشاورزی دا. ملک سعود عربستان سعودی، مشاور اقتصادی وزارت دارایی و نیز سازمانهای دیگر، مدیر عامل شرکت توسعه دامداری عرب، سربرست شورای اقتصاد اتحادیه عرب، ع. هیات مدیره شرکت عرب - سودان (در امور تولیدات دامی)، مدیر عامل شرکت تولید طیور عرب، مدیر عامل شرکت تولید طیور فجریه - عربستان سعودی، ع. کت. سوبیسید (یارانه) وزارت دارایی، ع. کت. فنی وزارت نفت سعودی.

آثار : انجام مطالعات و پژوهش‌های متعدد درباره ارزیابی طرح‌های کشاورزی و دامی، انتشار تعداد زیادی مقاله‌های علمی درباره اقتصاد کشاورزی.

الشفقی، یوسف علی : د. ک. تاریخ، استاد سعودی، ت. ۱۹۴۸ در طائف.

دیبر آموزش و پرورش ۷۲-۷۳، دستیار استاد دانشگاه در دا. ملک عبدالعزیز در جده، استادیار در دا. «ام القری»، ع. اج. مطالعات خاورمیانه ای آمریکای شمالی، ع. اج. مطالعات خاورمیانه انگلستان، ع. اج. تاریخ آمریکا، دریافت مдал از ملک فهد پادشاه عربستان سعودی به خاطر کوشش‌های پژوهشی در دانشگاه.

آثار : اختنان، المصلح الديني، روابط سياسی بين مصر و امبراطوري عثماني در خلال رباع أول قرن شانزدهم ميلادي.

الشور، على لطفى : ل. بازرگانی، سياستمدار یمنی، ت. ۱۸ سپتامبر ۱۹۴۰، تج. دن. بازرگانی دا. قاهره، گذراندن دوره

ج

جابر الاحمد الجابر الصباح ← الصباح، جابر الاحمد

الجابر

جانستون، اریک آلن^۱ : بازرگان و سیاستمدار آمریکایی،
ت. ۱۸۹۵، تح. عالی.

فراغت از تحصیلات عالی ۱۷، وابسته نیروی دریایی
آمریکا در پکن (چین) ۲۲، انجام فعالیت‌های بازرگانی ۲۳-
رئیس اتاق بازرگانی آمریکا (برای مدتی)، رئیس «هیات مشاوران
توسعه اقتصاد جهانی» ژانویه ۵۲-، فرستاده ویژه «ائزرا دوایت
آیزنهاور» (رئیس جمهوری وقت آمریکا) در خاورمیانه برای حل
مسئله اعراب و اسرائیل (فلسطین) ۱۶ اکتبر ۵۳، سپس مسافرت
به کشورهای خاورمیانه: سوریه، لبنان، مصر، اسرائیل و اردن
اکتبر-نومبر ۵۳، ارائه گزارش کار و طرح ویژه خود برای کل
مسئله فلسطین بنام «طرح جانستون» به رئیس جمهوری آمریکا
(ایزنهاور) ۱۷ نومبر ۵۳، طرح مذکور به دلیل یکجانبه بودن
صرف آن و طرفداری از منافع یهودیان اسرائیل به شدت از سوی
فلسطینی‌ها و کشورهای عربی رد شد و به شکست انجامید.
(خلاصه طرح جانستون: اعراب از حقوق فلسطینی‌ها
به عنوان سرزمنی اصلی آنان چشم پوشی کنند و سراسر خاک

جابر العلی السالم الصباح ← الصباح، جابر العلی

السالم

جابوتونسکی، ولادیمیر (زیو) ← ژابوتونسکی،
ولادیمیر (زیو)

جارودی، صائب : ف. ل.، صاحب منصب بین المللی
لبنانی، ت. ۲۵ نوامبر ۱۹۲۹ در بیروت، تح. کا. بین المللی
بیروت، دا. کالیفرنیا در برکلی، ودا. کلمبیا.

مربي اقتصاد و پژوهشگر اقتصادی در دا. آمریکایی
بیروت ۵۳-۵۶، کارمند امور اقتصادی دبیر خانه سازمان ملل
در نیویورک ۵۶-۶۵، ماموریت از سوی سازمان ملل به عنوان
مشاور اقتصادی دولت کویت ۶۴-۶۲، اقتصاددان ارشد در
صندوق توسعه اقتصادی و اجتماعی کویت ۶۹-۶۶، وزیر
اقتصاد ملی لبنان ۷۰-۷۲، رئیس صندوق توسعه اقتصادی و

وزیرداری ۴۲-۴۳، نخست وزیر عراق ۴۷-۴۸، وزیر کشور ۵۰، امضا «قرارداد پورتسموث» با انگلستان (پیمان همکاری جدید دفاعی - امنیتی عراق و انگلستان و جانشین پیمان ۳۰ زوئن ۱۹۳۰) ۱۵ زانویه ۴۸، فوت (۵۶).^(۹)

جبریل، احمد : مبارز و سیاستمدار فلسطینی، ت. ۱۹۳۵ در «ارمله».

افسر ارتش سوریه، قهرمان شطرنج سوریه ۵۶، ترک خدمت ارتش سوریه و پایه گذاری سازمان چریکی «جبهه آزادی بخش فلسطین» (PLF) در سوریه ۶۱، شروع اقدامات نظامی چریکی بر علیه اسرائیل ۶۵-۶۷، همکاری در تاسیس یک گروه مبارز فلسطینی مشتمل از ائتلاف و ادغام چهار گروه پراکنده چریکی و باهمکاری دکتر جرج حبیش، نایف حواتمه و دیگران بنام «جبهه خلق برای آزادی فلسطین» (PFLP) به رهبری دکتر جرج حبیش دسامبر ۶۷-زانویه ۶۸، مدتی بعد انشعاب از سازمان یاد شده و تشکیل سازمان جدید، «جبهه خلق برای آزادی فلسطین - فرماندهی کل» (PFLP-FR) تحت فرماندهی کل، حمایت سوریه) به عنوان یک سازمان چریکی غیر سیاسی و ناوایسته به سازمان آزادی بخش فلسطین (Saf) سپتامبر ۶۸، مخالفت با خط مشی های جدید و سازشکارانه یا سرفات و ساف، و تاکید جبهه امتناع بر دستیابی به هدفهای اولیه و اساسی سازمان آزادی بخش فلسطین در تحقیق یک کشور واحد و دموکراتیک با استفاده از راههای تکاملی یا انقلابی) سپتامبر ۷۴.^(۱۰)

جديد، زنال صلاح : نظامی و سیاستمدار سوری (علوی تبار)، ت. ۱۹۲۹ در «لاذقیه»، تج. دانشکده افسری دمشق شرکت در کودتای نظامی علیه حکومت «ناظم القدسی» (باهمکاری میشل عفلق و صلاح الدین بیطار) ۸ مارس ۶۳، رئیس ستاد ارتش سوریه نوامبر ۶۳- سپتامبر ۶۵، ع. شورای ریاست جمهوری اکتبر ۶۴-۶۵- سپتامبر ۶۵، ابراز مخالفت با سیاستهای میانه روی میشل عفلق و صلاح الدین بیطار و رهبری گروه «مترقبی» سوریه (خواستار اصلاحات سریع و اساسی در نظام سیاسی و اقتصادی کشور و همکاری نزدیک با اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و در مخالفت با جناح ملی

فلسطین را به صهیونیست ها و اگذارند، و به جای صرف «میلیونها میلیون» پول در راه جنگ و دادن هزاران قربانی، به صلح و دوستی گرایند و منابع بیکران خود را تحت رهبری ایالات متحده آمریکا در راه عمران و آبادی و پیشرفت به کار اندازند و از پشتیبانی همه کشورهای «جهان آزاد» بر خود را شوند! طبق طرح جانستون، برنامه ای فنی برای آبیاری دره اردن و احداث دو سد بزرگ بر روی اردن پیش بینی شده بود. آینه اوار طرح مذکور را پسندید، ولی عملأ به شکست انجامید).

1- Johnston , Eric Allen

جبران، جبران خلیل : نویسنده، شاعر مُجدد، و نقاش لبنانی، ت. ۱۸۸۲ در «بیشی» (لبنان)، تج. در آمریکا در سال ۱۸۹۵ به اتفاق خانواده اش به آمریکا مهاجرت کرد. در خلال سالهای ۱۹۰۸-۱۰ در پاریس اقامت داشت. گفته شده که در زمان اقامت در فرانسه نزد «اوگوست رودن» (۱۸۴۰-۱۹۱۷) مجسمه ساز بزرگ فرانسوی به کار هنری پرداخته است، که صحّت ندارد. در سال ۱۹۲۰ اح. ادبی «الرابطة القلمية» را تأسیس کرد. آثار و افکاری نظری نیچه، بلیک، کتاب مقدس، رودن، رمانیسم غربی، و روح صوفیانه شرقی نفوذ شدید و عمیقی در آثار ادبی و هنری او داشته است. وی از ارکان نهضت جدید ادبی جامعه عرب به شمار می رود و نوشته های وی نمادی از گستردگی خیال و نویرادازی ادبی یک نویسنده محسوب می شود. فوت ۱۹۳۱.

گزیده آثار : جبران خلیل جبران آثار گوناگونی به زبانهای انگلیسی و عربی دارد، و تعدادی از کتابهای وی سالهای است که به فارسی ترجمه و منتشر شده است. الراوح المتمردة، الاجنحة المنكسرة، النبي، یسوع ابن الانسان، و غیره.

حبر، صالح : ل. حقوق، سیاستمدار عراقي، ت. ۱۸۹۶، تج. دانشکده حقوق بغداد. قاضی دادگستری ۲۶-۳۰، نماینده مجلس عراق ۳۰-۳۲، وزیر فرهنگ ۳۲-۳۴، استاندار استان کربلا ۳۴-۳۶، وزیر دادگستری ۳۶-۳۷، مدیر کل گمرک ۳۷-۳۸، وزیر فرهنگ ۳۸-۴۰، وزیر امور اجتماعی ۴۰، استاندار استان بصره ۴۰-۴۱، قائم مقام وزیر امور خارجه عراق، ۴۱-۴۲.

گرای حافظ الاسد)، انجام کودتای نظامی و تبعید میشل عفلق ۲۳ فوریه ۶۶، ایفای نقش موثر در سازماندهی گروههای چریکی فلسطینی - سوری بر علیه اسرائیل، تشدید مقابله قدرت با حافظ اسد ۶۹، دبیر کل و سپس معاون دبیر کل حزب ملی بعث سوریه - ۷۰، پس از به قدرت رسیدن حافظ اسد (نوامبر ۱۹۷۰) برکناری از قدرت و مسئولیت ها وزندانی شدن به دستور حافظ اسد ۷۰ - .

جزایری، ادريس : دیپلمات و مدیر بین المللی الجزایری، ت. ۱۹۲۶ ماه مه ۱۹۲۶ در فرانسه.

رئیس اداره امور اقتصادی و اجتماعی وزارت امور خارجه ۶۳، مدیر اداره تعاون بین الملل وزارت امور خارجه ۶۳، مشاور ریاست جمهوری الجزایر ۷۱-۷۷، معاون وزیر امور خارجه ۷۷-۷۹، سفیر در بلژیک، لوکزامبورگ و جامعه اقتصادی در اروپا ۷۹-۸۲، سفیر سیار امور اقتصاد بین الملل در وزارت امور خارجه ۸۲-۸۴، رئیس هیات مدیره بانک توسعه آفریقا ۷۱-۷۲، رئیس «کت. گفتگوی شمال - جنوب» مجمع عمومی سازمان ملل ۷۸-۷۹، رئیس صندوق بین المللی توسعه کشاورزی ۸۴-۹۲.

الجزراوى، طه : سیاستمدار عراقی، ت. ۱۹۲۸ در موصل، تج. دن. نظامی.

افسر سابق ارتش، ع. رهبری منطقه ای حزب سوسیالیست بعث عراق، رئیس اداره امور اعراب ۶۸، ع. شورای فرماندهی انقلاب نوامبر ۶۹، وزیر صنایع و معادن مارس ۷۰-۷۶، کفیل وزیر برنامه ریزی ۷۵-۷۶، وزیر امور عمومی و مسکن ۷۶-۷۷، رئیس شورای تجارت ۷۲، فرمانده کل ارتش خلقی عراق «جیش الشعوبی» ۷۴.

آثار : روند صنعتی شدن در کشور های در حال توسعه، اداره امور صنعتی و نیازهای رشد اقتصادی.

جعفر، خالد محمد : دیپلمات کویتی، ت. ۱۹۲۲، تج. در کویت.

آموزگار در کویت ۴۰-۴۲، صندوقدار ارشد شهرداری شهر کویت ۴۲-۴۵، خدمت در شرکت نفت کویت، احراز

مسئولیت روابط عمومی شرکت ۴۵-۶۱، پیشکار مخصوص امیر کویت ۶۱-۶۲، سفیر ویژه امور خارجی کویت ماه مه - دسامبر ۶۲، همزمان رئیس اداره مطبوعات و فرهنگ وزارت امور خارجه، ع. هیات اعزامی کویت به سازمان ملل قبل از پذیرش عضویت کویت در سازمان مذکور ۶۲، نیابت معاون وزیر امور خارجه ۶۲-۶۳، سفیر در انگلستان ۶۳-۶۵، سفیر در فرانسه ۶۵-۶۷، همزمان سفیر در لبنان ۶۵-۷۰، سفیر در ترکیه ۷۰-۷۲، همزمان سفیر در بلغارستان و یونان ۷۱-۷۲، سفیر در آمریکا ۷۲-۷۵، ژوییه ۷۹-۷۹.

جعفری تبریزی، علامه محمد تقی : درجه اجتهاد، اندیشمند، نویسنده و روحانی ایرانی، ت. ۱۹۲۳ در شهر تبریز، تج. در تبریز، تهران، حوزه علمی مذهبی قم، و نجف اشرف (عراق).

تحصیل و تبعی در «فلسفه شرق» نزد مرحوم «آقامیرزا مهدی آشتیانی» در تهران ۴۲، عزیمت به حوزه علمی مذهبی قم برای ادامه تحصیل در زمینه علوم و معارف اسلامی به مدت یک سال ۴۵، عزیمت به حوزه عالی مذهبی نجف اشرف (عراق) برای تکمیل تحصیلات عالی مذهبی و نیز تدریس و پژوهش در آنجا ۴۶-۵۸، مراجعت به ایران و انجام فعالیت های گوناگون علمی و پژوهشی و تدریس در زمینه های : علوم اسلامی، افکار و اندیشه های اجتماعی، فلسفی، علوم و تمدن و اندیشه های اسلامی، جهان یینی ها و فلسفه ها و مکتب های گوناگون غربی و شرقی و غیره: شرکت در سمنیار ها، کنفرانسها و کنگره های ملی و بین المللی در زمینه های یاد شده، فوت در لندن به علت سرطان و سکته مغزی (خاکسپاری در جوار ضريح امام رضا (ع) در مشهد) ۱۶ نوامبر ۹۸ (۲۵ آبان ۱۳۷۷).

گزیده آثار : ارتباط انسان - جهان (۲ ج)، جزو و اختیار ۶۵، مقدمه ای بر فلسفه اصول اسلامی (ج)، ۶۵، طبیعت و مأواه طبیعت (یافیزیک و متافیزیک)، ۶۵، توضیح و بررسی مصاحبه برتراند راسل - وايت (ج ۲ ۶۷)؛ وجود از نظر اخلاقی، روایی و فلسفی؛ نیایش حسین (ع) در بیان عرفات با خدایش (ج ۲) ۶۸، علم در خدمت انسان ۶۵، تفسیر و نقد و تحلیل مثنوی جلال الدین محمد بلخی (مولوی) (ج)، ۶۹-۷۰، انسان و آفرینش، بررسی برگزیده ترین افکار راسل، رابطه علم

سازمان ملل ۶۲، نم. جمهوری عربی یمن در بسیاری از مسئولیت‌های بین‌المللی.

آثار: تالیف مشترک کتابهایی درباره یمن، انتشار مقاله‌هایی راجع به سیاست، اقتصاد و شعر و ادبیات در نشریات عربی زبان.

جلال، محسنون: دک. اقتصاد، صاحب منصب بین‌المللی و کارشناس اقتصادی سعودی، ت. ۲۶ روش، ۱۹۳۶، تج. دا. قاهره، دا. راتگر (آمریکا)، دا. کالیفرنیا (آمریکا)، دا. «نیوبرونزویک» در نیوجرسی آمریکا.

اس. و رئیس گروه اقتصاد دا. ریاض ۶۷، مشاور تعدادی از سازمانهای دولتی سعودی ۶۷-۷۵، ایجاد مرکز مشاوره تعدادی از سازمانهای دولتی سعودی ۷۵-۶۷، ایجاد مرکز مشاوره سعودی ۶۹ (رئیس مرکز مشاوره ۸۱-)، معاون و مدیر عامل صندوق توسعه عربستان سعودی ۷۵-۷۹، ع. شورای خدمات شهری سعودی ۷۷-۷۸، مدیر عامل بانک بین‌المللی سعودی در لندن ۷۵-، مدیر عامل شرکت صنایع اساسی عربستان سعودی ۷۵-۷۸، رئیس بانک سرمایه گذاری سعودی ۷۷-۷۸، رئیس بانک بین‌المللی سعودی در «ناسوآ» باهاما ۷۹-۸۱، مدیر اجرایی صندوق بین‌المللی پول ۷۸-۷۸، رئیس بانک تجاری متعدد سعودی ۸۲-۸۱، رئیس شرکت سرمایه گذاری توسعه تونس- عربستان سعودی ۸۱-، رئیس شرکت ملی صنعتی کردن سعودی ۸۴-۸۰، مدیر عامل شرکت مذکور ۹۰-، رئیس و مدیر عامل شرکت ملی صنایع شیشه «زجاج» تاندا ماہپوترا در اندونزی ۷۸، رئیس صندوق وزیر اپک (اکنون صندوق اپک) ۷۹-۸۲: امین سازمان آموزش، فرهنگ و علوم اتحادیه عرب، رئیس تعدادی دیگر از شرکتهای سرمایه گذاری، دریافت نشان درجه اول ستاره طلایی از تایوان ۷۳، نشان تاندا ماہپوترا از اندونزی ۷۸، نشان ملی مالی ۷۸، نشان درجه اول جمهوری از تونس ۸۵-

آثار: اصول علم اقتصاد، کتابها و مقاله‌هایی راجع به توسعه و نظریه‌های اقتصادی.

و حقیقت، ایده آل زندگی و زندگی ایده آل، توضیحی درباره برهان وجودی (کمالی) رنه دکارت، مقایسه‌ای میان فلسفه شرق و فلسفه غرب، منابع فقه، قصیده عینیه (به استقبال از قصیده ابن سینا)، علم از دیدگاه اسلام ۸۱، زیستی و هنر از دیدگاه اسلام ۹۶، و کتابها و مقاله‌های دیگری در زمینه‌های علوم اسلامی، تمدن و اندیشه‌های اسلامی، افکار و اندیشه‌های اجتماعی، فلسفی وغیره.

جمان، یحیی حمود: دیپلمات یمنی، ت. ۲۴ سپتامبر ۱۹۳۴ در «جهانه»، تج. دانشکده‌های حقوق قاهره، پاریس، دمشق، و نیز دانشگاه‌های بوسنون و کلمبیا در آمریکا.

علم زبان و ادبیات عرب در کویت ۵۷-۵۹، مدیر عامل سازمان رادیو وتلویزیون یمن ۶۲-۶۳، و نیز مشاور وزیر امور خارجه ۶۲-۶۳، رئیس بانک نوسازی و توسعه یمن ۶۲-۶۳، دبیر کل شورای عالی امور قبایل یمن ۶۲-۶۳، معاون نم. دائم یمن در سازمان ملل متحد ۶۳-۶۲، و نیز ریاست جمهوری ۶۲-۶۳، وزیر امور خارجه ۶۷-۶۸، و نیز ریاست جمهوری ۶۸-۶۷، وزیر مختار جمهوری عربی یمن در سفارت آن کشور در آمریکا ۶۳-۶۷، وزیر امور خارجه ۶۸-۶۹، وزیر کشور و نم. وزیر ریاست جمهوری ۶۹-۶۸، معاون نخست وزیر و رئیس شورای عالی رفاه و روزش جوانان ۶۸-۶۹، نم. دائم یمن در سازمان ملل ۷۱-۷۲، سفیر در آمریکا ۷۲-۷۱، وزیر امور خارجه ۷۴-۷۵، معاون نخست وزیر در ۷۴-۷۲، امور خارجی و اقتصاد ژانویه ۷۵-۷۶، نم. وزیر ریاست جمهوری ۷۷-۷۸، رئیس دفتر امور یمن جنوبی و رئیس کمیسیونهای اتحاد مجدد یمن ۸۰-۸۳، سفیر در سویس و ۸۳-۸۰، نم. دائم یمن در سازمان ملل در ژنو ۸۵-۸۰، نم. دائم یمن در شعبه اروپایی سازمان ملل در ژنو ۸۰-۸۵، نم. دائم یمن در شعبه اروپایی سازمان ملل در ژنو ۸۵-۸۰، رئیس و مدیر اجرایی صندوق مشترک عمران سازمان ملل در آمستردام ۸۹-، ع. شورای حاکمه کمیسیون تهاتری سازمان ملل ۹۱، رئیس کت. روابط دیپلماتیک کشور میزبان ۹۱، رئیس «بانک بین‌المللی نوسازی و توسعه» و «صندوق بین‌المللی پول» شعبه جمهوری عربی یمن ۷۰-۷۱، ع. هیات اعزامی یمن به کنفرانس‌های روسای کشورهای عربی سالهای ۶۵ و ۶۹، ع. هیات اعزامی به اتحاد جماهیر شوروی ۶۸، به مجمع عمومی

الجمال، على حمدي : ل. علوم اجتماعية، روزنامه نگار
مصري، ت. ۱۹ سپتامبر ۱۹۲۵ در قاهره، تج. دن. کشاورزی
د. قاهره.

شروع فعالیت های روزنامه نگاری در روزنامه عصر «الزمان» ۴۷، فعالیت در مرکز انتشارات «أخبار اليوم» ۴۹، معاون سردبیر اخبار اليوم ۵۶، سردبیر «آرنس خاورمیانه» ۵۷-۵۶، دبیر ویژه روزنامه «الاهرام» ۵۷-۷۵، سردبیر الاهرام مارس ۷۵.-

آثار: غول زرد ۵۶، منازعه چین - هند ۶۳.

جمال زاده، سید محمد على : فارغ التحصيل حقوق،
نویسنده و داستان نویس ایرانی، ت. ۱۸۹۱ در اصفهان، (فرزنده سید جمال الدین و اعظ، روحانی مشروطه خواه)، تج. بیروت و لوزان سویس.

عزیمت از ایران به بیروت در سنین جوانی برای تحصیلات متوسطه و زندگی در خارج از کشور از آن زمان به بعد ۱۹۰۸-، شروع فعالیت های ادبی و نویسنده با انتشار مجله «رستاخیز» در عراق ۱۴، عزیمت به برلین و همکاری با سید حسن تقی زاده (یکی از سیاستمداران معروف ایران) در انتشار مجله ادبی «کاوه» ۱۵، انتشار اولین سری داستانهایش، شهرت جمال زاده با نگارش و انتشار کتاب «یکی بود یکی نبود» در سال ۲۱ در برلین شروع شد و اورا به عنوان «پدر داستانهای جدید ایرانی» به جامعه شناساند، خدمت در سفارت ایران در برلین به مدت ۱۵ سال، انتخاب شهرزاد نور سویس به عنوان محل اقامت دائمی ۳۰، دبیری و انتشار مجله های «فرنگستان» و «علم و هنر»، مدرس زبان و ادبیات فارسی در دا. رُنو، نم. ایران و چند کشور شرقی در سازمان بین المللی کار در ژنو ۳۰-۵۶، ع. وابسته فرهنگستان ایران، تماس با نویسندها و جریان ادبیات ایران علیرغم اقامت مداوم و طولانی در خارج از کشور، انتشار کتابها و مقاله هایش در نشریات ایرانی در قبل و بعد از انقلاب اسلامی. جمال زاده به عنوان یکی از معتبرترین و با نفوذ ترین نویسندها ایرانی که تاثیرات زیادی بر ادبیات معاصر ایران داشته، محسوب میشود (از نظر روش نگارش و پرداختن به زندگی توده مردم)، وی از پیشواع مسلم نثر فارسی معاصر میباشد، فوت ۱۰ نوامبر ۱۹۹۷ (آبان ماه ۱۳۷۶ در شهر ژنو (سویس)).

جلود. سرگرد عبدالسلام احمد : نظامی و سیاستمدار لیبیایی، ت. ۱۵ دسامبر ۱۹۴۴ در تریپولی (لیبی)، تج. دن. نظامی در بنغازی.

افسر ارشن لیبی ۶۵، ع. شورای فرماندهی انقلاب لیبی ۶۹-۷۷، نم. اعزامی شورای فرماندهی انقلاب به سفارتخانه های خارجی لیبی پس از انقلاب (کودتای ۱۹۶۹)، معاون نخست وزیر لیبی ۷۰-۷۱، اوت ۷۱، وزیر صنعت و اقتصاد و کفیل وزیر خزانه داری اوت ۷۱-۷۲، نخست وزیر ۷۲-۷۷، رئیس هیات نم. لیبی در مذاکرات نفتی مربوط به تجدید نظر در پرداخت های نفتی ۷۱، احراز مسئولیت شرکت ملی نفت لیبی سپتامبر ۷۳، نخست وزیر ۷۲-۷۷، ع. گروه پنج نفره دبیر خانه مشترک کنگره عمومی خلق مارس ۷۷-۷۹.

الجماسی، ڈنال محمد عبدالغنى : نظامی و کارمند دولتی مصری، ت. ۹ سپتامبر ۱۹۲۱ در البطنون، تج. اکا. نظامی، ۱۵. ستاد و فرماندهی، اکا. عالی. نظامی ناصر. معاون سازمان بسیج مصر ۵۴-۵۵، فرمانده هنگ پنجم شناسایی ارتش ۵۷-۵۵، افسر ستاد نیروهای زرهی ۵۷-۵۹، فرمانده تیپ دوم زرهی ۵۹-۶۱، فرمانده دانشکده زرهی ۶۱-۶۶، رئیس بخش عملیاتی ارتش ۶۶-۶۷، رئیس ستاد منطقه نظامی شرق سپتامبر ۶۷-۶۸، کفیل اداره شناسایی و اطلاعات ۶۸-۷۰، فرمانده گروه عملیاتی جبهه سوریه ۷۰-۷۱، رئیس اداره آموزش نیروهای مسلح ۷۱-۷۲، رئیس ستاد نیروهای کفیل رئیس ستاد نیروهای مسلح ۷۲-۷۳، رئیس ستاد نیروهای مسلح مصر ۷۳-۷۴، وزیر جنگ و تولیدات جنگی، و نیز فرمانده کل نیروهای مسلح مصر ۷۴-۷۸، ضمناً کفیل نخست وزیر ۷۵-۷۸، مشاور نظامی ریاست جمهوری ۷۸-۸۱، دریافت نشان آزادی ۵۲، نشان یاد بود تاسیس جمهوری متحده عرب ۵۸-، ستاره افتخار ۷۳، ستاره افتخار (از ساف) ۷۴، لقب قهرمان و نشان افتخار نظامی (سوریه) ۷۴، نشان شجاعت (لیبی) ۷۴، نشان درجه اول دونیل (سودان) ۷۴، نشان درجه اول ملک عبدالعزیز (عربستان سعودی) ۷۴، نشان درجه اول همایون (ایران) ۷۵، و نیز تعدادی دیگر حمایل و مدارا های دیگر.

وزیری ۵۳-۵۰، خدمت در وزارت کشور اردن ۵۷-۵۳، فرماندار امان ۵۸-۵۷، معاون وزیر امور خارجه ۵۸-۵۷، خدمت در وزارت امور خارجه با رتبه سفیر ۵۸-۵۶، سفیر کبیر اردن در ایران ۵۹-۶۱، سفیر در جمهوری عربی سوریه ۶۱-۶۲، سفیر در آمریکا ۶۲-۶۵، وزیر دربار سلطنتی ۶۵-۶۷، نخست وزیر و وزیر دفاع آوریل ۶۷-۶۸، ع. سورای مشورتی سلطنتی ۶۹-۶۸، سفیر در انگلستان ۶۹-۷۰، سناتور مجلس سنا ۷۴، دریافت نشان درجه اول ستاره از اردن، نشان درجه اول همایون از ایران، مدال درجه اول از ایتالیا، و نیز دیگر از سوریه، و چین ملی (تایوان).

جمعه. محدث: دیپلمات اردنی، ت. ۱۹۰۰ آوت ۱۹۲۰
(برادر سعد جمعه‌ر. ک.)، تج. دا. قاهره.

وابسته سیاسی در اتحادیه عرب در قاهره ۴۵-۴۷، دبیر اول و رایزن در قاهره ۴۷-۵۲، رایزن و کاردار در لندن ۵۲-۵۳، سفیر در پاکستان ۵۳-۵۵، رئیس تشریفات کاخ سلطنتی امان ۵۵، معاون وزیر مطبوعات و رادیو-تلوزیون ۵۶-۵۸، سفیر در آمریکا ۵۸-۵۹، سفیر در مراکش ۵۹-۶۲، سفیر در جمهوری فدرال آلمان ۶۲-۶۵، سفیر در لبنان ۶۵-۶۷، سفیر در انگلستان ۶۷-۶۹، سفیر در تونس ۶۹-۷۰، سفیر در اسپانیا ۷۰-۷۴، دریافت تعدادی مدال و نشانهای مختلف.

جمیل، امین: ف. ل. حقوق، سیاستمدار لبنانی، ت.
۲۲ زانویه ۱۹۴۲ در روستای «بکینی» نزدیک بیروت (پسر شیخ پیرو جمیل رهبر سابق فالاتریست های لبنان، و برادر بشیر جمیل رئیس جمهوری اسبق لبنان)، تج. دا. سن ژوزف (فرانسوی) بیروت.

تأسیس دفتر و کالت حقوقی پس از فراغت از تحصیل ۶۶، نم. مجلس ملی لبنان از منطقه «متن» (کرسی مذکور پس از فوت عمومیش به عنوان نم. پارلمان کسب شد) ۷۰-۷۲، انتخاب مجدد ۷۲-۷۲، انتخاب به عنوان رئیس جمهوری لبنان پیرو حداثه ترور برادرش بشیر جمیل سپتامبر ۸۲-۲۳ سپتامبر ۸۸ (پایان دوران شش ساله ریاست جمهوری)، سازمان دهنده «حکومت اتحاد ملی» با شرکت رهبران اصلی گروههای سیاسی لبنان در دوران ریاست جمهوری اش، امضا یک موافقت نامه سه جانبی با شرکت نیروهای شبه نظامی «نیروهای لبنانی»، «امل» و

آثار: یکی بود یکی نبود (برلین ۲۱)، شاهکار عمومی حسین علی (۲) (ج ۴۲)، دارالمجاهین ۴۱، صحراي محشر ۴۴، راه آب نامه (ج ۲)، قلسشن دیوان (ج ۵۹)، تلغ و شیرین ۵۵، خاک و آدم ۶۱، سروته یک کرباس (ج ۵۶)، معصومه شیرازی ۵۴، نمک گندیده ۵۵، شور آباد ۶۲، غیر از خدا هیچکس نبود ۵۱، کهنه و نو ۵۹، همزه و لمزه ۵۸، صندوقچه اسرار (ج ۲)، قصه قصه ها ۴۱، هزار پیشه ۴۷، کشکول جمالی (ج ۶۰)، گنج شایگان (یا اوضاع اقتصادی ایران) ۵۶، آزادی و حیثیت انسانی ۵۹، تاریخ روابط روس و ایران، قصه مابه سر رسید (اتوبوگرافی) ۷۸، بانگ نای (قصص منزوی) ۵۸، شاهکار (ج ۲)، آسمان و ریسمان ۶۴، خلقيات ما ایرانیان ۶۶ طریقه نویسنده و داستانسازی ۶۶.

ترجمه ها: هفت کشور ۶۱، داستان بستر ۵۶، ویلهم تل ۵۵، دون کارلوس ۵۶، خسیس ۵۷، دشمن ملت ۶۱، داستانهای برگزیده ۵۷، ... و آثار دیگر.

جمال عبدالناصر ← عبدالناصر، جمال

الجملی، دکتر عاصم: دک. پژوهشکی، سیاستمدار عمانی، ت. ۱۵ زانویه ۱۹۳۵ در مسقط، تج. دانشکده پژوهشکی دا. کراچی پاکستان، دا. لندن.

مامور بهداشت در دبی ۶۳-۶۰، کار در مدرسه بهداشت و پژوهشکی گرمیسری لندن ۶۴-۶۵، مشاور پژوهشکی شورای کشورهای متصالح (امارات عربی متحده، عمان، بحرین...) در دبی ۶۵-۷۰، وزیر بهداری عمان ۷۰-۷۴، وزیر مشاور و نم. ویژه سلطان قابوس ۷۴-۷۶، وزیر امور زمین و شهرداریها ۷۶-۷۹، وزیر محیط زیست ماه مه ۷۹-۷۹، وزیر فوائد عامه ۸۶-۸۹، دریافت مدال رنسانس ۷۴، دریافت مدال «نشان درجه اول».

جمعه، سعد محمد: دک. حقوق، دیپلمات و سیاستمدار اردنی، ت. ۲۶ مارس ۱۹۱۵ در امان (برادر محدث جمعه، ر. ک.)، تج. دا. سوریه در دمشق و کیل دعاوی ۴۴، مدیر مطبوعات و انتشارات اردن ۴۸-۵، مامور ارشد سانسور مطبوعات اردن، رئیس دفتر نخست

جمیل، شیخ پیر : ل. داروسازی، سیاستمدار و رهبر سابق فالانژهای لبنان، ت. ۲ نوامبر ۱۹۰۵ در روستای «بکفیا» نزدیک بیروت، تج. داشکده داروسازی دا. سن ژوزف (فرانسوی) بیروت، و بیمارستان «کوچین» در پاریس.

تأسیس فدراسیون ملی فوتیال لبنان در سنین جوانی، تأسیس داروخانه در بیروت پس از فراغت از تحصیل و ادامه کار تا شروع جنگهای داخلی لبنان حدود ۷۵، آموزشگر داروسازی، نم. اعزامی فدراسیون فوتیال لبنان به بازیهای المپیک برلین (آلمان) ۳۶، پایه گذاری حزب «فالانژهای لبنان» (با حزب کتاب) با مشارکت چهار نفر دیگر: شارل حلو، ژرژ نقاش، شفیق نظیف و امیل یارد (با الهام گرفتن از نظم، انضباط و اصول نازیهای آلمان) نوامبر ۳۶، رهبر حزب کتاب (فالانژها) ۳۷. زندانی شدن (در دوران قیومت فرانسه بر لبنان) ۴۲ و ۳۷، سازماندهی برنامه اعتضاب عمومی لبنان ۴۳، پایه گذار اولین قانون کار لبنان ۴۴، تبدیل نام رسمی حزب فالانژها به «حزب کتاب لبنان» یا «حزب سوسیال دموکرات لبنان» فوریه ۵۶، نم. بیروت در مجلس لبنان ۶۰، وزیر دارایی ۶۰-۶۱، وزیر بهداری ۶۱، وزیر امور عمومی ۶۴-۶۵، وزیر ارتباطات و خدمات عمومی نوامبر ۶۴-ژوئیه ۶۵، وزیر داخله (کشور) آوریل-دسامبر ۶۶، وزیر داخله، جهانگردی، بهداری و پست و تلگراف و تلفن ۶۸، همینطور وزیر خدمات عمومی و حمل و نقل نوامبر ۶۰-۷۰، و نیز وزیر مشاور در امور آموزش و پرورش، کشاورزی و خدمات عمومی برای حدود دو سال تا ماه مه ۶۰، ع. کت. گفتگوی ملی پس از شروع جنگ داخلی در لبنان سپتامبر ۷۵. - فوت بر اثر سکته قلبی ۲۹ آوت ۸۴، دریافت مدال هایی از لبنان، لهستان و مصر.

آثار: موقعیت ها و عقاید: ۷۵-۸۰ (۸۲).

جنبلات، کمال: فارغ التحصیل روانشناسی و جامعه شناسی، ل. حقوق، سیاستمدار و رهبر سابق فرقه «دروزیهای» لبنان، ت. ۱۹۱۷ در روستای «المختاره» در کوههای شوف، تج. دا. سوربن پاریس، دا. حقوق فرانسوی در بیروت.

پدرش فواد جنبلاط رهبر دروزیهای لبنان (۱۸۸۵-۱۹۲۱)؛ رئیس انتسابی منطقه شوف از سوی عثمانیها، فرماندار (یاقائمه مقام) منطقه شوف در دوران قیومت فرانسویها، ترور فواد جنبلاط ۲۱؛ پس از مرگ پدر، نقش موثر در هدایت دروزیهای

«دروز» در دمشق بمنظور انجام تغییراتی در قانون اساسی لبنان و از جمله تفویض اختیارات از سوی رئیس جمهوری به نخست وزیر (که از سوی پارلمان انتخاب میشود) ۲۸ دسامبر ۸۴، دریابان دوران ریاست جمهوری: انتصاب فرمانده مسیحی مارونی ارتش لبنان به عنوان نخست وزیر (با توجیه عدم توانایی پارلمان در انتخاب یک رئیس جمهوری مارونی) و همزمان در کنار حکومت نخست وزیر مسلمان (سنی) بر سر قدرت سپتامبر ۸۸، ایجاد بحران شدید در صحنه سیاسی لبنان با توجه به وجود دونخست وزیر و دو کابینه (وحتی احتمال تجزیه عملی سیاسی لبنان) ۸۸-، پایه گذار «خانه آینده» و «بنیاد آموزشی امین جمیل»، روزنامه «بیداری»، ع. فعال و رهبریت «حزب کتاب» (فالانژهای لبنان).

جمیل، بشیر : ل. حقوق و علوم سیاسی، سیاستمدار لبنانی، ت. ۱۰ نوامبر ۱۹۴۷ در روستای «بکفیه» نزدیک بیروت (پسر شیخ جمیل و برادر امین جمیل)، تج. دا. سن ژوزف (فرانسوی) بیروت.

رئیس بخش سیاسی اداره (شعبه) حزب کتاب در «اشرفیه» ۷۲، معاون فرمانده نیروهای شبه نظامی کتاب (فالانژها) در جریان مبارزه مسیحیان مارونی با آوارگان فلسطینی ساکن لبنان تصرف اردوگاه فلسطینی «تل زعتر» ۷۶، ارتقا به مقام فرمانده کل نیروهای شبه نظامی کتاب (پس از تصرف تل زعتر و کشتارهای خونین در آن) ۱۲ ژوئیه ۷۶ (فرمانده قبلی نیروهای کتاب در جریان مبارزه یاد شده کشته شد)، اتحاد و ادغام نیروهای شبه نظامی: حزب لیبرال ملی، پاسداران درخت سدر، تنظیم، و نیروهای فالانژ با یکدیگر و تشکیل نیروی شبه نظامی جدیدی بنام «نیروهای لبنانی» ۳۰ آوت ۷۶، رئیس شورای فرماندهی مشترک «نیروهای لبنانی» ۳۰ آوت ۷۶، تشدید فعالیت های سیاسی و تبدیل شدن به شخصیت سیاسی قدرتمند لبنان ۷۶. - اعلام طرح «مقاومت مسیحیان» در برابر مسلمانان و فلسطینی های ساکن لبنان پس از شروع جنگهای داخلی کشور و توسعه آن ۷۵-، انتخاب به عنوان رئیس جمهوری لبنان از سوی پارلمان کشور (تتها با اختلاف یک رای اکثیریت) ۲۳ آوت ۸۲، مورد ترور و مرگ پیرو حادثه انفجار مقر حزب کتاب در «اشرفیه» و کشته شدن ۲۶ نفر دیگر (تتها سه هفته پس از انتخاب شدن به عنوان رئیس جمهوری لبنان) ۱۴ سپتامبر ۸۲.

نظمی و شرکت در جنگهای داخلی لبنان بدون داشتن یک مسئولیت رسمی در «حزب سوسیالیست مترقبی» (یکی از بزرگترین نیروهای سیاسی و شبه نظامی لبنان) ۷۶-۷۵، جانشین رسمی پدرش کمال جنبلاط پس از ترور و فوت وی به عنوان رهبر «دروزیهای» لبنان و مدتها بعد رئیس حزب سوسیالیست مترقبی مارس و آوریل ۷۷، رهبر اتحاد چپ گرای لبنان بنام «جنبش ملی لبنان» ۷۷-، تلاش در جهت تحکیم مواضع و رهبری خود در جامعه دروزیها در خلال سالهای ۷۷-۸۲، فعالیت‌های سیاسی مخالف حکومت «الیاس سرکیس» رئیس جمهوری وقت لبنان ۷۶-۸۲؛ اضماء پیمان اتحاد بین «جنبش ملی لبنان»، ساف و سوریها پس از اضماء قرارداد کمپ دیوید (بوسیله مصر و اسرائیل) ۷۹، اعلام تعلیق پیمان اتحاد مذکور ۱۳۰ اکتبر ۸۲، جنگ و مقاومت نیروهای شبه نظامی حزب سوسیالیست مترقبی در برابر اشغالگران اسرائیلی پس از تهاجم گسترده آنان به جنوب لبنان ژوئن ۸۲-، اشغال کوههای شوف و «المختاره» (محل تولد جنبلاط) توسط نیروهای اسرائیلی ۸۲-، ابراز مخالفت شدید با تلاشهای امین جمیل (رئیس جمهوری وقت لبنان) برای اضماء قرارداد صلح با اسرائیل زویه ۸۳-، جنگ بانیروهای اسرائیلی و آزادسازی منطقه شوف از کنترل نیروهای اسرائیلی سپتامبر ۸۴-۸۳، وزیر جهانگردی و خدمات عمومی در کابینه رشید کرامی ۸۴-۸۷ (تازمان ترور رشید کرامی)، حفظ و گسترش رابطه نزدیک حزب سوسیالیست مترقبی با حزبهای سوسیالیست اروپایی و نیز عضویت در «سوسیالیسم بین المللی»، همراهی «یاسر عرفات»، رهبر ساف به هنگام ترک لبنان تا بندر بیروت (پس از حمله اسرائیل به جنوب لبنان در ژوئن ۱۹۸۲ و خلع سلاح چریکهای فلسطینی مقیم لبنان و اخراج آنها از آنجا و عزیمت به کشورهای دیگر عربی از جمله تونس و غیره).

الجندوری، کمال: ف. ل.، د. ک.، سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۳۳، تج. ۱۵. قاهره، و ۱۵. میشیگان. فرماندار «بنی سوف» و معاون وزیر برنامه ریزی ۷۵، مشاور سابق سازمان ملل در امور برنامه ریزی و توسعه، رئیس سابق «مو. ملی برنامه ریزی»، وزیر برنامه ریزی ۸۵-۸۲، معاون نخست وزیر و وزیر برنامه ریزی ۸۵-، همکاری با تعاونی بین المللی ۸۷-۸۵، نخست وزیر مصر.

بوسیله مادرش «نذیره جنبلاط» برای حدود سی سال ۲۱-۵۰، ضمناً انتقال رهبری به حکمت جنبلاط عمومی کمال جنبلاط ۴۲-۲۱.

هنگام تحصیل در پاریس تحت تاثیر افکار سوسیالیستی و کمونیستی جاری در آنجا در اوخر دهه ۳۰، بازگشت به لبنان ۳۸، ادامه تحصیلات عالی ۳۸-۴۱، فوت حکمت جنبلاط (عمویش) و انتقال رهبری دروزیها به وی ۴۲، پیوستن به «اتحادیه ملی» (پس از فوت عمویش) ۴۳، و بعداً کسب یک کرسی در پارلمان لبنان ۴۳، تاسیس «جناح آزادی بخش ملی» (با شرکت رهبران سیاسی لبنان نظریه عبدالحمید کرامی- پدر رشید کرامی -آفرید نشاش، عمر بیهوم، عبدالله العلیلی و سایرین) ۴۶، ترک عضویت جناح آزادی بخش ملی ۴۶، پایه گذاری مشترک «حزب سوسیالیست مترقبی» (با همکاری شیخ عبدالله العلیلی) ۴۹، تاسیس «جبهه میهنه سوسیالیست» در اوایل دهه ۵۰، تاسیس «جبهه خلق» در دهه ۵۰، مقاومت سیاسی و مسلحانه در برابر فکر انتخاب دوره دوم ریاست جمهوری و فرماندهی کل ارتش از سوی کامیل شمعون (رئیس جمهوری وقت لبنان) ۵۸، وزیر آموزش و پرورش ۵۸-۶۱، و نیز ۶۱-۶۱، وزیر کشور ۶۹-۷۰، دوری از صحنه سیاست و کارهای دولتی ۷۰-۷۷، ابراز مخالفت شدید با دخالت نظامی سوریه در لبنان پس از بروز جنگهای داخلی کشور ۷۵-۷۶، ملاقات با حافظ الاسد (رئیس جمهوری سوریه) و ابراز مخالفت با حرکت نظامی سوریه ۱۶ مارس ۷۷، ترور و فوت ۱۶ مارس ۷۷، دریافت مдал و جایزه صلح لنین از شوروی ۷۲، شرکت در کنفرانس همبستگی آفریقا- آسیا ۶۶.

آثار: برای یک سوسیالیسم انسانی تر (به زبان فرانسه) ۷۳، یک ربع قرن تلاش و منازعه ۷۴، من برای لبنان سخن میگویم ۸۲ (به زبان انگلیسی).

جنبلات، ولید: ل. علوم سیاسی، سیاستمدار و رهبر دروزیهای لبنان، ت. ۱۹۴۹ در «المختاره» در کوههای شوف (تنها پسر کمال جنبلاط سیاستمدار و رهبر سابق «drozibehay» لبنان)، تج. ک. بین المللی بیروت، و دا. آمریکایی بیروت.

ملاقات با جمال عبدالناصر (ر. ک.) ۶۷ (دومرتبه) و ۷۰، طرفداری از جنبش مقاومت فلسطین، مشغول آموزش

معلم و مترجم و فرمانده آتشیار سواره نظام، وابسته نظامی

هیات نم. ایران در اروپا، فرمانده واحد پیاده نظام ارتش ۲۱، تشکیل و سازماندهی ستاد مشترک ارتش و بعداً رئیس ستاد مشترک ارتش (ارکان حرب) (با درجه سرتیپی)، و منصوب از سوی رضاخان وزیر جنگ ژانویه ۲۲، فرمانده کل قشون آذربایجان، و جنگ با «اسماعیل سمیتقو» (یاغی معروف آذربایجان) و شکست وی ۲۲، والی (استاندار) آذربایجان (پس از استعفای محمد مصدق استاندار قبلى) ژوییه ۲۲، سرپرستی یک گروه از صاحب منصبان ارتش و اعزام به اروپا برای ادامه تحصیلات عالی نظامی ژوئن ۲۲-۲۶، فرمانده لشکر شرق (مشهد) اوتو ۲۶-۲۶، ارتقاء درجه امیر لشکر (سرلشکر) مارس ۲۸، بازرس کل ارتش، ع. هیات نظامی همراه رضا شاه در مسافرت به ترکیه اول ژوئن ۱۰-۳۴، وزیر صنایع و معادن، به دستور رضا شاه از کاربرکار و خلیج درجه شد و به زندان رفت ژوییه ۳۷، وزیر کشور (در کابینه محمد علی فروغی)، اولین کابینه آغاز حکومت محمد رضا شاه) سپتامبر- دسامبر ۴۱، تفویض مجدد درجه سرلشکری به وی (در دوران حکومت محمد رضا شاه) اکتبر ۴۱، وزیر راه دسامبر ۴۱-۴۲ مارس ۴۲، وزیر جنگ (در کابینه علی سهیلی) مارس ۴۲- اوت ۴۲، رئیس کابینه، بازرس کل شرق کشور، فرمانده سپاه جنوب کشور ژوئن ۴۳، بازرس کل وزارت جنگ، فرمانده دانشکده افسری و دانشگاه جنگ، ارتقا به درجه سپهبدی مارس ۴۸، بازرس کل ارتش شاهنشاهی ایران، بازرس عمومی منطقه غرب و جنوب غربی ایران، سنتور مجلس سنای ۵۱-، رئیس سازمان تربیت بدنی ملی ایران، واج. پیشاپنگی ایران ۴۷-، ع. کمیته برگزاری جشن‌های بیست و پنجمین سده بنیان‌گذاری شاهنشاهی ایران دسامبر ۶۸-، نم. تام الاختیار ایران در مذاکرات ایران و افغانستان درباره رود هیرمند ژوئن ۵۹، دریافت تعداد زیادی نشانهای ایرانی (از جمله نشان بزرگ ذوالفقار) و خارجی، فوت آوریل ۷۴.

جهانشاهی، عبدالعلی: دک. اقتصاد، اقتصاددان

ایرانی، ت. ۱۹۲۴ در تهران، تج. دا. پاریس.

اشغال در وزارت فرهنگ، تدریس علوم اقتصادی در دا.

تهران ۵۷، خدمت در وزارت دادگستری ۴۶-۵۷، خدمت در

بانک ملی ایران ۵۷-۶۰، معاون رئیس کل بانک مرکزی ایران

جنگلی، میرزا کوچک ← میرزا کوچک خان جنگلی

جوان، پروفسور علی: دک. (پروفسور) فیزیک؛ پژوهشگر، مخترع و استاد ایرانی؛ ت. ۱۹۳۶، تج. متواته در دبیرستان‌های البرز و فیروز بهرام، دا. تهران (به مدت یک سال)، دا. کلمبیا در آمریکا.

اس. «موسسه تکنولوژی ماساچوست» ۶۲-، مخترع «لیزر گازی» به هنگام اشتغال در «شرکت تلفن بل»، مشاور «پنستاگون» (وزارت دفاع آمریکا)، ع. تعداد زیادی از موسسه‌ها و انجمن‌های پژوهشی در آمریکا، انجام بیش از ۱۶ اختراع تا اواسط دهه ۷۰ که همگی آنها بنام وی در آمریکا ثبت شده است، مهمترین اختراع وی عبارت از «لیزر گازی هلیوم و نئون» میباشد که در سال ۱۹۶۱ اختراع شده است؛ بواسطه اختراعات وی در زمینه لیزر سال ۱۹۷۵ «سال لیزر» نامیده شد؛ زندگی و اشتغال به تدریس و پژوهش در کشور آمریکا، دریافت جایزه علمی «آلبرت اینشتین» ۹۳ (یکی از معتبرترین جوایز علمی در رشته فیزیک).

آثار: تعداد زیادی مقاله‌های علمی در زمینه فیزیک و لیزر.

جوخدار، محمد صالح: ل.، ف. ل. علوم اقتصادی، اقتصاددان و سیاستمدار سعودی، ت. ۱۹۳۲، تج. داها. کالیفرنیا و کالیفرنیای جنوبی.

مشاور اقتصادی مدیریت عامل امور نفت و معادن در عربستان سعودی ۵۸، نم. دولت در کمیته نظارت مخارج و معاملات شرکت نفت عربستان ۶۱، مدیر سازمان مذکور ۶۶-۶۶، دبیر کل سازمان کشورهای صادر کننده نفت (اوپک)، ۶۸-۶۷، کفیل وزیر نفت و ذخایر معدنی ۶۹، قائم مقام رئیس امور نفتی شرکت «پترومین» ۷۰-۷۳، ۷۳، مسئول میز نفت و اقتصاد وزارت امور خارجه ۷۲-۷۴، مشاور امور نفتی ۷۴-۷۴، ع. انجمن اقتصاد دانان آمریکا، ع. هیات امناء دا. نفت و مواد معدنی ملک فهد.

جهانبانی، سپهبد امام الله میرزا: نظامی و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۸۹۵، تج. دانشکده پیاده نظام روسیه، و داها. نظامی روسیه و فرانسه.

۶۲-۶۳، وزیر فرهنگ ۶۴، وزیر مشاور ۶۴، وزیر کشور ۶۴-
 ۶۵، رئیس دانشگاه ملی ایران ۶۵-۶۶، جانشین مدیر اجرایی
 بانک بین المللی نوسازی و توسعه ۶۶-۷۱، رئیس کل بانک
 مرکزی ایران ۷۱-۷۳، سفیر فوق العاده، و رئیس هیات ایران در
 اجلاس های جامعه اروپا ۷۴-۷۹.

آثار: مقاله پول و بانکداری، تاریخچه سی ساله بانک ملی
 ایران، دانش و تکنیک عامل چهارم تولید، نکاتی درباره
 حسابداری اقتصادی.

جی، شاپور ← ریپورتر(جی)، سرشاپور

جیده، علی محمد: ل. اقتصاد، ف. ل. اقتصاد نفت،
 اقتصاددان و کارشناس نفتی قطری، ت. ۱۹۴۱ در دوحه، تج.
 دا. لندن.

رئیس بخش اقتصادی اداره امور نفت وزارت دارایی و نفت
 قطر ۶۶-۷۱، مدیر امور نفت وزارت دارایی و نفت ۷۱-۷۶، ع.
 اداره امور اجرایی سازمان «اوپک» ۷۶، رئیس هیات نمایندگی
 قطر در سازمان اوپک تا دسامبر ۷۶، مدیر کل سازمان اوپک ۷۶-
 ۷۸، ع. هیات مدیره شرکت نفت مشترک قطر، رئیس هیات
 اعزامی قطر به سازمان اوپک و اوآپک و سایر کنفرانسهاي نفتی،
 شرکت در تمامی مذاکرات مربوط به صنعت نفت قطر با شرکتهای
 نفتی خارجی و غیره، دریافت نشان از اتریش.

آثار: دارای تعداد زیادی گزارش علمی و سخنرانی درباره
 مسائل نفت و سازمان اوپک.

ج

چادرچی، رفت کامل : د. معماری، معمار عراقی، ت.
۶ دسامبر ۱۹۲۶ در بغداد، تج. مدرسه هنرها و صنایع دستی
«هامر اسمیت» لندن.

نمایشگاههای «گلینکیان هال» بغداد، ۶۶، دا. خارطوم در سودان
۶۶، وزارت فرهنگ و هنر کشور غنا در شهر «آکرا»، ۶۶، دا. علوم
و تکنولوژی قوام نکرومه در غنا، ۶۶، دا. فنی خاورمیانه در آنکارا
(ترکیه) ۶۶، مو. تکنولوژی آتن در یونان ۶۶، دا. آمریکایی بیروت
در لبنان ۶۶، کنفرانس مهندسان عرب در اردن ۶۶، مجدد ادر
امان اردن ۶۶، دن. هنرهای هامر اسمیت لندن ۶۶، دا.
عين الشمس در قاهره (مصر) ۶۷، کنفرانس مهندسان عرب در
کوبیت ۷۵، اتحادیه مهندسان کوبیت ۷۵، مرکز فرهنگی عراق در
لندن ۷۸، نمایشگاه ساختمان خاورمیانه در دوبی
(امارات عربی متحده) ۷۸، دا. فنی وین در اتریش ۷۸، وغیره.

چادرچی، کامل : دک. حقوق، سیاستمدار عراقی، ت.
۱۸۹۷، تج. دانشکده حقوق دا. بغداد.

همکاری با پدرش رفت چادرچی شهردار بغداد در قیام
مردمی عراق ۲۰، تبعید از بغداد ۲۰-۲۱، منشی شهردار بغداد،
و بعداً دبیر امور پارلمانی در وزارت دارایی ۲۱-۲۷، ع. مجلس
عراق ۲۷ - ع. حزب «الاخاء الوطنی» - برادری ملی ۳۰-۳۳،
ع. حزب «الاھالی» ۴۶-۳۳، دبیر نشریه «الاھالی» ارگان حزب

بنیانگذار و شریک اصلی و رئیس «مرکز مشاوره عراق» ۵۲
کل اداره مسکن وزارت ساختمان سازمان اوقاف بغداد ۵۴-۵۷، مدیر
ریزی وزارت مسکن ۵۸-۵۹، ۶۳-۶۴، بازگشت به کار تمام وقت و
خصوصی در «مرکز مشاوره عراق» ۶۳-۶۷، انتصاب به عنوان
مشاور شهرداری بغداد ۸۰-۸۲، ع. هیات جهانگردی عراق
۷۰-۷۵، ع. افتخاری دا. هاروارد آمریکا ۸۳، ع. موسسه
سلطنتی معماران انگلستان، دریافت پاداش‌ها و جوایز متعدد از
جمله: دریافت جایزه اول طراحی ساختمان شورای وزیران عراق
در بغداد ۷۵، جایزه اول طراحی تأثیر جدید ابوظبی (امارات عربی
متحده) ۷۷، جایزه اول طراحی ساختمان شورای وزیران امارات
عربی متحده در ابوظبی ۷۸. کارهای معماري و طراحی:
ساختمان شورای وزیران عراق در بغداد ۷۵، ساختمان وزیران
کابینه امارات عربی متحده ۷۶، تأثیر جدید ابوظبی (امارات عربی
متحده) ۷۷، کتابخانه عمومی «العين» امارات عربی متحده ۷۸،

الاهالی) ۳۳-۳۶، دبیر نشریه «صوت الاهالی» ۴۲-۴۶، نقش موثر در کودتای سال ۳۶، وزیر اقتصاد و ارتباطات ۴۲-۳۶، رئیس اج. روزنامه نگاران عراق ۴۲-۴۶، موسس و رئیس «حزب دموکرات ملی» ۴۶-۴۷، دستگیر وزندانی شدن ۵۶-۵۸، این نقش موثر در تشکیل «جبهه ملی» که از نقش ارتش در کودتای (ژوییه ۱۹۵۸) حمایت کرد ۵۹.

آثار: تدوین و انتشار تعداد زیادی مقاله‌های سیاسی و ادبی (عمدتاً در نشریه الاهالی) و نیز تعدادی کتابها و جزو های سیاسی به زبان عربی.

(سندهرست).

ناظر جنگهای ما بین نیروهای دولتی اسپانیا و شورشیان کوبایی در سالهای آخر قرن نوزدهم، افسر توبخانه در واحد چهارم سواره نظام ارتش انگلیس فوریه ۱۸۹۵، خدمت در واحدهای سواره نظام اعزامی به هندوستان تحت سلطه واستعمار انگلستان - و خدمت در مزدهای شمال غربی آن سرزمین سپتامبر ۱۸۹۶ - ۱۸۹۸، خدمت در واحد بیست و پنجم سواره نظام نیروهای انگلیسی در سودان و شرکت در جنگهای «أم دورمان» اوت - اکتبر ۱۸۹۸، خبرنگار جنگی در خلال «جنگ بوئرها» در آفریقای جنوبی ۱۸۹۹ - ۱۹۰۲، اسیر شدن به دست بوئرها و پس از آزادی از اسارت: خدمت در واحد سواره نظام سبک (با درجه افسری) در آفریقای جنوبی و مشارکت در آزاد سازی «لیدی اسمیت» در زانویه ۱۹۰۰، انتخاب به عنوان نم. «اتحادیه گرای» (بعداً حزب کارگر) پارلمان از شهر «اولدھام» اوخر سال ۱۹۰۰، تعییر موضع و عضویت حزبی پارلمانی از اتحادیه گرای به «لیبرال» (بعداً محافظه کار) (در مخالفت با پیشنهادهای مربوط به اصلاح اعرافه هابه و سیله ژوف چمبرلن) ماه مه ۱۹۰۴، انتخاب به نمایندگی پارلمان از منطقه شمال غربی منچستر (از سوی حزب لیبرال) زانویه ۱۹۰۶، نم. پارلمان از شهر «داندی» ماه مه ۱۹۰۸ - نومبر ۱۹۲۲، انتصاب به عنوان ریاست «اتاق تجارت و صنایع» انگلستان از سوی «آسکونیت» نخست وزیر (با داشتن یک کرسی در کابینه دولت) آوریل ۱۹۰۸ - ۱۹۱۰، در مدت مسئولیت یادشده منشاء بسیاری اصلاحات اجتماعی و از جمله تأسیس اولین اتحادیه کارگری بود (اول فوریه ۱۹۱۰)، وزیر کشور ۱۹۱۰ - اکتبر ۱۹۱۱، لرد اول دریاداری (وزیر نیروی دریایی) اکتبر ۱۹۱۱ - ماه مه ۱۹۱۵، پیشنهاد تعییر ساخت ناوگان نظامی انگلیس از ذغال سنگ به نفت به پارلمان و تصویب آن ۱۹۱۳، مشارکت فعال در طراحی و عملیات نظامی دریایی علیه نیروهای متحده بوسیله نیروی دریایی آلمان در خلال مسئولیت مذکور، سخنگوی رسمی کابینه انگلیس دسامبر ۱۴-۱۵، صدر اعظم منطقه دوک نشین «لانکاستر» ۱۵، وزیر تدارکات ژوئن - ۱۷ دسامبر ۱۸، وزیر جنگ و نیروی هوایی زانویه ۱۹-۲۱ فوریه ۲۱، وزیر مستعمرات ۲۱-۲۲، در زمان تصدی مذکور دستیابی به موفقیت هایی قابل توجه در حل برخی مسائل خاورمیانه، شکست در انتخابات عمومی نوامبر ۲۲، ورود مجدد به پارلمان از منطقه

چاگلا یانگیل، احسان صبری: سیاستمدار ترک، ت. ۱۹۰۸ در استانبول، تج. دن. حقوق ۱۳. استانبول. همکاری با وزارت کشور، فرماندار «بیوزگات»، و پس از «انتالیا» ۴۸-۵۳، فرماندار «چاناکال» ۵۲-۵۴، فرماندار سیواس ۵۴، فرماندار «بورسا» ۵۴-۶۰، سناتور «بورسا» ۶۱، وزیر کار فوریه - اکتبر ۵، وزیر امور خارجه ۶۵-۷۱، رئیس کمیسیون امور خارجه مجلس سنای ۷۲-۷۵، وزیر امور خارجه ۷۵-۷۷، و نیز ژوییه - دسامبر ۷۷، تاسیس حزب عدالت، کفیل رئیس جمهوری ترکیه آوریل - سپتامبر ۸۰، بازداشت وزندانی ژوئن - سپتامبر ۸۳، آزادی از زندان ۸۲.

چتین، حکمت: فارغ التحصیل حقوق، سیاستمدار ترک، ت. ۱۹۳۷ در «دیاربکر»، تج. دانشکده علوم سیاسی ۱۳. آنکارا، کا. ویلیامز آمریکا.

اس. حقوق در کا. ویلیامز آمریکا، دبیر کل «حزب سوسیال دموکرات خلق»، معاون و مشاور نخست وزیر و نیز وزیر کشور در چند دوره، نم. مجلس از «غازیان تپ» اکتبر ۹۱ -، و نیز رئیس مجلس ملی ترکیه تا کنون (۹۹)، وزیر امور خارجه (در کابینه سلیمان دمیرل) اکتبر ۹۱ - ماه مه ۹۳، و مجدداً ژوئن ۹۳ - ۹۶ (در کابینه خانم تانسو چیلر).

چرچیل، وینستون لتونارد اسپنسر^۱: فارغ التحصیل علوم نظامی، سیاستمدار و دیبلمات انگلیسی، ت. ۱۸۷۴ در «بلنهاشم بالاس» (آکسفورد شایر) (پسر بزرگ «لردراندو چرچیل»)، تج. مدرسه «هارو»، آکادمی نظامی سلطنتی انگلیس

- چکناواریان، لوریس-زاره: آهنگساز و رهبر ارکستر ایرانی، ت. ۱۳ اکتبر ۱۹۳۷، تج. در ایران، آکادمی موسیقی وین، و هنر کده موتسلارت سالزبورگ (اتریش).**
- کارو فعالیت در آمریکا تا سال ۷۰، مدرس سابق دا. میشیگان، آهنگساز مقیم در کالج «کنکوردیا» در «مینه سوتا»، بازگشت به ایران، ۷۰، آهنگساز مقیم در وزارت فرهنگ و هنرهای زیبا در ایران، رهبر اصلی ارکستر سمفونیک تهران ۷۲-۷۹، رئیس هیات امنا مؤسسه موسیقی ارمنی در لندن، ع. سابق هیات امنا «بنیاد شهبانو فرح» در تهران، دریافت نشان همایون از ایران، اجرای برنامه های بین المللی ارکستر در کشورهای گوناگون.
- آثار و کارها:** تعداد زیادی آثار گوناگون و متنوع موسیقی از جمله: سیمرغ (موسیقی باله)، کنستروپیانو، تعدادی اپرا و قطعات موسیقی فیلم های مستند و سینمایی از جمله: جلد مار، چهلستون، حاج مصوّر الملکی، دادیان، آدم شاخ در میاره، هشت بهشت، مسجد شیخ لطف الله، عالی قابو، معماری سلجوچی، معماری تیموری، مناظر ایران، توریست در ایران، بی تا، تجاوز، تنفسی، ... و به امید دیدار.
- الجلبی، عبدالهادی:** سیاستمدار عراقی، ت. در عراق، تج. متوسطه و عالی.
- رئیس مجلس سنای عراق تا قبل از سرنگونی نظام سلطنتی (ژوییه ۵۸)، وزیر سابق ارتباطات و کار.
- الجلبی، فوجیل:** ل. حقوق، د. عالی اقتصاد، دک. دولتی اقتصاد، اقتصاددان (نفتی) عراقی، ت. ۱۹۲۹ در بغداد، تج. دا. بغداد، دا. پوآتیه، فرانسه، دا. پاریس.
- مدیر کل امور نفتی وزارت نفت (بغداد) ۶۸-۷۲، معاون دائمی وزیر نفت ۷۲-۷۶، دستیار و معاون مدیر کل سازمان «اوپک» در کویت ۷۶-۷۸، معاون مدیر کل سازمان اوپک در وین ۷۸، قائم مقام مدیر کل سازمان اوپک ۸۳، دریافت نشان رسمی رهایی بخش از رئیس جمهوری ونزوئلا ۷۷، ع. میزگرد شمال-جنوب در اسلام آباد (پاکستان)، ع. «اج. توسعه بین المللی» رم، ع. «باشگاه سیاست انرژی آکسفورد» در آکسفورد انگلستان، ع. اج. اقتصاد دانان عراق.
- (با موضعگیری مشروطه خواهی و ضد سوسیالیستی) اکتبر ۲۴، یک هفته بعد انتصاب به عنوان وزیر دارایی (از سوی نخست وزیر بالدوین ۲۴-۲۹، پیوستن به حزب محافظه کار ۲۵-۲۶، کناره گیری از فعالیتهای دولتی در ابراز مخالفت با سیاستهای رهبری حزب محافظه کار (در رابطه با تصمیم اعطای امتیازهایی به مهاتما گاندی و ملی گرایانه هندی، وبعد آسیاستهای سازشکارانه در برابر آلمان نازی) ۲۹-۳۹، پس از ده سال عدم فعالیتهای دولتی: انتصاب به عنوان لرد اول دریاداری (وزیر نیروی دریایی) از سوی «نوبل چمبرلن» ۳ سپتامبر ۳۹-۴۰، پیرو ائتلاف و سازش دو حزب کارگر و لیبرال انتخاب به عنوان نخست وزیر انگلستان بهار ۱۹۴۰-۲۷ ژوئیه ۱۹۴۵ (استعفا پیرو شکست حزب محافظه کار در انتخابات عمومی)، ایفای نقش بسیار مهم و حساس در تعیین خط مشی ها و سیاستگذاریهای سیاست خارجی و امور نظامی کشور در خلال ج. ج. ۲، شرکت در «کنفرانس تهران» با شرکت: استالین و روزولت (به منظور بررسی آینده جنگ و اتخاذ روشهای هماهنگ سیاسی- نظامی در برابر متحدهاین) نوامبر ۴۳-۵ آذر ماه ۱۳۲۲)، رهبر گروه مخالف (اپوزیسیون) دولت ۴۵-۵۱، مجدد نخست وزیر اکتبر ۵۱-۵۵ آوریل ۵۵ (استعفا) (پس از وی آنتونی ایدن وزیر امور خارجه اش جانشین چرچیل شد)، نم. مجلس عوام (از منطقه «وود فورد» و «وان استید») ۵۵-۶۴، دریافت نشان «شوایله بند جوراب» (G. K.) از انگلستان آوریل ۵۳، دریافت جایزه نوبل در ادبیات (به خاطر مطالعات و نوشته های تاریخی اش) ۵۳، اعطای لقب «شهر وند افتخاری آمریکا» از سوی کنگره آمریکا به او ۶۳، فوت ۲۴ ژانویه ۶۵ (خاکسپاری در محوطه کلیسای «بلادون» در آکسفورد شایر، محل تولد وی).
- آثار:** خاطرات جنگ جهانی دوم (جلد)، و استاد و مدارک (۱۰ جلد) منتشره در خلال سالهای ۶۴-۸۹. (خاطرات جنگ جهانی دوم چرچیل به فارسی ترجمه و منتشر شده است: جنگ جهانی دوم چرچیل به فارسی ترجمه و منتشر شده است: ۱۳۳۴ ش.).

1. Churchill, Sir Winston Leonard Spencer

صدر ۸۱-۸۰، نم. اولین دوره مجلس شورای اسلامی ۸۰-۸۱، پس از شروع جنگ ایران و عراق (سپتامبر ۸۰) اقدام به تشکیل اولین گروه جنگهای نامنظم (چریکی) در جنوب کشور و آموزش اعصابی آن برای مقابله با نیروهای متوجه عراقی به خاک ایران و مبارزه شجاعانه در خط اول جبهه نبرد با دشمن سپتامبر ۸۰-۸۱، مشارکت سیاسی - نظامی فعال در وقایع کردستان و برخورد با احزاب و گروههای کرد مخالف حکومت ج.ا.ا. در بدو شکل گیری انقلاب ایران ۷۹-۸۱، شهادت در منطقه «دهلویه» ژوئن ۸۱ خرداد ۱۳۶۰ ش.).

آثار: کردنستان (ژوئن ۸۵)، لبنان (مجموعه سخنرانیها).

چیلر، خانم تانسو: دک. اقتصاد، استاد اقتصاد و سیاستمدار ترک، ت. ۱۹۴۶ در استانبول، تح. کالج «رابرت»، دانشکده اقتصاد دا. «بوغارچی»، دا. «کانکتیکات» آمریکا، دا. «بیل» آمریکا (دریافت مدرک فوق دکترای اقتصاد)، دا. «هپشیر» (پروفوسوری علم اقتصاد در سال ۱۹۷۸). پس از پایان تحصیلات عالی و بازگشت به کشور استاد اقتصاد در دانشکده ها و دانشگاههای شهرهای استانبول و آنکارا ۷۸-۷۷، ع. «حزب راه راست» و شروع فعالیت های سیاسی ۹۰-۹۱، استانبول در پارلمان ترکیه اکتبر ۹۱-۹۰، مشاور امور اقتصادی در اولین کابینه ائتلافی سلیمان دمیرل (در زمان ریاست جمهوری تورگوت اوزال) اکتبر ۹۱-۹۰ ماه مه ۹۳، پیروزی در کنگره حزب راه راست و بدست گرفتن رهبری حزب ۶ ژوئن-۹۲ تا کنون (۹۹)، نخست وزیر ترکیه (به عنوان اولین نخست وزیر زن کشور) ژوییه ۹۳-۹۶، وزیر امور خارجه در کابینه ائتلافی «حزب رفاه اسلامی» و «حزب راه راست» (بنابراین درخواست سلیمان دمیرل رئیس جمهوری وقت ترکیه) ژوییه ۹۶-۹۱ ژوئن ۹۷ (تازمان استعفای اجرایی نجم الدین اربکان - نخست وزیر و رهبر حزب رفاه اسلامی - پیرو فشار نظامیان لائیک ترکیه و نیز حزب راه راست).

چین چینیان، اسقف زاون: اسقف سوری، ت. ۱۹۲۹ در حلب (سوریه)، تح. حوزه علمی مذهبی خلیفه گری ارمنی «سن جیمز» در بیت المقدس، گذراندن دوره کامل انسانیات و علوم انسانی بویشه مباحثت اصول دین مسیح و زندگانی و آثار اولیا و مقدسین مسیحی.

چلیک، ودات: سیاستمدار قبرسی، ت. ۶ ماه مه ۱۹۳۵ در «تا»، تح. در قبرس، ودا. ویلز (کاردیف) انگلستان. فعالیت های شخصی ۵۲-۶۹، جانشین معاون رئیس جمهوری ۶۹-۷۲، وزیر تجارت، صنعت و جهانگردی ۷۲-۷۵؛ وزیر انرژی و منابع طبیعی ۷۴، وزیر امور خارجه ۷۵، نم. ترک ها و قرسی ها در سازمان ملل ۷۵، ع. مجلس ملی حکومت فدرال ترک قبرس از کیرنیا ۷۶-۷۷، معاون نخست وزیر، وزیر دفاع و امور خارجه حکومت فدرال ترک قبرس ۷۶-۷۸، وزیر جهانگردی و اطلاعات ۷۸-۷۹.

آثار: انتشار گزارشهای متعدد پیرامون ابعاد مختلف قانون اساسی و امور سیاسی مسئله قبرس.

چمران، دکتر مصطفی: ل. مهندسی، دک. الکترونیک، مبارز انقلابی و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۳۲ در تهران (در یک خانواده مذهبی)، تح. دبیرستان دارالفنون و دبیرستان البرز در تهران، دانشکده فنی دا. تهران (بارتبه ممتاز)، دا. تئزیس، دا. بر کلی کالیفرنیا (آمریکا). ع. اج. اسلامی دانشجویان دانشکده فنی دا. تهران ۵۲-۵۳، ع. جبهه ملی ایران (نهضت مقاومت ملی کشور) ۵۳-۵۴، شروع فعالیت های سیاسی در زمان دانشجویی، پایان دوره تحصیلات عالی در دانشکده فنی بارتیه ممتاز ۵۹، تدریس در دا. تهران ۵۹-۶۰، با استفاده از بورس تحصیلی عزیمت به آمریکا برای ادامه تحصیلات عالی ۶۰-۶۳، تاسیس اج. اسلامی دانشجویان ایرانی در آمریکا (در زمان دانشجویی) ۶۰، اشتغال در شرکت «بل نیوجرسی» در آمریکا ۶۲-۶۴، عزیمت به مصر و سپس لبنان و کسب آموزشها چریکی در پایگاههای آموزشی فلسطینی ۶۴-۶۶، همکاری با امام موسی صدر (رئيس مجلس اعلای اسلامی شیعیان لبنان) در تشکیل گروه «حرکة المحرومین» (نهضت محرومین) در جنوب لبنان، بعداً تشکیل شاخه نظامی نهضت مشهور به گروه «امل» (امید) در خلال در دهه های ۶۰ و ۷۰، شرکت در جنگهای داخلی لبنان (در قالب گروه امل) ۷۵-۷۶، پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران (در بهمن ماه ۱۳۵۷ ش.) بازگشت به ایران ۷۹، وزیر دفاع در دولت موقت مهندس بازرگان فوریه - نوامبر ۷۹ (زمان استعفای مهندس بازرگان از نخست وزیری)، مجدداً وزیر دفاع در هیات دولت بنی

خليفة اعظم جامعه ارامنه ارتدوکس اسكندریه ۵۸-۶۶.

جانشين خليفة اعظم در قاهره به عنوان كفيل سر اسقف كليسای

ارتدوکس ارامنه مصر ۶۷-۶۹، خليفة اعظم و متصدی نگهداري

ظروف مقدس كليسای جامع ارامنه درنيبورك ۷۰-۷۱

: سر اسقف كليسای ارتدوکس ارامنه در مصر، سودان و اتيوبى

٧٧- تاکنون (۹۵)، دریافت نشان رسمي شايسنگی سنت جورج

از كليسای ارتدوکس بيلوروسی در سال ۱۹۸۶.

ح

اُقامت در خارج از کشور تدریس در مراکز علمی زیر: تدریس در مرکز تحقیقات ادیان جهانی دانشگاه هاروارد ۶۴-۵، تدریس فلسفه و فقه اسلامی در دانشگاه میشیگان ۲-۷۱، تدریس فلسفه اسلامی و ادبیات فارسی که مؤسسه مطالعات اسلامی دا. مک گیل کانادا، تدریس ادبیات فارسی (تاریخ بیهقی) در مقطع فوق لیسانس دا. تورنتو کانادا ۵-۷۴، تدریس در مؤسسه تحقیقات فلسفه قرون وسطی در دا. تورنتو، تدریس در دا. جرج تاون آمریکا (فلسفه اخلاق) ۷۹-۸۰، تدریس فلسفه در دا. بیل آمریکا (نیویورک)، تدریس فلسفه تحلیلی در دا. آکسفورد انگلستان، تدریس فلسفه اشراق در مونترال یونیورسیتی کانادا، ضمناً تدریس فلسفه تحلیلی در انجمن حکمت و فلسفه ایران، تدریس فلسفه به شاگردان ویژه خود در منزل، فوت در تهران ۸ ژوئیه ۱۹۹۹/۱۷ شیرماه ۱۳۷۸ ش. (خاکسپاری در محل مسجد امام حسن عسگری (ع) قم).

گزیده آثار: علم حضوری (رساله دکترای ایشان، شامل تحلیلی بدیع و ممتاز از نظریه معرفت در فلسفه اسلامی به شکل منطق جدید)، علم کلی (شامل فلسفه مابعدالطبعه)، کاوش‌های عقل نظری (مبادی فلسفه تطبیقی)، هرم شناسی (رساله هستی

حائزی یزدی، آیت الله دکتر مهدی: درجه اجتهاد، ل.. ف. ل.. و دکترای فلسفه تحلیلی؛ روحانی، فقیه و فیلسوف ایرانی؛ ت. ۱۹۲۳ (فرزند آیت الله شیخ عبدالکریم حائری یزدی مؤسس فقید حوزه علمیه قم، و برادر کوچک آیت الله فقید شیخ مرتضی حائری یزدی از جمله مجتهدان بزرگ ایران)، تج. حوزه علمیه قم (شاگرد اساتیدی چون: آیت الله حاج سید احمد خوانساری، آیت الله العظمی روح الله خمینی، میرزا مهدی آشتیانی، آیت الله العظمی بروجردی، آیت الله حجت کوه کمره‌ای، و آیت الله سید محمد تقی خوانساری)، دا. جرج تاون آمریکا، دا. هاروارد آمریکا، دا. میشیگان آمریکا، و دا. تورنتو، کانادا.

پس از اخذ درجه اجتهاد از حوزه علمیه قم، عزیمت به آمریکا به عنوان نماینده ویژه آیت الله العظمی بروجردی در آن کشور؛ ضمناً در زمان اقامت در آمریکا: انجام تحصیلات لیسانس تا دکترا در آمریکا و سپس در کانادا (دوره دکترای ایشان مدت ۹ سال به طول انجامید)، تدریس (الهیات و فلسفه، درایه الحديث و شرح اصول کافی) در دانشکده الهیات دا. تهران ۵۲-، تدریس (کفایه، اسفار، و اشارات) در مدرسه قدیم سپهسالار، در سالهای

و انتشار نامه های سرگشاده به مسئولین سیاسی کشور از سال ۷۳ به بعد و از جمله یک نامه ۲۰۰ صفحه ای به امیر عباس هویدا نخست وزیر در انتقاد از سیاستهای حکومت در سال ۷۷، مشارکت در تاسیس انتشارات «رواق» فعالیت در زمینه حقوق بشر در ماههای قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران ۷۹.

ب. اق: تاسیس سازمان «جنپیش» و نیز انتشار روزنامه ای به همان نام، اعلام نامزدی از سوی «سازمان مجاهدین خلق» و چهار گروه اسلامی دیگر از شهر تهران برای شرکت در انتخابات اولین دوره مجلس خبرگان (مجلس موسسان)، عزیمت از ایران و زندگی در خارج از کشور، مشارکت در تاسیس «اج. حقوق بشر ایران»، ضمناً مشارکت در تاسیس گروههای جمهوری خواه در خارج از کشور.

آثار: ارزیابی ارزشها، از اعمق، اعراب و اسرائیل (تجزیه عناصر تاریخی یک فاجعه)، بیان های فرهنگ در جهان سوم، بحران ارزشها، کوره راه هیزم شکن، پنجراه های کور، پشت به دیوار وغیره.

الحادی، قاضی محمد بن اسماعیل بن یوسف:
سیاستمدار یمنی، ت. ۱۹۲۷، تج. در «ذمار».

دستیار پدرش قاضی اسماعیل الحاجی ۵۴-۴۲، کارمند دادگاه اسلامی (شرط) شهر «تعز» ۵۵-۵۴، جانشین قاضی شهر ۵۵-۶۸، ع. کت. استیناف دیوان سلطنتی ۵۸-۶۲، رئیس امور قضایی و صنعا و قاضی استان صنعا ۶۲-۶۳، ع. دادگاه استیناف صنعا ۶۳، بعداً رئیس اداره و رئیس دادگاه استیناف، وزیر دادگستری ۶۴-۶۵.

آثار: مطالعات تطبیقی حقوق معاصر و شریعت (اسلامی)

شناسی وزیر ساخت اندیشه فلسفی ایشان، آگاهی و گواهی (ترجمه و شرح انتقادی «تصور و تصدیق» صدرالمتألهین)، کاوشهای عقل عملی (فلسفه اخلاق)، تقریرات اصول آیت الله العظمی بروجردی، حکمت و حکومت (در فلسفه سیاسی)، متافیزیک (مجموعه مقالات)، آفاق فلسفه (مجموعه گفتگوها)، و مقاله های گوناگون دیگر.

حاتم، محمد عبدالقدار: ف. ل. علوم، د. ک..
سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۱۸ در اسکندریه، تج. دن. افسری و داه. لندن و قاهره.

ع. مجلس ملی مصر ۵۷، مشاور ریاست جمهوری، همزمان کفیل وزیر امور ریاست جمهوری ۵۷، وزیر کشور ۵۹، وزیر فرهنگ، ارشاد ملی و جهانگردی ۶۲، معاون نخست وزیر در امور فرهنگی و ارشاد ملی ۶۵، معاون نخست وزیر و وزیر فرهنگ و اطلاعات ۷۱-۷۴، رئیس هیات مدیره روزنامه «الاهرام» ۷۴، دستیار رئیس جمهوری و سرمشاور شوراهای ملی تخصصی ۷۴-۷۵، ساقی دیبر خانه مشترک اتحادیه سوسیالیست عرب، دریافت درجه دکترا افتخاری از دانشگاه فرانسه، ودا. جمهوری دموکراتیک خلق کره (کره شمالی)، ع. انتخابی مجلس ملی حوزه انتخابیه «عبدین» ۷۹، رئیس اج. علوم سیاسی مصر ۵۷-۵۸، رئیس اج. دوستی مصر - اسپانیا ۶۶، رئیس اج. دوستی مصر - زاپن ۷۰، اس. دانشگاه «الازھر» ۸۰-۸۱.

آثار: افکار عمومی، تبلیغات سیاسی: نظریه ها و تجربه ها، اطلاعات و تبلیغات سیاسی، مارشال رومل در سیوا (به عربی)، سرزمین اعراب، تمدن مصر، زندگی در مصر باستان (به انگلیسی).

.۶۴

حاج سید جوادی، دکتر علی اصغر: ل. حقوق، د. ک.
حقوق، نویسنده و فعال سیاسی ایرانی، ت. ۱۹۲۴ در تهران، تج. دا. تهران، دا. سوربن پاریس، ودا. الازھر مصر.

ع. گروه «نیروی سوم» به عنوان یک گروه انشعابی حزب توده ایران و مخالف سیاستهای استالینیستی شوروی به رهبری خلیل ملکی، دیبر روزنامه «نیروی سوم» ارگان گروه مذکور، فعالیت های ادبی و نویسنده در اوخر دهه ۵۰ و اوائل دهه ۶۰، همکاری با روزنامه «اطلاعات»، سرد بیر روزنامه «کیهان»، نگارش

و برنامه ریزی، ۸۳-۸۱، سپرست امور کویت در بانک جهانی و صندوق بین المللی پول، ۸۳-۸۱، مدیر کل صندوق عرب برای توسعه اقتصادی و اجتماعی -۸۵. ع. کت. صندوق توسعه بانک جهانی، رئیس اجلاس سالیانه صندوق بین المللی پول: ۸۲: ع. هیات امناء: موسسه برنامه ریزی عرب، دا. اردن (امان)، کا. کلمونت (در کالیفرنیا)، بنیاد جهانی پیشاہنگی (در استکلهلم) ۸۰-۸۰: مدیر شرکت وثیقه ها و ضمانت های اسکاندیناوی (در نیویورک)، ع. هیات عامل موسسه مطالعات توسعه (در برایتون انگلستان)، ع. هیات عامل و مدیر صندوق صباح السالم الصباح، ع. کت. موقع و مدعو «مرکز مطالعات خاورمیانه» دا. هاروارد.

حسب. جرج: دک. پزشکی، مبارز، پزشک و سیاستمدار فلسطینی، ت. ۱۹۲۵ در شهر «لد» در فلسطین (در یک خانواده ارتدوکس مذهب)، تح. متوسطه در امان (اردن) و تحصیلات عالی در دا. آمریکایی بیروت.

ع. گروه جوانان انتقام جو، ۴۸، انجام خدمات پزشکی ۵۰-. فعالیت های سیاسی و چریکی بر علیه اسراییل و تاسیس یک گروه سیاسی - چریکی مخالف اسراییل بنام «حزب فدائیان» ۴۸، تاسیس و رهبری یک گروه مبارز فلسطین ناشی از ائتلاف و ادغام چهار گروه پراکنده چریکی و با همکاری نایف حواتمه، احمد جبریل و دیگران بنام «جهه خلق برای آزادی فلسطین» (PFLP) (بادیدگاههای مارکسیست - لنینیستی) دسامبر ۶۷-تاکنون (۹۶)، مدیر نشریه «الهدف» ارگان سازمان چریکی ۶۹-، زندانی در سوریه و سپس فرار از زندان اوخر سال ۶۸، رهبر جنبش ناسیونالیست های عرب، اعلام ایجاد هماهنگی و همفرکنی گروه تحت رهبری حبس با گروه «جهه دموکراتیک خلق برای آزادی فلسطین» به رهبری نایف حواتمه و نیز دیدگاههای سوریه بر علیه خط مشی های یاسر عرفات رهبر ساف ۲۶ ژوئن ۸۲-اکتبر ۸۴، تشكیل «جهه نجات ملی فلسطین» در دمشق با شرکت «جهه خلق برای آزادی فلسطین - فرماندهی کل»، «جهه تلاش خلق»، «الصیغه» (فرمول، راه حل)، و انشعابیون از سازمان «الفتح» با حمایت دولت سوریه بمنظور رقابت با رهبری یاسر عرفات بر ساف، ۲۲ فوریه ۸۵، اعلام قبول فرمول تشكیل یک حکومت مستقل فلسطینی در کرانه غربی رود اردن و نواز غرہ و شرکت ساف در یک کنفرانس صلح بین المللی (نشانه تغییر خط

انقلاب مارس) ۸ مارس ۶۳، رئیس هیأت نم. سوریه در کنفرانس روسای کشورهای عرب در قاهره ۶۴، مدیر فرماندهی منطقه ای حزب بعث در سوریه و عضور هیئت قومی حزب بعث ۶۴-۶۶: معاون نخست وزیر، معاون حکومت نظامی سوریه و نیز وزیر کشور مارس - اوت ۶۳، وزیر دفاع و نیز رئیس ستاد ارتش سوریه ژوییه - ۶۲، فرمانده کل نیروهای مسلح سوریه ژوییه ۶۳-۶۴، رئیس شورای انقلاب ژوییه ۶۳-ماه مه ۶۴، رئیس شورای ریاست جمهوری ماه مه ۶۴-۶۶. فوریه ۶۶، نخست وزیر و رئیس کشور نوامر ۶۳-ماه مه ۶۴، نیز اکتبر ۶۴-سپتامبر ۶۵، مقاومت در برابر کودتای نظامی ژنرال صلاح جدید و حوادث سیاسی سوریه ۲۳ فوریه ۶۶، دستگیر وزندانی بوسیله رهبران جدید کشور فوریه ۶۶-ژوئن ۶۶، آزادی از زندان در اوائل جنگ شش روزه اعراب و اسراییل و سپس زندگی در تبعید (بغداد) ۶۷-، محاکمه و محکوم به مرگ بطور غیابی (پس از به قدرت رسیدن حافظ اسد) اوت ۷۱.

الحامد، عبداللطیف یوسف: ل. اجتماعی، اقتصاددان، بانکدار و سیاستمدار کویتی، ت. ۱۹۳۷، تح. دا. امریکایی قاهره، کا. کلمونت در کالیفرنیا، دا. هاروارد. ع. هیات اعزامی کویت به سازمان ملل ۶۲، کفیل مدیر کل صندوق کویت برای توسعه اقتصادی عرب ۶۲، مدیر کل صندوق کویت برای توسعه اقتصادی عرب ۶۲-۶۳، مدیر و بعداً مدیر عامل شرکت سرمایه گذاری کویت ۶۳-۶۴، مدیر اج. جنوب خلیج (فارس) و خلیج عربی (فارس) ۶۴-۶۳، سپرست علی البدل امور کویت در بانک جهانی ۶۴-۶۳، رئیس شرکت ساختمانهای پیش ساخته کویت ۶۴-۶۳، رئیس «یونایتد بانک کویت» در لندن ۶۶-۶۰، مدیر ۶۵-۶۴، رئیس پشتیبانی خلیج (فارس) و عربستان جنوبی ۶۷-۶۱، هیات عامل پشتیبانی خلیج (فارس) و عربستان جنوبی ۶۷-۶۱، مدیر اجرایی صندوق عرب برای توسعه اقتصادی و اجتماعی ۶۱-۷۲، رئیس شرکت عرب و سرمایه گذاریهای بین المللی (در لوکزامبورگ) ۷۳-۷۱، ع. هیات امناء شرکت سرمایه گذاران مستغلات (در نیویورک) ۷۵-۷۱، ع. کمیسیون مستقل مسائل توسعه بین المللی (کمیسیون برانت) ۷۶-۷۹، ع. هیات مدیره موسسه بین المللی محیط زیست و توسعه (در لندن) ۷۶-۷۰، رئیس گروه سرمایه گذاری ملی کویت ۷۷-۷۹، وزیر دارایی

مشی های سازمانی از افراطی به میانه روی) آوریل ۸۷-.

گویشی در سوریه و لبنان ۲۲، سوریها در آمریکا ۲۴، ویژگیهای فرق اسلامی ۲۴، سوریه و سوریها ۲۶، یک اصلی مرد و مبارز در دوران جنگ های صلیبی ۲۹، ریشه های مردم و مذهب دروزی ۲۹، کتاب الاعتبار لغسمه ۳۰، تاریخ عرب ۳۷ (دو ترجمه فارسی این کتاب توسط انتشارات زوار و حقیقت به ترتیب در تهران و تبریز منتشر شده است)، اعراب ۴۴-۴۲، تاریخ سوریه، از جمله لبنان و فلسطین ۵۱ و ۵۷، لبنان در تاریخ ۵۷، ویرایش دوم کتاب مذکور ۴۲، تاریخ مختصر سوریه ۵۹، شرق نزدیک در تاریخ ۶۱ ترجمه فارسی (این کتاب تحت عنوان: «شرق نزدیک در تاریخ، یک سرگذشت هزار ساله» بوسیله بنگاه ترجمه و نشر کتاب در سال ۱۳۵۰ ش. چاپ و منتشر شده است)، اسلام و غرب ۶۲، تاریخ مختصر لبنان ۶۵، تاریخ مختصر خاور نزدیک ۶۶.

1- Hetti . Philip Khuri

حجازی، عبدالعزیز : دک. اقتصاد، اقتصاددان و سیاستمدار مصری، ت. ۲ زانویه ۱۹۲۲، تج. دا. «فؤاد» در قاهره، دا. پیرمنگام در انگلستان .
رئیس دن. بازرگانی دا. عین الشمس ۶۶-۶۸، ع.
مجلس ملی ۶۹-۷۵، وزیر خزانه داری ۶۸-۷۳، معاون نخست وزیر، وزیر دارایی، اقتصاد و تجارت خارجی ۷۲-۷۴، معاون اول نخست وزیر آوریل - سپتامبر ۷۴، نخست وزیر ۷۴-۷۵، در حال حاضر مشغول تدریس و کاربه عنوان مشاور امور مدیریت و حسابرس رسمی در قاهره، جده و بیروت .

حجازی (مطیع الدوله)، محمد : د. متوجه، د. علوم سیاسی، نویسنده و سیاستمدار ایرانی، ت. آوریل ۱۹۱۰ در تهران (پسر سید نصر الله مستوفی - وزیر لشکر - اهل تفرش و از مستوفیان معروف)، تج. مدرسه «سن لویی» (فرانسوی) تهران، و دانشکده آزاد علوم سیاسی پاریس .
شروع خدمت دولتی در وزارت پست و تلگراف در اوایل جوانی و کسب مسئولیت ها و مناصب گوناگون از جمله مدیر کل امور اداری وزارت توان، هنگام خدمت در آن وزارت توان اعزام به اروپا به مدت هشت سال ۲۱-۲۸، انتشار «محله پست و تلگراف و تلفن» نوامبر ۳۲-، مترجم اداره گمرکات کشور، خدمت در وزارت توان

حسبی، وادی : متخصص اقتصاد کشاورزی و سیاستمدار سودانی، ت. ۱۴ اوت ۱۹۱۷ در «مروی»، تج. دا. خارطوم، دا. اکسفورد (انگلستان).
اشغال در طرح های توسعه «العالیاب»، «بورجاج» و «نبل سفید»، بازرگانی کشاورزی استان خارطوم و بعداً «مروی» و «حلفا»، مشاور فنی وزیر کشاورزی، معاون مدیر برنامه ریزی و توسعه اداره کشاورزی، مدیر واحد یاد شده ۵۵-۶۶، نم. سودان در کنفرانس «سازمان خواربار و کشاورزی جهانی» (FAO)، ۵۶، نم. سودان در کنفرانس بین المللی توتون در رودزیا ۶۲، رئیس شورای اداری کم. برنامه «الجاش»، مدیر واحد تولید کم. طرح های استوایی، رئیس کم. مشاوره ای پژوهشگاه کشاورزی، ع. شورای اجرایی طرح «جزیره»، ع. کم. مطالعات دن. کشاورزی دا. خارطوم با مشارکت «سازمان خواربار و کشاورزی جهانی» ۷۱-۶۶، مدیر واحد مشترک کشاورزی ECA- FAO در آدیس آبابا، همکاری با بانک بین المللی توسعه و نوسازی (IBR) و صدقوق کویت برای توسعه اقتصادی عرب ۷۱، وزیر کشاورزی ۷۲-۷۱، وزیر کشاورزی، خواربار و ذخایر طبیعی ۷۳-۷۲، رئیس شورای ملی پژوهشگاه سودان زویه ۷۴-۷۳ رئیس شورای علمی سازمان اتحاد آفریقا، ماه مه ۷۵- .

حبیبی، حسن ← ابراهیم حبیبی، حسن

حتی، فیلیپ خوری ^۱ : ل. اجتماعی، دک.. شرق شناس (و کارشناس امور خاور میانه) آمریکایی، ت. ۱۸۸۶، تج. دا. آمریکایی بیروت، دا. کلمبیا (آمریکا).
مدارس گروه شرق شناسی در دا. کلمبیا ۱۵-۱۹، اس.
دا. آمریکایی بیروت ۱۹-۲۶، استادیار ادبیات سامی در دا. پرینستون آمریکا ۲۶-۲۹، دانشیار دانشگاه خاور نزدیک ۲۹-۲۶، زبانهای شرقی ۴۴، مدیر «برنامه مطالعات خاور نزدیک» ۴۷-۵۴، ع. اج. مطالعات شرقی آمریکا، ع. اج. تاریخ آمریکا، و نیز ع. انجمن های دیگر علمی- پژوهشی، دریافت درجه دک.
افتخاری در ادبیات از دا. پرینستون ۶۶- .

آثار: ریشه های حکومت اسلامی ۱۶، زبانهای سامی

الحجيلان، شيخ جمیل ابراهیم : ل. حقوق، سیاستمدار سعودی، ت. ۱۹۲۷ در «بوریدا» (عربستان سعودی)، تج. دا. قاهره (مصر).

اشتغال در وزارت امور خارجه، دبیر سوم در سفارت سعودی در ایران، ۵۳، کاردار در سفارت عربستان در پاکستان؛ مدیر عامل صداوسیما، مطبوعات و انتشارات سعودی ۰۶، سفر در کویت ۶۱-۶۲، وزیر اطلاعات مارس ۶۳-۶۴، وزیر بهداری دسامبر ۷۰-مارس ۷۴، سفیر در جمهوری فدرال آلمان ۷۶-۷۴، سفیر در فرانسه ۷۶-۷۹، خدمت در وزارت امور خارجه ۷۹-۸۰، دبیر کل شورای همکاری خلیج فارس (جانشین عبدالله بشاره) ۹۶-.

الحجيلان، شيخ فيصل عبدالعزيز : دیبلمات عربستان سعودی، ت. ۱۷ اکتبر ۱۹۲۹ در ریاض، تج. دن. حقوق دا. فواد در قاهره.

خدمت در وزارت امور خارجه ۵۴-۵۲، خدمت در سفارت عربستان سعودی در واشنگتن دی. سی. ۵۸-۵۴، رئیس اداره تشریفات وزارت امور خارجه ۵۸-۵۶، مشاور سیاسی ملک سعود ۶۱-۶۰، سفیر در اسپانیا ۶۱-۶۸، سفیر در ونزوئلا و آرژانتین ۶۸-۶۱، سفیر در دانمارک ۷۵-۷۶، سفیر در انگلستان ۷۶-۷۵، سفیر در آمریکا ماه مه ۷۹-۷۶، دریافت نشان ملک عبدالعزیز، نشان ایزاویل کاتولیک از اسپانیا، نشان درجه اول آزادی از ونزوئلا، نشان ریوبانکو از بربزیل.

الحجيلان، صلاح ابراهيم : ل. حقوق، دیبلم حقوق اداری، ف. ل. علوم اداری بین الملل، حقوقدان سعودی، ت. ۱۹۴۰ در «بوریدا».

مشاور حقوقی شورای وزیران سعودی ۶۲-۶۳، ع. هیات مدیره «هیات انصباط گریونس» ۶۳-۶۲، ع. هیات مدیره «هیات عامل بنادر سعودی» ۶۵-۶۷، تاکنون ۹۵؛ شریک وع. هیات مدیره «شرکت خودرو سازی مرین جونز عربستان سعودی»، شریک وع. هیات مدیره شرکت مالی بین المللی سعودی (در زنو سویس)، شریک وع. هیات مدیره شرکت آدریان ولکر عربستان سعودی، شرکت نفتی عربستان سعودی، و شرکتهای دیگر؛ ع. کمیته‌های حقوقی متعدد دولتی ۶۸-۶۳، ارائه خدمات حقوقی

های دارایی و فرهنگ، خدمت در : «سازمان پرورش افکار» (اداره سانسور مطبوعات در دوران رضا شاه)، اداره «کمیسیون مطبوعات» و اداره «محله ایران امروز» (ارگان تبلیغاتی سازمان دولتی یادشده)، رئیس اداره کل انتشارات و تبلیغات ایران (پس از حادث شهریور ماه ۱۳۲۰ ش.). سپتامبر ۴۱، معاون نخست وزیر (در دوره حمله)، سناتور انتخابی در دوره های دوم و سوم مجلس سنا، سناتور انتخابی در دوره های چهارم و پنجم مجلس سنا، انجام مسافرت‌های متعدد به اروپا و نیز هندوستان و آمریکا، شروع نگارش اولین داستان خود بنام «همای» در پاریس ۲۱، ع. پیوسته آکادمی ایران (فرهنگستان) ع. شورای فرهنگی سلطنتی ایران ۲۶، رئیس اج. فرهنگی ایران و پاکستان، رئیس «اج. بهداشت روانی و سلامت فکر»، دریافت دو جایزه ادبی سلطنتی ایران (بهترین کتاب سال)، فوت به علت سکته مغزی ۲۹ زانویه ۷۴ (چهارشنبه دهم بهمن ماه ۱۳۵۲ ش.).

آثار : انتشار بیش از ۳۰ اثر ادبی، داستان، ترجمه و نمایشنامه و از جمله : هما ۲۷، پریچهر، زیبا، آیینه (مجموعه ۹۵ داستان کوتاه)، اندیشه، محمود آقار او کیل کنید (نمایشنامه)، ساغر، آهنگ، پروانه، سرشک، راز پنهان، نیمیم، هزار سخن، تلگراف بیسمیم، روانشناسی، خلاصه تاریخ ایران تا انقلاب ۱۹۷۹، میهن ما ۵۹، اخلاق، تعلیمات مدنی، رشد شخصیت، شاد کامی، سلامت روح، حکمت ادیان، ترجمه عیش پیری و راز دوستی (نوشته سیسرون)، ترجمه رویا (نوشته فروید) و غیره، به اضافه ۱۲ نمایشنامه.

حجراس، دکتر کمال م. : دیبلمات عمانی، ت. ۱۵ زانویه ۱۹۲۷، تج. دها. قاهره، پاریس و نیویورک. شروع خدمات دیبلماتیک ۵۱، خدمت در فرانسه؛ و سپس در کلمبیا، نیویورک، لندن؛ ضمناً خدمت در اداره های مختلف وزارت امور خارجه، معاون پارلمانی وزارت امور خارجه، سفیر در فرانسه و سویس، نم. دائم عمان در سازمان یونسکو تا سال ۷۵، سفیر و نم. دائم عمان در سازمان ملل ۷۵-۷۷، دریافت بورس از «بنیاد راکفلر» ۶۳-۶۵، رئیس سابق اج. دیبلماتیک لندن، دریافت نشان درجه یک شایستگی از عمان، و نشان لژیون دونور از فرانسه.

درجه ژئالی در ارتش ۶۲، ع. شورای عالی فرماندهی انقلاب ۶۳-۶۶، ونیز. هیات مشترک رهبری ارتش و نیروهای مسلح کشور ۶۳، وزیر برنامه ریزی سوریه ۶۳، بعد از ارائه کمیسیون برنامه ریزی پارلمان، انجام پژوهش‌های علمی ۶۶-۶۸، اس. دانشگاه دمشق، و اس. موسسه برنامه ریزی توسعه اجتماعی و اقتصادی، ونیز انجام مطالعاتی در آلمان و لهستان ۶۵-۷۵، کارشناس اقتصادی و کارشناس ارشد وزارت برنامه ریزی عراق و نیز استاد مطالعات عالی در آن کشور ۷۵-۸۵. همزمان اس. موسسه ملی مطالعات سوسیالیستی در «دا. مستنصریه» بغداد (عراق) ۸۵-۹۶. تاکنون (۹۶)، رئیس دانشکده تاریخ و فرهنگ عرب وابسته به «اج. تاریخ دانان عرب» (یکی از ارکان اتحادیه عرب)، انتخاب به عنوان استاد پژوهشگر ممتاز از بین حدود ۵۰۰۰ نفر از شخصیت‌های علمی جهانی از سوی «دانش‌العربية» (کمبریج)، تدریس و سخنرانی در دانشگاهها و موسسه‌های علمی متعدد، شرکت در تعداد زیادی کنفرانس و سمپوزیوم علمی بویژه درباره مسائل برنامه ریزی و توسعه در جهان سوم، بنیانگذار و رئیس هیات مدیره ناشران مترجمی عرب، ع. اتحادیه نویسندهای عرب، ع. اتحادیه اقتصاد دانان عرب، ع. انجمن تاریخ دانان عرب، دریافت تعدادی نشان و مдал و جایزه از جمله نشان لیاقت (درجه عالی)، مдал راستی و امانت (درجه یک) وغیره.

آثار: آثاری به زبان عربی و فرانسه.

حداد، دکترودیع: دک. پژشکی، مبارز و رهبر فلسطینی، ت. در شهر «صفد» فلسطین (در یک خانواده مسیحی ارتدوکس ثروتمند)، تج. دا. آمریکایی بیروت. شروع فعالیت‌های سیاسی در راه مقاومت فلسطین به هنگام دانشجویی در لبنان، همکاری در انتشار مجله فلسطینی «انتقام» در بیروت [باهمکاری ژرژ حبس، احمد یمانی (ابوماهر)، وهانی الهندی (ابومحمود)، عبدالکریم حمد (ابوعدنان)]؛ تاسیس چند درمانگاه در اردوگاههای فلسطینی مستقر در لبنان باهمکاری ژرژ حبس؛ پایه گذاری مشترک «جنیش ناسیونالیستهای عرب» (باهمکاری ژرژ حبس)، ۵۵، پس از ملی کردن کانال سوئز توسط جمال عبدالناصر (ر.ک.) و افزایش محبوسیت نزد اعراب، پیوستن وی به «جنیش ناصریسم» ۵۶-۶۱، ارتقا به

به نهادها و شرکتهای متعدد، ع. موسسس تعداد زیادی شرکت در زمینه‌های گوناگون.

آثار: راهنمای مقررات حقوقی شرکتهای سعودی، مقاله‌های حقوقی متعدد در نشریات گوناگون.

الحجبلان، مصطفی ابراهیم: ف. ل. علوم اداری، مدیر دولتی سعودی، ت. ۱۹۵۰ در قاهره (مصر)، تج. در قاهره. معاون پژوهه صنعتی بندر «جبيل» عربستان سعودی، ع. سابق کت. سرمایه‌گذاری خارجی، مشارکت و همکاری در تدوین طرح توسعه پنجساله دوم عربستان سعودی، معاون هیات عامل بنادر دریای سرخ، ع. هیات مدیره بانک تجاری سعودی متحد (در ریاض).

الحداد، احمد على: ل. علوم اجتماعی، دیپلمات یمنی، ت. ۱۹۳۹ در صنعا، تج. دانشکده حقوق دا. قاهره، دا. ورمونت، و دا. بوستون (آمریکا)، «موسسه جدید پژوهش‌های اجتماعی» نیویورک.

رئیس اداره سازمانهای بین المللی وزارت امور خارجه یمن (صنعا) ۶۴-۶۵، مدیر کل اداره مذکور ۶۶-۶۵، معاون وزیر امور خارجه ۶۶-۶۷، رئیس اداره امور خارجه در «تعز» ۶۸-۶۷، رئیس اداره سیاسی ۶۶-۶۵، کاردار در جمهوری فدرال آلمان (بن) ۷۰، ع. هیات اعزامی به سازمان ملل ۷۰، قائم مقام نم. دائم یمن در سازمان ملل ۷۱-۷۴، سفیر اداری در سازمان ملل در ژنو ۷۷، دائم یمن در سازمان ملل دسامبر ۷۸-۷۹، سفیر کبیر در پادشاهی بلژیک و «جامعه اقتصادی اروپا» ۸۰، ضمناً سفیر اکراین در لوکزامبورگ ۸۲.

حداد، پروفسور دکتر غسان: ل. علوم، ف. ل. علوم، دکترای برنامه ریزی و آمار، پروفسور (دک.) علوم اقتصادی، استاد و سیاستمدار سوری، ت. ۱۹۲۶ در «لاذقیه»، تج. دانشکده افسری در سوریه، دانشگاه فرماندهی و ستاد در سوریه، انجام مطالعات عالی در اتحاد جماهیر شوروی، آلمان و لهستان.

احراز مسئولیت‌های متعدد نظامی ۴۸-۶۱، ارتقا به

آموزگار مدرسه در «فلوجه» ۶۶-۶۷، ع. سورای فرماندهی انقلاب ۶۷، رئیس اداره امور کردها و کمیته صلح ۶۷ ع. کم. صلح جهانی، وزیر کار مارس ۷۰-اکتبر ۷۱، وزیر امور خارجه ۷۱-۷۴، سفیر در اتحاد جماهیر شوروی ۷۵-۷۴.

حریری، رفیق بھاءالدین : دیلمات، سیاستمدار، مدیر تجاری سعودی (لبنانی تبار)، ت. ۱۹۴۴ در «صیدا» (لبنان).

مهاجرت به عربستان سعودی ۶۵، آموزگار، سپس شریک یک شرکت مهندسی در عربستان سعودی، سازماندهی و تشکیل «سازمان سازه های شهری» ۷۰، ترتیب پیوستن «شرکت های اوگر» به شرکت «اوگر سعودی» ۷۸، کسب تمامی مالکیت و سهام «شرکت اوگر» فوریه ۷۹؛ اجرای تعداد زیادی طرح های گوناگون تجاری-صنعتی در عربستان سعودی، در لبنان (از طریق شرکت اوگر لبنان)، در مراکش (بوسیله شرکت اوگر سعودی)، در انگلستان (بوسیله شرکت خدمات اوگر سعودی در انگلستان)؛ تاسیس یک دانشگاه، مدرسه، و بیمارستان در «کفرفالوس» لبنان ۷۹؛ ایجاد «بنیاد فرهنگ و آموزش عالی حریری» در لبنان ۷۹ نخست وزیر و وزیر دفاع لبنان ۹۲-۹۸، دریافت نشان لژیون دونور از فرانسه ۸۱، نشان جمهوری ایتالیا ۸۲، مдал نخل های ملی (لبنان) ۸۳، مдал سنت پتروس و سنت پولس (لبنان) ۸۳، دریافت جایزه پنجاهمین سالگرد حمایت از کودکان ۸۳، مدل ملک فیصل ۸۳، مدل پاریس ۸۳، دریافت کلید طلایی شهر بیروت ۸۳.

حسابی، دکتر محمود : ل. ادبیات، مهندسی راه و ساختمان، د. پژوهشگری، ل. ریاضی، نجوم و ستاره شناسی، ل. زیست شناسی، مهندسی برق، مهندسی معدن، دک. فیزیک؛ دانشمند فیزیکدان، پژوهشگر و ادیب شهری ایرانی، ت. ۱۹۰۲ در تهران (پدر و مادر اهل تفرش)، تح. ابتدایی و متوسطه در بیروت، دا. آمریکایی بیروت، آموزشگاه عالی برق پاریس، دا. پاریس، دا. سورین پاریس.

الف- شرح مدارج تحصیلی، خدمات و تواناییهای علمی : شروع تحصیلات ابتدایی در بیروت ۱۹۰۹، احراز رتبه اول در طول سالهای تحصیل ابتدایی و متوسطه، ل. ادبیات (در سن ۱۷

همکاری در پایه گذاری «جبهه خلق برای آزادی فلسطین» (با دیدگاههای مارکسیست-لنینیستی، و به رهبری دکتر رژر حبس) دسامبر ۶۷، مشارکت فعال در طراحی و اجرای عملیات ریودن اولین هوایپیمای بوئینگ شرکت هوایپیمایی اسرائیلی «العال» و انتقال آن به الجزایر دسامبر ۶۸، طراحی برنامه فرار دادن «رژر حبس» رهبر جبهه خلق از زندان سوریه به دست رزمندگان جبهه و انتقال وی به لبنان در اوخر سال ۶۸، در برخورد ایدئولوژیک و اختلاف نظر رژر حبس با تأییف حواتمه (و در نهایت انشعاب حواتمه از جبهه و تشکیل «جبهه دموکراتیک خلق برای آزادی فلسطین») طرفداری از نظرات و خط مشی های «رژر حبس» ماه فوریه ۶۹، تشدید برنامه های هوایپیمایی ریایی و ضربه به منافع اسرائیل در کشورهای گوناگون در اوخر دهه ۶۰، تلاش اسرائیل برای کشتن وی در بیروت (بوسیله شلیک موشکهایی به سوی ساختمان محل اقامته حداد) و رهایی وی از این حادثه (hadath مذکور در نوع خود اولین توطئه علیه جان رهبران طراز اول مقاومت فلسطین محسوب میشود) ۶۹، پس از توطئه مذکور زندگی در اختفای کامل، طراحی ریودن چند هوایپیما و انتقال آنها به آمان سپتامبر ۷۰ (قبل از وقایع سپتامبر سیاه).

الحداد، سلیمان احمد : بانکدار و سیاستمدار کویتی، ت. ۱۹۳۰، تح. دا. قاهره. دبیر شورای آموزشی و پرورشی کویت، دستیار مالی سابق وزیر آموزش و پرورش، ع. مجلس موسسان کویت (برای تدوین قانون اساسی کشور)، ع. مجلس ملی ۶۳-۶۲، رئیس هیات مدیره و مدیرعامل بانک عربی-آفریقایی، رئیس هیات مدیره بانک «آرتوک» (ARTOC)، مدیر سرمایه گذاری بین المللی عرب در لوکزامبورگ، رئیس هیات مدیره بانک ذخایر و منابع مالی بین المللی در لوکزامبورگ، رئیس هیات مدیره شرکت سرمایه گذاری عرب در آسیا و کویت، ع. هیات مدیره بانک عربی-آفریقایی در قاهره، قائم مقام ریاست و مدیر عامل شرکت «آرتوک» (ARTOC)، مدیر شرکت سرمایه گذاری عرب-آسیایی، مدیر بانک توسعه عرب-مالزیایی (در «برهاد» مالزی).

العديشي، مرتفعی : سیاستمدار عراقي، ت. ۱۹۳۹ در «رمادي»، تح. مو. عالي تربیت معلم، و دا. بغداد.

رصدخانه نوین در ایران (برای ماهواره‌ها)، تبحر در نواختن ویولون و پیانو، آشنایی با موسیقی سنتی ایران و موسیقی کلاسیک غربی، برنده جایزه اول مدرسه موسیقی پاریس ۲۷، در جوانی کسب موفقیت در چند رشته ورزشی.

دکتر حسابی تنها ایرانی شاگرد «پروفسور آبرت اینشتین» دانشمند بلند پایه فیزیک عصر حاضر بوده اند، ضمناً ایشان طی سالهای متعدد پژوهش و مطالعات علمی گسترده خود با دانشمندان و ادبیانی نظیر پروفسور اینشتین، اروین شرو دینگر، ماکس بورن، انریکو فرمی، برتراندراسل، آندره زید وغیره همکاری علمی و تبادل نظر داشته اند. ملقب به «پدر فیزیک ایران» و قدر دانی از ایشان بدین مناسبت در «کنگره ۶۰ سال فیزیک ایران»، ۸۷، دریافت نشان «لژیون دونور» به عنوان بزرگترین نشان علمی کشور فرانسه (به مناسبت اروائه «تئوری بی نهایت بودن ذرات»، استاد ممتاز دا. تهران ۷۱، انتخاب به عنوان «مرد علمی سال» از سوی مجتمع علمی بین المللی (آکادمی علوم نیویورک) ۹۰، ع. اج. فیزیک آمریکا، اروپا و فرانسه، ع. آکادمی علوم نیویورک، ع. دائمی شورای اتمی شیکاگو، ع. فرهنگستان ایران ۳۵. ع. شورای دانشگاه تهران ۴۴. ع. شورای عالی فرهنگ ایران ۴۲. ع. انجمن اصلاحات علمی، رئیس پژوهشگاه فضایی ایران، رئیس سابق موسسه ژئوفیزیک دا. تهران، فوت (بر اثر سکته قلبی هنگام معالجه بیماری قلبی در بیمارستان دا. ژنو) ۲ سپتامبر ۱۹۹۲ (محل دفن در تفرش).

آثار: انتشار بیش از ۳۰ اثر علمی شامل کتاب، رساله علمی، و مقاله در زمینه‌های فیزیک جدید، واژه‌های علمی، زبان و ادبیات فارسی، قوانین و آئین نامه‌ها وغیره، از جمله: قانون تاسیس دانشگاه تهران ۲۳، فیزیک دوره اول و دوم متوسطه ۳۹، نامه‌ای ایرانی (اولین کتاب فارسی معرفی معادله‌های فلزی و واژه‌های غربی و نامه‌ای ایرانی) ۴۰، رساله «راه ما» (به فرانسه) ۳۵، حساسیت سلول‌های فتوالکتریک، صور تحلیسه آکادمی ملی علمی ۴۷، حساسیت سلول‌های فتوالکتریک، دیدگانی فیزیک ۴۱، تداخل و پرانش نور (ج) ۶۱، واژه نامه تخصصی فیزیک (ج) ۶۱، نگه کاهنربایی ۶۶، فیزیک جدید ۶۶، شجره نامه خانواده حسابی ۶۷، فیزیک حالت جامد (به انگلیسی و فرانسه) ۶۹ و به زبان فارسی ۷۹، توانایی زبان فارسی ۷۱، الکترودینامیک، دیدگانی کوانتیک ۷۹، وندها و گهواره‌های

سالگی) ۲۰، مهندسی راه و ساختمان (درسن ۱۹ سالگی) ۲۲، گذراندن دروس پزشکی در دا. آمریکایی بیروت، اخذ دانشنامه ریاضیات، نجوم و ستاره شناسی، دانشنامه زیست شناسی، مهندسی برق ۲۵، مهندس معدن، دکترای فیزیک از دا. سوربن پاریس ۲۷. تسلط به چهار زبان زنده دنیا: فرانسه، انگلیسی، آلمانی و عربی، و نیز آشنایی با زبانهای: سانسکریت، یونانی، لاتین، پهلوی، اوستا، ترکی و ایتالیایی و استفاده از آنها در پژوهشگاه علمی خود و واژه گزینی زبان فارسی (از جمله ر. ک. به آخرین اثر استاد بنام: فرهنگ حسابی، فرهنگ واژگان انگلیسی به فارسی: زمستان ۱۳۷۲ ش.).

مشارکت و ایفای نقش اصلی در تاسیس و راه اندازی مراکز علمی و فرهنگی ایران از جمله: مدرسه مهندسی وزارت راه، دارالعلمين عالی، و دانشسرای عالی، تأسیس دا. تهران و بنیانگذاری دانشکده های فنی و علوم آن دانشگاه، تدوین قانون دانشگاه، تربیت چند هزار دانشجو، فعالیت در دونسل خدماتی و کاری، تربیت استادهای ارزشمند دانشگاه و خدمات ارزشمند علمی و فرهنگی دیگر. ضمناً تئوری (نظریه) بی نهایت بودن ذرات دکتر حسابی در میان فیزیکدانان جهان شناخته شده و معترف است.

ب - خدمات اجرایی و علمی دیگر استاد: انجام فعالیتهای فنی و مهندسی در کشورهای لبنان، سوریه و فرانسه ۲۶-۲۱، بازگشت به ایران و استغال در وزارت فوائد عامه ژانویه ۲۷، انجام اولین نقشه برداری از راه ساحلی سراسری بنادر خلیج فارس، و نیز اولین راه تهران به شمشک، ساخت اولین رادیو در کشور، ماموریت خلیج ید از شرکت نفت ایران و انگلیس، اولین رئیس هیات مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران (پس از حریان ملی کردن صنعت نفت ایران)، وزیر فرهنگ در حکومت دکتر محمد مصدق (دسامبر ۵۱- ۵۲)، ریاست و استادی در دانشکده های فنی و علوم دانشگاه تهران و تدریس در دانشگاه تاسن ۹۰ سالگی (تامد کوتاهی قبل از فوت ایشان)، بنیانگذاری موسسه ژئوفیزیک دا. تهران، تاسیس سازمان انرژی اتمی ایران، ایجاد اولین دستگاه هواشناسی، پایه گذاری اج. موسیقی ایران، تشکیل فرهنگستان زبان ایران، تدوین قانون و تشکیل موسسه استانداری ایران، تاسیس اولین بیمارستان خصوصی ایران (بیمارستان گوهرشاد ۱۳۱۲ ش.)، پایه گذاری اولین مدرسه عشاپری در ایران (در استان لرستان)، ایجاد اولین

فارسی ۸۹، گرد آوری «دیوان حسابی» از کتابخانه دانشگاه پاریس (متعلق به قرن ۱۷) چاپ توسط دانشگاه تهران ۷۵؛ فرهنگ حسابی، فرهنگ واگان انگلیسی به فارسی (آخرین اثر چاپ شده استاد و حاصل ۶۰ سال کار پژوهشی در زبان فارسی) از مستان ۹۴، ضمناً بسیاری پژوهشها و مقاله‌های علمی دیگر در ایران و دانشگاه‌های غربی.

عزیمت به دمشق به همراه اعضاء خانواده اش و اشتغال به تدریس ۵۲- پیوستن به حزب آزادی بخش اسلامی، عزیمت به کویت و اشتغال به کارهای اداری و از جمله دبیری «مدیریت توسعه کویت»، نیز دبیری «شورای شهر»، تازمان جنگ ژوئن ۱۹۶۷ (وکاره گیری از مشاغل خود)، همکاری با یاسر عرفات (رهبر جنبش الفتاح) و سایر اعضا مؤسس الفتاح، شرکت در اولین رشته فعالیت‌های جنبش الفتاح در کویت، مسئول روابط الفتاح با حکومتهای عرب، ع. کمیته اجرایی ساف ۷۳-۶۸، رئیس سابق اداره سیاسی کت. اجرایی ساف- ۷۴، ع. هیات رهبری الفتاح از ابتدا تا کنون، ع. کمیته مرکزی الفتاح (انتخاب در کنگره چهارم الفتاح در دمشق) تایستان ۸۰-۸۱، ع. مجلس ملی فلسطین، ع. اولین هیات رسمی فلسطین در بازدید از شوروی فوریه ۷۰.

حسن دوم (مولی الحسن بن محمد العلوی)، ملک: ل. حقوق، پادشاه سابق مراکش، ت. ۹ ژوئیه ۱۹۲۹ در ریاض (پسر اول ملک محمد پنجم و نوه ملک حسن اول: ۱۸۷۳-۱۸۹۴)، تح. خصوصی (درباری)، و ۱۰. بورد و (فرانسه).

پدرش محمد پنجم: سلطان امپراتوری شریفیان، سپس حکومت پدرش تحت قیمومت فرانسه ۶۱-۲۷. ملقب به «شاہزاده اطلس» در سن پنج سالگی و نیز بطور تشریفاتی رئیس پیش‌اولان مراکش (این گروه بعداً در نهضت استقلال مراکش نقش به سزاوی ایفا کردند) ۳۴، مشارکت در فعالیت‌های استقلال طلبانه مراکش در قالب حزب استقلال (تأسیس: دسامبر ۱۹۴۳، تبعید سلطان و خانواده اش به اتهام اقدامات انقلابی عليه فرانسویها ابتدا به «کورسیکا» ۲۰ اوت ۵۳-۵۴، و سپس به «اماگاسکار» ۵-۵۴ اکتبر ۵۵، بازگشت سلطان محمد پنجم و پسرش حسن به فرانسه اول نوامبر ۵۵، تدوین اصول استقلال مراکش ۶ نوامبر ۵۵، بازگشت سلطان و خانواده اش از تبعید به مراکش ۱۶ نوامبر ۵۵، تشکیل اولین حکومت مستقل مراکش توسط سلطان محمد پنجم دسامبر ۵۵، اعلام استقلال رسمی مراکش ۲ مارس ۵۶، اعلام به عنوان ولی‌عهد مراکش (مولی حسن) ۵۷، فرمانده کل و رئیس ستاد ارتش سلطنتی مراکش ۵۷، هدایت شخصی عملیات ویژه نجات در حادثه زلزله (قادیر) ۶، وزیر دفاع ماه مه ۰۰- ۱۶ ژوئن ۱۶، معاون نخست وزیر

حسن بن طلال، شاهزاده ل. اجتماعی، ف. ل. اجتماعی، ولی‌عهد سابق اردن، ت. ۲۰ مارس ۱۹۴۷ در امان (برادر ملک حسین پادشاه سابق اردن، ر. ک.)، تح. مدرسه «هارو» (انگلستان)، کا. «کریست چرچ» دا. اکسفورد.

نایب‌السلطنه اردن در زمان غیبت ملک حسین، بازرس ویژه دولت در امور توسعه ملی ۷۱-، موسس اج. علمی سلطنتی اردن ۷۰، ع. آکادمی سلطنتی پژوهش‌های تمدن اسلامی ۸۰، ع. تربیتون تفکر عرب ۸۱، ع. تربیتون جوانان عرب ۸۲، رئیس مشترک کمیسیون مستقل مسائل انسانی بین المللی، سرپرست مشترک آکادمی اسلامی علوم، رئیس شورای عالی علوم و تکنولوژی، رئیس افتخاری نیروهای مسلح اردن، دریافت درجه دک. افتخاری در علوم اقتصادی (از دا. بیرموک) ۸۰، درجه دک. افتخاری علوم (از دا. بوفاریسی، ترکیه) ۸۲، دک. افتخاری هنرها و علوم (اردن) ۸۷، دک. افتخاری حقوق مدنی (دا. دوره‌ام انگلستان) ۹۰، دریافت مدال رئیس جمهوری ایتالیا ۸۲، مدال و نشان لیاقت از ایتالیا ۸۳، خلع از ولی‌عهدی اردن بوسیله ملک حسین مدت کوتاهی قبل از مرگش (و انتخاب پسر بزرگش شاهزاده عبدالله به جای اوی) ۹۹.

آثار: مطالعاتی پیرامون بیت المقدس ۷۹، خودمختاری فلسطینی‌ها ۸۱-۸۲ در جستجوی صلح ۸۴.

الحسن، خالد: د. متوسطه، ل. مکاتبه‌ای بازدگانی و حسابداری، دوره‌های آموزشی دیگر؛ مبارز و سیاستمدار فلسطینی، ت. ۱۹۲۸ در حیفا (فلسطین)، تح. در حیفا، و یکی از دانشگاه‌های انگلستان (بصورت مکاتبه‌ای). کارمند جزءی در یکی از اداره‌های دولتی تحت قیمومت انگلستان ۴۳-۴۷، عزیمت به مصر و اقامت در یکی از اردوگاه‌های پناهندگان فلسطینی به مدت یک سال ۴۷-۴۸،

سیاسی اتحادیه سویالیست سودان ۷۲- (فعلًا منحل)، دبیر کل شورای ملی دوستی، وحدت و صلح سودان؛ ع. بسیاری از هیات‌های نم. سودان در اجلاس‌های گوناگون خارجی، دریافت نشان درجه اول جمهوری، و تعدادی مدال‌ها و نشانهای خارجی دیگر.

الحسن، هانی: مهندس راه و ساختمان، مبارز و سیاستمدار فلسطینی، ت. ۱۹۳۷ در «حیفا» (فلسطین)، تح. ۱۰. دارمشتات در آلمان غربی.

کمک به ایجاد و توسعه سازمان «الفتح» (بزرگترین سازمان چریکی ساف)، رئیس شعبه اروپایی سازمان الفتح ۶۷، سخنگوی سازمان الفتح در اردن در خلال بحران سال ۱۹۷۰ (سپتامبر سیاه)، رئیس اداره امور سیاسی فلسطین در سازمان الفتح ۷۴، معاون «صلاح خلف در «جهاز الرصد» سازمان الفتح، مدیریت و اداره روابط ساف و الفتح با چین و رهبری مذاکرات ساف با آن کشور، مقاضی اعلام حمایت چین از ساف در سازمان ملل متعدد ۷۴، ع. پارلمان فلسطین (شورای ملی فلسطین)، ع. شورای مرکزی «جنبش الفتح»، نم. ساف درج ۱.۱. پس از پیروزی انقلاب اسلامی ۷۹ - تا چند سال.

حسنی، باقر حسین: ل. علوم، ل. حقوق، دیپلمات عراقی، ت. ۱۲ فوریه ۱۹۱۵ در بغداد، تح. ۱۰. کلمبیا (نیویورک)، و داشکده حقوق بغداد.

مدیر امور تجاری، ثبت شرکتها و علائم تجاری در وزارت اقتصاد عراق ۴۷-۵۱، مدیر کل قراردادها و پژوهش‌های اقتصادی در هیات اجرایی توسعه عراق ۵۱-۵۴، مدیر کل اداره مالیات بردرآمد وزارت دارایی ۵۴-۵۵، مدیر عامل و رئیس هیات مدیره «اداره انحصار دخانیات» در وزارت اقتصاد ۵۶-۵۹، وزیر مختار عراق در اتریش ۵۹-۶۲، رئیس هیات مدیره آزادسیس بین المللی انرژی اتمی در وین (اتریش) ۶۲-۶۴، مشاور ویژه مدیر کل آزادسیس بین المللی انرژی اتمی ۶۴-۶۶ و نیز ۶۶-۷۶، مشاور ویژه هیأت نم. عربستان سعودی در آزادسیس بین المللی انرژی اتمی ۷۸-۸۲، رئیس هیأت نم. عراق در کنفرانس عمومی آزادسیس مذکور، و نیز در مجمع عمومی سازمان ملل در خلال چند سال متمادی، ع. هیأت

ماه مه ۶۰- فوریه ۶۱، نخست وزیر فوریه ۶۱- نوامبر ۶۳، وزیرن ۶۵-۶۷، مرگ پدرش محمد پنجم ۲۶ فوریه ۶۱، به تخت نشستن ۳ مارس ۶۱، پیرو بحران سیاسی کشور، اعلام تعلیق فعالیت‌های پارلمان و نیز وضعیت اضطراری کشور مارس ۶۵-۶۰، انجام کودتای نظامی ناموفق به رهبری «ژنرال محمد مذبح» فرمانده گارد سلطنتی ۱۰ زوییه ۷۱، وزیر دفاع و فرمانده کل ارتش اوت ۷۱-، رئیس سازمان اتحاد آفریقا ۷۲-۷۳، انجام سو، قصد به جان وی با حمله یک هوایی‌مای جنگنده ۵-F مراکشی در فضای هوایی مراکش به هوایی‌مای بوئینگ ۷۲۷ وی در بازگشت از مسافت خصوصی به فرانسه ۱۶ سپتامبر ۷۲، رئیس کت. قدس (بیت المقدس) مشکل از وزرای امور خارجہ کشورهای اسلامی ۷۹-۷۲. ایفای نقش مهم و حساس در اتحادیه عرب، کنفرانس وزرای امور خارجہ اسلامی، و کت. قدس؛ ایفای نقش کلیدی در ترتیب مسافت انور السادات (رئیس جمهوری مصر) به بیت المقدس در سال ۷۷، رابطه نزدیک با اسرائیل و رهبران آن و نیز ارائه خدمات اطلاعاتی از سوی «سازمان موساد» (اسرائیل) به وی برای حفظ جان و ادامه سلطنت وی، دعوت از «شیمون پرز» نخست وزیر وقت اسرائیل و ملاقات با او در رباط ژوییه ۸۶، فوت براثر بیماری حاد ریوی و سکته قبلی ۲۳ زوییه ۱۹۹۹ (جانشین وی شاهزاده سیدی محمد).

آثار: مبارزه : خاطرات ملک حسن دوم پادشاه مراکش (ترجمه به انگلیسی و نشر در لندن) ۷۸

الحسن، عبدالله: ل. علوم اداری، دیپلمات و سیاستمدار سودانی، ت. ۱۹۲۵ در «توکار»، تح. ۱۰. خارطوم. شروع خدمت در وزارت کشور و ارتقاء به عنوان مامورو نماینده منطقه ای ۴۹-۵۶، سرکنسول در اوگاندا و کنیا ۵۶-۵۸، رئیس اداره سیاسی وزارت امور خارجہ اوت ۵۸-۶۰، سفیر در غنا اکتبر ۶۰-۶۴، مدیر کل وزارت اطلاعات ۶۴-۶۵، سفیر در فرانسه ۶۵-۶۷، سفیر در اتیوبی ۶۷-۶۹، معاون وزیر امور خارجہ ژوییه ۶۹-۷۰، سفیر در اتحاد جماهیر شوروی ژانویه ۷۰-۷۱، سفیر در انگلستان ژوییه ۷۱-۷۲. اکتبر ۷۲، وزیر توسعه روستایی اکتبر ۷۲- ماه مه ۷۳، وزیر کشور ماه مه ۷۳-۷۵، معاون ریاست جمهوری سودان ۷۵-۷۶، ع. دفتر

شاهدخت «علیه» ۵۶، مtarکه با دینا ۵۶، ازدواج دوم با «آتوانت گاردنر» (بعداً ملقب به مونالحسین) ۶۱، پسران: شاهزاده عبدالله (پادشاه فعلی اردن) (ت. ۶۲)، شاهزاده فیصل (ت. ۶۳)، دختران دو قلو: شاهدخت «زین» و شاهدخت «عاشه» (ت. ۶۸)، مtarکه با مونا الحسین، ازدواج سوم با «علیه طوقان» ۷۲، تولد شاهدخت «حیا» ۷۴، تولد شاهزاده علی ۷۵، فوت ملکه عالیه طوقان (بر اثر سقوط هلیکوپتر) ۷۷، ازدواج چهارم با «لیزا (الیابت) حلبی» (بعداً ملقب به ملکه نور، خواهر نجیب حلبی شخصیت عرب تبار آمریکایی و مدیر سابق هواپیمایی پان آمریکن آمریکا) ۷۸، تولد دو پسر و دو دختر دیگر حاصل ازدواج مذکور ۸۰-۸۶، از دست دادن کناره غربی رود اردن و بخش شرقی بیت المقدس در جنگ ژوئن ۶۷، صدور دستور جنگ ارتش اردن با چریکهای فلسطینی ساکن اردن و قتل عام آنها سپتامبر ۷۰، ایفای نقش کلیدی در مذاکرات مربوط به مستله فلسطین و صلح اعراب و اسرائیل در دهه ۸۰-۹۰، خلع برادرش شاهزاده حسن از ولیعهدی اردن و انتصاب پسر بزرگش شاهزاده عبدالله (از همسر انگلیسی اش: مونا الحسین) ژانویه ۹۹، ۷ فوریه ۹۹ دریافت نشان «النهضه»، «الکواكب»، «الاستقلال»، مдал استقلال، و تعدادی دیگر نشان و مdal خارجی.

آثار: موقیت‌های سخت در پیش: زندگنامه شخصی ملک حسین اول پادشاه اردن هاشمی (به زبان انگلیسی) ۶۲، جنگ من با اسرائیل ۶۸، (منتشره بوسیله انتشارات «دارالنهار» به زبان عربی و فرانسه در بیروت) ۶۹، «عکس العمل های سخن آخر: متمم خاطرات ملک عبدالله بن الحسین». میدل ایست جورنال، سن ۳۲، ش ۱ (زمستان ۱۹۷۸).

حسین بن علی ← شریف حسین

حسین. حمزه عباس: ل. اقتصاد، بانکدار کویتی، ت. اول اکتبر ۱۹۳۴ در کویت، تح. دا. آمریکایی بیروت. کارمند دولت ۵۹، دستیار مدیر کمیته خدمات شهری ۵۹-۶۰، تدریس دروس کارشناسی در زمینه امور پول و بانکداری ۶۰-۶۲، مدیر و مسئول پولی هیات پول کویت ۶۲-۶۸، کفیل رئیس کل بانک مرکزی کویت ۶۸-۷۳، رئیس کل بانک مرکزی ۷۳-۷۶، رئیس هیات مدیره مرکز مطالعات بانکی

نم. آزانس مذکور در سازمان ملل متحد، ع. هیات نم. عراق در کنفرانس بین المللی پاسپورت در ژنو (سوئیس)، و نیز در کنفرانس بین المللی مصونیت‌ها و حقوق ویژه دیپلماتیک در وین، و نیز در بانک جهانی وغیره، ع. هیات مدیره بانک رافدین، و هیات مدیره برق (بغداد)، دریافت نشان رافدین از عراق، صلیب طلایی بانوار ویژه از اتریش.

حسنی، علی ناصر محمد ← محمد، علی ناصر

حسنی مبارک ← مبارک، مارشال محمد حسنی

حسونه، محمد عبدالخالق: دیپلمات مصری (بازننشسته)، ت. ۱۲۸، اکتبر ۱۸۹۸، تح. دا. قاهره، و دا. کمبریج (انگلستان).

انجام فعالیتهای حقوقی ۲۱ - سپس شروع خدمات دیپلماتیک و خدمت در برلین ۲۶، در برآگ ۲۸، در بروکسل ۲۸، در رم ۲۰، خدمت در وزارت امور خارجه مصر ۳۲-۳۹، معاون وزیر امور اجتماعی ۳۹؛ خدمت در سرویس دیپلماتیک در کشورهای: بلژیک، ایتالیا، آلمان، چکسلواکی؛ فرماندار شهر اسکندریه ۴۲، معاون وزیر امور خارجه ۴۸، وزیر امور اجتماعی ۴۹-۵۰، وزیر آموزش و پرورش ۵۲، وزیر امور خارجه ۵۲، دبیر کل اتحادیه کشورهای عرب ۵۲-۵۲، دریافت نشان درجه اول نیل (مصر)، گردان بند نیل (مصر) ۷۲، لژیون دونور (فرانسه)، و نیز نشانها و مدال‌های اهدایی از سوی کشورهای آلبانی، بلژیک، چین، اتیوبی، جمهوری فدرال آلمان، یونان، ایتالیا و یوگسلاوی.

حسین بن طلال، ملک: فارغ التحصیل نظامی، پادشاه اردن هاشمی، ت. ۱۴ نوامبر ۱۹۳۵ در امان (پسر ملک طلال پادشاه اسبق و نوه ملک عبدالله)، تح. کا. ویکتوریا در اسکندریه (مصر)، مدرسه «هارو» در انگلستان، و دانشکده نظامی سلطنتی «سند هرست» انگلستان.

جانشین پدرش ملک طلال در ۱۱ اوت ۵۲، به قدرت رسیدن وکنترل حکومت دوم ماه مه ۵۳، ازدواج با شاهزاده «دینا» (دختر عبدالحمید العون اهل عربستان سعودی) ۵۵، تولد

آموزش و پرورش جمهوری عربی متحده (متشكل از اتحاد سیاسی مصر و سوریه) ۶۱-۵۸، رئیس شورای اجرایی منطقه مصر (در دوران اتحاد مصر و سوریه) ۶۰-۶۱، معاون جمهوری عربی متحده به عنوان مسئول خدمات عمومی، و همزمان وزیر حکومتهای محلی و مسکن ۶۱-۶۴ (پس از فروپاشی اتحاد سیاسی مصر و سوریه در سال ۱۹۶۱)، ع. شورای ریاست جمهوری مصر ۶۲-۶۴، بازداشت و دستگیر شدن اکتبر ۶۵.

۱۲۳

الحسین، شاهزاده رائد بن زید : ف. ل. اجتماعی، پیشکار اعظم دربار سلطنتی ملک حسین پادشاه سابق اردن، ت. ۱۹۶۲ در اردن (پسر امیر زید الحسین یکی از چهار پسر «شریف حسین بن علی» حاکم مجاز و بیان گذار «انقلاب عربی» ۱۹۱۶)، تج. در بغداد، اسکندریه (مصر)، و «کریست کالج» دا. کمبریج انگلستان.

دستیار پژوهشی در «مرکز خاورمیانه» دا. کمبریج انگلستان ۶۰-۶۲، پیشکار اول دربار اردن هاشمی ۶۲-۶۵، مدیر عامل «سازمان رفاه جوانان» ۶۵-۶۷، رئیس کمیته ملی المپیک اردن ۶۵-۶۷، وزیر دربار سلطنتی اردن ۷۴-۷۵، و نیز پیشکار اعظم دربار سلطنتی اردن ۷۴-۷۶، رئیس «اج. رادیو آماتور اردن»، رئیس اج. دوستی روشندها، رئیس اج. «دوستان بانک چشم اردن»، رئیس فدراسیون ورزشی معلولین اردن، معاون «مرکز پژوهشیهای باستان شناسی اردن-آمریکا»، سابقاً رئیس «اج. دوستی اردن-اسکاندیناوی»، رئیس سازمان المپیک های اردن، رئیس اج. دوستان وابستگان معلولین، ع. هیات مدیره شورای پرورش کودکان عرب، ع. هیات مدیره صندوق بین المللی ورزش معلولین، رئیس اج. پزشکی اردن-فرانسه، رئیس سرمایه گذاری ملی پترو، ع. کت. مشترک کمیته المپیک اردن، رئیس کت. مسئول حفظ و نگهداری مقابر باران پامبر، ع. کت. اجرایی پژوهه موزه ملی آثار باستانی، دریافت مدال رنسانس (درجه اول) از اردن ۶۶، نشان درجه اول ستاره از اردن ۶۷، نشان رنسانس با الماس از اردن دسامبر ۹۲، نشان افتخاری «عضو درجه دوم نشان سلطنتی ویکتوریا» از انگلستان ۶۶، نشان افتخاری «عضو درجه اول نشان سلطنتی ویکتوریا» از انگلستان ۸۴.

حسین، ژنرال صدام : ل. حقوق، سیاستمدار و نظامی عراقی، ت. ۲۸ اوریل ۱۹۳۷ در تکریت، تج. مدرسه های متوسطله: الکرخ (بغداد) و القصر العینی (در قاهره)، دا. قاهره، ودا. مستنصریه در بغداد.

پیوستن به حزب سوسیالیست بعث عرب ۵۷، محکومیت به مرگ بخاطر تلاش در راه ترور ژنرال عبدالکریم قاسم ۵۹، فرار به سوریه و سپس مصر، زندگی در مصر ۶۲، پیوستن به حزب بعث شاخه قاهره، بازگشت به عراق ۶۳، ع. چهارمین کنگره منطقه ای و ششمین کنگره ملی حزب بعث ۶۳، ع. شورای رهبری منطقه ای ۶۳، ع. هفتمین کنگره ملی در سوریه ۶۴، دستگیری بخاطر توطنه سرنگونی رئیس جمهوری عبدالسلام عارف اکتبر ۶۴، ع. شورای رهبری ملی حزب بعث ۶۵، و ۶۶. - کفیل دبیر کل رهبری منطقه ای ۶۵-۶۹، دبیر کل رهبری منطقه ای ژوییه ۷۹-۷۶، وی نقش اساسی در طرح و اجرای کودتای (یا به قولی انقلاب) ژوییه ۶۸ ایفا کرد، معاون شورای فرماندهی انقلاب عراق نوامبر ۶۹- ژوییه ۷۹، رئیس شورای فرماندهی ژوییه ۷۹-۷۶، ارتقا به درجه ژنرالی ژانویه ۷۶، دریافت نشان راfeldin (درجه اول) ژانویه ۷۶، نشان الثوره (انقلاب)، معاون دبیر کل حزب بعث عراق، رئیس کت. عالی امور شمال عراق، رئیس کت. پیگیری ...، رئیس شورای برنامه ریزی، رئیس جمهوری عراق ژوییه ۷۹-۷۹، رئیس جمهوری عراق با اکثریت قاطع آراء مردم عراق (۹۹/۶ درصد) به مدت هفت سال اکتبر ۹۵-۹.

آثار: یک یادو سنگ، تعدادی کتاب دیگر در زمینه های سیاسی و ایدئولوژیک.

حسین، سرگرد کمال الدین : نظامی و سیاستمدار مصری (جمهوری عربی متحده سابق)، ت. ۱۹۲۱، تج. دا. قاهره، و دانشکده افسری مصر.

افسر ارشد مصر و انجام خدمات نظامی ۵۲-۳۹، ع. شورای انقلاب مصر (پس از انقلاب مصوروی کارآمدن گروه افسران آزاد مصر به رهبری سرهنگ جمال عبدالناصر) ۵۳-۵۴، وزیر امور اجتماعی ۵۴، وزیر آموزش و پرورش مصر ۵۴-۵۸، وزیر

الحسین، ملکه نور : ل. معماري و شهر سازی، ملکه سابق اردن، ت. ۱۹۵۱، تج. دا. پرینستون (آمریکا). انجام مطالعاتی در برنامه ریزی و طراحی شهرهای جدید درسیدنی (استرالیا)، ۷۴-۷۵، طراحی «پروژه شهستان پهلوی» در ایران ۷۵-۷۶، انجام مطالعاتی در زمینه معماري و شهر سازی در فیلادلفیا و نیویورک، مدیر واحد برنامه ریزی و طراحی «خطوط هواپی سلطنتی اردن» (عالیا) ۷۷، مشارکت در انجام مطالعات مربوط به تاسیس داشکده هواپیمایی در آمان.

الحسینی، امین یونس : ل. علوم اقتصادی، د. حقوق و تعاون، ف. ل. علوم اداری، سیاستمدار اردنی، ت. ۱۷ دسامبر ۱۹۲۹ در بیت المقدس، تج. دا. آمریکایی بیروت، دا. سنت لوئیز در آمریکا. مشاور امور تعاونی در سودان ۵۱-۵۳، وزیر امور خارجه و رفاه اجتماعی ۶۳-۶۵، دبیر کل فدراسیون اتاق های تجارت اردن، و نیز کت. ملی اتاق بین المللی تجارت، وزیر حمل و نقل اردن ۶۷-۷۰، دریافت نشان ستاره اردن.

الحسینی، حاج امین : مفتی بزرگ سابق فلسطین، تج. در بیت المقدس، و دا. «الازهر»، قاهره. افسر ارتتش عثمانی در خلال جنگ جهانی اول ۱۴-۱۸، مفتی مذهبی ۲۱، رئیس انتخابی و مadam العمر شورای عالی مسلمانان ۲۲، رئیس انتخابی «کن. جهانی مسلمانان» در بیت المقدس ۳۱، و نیز رئیس کت. عالی عرب در امور فلسطین ۳۶، تدارک و سازماندهی اعتصاد بزرگ فلسطینی ها به مدت شش ماه مدام ۳۶، ترک سرزمین فلسطین با خاطر اعتراض و عدم قبول قیوموت انگلستان بر فلسطین و زمینه سازی برای ایجاد «وطن ملی یهود» (بعداً کشور یهود) ۳۷، زندگی در لبنان ۳۷-۳۹، زندگی در عراق ۳۹-۴۱، زندگی در ایران و اروپا ۴۱-۴۵، زندگی در فرانسه ۴۵-۴۶، بازگشت از اروپا به خاور میانه ۴۶، انتخاب مجدد به عنوان رئیس کمیته عالی عرب در امور فلسطین، زندگی در مصر به عنوان میهمان ملک فاروق ۴۶، انتخاب به عنوان رئیس مجلس و شورای عالی حکومت تمامی سرزمین فلسطین ۴۸، رئیس کنفرانس جهانی مسلمانان در کراچی (پاکستان) ۵۱، رئیس کن. علمای اسلامی در کراچی ۵۲.

الحسین، شاهزاده نایف بن عبدالله: شاهزاده اردنی، ت. ۱۹۱۴ در طائف (پسر ملک عبدالله بن الحسین پادشاه اسبق اردن)، تج. كالج ويكتورياد در اسکندریه (مصر). نایب السلطنه اردن به دفعات در خلال غیبت پدرش ملک عبدالله (اول)، نایب السلطنه اردن پس از مرگ پدرش و قبل از به قدرت رسیدن ملک طلال بن حسین ۵۱ (برای مدت کوتاهی)، دریافت نشان ستاره اردن، نشان استقلال اردن، نشان رنسانس اردن، نشان راقدین از عراق، و نشان ها و مдал هایی از ترکیه و اسپانیا.

حسین، طه : د. ک. ادبیات عرب، نویسنده مصری، ت. ۱۸۸۹، تج. داها. قاهره و پاریس. اس. ادبیات عرب در دا. فواد اول قاهره ۲۰-۳۲، رئیس سابق دانشکده هنر دا. فواد اول، معاون وزیر آموزش و پرورش، رئیس دا. فاروق اول در اسکندریه، وزیر آموزش و پرورش ۵۰-۵۲، سناتور سابق، معاون آکادمی زبان عربی، رئیس مو. مصر شناسی، ع. وابسته آکادمی ادبیات پاریس، ع. آکادمی اندیشمندان رم (ایتالیا)؛ ع. آکادمی های ماینتس در تهران (ایران)، دمشق و بغداد، ع. آکادمی تاریخ مادرید (اسپانیا)، دریافت مdal بزرگ دا. پاریس، نشان لژیون دونور از فرانسه، نشان نیل از مصر، نشان فونیکس از یونان، دریافت درجه دک. افتخاری از داها. : لیون، مونپلیه (فرانسه)، رم، آکسفورد، آتن و مادرید.

آثار : بیش از ۴۰ اثر ادبی شامل داستان، ترجمه (از فرانسه و یونانی باستان به عربی)، مطالعاتی پیرامون ادبیات عرب، مسائل آموزشی مصر عصر حاضر، وغیره.

حسین، مصطفی محمود : ل. پژوهشکی، نویسنده مصری، ت. ۲۷ دسامبر ۱۹۲۱ در «منوفیه»، تج. دا. پژوهشکی قاهره.

انجام فعالیت های پژوهشکی تا سال ۶۰، دبیر مجله «روز الیوسف» ۵-۴، دریافت جایزه دولتی بهترین کتاب داستان ۷۰. آثار : انجام مطالعات متعدد درباره ادبیات اسلامی، کتابهای داستان متعدد، مجموعه داستانهای کوتاه، و نمایشنامه ها از جمله داستان «رجل تحت الصفر» ۷۰.

اردن ۶۰-۶۴، وزیر ارتباطات ۷۲-۷۴، سفیر در کویت ۷۵-۷۹، سفیر در ایران ۷۹، سفیر در مراکش ۸۰-۸۴، ع. مجلس نمایندگان اردن ۶۵-۸۲، رئیس اج. عروة الوشقی در امان ۶۴-۷۱، دریافت نشان ستاره اردن (درجه اول) ۷۴.

رئیس کت. اجرایی کن. جهانی مسلمانان در کراچی ۵۲، رئیس هیات نم. عرب- فلسطینی اعزامی به کن. آسیابی- آفریقایی در باندونگ (اندونزی) ۵۵، ع. مجلس قانونگذاری (رباطه الاعلم الاسلامی) در مکه ۶۲، رئیس کنگره جهانی مسلمانان در بغداد ۶۲، در موگادیشو ۶۵.

حسینی بهشتی، آیت الله دکتر سید محمد

بهشتی، آیت الله دکتر سید محمد حسینی

الحسینی، خانم عایشه احمد : ف. ل. مدیریت آموزشی، دک. استاد (دانشگاه) مصری، ت. ۱۹۴۶ در قاهره.

الغض، دکتر سلیم : ل. اقتصاد مدیریت دولتی، ف.

ل. ودک. اقتصاد، سیاستمدار و استاد (اقتصاد) لبنانی، ت. ۱۹۳۰، تح. دا. آمریکایی بیروت، دا. ایندیانا امریکا.

همکاری با بانک لبنان ۶۶، رئیس «کمیسیون کنترل بانکها» ۶۷-۶۲، رئیس بانک ملی توسعه صنعت و جهانگردی لبنان آوریل ۷۲-۷۶، نخست وزیر دسامبر ۷۶-۸۰، ضمناً وزیر اقتصاد و تجارت، وزیر اطلاعات دسامبر ۷۶-ژوئیه ۷۹، وزیر صنایع و نفت ۷۶-۷۷، مجدد نخست وزیر ژوئیه- اکتبر ۸۰؛ وزیر کار، هنرهای زیبا و فرهنگ ۸۴-۸۵، استعفا از پست نخست وزیری ۸۵، کفیل نخست وزیر لبنان ۸۷-۹۰، ضمناً وزیر امور خارجه و امور تابعیت ۸۷-۹۰، نخست وزیر لبنان (انتساب از سوی امیل لحود رئیس جمهوری جدید لبنان) به عنوان پنجمین دوره نخست وزیری اش ۲ دسامبر ۹۸ -، رئیس شرکت سرمایه گذاری بین المللی عرب ۸۱ -، مدیر بانک سرمایه گذاری بین

المملک عرب -۸۲ .

آثار : توسعه بازارهای مالی لبنان ۷۴، پنجه ای به سوی آینده ۸۱.

الحصري، ساطع (ابوخلدون) : تحصیلات عالی، ملي گرا و سیاستمدار عرب (زاده یمن)، ت. ۱۸۸۰ در یمن (از پدری سوری)، تح. در قسطنطینیه (استانبول).

عزیمت از یمن به قسطنطینیه، و پس از پایان تحصیلات اشتغال به کار معلمی در آنجا، رئیس دارالعلمين (تربیت معلم) شهر قسطنطینیه، پس از پایان ج. ج. ا. و تجزیه امپراتوری عثمانی عزیمت به سوریه وزندگی در آنجا، وزیر فرهنگ ملک فیصل اول در مدت کوتاه پادشاهی وی بر سوریه مارس- ژوئیه ۲۰، ضمناً نماینده ویژه ملک فیصل در مذاکرات حساس سیاسی با مقامات

مدارس در کالج دختران دا. ملک عبدالعزیز، سرپرست کتابخانه کا. دختران، معاون دانشکده دخترانه علوم اقتصادی و اداری، معاون اداری کا. دختران دا. ملک عبدالعزیز، ع. اج. زنان آموزشگر در آمریکا، ع. کت. مقدماتی کنفرانس سالانه منطقه ای زنان خلیج (فارس) و شبه جزیره عربستان، ع. هیات مدیره اج. رفاهی «الفیصلیه النسائیه» در جده، ع. هیات مدیره مدارس خصوصی جده.

آثار : تاریخ آموزش و پرورش در جهان عرب با تأکید بر عربستان سعودی، زنان و توسعه اداری در عربستان سعودی (ارائه شده در کنفرانس زنان و توسعه در دهه ۱۹۸۰- کویت).

حسینی، فیصل : مبارز و سیاستمدار فلسطینی، ت. ۱۹۴۰ در بغداد، تح. در بغداد و قاهره.

فعالیت در دفتر سازمان آزادی بخش فلسطین در بیت المقدس ۶۴، آموزش در دانشکده های نظامی حلب و دمشق در سوریه ۶۶، سازماندهی و ایجاد یک اردوگاه نظامی برای آموزش فدائیان فلسطینی در لبنان ۶۷، بازگشت به بیت المقدس ۶۷ بازداشت و زندانی شدن توسط اسراییل به دفعات مکرر، رئیس هیات مذاکره کنندگان فلسطینی با «جیمز بیکر» وزیر امور خارجه آمریکا در سال ۱۹۹۱، و نیز رئیس شورای مشورتی فلسطین .

الحسینی، محی الدین : ل. اقتصاد، ف. ل. اجتماعی، دیپلمات اردنی، ت. ۱۹۳۰ در بیت لحم (فلسطین)، تح. دا. آمریکایی بیروت، دا. «تلان» در نیواور لثان آمریکا.

کارشناس اقتصاد مالی و برنامه ریزی در هیات توسعه

دانشیار علوم اقتصادی ۶۵-۷۱، اس. رشته اقتصاد ۷۱-۷۴، مدیر عامل فد. صنایع عراق ۶۳-۶۰، رئیس کل بانک مرکزی عراق ۶۲-۶۵، رئیس سازمان مشترک بانک ها ۶۴-۶۵، کفیل ریاست سازمان اقتصادی عراق ۶۴-۶۵، رئیس کل «صندوق بین المللی پول» شعبه عراق ۶۳-۶۵، جانشین رئیس کل «بانک بین المللی نوسازی و توسعه» شعبه عراق ۶۲-۶۵، رئیس اداره ذخایر طبیعی و علوم و تکنولوژی «کمیسیون اقتصادی آسیای غربی سازمان ملل متحد ۷۴-۸۰، و نیز ۸۲-۸۰، مدیر کل مرکز مطالعات اتحاد عرب (در لبنان) ۷۸-۸۳.

آثار: در آمد ملی عراق: ۱۹۵۳-۱۹۶۱ (۶۴-۱۹۶۱)، ریشه اندیشه های اقتصادی عرب در عراق: ۱۹۰۰-۱۹۱۷ (۷۳-۱۹۱۷)، مشارکت کارگران در مدیریت کشورهای عربی ۷۱ و نیز تعدادی مقاله به زبان عربی و انگلیسی.

حظه، علی: دیبلمات تونسی، ت. ۱۳۰ اکتبر ۱۹۳۰ در «سوسه»، تج. موسسه علوم سیاسی پاریس.
وابسته سفارت تونس در واشنگتن دی.سی. ۵۶، مدیر وزارت امور خارجه ۵۷، همکاری با وزیر در امور برنامه ریزی اقتصاد ملی ۵۸-۶۶، وزیر مختار در رم ۶۶، سفیر در سنگال ۷۰-۷۲، ضمناً سفير اکردیده در مالی، موریتانی، گینه، لیبریا، سیراللون، و گامبیا؛ مدیر کل همکاریهای بین المللی وزارت امور خارجه ۷۲، مدیر کل اداره نخست وزیری ۷۳، سفیر در آمریکا نوامبر ۷۳، همزمان سفیر در مکزیکو و نیوئلا ۷۴-۷۴، دریافت نشان جمهوری تونس، نشان جمهوری ایتالیا.

حکمت، علی اصغر: سیاستمدار، استاد، و نویسنده ایرانی، ت. ۱۸۹۳ در شیراز، تج. در شیروان، دبیرستان آمریکایی تهران (کالج)، ۱۰. پاریس.

استخدام در وزارت فرهنگ پس از فراغت از تحصیل، نم. مجلس شورای ملی ۲۵، مدیر کل وزارت فرهنگ ۲۸-۳۰، کفیل وزیر فرهنگ، اوقاف و صنایع مستظرفه (در کابینه محمد علی فروغی ۳۳-۳۴)، وزیر فرهنگ و اوقاف (در کابینه های فروغی و جم) فوریه ۳۷-۳۴، تاسیس دانشسرای عالی و دانشسراهای مقدماتی تربیت معلم، درسراسر ایران در دوران تصدی وزارت فرهنگ، تاسیس اج. فرهنگستان ایران (برای پیشبرد زبان و

فرانسوی ۲۰، پس از اخراج فیصل از سوریه (پیرو اولتیماتوم فرانسویها وی) عزیمت به اروپا به همراه فیصل و سپس عزیمت به عراق ۲۱؛ پس از انتصاب فیصل به پادشاهی عراق (بوسیله انگلیسی ها) احرار مسئولیت‌های گوناگون فرهنگی ۴۱- گیلانی (نخست وزیر مستعفی عراق) در تاریخ اول اوریل ۱۹۴۱، و پس از انجام عملیات ضد کودتای مذکور اخراج از عراق و عزیمت به سوریه و سرانجام به مصر ۴۱-، مدیر امور فرهنگی «اتحادیه عرب»، رئیس «مؤسسه مطالعات عالی عرب» در قاهره، فوت ۱۹۶۹.

(توضیح: به عقیده بسیاری از روشنفکران عرب، ابوخلدون ساطع الحصری بنیادگذار نظریه قومیت عرب است. آئین حصری در قومیت عرب در واقع تقلیدی از مکتب آلمانی ناسیونالیسم است. وجه متمایز این مکتب آنست که در میان عوامل ممکن در تکوین شخصیت ملی هر قوم، زبان و تاریخ را از همه مهمتر می داند. حصری خود آشکارا ضمن پشتیبانی از مکتب آلمانی، با مکتب فرانسوی ناسیونالیسم مخالفت می کند. حصری معتقد است که زبان و تاریخ مشترک یک قوم به خودی خود برای ایجاد دلبستگی و پیوستگی به ملت خاصی کافی است. البته از این دو عامل، تقدم بازیان است. به نظر وی، عرب کسی است که زبان مادری اش «عربی» باشد (کل ناطق بلغه الصاد). وی از جمله کسانی است که خواستار آئند تا قومیت عرب را از عنصر دین یکسره برکنار نگاه دارند و آنچنانکه مقتضای طبع ملت پرستی، بخصوص شکل اروپایی آنست، جدایی دین از دولت را آئین نظام سیاسی آینده عرب سازند.)

گزیده آثار: بینش ها و گفته ها درباره میهن پرستی و قومیت، دفاع از عربیت، عربیت میان هواخواهان و مخالفانش، و عربیت پیش از هر چیز.

حصیب، خیر الدین: دک. جمعیت‌شناسی، اقتصاددان و آمارشناس عراقی، ت. اول اوت ۱۹۲۹ در موصل، تج. دا. بغداد، و مدرسه علوم اقتصادی و سیاسی لندن، ۱۵. کمبریج (انگلستان).

خدمت در وزارت کشور ۴۷-۵۴، رئیس اداره پژوهش و آمار شرکت نفت عراق ۵۹-۶۰، مرتب اقتصاد دا. بغداد ۶۳-۶۰،

حکمتیار، گلبدین : سیاستمدار و رهبر مجاهدان افغانی.

عضویت در گروه سیاسی- اسلامی «نهضت جوانان مسلمان افغانستان» به رهبری «عبدالرحیم نیازی» (گروه اخوان المسلمین افغانستان)؛ پس از اعدام «نیازی» توسط ظاهر شاه، جدایی و انشعاب از نهضت جوانان مسلمان افغانستان و پایه گذاری «حزب اسلامی افغانستان» باهدف آغاز مبارزات مسلحه علیه رژیم، ۷۵، مبارزه دولت محمد داود با نهضت جوانان مبارز و دستگیری و اعدام برخی رهبران آن و پس از آن فرار حکمتیار به پاکستان و شروع مبارزه مسلحه با رژیم کابل، ائتلاف حزب اسلامی افغانستان به رهبری حکمتیار و جمعیت اسلامی افغانستان به رهبری «برهان الدین ربانی» و تشکیل گروه موتلفه «حرکت انقلاب اسلامی افغانستان» (پس از روی کار آمدن رژیم مارکسیستی در کابل به رهبری «نور محمد ترہ کی»)، ۷۸، بروز اختلاف با ربانی و سازماندهی و فعالیت مجدد «حزب اسلامی افغانستان»، ۷۸، رهبر چریکهای حزب اسلامی بر علیه رژیم کمونیستی و طرفدار مسکو در کابل، ۷۸، نخست وزیر افغانستان (پس از سقوط حکومت نجیب الله) مارس ۹۳، سپتامبر ۹۶ (پس از سقوط کابل به دست نیروهای نظامی «طالبان» به رهبری «ملأ محمد عمر». البته دوران رسمی و قانونی نخست وزیری وی تا تاریخ اوت ۱۹۹۷ که فرد دیگری بجای وی انتخاب شد، همچنان ادامه داشت).

حکیم، عبدالرحمون : دیپلمات مصری (جمهوری متحد عرب سابق)، ت. ۱۶ نوامبر ۱۸۹۱، تج. ۱۵، مصر. افسر اداره آگاهی پلیس شهر قاهره ۲۱-۱۲، فرمانده منطقه ای مدیریت استان ۲۱-۲۲، معاون کنسول در شهرهای «کاولا»، «سالونیکا» و «پیرائوس»، ۲۳-۲۵، کنسول در هامبورگ-۲۵-۲۷، معاون اداره سیاسی و بازرگانی وزارت امور خارجه ۲۷-۲۸، کنسول در استانبول ۲۹-۳۱، دبیر اول در سفارت مصر در پاریس ۳۱-۳۴، رایزن سفارت مصر در لندن ۳۴-۳۶، وزیر مختار در عراق و عربستان سعودی ۳۹-۴۰، وزیر مختار در ترکیه ۴۰-۴۳، دبیر کل در وزارت امور خارجه مصر ۴۳-۴۵، وزیر مختار در سوریه و لبنان ۴۵-۴۷، وزیر مختار در ایتالیا ۴۷-۴۹، معاون وزیر امور خارجه ۵۲-۵۰، سفیر در انگلستان ۵۳-۵۵.

ادبیات فارسی)، پایه گذار و رئیس دا. تهران ۳۵-۳۸، تاسیس و بنای موزه ایران باستان ۳۴، تاسیس کتابخانه فنی برای استفاده مدرسان فنی کشور ۳۴، افتتاح دن. فنی در دا. تهران ۳۵، تشكیل کنگره بزرگداشت فردوسی و دعوت از شرق شناسان کشورهای جهان برای شرکت در کنگره مذکور ۳۴، نامگذاری مدارس خارجی ایران به نامهای ایرانی تاسیس کت. مدارس و تشکیل پیشاهنگی و تربیت بدنی مدارس (در دوران تصدی وزارت فرهنگ)، اس. تاریخ ادبیان و ادبیات ایران در دا. تهران ۴۰-، رئیس فرهنگستان ایران ۳۸، وزیر داخله (کشور) در (کابینه محمود جم) ۴۰-۳۹، وزیر بهداری در (کابینه دوم محمد علی فروغی در زمان محمد رضا شاه و علی سهیلی) ۴۱-۴۲، وزیر دادگستری در (کابینه دوم علی سهیلی) ۴۲، رئیس هیأت فرهنگی اعزامی ایران به هندوستان ۴۴، رئیس کم. ملی یونسکو در ایران ۴۶-۵۴، وزیر مشاور در (کابینه دوم احمد قوام) ۴۸-۵۱، وزیر امور خارجه (در کابینه دوم محمد ساعد و دکتر منوچهر اقبال) ۵۰-۵۸، سفیر کبیر ایران در هندوستان و همزمان وزیر مختار در تایلند ۵۴-۵۸، رئیس بسیاری از هیات‌های اعزامی فرهنگی ایران به کشورهای خارجی و از جمله: کنفرانس‌های جهانی یونسکو در لندن، فلورانس، دهلی نو وغیره، کنگره هنرهای ایران در لینینگراد (شوری) وغیره، نایب رئیس اج. فرهنگی ایران و شوروی، رئیس هیات مدیره اج. آثار ملی، ع. فرهنگستان ایران، ع. افتخاری آکادمی‌های مصر، عراق و سوریه، دریافت تعداد زیادی نشانهای ایرانی و خارجی، ع. افتخاری آکا. عرب، دریافت درجه دک. افتخاری از دها. لاھور، دہلی، وغیره.

آثار : تالیف و ترجمه: پارسی نفر، از سعدی تا حامی، پنج حکایت شکسپیر، کشف الاسرار، امثال قرآن، خلاصه تاریخ ادبیات ایران (به انگلیسی)، فیتن جرالدو جامی (به انگلیسی) سید علی همدانی (به فرانسه)، شفیعا شاعر اعمی (به فرانسه)، نقش بارسی بر احجار هند، شکوتلا، سرزمین هند، ترجمه رستاخیز تولستوی، نه گفتار در تاریخ ادبیان، اسلام در نظر گاه داشمندان غرب، الواح بابل.

الحكيم، توفيق : ل. اجتماعي داستان نويس و نمايشنامه نويس مصرى، ت. ۱۹۰۸ در اسكندرية، تح. مدرسه حقوق قاهره، دا. مصر در قاهره، دن. حقوق دا. سورين پاريس .

مدیر کتابخانه ملي ۵۱-۵۶، دبیر کل شورای عالي هنرها، ادبیات و علوم اجتماعی ۵۶-۵۹ و ۶۰-۶۳، نم دائمی جمهوري متعدد عرب (مصر) در سازمان يونسكو ۵۹-۶۰، مدیر روزنامه «الاهرام»، ع. آكا. زبان عربي قاهره ۵۴-۵۵، دریافت جایزه دولتی در ادبیات، جایزه دولتی شایستگی و لیاقت، دریافت زنجیر جمهوري، دریافت درجه دکترای افتخاری از آكا. هنرهاي مصر .

آثار : داستانها: بازگشت خاک ۳۳، خاطرات يك نماینده روستایي ۳۷، نمايشنامه ها: اصحاب كيف ۲۳ (ترجمه به فارسي ۵۴)، شهرزاد ۳۴، پیغماليون ۴۲، سليمان عاقل ۴۲، تجدید جوانی ۵۰، سفر به آينده ۵۷، پراکسا ۶۰، معمامي سلطان ۶۰، سپچك ۶۲، غذاباي برهان ۶۳، سرنوشت يك سوسک حمام ۶۶ .

حکیم، ژرژ: ف. ل. حقوق، دیلمات و سیاستمدار لبنانی، ت. ۱۹۱۳ آوریل، تح. دا. آمریکایی بیروت، دا. سن ژوف (فرانسوی) بیروت .

استادیار رشته اقتصاد در دا. آمریکایی بیروت ۴۳، ع. تعدادی از کمیته های دولتی مشاوره ای در زمینه امور اقتصادي و مسائل مالی ۴۲-۴۶، ع. على البدل هييات اعزامي لبنان به سازمان يونسكو ۴۶، رئيس هييات اعزامي به سازمان يونسكو ۴۹، رايزن سفارتخانه لبنان در واشنگتن دي. سی. ۵۲-۶۴، کاردار ۴۸، وزير داري، اقتصاد ملي، و كشاورزی ۵۲-۵۳: ع. هييات نم. لبنان در بسياري از کنفرانسهاي بين المللی از جمله «کن. بين المللی بهداشت» در نيویورک ۴۶، کن. «تجارت و اشتغال سازمان ملل» در لندن ۴۶، در ژنو ۴۷، در هاوانا ۴۷-۴۸، وغيره رئيس كل بانک بين المللی نوسازی و توسعه و نيز صندوق بين المللی پول ۴۷-۵۰، معاون کمیته امور مالي و اقتصادي سازمان ملل متعدد ۴۹، رئيس گروه متخصصان توسعه اقتصادي سازمان ملل ۵۱، وزير امور خارجه و وزير اقتصاد ۵۲، قائم مقام وزير امور خارجه ۵۵، وزير مختار در جمهوري فدرال

آلمان ۵۵-۵۷، سفير در آلمان ۵۷-۵۸، وزير اقتصاد ملي ۵۶، نم. دائم لبنان در سازمان ملل ۵۹-۶۵ و ۶۵-۶۶، رئيس کم. حقوق بشر سازمان ملل ۶۲، معاون نخست وزير و وزير امور خارجه ۶۶-۶۷ و ۶۷-۶۸، معاون دا. آمریکایی بیروت ۶۸-۷۶ .

حکیم، ژرژ: (نام جدید: ماکیسموس و. حکیم) دک. الهیات، اسقف لبنانی، ت. ۱۸ ماه مه ۱۹۰۸ در «طنطا» (مصر)، تح. مدرسه سنت لوئیز در «طنطا»، مدرسه خانواده مقدس رزوه شیت در قاهره، و حوزه علمی - مذهبی «سنت آن» در بیت المقدس . معلم مدرسه مذهبی مسیحی در بیروت ۳۰-۲۱، رئيس و مدیر مدرسه مذهبی در قاهره ۳۱-۴۳، اسقف شهرهای «اکر»، حیفا، نظارة، و تمامی جلیله ۴۳-۶۷، تاسیس مدرسه فرانسه زبان «زنجر» در قاهره ۳۲، تاسیس مدرسه عربی زبان الراطبه در حیفا ۴۲، اسقف اعظم آنتیوک و تمامی شرق، اسکندریه و بیت المقدس نوامبر ۶۷-؛ دریافت نشان لژیون دونور از فرانسه؛ دریافت درجه دکتراي افتخاري از داهما. «لاوال» کانادا، الجزيره، و بسیاری از دانشگاههای آمریکا.

آثار : صفحات انگلی در جلیله ۵۴ .

حلاوي، ابراهيم: سیاستمدار لبنانی، ت. ۱۹۳۸ در «بنطیه»، تح. دا. عربي بیروت . ع شورای عالي اسلامی شیعیان لبنان، وزیر اقتصاد و جهانگردی ۸۲-۸۴ .

الحلبي، محمد على: سیاستمدار سوری، ت. ۱۹۳۷ در دمشق، تح. مدرسه تربیت معلم، دا. دمشق . انجام خدمات آموزشی (معلم) ۵۴-۶۲، ع. فرماندهی منطقه ای حزب بعث شاخه دمشق، شهردار شهر دمشق، ع. مجلس فدرال عرب، ع. و سخنگوی شورای خلق سوریه ۷۲-۷۸، نخست وزیر مارس ۷۸-۸۰، رئيس اتحادیه پارلمانی عرب ۷۴-۷۶، سفير سوریه در شوروی سابق.

حلو، شارل: حقوقدان، روزنامه نگار و سیاستمدار لبنانی، ت. ۱۹۱۱، تح. دا. فرانسوی «سن ژوف» بیروت . داشکده فرانسوی حقوق بیروت .

اقتصادی شورای ریاست جمهوری حکومت سوریه ۶۴، کارشناس اقتصادی موسسه برنامه ریزی سازمان ملل در سوریه ۶۵-۶۸، رئیس شرکت ملی نفت عراق ۶۸، وزیر نفت و معادن ۶۸-۷۴، وزیر امور خارجه ۷۴-۸۸، وزیر کشور ۸۳-۸۸، وزیر مشاور در امور خارجه ۸۹، معاون نخست وزیر ۹۰، نخست وزیر عراق مارس- سپتامبر ۹۱، نیز ع. شورای فرماندهی انقلاب، ع. حزب سوسیالیست بعثت عرب، رئیس سابق و فعلی مجلس ملی عراق.

آثار: به سوی برنامه اصلاحات ارضی سوسیالیستی در عراق ۶۴، دیدگاههایی درباره انقلاب عرب ۶۹.

حیدان، دکتر علی: ل. حقوق، دک. علوم سیاسی، دیپلمات امارات عربی متعدد، ت. ۲۰ سپتامبر ۱۹۳۱ در بحرین، تج. دaha، بغداد و پاریس. کفیل نم. کویت در سازمان یونسکو (پاریس) ۶۷-۶۹، اس. علوم سیاسی در دا. کویت ۶۰-۶۷، مشاور حقوقی حکومت ابوظبی ۷۱-۷۲، نم. دائم امارات عربی متعدد در سازمان ملل ۷۲-۷۴، نم. دائم امارات عربی متعدد (با مرتبه سفیری) در سازمان ملل (نیویورک) ۷۲-۸۰، سفیر امارات در کنادا ۷۶-۸۰، مرتبه سفیر در وزارت امور خارجه امارات ۸۲- تاکنون.

حسانه، مرتضی: فارغ التحصیل عالی موسیقی، موسیقیدان و رهبر ارکستر ایرانی، ت. مارس ۱۹۲۳ ۱۱۱ اسفند ماه ۱۳۰۱ ش. در تهران، تج. هنرستان موسیقی تهران، و ایتالیا (با استفاده از بورس تحصیلی هنری دولت ایتالیا). اجرای کنسرت‌های گوناگون در انجمان‌های فرهنگی و هنری کشور بصورت آزاد و با همکاری دوستان موسیقیدان خود در خلال سالهای میانی ج. ج. ۲-۴۱ (۴۱-۴۵)، ع. ارکستر سمفونیک تهران از بدو تشکیل آن، اجرای موسیقی در ارکستر سمفونیک تهران در خلال «جشن هزاره ابوعلی سینا» و سپس دریافت بورس هنری از سوی سفیر ایتالیا در ایران (چروکی) و عزیمت به آن کشور برای ادامه تحصیلات عالی موسیقی حدود ۵۳-، بازگشت از ایتالیا و تدریس «تنظیم ارکستر» (ارکستر اسپیون) و نیز تدریس نواختن ساز «هورن» (ساز ارکستر سمفونیک ها) در هنرستان عالی موسیقی تهران ۶۳-، ع. شورای عالی موسیقی رادیو ایران ۶۳-، پایه گذاری ارکستر سمفونیک رادیو ایران (با عنوان

وکیل دعاوی در دادگاه استان و استیناف ۳۶، تاسیس روزنامه «آذرخش شمال» در شهر حلب (سوریه) ۳۲، تاسیس روزنامه فرانسه زبان «روز» (لوژور) در بیروت ۳۴، مدیر کل سیاسی در وزارت امور خارجه لبنان ۴۷-۴۹، وزیر مختار لبنان در واتیکان ۴۷-۴۹، وزیر دادگستری (در دولت ریاض صلح) ۴۹-۵۱، رئیس سابق (جامعه کاتولیک های جوان بیروت) وع. موسس حزب کتابخان لبنان (باهمکاری پیر جمیل، جرج نقاش، شفیق نصیف، و امیل یارد) نوامبر ۳۶، اخراج از عضویت حزب کتابخان به سوی «حزب دستور» (به رهبری بشارة خوری)، نم. مجلس ملی لبنان (از سوی حزب دستور) ۵۱-، وزیر دادگستری و بهداری سپتامبر ۴۵-۵۵ ماه مه ۵۵، پیوستن به مخالفان «کامبل شمعون» (رئیس جمهوری وقت لبنان) و تشکیل سازمان «نیروی سوم» (به عنوان یک گروه مخالف تجدید دوره ریاست جمهوری کامبل شمعون) ۵۷، وزیر اموزش و پرورش فوریه- سپتامبر ۴۶، رئیس جمهوری لبنان ۶۴-۷۰، وزیر کشور ژوییه- اوت ۷۹، رئیس اج. نمایندگان فرانسوی زبان پارلمان لبنان ۷۳-.

الحلیسی، شیخ عبدالرحمن: دیپلمات عربستان سعودی، ت. ۲۴ ژوییه ۱۹۲۲، تج. دا. قاهره، دا. لندن. کارمند وزارت امور خارجه، دیر سفارت سعودی در لندن ۴۷-۵۴، معاون وزیر کشاورزی ۵۷-۵۴، نم. عربستان سعودی در سازمان ملل ۴۷ و نیز در کنفرانس‌های: بهداشت، کشاورزی، غلات، شکر و ملخ؛ رئیس هیات اعزامی سعودی به سازمان «فائو» ۵۵-۶۱، سفیر در سودان ۷۰-۷۶، ع. هیأت اعزامی به کن. کشورهای غیر متعهد در بلگراد ۶۱، سفیر در ایتالیا و همزمان سفیر در اتریش ۶۶-۶۱، سفیر در انگلستان ۶۶-۷۶، ضمناً در دانمارک ۶۹-۶۶. آثار: تجدید حیات اعراب بدوي ۵۹.

حمدادی، دکتر سعدون: دک. کشاورزی، اقتصاددان و سیاستمدار عراقی، ت. ۲۲ ژوئن ۱۹۳۰ در کربلا، تج. دا. آمریکایی بیروت (لبنان)، دا. ویسکانسین آمریکا.

دیر روزنامه الجمهورية ۵۷، اس. علوم اقتصادی در دا. بغداد ۵۷، کفیل اداره پژوهش‌های اقتصادی بانک ملی ایمنی در تریپولی ۶۱-۶۲، وزیر اصلاحات ارضی عراق ۶۲-۶۱، مشاور

«ارکستر فارابی» ۶۲، اعزام به «تربیون جهانی آهنگسازان رادیو-تلوزیون» از سوی رادیو ایران و بنا به دعوت سازمان جهانی یونسکو و اجرای قطعاتی از «اورتوریو» اثر خود در آنجا ۷۶: پس از افتتاح تلویزیون ملی ایران، مشاور موسیقی و مدیر عامل تلویزیون؛ شروع تدوین و اجرای موسیقی فیلم ۴۸- (اولین موسیقی فیلم وی برای فیلم: «ایران سرزمین طلای سیاه» محصول وزارت فرهنگ و هنر ساخته شد)، دریافت جایزه «گراند مانسیون ویژه» از فستیوال موسیقی شیراز، دریافت جایزه بهترین آهنگساز فیلم ۷۱ (بخاطر موسیقی فیلم «فارار از تله» به کارگردانی جلال مقدم)، فوت اکتبر ۸۹ (سه شنبه ۲۵ مهر ماه ۱۳۶۸ ش). (خاکسپاری در جوار امامزاده طاهر کرج).

آثار: از جمله: کلپریس (برای پیانو و ارکستر سمفونیک)، دعا (برای گُرسولوها و ارکستر سمفونیک)، صبر و ظفر (دو قطعه برای ارکستر مجلسی با هارپ و پیانو)، بزر گداشت فردوسی (برای پیانو و آواز)، لالایی (برای سولوی پیانو، در بزر گداشت نیما یوشیج)، مهر گان (برای ارکستر سمفونیک)، ترجمه‌های ارکستر اسیون (تنظیم ارکستر) «شارل کوکلن» (۵ ج)، چگونه مlodی بازیم، و باس. تالیف‌ها: گام‌های گمشده (توسط انتشارات سروش منتشرشده)، در واژه‌های متروک، تئوری هارمونی زوج، مقاصد الاحان «عبدالقدیر مراغه‌ای»، و قطعات و تصنیف‌ها و آهنگ‌های گوناگون دیگر که برای ارکستر هارمونیزه، و تنظیم شده است.

حنّاوی، سرهنگ محمد حلمی سامی: افسر و سیاستمدار سوری، ت. ۱۸۹۸ در حلب، تج. دانشکده افسری دمشق.

یکی از فرماندهان ارتش سوریه در جنگ فلسطین ۴۸، مشارکت فعال در کودتاهای نظامی سوریه در سال ۴۹، فرمانده تیپ یکم ارتش در دوران حکومت «حسنی الزعیم» ۴۹، انجام کودتای نظامی علیه حکومت حسنی الزعیم ۱۴ اوت ۴۹، رئیس شورای نظامی (۱۱ نفری) سوریه پس از کودتا اوت- دسامبر ۱۲۸ ۴۹، حکومت نظامی بر سوریه ۱۴ اوت- ۱۹ دسامبر ۴۹ روز، کودتای نظامی «ادیب شیشکلی» علیه حکومت نظامی سرهنگ حنّاوی و واٹگونی حکومت وی ۱۹ دسامبر ۴۹ بازداشت و زندانی شدن دسامبر ۴۹- سپتامبر ۵۰، مورد ترور و

قتل به دست «احمد البرازی» (پسر عمومی دکتر محسن البرازی نخست وزیر دوران حکومت حسنی الزعیم) در بیروت ۵۰ اکتبر.

حنّاوی، کمال الدین: سیاستمدار مصری (جمهوری متحده عرب سابق). مدیر انتشارات «جمهوریه»، ع. شورای مشترک ریاست جمهوری کشور: «جمهوری متحده عرب- عراق» ۶۴-، دبیر کل سابق اتحادیه سوسيالیست عرب.

الحنّاوی، شیخ فرید مبارک علی: دیبلمات عمانی، ت. ۲۹ اوت ۱۹۳۰، تح. در مصر و انگلستان، دا. آکسفورد، موسسه علوم اداری کنیا در نایروبی. انجام خدمات اداری و دیبلماتیک در کنیا ۶۰-۶۵، کارمند منطقه‌ای و انجام امور اداری استانی در کنیا ۶۳-۶۰، رئیس اداره تشریفات وزارت امور خارجه کنیا، رایزن سیاسی سفارت کنیا در فرانسه ۶۵-۶۷، رایزن سیاسی سفارت کنیا در جمهوری فدرال آلمان ۶۷-۶۸، سفیر کنیا در زیمیر ۶۸-۶۷، سفیر کنیا در مصر ۷۰-۷۴، مسئول میز آفریقا و خاورمیانه در وزارت امور خارجه کنیا ۷۴-۷۵، کناره گیری از خدمت دیبلماتیک برای دولت کنیا ۷۵-۷۶، وزیر مختار در وزارت امور خارجه سلطان نشین عمان ۷۶-۷۵، سفیر عمان در جمهوری فدرال آلمان ۷۶-۷۷، سفیر عمان در آمریکا ۷۷-۸۰، دریافت نشان جمهوری از مصر (درجه اول)، دریافت نشان ستاره افتخار از اتیوپی، نشان ملی «لئوپارد» از زیمیر، نشان ملی زیمیر.

حنّین، ژرژ: نویسنده مصری. تأسیس هفته نامه سور رئالیستی «التطور» (تحول) ۴۳، فعل‌زندگی در پاریس. آثار: از جمله: صور تها، داستانهای فانتزی ۵۷، وغیره.

حواتمه، نایف: د. سیاست و اقتصاد، مبارز و سیاستمدار فلسطینی، ت. ۱۹۳۵ در «سالت» اردن، تح. کا. «زرقا» و «حسین» در امان، دا. قاهره، و دا. عربی بیروت. تشکیل گروه چریکی «جوانان انتقامجو»، انجام عملیات

همکار مجله رسمی «المحرر»، ع. کمیته اجرایی ساف (مستعفی در اوت ۹۳).

حواری، آبرت حبیب : ل. اجتماعی، پژوهشگر (مسائل خاورمیانه) انگلیسی، ت. ۳۱ مارس ۱۹۱۵، تج. کا. «مگدالن» دا. آکسفورد.

مدارس در دا. آمریکایی بیروت (لبنان)، ۳۷-۳۹، پژوهش درباره سیاست و مسائل کشورهای عربی در اداره پژوهشگاه وزارت امور خارجه انگلستان و نیز سفارت انگلستان در قاهره، ۴۵-۳۹، فعالیت در اداره امور اعراب در بیت المقدس و لندن ۴۵-۴۷، ع. کا. «مگدالن» دا. آکسفورد انگلستان ۵۹-۴۸، ع. کا. «سنتر آتنونی» آکسفورد ۵۹-۵۶.

آثار: سوریه و لبنان، یک بررسی سیاسی ۴۶، اقلیت‌های موجود در جهان عرب ۴۷، روایی تاریخ ۶۱، تفکر اعراب در دوران آزادی ۶۲، مسائل خاورمیانه (ویرایشگر - ترجمه این کتاب در سال ۱۳۵۱ ش. توسط انتشارات امیر کبیر منتشر شده است).

حواری، اکرم : ل. حقوق، سیاستمدار سوری، ت. ۱۹۱۴، تج. دا. «سنتر زورف» در بیروت، و دا. دمشق. ع. مجلس ملی سوریه ۴۳، شرکت در جنگ فلسطین و مجروح شدن در جنگ ۴۸-۴۹، وزیر دفاع سوریه، وزیر کشاورزی، مدیر امور تبلیغات (سیاسی) ۴۹-۴۰، تاسیس «حزب تجدید حیات (روننسانس) سوسیالیسم» ۵۰، آواره سیاسی در لبنان ۵۲-۵۳، رئیس و سخنگوی مجلس ملی سوریه ۵۷، معاون ریاست جمهوری متحده عرب (اتحاد مصر و سوریه) ۵۸-۵۹، و نیز وزیر دادگستری ۵۸-۵۹، بازداشت و تحت نظر در منزل ۶۳-۶۵، بازداشت و تبعید از سوریه ۶۵.

حواری، سیسیل : فارغ التحصیل علوم سیاسی، آموزشگر، کارمند دولتی، و کارگردان تاتر متولد انگلستان. استاد سابق علوم سیاسی در دا. آمریکایی بیروت، خدمت در اداره امور عرب در قاهره و اشنگتن (آمریکا) در خلال ج. ۲۰، کارمند در حکومت تونس ۵۶-۵۵، مدیر مرکز فرهنگی بین المللی تونس در «حمامه» ۶۲-۶۱، مدیر مدرسه دراماتیک حمامه ۶۳-۶۲.

نظامی علیه اسرائیل (از ماه مه ۶۷ به بعد) ۶۵-۶۶، عضویت در «جنگ ناسیونالیست عرب» برای مبارزه با اسرائیل، پس از جنگ ۱۹۶۷ (جنگ شش روزه) تایف حواتمه با همکاری جرج حبش و احمد جبریل و دیگران با ائتلاف و ادغام چهار گروه پراکنده مبارز چریکی، سازمان جدید «جبهه خلق برای آزادی فلسطین» (PFLP) را تأسیس کرد (به رهبری جرج حبش) دسامبر ۶۷-ژانویه ۶۸، انشعاب از سازمان چریکی یاد شده و تأسیس «جبهه دموکراتیک خلق برای آزادی فلسطین» (PDFLP) (یک سازمان چپ گرا و تحت حمایت سوریه) فوریه ۶۹، دبیر نشریه «الحریة» ارگان سازمان چریکی آخر، دبیر کل جبهه دموکراتیک خلق برای فلسطین، رئیس هیات اعزامی جبهه دموکراتیک ... به مسکو ۷۵.

الحواری، احمد محمود : ل. مهندسی، روزنامه نگار مصری، ت. ۱۲ آوریل ۱۹۲۱ در قاهره، تج. دن. پلی تکنیک قاهره.

مدیر «مرکز اطلاعات عرب» اداره مطبوعات در نیویورک ۵۵-۵۸، سردبیر آنس خبری خاورمیانه در قاهره ۵۸-۵۵، رئیس هیات مدیره سازمان مذکور ۶۵-۶۴، مدیر اداره امور مجله‌ها در انتشارات ملی مصر ۶۵-۶۷، رئیس شرکت توزیع ملی ۶۷، مدیر انتشارات سازمان «الكتاب العربي» ۶۷-۶۸، رئیس هیات انتشارات ملی مصر ۶۹-۷۱، مدیر عامل سازمان مشاور «سازمان ویرایش و نشر» ۷۱-۶۹، مدیر اول کتاب مصر ۷۱-۷۲، دریافت نشان صلیب طلایی، نشان پادشاه جرج اول یونان ۶۰.

الحوت، شفیق : ل. روانشناسی، مبارز و سیاستمدار فلسطینی، ت. ۱۹۲۲ در «یافا» (فلسطین)، تج. دا. آمریکایی بیروت (لبنان).

مدیر مدرسه در بیروت، و سپس در کویت، ع. هیات تحریریه هفته نامه «الحوادث» در بیروت ۵۶، دبیر نشریه «الحوادث»، رئیس اداره سیاسی ساف در بیروت ۶۴، همکاری در تاسیس گروه چریکی و رزمnde «قهemannan بازگشت» (ابطال العوده) (به رهبری وجیه المدنی افسر ارشد آزادی بخش فلسطین) ۶۴، ادغام در «جبهه خلق برای آزادی فلسطین» (PFLP) به رهبری دکتر جرج حبش دسامبر ۶۸-۶۹، دبیر

ماند ۲۴، عزیمت از ترکیه به همراه خانواده سلطنتی به فرانسه و سپس به لبنان ۲۴، وزیر مختار در انگلستان ۴۶-۵۱، وزیر مختار فرانسه ۵۱-۵۳، سفیر در ترکیه ۵۳-۶۰.

حیدر، محمد حیدر : ل. حقوق، سیاستمدار سوری، ت. ۱۹۲۱، تج. ۱۵، دمشق.
آموزگار در شهرهای لاذقیه، حما، و دمشق ۵۱-۶۰، همکاری با وزارت اصلاحات ارضی سوریه ۶۰-۶۳، رئیس موسسه اصلاحات ارضی شهر حما ۶۳، رئیس اصلاحات ارضی شهرهای دمشق، درعا، والسعیدا ۶۴، مدیر امور اداری و حقوقی وزارت کشاورزی و اصلاحات ارضی سوریه ۶۵، فرماندار شهر «الحسکه» ۶۶، ع. رهبری حزب سوسیالیست بعث عرب شاخه دمشق ۶۷-۶۸، ع. رهبری منطقه‌ای موقت ۷۰، معاون نخست وزیر، و وزیر کشاورزی و اصلاحات ارضی ۷۲-۷۳، وزیر امور اقتصادی سپتامبر ۷۲-۷۶، ع. فرماندهی «حزب سوسیالیست بعث عرب» ۷۶-۷۲، ع. «جبهه ملی مترقبی» سوریه ۸۰-۸۱، وکیل دادگستری در دمشق ۸۵-۹۳.

حوضی، امین : فارغ التحصیل نظامی و ارتباطات، نظامی، و دیپلمات مصری، ت. ۲۱ سپتامبر ۱۹۲۱ تج. دن. نظامی و ستاد قاهره، دن. ستاد مشترک «فورت لیون ورث» آمریکا، دن. روزنامه نگاری در مصر.

افسر سابق ارتش مصر، مشاور سیاسی جمال عبدالناصر (رئیس جمهوری وقت مصر) ۵۴-۶۲، سفیر در مراکش ۶۲-۶۳، سفیر در عراق ۶۳-۶۶، وزیر کشور، بعداً وزیر ارشاد ملی، وزیر جنگ ۶۶-۷۰، رئیس اداره اطلاعات مشترک ۶۷-۶۹، برای مدتی نم. مجلس خلق مصر.

آثار : گفتارهایی راجع به استراتژی ۵۵، سان - تو ۵۷، رهبران صهیونیسم چگونه فکر میکنند ۷۴؟، امنیت عرب ۷۵، جنگ اعراب و اسرائیل : ۱۹۶۷ (۷۶).

حیدر، سلیم : ل. ادبیات، دک. حقوق، حقوقدان و دیپلمات لبنانی، ت. ۱۹۱۱، تج. دیپرستان فرانسوی بیروت، و ۱۵، پاریس.

قاضی دادگستری ۳۸، قاضی تحقیق (بازپرس) در بیروت ۴۱، مشاور حقوقی دادگاه استیناف ۴۴، کاردار سفارت لبنان در ایران ماه سپتامبر ۴۶، وزیر مختار در ایران ۴۶-۵۲، همزمان وزیر مختار در افغانستان ۵۱-۵۲، وزیر آموزش و پرورش، بهداری، امور اجتماعی و دفاع اکتبر ۵۲-۵۳، وزیر کشاورزی و ارتباطات ۵۴، سفیر در مراکش ۵۸-۶۳، سفیر در اتحاد جماهیر شوروی ۶۳-۶۶، دریافت نشان درخت سدر از لبنان.

آثار : مسئله فحشاء زنان و کودکان (به زبان فرانسه) ۳۷، آفاق (مجموعه اشعار به عربی)، السنة الزمان (نمایشنامه منظوم)، حول الشعر (مطالعاتی درباره شعر)، الاشوك (مجموعه شعر).

حیدر، شاهزاده محمد عبدالمجيد : دک. حقوق، دک. ادبیات، دیپلمات اردنی، ت. ۱۸۸۹، تج. خصوصی و مدرسه حقوق و مدرسه ادبیات ترکی دا. استانبول. داماد امپراتور عثمانی ۱۳، همکاری با پدرش «امیرعلی حیدر» امیر مکه ۱۶-۱۸، جانشین امیر مکه در استانبول ۱۸-۱۹، پس از ج. ج. او تجزیه امپراتوری عثمانی و جدایی شبه جزیره عربستان از ترکیه به همراه پدرش (امیر مکه) در ترکیه باقی

خ

خاتمی، ارتشبید محمد : نظامی ایرانی (فرمانده اسپیک نیروی هوایی شاهنشاهی ایران، شوهر شاهدخت فاطمه خواهر جمله ۱۰۰۰ ساعت با هواپیماهای جت بود، ع. پایه گذار تیم آکروجت (نمایش هوایی) نیروی هوایی ایران.

خاتمی، حجت الاسلام سید محمد : ل. فلسفه، ف. ل. علوم تربیتی، خارج فقه و اصول و فلسفه؛ روحانی و سیاستمدار ایرانی (رئیس جمهوری ایران)، ت. در اردکان، قم بیزد، (فرزند آیت الله سید روح الله خاتمی)، تج. در اردکان، قم (حوزه علمیه)، حوزه علمیه اصفهان، دا. اصفهان، دا. تهران. ق. اق. : شروع فعالیت های سیاسی- مذهبی و روابط بین قم و اردکان و استان یزد ۶۸-، به هنگام دانشجویی ع. فعال اج. اسلامی دانشجویان دا. اصفهان- ۶۸، آشنایی و ارتباط نزدیک با «سید احمد خمینی» (فرزند رهبر انقلاب ایران) و «محمد منتظری» (فرزند آیت الله منتظری) و یکی از رابطین و فعالین نهضت اسلامی روبرو گشته بود. این روابط بعدها مخفی مذهبیون انقلابی ۷۴- ۷۹، امام جماعت و رئیس «مرکز اسلامی هامبورگ» در آلمان (به پیشنهاد آیت الله دکتر بهشتی رئیس سابق مرکز اسلامی) ۷۶- ۷۹.

خاتمی، ارتشبید محمد : نظامی ایرانی (فرمانده اسپیک نیروی هوایی شاهنشاهی ایران، شوهر شاهدخت فاطمه خواهر محمدرضا شاه پهلوی)، ت. ۱۹۲۰ در رشت، تج. دبیرستان آمریکایی (کالج) تهران، دانشکده افسری نیروی هوایی در ایران، دانشکده نیروی هوایی سلطنتی (خلبانی جت) انگلستان، تحصیلات تكمیلی ویژه افسران ستاد نیروی هوایی در آلمان غربی.

خلبان شخصی محمد رضا شاه پهلوی ۴۶- ۵۸، سرگرد خلبان هوایی محمد رضا شاه و ثریا (همسرش) در فرار از ایران (رامسر) به بغداد (در روزهای آخر دوران حکومت دکتر محمد مصدق و ابراز مخالفت های اوی و حزب توده علیه شاه) ۱۵ اوت ۵۳ (۱۳۳۲ مرداد ۱۳۳۲)، فرمانده نیروی هوایی ایران منصوب از سوی شاه (با درجه سرتیپی) اکتبر ۵۸ - سپتامبر ۷۵، ارتقاء به درجه سر لشگری سپتامبر ۵۹، ارتقاء از درجه سپهبدی به درجه ارتشبیدی ژوپیه ۶۸ (اوی در خلال مدت ۱۷ سال از درجه سرگردی به درجه ارتشبیدی رسید و جوان ترین ارتشبید ارتش ایران بود)، کشته شدن به هنگام پرواز با «کایت» (بال پرنده) در حوالی پایگاه هوایی وحدتی دزفول سپتامبر ۷۵، اوی تا سال

مارس ۷۵ - ژوئن ۱۹۸۲، رئیس شورای وزیران مارس ۷۵-۸۲، وزیر امور خارجه مارس-اکتبر ۷۵، فوت ۱۳ ژوئن ۸۲ دریافت مدار طلای صلح از سازمان ملل.

خالد منصور : دک. دولتی در حقوق بین الملل، دیپلمات و حقوقدان سودانی، ت. ۱۷ زانویه ۱۹۳۱ در سودان، تج. دaha. خارطوم، الجزیره، پنسیلوانیا (آمریکا)، و پاریس. شروع خدمات حرفه ای به عنوان وکیل دادگستری ۵۷-۵۹، کارمند امور حقوقی در مقر سازمان ملل در نیویورک ۶۲-۶۳، جانشین نم. مقیم سازمان ملل در الجزایر ۶۴-۶۵، خدمت در اداره روابط کشورهای عضو سازمان یونسکو در پاریس ۶۵-۶۹، اس. مددودرس حقوق بین الملل در دا. کلرادوی آمریکا ۶۸، وزیر امور جوانان و اجتماعی سودان ۱۶۹-۷۱، رئیس هیأت نم. سودان در مجمع عمومی سازمان ملل، مشاور ویژه ونم. مدیر کل یونسکو در آژانس کمک و کار ملل متعدد در امور آوارگان فلسطینی خاور نزدیک ۷۰، نم. دائم سودان در سازمان ملل ۷۲، وزیر ۷۱، رئیس دوره ای شورای امنیت سازمان ملل ۷۲-۷۱، وزیر امور خارجه ۷۵-۷۱، و نیز فوریه- سپتامبر ۷۷، وزیر آموزش و پرورش ۷۵-۷۶، دستیار رئیس جمهوری در امور هماهنگی خارجه ۷۶- ژوییه ۷۶، دستیار رئیس جمهوری در امور هماهنگی ۷۷، ع. دفتر اجرایی اتحادیه سوسیالیست سودان، رئیس کمیته وزیران «سازمان مسئولیت های سیاسی ژوییه ۷۸، رئیس کمیته وزیران سودان» در اتحاد آفریقا در امور تشییت افزایش قیمت نفت آفریقا ۷۲-۷۵، وزیر فرهنگ ۷۷-۷۵، ع. دفتر سیاسی کت. مرکزی «اتحادیه سوسیالیست سودان» ۷۴-۷۸، ع. «مرکز وودرو ویلسون» در موسسه «اسمیت سونیان» در واشنگتن دی. سی. ۷۹-۸۹، مشاور ویژه مدیر اجرایی برنامه محیط زیست سازمان ملل ۸۲، مشاور اسناد توسعه در دا. خارطوم (سودان) ۸۲، مشاور امور مالی و سرمایه گذاری ۸۰-۸۱، مشاور امور بین الملل سازمان ملل متعدد در سویس ۸۲-۸۳.

آثار : حقوق خصوصی در سودان ۷۰، حوضه نیل در حال و آینده ۷۱، حل مسئله جنوب و اثرات آن در آفریقا ۷۲، روند تصمیم گیری در سیاست خارجی ۷۳، تجربه سودان در امر اتحاد ۷۳، گفتگویی با روشنفکران سودان.

ب. اق: نم. اردکان و میبد در اوایل دوره مجلس شورای اسلامی ۸۰-۸۲، نم. رهبر انقلاب و سرپرست موسسه انتشاراتی کیهان نوامبر ۸۰-۸۱، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (در کابینه مهندس موسوی) نوامبر ۸۲-۸۹؛ در دوران جنگ ایران و عراق و پس از شروع سرپرستی ستاد فرماندهی کل قوا بوسیله نخست وزیر (مهندس موسوی)؛ معاون فرهنگی ستاد فرماندهی کل قوا و رئیس ستاد تبلیغات جنگ ۸۸؛ مجدداً وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (در دوران ریاست جمهوری حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی) ۹۲-۸۹، مشاور فرهنگی رئیس جمهوری و رئیس کتابخانه ملی ایران ۹۲-۹۷، تدریس در دا. علامه طباطبائی و دا. تربیت مدرس (دروس اندیشه سیاسی و فلسفه سیاسی) ۹۲-۹۳. ع. شورایعالی انقلاب فرهنگی دسامبر ۹۶-۹۷، شرکت در هفتمین دوره انتخابات ریاست جمهوری ایران و انتخاب به عنوان پسجمین رئیس جمهوری کشور (با بیش از ۲۰ میلیون رای اکثریت قاطع مردم ایران) ۲۳ ماه مه ۹۷ (۲ خرداد ۱۳۷۶ ش.). انتقال قدرت سیاسی و شروع رسمی دوران ریاست جمهوری وی ۳ اوت ۹۷-۹۸ مزاده ماه ۱۳۷۶ ش.). رئیس شورایعالی انقلاب فرهنگی ۵ اوت ۹۷-۹۸، رئیس شورایعالی امنیت ملی، رئیس شورایعالی اقتصاد، رئیس سازمان کنفرانس اسلامی دسامبر ۹۷-۹۸. آثار: بیم موج ۹۲ (ترجمه عربی آن در سال ۹۶ در بیروت منتشر شده است)، از دنیای شهر تا شهر دنیا ۹۴، آین و اندیشه در کام خود کامگی ۹۷ . به اضافه تعداد زیادی مقاله و گفتارهای علمی منتشر و ارائه شده در نشریات گوناگون، و گرددھمایی های علمی، فرهنگی و سیاسی داخلی و خارجی، از جمله گفتار: «ولایت از کیست؟ ۷۹، سنت، تجدد و توسعه» (ارائه شده در دانشکده حقوق دا. بیروت) دسامبر ۹۶، امید و دشواری: رئیس جمهوری ایران سخن میگوید (به انگلیسی): اسلام، آزادی و تحول (به انگلیسی، منتشره در آمریکا ۹۸).

خالد بن عبدالعزیز، ملک : پادشاه سابق عربستان سعودی، ت. ۱۹۱۳ در ریاض، تج. مدرسه های مذهبی. انتصاب به عنوان دستیار برادرش شاهزاده فیصل ۳۴، نم. عربستان سعودی در کنفرانس های متعدد بین المللی، معاون شورای وزیران ۷۵-۶۲، ولیعهد عربستان سعودی ۷۵-۶۵ جانشین تخت سلطنت سعودی پس از مرگ برادرش ملک فیصل

تعدادی رنگ و پیش در آمد و غیره.

۲- آهنگهای با کلام شامل: می ناب، نغمه های ماهور، آه سحر، حالا چرا، ترانه آذربایجان، چنگ رود کی، یار میده، پیمان شکن، چنگ رود کی، جام جهان بین، نوبهار، شب هجران، وعده وصال، مستانه، آرزوی دل، نغمه نوروزی، بهار عاشق، مستی عاشقان، لاله خوین، خوش چین، نغمه فروردین، شب جوانی، امید زندگانی، نغمه بختیاری، افراچشم، خاموش (آخرین اثر استاد: ۶۵).

۳- سرودها شامل: سرود ای ایران (مشهور ترین سرود خالقی)، سرود دانایی توانایی، سرود آذربایجان، سرود کارگردان، سرود میهن، سرود اصفهان، سرود پند سعدی، سرود هنر، سرود دانش، سرود شادی، سرود نیکی، و سرود امید.

الحال، یوسف : ل. اجتماعی، نویسنده و ناشر لبنانی، ت. ۲۵ دسامبر ۱۹۱۷، تج. دا. امریکایی بیروت.

مدارس ادبیات عرب در دا. امریکایی بیروت ۴۷-۴۵
۵۵-۵۸، دبیر ماهنامه ویژه زنان «صوت الامرأة» ۴۸-۴۶، دبیر و نویسنده اداره اطلاعات عمومی دبیر خانه سازمان ملل ۴۸-۵۰، مسئول اطلاعات هیات نم. لیبی در سازمان ملل متعدد ۵۰-۵۲، دبیر روزنامه «الله» در نیویورک ۵۵-۵۲، دبیر و ناشر مجله ادبی «شعر» ۵۳-۵۵، و نیز فصلنامه ادبی «ادب» ۵۳-۶۵، صاحب «گالری یک» در بیروت، مدیر روابط عمومی شرکت اطلس در بیروت ۶۵-۶۷.

آثار: الحریه (مجموعه اشعار) ۴۴، هرودیه (نمایشنامه منظوم) ۵۴، البئر المهجورة (مجموعه اشعار) ۵۸، قصائد فی الاربعین (مجموعه اشعار) ۶۰، کارهای ترجمه از آثار: تی. اس. الیوت، اودن، پاوند، سند برگ، فرات و دیگران، و نیز تعداد زیادی مقاله و جزو نقد ادبی.

خامنه‌ای، آیت الله سید علی: خارج فقه و اصول و درجه اجتهاد، روحانی و سیاستمدار ایرانی (رهبر حاضر انقلاب اسلامی ایران)، ت. ۱۹۳۹ در مشهد، تج. عالی حوزوی در نجف اشرف (عراق) و قم (ایران).

ق. اق. : عزیمت به نجف اشرف برای تحصیلات مذهبی ۵۷، حضور در حوزه های علمیه در محضر آیات عظام: بروجردی،

حالقی، روح الله : ل. زبان و ادبیات فارسی، فارغ التحصیل موسیقی، موسیقیدان و آهنگساز ایرانی، ت. ۱۹۰۶ در کرمان، تج. مدرسه دارالفنون، دانشسرای عالی، مدرسه عالی موسیقی (وزیری).

آموختن «تار» نزد پدر و مادرش در دوران کودکی، فراگرفتن «وبلن» نزد «میرزا حیم کمانچه کش»، پس از تاسیس «مدرسه عالی موسیقی» (وزیری) توسط استاد (کلتل) علینقی وزیری شاگردی استاد و آموختن موسیقی ۲۲، پس از چند سال آموزش موسیقی شروع همکاری با استاد وزیری و تدریس دروس نظری موسیقی در مدرسه عالی موسیقی، و نیز در مدرسه نظام (تدریس سرودهای میهنی)، شروع خدمت در وزارت فرهنگ ۳۴، معاون دفتر وزارت فرهنگ ۴۱، سپس معاون اداره موسیقی کشور، و نیز معاون هنرستان عالی موسیقی ۴۱، تاسیس اج. موسیقی ملی ایران ۴۴، تاسیس «هنرستان ملی موسیقی» ۴۹، و رئیس هنرستان ۴۹-۵۹، همکاری با رادیو ایران و رهبر «ارکستر گلهای» رادیو ایران، ع. شورای موسیقی رادیو، سرپرست ارکسترهاش شماره یک و دو رادیو ایران، آموزش موسیقی به هنرجویان طی سالهای متمادی، سفر به اتحاد جماهیر شوروی بهمراه یک هیات فرهنگی و بازدید از جمهوریهای ازبکستان، تاجیکستان، ارمنستان، آذربایجان و مسکو ۵۵ و ۶۳: سفر فرهنگی به رومانی، فرانسه و هندوستان ۵۶، ع. هیات مدیره اج. روابط فرهنگی ایران و شوروی، مدیر مجله «پیام نوین» (از انتشارات اج. روابط فرهنگی ایران و شوروی)، بازنشسته شدن از خدمات دولتی ۵۹، مسافرت به اتریش برای دیدار دخترش (گلنوش) و مداوای زخم معده اش و فوت در جریان (چهارمین) عمل جراحی معده ۱۱ نوامبر ۶۵ (در شهر سالزبورگ).

آثار: نظری به موسیقی: قواعد و اصول کلی موسیقی (ج ۱) ۳۷، نظری به موسیقی: تاریخچه موسیقی و قواعد و اصول موسیقی ایرانی (ج ۲) ۳۸، همانگی موسیقی (راجع به توافق و تاسب اصوات) ۴۱، سرگذشت موسیقی ایران (ج ۳) ۵۴ و ۵۶ و ۹۱، موسیقی ایران ۶۳.

آثار موسیقی: بیش از ۱۰۰ آهنگ، قطعات آواز، قطعات ارکستری، اتودها، آثار ساده مدرسه ای وغیره. آثار موسیقی استاد روح الله حالقی را میتوان به سه گروه تقسیم کرد:

۱- آهنگهای بی کلام شامل: زنگارنگ شماره یک و دو،

دومین مجلس خبرگان از تهران ۸۲، انتخاب مجدد به عنوان دبیر کل حزب ج. ۱. ۲۳ ماه مه ۸۳، انتخاب مجدد در سومین دوره انتخابات ریاست جمهوری ایران ۱۸ اوت ۸۵ - ژوئن ۸۹، در خلال سالهای ۸۵-۸۹ ع. موسس «دانشگاه آزاد اسلامی» ع. شورای عالی انقلاب فرهنگی، ع. شورای عالی دفاع، ع. شورای عالی پشتیبانی جنگ، ع. مجمع تشخیص مصلحت نظام ع. شورای سیاست گذاری امور نوسازی جنگ (در اواسط سال ۸۸ تشكیل شد). انتخاب به عنوان رهبر جدید انقلاب ایران یک روز پس از فوت آیت الله خمینی (ره) رهبر اولیه انقلاب اسلامی از سوی مجلس خبرگان ۴ ژوئن ۸۹. اصلاح قانون اساسی ایران از جمله در باره شرایط رهبر و تصویب عمومی آن ۲۸ ژوئیه ۸۹.

اثار: تالیف‌ها: نقش مسلمانان در آزادی هند، طرح کلی اندیشه اسلامی در قرآن، بازگشت به نهج البلاغه (مجموعه سخنرانی‌ها درباره نهج البلاغه)، در ک صحیح اسلام، صبر، از ژرفای نماز، منتظران، زندگی امام صادق (ع)، مجموعه سخنرانی‌ها درباره امامت، مواضع ما (با همکاری آیت الله دکتر بهشتی، دکتر باهنر، و حجت الاسلام هاشمی رفسنجانی).

ترجمه‌ها از زبان عربی: صلح امام حسن (ع)، آینده در قلمرو اسلام، ادعای نامه‌ای علیه تمدن غرب.

خانلری، پرویز ← نائل خانلری، دکتر پرویز

خانة، عبد الرحمن: دک. پزشکی، سیاستمدار، مدیر، و پژوهشک اجزایی، ت. ۶ مارس ۱۹۳۱ در «کلو»، تج. ۱۵. الجزیره.

خدمت در «ارتیش آزادی بخش» (به عنوان افسر) تا زمان استقلال الجزایر ۶۲، وزیر کشور حکومت مؤقت جمهوری الجزایر ۶۰-۵۸، بازرس عمومی جبهه آزادی بخش ملی ۶۱-۶۰، رئیس بخش مالی حکومت مؤقت جمهوری الجزایر ۶۲-۶۱، رئیس سازمان فنی الجزایر-فرانسوی استخراج ذخایر زیر زمینی «صحراء» ۶۵-۶۲، رئیس سازمان برق و گاز الجزایر ژوئیه-اکتبر ۶۴. ع. هیات مدیره شرکت پژوهشها و استخراج ملی نفت الجزایر ۶۵-۶۶، وزیر امور عمومی و رئیس سازمان همکاری صنعتی الجزایر-فرانسه ۶۶-۷۰، پژوهشک بخش «کاردیولوژی» بیمارستان دانشگاهی الجزیره ۷۰-۷۲، دبیر کل سازمان اوپک

حائزی و آیت الله خمینی (ره) در شهر قم، پیوستن به فعالیت نهضت اسلامی ایران ۶۲-۶۳، دستگیر و زندانی شدن در شهر بیرون (به هنگام انتقال پیام آیت الله خمینی (ره) برای آیت الله میلانی راجع به عاشرواری سال ۱۳۴۲ ش. ۶۳)، آزادی و بازگشت به قم و سپس مجدد دستگیر شدن در زاهدان و زندانی در زندان قزل قلعه تهران (در ماموریت مشابه دوره قبل) ۶۲-۶۳، مشارکت در پایه گذاری یک سازمان مکتبی-سیاسی مخفی علیه رژیم شاه ۶۴، چندبار بازداشت مجدد در خلال سالهای ۶۹-۶۷، تاسیس کلاس‌های مخفی تدریس مسائل مذهبی-عقیدتی ۷۱، دستگیر و زندانی در «کمیته مشترک ضد خرابکاری» (به جرم همکاری با گروه سیاسی-چریکی «مجاهدین خلق») ۷۴-۷۵، آزادی از زندان و تشکیل کلاس‌های تفسیر قرآن و حدیث ۷۵-۷۶، دستگیر و تبعید به شهر ایرانشهر در استان سیستان و بلوچستان (به جرم قصد تشکیل یک سازمان ملی نظامی متشكل از روحانیون ۷۷، تدریس فقه و اصول در حوزه علمیه مشهد، تشدید فعالیت‌های انقلابی-اسلامی در مشهد) ۷۸-۷۹، یکی از پایه گذاران انجمن فرهنگی نهضت اسلامی ایران (به همراه آقایان بهشتی، باهنر، رفسنجانی وغیره) ۷۸-۷۹.

ب. اق.: پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، مشارکت در پایه گذاری «حزب جمهوری اسلامی» (به همراه آقایان: بهشتی، باهنر، موسوی اردبیلی و هاشمی رفسنجانی) بمنظور تشکیل و سازماندهی نیروهای معتقد به انقلاب اسلامی ایران ۲۹ فوریه ۷۹، شورای مرکزی «جامعه روحانیت مبارز تهران»، ع. شورای انقلاب، و جانشین وزیر دفاع ۱۸ اوت ۷۹-۷۸ فوریه ۸۰، فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اول دسامبر ۷۹-۷۸ فوریه ۸۰، نم. شورای انقلاب در وزارت دفاع ۶ دسامبر ۷۹-۷۸، امام جمعه مؤقت تهران (منصب آیت الله خمینی-ره) ۱۹ ژوئیه ۸۰، استعفاء از فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و نیز جانشینی وزیر دفاع ۲۵ فوریه ۸۰، نم. رهبری در شورای عالی دفاع ۱۲ مه ۸۰-۸۱، نم. مجلس شورای اسلامی از تهران در اولین دوره انتخابات مجلس ۸۰-۸۱، انجام یک سخنرانی مهم علیه بنی صدر (رئیس جمهوری وقت) در مجلس که منجر به خلع قدرت بنی صدر شد ۸۱، سومین دبیر کل حزب ج. ۱. اول سپتامبر ۸۱، انتخاب به عنوان سومین رئیس جمهوری ایران (پس از شهید محمد علی رجایی) ۵ اکتبر ۸۱-۸۰ اوت ۸۵. ع.

بین المللی وزارت اقتصاد ۶۴-۶۸، وزیر اقتصاد ۶۸-۷۱، ع. شورای برنامه ریزی عراق ۶۸-، ع. واحد امور اقتصادی شورای فرماندهی انقلاب ۷۱-۷۲، رئیس واحد مذکور ۷۲-۷۶، قائم مقام واحد مذکور ۷۶-۷۸، رئیس کل بانک مرکزی عراق ۷۶-۷۸، دبیر کل شورای متحده اقتصادی عرب در قاهره ماه مه ۷۸-۷۹، رئیس کت. اجرایی سازمانهای تخصصی و خلقی در عراق ۷۷-۷۵، رئیس اج. اقتصاد دانان عراقی ۷۵-۷۳، ۷۷-۷۸، ع. کت. پیگیری امور نفتی و اجرای موافقت نامه ها ۷۱-۷۸، رئیس کت. ویژه سازمانهای حرفه ای و خلقی عراق، مشاور اقتصادی ۸۳-، ع. شورای تنظیم امور تجارت ۶۸-۷۱، ۷۶-۷۸.

خدّوری، مجید : ل. علوم اجتماعی، دک فلسفه، دک. علوم انسانی، دک. حقوق، استاد و نویسنده عراقی، ت. ۲۷ سپتامبر ۱۹۰۸، تج. دا. آمریکایی بیروت و دا. شیکاگو.

خرانه دار اج. بین المللی قلم بغداد، ع. اج. بین المللی حقوق آمریکا، ع. هیات اعزامی عراق به چهاردهمین کن. انجمن بین المللی قلم در بونتوس آیرس ۳۶، مشاور هیات نم. عراق به کن. سان فرانسیسکو ۴۵، مدرس مدعو درس تاریخ شرق تزدیک در دادا. ایندیانا ۴۷-۴۸، اس. سابق تاریخ جدید خاورمیانه در دانشسرای عالی «تریتیت معلم» بغداد (عراق) ۳۸-۴۹، تدریس مسائل و سیاست خاورمیانه در داها. هاروارد و شیکاگو ۴۹-۵۰، اس. مطالعات خاورمیانه در دا. جانزه پکینز ۵۰-۵۱، اس. بازنیسته ۸۰-، اس. ممتاز پژوهش ۷۰-، مدیر پژوهش و آموزش موسسه خاورمیانه ۵۰-۸۰، اس. مدعو مسائل خاورمیانه در دا. کلمبیا، ع. اج. علوم سیاسی آمریکا، رئیس اج. حقوق بین المللی در واشنگتن دی. سی. دریافت نشان رفای دین از عراق، نشان لیاقت (درجه اول) از مصر.

آثار: آزادی عراق از قید قیمومت (به زبان عربی)، ۳۵، حقوق جنگ و صلح در اسلام ۴۱، حکومت عراق ۴۴، نظام حکومت در عراق (به عربی) ۴۶، عراق مستقل ۵۱، جنگ و صلح در حقوق اسلامی ۵۵، فقه اسلامی ۶۱، لیبی نوین ۶۳، حقوق اسلامی ملتها ۶۶، جمهوری عراق ۶۹، گرایشهای سیاسی در جهان عرب ۷۰. اعراب معاصر ۷۳ ناسیونالیسم، کمونیسم، سوسیالیسم در جهان عرب، احزاب در کشورهای اسلامی، عراق

۷۴-۷۴، مدیر اجرایی سازمان «یونیدو» (سازمان توسعه صنعتی ملل متحده) ژانویه ۷۵-۸۵.

خدّوری، عبدالحليم : ل. حقوق، سیاستمدار سوری، ت. ۱۹۳۲ در «بایان» (در استان طرطوس)، تج. دا. دمشق. وکیل دادگستری، فرماندار دمشق ۶۴، وزیر اقتصاد و تجارت خارجی ۶۹-۷۰، معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه نوامبر ۷۰-۸۴، معاون اول رئیس جمهوری سوریه در امور سیاسی و امور خارجی ۸۴-۹۱ و مجدد دسامبر ۹۱- تاکنون (۲۰۰۰) ع. فرماندهی منطقه ای حزب بعث ماه مه ۷۱-۸۴، نم. سوریه در کنفرانس سازش و توافق لبنان (به عنوان ناظر) در ژیو سویس ۳۰ اکتبر ۸۳- چهارم نوامبر ۸۲، ونیز در لوزان سویس ۱۲ مارس ۸۴، رئیس کت. سیاسی حزب بعث سوریه ژوئن ۲۰۰۰.

خدّوری، الی : ل. اقتصاد، استاد دانشگاه ویرایشگر انگلیسی (عراقي تبار)، ت. ۱۹۲۶ در عراق، تج. در بغداد (عراقي)، مدرسه علوم اقتصادی لندن و کالج سن آتونی دا. آکسفورد انگلستان.

آموزشیار، وسپس مریبی علوم سیاسی و علوم اداری در مدرسه علوم اقتصادی لندن ۵۳-۶۰، دانشیار مطالعات سیاسی با تأکید بر مسائل خاورمیانه در دا. لندن ۶۱-۶۵. اس. سیاست در دا. لندن ۶۵-۶۶، ویرایشگر نشریه «مطالعات خاورمیانه» ۶۴-، ع. آکademی انگلستان ۷۵-.

أتار : انگلستان و خاورمیانه: فروپاشی امپراتوری عثمانی ۵۶، ناسیونالیسم ۶۰، افغانی و عبدو ۶۶، تفسیر چاتام هاؤس ۷۰، ناسیونالیسم در آسیا و آفریقا ۷۱، خاطرات سیاسی عرب و سایر مطالعات ۷۴، درباره مسائل بغرنج انگلیس و عرب ۷۶، اقتصاد خاورمیانه (ویرایشگر) ۷۸.

خدّوری، فخری یاسین : دک. اقتصاد، اقتصاددان عراقی، ت. ۲۸ اوت ۱۹۳۲ در بغداد، تج. دن. تجارت و اقتصاد (دا. بغداد)، دا. ایالتی آیوا، دا. کلون، مو. بین المللی بازاریابی (دا. هاروارد).

مریبی دانشکده بازرگانی دا. بغداد، مدیر تجارت

سوسیالیست ۷۸، شخصیت‌های سیاسی عرب ۸۱، مفهوم اسلامی عدالت ۸۳، جنگ خلیج (فارس) ۸۸.

خوازی، کمال : ل. زبان و ادبیات عرب، ف. ل. علوم تربیتی، دک. علوم تربیتی؛ سیاستمدار ایرانی، ت. اول دسامبر ۱۹۴۴ در تهران، تج. دانشگاه تهران، دانشگاه هوستون (آمریکا).

معاون سیاسی وزیر امور خارجه ۷۹-۸۰، مدیر عامل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان ۷۹-۸۱، مدیر کل خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران ۸۰-۸۹، سرپرست و سخنگوی ستاد تبلیغات جنگ ۸۰-۸۸، نم. دائم ایران در سازمان ملل متعدد در نیویورک ۸۹-۹۷، وزیر امور خارجه (در دولت حجت الاسلام سید محمد خاتمی) اوت ۹۷.

خسروانی، عطاءالله : سیاستمدار ایرانی، ت. ۶۱ مارس ۱۹۱۹ در تهران، تج. دا. تهران، و دا. پاریس. وابسته سابق کار ایران در فرانسه، بازرس سابق دولت در سازمان بیمه اجتماعی کارگران، بعداً رئیس سازمان، پایه گذار و مدیر روزنامه «افکار ایران»، معاون اداری و مالی وزارت کار، معاون پارلمانی وزارت کار، مدیر کل «حزب ایران نوین» ۶۵، وزیر کار و امور اجتماعی ۶۸-۶۱، وزیر کشور ۶۸، رئیس هیأت بازرگان شرکت ملی نفت ایران ۶۹-۷۹، رئیس هیأت مدیره بانک ایرانیان ۷۷-۷۹، دریافت نشان همایون (دوبار).

الخطيب، احمد : سیاستمدار سوری، ت. ۱۹۲۳ در «سویدا» در منطقه «جبل العرب».

رئیس سابق اج. معلمانت سوریه، ع. شورای ریاست جمهوری سوریه سپتامبر ۶۵-۶۶، فوریه ۶۶، کفیل رئیس جمهوری سوریه نوامبر ۷۰-۷۱، رئیس شورای خلق فوریه- دسامبر ۷۱، نخست وزیر و رئیس شورای وزیران فدرال در فد. جمهوریهای عرب دسامبر ۷۱-۷۵، ع. حزب سوسیالیست بعث عرب، انتخاب به عنوان ع. کمیته رهبری بعث ماہ مه ۷۱.

الخطيب، محمد : ل. اجتماعی، روزنامه نگار و سیاستمدار اردنی، ت. ۱۹۳۰ در «رمثة»، تج. در دا. قاهره.

رئیس «آژانس خبری خاورمیانه» در قاهره تا سال ۶۴، تاسیس «آژانس خبری اردن» (پترا)، رئیس سابق اداره مطبوعات و انتشارات، مدیر رادیوی اردن، وزیر مختار در وزارت امور خارجه اردن، استاندار استانهای: «معان»، «کرک» و «بلغا»، وزیر اطلاعات، و نیز وزیر فرهنگ، جهانگردی و آثار باستانی ۸۵-۸۸.

خلعتبری، دکتر عباسعلی : دک. علوم سیاسی، دیپلمات و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۱۲، تح. دا. پاریس. خدمت در وزارت دارایی ۴۰-۴۲، شروع خدمت در وزارت امور خارجه ۴۲-۴۳؛ احراز مسئولیت‌های گوناگون در وزارت امور خارجه از جمله: کارمند اداره تشریفات، خدمت در اداره سوم سیاسی، قائم مقام اداره سوم سیاسی؛ مدیر دوم در سفارت ایران در برلن (سویس)، مدیر اول و قائم مقام کاردار در ورشو (لهستان)، قائم مقام اداره سازمان ملل وزارت امور خارجه، رایزن سیاسی سفارت ایران در پاریس، رئیس اداره سوم سیاسی (با مرتبه وزیر مختاری)، رئیس اداره تشریفات، مدیر هیات اعزامی ایران به مجمع عمومی سازمان ملل در لندن، ع. هیات نم. ایران در سازمان ملل (نیویورک)، نم. ایران در اجلاس هفتم و هشتم مجمع عمومی سازمان ملل متحده، وزیر مختار ایران در لهستان و رومانی ۵۹-۶۰، مدیر کل «سازمان پیمان مرکزی» (سنتو) اوت ۶۱-۶۴، و مجدد آماه مه ۶۴-۶۷، قائم مقام وزارت امور خارجه رُانویه ۷۰-۷۱، سپتامبر ۷۱، وزیر امور خارجه (در کابینه هوبدا) سپتامبر ۷۱-اوت ۷۸، ب. اق. اسلامی محکمه انقلابی و اعدام (تیرباران) ۷۹.

خلف، صلاح ← ابویاد (صلاح خلف)

خلفاوی، زنفال عبدالرحمن : نظامی و سیاستمدار سوری، ت. ۱۹۲۷ در دمشق، تج. دن. نظامی «حمص». ستون ارتش ۵۰، نم. سوریه در فرماندهی مشترک عرب در قاهره ۶۴-۶۷، رئیس دادگاه نظامی، رئیس اداره امور نیروهای زرهی ارتش در دمشق ۶۷-۶۸، رئیس، افسر و ع. هیات مدیره وزارت دفاع ۶۸-۷۰، وزیر کشور و معاون دادگاه نظامی نوامبر ۷۰-آوریل ۷۱، ع. خانه مردم، نخست وزیر ۷۱-۷۲ و ۷۲-۷۸، ع. شورای فرماندهی منطقه‌ای حزب بعث و

رئیس دفتر اقتصادی و مالی حزب، ع. «جبهه مترقبی ملی».

خليفة بن حمد آل ثانى، شيخ ← الشانى (آل ثانى)،

شيخ خليفة بن حمد

جمهوری اندونزی ۷۷، نشان درجه اول جمهوری موریتانی و تعدادی نشانهای دیگر از انگلستان، لیبی، فرانسه، اسپانیا، آمریکا وغیره.

الخليفة (آل خليفة)، شيخ خليفة بن سلمان :

سياستمدار بحرینی، ت. ۱۹۲۵ در بحرین (پسر شیخ سلمان و برادر حاکم سابق بحرین : شیخ عیسی)، تح. خصوصی در بحرین و لندن.

انتصاب به عنوان اولین رئیس شورای فرهنگ بحرین ۵۷-۶۰، مدیر امور مالی و رئیس هیات مدیره برق بحرین ۶۱-۶۴، انتصاب به عنوان رئیس اداره دارایی بحرین ۶۶-۶۸، رئیس شورای اداری ۶۶-۷۰، هماهنگ کننده کمکهای خارجی و فنی، رئیس کت. ثبت تجاری، رئیس کت. مشترک مطالعات اقتصادی و مالی، رئیس شورای حکومتی زانویه ۷۰-۷۳، نخست وزیر بحرین ۷۳-تاکنون (۹۹). انتصاب مجدد به عنوان رئیس شورای دفاعی بحرین ۷۸، رئیس موسسه پولی بحرین و سازمانهای رسمی دیگر بحرین، دریافت عالی ترین نشان لیاقت بحرین (از سوی امیر بحرین) دسامبر ۷۹.

الخليفة (آل خليفة)، شيخ عیسی بن سلمان : امیر

سابق کشور بحرین، ت. ۲ زانویه ۱۹۳۳ (یازدهمین ع. خانواده الخليفة و حاکم بحرین)، تح. خصوصی و مذهبی.

انتصاب به عنوان وارث و جانشین حکومت بحرین بوسیله پدرش شیخ سلمان بن حامد الخليفة ۵۸، کسب قدرت پس از مرگ پدرش ۲ نوامبر ۶۱، جانشین رسمی پدرش ۱۶ دسامبر ۶۱، کسب لقب «امیر» اوت ۷۱، دریافت نشان سنت میشل و سنت جورج (عضو درجه دوم) از انگلستان، تشکیل گارد ملی بحرین تحت رهبری پسرش شیخ حامد (ولیعهد بحرین) ۶۸، تاسیس اداره امور خارجه تحت ریاست دیکتاتور مأبانه عمومیش محمد بن مبارک ۱۴ زانویه ۶۹، صدور مجوز قبول و تشکیل کابینه (انتقال از شورای اداری به کابینه) به ریاست و نخست وزیری برادرش شیخ خليفة ۷۰، تعیین تکلیف مسئله بحرین در سازمان ملل ورای به جدایی از ایران (توسط سازمان ملل) و سپس اعلام رسمی استقلال بحرین ۱۴ اوت ۷۱، امضای قرارداد دوستی و روابط نزدیک با دولت انگلستان (باسر جفری آرتور) ۱۵

الخليفة، سر خاتم : آموزشگر و سیاستمدار سودانی، ت. اول زانویه ۱۹۱۹، تح. کا. گوردون خارطوم.

معلم سابق کا. گوردون خارطوم و مو. «بخت الروده»، رئیس مو. فنی خارطوم ۶۰-۶۴، جانشین معاون وزیر آموزش و پژوهش ۶۴، نخست وزیر سودان ۶۴-۶۵، سفیر در ایتالیا ۶۵-۶۸، سفیر در انگلستان ۶۸-۶۹، وزیر آموزش عالی و پژوهش‌های علمی ۷۲-زانویه ۷۵، دارنده نشان صلیب بزرگ سنت میشل و سنت جورج از انگلستان.

الخليفة (آل خليفة)، شيخ حامد بن عیسی : فارغ التحصیل نظامی، امیر بحرین، ت. ۲۸ زانویه ۱۹۵۰ در بحرین (پسر شیخ عیسی بن سلمان الخليفة)، تح. درمنامه، کمبریج، (دانشکده لیز-Leyz)، دانشکده افسری کادر «مونز» Mons در آذرشات انگلستان و دانشکده فرماندهی و ستاد ارتش آمریکا در «فورت لیون ورث» کاتزاس.

بنیانگذار و فرمانده کل نیروهای دفاعی بحرین، رئیس اداره دفاع ۶۸-، ارتقا به فرماندهی دفاع هوایی ۷۸، ع. شورای اداری کشور ۷۰-۷۱، وزیر دفاع ۷۱-۷۲، معاون شورای خانوادگی «آل خليفة» ۷۴-، تاسیس مرکز اسناد تاریخی ۷۶، ع. موسس و رئیس شورای عالی جوانان و ورزش بحرین ۷۵-، مبتکر ایجاد باغ وحش «العرین» ۷۶، پایه گذار مرکز شاهین سلمان ۷۷، پایه گذار و رئیس اج. سوار کاری و مسابقات اسبدوانی بحرین ۷۷-، پایه گذار مرکز اصلاح نژاد اسب بحرین (امیری) ۷۷، امیر بحرین پس از مرگ پدرش (شیخ عیسی بن سلمان الخليفة) ۶ مارس ۹۹-، دریافت نشانهای : ستاره اردن (درجه اول) ۶۷، نشان درجه اول «رافدین» از عراق ۶۹-، دفاع ملی کویت (درجه اول)، محمدی مراکش (درجه اول) ۷۰، نشان درجه اول «النهائی» از اردن ۷۲، نشان درجه اول «جلاده جمهوریه از مصر، نشان درجه اول تاج از ایران ۷۳، نشان درجه اول ملک عبدالعزیز از عربستان سعودی ۷۶، نشان درجه اول

اویت ۷۱، ترتیب عضویت بحرین در سازمان ملل متحد و اتحادیه عرب ۷۱، اعلام لزوم انجام انتخابات مجلس موسسان برای تدوین قانون اساسی کشور دسامبر ۷۱، تصویب قانون اساسی بحرین بوسیله شیخ عیسی دوم روئن ۷۳، انجام انتخابات عمومی و تشکیل «مجلس ملی» بحرین دسامبر ۷۲، برخورد سیاسی و اختلاف نظر نمایندگان مجلس ملی با نخست وزیر وبالآخره اعلام اخلال مجلس ملی (به نفع نخست وزیر) اویت ۷۵، قبول عضویت بحرین در شورای همکاری خلیج فارس ۸۱، فوت بر اثر سکته قلبی ۶ مارس ۹۹ (پس از ۳۷ سال حکومت).

خلیق یار، فضل حق : سیاستمدار افغانی، ت. ۱۹۳۴ در هرات، تج. دا. کابل.

اشتعال به خدمات دولتی در وزارت برنامه ریزی ۵۸-۶۰، خدمت در وزارت امور داخله ۶۲-۶۴، در وزارت ارتباطات (راه) ۶۶-۶۷، بازرس کل استان کابل، رئیس امور اداری وزارت دارایی ۶۹، استاندار استان «بغلان» ۷۱، معاون وزیر دارایی ۷۱-۷۲، معاون اول وزیر دارایی ۷۲-۷۳، مشاور وزیر در شورای وزیران و استاندار منطقه شمال غربی کشور ۷۹-۸۰، نخست وزیر افغانستان ۹۰-۹۲، دریافت نشان قهرمان جمهوری.

خلیل، عبدالله : سیاستمدار سودانی، ت. ۱۸۹۲، تج. در خارطوم (سودان).

خدمت در ارتش مصر ۱۰-۲۴، خدمت در نیروهای دفاعی سودان ۲۵-۴۴، ارتقا به درجه سرتیپی در ارتش، ع. موسس «حزب امت» و نیز مدیر کل آن ۴۵، ع. و رئیس مجلس قانونگذاری سودان ۴۸، ع. شورای اجرایی و وزیر کشاورزی، ع. کمیسیون متمم قانون اساسی، وزیر دفاع و خدمات عمومی ۵۶، نخست وزیر و وزیر دفاع ۵۸-۵۹.

خلیل، محمد کمال الدین : فارغ التحصیل حقوق، دیپلمات مصری، ت. در مصر، تج. عالی.

مدرس حقوق بین الملل و عمومی ۴۱-۵۶، مدیر کل اداره پژوهش وزارت امور خارجه جمهوری عربی متحده ۶۰-۵۶، وزیر مختار در لندن ۶۱-۶۴، مدیر کل اداره آمریکای شمالی وزارت امور خارجه ۶۴-۶۶، سفیر در اردن ۶۶-۶۸، سفیر در

سودان ۶۶-۷۱، معاون سیاسی وزارت امور خارجه سپتامبر ۷۱-۷۴، سفیر در بلژیک ۷۴-۷۴، ضمناً سفیر در جامعه اقتصادی اروپا ۷۴-۷۴.

آثار : کشورهای عرب و اتحادیه عرب (۲۶ج).

خلیل، مصطفی : ف. ل. علوم، دک. دانکدار، مهندس و سیاستمدار مصری، ت. ۱۸ نوامبر ۱۹۲۰، تج. دا. قاهره، و دا. «ایلینویز» آمریکا.

خدمت در راه آهن دولتی مصر ۴۱-۴۷، و ۵۱-۵۲، آموزش در راه آهن شیکاگو- میلواکی (آمریکا) ۴۷، مدرس مهندسی راه آهن و بزرگ راهها در دا. عین الشمس قاهره ۵۲، مشاور فنی کم. حمل و نقل شورای دائمی تولیدات ملی ۵۵، وزیر ارتباطات و حمل و نقل ۵۶-۶۴؛ وزیر صنایع، ذخایرمعدنی، و الکترونیک ۶۵-۶۶؛ معاون نخست وزیر ۶۴-۶۵، استعفا از کابینه دولت ۶۶، رئیس سازمان صدا و سیمای مصر ۷۰، مدیر کل کمیته مرکزی اتحادیه سوسیالیست عرب ۷۰-۷۶، نخست وزیر اکتبر ۷۷-۷۸، وزیر امور خارجه فوریه ۷۹-۸۰، معاون «حزب دموکراتیک ملی» ماه مه ۸۰، رئیس بانک بین المللی عرب در قاهره ۸۰-۸۰.

خمینی (ره)، آیت الله روح الله موسوی : درجه اجتهاد رهبر انقلاب اسلامی ایران، ت. ۲۲ سپتامبر ۱۹۰۲ (اول مهر ماه ۱۲۸۱ش). در شهر «خمین»، تج. عالی حوزه در ایران (قم)، و عراق.

ق. اق. : پدرشان «مصطفی موسوی» که یک روحانی بود تنها پنج ماه پس از تولد وی فوت کرد. روح الله خمینی پس از فوت پدر توسط مادرش «هاجر» و عمه اش «صحابه» بزرگ شد و هر دو آنان در سن پانزده سالگی ایشان فوت کردند.

ازدواج با دختر «آیت الله محمد ثقفی تهرانی» ۲۸، حاصل ازدواج مذکور دو پسر و سه دختر، پسر بزرگتر: سید مصطفی که بعداً به عراق (نجف) تبعید شد (پیرو فعالیتهای سیاسی ضد رژیم شاه) و بصورت مشکوک و نامشخصی در نجف فوت کرد ۲۳ اکتبر ۷۷، پسر کوچکتر: سید احمد در دیبرستان عموی تحصیل کرد و سپس در حوزه علمیه قم به تحصیلات مذهبی پرداخت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، سید

با حضور حدود سه میلیون نفر ۴ سپتامبر ۷۸ (۱۳) شهریور ۱۳۵۷، واقعه ۱۷ شهریور در میدان زاله تهران و کشته و مجروح شدن تعداد زیادی ازتظاهرکنندگان (واقعه جمعه سیاه یا خونین) ۸ سپتامبر ۷۸، تغییر محل تعیید و عزیمت از عراق به مرز کویت و عدم پذیرش ایشان توسط دولت کویت ۲۳ اکتبر ۷۸ (۱۱ مهر ۱۳۵۷)، عزیمت از عراق به فرانسه (پاریس) و زندگی در روستای «نوبل لوشاو» ۴ اکتبر ۷۸، خروج شاه و فرخ از ایران ۱۶ ژانویه ۷۹ (۲۶ دی ماه ۱۳۵۷)، بازگشت آیت الله خمینی از یک دوران تبعید ۱۵ ساله (از پاریس) به ایران اول فوریه ۷۹ (۱۲ بهمن ۱۳۵۷)، ایراد اولین سخنرانی تاریخی خود پس از ورود به وطن در گورستان «بهشت زهراء» اول فوریه ۷۹، انتصاب مهندس مهدی بازرگان (رهبر نهضت آزادی ایران) به عنوان نخست وزیر دولت موقت انقلابی ایران ۶ فوریه ۷۹، شکسته شدن حکومت نظامی به فرمان ایشان ۱۰ فوریه ۷۹، پیروزی انقلاب اسلامی ایران و سقوط نظام شاهنشاهی به رهبری ایشان ۱۱ فوریه ۷۹ (۲۲ بهمن ۱۳۵۷).

ب. اق. : انجام همه پرسی نظام «جمهوری اسلامی ایران» و تایید نظام جدید اول آوریل ۷۹، اعلام لغو کاپیتولاسیون در ایران ۱۳ ماه مه ۷۹، برگزاری انتخابات مجلس خبرگان ۳ اوت ۷۹، گشایش مجلس خبرگان (موسسان) جهت بررسی قانون اساسی ۱۹ اوت ۷۹، انجام اولین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی ۸ نوامبر ۷۹، همه پرسی تصویب قانون اساسی ۱.۱.۱.۳ دسامبر ۷۹، اشغال سفارت آمریکا در ایران توسط «دانشجویان پیرو خط امام» به دلیل فعالیت‌های جاسوسی آن علیه منافع ایران و خطاب اقدام مذکور به عنوان «انقلاب دوم» ایران از سوی رهبر انقلاب ۴ نوامبر ۷۹ (آبان ۱۳۵۸). استعفای دولت بازرگان پیرو اشغال سفارت آمریکا و گروگان گیری کارکنان آن ۷ نوامبر ۷۹، تعیین فقهای اولین دوره شورای نگهبان قانون اساسی از سوی رهبر انقلاب ۲۰ فوریه ۸۰، قطع رابطه سیاسی ایران و آمریکا (از سوی آمریکا) ۹ آوریل ۸۰، انجام انتخابات اولین دوره ریاست جمهوری ایران ۲۲ ژانویه ۸۰، خلع «ابوالحسن بنی صدر» (اولین رئیس جمهوری منتخب مردم ایران پس از انقلاب اسلامی) از قدرت که «انقلاب سوم» لقب گرفت ۲۳ ژوئن ۸۱، شروع جنگ عراق علیه ایران ۲۲ سپتامبر ۸۰، انجام انتخابات اولین دوره مجلس خبرگان مندرج در قانون اساسی ۱۰ دسامبر ۸۲،

احمد نقش سیار فعالی در صحنه سیاست و تحولات ایران پس از انقلاب ایقا کرد، فوت مارس ۹۵.

به عنوان اولین حرکت مذهبی - سیاسی : نگارش کتاب «کشف الاسرار» به عنوان جوابیه کتاب «اسرار هزار ساله» نوشته احمد کسری (مورخ و پژوهشگر) ۴۱، ابراز مخالفت شدید با تصویب لایحه انجمان‌های ایالتی و ولایتی مصوب هیات وزیران و ارسال تلگراف اعتراض به شاه و خواستار لغو تصویب نامه مذکور ۹ اکتبر ۶۲، ارسال تلگراف مشابهی برای امیر اسد الله علم نخست وزیر وقت ۶ نوامبر ۶۲، اعلام لغو تصویب نامه مذکور از سوی علم نخست وزیر ۲۹ نوامبر ۶۲، انتشار اعلامیه تحریم نظر خواهی عمومی از مردم راجع به انقلاب سفید شاه ۲۲ ژانویه ۶۲، ایراد یک نطق آتشین و تند در مدرسه فیضیه قم علیه شاه ۳ ژوئن ۶۳، پس از قیام گستردگی خردادر ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ (۵ ژوئن ۱۳۴۲) دستگیری ایشان در قم و انتقال به تهران ژوئن ۶۳، آزادی از زندان و تحت نظر ماموران امنیتی کشور دوم اوت ۶۳، بازگشت به قم و منزل شخصی ۷ آوریل ۶۴، تصویب قانون کاپیتولاسیون (ماده واحده منضم به قرارداد وین) توسط مجلس شورای ملی ۱۳ اکتبر ۶۴، و سپس ایراد نطق افساگرانه تاریخی و شدید اللحن ایشان درباره مخالفت با کاپیتولاسیون و سیاستهای شاه و آمریکا و اسراپیل در ایران (در شهر قم ایراد شد) ۲۶ اکتبر ۶۴، دستگیری ایشان توسط ماموران ساواک و تبعید به ترکیه (شهر «پورسا» واقع در ۴۶ کیلومتری غرب آنکارا نزدیک دریای مرمره) ۴ نوامبر ۶۴ (آبان ۱۳۴۳)، ضمناً دستگیری حاج سید مصطفی خمینی در قم و انتقال به زندان قزل قلعه تهران ۴ نوامبر ۶۴، تبعید محل تبعید ایشان از ترکیه به عراق ۴، فوت حاج سید مصطفی خمینی پسر بزرگ ایشان در شهر کربلا (عراق) ۲۲ اکتبر ۷۷ (اول آبان ۱۳۵۶) (بر اساس یک فرضیه محتمل، ساواک عامل قتل وی بوده است)، قیام خونین قم ۹ ژانویه ۷۸ (۱۹ دی ماه ۱۳۵۶) (پیرو انتشار مقاله : «ارتجاع سرخ و سیاه در ایران» که در آن به آیت الله روح الله خمینی اهانت شده بود ۸ ژانویه ۷۷)، تظاهرات گستردگی و شورش شهر تبریز ۲۲ - ۱۸ فوریه ۷۸، فاجعه هولناک و ضد انسانی آتش زدن سینماهای آبادان بوسیله عوامل مشکوک و نامعلوم و سوختن حدود ۴۰۰ نفر در آن حادثه ۱۹ اوت ۷۸، انجام اولین و بزرگترین راهپیمایی و تظاهرات مردم ایران در تهران و شهرستانها پس از برگزاری مراسم نماز عید فطر

گشايش اولين دوره مجلس خبرگان ۱۲ ژوئيه ۸۳، اعلام انحلال حزب جمهوري اسلامي (به عنوان تنها حزب سياسي مشكل موجود) ۳ ماه مه ۸۷، صدور حكم اسلامي مبنی بر ارتداد «سلمان رشدی» نويسنده انگلیسي (هندي تبار) کتاب توهين آمير آيات شيطاني ۱۵ فوريه ۸۷، طرح «ولايت مطلقه فقيه» در رابطه با حدود اختيارات رهبر در خلال يكى از سخنرانيهایشان ۷ ژانويه ۸۸، پذيرش قطعنامه ۵۹۸ شوراي امنيت سازمان ملل (راجع به لزوم پايان جنگ ايران و عراق و برقراری آتش بس ميان طرفين جنگ) با اعلام رسمي ايشان ۱۸ ژوئيه ۸۸ (۲۷ تير ماه ۱۳۶۷)، اعلام پذيرش قرار داد ۱۹۷۵ الجزائر (منعقده ميان ايران و عراق در زمان محمد رضا پهلوی) از سوی عراق ۱۵ اوت ۸۸، آغاز آتش بس رسمي در جنگ ايران و عراق ۲۰ اوت ۸۸، فوت پپرو بيماري و عمل جراحی ۴ ژوئن ۸۹.

آثار : كشف الاسرار ۴۱، حکومت اسلامی (يا : نامه اي از امام موسوي کاشف الغطاء : ولايت فقيه) ۷۰، رساله توضيح المسائل، در جستجوی راه از کلام امام، از بيانات و اعلاميه هاي امام خميني از سال ۱۳۴۱ تا ۱۳۶۱ (۲۲ ج ۲۲) ۸۲، مصاحبه با امام ۷۸، خطبه هاي تاريخي و انقلابي امام خميني ۷۸، پيام انقلاب : مجموعة پيام ها، سخنرانيهها، مصاحبه ها، حکم ها و ... امام خميني (ج) ۸۱، امام در برابر صهيونيسم : مجموعة ديدگاهها و سخنان امام درباره رژيم اشغالگر قدس ۸۲، امام و روحانيت : مجموعة سخنان و ديدگاههاي امام خميني درباره روحانيت ۸۳، طليعه انقلاب اسلامي : مصاحبه هاي امام خميني در نجف، پاريس و قم (ج) ۸۲، جنگ و جهاد ۸۴، نامه امام خميني به گورباچف و شرح نامه ۹۴، وصيت نامه الهي - سياسي بنيانگذار جمهوري اسلامي ايران ۹۴.

خوري، پير : مهندس معمار، سياستمدار و معمار لبنانی، ت. ۱۹۲۹ در «متن» (برادرزاده بشاره خوري) اولين رئيس جمهوري لبنان).

انجام فعالیت هاي معماري و ساختمان سازی؛ وزیر خدمات عمومي، حمل و نقل و کشاورزی ۸۲-۸۴.

الخوري، سهيل فارس يعقوب : دک. حقوق، حقوقدان و سياستمدار سوری، ت. در سوريا (پسر فارس يعقوب الخوري

عمومی، نم. ویژه ریاست جمهوری مصر ۶۴-۷۵؛ نم. مصر در سازمان ملل، اتحادیه عرب و کنفرانس‌های متعدد کشورهای عربی؛ نم. یونیسف در کشورهای عرب ۷۵-۷۶، میانجی اتحادیه عرب در بحران لبنان ۷۶-۷۷، رئیس اج. مصری عقب ماندگان ذهنی، رئیس اج. رفاهی معلولین و عقب ماندگان، دریافت نشانهای متعدد خارجی.

آثار: مسئله فلسطین، سینا، سیاست امپریالیسم و صهیونیسم در قبال فلسطین در خلال نیمه اول قرن بیستم، و تعدادی گزارش‌های پژوهشی راجع به فلسطین.

الخیال، عبدالله عبد العزیز: سیاستمدار و دیبلمات سعودی، ت. ۱۹۱۳ در ریاض، تج. در دا. فواد اول قاهره. رئیس دفتر وزیر امور خارجه (شاهزاده فیصل)، ۳۲، مدیر کل مدارس شرق عربستان سعودی و مدیر مدرسه مرکزی شاهزادگان سعودی ۴۱، دبیر دوم سفارت سعودی در بغداد ۴۳، دبیر اول و کاردار ۴۵، سفیر در عراق ۴۷-۵۵، خدمت در نم. دائمی سعودی در سازمان ملل ۵۷-۵۵، سفیر در آمریکا ۵۵-۶۳، همزمان وزیر مختار در مکزیکو ۵۶-۶۰، بعداً سفیر ۶۰-۶۳، رئیس مرکز اسلامی در واشنگتن دی.سی. و وین ۵۶-۶۸، رئیس اداره خدمات عمومی ۶۴، بعداً سفیر در امارات عربی متحده، بازنشسته، دریافت نشان لیاقت از مصر و سوریه.

خوری، عسّام: فارغ التحصیل حقوق، حقوقدان و سیاستمدار لبنانی، ت. ۴ سپتامبر ۱۹۳۴ در بیروت.

رئیس کانون وکلای بیروت ۸۱-۸۲، رئیس کانون حقوقدانان لبنان؛ وزیر دفاع، آموزش و پرورش، و هنر لبنان ۸۲-۸۴.

آثار: انتشار تعداد زیادی مقاله راجع به مسائل سیاسی، حقوقی و غیره.

الخوری، فارس: فارغ التحصیل حقوق، حقوقدان و سیاستمدار سوری، ت. ۱۸۷۹ در لبنان (بعداً کسب تابعیت سوریه).

تدريس در دانشگاه بیروت، انجام وکالت حقوقی در بیروت، اس. دانشکده حقوق دمشق، انجام فعالیت‌های سیاسی بر علیه ترکان عثمانی و سپس فرانسویها، ع. «مجلس مبعوثان» در دوران حکومت عثمانی‌ها، بازداشت و زندانی در دوران انقلاب عربی به رهبری شریف حسین ۱۶-۱۷، در «بلوک ملی»، رئیس مجلس نمایندگان سوریه، نخست وزیر سوریه، شرکت در کنفرانس سان فرانسیسکو (در آمریکا)، مشارکت در تدوین اساسنامه «اتحادیه عرب» ۴۵، رئیس مجمع عمومی سازمان ملل متحد ۴۷، فوت ۶۲.

خوشکیش، یوسف: بانکدار ایرانی، ت. ۱۹۰۶ در تهران، تج. دا. سورین پاریس.

خدمت در بانک ملی ایران ۳۴-۳۹، معاون اداره کارگزینی و تشکیلات بانک ۳۶-۳۸، مدیر اداره تدارکات بانک ۳۸-۳۹، ع. هیات اعزامی ایران به اروپا از سوی وزارت دارایی ۴۰-۴۴، معاون بانک سپه ۴۵-۶۱، رئیس بانک ملی ایران ۶۱-۷۷، رئیس کل بانک مرکزی ایران ۷۷-۷۹.

الخلوی، حسن صبری: دیبلمات مصری، ت. ۲۵ فوریه ۱۹۲۲ در طنطا، تج. دا. قاهره، و دانشکده‌های نظامی و س tad. شرکت در جنگ فلسطین ۴۸، اس. و افسر ارشد «موسسه مطالعات»، تأسیس دانشکده پیاده نظام سوریه ۵۷، مدیر اداره امور فلسطین در دفتر ریاست جمهوری، مدیر اداره امور

۵

پاریس ۱۹، انجام ماموریت‌های متعدد غیر رسمی دیپلماتیک بین دو جنگ جهانی و نیز پس از واقعه «پرل هاربور» در خلال ج. ج. ۲۰، ضمانتاً مسافت به لندن و انجام مذاکرات مهمی راجع به مسئله امنیت پس از پایان جنگ ۴۴، مشارکت در تهییه و تنظیم پیش نویس «منتشر ملل متحده» ۴۵، ع. هیات نم. آمریکا در سازمان ملل در سالهای ۴۶ و ۴۷ و ۵۰، انتخاب از سوی هاری ترومن (رئیس جمهوری وقت آمریکا) برای انجام مذاکرات مربوط به «قرارداد صلح سانفرانسیسکو با ژاپن» (با مرتبه سفیری) سپتمبر ۵۱، وزیر امور خارجه آمریکا رانویه ۵۳-۵۶ (در دوران ریاست جمهوری آیزنهاور)، ع. حزب جمهوریخواه، در رابطه با خطر تفوّد و تهاجم احتمالی شوروی (بویژه در خاورمیانه) اعتقاد به تشکیل اتحادیه‌ها و پیمانهای دفاعی-امنیتی منطقه‌ای داشت، در همین رابطه‌وى نقش بسیار مهمی در طرح و تشکیل «پیمان بغداد» به عنوان یک پیمان نظامی-امنیتی در خاورمیانه داشت، ۵۵، ضمانتاً همان سیاست وی منجر به توسعه سازمان نظامی «ناتو» و سایر ارگان‌های دفاعی-نظامی بین المللی گردید؛ پس از اقدام ملی کردن کانال سوئز توسط جمال عبدالناصر (در ۲۶ ژوییه ۱۹۵۶) و پیرو آن حمله سه جانبه اسرائیل، فرانسه، و انگلستان به

داعوق. احمد بی: مهندس، دیپلمات و سیاستمدار لبنانی، ت. ۱۸۹۳، تح. در فرانسه. انجام فعالیت‌های مهندسی ۱۵-۱۹، انجام ماموریت فنی برای شریف حسین حکمران حجاز ۱۹-۲۰، انجام امور مشاور فنی ۲۰-۲۷، انجام فعالیت‌های مدیریت ۲۷-۴۰، نخست وزیر ۴۱ و ۴۲ و ماه مه-اوت ۶۰، رئیس کنگره ملی لبنان ۴۳، سفیر در فرانسه ۴۴-۵۸، سفیر در اسپانیا، رئیس هیأت اعزامی به آمریکا، آمریکای جنوبی و آفریقا، نم. لبنان در اتحادیه عرب، ع. هیات اعزامی به سازمان ملل و یونسکو ۴۴-۵۸، رئیس شورای مدیران بانک‌ها و موسسات ۶۰، رئیس گروههای اعزامی لبنان به کشورهای خارجی ۶۰، نخست وزیر لبنان ۶۰، رئیس برنامه‌های شرقی رادیو ۷۳-، دریافت تعداد زیادی مدال از لبنان و کشورهای خارجی.

دالس، جان فاستر^۱: ل. حقوق، سیاستمدار آمریکایی، ت. ۱۸۸۸ در واشنگتن دی. سی.، تح. دا. پرینستون. انجام خدمات حقوقی در شرکت معتبر «سالیوان و کرامول» وال استریت، ع. هیات نم. آمریکا در کنفرانس صلح

داود، ژنرال محمد : نظامی (سرلشگر) و سیاستمدار افغانی، ت. ۱۸، ژوئیه ۱۹۰۹ (پسر عمومی محمد ظاهر شاه، پادشاه سابق افغانستان)، تج. کالج «جبیه» در کابل، دبیرستان نظام کابل و فرانسه.

فرماندار قندهار ۳۲، فرماندار و فرمانده کل ایالات شرقی کشور ۳۴، فرمانده کل نیروهای مرکزی و مدارس نظامی افغانستان ۳۷، سرکوب قیام سال ۱۹۴۵، نخست وزیر افغانستان ۵۳-۶۳، هم‌مان وزیر دفاع و کشور، رهبری کودتای نظامی علیه محمد ظاهر شاه (پادشاه وقت افغانستان) ۱۷ ژوئیه ۷۳، رئیس جمهوری و نخست وزیر «جمهوری افغانستان» ژوئیه ۷۳-۷۷، هم‌مان وزیر دفاع تا ۷۷، و نیز وزیر امور خارجه تا ۷۷-۷۷، ترتیب تنظیم و تصویب قانون اساسی جدید کشور فوریه ۷۷، سپس انتخاب به عنوان رئیس جمهوری افغانستان بوسیله مجلس به مدت شش سال ۷۷؛ پس از انجام تظاهرات چپ گرایان در کابل علیه حکومت وی، اعمال شدت عمل در برابر احزاب مخالف و بیویه احزاب چپ و دستور دستگیری رهبران احزاب مخالف و تصفیه افسران ارش آوریل ۷۸؛ کودتای نظامی علیه حکومت وی به رهبری «نور محمد تره کی» و کشته شدن او و تعداد زیادی از افراد خانواده اش در جریان کودتای ماه مه ۷۸.

دایان، ژنرال موشه : ل. حقوق، نظامی و سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۲ ماه مه ۱۹۱۵ در فلسطین، تج. دبیرستان کشاورزی، مد. حقوق و اقتصاد دا. عبری تل آویو، و دانشکده ستاد کمبلی در انگلستان.

آموزش های ویژه در نیروهای شبه نظامی «هاگانا»، ۲۹، فرماندهی عملیات تروریستی، چریکی و خرابکاری علیه فلسطینی ها ۳۷، زندانی شدن توسط انگلیسی ها پس از اعلام غیرقانونی شدن سازمان هاگانا ۳۹، آزاد شدن از زندان و بعداً طی دوره آموزش جاسوسی و اطلاعاتی در سوریه ۴۱، دریافت درجه سرهنگی پس از سال ۴۵، (قبل از تشکیل اسرائیل) مشارکت در طراحی و رهبری جنگ با اعراب در جنگ اول اعراب و اسرائیل ۴۸-۴۹، ارتقا به درجه ژنرال و فرماندهی ناحیه جنوب ۵۰، فرمانده ناحیه شمال ۵۱، رئیس ستاد ارش ۵۲-۵۳، وزیر کشاورزی ۵۹-۶۴، وزیر دفاع ۶۷-۷۴، وزیر امور خارجه ژوئن ۷۷-اکتبر ۷۹ (استعفا پیرو تهاجم نظامی اسرائیل به جنوب

صرفو اشغال نظامی کانال سوئز، از حملات آنان پشتیبانی نکرد ۵۶، ایفای نقش عمده در تدوین و صورتیندی «دکترین آیزنهاور» ۵۷، دالس اعتقاد داشت که به جای پیروی از افکار عمومی باید آن را طبق میل خود رهبری و هدایت کرد؛ مبتلا شدن به سلطان مغز (بیش از یک سال تا زمان فوتش)، استعفا با خاطر کسالت ۱۸ آوریل ۵۹، فوت ۲۴ ماه مه ۵۹.

۱- Dulles, John Foster

دانشور، سیمین: دک. ادبیات فارسی، فوق دک. درزیبایی شناسی، داستان نویس و استاد ایرانی، ت. ۱۹۲۱ در شیراز (استان فارس)، تج. دا. تهران، دا. استانفورد کالیفرنیا.

ازدواج با جلال آل احمد (نویسنده معروف معاصر ایران- فوت ۶۹) ۵۰، نگارش مقاله و داستانهای کوتاه و چاپ در روزنامه «کیهان»، ماهنامه «امید» و هفته نامه «مهرگان» اوائل دهه ۵۰، انتشار نشریه «نقش و نگار»، ع. هیات تحریریه ماهنامه «كتاب ماه» و ماهنامه «کیهان ماه»، «علم و زندگی»، تدریس زیبایی شناسی در هنرستان موسیقی تهران و دن. هنرهای زیبا، تدریس باستان شناسی و تاریخ هنر در دا. تهران، داستان «سووشن» «دانشور جزء پر فروش ترین کتابهای داستان معاصر ایران محسوب میشود که به چند زبان خارجی واز جمله انگلیسی و روسی نیز ترجمه و منتشر شده است، مجموعه داستانهای کوتاه وی به زبان انگلیسی تحت عنوان «تاتر دانشور» در سال ۸۹ منتشر شده است.

گزیده آثار : داستانها: آتش خاموش ۴۸، سووشن ۶۹، ماه عسل آفتایی، مجموعه داستانهای کوتاه: به چه کسی سلام خواهم کرد؟ ۸۰، شهری چون بهشت ۶۲. ترجمه ها: بثایرس (نوشته آرتو شنیتسler) ۵۴، داغ نسگ (نوشته ناتانیل هاثورن) ۵۵،

کمدی انسانی، پیک مرگ و زندگی (نوشته ویلیام سارویان) ۵۴؛ همراه آفتاب، افسانه ها و داستانهای ملی کشورها (نوشته هارولد کورلند) ۵۸، دشمنان (آتوان چخوف) ۵۲، شری اور کارد (نوشته آتوان چخوف) ۶۴. دیگر آثار: غروب جلال ۸۱.

لبنان و کاهش اعتیار لیکود)، ع. سابق حزب «ماپای»، انتخاب به عنوان نماینده کنست (مجلس اسرائیل) ۵۹ و ۶۰ و ۶۱ و ۷۲ و ۷۳، ع. حزب «ماپای» تاسال ۶۴، ع. حزب «رافی» تاسال ۶۸، ع. حزب کارگ تاسال ۷۷، فعالیت سیاسی در قالب ع. در حزب لیکود رژیون ۷۷-۸۱، فوت ۸۱.

آشلار: خاطرات جنگ سینا ۶۶، میاها داشا (عربی)، یاهیم اهریم (عربی) ۶۹، داستان زندگی من ۷۶، زندگی با کتاب مقدس ۷۸، عبور از مانع: یک گزارش شخصی از مذاکرات صلح مصر ۸۱، اسرائیل: برنامه ملی در حال تغییر ۸۶ (تالیف مشترک با «الف. شوایتزر»).

درویش، محمود: شاعر و مبارز فلسطینی، ت. ۱۹۴۱ نزدیک «عکا»، تج. دوره متوسطه.

اجام فعالیت‌های چریکی در جبهه آزادی بخش فلسطین از زمان جنگ سینا-سوئز ۵۶، فعالیت‌های روزنامه نگاری و سپس بازداشت و زندانی شدن در سالهای ۶۱، ۶۵، ۶۷، ۶۸، ۶۹، زندگی در حیفا رژیون ۷۶، دبیر ماهنامه «الجديد»، زندگی در دمشق و بیروت، رئیس اتحادیه شاعران عرب ۸۲، ع. کت. اجرایی ساف (استعفا در اوت ۹۳).

آثار: مولف و نویسنده مطالعات گوناگون و مجموعه اشعار از جمله: نهایت اللیل (بیان شب) (به عربی) ۶۷، پرنده بدون پروبال (به زبان فرانسه) ۶۰، برگهای درخت زیتون (به زبان فرانسه) ۶۴، عاشق فلسطین (به زبان فرانسه) ۶۶، وغیره.

درویش، مصطفی: دیبل سیاست و اقتصاد، دیبل حقوق عمومی، منتقد (فیلم) مصری، ت. ۱۹۲۸ در قاهره، تج. دن. حقوق دا. قاهره.

مشاور شورای دولتی، رئیس بازبینی و سانسور هنرها ۶۲ و ۶۶-۶۸، داور رسمی هنری ۶۹-۷۲.

دریس، رشید: روزنامه نگار و دیبلمات تونسی، ت. ۲۷ رانویه ۱۹۱۷، تج. کا. صدیقی در تونس.

پیوستن به حزب نئودستور ۳۴، روزنامه نگار تبعیدی در قاهره، و همراه با حبیب بورقیب (رئیس جمهوری سابق تونس)، ع. موسس سازمان مغرب عربی ۴۶-۵۲، بازگشت به تونس ۵۵.

تعدادی طرح های هیدرولکتریک ۴۵-۵۲، رئیس اداره سدها، مدیر کل امور کنترل آبها ۵۴-۵۵، دریافت اولین بورس ویژه مطالعاتی «آیزنهاور» در کشور آمریکا ۵۵، مدیر اداره دولتی هیدرولکتریک ۵۵-۶۰، مدرس مهندسی در دا. فنی خاورمیانه ۶۴-۶۵، اشتغال به فعالیتهای خصوصی ۶۱-۶۵ (به عنوان مشاور شرکت موریسون نادسن)، رئیس حزب عدالت ۶۴-۸۱، رئیس حزب راه مستقیم ۸۷-۸۸، معاون نخست وزیر فوریه - اکتبر ۶۵، نخست وزیر در سه دوره اکتبر ۶۵-۷۱ (استعفا)، و نیز ۷۵-۷۷، وزوئیه - دسامبر ۷۷، و نومبر ۷۹- سپتامبر ۸۰، و نومبر ۹۱- ماه مه ۹۳ (برای هفتمین دوره)، بازداشت پس از کودتای سپتامبر ۱۹۸۰ ژرال «کنان اورن» (و پیرو آن انحلال همه احزاب سیاسی)، آزادی از زندان اکتبر ۸۰، بازداشت مجدد در دوران حکومت ژرال کنان اورن ژوئن - سپتامبر ۸۲، آزادی از زندان سپتامبر ۸۳، رئیس جمهوری ترکیه ۱۶ ماه مه ۹۳-۱۶ ماه مه ۲۰۰۰ (جانشین وی: احمد نجات سر).
آثار: هدف بزرگ دمیول: به سوی یک قرارداد اجتماعی جدید ۷۴، ترکیه بزرگ ۷۵، قانون اساسی و اداره کشور ۷۷.

دیکشا، رئوف: حقوقدان قبرسی، ت. ۲۷ ژانویه ۱۹۲۴، تج. مو. لینکلن در لندن.
متوجه دادگاه، کارمند دادگاه و معلم تا سال ۴۳، وکیل دادگستری ۴۷، انجام وکالت حقوقی در نیکوزیا ۴۷-۴۹، ع. مجلس مشورتی تحت نظر حکومت استعماری قبرس (انگلستان) ۴۸، همچنین ع. کمیته امور ترک ها ۴۹-۴۸، مشاور و وکیل در اداره دادستانی ۴۹-۵۳، مشاور و وکیل ارشد در اداره مذکور ۵۳-۵۶، مشاور حقوقی دولت ۵۶-۵۷، ریاست فدراسیون انجمنهای ترک - قبرسی ۵۷-۵۶، ع. هیات ترک - قبرسی کنفرانس استقلال قبرس در لندن ۵۹، نم. اعزامی به کنفرانس ابعاد نظامی قرارداد پایه گذاری ۵۹، رئیس هیات ترک - قبرسی کمیته قانون گذاری ۵۹-۶۰، رئیس شورای حکومت منطقه ای ترک ها ۶۰-۶۲ و ۶۸-۶۲، رئیس هیات اعزامی به کنفرانس قبرس در لندن ۶۳، ضمناً شرکت در جلسه شورای امنیت سازمان ملل ۶۴، اعلام منع بازگشت به قبرس از سوی هیات حاکمه یونانیهای قبرسی ۶۴، تبعید به ترکیه ۶۴-۶۷، بازداشت شدن پس از بازگشت مخفیانه به قبرس ۶۷، تبعید به ترکیه ۶۷-۶۸.

نظمی ماه مه ۴۶، سفیر ایران در مصر دسامبر ۴۸- ماه مه ۵۱، وزیر مشاور در کابینه اول حسین علاء ۵۱ ساتور انتخابی از تهران مارس ۵۴-۵۵، سفیر ایران در لبنان فوریه ۶۲- دسامبر ۶۳، ساتور انتصابی (از سوی شاه) ۶۳، علی دشتی از نظر سیاسی نقش مهمی در به قدرت رسیدن سلسله پهلوی و ادامه حکومت آنان داشته است.

آثار: ترجمه آنگلوساکسون (تالیف ادمون) ۲۲، ترجمه نوامیس روحیه تطور ممل (تالیف گوستا ولویون) ۲۲، ایام محبس (مجموعه یادداشت‌های ایام زندان وی) ۲۴، ترجمه اعتماد به نفس (نوشته سموئیل اسمایزل) ۲۶، فتنه (مجموعه یازده داستان) ۲۶: ۲، جادو (مجموعه سه داستان) ۲: ۲، ۵۴، هندو (مجموعه سه داستان) ۵۴، سایه (منتخبه از مقاله‌های غیر سیاسی) ۴۶، سیری در دیوان شمس تبریزی، شاعری در آشنا (حکایت شیروانی)، دمی با خیام ۶۵ (ترجمه متن به انگلیسی توسط «ال. بی. الول ساتن» و انتشار در سال ۱۹۷۱ در لندن)، قلمرو سعدی مارس ۶۰، نقشی از حافظ فوریه ۵۷، پنجاه و پنج ۷۵، آثار و مقاله‌های دیگر.

دکاک، نصوح: ل. حقوق، مدیر مالی سوری، ت. ۱۹۱۶ در دمشق، تج. دا. دمشق.
رئیس اداره تجارت خارجی در وزارت اقتصاد ۴۷-۵۰، مدیر کل امور اقتصادی ۵۱-۵۹، رئیس هیات مدیره و مدیر عامل بانک صنعتی ۵۹-۶۲، مدیر کل وزارت کار و امور اجتماعی ۶۲-۶۳، رئیس هیات مدیره پول و اعتبار ۷۱-۷۸، رئیس کل بانک مرکزی سوریه ۷۱-۷۸، رئیس کل موقت صندوق بین المللی پول و صندوق عرب برای توسعه اقتصادی و اجتماعی، ع. هیات مدیره بانک عرب - اروبا.

دمیول، سلیمان: ل. مهندسی هیدرولیک، مهندس و سیاستمدار ترک، ت. ۱۹۲۴ در ایالت «اسپارتا»، تج. دا. فنی استانبول.

مهندس فارغ التحصیل و سپس اشتغال به فعالیتهای مهندسی در آمریکا ۴۹-۵۱ و ۵۴-۵۵، همکاری با مدیر کل مطالعات انرژی الکتریک در آنکارا ۵۰-۵۲، مسئولیت اجرای

معاون رئیس جمهوری هیات حاکمه کشور ترک - قبرسی ۶۸ - ۷۳، رئیس جمهوری ۷۳ - ۷۵، سخنگوی رسمی هیات ترک - قبرسی در مذاکرات بین المللی ۶۸ - ۷۶، معاون رئیس جمهوری قبرس ۷۳ - انتساب به عنوان رئیس جمهوری کشور فدرال ترک - قبرس ۷۵ - ۸۲، رئیس جمهوری «جمهوری ترک قبرس شمالی» ۸۲ - ۹۵، انتخاب به عنوان رئیس جمهوری بخش ترک نشین شمال قبرس آوریل ۹۵ - ۲۰۰۰، انتخاب مجدد (دوره سوم انتخابی) در سمت قبلی ۲۴ آوریل ۲۰۰۰ - .

آثار رازهای خوشبختی ۴۲، جهنم بدون آتش ۴۴، راهنمای مسائل جنایی ۵۵، پنج دقیقه به دوازده ۶۶، طرح «آگریتاس» ۷۲، گفتمانی کوتاه راجع به قبرس ۷۲، مستله قبرس ۷۳، گفتمانی با جوان ۸۱، مثلث قبرس ۸۲.

دوائی فر، پرویز : ل. زبان و ادبیات انگلیسی، منتقد سینما و نویسنده ایرانی، تج. دا. تهران.

شروع فعالیت های روزنامه نگاری و همکاری با هفته نامه «روشنفکر» ۵۱، همکاری مطبوعاتی و نگارش مقاله در هفته نامه های «ستاره سینما»، «فردوسي»، «زن روز» (ویژه بانوان)، «بامشاد» و «سپید و سیاه»؛ دبیر اجرایی «فستیوال بین المللی فیلمهای کودکان و نوجوانان تهران» از سوی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان ۷۱ - ۷۲، مهاجرت به کشور چکسلواکی ۷۵، داور فستیوال جهانی فیلم «کارلوی واری» (چکسلواکی) ۷۶. دوائی فر یکی از منتقدان معروف ایرانی سینما به شمار می آید، به ویژه نوشه های نقد گونه و تلاش هایش برای معرفی آثار «آلفرد هیچکاک» به بینندگان سینمای ایران قابل توجه است.

آثار : کتابها: فرهنگ اصلاحات سینما ۸۵، باع (دادستان های کوتاه) ۸۱. سناپیوهای پروانه (کارگردان: الخاص، ساخته ۶۴، نمایش ۶۸)، هنگامه (خاچیکیان، ۶۸). کارگردانی فیلم: Cock - a - doodle - do (در چکسلواکی، ۸۵).

دولایی‌بی، معروف : استاد و حقوقدان سوری، ت. ۱۹۰۷، تج. در حلب، دمشق، و دانشگاه پاریس (فرانسه). قاضی دادگاه استیناف حلب ۳۹ - ۳۵، استاد حقوق در دن. حقوق دا. دمشق ۴۷، وزیر اقتصاد ملی ۴۹ - ۵۰، رئیس

کانون وکلای سوریه ۱، نخست وزیر و وزیر دفاع ۵۱، وزیر دفاع ۵۴، نخست وزیر ۶۱ - ۶۲، ع. شورای اداری کنگره جهانی مسلمانان ۶۶، زندگی در عربستان سعودی ۶۶ - .

آثار : قضاؤ و داوری برمبنای حقوق اسلامی ۴۱، مقدمه ای بر حقوق رومی ۴۷، مقدمه ای بر علم منابع حقوق اسلامی ۴۹، خلاصه حقوق رومی (ج) ۲۰، تاریخ عمومی علم حقوق ۶۱ - .

الدوري. عزت ابراهيم خليل ← ابراهيم، عزت خليل الدوري

دوستروفسکی، اسراییل : دک. شیمی، دانشمند اتمی اسراییلی، ت. ۱۹۱۸ در اودسا (اتحاد جماهیر شوروی)، تج. دانشگاه کا. لندن.

انجام پژوهش‌های علمی در دا. کالج لندن ۴۰ - ۴۳، مدرس شیمی در دا. کا. ویزل شمالي ۴۳ - ۴۸، عضو وابسته مو. علوم وايزمن ۴۸، رئیس واحد پژوهش‌های ایزوتوپ مو. وايزمن ۴۸ - ۵۷، ع. کمیسیون انرژی اتمی اسراییل و مدیر اول پژوهشی ۵۷ - ۵۳، رئیس شورای ملی پژوهش و توسعه ۵۹ - ۶۱، دانشمند ارشد آزمایشگاه ملی «بروک هاون» در آمریکا ۶۱ - ۶۴، مدیر کل کمیسیون انرژی اتمی اسراییل ۶۵ - ۶۵، معاون مو. وايزمن ۶۱ - ۷۱، رئیس مو. ۷۱ - ۷۲، وزیر دفاع اسراییل ۷۲ - ۷۵، دریافت مдал از انگلستان ۴۴، دریافت جایزه وايزمن از اسراییل ۵۲ - . دریافت درجه دک. افتخاری از دا. تل آویو ۷۲ - .

دوشالت، آموس : دک. علوم (فیزیک)، فیزیک دان اسراییلی، ت. ۲۹ سپتامبر ۱۹۲۶، تج. دا. عبری بیت المقدس، و موسسه تکنولوژی فدراسیون سویس (زوریخ).

دستیار پژوهشی در دا. پرینسیون ۵۲، دستیار پژوهشی در موسسه تکنولوژی ماساچوست ۵۳، رئیس گروه فیزیک هسته ای موسسه وايزمن در اسراییل ۵۴ - ۶۴، رئیس کت. علمی و مدیر اداری موسسه وايزمن ۶۱، مدیر امور علمی موسسه مذکور ۶۱ - ۶۳، ع. کمیسیون انرژی اتمی اسراییل ۵۵ - ۵۷، رئیس اح. فیزیک اسراییل ۵۷، ع. آکادمی علوم تجربی و علوم انسانی اسراییل ۶۲ - .

آثار : انتشار گزارش‌های علمی متعدد پیرامون فیزیک

آثار: نمایشنامه ها: کوره راه، ۷۰، ققنوس ۸۲.

داستان ها: سفر، ۶۹، لایه های بیلابنی ۴۸، آوسته بابا سیحان ۶۸، گواوه بان، ۷۱، عقیل - عقیل، ۷۴، مود و باشیرو، ۷۳، روز و شب یوسف، ۷۵، از خم چمبر، ۷۷، مکان اشتغال نشده سولوج، ۷۹، کلیدر (ج ۲-۱: ۷۸، ج ۴-۳: ۸۰، ج ۵-۴: ۸۴)، گزل خوشبختی من (داستان کوتاه)، ۸۸، روزگار سپری شده مردم سالخورد (ج)، کارنامه سینچ (مجموعه داستانهای از ته شب تا دیدار بلوج)، و دو کتاب درباره مسائل ادبی و چند نمایشنامه دیگر.

دونتاس، میهالیس: دیپلمات یونانی، ت. ۱۹۳۲ در آتن، تج. دا. آتن در یونان.

ورود به خدمت دیپلماتیک ۵۸، مسئول میز قرس و ترکیه در وزارت امور خارجه یونان ۵۸-۶۰، کنسول در تورنتو کانادا ۶۰-۶۲، مدیر اول در سفارت یونان در نیکوزیا (قبرس) ۶۲-۶۶، مدیر اول در واشنگتن دی. سی. ۶۶-۶۹، رایزن در نیکوزیا ۶۹-۷۱، رئیس هیات نمایندگی دائمی یونان در سازمان ناتو ۷۱-۷۲، رئیس هیات نمایندگی یونان در مذاکرات مربوط به «کاهش دو جانبه و متساوی نیروها» در وین ۷۲-۷۴، مشاور سیاسی کنستانتین کار امانلیس نخست وزیر یونان اوت ۷۴، سفیر در قبرس اوت ۷۴-۷۸، شرکت در مذاکرات دو جانبه یونان- ترکیه ۵۹، ع. هیات نمایندگی یونان در مجمع عمومی سازمان ملل ۶۰-۶۶، دریافت نشان فونیکس (ققنوس) بزرگ، نشان مزار مقدس، نشان شایستگی (مصر).

دویراما سی. احسان: دک. پژوهشکی، پژوهشک و دانشگاهی ترک، ت. ۳ آوریل ۱۹۱۵، تج. داها، استانبول، هاروارد، واشنگتن.

استادیار بیماریهای کودکان در دا. آنکارا ۴۹-۵۴، استاد بهداشت کودکان و رئیس بخش ۵۵-۶۳، مدیر مو. بهداشت کودکان در آنکارا ۵۸-۶۲، استاد بیماریهای کودکان و رئیس بخش در دانشکده پژوهشکی «هاسه تپ»، رئیس دن. ژوئن ۶۳-نومبر ۶۳، رئیس دا. آنکارا ۶۳-۶۵، رئیس مرکز علمی «هاسه تپ» در آنکارا ۶۵-۶۷، رئیس مرکز پژوهشکی کودکان موسسه «هاسه تپ»، ع. هیات اجرایی سازمان نویسنده ۶۰-۶۷.

دوگارانگ، (اینوک) مدینگ: سیاستمدار سودانی، ت. اول ژانویه ۱۹۳۴ در کنگور، تج. کا. علوم و تکنولوژی منچستر انگلستان، مو، آموزشی دانشگاه لندن.

ع. «نهضت ملی جنوب» ۵۶-۵۷، مشارکت در پایه گذاری «اتحادیه ملی آفریقا ی سودان» در منچستر انگلستان ۶۲، ویرایشگر نشریه «صدای جنوب سودان» منتشره در منچستر انگلستان ۶۳، مدیر چاپخانه در شهر «ملکال» سودان ۶۳ ویرایشگر نشریه «نور» ۶۳-۶۵، دستیار مدیر تولید در چاپخانه هیلاسلاسی در اتیوپی ۶۵-۶۷، مطالعه و سپس تدریس در مرکز ادبیات آفریقا در زامبیا (کیتوه) ۶۹-۷۰، مشارکت در پایه گذاری «انجمن جنوب سودان» در لندن و سپس مدیر مرکز مذکور، ویرایشگر نشریه «پرده سبز» در لندن ۷۰-۷۲، سخنگوی خارجی «نهضت آزادی بخش جنوب سودان» مارس ۷۰-۷۲، ع. شورای عالی اجرائی منطقه جنوب؛ وزیر اطلاعات، فرهنگ، جوانان و ورزش، جهانگردی و حیات وحش، خدمات اجتماعی آوریل ۷۲-۷۳؛ وزیر توسعه و تعاوینهای روستایی ۷۵-۷۷، وزیر منطقه ای اطلاعات و فرهنگ ۷۷-۷۵، وزیر منطقه ای جوانان و ورزش ۷۵-۷۶، ع. مجلس خلق منطقه ای از شهر «بور»، ع. کمیته مرکزی اتحادیه سوسیالیست سودان، دریافت مдал درجه اول دونیل صلح.

دولت آبادی. محمود: د. متوسطه، نویسنده و داستان نویس ایرانی، ت. ۱۹۴۰ در دولت آباد شهرباز سبزوار (استان خراسان)، تج. در ایران (دوره متوسطه و بازیگری).

کارگر غیر ماهر، مهاجرت به تهران؛ انجام فعالیت های مختلف شغلی نظریه؛ ویزیتور تبلیغات، تلفن چی، سوفلور و مامور کنترل (بلیط) تاتر؛ شروع نویسنده ۵۸-۵۹، گذراندن دوره بازیگری ۶۰-۶۱، بازی در تعدادی نمایشنامه و تاتر، شروع فعالیت های نویسنده ۶۲-۶۳، نگارش اولین داستان خود در نشریه «آناهیتا»، بازی در فیلم «گاو» (به کارگردانی داریوش مهرجویی) ۶۹-۷۰، اشتغال در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان ۷۴-۷۵، انتشار کتاب داستان «کلیدر» در ۱۰ جلد و مطرح شدن به عنوان یکی از داستان نویسان معتبر معاصر ایران، شرکت در برنامه مبادله فرهنگی با هنرمندان هلندی (نومبر ۱۹۸۹).

«اج. سعادت» ایرانیان (در استانبول)، بعداً همکاری در انتشار روزنامه هفتگی «سروش» (ارگان اج. سعادت) و نگارش مقاله در آن (۱۴ شماره منتشر شد) ۱۹۱۰؛ پس از فتح تهران و خلع محمد علی شاه (ژوئیه ۱۹۰۹) و اعاده اصول مشروطیت، از تهران و کرمان به نمایندگی مجلس شورای اسلامی (دوره دوم) انتخاب شد و بنا به درخواست سران مشروطه از عثمانی به ایران بازگشت و به مجلس شورای اسلامی رفت -۱۴؛ در دوران ج. ج. ۱. در حدود ۲۸ ماه تا پایان جنگ در یکی از قراء چهار محال بختیاری منزوى بود -۱۴، سپس بازگشت به تهران (پس از پایان جنگ) و کناره گیری از فعالیت‌های سیاسی و شروع فعالیت‌های علمی و فرهنگی و پژوهش و مطالعه و تالیف تا پایان عمر از جمله: رئیس دفتر وزارت فرهنگ، رئیس اداره تفتیش (بازرسی) وزارت دادگستری، رئیس مدرسه علوم سیاسی تهران، وبعد از تبدیل مدرسه علوم سیاسی به «دانشکده حقوق و علوم سیاسی» رئیس آن دانشکده (تاسه چهار روز پس از رخداد‌های شهریور ۱۳۲۰ ش. و کناره گیری رضا شاه از قدرت) - سپتامبر ۴۱، اقدام به مهمترین و ارزشمندترین کار فرهنگی - علمی خود یعنی تدوین «لغت نامه دهخدا» از پیش از کودتای ۱۲۹۹ ش. (رضا خان) به مدت حدود ۴۰ سال مدام و تهییه و تنظیم حدود سه تا چهار میلیون فیش (برگ) اطلاعاتی برای تدوین لغت نامه یاد شده -۱۵ - ۵۶، فوت در تهران ۲۶ فوریه ۵۶ (روز دوشنبه ۷ اسفند ماه ۱۳۳۴ ش. و در گورستان ابن‌بابویه در تهران خاکسپاری شد).

آثار: مقالات چند و پرنده (منتشره در روزنامه صور اسرافیل، ۳۲ شماره در تهران و ۳ شماره در سویس)، روزنامه هفتگی سروش (۱۴ شماره در استانبول)، حواشی و ملاحظات بر دیوان ناصر خسرو و رسائل منضم بدان، ۲۵ امثال و حکم (۴ ج) ۲۹، ۲۱ اصلاحات دیوان سید حسن غزنوی (تصحیح مدرس رضوی)، ۴۹، شرح حال و آثار ابویحان بیرونی ۴۵، لغت نامه دهخدا (دائرة المعارف فارسی) در ۲۲۲ جزء، ۴۶ - ۸۱، مجموعه اشعار دهخدا (به اهتمام دکتر محمد معین) ۵۵.

ضمناً: ترجمه عظمت و احاطاط رومیان، ترجمه روح القوانین (منتسکیو)، فرهنگ فرانسه به فارسی، تصحیح یوسف و زلیخا، تصحیح دیوان حافظ، تصحیح دیوان منوچه‌ری، پنداده و کلمات قصار، که هیچیک از آنها چاپ و منتشر نشده است.

۷۵، رئیس سازمان یونیسف ۶۸ - ۷۰، رئیس هیات امناء دا. فنی خاورمیانه ۶۵ - ۶۷، رئیس دا. «هاسه تپ» ۶۷ - ۷۵، در حال حاضر ریاست افتخاری دا. مذکور، رئیس انجمن بین المللی بیماریهای کودکان ۶۸ - ۷۷، مدیر اجرایی اج. مذکور ۷۷ - ع. کمیته دائمی کنفرانس دائمی روسا و معاونان داها. اروپایی ۶۹ - رئیس شورای روسای داها. ترکیه ۷۵ - ع. مرکز بین المللی کودکان (پاریس) ۷۰ - ع. کا. سلطنتی پزشکان (لندن) ۷۱ - ع. آکا. ملی پزشکی (فرانسه) ۷۳ - و نیز ع. افتخاری بسیاری از انجمن‌های خارجی بیماریهای کودکان، دریافت دک. افتخاری از داها. نیراسکاوگلاسکو، نیس، دک. افتخاری علوم از دا. بغداد و آناتولی، دریافت جایزه بخاطر انجام خدمات برجسته پژوهش‌های فنی و علمی) ۷۸، دریافت نشان شوالیه لژیون دونور ۷۳، و تعدادی نشان‌های دیگر از کشورهای خارجی.

آثار: «راهنمای مادران در مراقبت کودکان» ۱ چاپ ۵۲ - ۵۴، «مراقبت از کودکان زودرس» ۵۴، «مراقبت از مادر و کودک» ۶۷، و تعدادی دیگر کتاب و تک نگاره‌ها و مقاله‌هار ارجع به بهداشت و بیماریهای کودکان.

دهخدا. علی‌اکبر: ۵. علوم سیاسی: پژوهشگر، واژه‌شناس و نویسنده ایرانی، ت. حدود ۱۸۸۰ در تهران، تحق. تحصیلات قدیمی، و مدرسه علوم سیاسی تهران.

خدمت در سفارت ایران در کشورهای بالکان و زندگی در اروبا و از جمله شهر «وین» (اتریش) به مدت ۲/۵ سال ۱۹۰۶ - ۱۹۰۴، بازگشت به ایران مقارن با آغاز نهضت مشروطه خواهی در کشور و پیوستن به جمع آزادبخواهان ۱۹۰۶، همکاری با «میرزا جهانگیر خان شیرازی» و «میرزا قاسم خان تبریزی» در انتشار روزنامه «صور اسرافیل» و نگارش ستون فکاهی آن با نام «چرند و پرند» با امضای «دَخو» ۱۹۰۸، پس از بسته شدن مجلس شورای ملی (۲۸ زوئن ۱۹۰۸ به دست محمد علی شاه قاجار) تبعید به استانبول، سپس عزیمت به پاریس (در آنجا با علامه محمد قزوینی معاشر بود) و بعداً به سویس ۱۹۰۸ -، انتشار مجدد روزنامه «صور اسرافیل» (تنها تاسه شماره) در شهر «ایوردون» سویس (با کمک مالی میرزا ابوالحسن خان پیرنیا، «معاضدالسلطنه»)، عزیمت از سویس به عثمانی (ترکیه) و زندگی در استانبول و پیوستن به

دیمچکی، نديم : ف. ل. اجتماعی، دیپلمات لبنانی، ت. ۵ دسامبر ۱۹۱۹، تج. دا. امریکایی بیروت.
مدیر کل وزارت اقتصاد ملی ۴۳-۴۴، ع. هیات لبنانی کمیته مشترک سوریه و لبنان ۴۲-۴۴، کنسول در سفارت لبنان در لندن ۴۹-۴۴، سرکنسول در اتاوا (کانادا) ۴۹-۵۱، مدیر اداره امور اقتصادی و اجتماعی وزارت امور خارجه ۵۱-۵۲، کاردار سیاسی در قاهره ۵۲، کاردار و وزیر مختار ۵۳-۵۵، وزیر مختار در سویس ۵۵-۵۷، سفیر در ایالات متحده آمریکا ۵۷-۶۲، مدیر کل امور اقتصادی در وزارت امور خارجه ۶۲-۶۶، سفیر در انگلستان ۶۶-۷۸، شیخ السفراء هیأت دیپلماتیک ۷۷-۷۸، سفیر سیار و مشاور ویژه امور خارجی وزیر امور خارجه و نخست وزیر ۷۹، مشاور افتخاری فدراسیون اتاق‌های تجارت و صنعت عرب ۸۰-۸۵، ع. هیات مدیره و مشاور بانک اعتمارات اتحادیه ملی خلق ۸۵-۸۵، ع. اتحادیه ملکی و مالی لبنان ۸۵-۸۵، ع. گروه مالی بین‌المللی استرلینگ ۸۵-۸۵، ع. افتخاری و درجه اول نشان سلطنتی ویکتوریا (انگلستان) ۷۸، دریافت نشان درخت سدر لبنان، نشان لیاقت سوریه، نشان لیاقت تونس، نشان فُنیکس (فُنوس) یونان، نشان اسماعیل از مصر، وغیره.

دھلوی، حسین: موسیقیدان ایرانی، ت. ۱۹۲۷ در تهران، تج. فارغ التحصیل موسیقی از هنرستان ملی موسیقی تهران.

تحصیل موسیقی نزد استادانی نظری ابوالحسن صبا و حسین ناصری، گذراندن دوره موسیقی نزد استاد مدعو «توماس کریستین دیوید» (از استادی آکا. وین)، شروع همکاری و خدمت در وزارت دارایی ۳۹، انتقال به اداره (امور عمومی) هنرهای زیبا ۵۹، رهبری «ارکستر صبا» به مدت ۱۱ سال و برگزاری کنسرت‌های متعدد در کشورهای گوناگون، پس از تاسیس «تالار رودکی» ارکستر مذکور به سازمان یاد شده منتقل شد و نام «ارکستر ایران» گرفت ۶۸، مدیر هنرستان ملی موسیقی ۶۲-۷۱، ع. شورای موسیقی اداره هنرهای زیبای وزارت فرهنگ و هنر ۶۲، گذراندن دوره های ویژه موسیقی در آلمان غربی و اتریش ۷۱، پس از بازگشت به ایران، معاون دفتر هنرهای «اداره آموزش کارشناسان موسیقی» تازمان بازنیستگی در سال ۷۹، ادامه تدوین و انتشار کارهای موسیقی پس از انقلاب اسلامی ایران ۷۹-تا کنون.

آثار: تعداد زیادی آثار موسیقی از جمله: سیکبال در آهنگ «شور» برای ارکستر ۷۵، کوارت مضراب در دستگاه اصفهان ۷۷، سویت بیشن و منیزه برای ارکستر ۸۴، آهنگ فانتزی برای گروه تمبور و ارکستر ۸۵، شوشتري برای وبولن و ارکستر ۸۶، آهنگساز فیلم مستند باد صبا (کارگردان: الیوت موریس) ۷۱.

دیبا (پهلوی)، فرج: ملکه سابق ایران (همسر محمد رضا پهلوی، شاه سابق ایران)، ت. ۱۴ اکتبر ۱۹۲۸، تج. مدرسه ایتالیایی، مدرسه زاندارک و مدرسه رازی در تهران، و دانشکده ویژه معماری در پاریس.

ازدواج با محمد رضا شاه در تاریخ ۲۱ دسامبر ۵۹، تولد رضا (ولیعهد شاه) ۳۱ اکتبر ۶۰، تولد فرحتناز ۱۲ مارس ۶۲، تولد علیرضا ۲۸ آوریل ۶۶، تولد لیلا ۲۷ مارس ۷۰؛ سرپرست، ریاست عالیه ویا حامی حدود ۳۷ سازمان گوناگون آموزشی، بهداشتی و فرهنگی ایران از جمله: موسسه خیریه فرج پهلوی (ویژه اداره امور و نگهداری یتیمان)، بنیاد فرهنگ ایران، آکادمی هنرهای زیبای فرانسه (اج. خارجی) وغیره.

ذ

شرکت در جلسات متعدد اتحادیه عرب، در حال حاضر بازنشسته، دریافت نشان شایستگی از جمهوری عربی مصر، از جمهوری فدرال آلمان، از پادشاهی عربستان سعودی، دریافت نشان های دیگر از آلمان، و پادشاهی مراکش.

ذکری، بدوى : دک. علوم اقتصادی، آموزشگر مصری، ت. ۳۰ آوریل ۱۹۱۰ در مصر، تح. مو. عالی خدمات اجتماعی اسکندریه، مرکز مطالعات اقتصادی و مالیه اجتماعی فرانسه، و دا. پاریس.

بازرس کار در وزارت کار مصر، مدیر مرکز مشاوره مدیریت در اسکندریه، مشاور روابط کارگری، اس. مطالعات اجتماعی در «مو. ملی مدیریت عالی»، و مو. عالی خدمات اجتماعی، و مو. «علوم اداری» اسکندریه، اس. علوم اجتماعی (جامعه شناسی صنعتی و توسعه اجتماعی) در دانشکده هنرهای دانشگاه اسکندریه، مشاور مسائل کارگری و اجتماعی در اتحادیه عرب، رئیس سابق اج. روتاری بین المللی اسکندریه، ع. اج. اقتصادسیاسی مصر، ع. مو. مدیریت بازرگانی مصر، ع. اج. رفاه صنعتی لندن، ع. مکاتبه ای کتابخانه مدرسه روابط صنعتی

ذاکری. یحیی مکی : ل. علوم، ف. ل. علوم، و دک. کشاورزی و خاک شناسی، استاد دانشگاه سعودی ، ت. ۱۹۱۴ دستیار استاد در دا. ملک سعود ۶۵، استادیار در دا. ملک سعود ۷۷، رئیس دانشکده کشاورزی و علوم غذایی ۸۰- ع. شورای دا. ملک فیصل، ع. اج. زیست شناسی سعودی، ع. اج. آمریکایی خاک شناسی (کشاورزی)، شرکت در تعداد زیادی کنفرانس‌های مربوط به رشته علمی مورد فعالیت، مشاور تعداد زیادی طرح‌های کشاورزی. آثار : چندین گزارش پژوهشی راجع به فیزیولوژی گیاهی.

ذکری، جواد مصطفی : دیپلمات سابق سعودی، ت. ۱۹۱۱ در تریپولی، تح. دیپلم عالی بازار گانی (اقتصاد و مالیه عمومی) از دا. قاهره. رایزن سفارت سعودی در قاهره، وزیر مختار سفارت سعودی در قاهره، وزیر مختار سفارت سعودی در جمهوری فدرال آلمان : سفیر در سوئد، نروژ و دانمارک، سفیر در مراکش، سفیر در سویس، ع. افتخاری تعدادی از انجمن‌های عربی و خارجی،

بازرگانی مصر ۷۵، ع. شورای بازرگانی ایالات متحده آمریکا ۷۵.

ذکی، دکتر محمد صبری: دک. پزشکی، سیاستمدار مصری، تج. دن. پزشکی دا. قاهره.

خدمت در ارتش مصر به عنوان افسر پزشک ۴۷، مدیر کل خدمات پزشکی کارخانه های نظامی، رئیس دفتر و دبیر در وزارت بهداشتی به عنوان مسئول اداره درمان پزشکی و پیگیری امور مجلس خلق مصر، مشارکت در مراحل مقدماتی و تدارکاتی جنگ اکتبر ۷۳ بین مصر و اسرائیل به عنوان نم. وزارت بهداشتی، سپرست و ناظر واحد پزشکی هیات مدیره بیمه، رئیس هیات مدیره «مدیریت بیمه درمان» ۷۴، تامین و تدارک درمانگاههای مجهز و جامع پزشکی به عنوان مدیر اجرایی آنها، انتصاب به عنوان رئیس کل هیات عامل سد آسوان ماه مه ۸۱، وزیر بهداشتی ۸۲.

ذکی، سید علی: ل. علوم، ف. ل. اقتصاد روسیایی، ف. ل. اقتصاد، دک. اقتصاد کشاورزی، اقتصاددان و وزیر سابق سودانی، ت. ۱۹۴۴ در «برا» سودان، تج. دا. خارطوم سودان، ۱۵. ایالتی میشیگان در آمریکا.

وزیر برنامه ریزی کشاورزی ۷۰، جانشین معاون وزیر برنامه ریزی ۸۰، معاون وزیر برنامه ریزی ۸۳، مدیر اجرایی بانک توسعه اسلامی ۸۹، وزیر دارایی و برنامه ریزی اقتصادی سودان ۸۹.

ذکی، شکری صالح: سیاستمدار سابق عراقی، ت. در عراق، تج. متوسطه و عالی.

وزیر بازرگانی ۶۳، سفیر در مصر ۶۳-۶۴، وزیر آموزش و پرورش ۶۴-۶۵، ع. فرماندهی متحده سیاسی مصر - عراق در سال ۶۴، وزیر اقتصاد، وزیر دارایی و نفت در کابینه عبدالرحمن البازار ۶۵.

ذکی، عبدالرحمن محمد: ل. حقوق، ف. ل. حقوق، حقوقدان سودانی، ت. ۱۹۳۹ در «دلگو»، تج. در لندن (انگلستان).

دستیار حقوقی دفتر دادستانی کل ۶۴-۶۲، دستیار

و کارگری ایالتی نیویورک در «ایتاکا»، دریافت جایزه رهبری از دولت آمریکا ۵۳، شرکت در تعداد زیادی کنفرانس‌های ملی و بین‌المللی راجع به مسائل اجتماعی و کارگری در خلال ۲۰ سال گذشته.

آثار: (به زبان عربی): حقوق کار در مصر ۴۳-۵۲، اصول خدمات اجتماعی ۴۷، خدمات رفاهی برای کارگران ۵۸، حقوق کار در کشورهای عربی و معیارهای بین‌المللی کار ۶۸، روابط کارگری ۶۸، (به زبان فرانسه): حقوق کار در مصر ۴۲-۴۶-۵۱-۵۲ مسائل کارگری و سازمانهای کارگری در مصر، حقوق کار در خاورمیانه ۴۸، مجموعه قانون کار ۵۵.

ذکی، حسن عباس: ل. اقتصاد، مطالعات عالی اقتصاد، سیاستمدار و اقتصاددان مصری، ت. ۲۰ نویembre ۱۹۱۷ در پورت سعید، تج. دا. قاهره، دا. آمریکا (واشنگتن).

نم. دولت در بورس سهام اسکندریه، مدیر بازرگانی در سفارت مصر ۵۳، مدیر کل اداره نظارت ارز ۵۵، وزیر خزانه داری ۵۸، وزیر اقتصاد و تدارکات ۶۱، وزیر اقتصاد و تجارت ۶۶-۷۱، مشاور اقتصادی حاکم امارات عربی متحده، ع. هیات مدیره صندوق ابوظبی برای توسعه اقتصادی عرب، ع. هیات مدیره شرکت ملی نفت ابوظبی (ادناک)، ع. هیات مدیره سازمان سرمایه گذاری ابوظبی، رئیس شرکت بین‌المللی عرب در امور هتلداری، معاون رئیس هیات مدیره بانک بین‌المللی عرب در مصر، در حال حاضر رئیس جامعه بانک بین‌المللی عرب، دریافت جایزه از مصر، یوگسلاوی، یونان، رومانی، سومالی و ایتالیا.

آثار: تعداد زیادی مقاله درباره مسائل پولی، تجارت بین‌المللی و سیاستهای تجارت پنیه.

ذکی، حسین محمد: ل. وف. ل. مهندسی، تاجر مصری، ت. ۱۹۱۴ در قاهره، تج. دا. قاهره، دا. «پردیو» (Purdie) در آمریکا.

مدیر فنی شرکت تراکتور سازی و مهندسی ۵۰-۵۴، مدیر کل شرکت مذکور ۵۴-۶۲، مدیر عامل شرکت ۶۲-۶۷، رئیس هیات مدیره شرکت ۶۷-۷۴، رئیس «شرکت سهامی روند جدید» ۷۴-۶۷، شریک و مدیر «شرکت روشهای نوین مدیریت» ۷۴-۶۷، شریک و مدیر شرکت سهامی ولکان ۶۷-۷۴، ع. اج.

شورای حقوقی در دفتر دادستانی کل ۶۴-۶۷، خدمت در
شورای حقوقی ۷۱-۷۲، وکیل مدافع ۷۲، قاضی استان ۷۲-
۷۳، معاون دادستان دیوان کشور ۷۴-۷۳، مشاور حقوقی
مجلس خلق سودان ۷۴-۷۵، معاون دفتر دادستانی کل ۷۵-
۷۶، دادستان کل ۷۶.

ذکی، محمود حسن عبدالفقار : ل. بازدگانی
(حسابداری)، بانکدار مصری، ت. ۱۹۵۱ در قاهره، تج. دن.
بازرگانی اسکندریه (دا. اسکندریه).

طی دوره آموزشی در بانک ملی مصر (شعبه اسکندریه)
۷۶-۷۷، کارمند حسابداری اداره وام و اعتبارات بانک، معاون و
مدیر بانک اروپا - عرب ۷۷-۸۲، نم. بانک بین المللی آفریقایی
- عرب در لندن، مدیر اعتبارات، بازاریابی و در حال حاضر مدیر
شعبه غربی بانک ۸۲-، ع. اج. بانکداران عرب در لندن، ع. اج.
صرافان لندن.

د

ژوئن ۷۷، ضمناً وزیر ارتباطات ۷۵-۷۴، رهبر حزب کارگر اسرائیل ۷۴-آوریل ۷۷، وزیر دفاع دولت ائتلافی اسرائیل ۸۴-۹۲، نخست وزیر ۹۲-۹۵ نواسیر، ترور توسط یک دانشجوی جوان یهودی راست افراطی (ایال) و مخالف روند صلح اعراب و اسرائیل و اجرای فرمول «زمین در مقابل صلح» در تاریخ ۴ نوامبر ۱۹۹۵ در تل آویو، دریافت درجه دکترای افتخاری از دا. عبری بیت المقدس ۶۷، و «کالج دراپسی» در آمریکا (Coll. Dropsie) ۶۸، و دا. براندی ۶۸، و دا. «یشیوا» ۶۸، و «کالج مطالعات یهودی» شیکاگو ۶۹، و دا. میامی ۷۰، و «کالج عبری اتحاد» بوستون ۷۱، دریافت جایزه صلح نوبیل سال ۱۹۹۴ (۱۰ دسامبر) به اتفاق یاسر عرفات رهبر ساف بخاطر انعقاد قرارداد صلح خاورمیانه.

آثار : خاطرات رابین ۷۹ (منتشره در بوستون آمریکا به زبان انگلیسی).

راجی. پرویز کامران: ف. ل. اقتصاد، دیپلمات ایرانی، ت. ۱۹۳۶ در تهران، تح. دیپلماسی البرز تهران، انگلستان، «ترینیتی هال» ۱۵. کمبریج انگلستان.

رابین. سپهبد اسحاق: نظامی و سیاستمدار اسرائیلی، ت. اول مارس ۱۹۲۲ در بیت المقدس، تح. مدرسه کشاورزی «کفارتابور»، و دانشکده ستاد فرماندهی در انگلستان.

مشارکت در عملیات تهاجم نیروهای متفقین به سوریه در خلال جنگ جهانی دوم و انجام عملیات ویژه نظامی در پشت خطوط دشمن (متعددین) ۴۱، فرماندهی گروه صهیونیستی- تروریستی و زیرزمینی «پالماخ» علیه فلسطینی های ساکن فلسطین ۴۸-۴۲، مشارکت فعال نظامی در جنگ فلسطین (جنگ اول اعراب- اسرائیل، و به قول صهیونیست ها «جنگ استقلال») ۴۸-۴۹، نم. «نیروهای دفاعی اسرائیل» (عنوان ارتش اسرائیل) در مذاکرات آتش بس و انعقاد قراردادهای پایان جنگ در «رودس» ۴۹، رئیس واحد آموزش ارتش اسرائیل ۵۴-۵۶، رئیس واحد عملیات تاکتیکی و ستاد فرماندهی آن ۵۰-۵۲، فرمانده کل فرماندهی ارتش در شمال کشور ۵۶-۵۹، رئیس بخش پرسنلی ارتش ۵۹-۶۰، معاون ستاد و رئیس شاخه ستاد کل ۶۰-۶۴، رئیس ستاد ارتش اسرائیل ۶۴-۶۸، سفیر در آمریکا ۶۸-۷۳، ع. کنست (بارلمن اسرائیل) ۷۴-۷۶، وزیر کار مارس- آوریل ۷۴، نخست وزیر (جانشین گلدامایر) ۷۴-

به فارسی ۹۵ ج: ۱۰.

سفیر دیگر از لندن فراخوانده شد).

آثار : خدمتگار تخت طاووس (به انگلیسی) ۸۳. (ترجمه

عالي امور خارجه دلت شاپور بختيار به همراه هشت

فاصله ۷۶-۲۶ زانويه ۷۶. (وی در

فندرسکی وزير خارجه دولت شاپور بختيار به همراه هشت

را خود را در انگلستان ژوئن ۱۳۵۷ ش. طی يك اقدام نمايشي از سوی «مير

وزير خارجه دلت شاپور بختيار به همراه هشت

سفير دیگر از لندن فراخوانده شد).

خدمت در شركت ملي نفت ايران ۵۹-۶۲. خدمت در

وزارت امور خارجه ۶۳-۶۵. خدمت در دبیر خانه نخست وزيري

۶۵، بعداً دستيار شخصي نخست وزيري، مشاور و پرفسور نخست وزيري

۶۶، سفير در انگلستان ۷۶-۷۶. (وی در

را خود را در لاهيجان (در يك خانواده ملاک لاهيجاني و از

دارالفنون فئodialي «امير ديوان»)، تح. متوجه در دبیرستان

دارالفنون تهران، دانشگاه «كلن» فرانسه؛ مدرسه عالي حزبي

مسکو، آكادمي عالي علوم اجتماعي مسکو.

در نوجوانی شركت در «نهضت جنگل» (به رهبري ميرزا

کوچک خان) بهمراه گروه «خالوقربان»، در ايام تحصيلات

متوجه عضويت در «اتحاديه محصلين» (تحت کنترل واداره

چپگراها، و در همین زمان آشناي با رضا روسيا - بعداً يكى از

رهبران حزب توده ايران -)، ع. اولين گروه دانشجويان اعزامي به

خارج از کشور (شهر کان فرانسه) برای تحصيلات عالي اكتوبر - ۲۸

حدود ۳۴، در زمان تحصيل در فرانسه دوستي با «منوچهر اقبال»

(سياستمدار ارشد اسبق ايران) و نيز ارتباط نزديك با ايرج

اسکندرى (رهبر اسبق حزب توده ايران). ۲۴، پس از بازگشت به

ایران و گذراندن خدمت نظام وظيفه تدریس فیزیک در

دانشسرای عالي حدود ۳۶ -، بازداشت بهمراه گروه رشتى ها (از

گروههای کمونيستى كه بوسيله پليس رضا شاه دستگير شدند)،

سپس بازداشت وزنانی بهمراه گروه ۵۳ نفر (به رهبری دكتر

اراني) و محکوم به پنج سال زندان ۳۷، ۴۱، ع. هيأت موسس و

ع. کميته مرکزي موقت حزب توده ايران اكتوبر ۴۱ -، نم. مجلس

چهاردهم شوراييملى (ع. جناح حزب توده در مجلس) ۴۲ -.

مارس ۴۶، مخالف با اعتبار نامه سيد ضياء الدين طباطبائي در

مجلس چهاردهم (بهمراه دكتر محمد مصدق) مارس ۴۴؛

دبیر كل، دبیر اول و رئيس دفتر سياسي حزب توده ايران از زمان

كنگره دوم تا پنجم چهاردهم حزب ماه مه ۴۸-۷۰، پس از واقعه ترور نافرجام محمد رضا شاه (در ۱۵ بهمن ماه ۱۳۲۷) فرار به شوروی (به اتفاق فريدون کشاورز و احسان طبری) او خرزمستان ۴۹، ازدواج با خانم «مهين بزدي» (خواهر دكتر مرتضى بزدي از رهبران حزب توده)، محکوم به اعدام بطور غيابي از سوي دادگاه و پرفسور فرمانداري نظامي به اتهام فعالities هاي کمونيستي (پس از واقعه ترور شاه در دانشگاه تهران) اواسط ماه مه ۴۹، عزيمت از شوروی به آلمان شرقى و سکونت در شهر «لايبزيگ» (انتقال رهبری حزب از شوروی به آلمان شرقى بنا به صلاحديد کمونيست شوروی!) ۵۷. انجام مسافرتهاي متعدد به عراق و از جمله ملاقات با صدام حسين در زمانهای گوناگون، عزل از سمت دبیر کلی حزب توده در خلال پنجم چهاردهم حزب ۷۰، شروع تدریس فيزيك در انتستيتو فيزيك شهر لايبزيگ ۷۰-۸۴، فوت در آلمان شرقى (در سن ۷۸ سالگی) ۱۳ فوريه ۱۹۸۴ (بهمن ۱۳۶۲ ش.).

رافائل. اسحاق: ف. ل.. دك.. سياستمدار اسرائيلي. ت. ۵ زويه ۱۹۱۴، تح. ۱۵. عبرى بيت المقدس. مهاجرت به فلسطين ۳۵. ع. هيأت اجرائي آزانس يهود ورنيس بخش مهاجرت آزانس ۴۸-۵۴. ع. دوره هاي دوم تا هشتم کنست، رئيس هيأت اجرائي «حزب مذهبی - ملی»، هشتم کنست، رئيس هيأت اجرائي «Hapoel Hamizrahi»، ع. هيأت اجرائي جهانی حزب مذهبی ملی «ميزاراهی»، رئيس کت. قانونگذاري کنست، رئيس انتشارات «موساد هاراوكوك»، معاون وزير بهداري ۶۲-۶۴. وزير امور مذهبی ۷۴-۷۶ دسامبر، رئيس مرکز مطالعات يهود (موساد).

آثار: چند كتاب به زبان عبرى، ويرايشرگ دائرۃ المعارف صهيونیسم مذهبی ۵۹. ۶۰.

رافائيل. گيدئون: دېپلمات اسرائيلي، ت. ۵ مارس ۱۹۱۳ در برلين (آلمان)، تح. در دا. برلين. مهاجرت به فلسطين ۳۴، عضو كيبوتس ۳۴-۴۲. فعالیت در سازمان هاگانا و فعالities هاي تروپيستي ضد فلسطيني و شرکت در عمليات نظامي ج. ج. ۲، ۴۲-۴۹، مسئول بخش سياسي آزانس يهود و مسئول آماده سازی طرح مسئله يهود و

«شرکت صنعتی کور» ۵۴-۵۹، کنست ۵۶-۵۷، مدیر امور اداری «موسسه علمی وایزمن» در «رهوت» ۵۹-۶۰، مدیر بخش همکاریهای بین المللی وزارت امور خارجه ۶۰-۶۴، مشاور همکاریهای بین المللی وزیر امور خارجه ۶۴-۶۵، مشاور سازمان همکاریهای اقتصادی و توسعه (OECD) ۶۴-۶۵، رئیس شورای هوایپمایی کشوری ۶۳-۶۵، سفیر در انگلستان ۶۵-۷۰، مدیر کل هیات عامل بنادر اسرائیل ۷۰-.

رأیت. ادوین میلتون^۱ : ف. ل. اجتماعی ، دک. علوم انسانی، استاد و کارمند عالیرتبه آمریکایی، ت. ۱۲ ژانویه ۱۸۹۷، تج. کالج ووستر، ودا. کلمبیا.

مامور اسکان مجده آوارگان در عراق ۲۱-۲۴، انجام فعالیت های تدریس و آموزشی در دیپرستانهای آمریکایی در ایران ۲۴-۲۷، مدرس تاریخ در دا. کلمبیا ۳۸-۴۱، ع. شورای آمریکایی انجمن های علمی ۳۹-۳۹، افسر اطلاعات نظامی در خاورمیانه (سرفرماندهی تهران و قاهره) با آخرین درجه نظامی سرهنگ دومی ۴۱-۴۶؛ خدمت در اداره خاور نزدیک، اداره امور آسیای جنوبی و آفریقایی وزارت امور خارجه آمریکا (در واشنگتن دی. سی.) ۴۶-۵۳، مدرس تاریخ خاورمیانه معاصر در مدرسه عالی روابط بین الملل جانزهاپکینز ۴۶-، در گروه حکومت (سیاسی) موسسه خدمات خارجی ۵۵-، ع. هیات مدیره موسسه خاورمیانه ۵۶-، ع. شورای مشورتی گروه مطالعات شرقی دا. برینستون، دریافت مدال عالی لیاقت از وزارت امور خارجه آمریکا ۶۴.

1- Wright , Edwin Milton

رأیت. سردنیس آرتور هپورث^۱ : دیبلمات انگلیسی، ت. ۲۲ مارس ۱۹۱۱، تج. مدرسه برنت وود، وسمن امانوئل هال «آکسفورد».

دستیار تبلیغات شرکت سهامی گالاهر (Gallaher) ۳۹-۳۹، معاون کنسول در شهر «کنستانزا» (در جنوب شرقی رومانی) ۴۰-۴۱، در طرابیزان (ترکیه) ۴۱-۴۲، کفیل کنسول در شهر «مرسین» ۴۳-۴۵، مدیر بازار گانی انگلستان در بلگراد (یوگسلاوی) ۴۶-۴۸، کنسول در شیکاگو ۴۹-۵۱، رئیس اداره

محاكمه جنایتکاران جنگی ضد یهود در دادگاه نورنبرگ ۴۵-۴۶، ع. کم. آزادس یهود اعزامی به کمیسیون انگلیسی-آمریکایی تحقیق ۴۶، وع. هیات نم. آزادس یهود در کم. ویره سازمان ملل در امور فلسطین ۴۷، ع. هیات نم. دانم اسرائیل در سازمان ملل ۵۱-۵۲، ع. علی البدل در هیات نم. اسرائیل در سازمان ملل ۵۲-۵۳، نم. اسرائیل در مجمع عمومی سازمان ملل ۴۷-۶۶، مشاور امور خاورمیانه و سازمان ملل متحده در وزارت امور خارجه ۵۳-۵۷، سفیر در بلژیک و لوکزامبورگ ۵۷-۶۰، سفیر در جامعه اقتصادی اروپا ۵۹، معاون مدیر کل در وزارت امور خارجه ۶۰، رئیس هیات نم. اسرائیل در کنفرانس بین المللی حقوق دریاها در زنو ۶۰، معاون مدیر کل در وزارت امور خارجه ۶۵-۶۵، نم. دانم. اسرائیل در سازمان ملل شعبه زنو ۶۵-۶۶، سفیر و مشاور ویره وزیر امور خارجه ماه مه ۶۶-۶۷، نم. دانم اسرائیل در سازمان ملل ۶۷-۶۷، مدیر کل وزارت امور خارجه ۶۷-۷۱، رئیس هیات نم. اسرائیل در «آنکتاد» سوم ۷۲، مشاور ارشد سیاسی وزیر امور خارجه ۷۲-۷۳، سفیر در انگلستان ۷۳-۷۷، همزمان سفیر غیر مقیم در ایرلند ۷۵-۷۷، رئیس هیات نم. اسرائیل در آنکتاد سوم ۷۲، بازنشستگی با سمت سفیر ۷۸، اس. میهمان در دا. پرینستون ۸۸، اس. در کا. هامیلتون آمریکا ۸۹.

أثار : صلح سرنوشت : سه دهه سیاست خارجی اسرائیل .، اثرات جنگ شش روزه ۸۸ .،

رامز. سرتیپ آهارون : نظامی و دیبلمات اسرائیلی، ت. ۸ ماه مه ۱۹۱۹، تج. در تل آویو، مدرسه عالی مدیریت بازار گانی هاروارد و مدرسه عالی امور اداری و بین المللی «وودرو ویلسون» ۱۰. پرینستون آمریکا.

آموزش کشاورزی در کیبوتچ «گیوات حییم» ۳۷-۳۹، مامور مخفی نفوذی در جنبش جوانان صهیونیست آمریکا ۳۹-۴۱، خدمت در نیروی هوایی سلطنتی انگلستان ۴۲-۴۷، ع. کیبوتچ «کفار بلوم» ۴۷-، مدیر برنامه ریزی و عملیات، وبعداً رئیس ستاد نیروی هوایی اسرائیل ۴۸، فرمانده کل نیروی هوایی اسرائیل ۴۸-۵۱، رئیس هیات خربید و تدارکات وزارت دفاع اسرائیل اعزامی به آمریکا ۵۱-۵۳، مشاور هوایپمایی وزیر دفاع ۵۳-۵۴، ع. هیات مدیره «شرکت سوله بونه»، مدیر امور اجرایی

فعالیتهای سیاسی اوت ۷۱ (به مدت یک ماه)، دستگیری مجدد و زندانی ساواک دسامبر ۷۴ – سپتامبر ۷۸، آزادی از زندان و عضویت و فعالیت در انجمن اسلامی معلمان سپتامبر ۷۸ –، ادامه فعالیتهای انقلابی و ضدشاه ۷۹، ع. کمیته استقبال از رهبر انقلاب و فعالیت در ستاد مستقر در مدرسه رفاه – ۷۹.

ب. اق.: مشاور وزیر آموزش و پرورش، کفیل وزیر آموزش و پرورش (تا مدتی)، وسپس وزیر آموزش و پرورش سپتامبر ۷۹ – مارس ۸۰، انتخاب به عنوان نماینده اولین مجلس اسلامی مارس – اوت ۸۰، انتصاب به عنوان اولین نخست وزیر ج.ا. (از سوی ابوالحسن بنی صدر) اوت ۸۰ (مرداد ۱۳۵۹)؛ ضمناً وزیر امور خارجه مارس ساوت ۸۱، پس از عزل بنی صدر از ریاست جمهوری ایران (۳۱ خرداد ۱۳۶۰)؛ انتخاب به عنوان دومین رئیس جمهوری ایران (با ۱۴ میلیون رأی ۲۴ ژوئن ۱۳۶۰)، اتفاقاً در دفتر نخست وزیری و شهادت (به همراه دکتر باهنر: نخست وزیر وقت) ۳۰ اوت ۸۱ (۸ شهریور ۱۳۶۰).

آثار: رسالت دانشگاه تربیت معلم و بیوگیهای معلم (از دیدگاه محمدعلی رجایی) ۸۲.

رزاز، احمد منیف: لیسانس پژوهشکی، ل. جراحی، پژوهش و سیاستمدار اردنی، ت. ۱۹۱۹، تج. دا. آمریکایی بیروت و دا. قاهره.

آموزگار ۳۹-۴۱، ع. حزببعث ۴۹ –، رهبر حزببعث شاخه اردن ۵۶-۶۶، دبیر حزببعث (اردن) ۶۶-۶۷، دبیر کل حزببعث ۶۵-۶۶، تبعید به سوریه ۵۲-۵۳، زندانی شدن ۵۷-۵۹ و ۶۱-۶۳ و ۶۴-۶۲، بازداشت و دستگیر شدن فوریه ۶۶، دریافت جایزه اتحادیه عرب ۶۳.

آثار: ابعاد زندگی جدید عرب (به عربی) ۵۳، تحول در مفهوم ملی گرایی (به عربی) ۶۰، (ترجمه کتاب به انگلیسی) ۶۳، آزادی و مسائل آن در کشورهای توسعه نیافرته ۶۵.

رزم آرا، سپهبد حاج علی: فارغ التحصیل عالی علوم نظامی، افسر بلندپایه نظامی، و سیاستمدار ایرانی؛ ت. ۱۹۰۱ در تهران (در محله سرچشمہ) (پسر سرهنگ «محمد خان رزم آرا» (میر پنج) افسر سابق توبخانه، کفیل وزارت جنگ در زمان احمد شاه قاجار، وعضو شورای عالی نظامی در زمان رضا شاه)، تج.

روابط اقتصادی وزارت امور خارجه ۵۳-۵۱، کاردار موقت در تهران ۵۳، رایزن در تهران ۵۴-۵۵، دستیار معاون وزیر امور خارجه ۵۵-۵۹ و ۶۲، سفير در اتیوپی ۵۹-۶۲، سفير در ایران ۶۳.

۱- Wright, Sir Denis Arthur Hepworth

ربانی، برهان الدین: استاد و سیاستمدار افغانی. استاد دانشگاه کابل، رهبر حزب جماعت اسلامی (اتحاد اسلامی مجاهدین افغان)، انتصاب به عنوان رئیس جمهوری افغانستان در خلال جنگ‌های داخلی افغانستان از سوی شورای رهبری کشور ۹۲، انتخاب به عنوان رئیس جمهوری از سوی شورای رهبری دسامبر ۹۲؛ پس از تصرف کابل بوسیله گروههای مسلح «طالبان»، وی به همراه نخست وزیر (حکمتیار) و سران اصلی کشور از کابل خارج شدند و یک شورای موقت حکومتی شش نفره برای اداره کشور توسط طالبان تشکیل شد ۲۶ سپتامبر ۹۶ تاکنون (پایان سال ۱۹۹۹).

رجایی، محمدعلی: ل. ریاضی، ف.ل. آمار؛ فرهنگی و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۳۲ در قزوین، تج. دانشسرای عالی، دا. تهران.

ق. اق.: انجام کارهای متفرقه و آزاد در تهران، اشتغال در نیروی هوایی ارتش با درجه گروهبانی (با مدرک دیپلم متوسطه) به مدت ۵ سال، همکاری با «جمعیت فدائیان اسلام» و سپس «جمعیت مؤتلفه اسلامی» و انجام فعالیتهای مذهبی-سیاسی مخالف نظام شاه از دهه ۵۰ به بعد، انتقال به نیروی هوایی به مدت یک سال) حدود ۵۴، استعفا از خدمت نیروی هوایی ۵۵، سپس اشتغال در وزارت فرهنگ (آموزگار و دبیر) و خدمت در شهرستانهای مختلف واژ جمله تهران ۵۵-۶۰، دستگیری بوسیله سازمان ساواک در قزوین و زندانی (۵۰ روز) ماه مه ۶۳، تأسیس «بنیاد رفاه تعاون اسلامی» و سپس «مدرسه رفاه» (با همکاری یاران دیگر و به عنوان پوششی برای فعالیتهای سیاسی-مذهبی) حدود ۶۹ –، فعالیتهای مخفی و رابط سیاسی در ایران و خارج از کشور (با نام مستعار «امیدوار») ۶۹-۷۰، مسافرت به خارج از کشور (فرانسه، ترکیه و سوریه) برای مبادله پیام و توسعه

انتصاب به عنوان رئیس ستاد ارتش ۲ ژوئیه ۴۶ - ژوئن ۵۰، کناره گیری وقت از ریاست ستاد ارتش به عنوان اعتراض به دستگیری و بازجویی فرمانده لشکر خوزستان ۱۱ سپتامبر ۴۶، تقدیر محمد رضا شاه ازوی (در مقام ریاست ستاد ارتش) بخاطر ابراز شایستگی در سرکوب غائله آذربایجان و حمله به دموکرات‌ها دسامبر ۴۶، در مقام رئیس ستاد ارتش ارتقا به درجه سپهبدی مارس ۴۸، انتصاب به عنوان نخست وزیر ۲۶ ژوئن ۵۰ - مارس ۵۱ (فوت)، مورد استیضاح نمایندگان مجلس شورای اسلامی (از جمله دکتر مصدق، حسین مکی، حائری زاده وغیره) به علت تعلل در استیفاده حقوق ملت ایران در مورد صنعت نفت و عدم اجرای قانون ۲۹ مهر ماه ۱۳۲۶ در مورد نفت جنوب ۲۸ سپتامبر ۵۰، وی در کمیسیون نفت مجلس در تایید تصویب لایحه اجرای قرارداد نفتی «گس- گلشاهیان» و عدم موافقت بالملی کردن صنعت نفت اظهار داشت: «ایران خودش لوله‌نگ هم نمیتواند بسازد، چه رسد به اینکه بخواهد صنعت نفت را اداره کند» (!)، ضمناً وی در جلسه خصوصی و غیرعلنی مجلس پیرامون ملی کردن صنعت نفت ایران گفت: «ملی کردن صنعت نفت بزرگ ترین خیانت [به کشور] است» (!!!) ۲۴ دسامبر ۵۰، مورد تیراندازی و فوت بوسیله «خلیل طهماسبی» (ع. جمعیت فدائیان اسلام) در حیاط مسجد شاه (در مراسم ختم آیت الله فیض) ۱۶ اسفند ماه ۱۳۲۹ ش. / ۷ مارس ۵۱ (دفن در باغ طوطی حضرت عبدالعظیم)، پس از ترور وی، آیت الله کاشانی در مصاحبه با خبرنگاران خارجی قتل رزم آرا را واجب دانست و خلیل طهماسبی را منجی ملت ایران معرفی کرد (این قتل بنابر گفته صریح آیت الله کاشانی با فتوای ایشان انجام گرفت)؛ بعداً مجلس شورای اسلامی طی ماده واحده ای طرح عفو و آزادی خلیل طهماسبی را با قید سه فوریت تصویب کرد و اورابی گناه شناخته و تبرئه کرد ۷ اوت ۵۲، دریافت نشان درجه یک دانش از ارتش ایران، نشان درجه یک علمی از وزارت فرهنگ.

آثار: خاطرات (اتوبیوگرافی، منتشر نشده)، جغرافیای نظامی ایران: خلیج فارس ۲۷، جغرافیای نظامی ایران: جزایر ایران در خلیج فارس ۴۱، «جزایر خلیج فارس» در کتاب مجموعه مقالات خلیج فارس (ج ۱)، ۶۲، و چند اثر دیگر.

مدرسه فرانسوی «آلیانس» در تهران، مدرسه دارالفنون، مدرسه نظام مشیر الدوله (هم دوره غلامعلی بایندر، عبدالله هدایت...)، دانشکده افسری «سن سیر» فرانسه.
 پس از پایان دوره آموزشی «مدرسه نظام مشیر الدوله»، اشتغال در بریگاد قزاق با درجه ستوان دومی: در جریان کودتای ۱۲۹۹ ش. (به رهبری سید ضیاء الدین طباطبائی و رضاخان) به عنوان افسر بریگاد مرکزی قزاق و فرمانده گروهان، مامور حفاظت از دروازه باغ شاه تادر واژه دولت ۲۱ فوریه ۱۹۲۱ / دوم اسفند ۱۲۹۹ ش.؛ پس از مشارکت در سرکوب «جنپیش جنگل» (به رهبری میرزا کوچک خان) به فرماندهی نظامی رضاخان ارتقا به درجه ستوان یکمی ۲۱، و سپس آجودان هنگ بهلوی (به فرماندهی سرهنگ شاه بختی) ۲۲، انجام ماموریت سرکوبی باقیمانده یاران و همزمان میرزا کوچک خان در منطقه «گچسر» به مدت ده ماه ۲۲، در حین انجام ماموریت یاد شده ارتقا به درجه سروانی ۲۲، از سوی ارتش اعزام به فرانسه برای تحصیلات عالی نظامی (بدرجہ سروانی) در دانشکده افسری «سن سیر» به مدت دو سال ژوئن ۲۵-۲۳، در هنگام تحصیل در فرانسه: خدمت در هنگ ۲۵ فرانسه، خدمت در هنگ زرهی «نسیس»، و نیز سفر به اسپانیا، لوکزامبورگ و بلژیک؛ بازگشت به ایران و فرمانده گردان دوم هنگ بهلوی برای مدتی ۲۵، ارتقا به درجه سرگردی ۲۷، فرمانده «هنگ منصور» در کرمانشاهان ۲۷، ارتقا به درجه سرهنگ دومی ۲۹، فرمانده تیپ مستقل لرستان ۳۲-۳۵، ارتقا به درجه سرهنگ تمامی مارس ۳۳، انتقال به تهران و شروع تدریس در دانشگاه جنگ (تدریس نقشه خوانی) و مدیر دروس دانشگاه ۳۵-۳۶، رئیس اداره جغرافیایی ارتش و در همین دوران ترتیب پژوهش و تدوین هشت جلد کتاب ارزنده درباره جغرافیای نظامی ایران ژوئن ۳۷-۳۶. ارتقا به درجه سرتیپی مارس ۳۹، ع. شورای عالی جنگ ۳۹-۳۸، فرمانده لشکر اول ارتش (در تهران) پس از وقایع شهریور ماه ۱۳۲۰ (تهاجم متفقین به ایران) اکتبر ۴۱، فرمانده آمادگاه تعليماتی ارتش، رئیس ستاد ارتش ژوئیه ۴۳- (به مدت دوماه)، فرمانده دانشکده افسری فوریه، ماه مه ۴۴، ارتقا به درجه سرلشگری مارس ۴۴، مجدد رئیس ستاد ارتش ۵ ماه مه - ۲۷ دسامبر ۴۴، منتظر خدمت در ارتش ژوئن ۴۵-، دعوت به خدمت در ارتش و رئیس بارزرسی مناطق آذربایجان و کردستان ۲۲ ماه مه ۴۶، مجدد برای بار سوم

رشته، قاسم: نویسنده و دیپلمات افغانی (بازنشسته)، ت. ۱۹۱۳، تج. در کابل و مو. بانکی کابل.
کارمند در اداره مطبوعات وزارت امور خارجه، ۳۱
کارمند ارشد در اداره روابط خارجی وزارت ارتباطات، ۳۲، ع.
محفل ادبی کابل، ۳۲، مدیر بخش انتشارات محفل، ۳۶، نایب
رئیس محفل کابل، ۳۸، مدیر «محله کابل» وغیره، ۳۸-۴۶، مدیر
کل انتشارات اداره مطبوعات، معاون اداره مطبوعات، ۴۷-۴۴
رئیس اداره مطبوعات، ۴۸-۴۷، رئیس هیات برنامه ریزی اقتصاد
دولتی، ۴۹، رئیس سازمان تعاون دولت ۴۹-۵۲، رئیس سازمان
خبری «باختر»، ۵۵-۵۲، وزیر اطلاعات ۵۶-۵۵، ۵۹: سفیر در
چکسلواکی، لهستان و بلغارستان ۶۲-۶۰، سفیر در مصر،
یونان، سودان، غنا ۶۲-۶۳، وزیر اطلاعات ۶۳، معاون کمیته
تجدید نظر در قانون اساسی، ۶۳، وزیر دارالیٰ ۶۵-۶۴، نم.
افغانستان در دومین کنفرانس حمایت از مردم عرب، ۶۹، ع.
هیات اعزامی به مجمع عمومی سازمان ملل، ۶۹، سفیر در زبان
۷۲-۷۰، ضمناً سفیر آکردنیه در فیلیپین.

آثار: افغانستان در قرن نوزدهم، جوانی افغان، جمال
الدین افغانی، افغانستان ۷۷، داستانهای کوتاه، ترجمه ها و
داستانهای سیار.

رشید رضا، محمد: تحصیلات قدیمی و دینی، نویسنده
وروشنفسکر مذهبی سوری - مصری، ت. در سوریه؛ تج. در
طرابلس لبنان (در « مؤسسه ملی اسلامی » از جمله مدارس پیشو
زان)، و سوریه (بخشی از عثمانی).

عضویت در «حزب عدم تمرکز اداری عثمانی» (در سال
۱۹۱۲ در قاهره تأسیس شد و هدف خود مختاری مناطق تابع
امپراتوری عثمانی بود): شاگرد و مرید «شیخ محمد عبده»
روحانی متعدد و ترقیخواه مصری، که او نیز شاگرد و مرید
«سید جمال الدین اسدآبادی» - معروف به افغانی - روحانی
روشنفسکر و متعدد ایرانی بود؛ تأسیس مجله «المنار» و انتشار آن
به مدت ۳۵ سال مداوم در قاهره (ویره نشر افکار و عقاید و معارف
اسلامی) ۱۸۹۸-۱۹۳۳، پایه گذاری «جمعیة الدعوة والارشاد»
(انجمن تبلیغ و ارشاد) (به منظور مقابله با تبلیغات میسیون های
مذهبی مسیحی در کشورهای اسلامی و تربیت و آموزش مبلغان
اسلامی) ۱۹۰۹-، رئیس کنگره ملی سوریه (در دمشق) ۲۰،

پس از سلطه فرانسویان بر سوریه، او به مصر مهاجرت کرد و در
شمار پیروان و شاگردان شیخ محمد عبده درآمد. ۲۱. ع. هیأت
نمایندگی سوریه و فلسطین اعزامی به «جامعه ملل» (برای اعتراض
به مسئله قیومت انگلستان و فرانسه بر سرزمینهای عربی پس از
پایان ج. ج. ۲۱)، شرکت در کنگره بررسی مسئله خلافت در
قاهره (اوی در این کنگره پیشنهاد کرد مدرسه و پروردگاری برای تربیت
نامزدهای خلافت اسلامی تأسیس شود) ۲۶، او رهبر جنبش
«سلفیه» در مصر از زربع اول قرن بیستم به بعد بود.

(توضیح: محمد رشید رضا به عنوان یک روحانی روشنفسکر
و تجدیدگرای به قومیت عرب اعتقاد نداشت و بیشتر خواستار وحدت
ویگانگی و نیرومندی همه مسلمانان جهان بود. او بر اصلاح
خلافت سنتی و اعاده آن به شکلی که در صدر اسلام معمول بود،
اصرار داشت. رشید رضا، خلافت را مظہر پیوستگی دین و دولت
در اسلام می دانست و تحقق همه آرمانهای دنیوی اسلام را وابسته
به آن می دانست. او خلافت را بهترین وسیله احراز هدف مهم
دیگر تجدیدخواهان یعنی وحدت اسلامی می دانست و به همین
دلیل ناسیونالیسم را محکوم می کرد. داوریهای وی درباره مذهب
شیعه غالباً نادرست و تعصب آمیز و از روی ناگاهی وی از اصول
مذهب شیعه بود. این امر، از روی نوشته های او که ضد شیعیان
است. پیداست).

آثار: تاریخ الأئمّة الـ ۳۱ (درباره زندگی و افکار شیخ
محمد عبده)، رساله التوحید، رساله: السنّة والشیعۃ (راجع به
بررسی عقاید شیعه)، الخلافة او الامامة العظمى. و نیز مقاله های
زیادی در مجله «المنار» و نشریات دیگر.

رصافی، معروف: شاعر عراقی، ت. ۱۸۷۷ در بغداد،
تج. نزد «محمد شاکری آلوسی».
تدریس در استانبول، بیت المقدس، و بغداد، ع. مجلس
ملی عراق در پنج دوره، مشارکت و همکاری فعال در انقلاب و
کودتای ضد انگلیسی رشید عالی گیلانی و سخنگوی آن اوریل
۴۱، سروdon شعرهای شور انگیز و ملی برای رخداد یاد شده ۴۱-
کوشش نشیانی و انتزاعی اجتماعی پس از عملیات ضد کودتا ماه مه
۴۱-، در طول زندگیش سروdon اشعار اجتماعی و انقلابی با
ویرگی زیبایی وصف، و خشونت هجایی، فوت در بغداد ۴۵اد.

آثار: دیوان اشعار، کتابها و مجموعه رساله هایی درباره

نقدهای ادبی و اجتماعی.

سلطنتی و رئیس دفتر ملک حسین ۶۷، رئیس دفتر دربار سلطنتی ۶۹-۷۰، سفیر در انگلستان ۷۰-۷۲، مشاور سیاسی ملک حسین ۷۲-۷۳، نخست وزیر اردن ماه مه ۷۳-۷۴، ژوییه ۷۶، وزیر امور خارجه و دفاع ۷۳-۷۶، نخست وزیر و وزیر دفاع ۸۵-۸۶، دریافت نشان از اردن، لبنان، اتیوپی، مراکش، لیبی، پاکستان.

۱۶۱

الرافعی، رشید محمد سعید : ف. ل. مهندسی، دک. مهندس، سیاستمدار و دیپلمات عراقی، ت. اول ماه مه ۱۹۲۹ در مصیب، تج. دا. آمریکایی بیروت، دا. بریستول انگلستان، و داها. «پردیو» (Purdue) و «آرایس» آمریکا.

کمک مهندس و سپس مهندس اجرایی در مدیریت کل پست، تلگراف و تلفن عراق ۵۴-۵۶، دوسرال آموزش ۵۷-۵۹؛ خدمت در اداره پست انگلستان، شرکت الکتریکی عمومی (GEC) و سایر شرکتهای انگلیسی با بورس فدراسیون صنایع انگلیس، سرمهندس شرکت عمومی لوازم یدکی و خانگی الکتریکی بغداد ۶۸، وزیر مشاور در امور ریاست جمهوری ژوییه ۶۸، وزیر نفت و مواد معدنی ژوییه ۶۸، وزیر کشور دسامبر ۶۹، وزیر برنامه ریزی مارس ۷۱، وزیر ارتباطات ماه مه ۷۲-۷۵، وزیر امور عمومی و مسکن نوامبر ۷۴، کفیل وزیر دفاع ۷۳-۷۴، سفیر در وزارت امور خارجه ماه مه ۷۶، سفیر در بلژیک دسامبر ۷۶، ضمناً سفیر آکردیته در لوکزامبورگ ماه مه ۷۷-۷۸، و جامعه اروپا، سپتامبر ۷۷-۷۸، و سفیر فوق العاده و نماینده تام الاختیار در زبان انگلیس ۹۵-۹۶. تاکنون (۹۵)، مهندس ناظر (قسم خودره) وع. مو. اکتبر ۷۷-۷۸. مهندسین الکتریکی انگلستان، ع. اتحادیه مهندسین عراقی، ع. جامعه مهندسین عراقی.

الرافعی، سمیر : سیاستمدار اردنی، ت. در فلسطین (صفد) (پدر زید الرافاعی نخست وزیر سابق اردن)، تج. در مدرسه انگلیلی «لوقا».

شروع خدمات دولتی در حکومت قیوموت فلسطین (در زمان حکومت انگلیسی‌ها) ۲۲-۲۵، عزیمت به شرق اردن و ملاقات با امیر عبدالله پادشاه اردن و همکاری نزدیک با او ۲۵-۲۶، وزیر داخله امیرنشیین شرق اردن ۴۴، نخست وزیر اردن ۴۴-۵۱، و مجدداً ۵۶-۵۸، نخست وزیر «اتحادیه عربی» (متشكل از

رعایی آذرخشی، دکتر غلامعلی : ل. حقوق و علوم سیاسی، دک. حقوق و علوم سیاسی؛ شاعر، استاد (ادبیات) و دیپلمات ایرانی؛ تج. در تبریز، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دا. تهران، دا. پاریس.

اشتعال در وزارت فرهنگ و مدیر ادبیات در تبریز ۳۳-۳۴، مدیر کتابخانه فنی وزارت فرهنگ، رئیس اداره کل نگارش (وزارت فرهنگ)، سرپرست مجله آموزش و پرورش، رئیس هیأت تحریریه «روزنامه ایران»، همکاری با محمد علی فروغی (ذکاء الملک) و علی اصغر حکمت در پایه گذاری فرهنگستان ایران، رئیس مدیرخانه فرهنگستان ایران (برای مدتی)، عزیمت به پاریس برای ادامه تحصیلات عالی و اخذ درجه دکترا نوامبر ۳۶، پس از مراجعت به ایران ادامه کار در وزارت فرهنگ و مدیر کل وزارت خانه، ع. فرهنگستان ایران ۴۲، مسافرت به انگلستان (به اتفاق علی اصغر حکمت) و شرکت در اجلاس بین المللی سازمان یونسکو ۴۵، نم. ایران در کمیسیون مقدماتی سازمان یونسکو، و نایب رئیس سازمان، رئیس هیأت نم. ایران در اولین کنفرانس یونسکو در پاریس ۴۶، با عنوان وزیر مختار و بعداً سفیر کلر نم. دائم ایران در سازمان یونسکو ۶۲، پس از مراجعت به ایران، سناطور انتخابی تهران، ضمناً همزمان با داشتن مشاغل حساس اداری و سیاسی ادامه فعالیت های ادبی و هنری، ضمناً تدریس در «دا. تهران» و «دا. ملی»، ع. شورای فرهنگی سلطنتی، ع. هیأت امنای کتابخانه پهلوی، رئیس دانشکده ادبیات دا. ملی. شهرت ادبی رعایی آذرخشی از سالهای اول تحصیلات متوجه و بویژه نا سروdon شعر «نگاه» آغاز شد.

الرافعی، زید سمیر : ل. علوم سیاسی، ف. ل. حقوق و روابط بین الملل، سیاستمدار و دیپلمات اردنی، ت. در نوامبر ۱۹۳۶ در امان (پسر نخست وزیر اسبق اردن : سمیر رفاعی، و برادرزاده عبدالمنعم رفاعی، ر. ک.)، تج. در قاهره. و دادها. هاروارد و کلمبیا.

شروع خدمت دیپلماتیک ۵۷، خدمت در سفارتخانه های اردن در قاهره، بیروت، لندن، و در نم. دائم اردن در سازمان ملل، رئیس تشریفات دربار سلطنتی ۶۵، مدیر کل دربار

اتحادیه اردن و عراق در مخالفت ورقابت با جمال عبدالناصر) فوریه-ژوئیه ۵۸، رئیس مجلس سنای اردن ۵۹-۶۱، رئیس دا. امان ۶۲، نخست وزیر مارس-آوریل ۶۳، رئیس هیات امنی دانشگاه امان ۶۵.

رفاعی، عبدالمنعم : دیبلمات و سیاستمدار اردنی، ت. ۱۹۱۷ در اردن، تج. دا. آمریکایی بیروت.

در خدمت ملک عبدالله ۳۸، وزیر (دیپر) اعظم حکومت شرق اردن ۴۰، معاون دربار سلطنتی ۴۱-۴۲، سرکنسول در قاهره، لبنان و سوریه ۴۲-۴۳، ع. هیات اعزامی به کن. قرارداد با انگلستان ۴۶، معاون وزیر امور خارجه ۴۷، وزیر مختار در ایران و پاکستان ۴۹، سفیر در ایالات متحده آمریکا و نم. اردن در سازمان ملل متحد ۵۲-۵۷، سفیر در لبنان ۵۷، سفیر در انگلستان ۵۸، رئیس ارشاد ملی ۵۹، نم. دائم اردن در سازمان ملل ۵۹-۶۴، سفیر در جمهوری متحده عرب و ۶۸-۶۷، وزیر امور خارجه ۶۸-۶۹، نخست وزیر مارس-اوت ۶۹، معاون نخست وزیر، وزیر امور خارجه و سنتور ۷۰-۶۹. نخست وزیر ژوئن ۷۰-۷۱، نم. ویژه ملک حسین ۷۲-۷۳، نم. دائم اردن در اتحادیه عرب ۷۳، سفیر در مصر سپتامبر- دسامبر ۷۳، مشاور ویژه ملک حسین در امور بین الملل دسامبر ۷۳-نومبر ۷۴، ع. مجلس سنای ۷۴، دریافت تعدادی نشان و مдал.

رفیع، سرتیپ محمد : نظامی و سیاستمدار افغانی، ت. ۱۹۴۴ در کابل، تج. دا. نظامی کابل، آکادمی نظامی شوروی. ع. حزب دموکراتیک خلق افغانستان ۷۲، ع. کت. مرکزی حزب مذکور ۷۸، ع. دفتر سیاسی حزب ۸۱، وزیر سابق خدمات عمومی، وزیر دفاع و معاون شورای انقلابی افغانستان، معاون شورای وزیران و نیز وزیر دفاع ۸۸-۸۶، معاون رئیس جمهوری افغانستان ۸۸-۹۲، دریافت نشان «علامت سرخ» افغانستان.

رسنگانی، حجت الاسلام اکبر هاشمی ← هاشمی رسنگانی، حجت الاسلام اکبر

رقابی (هاله)، دکتر حیدر : ل. حقوق قضائی، ف. ل. حقوق بین الملل، دک. فلسفه؛ فعال سیاسی، شاعر و استاد ایرانی، ت. ۱۵ دسامبر ۱۹۳۱ در تهران، تج. دها. تهران و کلمبیا (آمریکا)، و آزاد بولیس در آلمان غربی.

فعالیتهای سیاسی ضد استعماری در دوران دانشجویی، از طرفداران و فعالین سیاسی در جریان ملی شدن صنعت نفت ایران توسط دکتر مصدق، دستگیر و زندانی پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۲۲ ش. دوبار ۵۵-۵۵، عزیمت به اروپا و آمریکا و ادامه فعالیت‌های سیاسی ضد رژیم شاه و نیز ادامه تج. فوق لیسانس و دک. ۵۵: تدریس در دها. : کلمبیا، سن خوزه، اوکلاهما، کالیفرنیا در برکلی، و نیز دانشگاه U.Q. D. سرخپوستان در دیویس کالیفرنیا (ـ که خود از جمله موسسین آن بود) به مدت جمعاً ۱۴ سال در رشته فلسفه و علوم سیاسی ۶۵-۷۹؛ در زمان اقامت در آمریکا ارتباط نزدیک و گسترده با جامعه سرخپوستان آن کشور، بازگشت به ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی ۷۹ (پس از ۲۴ سال دوری از میهن)، شروع خدمات علمی و اس. دا. تهران در رشته فلسفه ۷۹-۸۷، فوت در دسامبر ۸۷. اودر شعرهای خود، «هاله» تخلص میکرد.

آثار : حدود سی جلد کتاب به زبانهای فارسی، انگلیسی و آلمانی از جمله پرچم سه رنگ (مجموعه اشعار سیاسی)، ناقوسهای خطر (مجموعه اشعار سیاسی)، مصدق و موازنه منفی، فلسفه و آزادی (به آلمانی)، شکوفه‌های علم و زندگی (به فارسی و انگلیسی)، سرخپوستان (به انگلیسی)، سرخپوستان و انقلاب اسلامی، سایه‌ای بر سیمای امام، شقایق‌ها (مجموعه اشعار حماسی درباره جنگ ایران و عراق)، فلسفه علم، فلسفه دنیا، سوم، رنگین کمان، ۲۴ سال دور از ایران، ماجراهای دانشکده، ایران و کنسرسیون بین المللی نفت (انگلیسی)، یک تحلیل انتقادی از قرارداد ۱۳۲۲ (انگلیسی)، جنبه‌های انقلابی و محافظه کارانه فلسفه روان ملی (آلمنی)، وغیره.

ركابی پاشا، علیرضا : نظامی و سیاستمدار اردنی، ت. در دمشق، تج. دانشگاه جنگ استانبول. ۱۸۸۶ احراز مسئولیت‌های گوناگون نظامی در شهرهای: بیت المقدس، مدینه (سال ۱۲)، بغداد و بصره، پیش از شروع ج. ج. ۱. عضو جمعیت سری «عربیه الفتات» (عربیت جوان)، باهدف

روتتشیلد موسس شعبه پاریس بود. «ناتان مایر روتتشیلد» (۱۷۷۷-۱۸۲۶) ملقب به اولین بارون روتتشیلد موسس شعبه انگلیسی بانک خاندان روتتشیلد است، (پسر و جانشین این فرد بنام «لایونل ناتان روتتشیلد» ۱۸۰۸-۱۸۷۹) نخستین یهودی بود که به عضویت پارلمان انگلستان انتخاب شد.

بارون روتتشیلد بانکدار و گردآورنده آثار هنری بود، و ریاست و اداره شعبه بانک روتتشیلد در پاریس در سال ۱۸۶۸ به او رسید. وی از اعضای هیات مدیره بانک ملی فرانسه بود، وی به دعوت سران یهود و بعداً صهیونیسم (بویژه تئودور هرتصل ملقب به پدر صهیونیسم سیاسی) مبنی بر اسکان یهودیان در سرزمین فلسطین پاسخ مثبت داد و از جمله در سال ۱۸۸۳ گروهی را مأمور خرید املاک و زمینهای اعراب فلسطینی کرد و مسئله اسکان کلان یهودیان در فلسطین را سازماندهی کرد.

در آغاز قرن بیستم وی مسئولیت اسکان تعداد ۶۰۰۰ نفر از یهودیان را در ۳۰ روستا به عهده گرفت. او به جهت گردآوری مجموعه های هنری و کمک به سازمانها و نهادهای خیریه و علمی معروف بود. وی پس از صدور اعلامیه بالغور «در تاریخ ۲ نوامبر ۱۹۱۷ دائز بر شناسایی رسمی سرزمین فلسطین «به عنوان وطن ملی مردم یهود» خطاب به «لرد لایونل والتر روتتشیلد» (پسر لایونل ناتان روتتشیلد) و با امضای «آرتور جیمز بالغور» وزیر امور خارجه انگلستان صادر شد. فوت ۱۹۳۴.

روتتشیلد، لرد لایونل والتر^۱ : حامی صهیونیسم و مورد خطا «اعلامیه بالغور»، ت. در انگلستان (پسر «لایونل ناتان روتتشیلد» ۱۸۰۸-۱۸۷۹) اولین یهودی عضو پارلمان انگلیس، و نوه «ناتان مایر روتتشیلد» (۱۷۷۷-۱۸۲۶) دائز کننده شعبه بانک روتتشیلد در لندن و پسر «مایر آمشل روتتشیلد» (۱۷۴۳-۱۸۱۲) بزرگ خاندان روتتشیلد ها و صراف یهودی معتبر ساکن فرانکفورت آلمان.

رئیس فدراسیون صهیونیسم در انگلستان، بانکدار و رئیس شعبه بانک روتتشیلد در لندن (وارث لایونل ناتان روتتشیلد)، «آرتور جیمز بالغور» (ر. ک.) وزیر امور خارجه وقت انگلستان در تاریخ ۲ نوامبر ۱۹۱۷ اعلامیه مشهور «بالغور» دائز بر شناسایی رسمی و موافقت دولت انگلستان را مبنی بر اینکه «سرزمین

کسب استقلال سرزمینها ای عربی)، پیوستن به ارتش عربی و همکاری با انگلیسی ها ۱۸، فرماندار نظامی دمشق، و نخست وزیر سوریه در زمان تسلط انگلیسی ها در سوریه ۲۰، کناره گیری از مسئولیت های دولتی پس از تسلط فرانسویها بر سوریه ژوییه ۲۰، پس از تشکیل حکومت شرق اردن عزیمت به اردن ۲۱، نخست وزیر اردن دوبار، کناره گیری از سیاست و فوت ۴۲.

رمضان، طه یاسین : فارغ التحصیل نظامی، سیاستمدار عراقی، ت. ۱۹۳۸ در «موصل» عراق، تح. دانشکده افسری بغداد.

عضو شورای فرماندهی انقلاب عراق ۶۹، رئیس سازمان شورای تجارت عراق، فرمانده کل ارتش خلقی (جیش الشعوبی) ۷۰، رئیس اداره امور اعراب در شورای فرماندهی عراق، وزیر صنایع و معادن ۷۰، کفیل وزیر اقتصاد ۷۱، کفیل وزیر برنامه ریزی ۷۶-۷۴، وزیر مسکن ۷۶-۷۹، عضو شورای فرماندهی انقلاب، عضو شورای منطقه ای حزب سوسیالیست بعث عرب، معاون اول نخست وزیر ۷۹-۹۱، معاون رئیس جمهوری عراق (صدام حسین) مارس ۹۱-تا کنون (۱۹۹۹)، رئیس هیأت نمایندگی عراق در هشتاد و سه کنفرانس سران کنفرانس اسلامی در تهران دسامبر ۱۹۹۷.

روتتشیلد، بارون ادوارد : حامی صهیونیسم و پدر اسکان یهودیان در فلسطین، ت. ۱۸۴۵ در پاریس (از جمله روتتشیلدهای فرانسه، پسر ژاکوب (یعقوب) روتتشیلد ۱۷۹۲-۱۸۶۸ و نوه «مایر آمشل روتتشیلد» ۱۷۴۳-۱۸۱۲) صراف یهودی معتبر ساکن شهر فرانکفورت آلمان).

وی فرزند ژاکوب (یعقوب) روتتشیلد موسس شعبه بانک خاندان روتتشیلد (یکی از پنج پسر «مایر آمشل روتتشیلد» بزرگ) در پاریس بود. چهار برادر دیگر ژاکوب، هریک شعبه های بانک پدر را در یکی از شهرهای اروپا دایر کردند. بدین ترتیب که «آسلم مایر روتتشیلد» (۱۷۷۳-۱۸۵۵) برادر ارشد تر در فرانکفورت ساکن شد و بانک اصلی و اولیه پدر را اداره میکرد. «زولومون روتتشیلد» (۱۷۷۴-۱۸۵۵) شعبه ای در وین (اتریش) تاسیس کرد. «کارل مایر روتتشیلد» (۱۷۸۰-۱۸۵۵) شعبه ای در ناپل (ایتالیا) دایر کرد که در سال ۱۸۶۱ بر چیده شد و ژاکوب

فلسطین به عنوان وطن ملی مردم یهود باشد، خطاب به شخص وی صادر کرد. صدور اعلامیه مذکور که در تاریخ تشکیل «اسراییل» جایگاه ویژه‌ای دارد، باعث شد که مهاجرت گسترده یهودیان جهان به فلسطین صورت قانونی یافته و تسهیل شود. و بالآخره پیروزی روند مهاجرتی گسترده یهودیان، طرح تقسیم فلسطین در سال ۱۹۴۷ تصویب شد و کشور اسراییل در سال ۱۹۴۸ شکل گرفت.

۱- Rothschild . Lord Lionel Walter

روچیلد، بارون ادوارد ← روتشیلد، بارون ادوارد

روچیلد، لرد لاپولن والتر ← روتشیلد، لرد لاپولن والتر

روحانی، حسن: خارج فقه و اصول، لیسانس و فوق لیسانس حقوق قضایی، ت. ۱۹۴۸ در سمنان، تج. حوزوی، دا. تهران، دا. اسکاتلند (انگلستان).

فعال در نهضت اسلامی و مخالف نظام شاهی در قیل از انقلاب اسلامی ۱۳۶۲. چندبار دستگیر و منع المنبر شدن از جمله: ۱۳۶۴ و ۱۳۷۷. پس از پیروزی انقلاب اسلامی: نم. دوره‌های اول تا پنجم مجلس شورای اسلامی از تهران (به مدت ۲۰ سال) ۱۳۸۰-۲۰۰۰، ضمناً: رئیس کمیسیون دفاع مجلس، و نایب رئیس (اول) مجلس ۱۳۸۰-۲۰۰۰، ع. شورایعالی دفاع کشور، ع. شورای مرکزی «جامعه روحانیت مبارز»، معاون فرماندهی جنگ در دوران جنگ (هشت ساله) ایران و عراق ۱۳۸۰-۸۸، نم. قوه مقننه در اولین دوره شورای سربرستی صداوسیما، نم. رهبری در شورایعالی امنیت ملی، دبیر شورایعالی امنیت ملی کشور - تاکنون ۱۳۹۹، ع. «مجتمع تشخیص مصلحت نظام». تاکنون ۱۳۹۹، رئیس ستاد قرارگاه مرکزی خاتم الانبیاء (ص) در دوران جنگ، فرمانده ستاد کل پدافند هوایی کشور، رئیس مرکز تحقیقات استراتژیک.

روحانی، فؤاد: ف. ل. حقوق، حقوقدان و مدیر ایرانی، ت. ۱۳۶۲ (از خانواده‌ای عرب تبار که به ایران مهاجرت کرده و تابعیت ایرانی گرفته‌اند)، تج. در تهران، دا.

۷۰، ع. «مو. حقوق بین الملل» ۶۳ و ۷۵؛ میانجی، فسخ کننده و مفسر قراردادها ۶۵، اس. میهمان دا. «بار-یان» ۷۶، ع. افتخاری اج. آمریکایی حقوق بین الملل ۷۶، دریافت جایزه اسرائیل ۶۰، دریافت تاییدیه لیافت از اج. آمریکایی حقوق بین الملل ۶۸.

آثار: دادگاه بین المللی عدالت ۵۷، عامل زمان در داوری دادگاه بین المللی عدالت ۶۰، حقوق و رویه دادگاه بین المللی (۲) ج ۶۵، حقوق قراردادها: راهنمای کنوانسیون وین ۷۰، دادگاه جهانی: چیست و چگونه کار میکند ۷۲، قراردادهای ترک مخاصمه اسرائیل با کشورهای عرب ۵۱، پیشرفت‌های انجام شده در حقوق قراردادها ۸۹، و تعداد زیادی مقاله عمده‌تر ارجاع به مسائل حقوقی (حقوق بین الملل و اسرائیل).

روزن، شلمو: سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۲۱ زوئن ۱۹۰۵

فعالیت در سازمان هیستادروث و گروههای اعزامی سازمان به خارج از کشور، ع. کت. اجرایی آژانس یهود، ع. کم. اجرایی «ماپام» (حزب کارگران متحده)، ع. کنست (پارلمان اسرائیل)، معاون کنست ۵۵ ع. دبیر جنبش کیبوتص، وزیر امور مهاجرت و جذب مهاجر ۷۴- ژوئن ۷۷.

روزولت، کرمیت: دک. تاریخ، افسر اطلاعاتی و سیاستمدار آمریکایی، ت. ۱۹۱۶ در «بوئنس آیرس» (آرژانتین) (نوه «تندور روزولت» رئیس جمهوری اسبق آمریکا)، تج. ۱۵. هاروارد (آمریکا).

شروع فعالیت در دفتر ویژه اطلاعاتی رئیس جمهوری (فرانکلین روزولت، بنام «دفتر ویلیام دونوان» (نخستین کار وی در دفتر «دونوان» انجام پژوهش درباره ایران و بویژه ایل قشقایی بود که بنایه توصیه دکتر «رالف بانچ» انجام گرفت) اواخر سپتامبر ۴۱- ۴۲، مسئول اداره خاورمیانه در «اداره خدمات استراتژیک» (O. S. S.) آمریکا در بدواتسیس آن ۴۲-. اولین سفرش به ایران حدود سه ماه پس از «کنفرانس تهران» زمستان ۱۳۲۲ ش. ۱۰. اوائل سال ۴۴، سپس انجام مأموریت در ایتالیا به دستور ژنرال «دونوان» ۴۴-، مسافرت و مأموریت دوم در ایران در اوج حوادث

های مثبت تیمسار رزم آرا رئیس ستاد ارتش به وی (بعداً به آن وفا نکرد!) زویه ۴۶-.. دستگیر شدن توسط رکن دوم ستاد ارتش ۶ آوریل ۱۷ (۱۲۲۶ ش)، فرار از زندان دزبان (بوسیله حسام لنگرانی، ابوالحسن عباسی، صفیه حاتمی) ۷ ماه مه ۴۷ (۱۲۲۶ اردیبهشت)، محکومیت غیابی به ۱۵ ماه زندان و اخراج از ارتش بوسیله دادگاه نظامی ۴۷، دستگیری مجدد و محکوم به ۱۵ سال زندان بوسیله دادستانی ارتش آوریل ۱۹۴۸، فرار از زندان به همراه سایر رهبران حزب دسامبر ۵۰. فعالیت مخفی در سازمان اطلاعات حزب توده ۵۰-.. ع. «ستاد جنگی» حزب توده (پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۲۲ و به منظور مقابله با کودتا گران!) ۵۳-.. ادامه فعالیت‌های سیاسی و حزبی به عنوان ع. هیات اجرایی موقت حزب (متشكل از خسرو روزبه، علی متقی، حبیب الله ثابت، فرج الله میزانی) پس از دستگیری و خروج از کشور آخرین بقایای رهبری حزب ایران آوریل ۵۶-.. زویه ۵۷ (زمان دستگیری)، دستگیر شدن در خلال یک درگیری مسلحه ۶ زویه ۵۷ (۱۵ تیر ماه ۱۳۳۶ ش.). محکوم به مرگ و تیر باران ۱۱ ماه مه ۵۷ (۲۱ اردیبهشت ۱۳۳۷).

آثار: اطاعت کور کورانه ۴۶ (۴)، تالیفاتی در زمینه های ریاضی، فنی و نظامی.

روزن، شبستانی: ل. حقوق، دک. حقوق، حقوقدان و دیپلمات اسرائیلی، ت. ۲۴ نوامبر ۱۹۱۷، تح. دا. لندن، ودا. عبری بیت المقدس.

وکیل حقوقی بخش سیاسی آژانس یهود در امور فلسطین ۴۶-۴۸، مشاور حقوقی وزارت امور خارجه ۴۸-۶۶، کفیل نم. دائم اسرائیل در سازمان ملل ۶۷-۷۱، نم. دائم اسرائیل در سازمان ملل شعبه ژنو ۷۱-۷۴، خدمت در وزارت امور خارجه ۷۴-۷۶. در هیأت نم. اسرائیل در مجمع عمومی سازمان ملل ۷۴-۷۶، معاون کت. حقوقی ۶۰ ع. هیات مذاکرات ترک مخصوصه با کشورهای مصر، اردن، لبنان و سوریه ۴۹، ع. هیات نم. اسرائیل در کنفرانس حقوق دریاها و ریاست اجلاس ۷۲، و ۷۸. رئیس هیأت نم. اسرائیل در کنفرانس حقوق قراردادها ۶۹ و ۶۸، ع. سایر کنفرانس‌های سازمان ملل، نم. دولت اسرائیل در دادگاه بین المللی عدالت در دفعات متعدد، ع. کم. حقوق بین الملل ۶۲-۷۱، ع. کم حقوق بشر سازمان ملل متعدد ۶۸-

عراق با گذرنامه جعلی و بانام مستعار «جیمز ف. لاکریچ» برای تدارک ماموریت عملیاتی و اطلاعاتی بعدی خود ۱۶ تیر ماه ۷/۱۳۲۲ ژوئیه ۵۳، سپس هدایت موققیت آمیز طرح کودتای آمریکایی - انگلیسی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ / ۱۹۵۳ (بنام «عملیات چکمه»)، پس از عملیات مذکور ملقب به «آقای ایران» از سوی رسانه های غربی ۵۳، ادامه فعالیت ها و ماموریت های متعدد اطلاعاتی در سازمان سیا - ۵۸، سپس کناره گیری از همکاری با سیا ۵۸، استخدام در شرکت نفتی معتبر «گلف» (یکی از هفت شرکت قدرتمند نفتی جهان و یکی از اعضای کنسرسیوم نفت ایران) و معاون شرکت در امور «روابط با دولت آمریکا» (!) ۶۴-۵۸، کناره گیری از شرکت گلف و تاسیس یک شرکت دلالی و تجارت اسلحه با کشورهای خاورمیانه بویژه ایران در واشنگتن ۶۴، دلال و واسطه معتبر غالب معاملات تسليحاتی آمریکا با ایران (بعضًا همکاری و شراکت برادران رشیدیان) ۶۴-۷۸.

آثار : خاطرات (عنوان ترجمه فارسی : کودتا در کودتا بدون ذکر تاریخ نشر).

روستا، رضا : فارغ التحصیل عالی امور حزبی، از زهبان حزب توده ایران، بنیانگذار اصلی شورای متحده مرکزی است. ۱۹۰۳ در روستای «ویشکا»ی شهرستان رشت (در یک خانواده روستایی)، تح. متوجهه در رشت (ناتمام)، مدرسه عالی حزبی مسکو.

فعالیت های اجتماعی و سیاسی در زمان تحصیلات متوسطه، همکاری در تشکیل جلسات فرهنگی و ادبی، رها کردن تحصیلات متوسطه و پیوستن به کمونیستهای گیلان (به رهبری حیدر عممو اوغلی)، وی در رشد سیاسی روستا سهم عمده ای داشت، پس از سرکوب نهضت جنگل عزیمت به اتحاد جماهیر شوروی ۲۲-۲۳، بازگشت به ایران و عضویت در حزب سوسیالیست (به رهبری سلیمان میرزا اسکندری) ۲۳، تحت تعقیب شهربانی و فرار به اصفهان (به علت شرکت در فعالیت انتخاباتی به سود فراکسیون ملی- در انتخابات مجلس پنجم)- پخش اعلامیه و شرکت در تظاهرات مسجد شاه علیه رضا خان، به رهبری خالصی زاده)، عزیمت به کرمان و همکاری با روزنامه «بیداری» به سردبیری سید محمد هاشمی که از سال ۱۳۰۱ ش. در کرمان منتشر می شد، سپس استخدام در اداره تجارت روس در

آذربایجان (وی پس از ملاقات با محمد رضا شاه بلافاصله عازم جنوب کشور شد و با روسای ایل قشقایی - و از جمله: ناصر، خسرو، ملک منصور و محمد حسین قشقایی - ملاقات کرد. مدت کوتاهی پس از این ملاقات، «نهضت جنوب» شروع شد که در خلال آن برادران قشقایی در پاییز ۱۳۲۵ ش. خواستار «خدومختاری فارس» شدند !!) تابستان ۱۳۵۲ / اوت ۴۶ (توضیح: کرمیت روزولت در انجام مسئولیت های اطلاعاتی خود در ایران از همکاری یک مهره اطلاعاتی ورزیده آمریکایی در ایران بنام «جرالد دوهر» برخوردار بود. وی تا سال ۱۳۲۵ کنسول امریکا در تبریز بود و سپس در پوشش وابسته عشايري سفارت امریکا به فعالیتش ادامه داد. دوهر در سال ۱۳۲۲ ش. و بلافاصله پس از ورود کرمیت روزولت به ایران در تیرماه همان سال و پیش از انجام کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ از ایران خارج شد وی سپس ریاست بخش خاورمیانه رادیو «صدای آمریکا» را به عهده گرفت و سپس مدت‌ها در راس «اجمن طرفداران ملل آسیا و آفریقا» قرار داشت !)، پس از تاسیس «آرنس مرکزی اطلاعات» آمریکا (سیا) در ماه مه ۱۹۴۷ ادامه فعالیتهای اطلاعاتی و جاسوسی خود در این سازمان جدید ۴۷، رئیس «اداره خاورمیانه» در بخش معاونت عملیاتی سیا (اداره هماهنگی سیاسی - OPC - به ریاست «فرانک واپنر») ۴۸، انجام ماموریت های اطلاعاتی با مسئولیت مستقیم «ریچارد هلمز» و دست داشتن در بسیاری از تحرکات و تحولات سیاسی خاورمیانه و از جمله: دخالت در ماجراهی انقلاب یا کودتای مصر به رهبری ژرال نجیب و عبدالناصر و واژگونی نظام سلطنتی ملک فاروق ژویه ۵۲، استغال در شعبه منطقه «سیا» در بیروت، و نیز استاد تاریخ در دا. آمریکایی بیروت، ضمناً رئیس «اج. آمریکایی دوستداران خاور نزدیک» ۵۲، آشنازی و همکاری با «کیم فیلبی» افسر اطلاعاتی عالیرتبه انگلیسی (توضیح: فیلبی مامور نفوذی سازمان جاسوسی شوروی - کا. گ. ب - بود که از سال ۱۹۲۴ به سازمان «اینتلیجننس سرویس» نفوذ کرد و بعداً به عالی ترین مقامات اطلاعاتی انگلیس دست یافت. سالها بعد، با کشف برخی عوامل جاسوسی شوروی، فیلبی در معرض سوء ظن قرار گرفت و بنابراین در ژانویه ۱۹۶۳ از بیروت به شوروی فرار کرد. اوردر شوروی به عنوان «قهرمان اتحاد شوروی» مдал گرفت و مدتی بعد در همان کشور درگذشت). حدود سال ۰۵-، ورود به ایران از مرز

اطلاعات آژانس یهود ۵۸-۶۰، مدیر کل آژانس یهود ۶۶-۶۷، مدیر کل و رئیس امور اداری و روابط عمومی ۶۶-۷۱، مدیر کل آژانس یهود (نویسنده یافته)، ۷۱-۷۲، رئیس هیات مدیره یک شرکت اسراییل ۷۷-۷۸، ع. پیوسته و اجرایی سازمان جهانی صهیونیسم ۷۱، رئیس اج. سربازان معلول سازمان هاگانا در اسراییل، ع. هیات امناء دا. بن گوریون، ع. هیات امناء دانشکده علوم اداری، ع. هیات امناء آژانس تلگراف یهود، ع. کت. اجرایی «یادبین-تسوی» (Yad Ben _ Zvi) ع. شورای «یاد بن - گوریون»، ع. هیات مدیره پست بیت المقدس، ع. هیات مدیره هوایپمایی «ال عال»، ع. هیات مدیره دا. عبری بیت المقدس.

ریاض، محمود : دیبلمات مصری، ت. ۸ زانویه ۱۹۷۱، ۱۹۷۱
تع. در دن. افسری، و دا. فرماندهی و ستاد مصر.

نم. مصر در کمیسیون مختلط خلع سلاح ۴۹-۵۲، مدیر بخش امور عرب در وزارت امور خارجه ۵۴-۵۵، سفیر در سوریه ۵۸-۵۹، مشاور رئیس جمهوری در امور خارجی ۶۲-۶۳، رئیس هیات نم. مصر در کمیسیون اقتصادی سازمان ملل ویژه آفریقا ۶۱، سفیر و نم. دائم مصر در سازمان ملل متحد ۶۲-۶۴، وزیر امور خارجه ۶۴-۷۲، معاون نخست وزیر ۷۱-۷۲، مشاور رئیس جمهوری زانویه - روشن ۷۲، مدیر کل اتحادیه عرب ۷۹-۷۲

ریاضی، مهندس عبدالله : مهندس هیدرولیک و برق، سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۰۶ در اصفهان، تع. دا. پاریس (سورین).

استاد و معاون دانشکده فنی دا. تهران ۳۶-۴۵، رئیس دانشکده فنی ۵۶-۵۷، نم. و رئیس مجلس شورای ملی اکتبر ۶۳-۶۴، اکتبر ۷۸ (توضیح اینکه ماده واحده منضم به قرارداد وین در زمان ریاست وی بر مجلس شورای ملی در تاریخ اکتبر ۱۹۶۴ تصویب شد. با تصویب قانون مذکور، مستشاران نظامی آمریکا در ایران از مصوبیت ها و معافیت های قرارداد وین استفاده کردند. بدین ترتیب در واقع قانون کاپیتولاسیون مجدداً در ایران برقرارشد)، ب. اق. دستگیر و محکمه انقلابی و سپس اعدام (تیرباران) شد ۷۹.

کرمان ۳۱-۳۲، بازداشت در کرمان و اعزام به زندان قصر (پیرو تصویب قانون ضد فعالیت های اشتراکی در زمان رضا شاه) ۳۱-۳۶، آزادی از زندان و تبعید به شهر دامغان ۳۶-۳۷، بازداشت و زندانی به مراره گروه «نفر» (حزب کمونیست ایران به رهبری دکتر تقی ارانی) به مدت ده ماه و سپس تبعید به شهر ساوه ۳۷-۳۸. مجدداً دستگیر و زندانی شدن در ساوه به مدت دو سال و نیم ۳۸-۴۰، آزادی از زندان و تبعید به شهر اراک (پس از وقایع شهریور ۱۳۲۰ سپتامبر ۴۱-۴۲، مشارکت در تاسیس «حزب توده ایران» (به رهبری و پایه گذاری سلیمان میرزا اسکندری) وع. کمیته مرکزی وقت حزب اکتبر ۴۱-۴۲. دستگیر و زندانی شدن به جرم فعالیت های اشتراکی آوریل - دسامبر ۴۷، پس از آزادی از زندان عزیمت به شوروی ۴۷، محکوم به اعدام بطور غیابی ۴۹، فوت در آلمان شرقی در سن ۶۸ سالگی ۱۹۷۱.

روسیدس، زنون جرج : دیبلمات قبرسی، ت. ۸ فوریه ۱۸۹۵، تع. در قبرس، و لندن.
شروع کار آموزی و کالت ۲۲، فعالیت های حقوقی در قبرس ۲۵-۵۴، ع. هیات ملی اعزامی به لندن ۲۹-۳۱، ع. شورای استانداری ۴۶-۴۸ و ۵۸-۵۹، ع. شورای اجرایی ۵۰-۵۹، نم. یونانی های قبرس در کمیته مشترک مذاکرات استقلال قبرس در لندن ۵۹-۶۰، سفیر در آمریکا ۶۰-۶۲، نم. دائم قبرس در سازمان ملل ۶۰-۶۲ و ۶۴-۶۶، رئیس کت. سازمان ملل درباره مستعمرات پرتقال ۶۲، ع. دیوان محاکمات اداری سازمان ملل ۶۶-۶۷، ع. کت. رفع تبعیض نژادی سازمان ملل متحد ۶۹-۷۱، ع. کم: حقوق بین الملل ۷۱-۷۲، ع. کم. مقدماتی کنفرانس محیط انسانی.

آثار : جزیره قبرس و اتحاد با یونان ۵۱، مسئله قبرس ۵۸.

رولین، موشه : مدیر اسراییلی، ت. ۱۹۲۵ در بیت المقدس، تع. دا. بیت المقدس.

پیوستن به سازمان هاگانا ۴۰، رئیس شورای جنبش جوانان بیت المقدس ۴۴-۴۶، خدمت در ارتش اسراییل با درجه سرلشگری ۴۸، کنسول در نیویورک ۵۲-۵۸، مدیر بخش

آثار : حساب ترسیمی ۴۲ (ج ۲)، حساب عددی و ترسیمی ۵۸، حساب عددی ۶۲ (ج ۲)، تاسیسات آبی ۵۷، هیدرولیک عمومی ۵۴، الکتریسیته و کاربردهای آن، مکانیک نظری و عملی.

ریپورت «افسر اطلاعاتی بلندپایه انگلیسی در هندوستان و ایران»، تح. کالج «له روزه سویسیس»، دا. کمربیخ، آموزش‌های عالی اطلاعاتی در سرویس اطلاعاتی انگلستان.

در سن ۱۲ سالگی پدرش را از دست داد و تحت نظارت و سرپرستی دوستان انگلیسی پدرش (واز جمله لرد ویکتور روچیل) تربیت و آموزش دید. ۳۲- در سن ۱۰ سالگی عزیمت به سوئیس برای تحصیل در کالج «له روزه» (همزمان با اعزام محمد رضا پهلوی به آنجا در سن ۱۲ سالگی) ۲۱- از سوی سرویس اطلاعاتی انگلستان اعزام به هندوستان به عنوان «کارشناس جنگ روانی» در اوخر ج. ۲ و در بحبوحه قیام استقلال طلبانه مردم هندوستان علیه استعمار انگلیس ۴۷- سپس عزیمت به ایران (تهران) و شروع فعالیتهای جاسوسی در آنجا (با همکاری و مشارکت دیگر جاسوسان بر جسته انگلیسی در ایران نظیر آلن چارلز ترات، خانم آن لمبتوون، وارنست پرون دوست نزدیک شاه) ۴۷-، همzمان دارای کارت خبرنگاری روزنامه تایمز لندن ۴۷- در سالهای بحرانی روابط ایران و انگلیس ادامه فعالیت‌های اطلاعاتی با پوشش وابسته مطبوعاتی سفارت آمریکا در تهران، و نیز رئیس دارالترجمه سفارت آمریکا و رایزن سیاسی سفارت تا زمان کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۲۲ / اوت ۵۲، برقراری ارتباط نزدیک با «امیر اسدالله علم» سیاستمدار و از جمله یاران نزدیک شاه و ایجاد یک شبکه ویره اطلاعاتی بهمراه و بنام «شبکه بدامن» و انجام عملیات گوناگون اطلاعاتی در قالب آن شبکه (طرح «بدامن» یکی از نخستین طرح‌هایی بود که در چارچوب همکاری «اینتلیجنس سرویس» و سازمان «سیا» بر مبنای امکانات وسیع بومی- MI-6 " و بودجه کلان سازمان سیا آغاز شد و مسئولیت اداره آن به عهده شاپور ریپورتر قرار گرفت. طرح بدامن یک برنامه تبلیغاتی - سیاسی با بودجه سالانه یک میلیون دلاری بود که هدف آن ظاهراً مقابله با نفوذ شوروی و حزب توده در ایران بود !) ۴۸- ۷۸، سازماندهی و مشارکت در تدارک تظاهرات و آشوب ۲۳ تیر ماه ۱۳۲۰ تهران، و نیز عملیات کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۲۲ علیه حکومت دکتر مصدق و واژگونی آن، پس از انجام کودتای موفقیت آمیز باد شده و بازگشت شاه به تحت سلطنت، ایفای نقش پنهانی رایزن سیاسی شاه با همکاری آشکار امیر اسدالله علم ۵۳-، ضمناً پس از کودتا استناد زبان انگلیسی در دانشگاه جنگ و نیز دا. تهران ۵۳-، انجام فعالیت‌های تجاری ۵۳-، معلم زبان ملکه ثریا

ریال، کلتوحسن : ل. علوم، ف. ل.، سیاستمدار و مدیر سودانی، ت. اول سپتامبر ۱۹۳۵ در بحر الغزل، تح. دا. «اکساویر» اوهاایو، دا. «نتردام» ایندیانا، موسسه مطالعات اجتماعی، «موسسه سلطنتی علوم اداری» لندن. کارمند اداری و اجرایی در وزارت حکومت‌های محلی ۵۹-۵۸، مدیر «کا. کامبونی» خارطوم ۵۹-۶۰، ممیز مالیاتی در وزارت دارایی و اقتصاد ۶۲-۶۳، مدرس مو. علوم اداری ۶۲-۶۳، دبیر کل شورای عالی اجرایی منطقه جنوب سودان ۶۳-۶۲، نم. سودان «در کنفرانس آفریقایی توسعه» در آتن (برگزار شده توسط امو. تکنولوژی ماساچوست) ۶۳-۶۲، شرکت در سمینار «اداره حکومت‌های ملی» در توکیو ۷۶، مسافرت به کشورهای آفریقایی جهت مذاکره و مشاوره با رهبران در تبعید جنوب سودان ۶۹-۷۱، دریافت نشان دونبل.

آثار : روشها و تکنیک‌های برنامه توسعه جامعه ۶۶.

ریبرول. فیلیپ^۱ : دیلمات فرانسوی، ت. ۱۴ ۱۹۱۷ در پاریس، تح. دا. سورین پاریس. اس. «موسسه فرانسه» در بارسلون (اسپانیا) ۴۲-۴۵، رئیس مو. مطالعات عالی بخارست (رومانی) ۴۶-۴۹، مشاور امور فرهنگی سفارت فرانسه در مصر ۵۱-۵۵، کاردار سیاسی در الجزایر ۶۲-۶۸، سفیر در کامرون ۶۸-۷۱، مدیر امور آفریقا در وزارت امور خارجه ۷۲-۷۵، سفیر در تونس ۷۵-۶۴، دریافت نشان لژیون دونور، و نشان لیاقت از فرانسه.

1- Rebeyrol . Philippe

ریپورت (جی)، سرشاپور : فлаг التحصیل دانشگاه (علوم سیاسی؟)، آموزش‌های اطلاعاتی : افسر اطلاعاتی عالیرتبه انگلیسی (ایوانی تبار)، ت. ۲۶ فوریه ۱۹۱۲ ۸۱ اسفند ۱۲۹۹ در تهران (در یک خانواده زرتشتی ایرانی تبار، پسر «اردشیر جی

الريحانى، امين : فارغ التحصيل حقوق و تاتر، نويسنده و جهانگرد لبناني، ت. ۱۸۷۶ درrostای «فريکه»در لبنان، تح. در أمريكا و لبنان.

عزيمت به أمريكا و انجام تحصيلات عالي حقوق و تاتر، انجام فعالیت هاي هنري تاتر در أمريكا، بازگشت به لبنان در جوانی و ادامه تحصيلات در زمینه ادبیات عرب و ادبیات انگلیسی، مسافرت وجهانگردی در بسیاری از کشور های عربی و اروپایی و نیز أمريكا جهت انجام مطالعات اجتماعی و تاریخی درباره آنها.

آثار: مجموعه مقاله ها و نیز سخنرانیهای وی به نام «ريحانیات»، ۱۶ کتاب به زبان عربی، ۸۰ کتاب به زبان انگلیسی و آثار چاپ نشده دیگر در زمینه های ادبی، تاریخی و سیاسی.

همسر شاه، همکاری در تاسیس «دفتر ویژه اطلاعات» (سازمان اطلاعاتی ویژه شاه) و «شورای امنیت کشور» (بعداً شورای عالی هماهنگی)، دریافت «نشان امپراتوری بریتانیا» (B.E.) از ملکه انگلستان به پاس خدمات ویژه اش به انگلستان (به عنوان سرجا سوس غرب دریان !، ۶۹، مشاور عالی دولت انگلستان در مسائل ایران و نیز مشاور سیاسی سفير انگلستان در ایران، مشارکت در تاسیس «كمیته مشترک ضد خرابکاری» (طبق الگوی نظام امنیتی انگلستان، و با مشارکت شهربانی و سواک)؛ پیرو افزایش قیمت نفت و در نتیجه در آمدهای نفتی ایران انجام دلالی اسلحه و ایفای نقش موثر در خریدهای تسليحاتی بزرگ ایران در خلال دهه ۷۰، دریافت نشان و لقب «شواليه» (K.B.E.) و عنوان «سر» از ملکه انگلستان ۲۰ مارس ۷۳، مشاور بسیاری از شركتهاي بزرگ تجاري و تسليحاتي انگلستان در معامله با ايران - ۷۸، پیرو شروع تحولات ضد رژیم شاه و پیش از پیروزی انقلاب اسلامی خروج از ایران و زندگی مخفی در لندن - ۷۸ - تاکنون .

ريچموند، سرجان كريستوفر بليك^۱ : دипلمات انگلیسي، ت. ۷ سپتامبر ۱۹۰۹، تح. دا. أكسفورد، و دانشگاه - كالج لندن.

انجام مسافرتهاي اكتشافي به : بيان، اريحا، تل الدوير، و ايتاكا - ۳۱ - ۳۶، خدمت در وزارت خدمات سلطنتي انگلستان - ۳۷ - ۳۹، خدمت در خاورميانه در خلال ج. ج. ۲ (۴۶ - ۴۹)، خدمت در اداره باستان شناسی حکومت قيمومت فلسطين ، ۴۷ - ۴۶، خدمت در اداره امور شرقی وزارت امور خارجه در بغداد - ۴۷ - ۵۱، خدمت در وزارت امور خارجه (لندن) ۵۱ - ۵۳، مشاور سیاسي در امان (اردن) - ۵۳ - ۵۵، سر کنسول انگلستان در هوستون (تگراس) - ۵۵ - ۵۸، خدمت در کميسيون دارایي انگلستان در قاهره، ۵۸ - ۶۱، سیاسي انگلستان در کويت اکتبر ۵۹ - ۶۱ (تا زمان استقلال کويت)، سفير انگلستان در کويت (پس از اعلام کويت) ۶۱ - ۶۳، ع. على البدل كالج سنت آنتونی دا. أكسفورد ۶۳ - ۶۴، سفير در سودان ۶۵ .

1- Richmond , Sir John Christopher Blake

ذ

کشوری اسرائیل ۹۲، ع. دفتر رهبری و کت. سیاسی حزب کارگر اسرائیل، دریافت درجه افتخاری از دا. بن گورین در نقب.

رافر، محمد اسماعیل: دک. آموزش و پژوهش، استاد سعودی، ت. ۱۹۳۴، تج. دا. ایالتی میشیگان (در لنسینگ شرقی) آمریکا.

بازرس آموزش ابتدایی در منطقه ریاض، معاون اداره نظارت علمی آموزش متوسطه در وزارت آموزش و پژوهش، مشاور آموزشی در وزارت آموزش و پژوهش، مدرس دا. ملک عبدالعزیز شعبه مکه، سازماندهی اولین کنفرانس مسائل آموزشی و آموزگاران در عربستان سعودی، ع. کنفرانس‌های دانشگاهی در ریاض و دریگر سطوح ملی و بین‌المللی، معاون دانشکده علوم تربیتی دانشگاه ام القری ۷۷، بنیانگذار و رئیس دانشکده علوم تربیتی پسران و دختران در دا. ملک عبدالعزیز شعبه مدینه ۷۹، دانشیار و رئیس گروه آموزش و پژوهش و تحصیلات تكمیلی اسلامی دانشکده علوم تربیتی دا. ملک عبدالعزیز (شعبه مدینه)، شروع تحصیلات عالی فوق لیسانس و دکترا در دانشکده علوم تربیتی از سال تحصیلی ۸۱-۸۲ به بعد، تأسیس دانشکده

زادوک، حبیم ژوف: سیاستمدار و حقوقدان اسرائیلی، ت. ۱۹۱۳ اکتبر در لهستان، تج. در دا. ورشو (لهستان)، و مدرسه حقوق بیت المقدس.

شروع همکاری با «جنیش کارگری صهیونیسم» ۳۰، مهاجرت از لهستان به فلسطین ۳۵، همکاری با سازمان هاگانا و پلیس اسکان یهودیان تا سال ۴۸، خدمت در ارتش اولیه اسرائیل (تحت عنوان نیروهای دفاعی اسرائیل) در جنگ اول اعراب و اسرائیل ۴۸-۴۹، معاون دادستان کل ۴۹-۵۲، فعالیت‌های حقوقی خصوصی ۵۲-۶۵، و ۶۷-۷۴ و ۷۸-۸۱، مدرس حقوق تجارت در مدرسه حقوق تل آویو ۵۳-۶۱، ع. کنست (پارلمان) ۵۹-۷۸، وزیر بازرگانی و صنعت ۶۵-۶۶، همزمان وزیر توسعه، و نیز وزیر دادگستری ۷۴-۷۷، وزیر امور مذهبی ژوئن-نوامبر ۷۷، وزاریه-ژوئن ۷۷، رئیس کت. اجرایی دا. عبری بیت المقدس ۶۹-۷۴، رئیس کم. امور خارجی و دفاع کنست ۶۳-۷۴، ع. شورای مشورتی بانک اسرائیل ۷۴-۷۶، مدرس درس حکومت در دا. عبری بیت المقدس ۷۸-۸۰، رئیس کت. اجرایی دا. بن گوریون در نقب ۸۲-۸۹، رئیس هیات امناء مرکز بین‌المللی صلح خاورمیانه ۸۶-۸۸، معاون جامعه وکلای دعاوی

شروع خدمت در ارتش ایران ۱۶، احرار مسئولیت‌های

گوناگون نظامی در ارتش، رئیس دادگاه نظامی «یاور (سروان) لاهوتی» (فرمانده زاندارم‌های بندر شرفخانه) رهبر «قیام لاهوتی» در تبریز (عنوان وی در آن زمان: سرتیپ فضل الله خان بصیر دیوان) فوریه ۲۲، شرکت در سرکوب «اسماعیل سمیتقو» یاغی منطقه آذربایجان و دریافت نشان نظامی «ذوالفقار» از سردار سپه (رضا خان) اوت ۲۲، ع. کمیسیون نشان نظامی ذوالفقار (منصوب رضاخان) دسامبر ۲۲، فرماندار نظامی و فرمانده قوای خوزستان دسامبر ۲۴، بازداشت شیخ خرعل (یاغی منطقه جنوب غربی ایران) و دوپرسش و اعزام آنان به تهران (مدتی پس از اعلام تسلیم وی و اظهار ندامت و استدعای غواص سردار سپه در تاریخ ۲۲ آبان ۱۳۰۳ ش) ۲۴، فرمانده نظامی تیپ شمال، ژنرال آجودان رضاشاه (بواسطه حسن خدمت وی)، رئیس و فرمانده تشکیلات «امنیه کل مملکتی» ماه مه - ژوئن ۲۹، خلع درجه از سرتیپی به تابینی (سریاز بی درجه) به دستور رضاشاه (پیرو عدم موفقیت در سرکوب عشایر فارس) ژوئن ۲۹ (Zahedi در زمان رضا شاه سه بار خلع درجه شد)، دعوت به کار و دریافت درجه نظامی سابق (سرتیپی) و سپس رئیس «نظمیه کل مملکتی» دسامبر ۳۰ - مارس ۳۱، مجدداً خلع درجه و برکناری از ریاست کل نظمیه (به علت شورش زندان قصر و فرار عده‌ای از زندانیان از جمله «سید فرهاد»). گفته شده است ترتیب فرار سید فرهاد از زندان در واقع بمنظور فرار سرهنگ توماس ادوارد لارنس - ملقب به لورنس عربستان - از زندان بوده است!، ع. هیات اقتصادی اعزامی ایران به شوروی آوریل ۳۵، رئیس باشگاه افسران ارتش، مجدداً رئیس «اداره کل امنیه مملکتی» سپتامبر - دسامبر ۴۱، فرمانده لشگر اصفهان دسامبر ۴۱ - اوت ۴۲، ارتقا به درجه سرلشگری ماه مه ۴۲، در زمان فرماندهی لشگر اصفهان بازداشت توسط قوای انگلیسی مستقر در ایران در خلال ج. ج. ۲ و تبعید به فلسطین و سپس هندوستان به اتهام طرفداری و فعالیت به نفع نازیهای آلمان اوت ۴۲ - ۴۵، بازرس ویژه ارتش (اعزامی به استان فارس) اوت ۴۶، حدود یک ماه بعد: فرمانده قوای جنوب و سرپرست استانداری فارس اواسط سپتامبر ۴۶ - رئیس شهربانی کل کشور نوامبر ۴۹ - ماه مه ۵۰، وزیر کشور (در کابینه حسین علاء، آوریل ۵۱، وزیر کشور (در کابینه دکتر محمد مصدق) ماه مه - ژوئیه ۵۱، سرپرست موقت شهربانی کل کشور (در زمان

برنامه ریزی و تکنولوژی در دا. ملک عبدالعزیز شعبه مدینه، ع. شورای علمی دا. ملک عبدالعزیز شعبه جده.

Zahedi, Ardeshir: L. حقوق، مهندس کشاورزی، دیپلمات ایرانی، ت. ۱۶ اکتبر ۱۹۲۸ در تهران، (پسر سپهبد فضل الله Zahedi و همسر سابق شاهدخت شهناز پهلوی)، تج. در تهران، دا. آمریکایی بیروت، دا. ایالتی یوتا (آمریکا).

بلا فاصله پس از بازگشت از آمریکا و فراغت از تحصیل: خزانه دار کم. ایران - آمریکا ۵۰ - ۵۲، سپس معاون اداری، و مسئول «اصل چهار» (اعلامیه ترومن) کم. مذکور، استغفا از کم. یادشده ۵۲ (بخاطر مخالفت آشکار با حکومت دکتر مصدق)، فعالیت‌های سیاسی موافق سیاستهای آمریکا در ایران در زمان حکومت دکتر مصدق ۵۳ - ۵۱، اینفای نقش مهم در عملیات سیاسی - نظامی براندازی حکومت مصدق و اجرای نقش رابط بین پدرش سرلشگر (بعداً سپهبد) Zahedi (عامل داخلی کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۲۲ ش. ایران) و گروهها و عناصر داخلی و خارجی ضد مصدق، انتصاب به عنوان آجودان کشوری محمدرضاشاه پهلوی (شاه سابق ایران) بخاطر خدمات بر جسته اش به وی ۵۴ - ۵۶، سفیر ایران در آمریکا ۵۹ - ۶۱، اعلام موافقت دربار ایران با ازدواج Zahedi و شاهدخت شهناز پهلوی سپتامبر ۵۷، طلاق و جدایی اردشیر Zahedi از همسرش شهناز پهلوی ۶۴، سفیر در انگلستان ۶۲ - ۶۷، وزیر امور خارجه ۶۷ - ۷۱، سفیر در مکریک ۷۳ - ۷۶، و نیز سفیر در آمریکا ۷۲ - ۷۹، دریافت درجه دکترای افتخاری حقوق: از دا. ایالتی یوتا آمریکا، دا. چونگانگ سئول (کره جنوبی) ۶۹، دا. ایالتی تگزاس شرقی ۷۲، دا. ایالتی کنت آمریکا ۷۴، و نیز دا. سنت لوئیز ۷۵: پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، بطوط غیابی محکوم به مرگ توسط دادگاه انقلاب اسلامی. دریافت تعداد زیادی نشان و مدال از جمله: نشان تاج سلطنتی با حمایل، نشان درجه اول تاج ۷۵ وغیره.

Zahedi, Sپهبد فضل الله: (نام خانوادگی سابق: بصیر دیوان)، فارغ التحصیل نظامی، نظامی و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۸۹۲ در همدان (در یک خانواده ملاک، پدر اردشیر Zahedi و هماز Zahedi از جمله سیاستمداران و نمایندگان اسبق ایران)، تج. دانشکده افسری تهران.

حکومت دکتر مصدق) اواسط ماه مه ۵۱، بازداشت (به دستور دکتر مصدق) مارس ۵۲؛ پس از اعلام قتل «سرتیپ محمود افسار طوس» رئیس وقت شهربانی کل کشور (در تاریخ اوائل اردیبهشت ماه ۱۳۲۲ ش.)، بر اساس مفاد اعلامیه رسمی فرمانداری نظامی تهران؛ دست داشتن و دخالت وی بهمراه دکتر مظفریقابی در قتل افسار طوس (!) ماه مه ۵۳، تحصن در مجلس شورای اسلامی (به بهانه نداشتن امنیت جانی!) ماه مه ۱۴۰۵۳ اردیبهشت ۱۳۲۲ ش.)، خارج شدن از تحصن در مجلس (باوساط دکتر معظمی) و مخفی شدن ژوئیه ۵۳ نیز ماه ۱۳۲۲ ش.). ورود مخفیانه «کرمیت روزولت» آمریکایی به تهران از طریق مرز عراق و ملاقات با راهدی در مخفیگاه وی اواسط ژوئیه ۵۳ (توضیح: کرمیت روزولت عامل اجرایی اصلی کودتای انگلیسی-آمریکایی ۲۸ مرداد ۱۳۲۲ ش. است)، صدور محرمانه فرمان انتساب سرلشگر زاهدی به نخست وزیری و عزل دکتر محمد مصدق نخست وزیر وقت بوسیله محمد رضا شاه اوت ۵۳ (۲۲ مرداد ماه ۱۳۲۲ ش.). احضار توسط فرمانداری نظامی تهران مدت کوتاهی قبل وقوع کودتا اوت ۵۳، عامل اصلی ایرانی و رهبر بومی کودتای انگلیسی-آمریکایی ۲۸ مرداد ۱۳۲۲ ش. واجرای موفقیت آمیز آن و خلع دکتر مصدق از قدرت و بازداشت وی و یارانش ۱۹ اوت ۵۳ (۲۸ مرداد ۱۳۲۲)؛ یک روز پس از موفقیت کودتا، ارسال تلگراف به شاه (در رم) و درخواست ازوی برای بازگشت سریع به کشور ۲۰ اوت ۵۳ (۲۹ مرداد ۱۳۲۲)، کنترل قدرت و نخست وزیر ایران اوت ۵۳-آوریل ۵۵ مرداد ۱۶-۱۳۲۲ فروردین ۱۳۳۴ ش.). دریافت نشان درجه اول تاج بخارط خدمات ویژه اش به شاه در راه بازگشت وی به قدرت و پادشاهی اوت ۵۳، ارتقا به درجه سپهبدی در ارتش اوت ۴۵۳ (۲۸ مرداد ۱۳۲۲ ش.). دریافت مبلغ پنج میلیون دلار از دولت آمریکا بابت دستمزد خدمات ویژه اجرایی-نظامی وی در اجرای کودتای ۲۸ مرداد (!) اوت ۵۳، استعفای نخست وزیری (با اشار شاه و دولت آمریکا) آوریل ۵۵ (۲۹ مرداد ۱۳۳۴)، رئیس دفتر نم. ایران در دفتر اروپایی سازمان ملل در ژنو آوریل ۵۵-سپتامبر ۶۳، خرید ویلای مجلل «گل سرخ» در «مونترو» ای سویس و زندگی در کنار ملکه زیبایی سال کشور سویس (!)-۵۵-۱۲ سپتامبر ۶۲، فوت در ژنو سپتامبر ۶۲-۱۲ شهریور ۱۳۴۲ ش.).

زادی بن سلطان آل نهیان، شیخ ←النهیان (آل نهیان)، شیخ زادی بن سلطان

زیوال، زیوال امین: فارغ التحصیل نظامی، افسر بلند پایه و سیاستمدار الجزایری، ت. ۱۹۴۱.

وزیر دفاع الجزایر ژوئیه ۹۳، فرمانده عالی و فرمانده کل نیروهای مسلح الجزایر، رئیس جمهوری و وزیر دفاع الجزایر ۳۱ ژانویه ۹۴-آوریل ۹۹، ارائه و اعلام طرح اصلاحات و تغییرات در قانون اساسی الجزایر (شامل محدود کردن دوره ریاست جمهوری به دو دوره، تأسیس دو مجلس «عالی» و «امت»، قانون فعالیت احزاب سیاسی و انتخابات، و تأسیس دادگاه عالی کشور) نام مه ۹۶، امضای نتیجه همه پرسی (تصویب) مربوط به انجام تغییرات در قانون اساسی (واز حمله منع تشکیل احزاب اسلامی) دسامبر ۹۶، تأسیس «حزب تجمع ملی دموکراتیک» (به رهبری عبدالقدیر صالح) فوریه ۹۷.

زرین کوب، دکتر عبدالحسین: دک. ادبیات فارسی: نویسنده، شاعر و محقق ایرانی، ت. ۱۹۲۲ در بروجرد، تج. دا. تهران.

تدریس تاریخ و ادبیات در زمان دانشجویی، انتشار مقاله‌هایی در نشریات فارسی از سال ۴۰ به بعد، همکاری با نشریه‌های متعدد ادبی-علمی در خلال سالیان طولانی و از جمله: «راهنمای کتاب»، «سخن»، «جهان نو»، «مجله دانشکده ادبیات»، «یغما»، «کتاب هفتة»؛ سردبیری هفته نامه «مهرگان» (برای مدتی)، تدریس تاریخ ادبیات و تاریخ باستان (با سمت دانشیار ۵۵-۶۰)، استاد در دانشکده الهیات دا. تهران ۶۰-۶۵. تدریس در دا. کالیفرنیا و دا. پرینستون ۶۸-۷۰. ادامه تدریس در دا. پس از انقلاب اسلامی ایران، کار در «دانشرا» (لندن)، و «دانشرا» (لندن) (ایران) به سرپرستی دکتر غلامحسین مصاحب، فوت بر اثر بیماری سرطان در تهران ۱۵ سپتامبر ۱۹۹۹ (۲۴ شهریور ۱۳۷۸).

آثار: تالیف‌ها: فلسفه شعر یا تاریخ شعر و شاعری ۴۴، دو قرن سکوت ۵۱، نقد ادبی ۵۹، ارزش میراث صوفیه، با کاروان حلہ ۶۴، تاریخ ایران پس از اسلام ۶۴، درباره زندگی و افکار حافظ ۷۰، گذری بر شعر فارسی ۸۴، تاریخ مردم ایران:

حکومت کل فلسطین ۴۹، مشاور هیات نم. سوریه در اتحادیه عرب ۵۰، دبیر کل کنفرانس‌های اسلامی در بیت المقدس سالهای ۶۰-۶۲، سفیر اردن در سوریه ۶۳-۶۲، سفیر در ایران ۶۳-۶۵، وزیر امور خارجه اردن ۶۶، وزیر دربار اردن ۶۷-۶۸، خدمت در وزارت امور خارجه اردن با سمت سفیر آوریل ۶۸، سفیر اردن در لبنان ۷۰، سنتور، ع. آکادمی سلطنتی پژوهش‌های تمدن اسلامی، ع. آکا. عرب- اردنی زبان عربی، رئیس کت. سلطنتی مسائل بیت المقدس، رئیس مرکز فرهنگ اسلامی در بیروت ۷۵-۷۲.

آثار: تاریخ ما ۳۵، متون عربی ۳۹، تاریخ معاصر ۴۱، رسالت برای یک قاره ۵۰، مسئله فلسطین ۵۴، مقاله‌ای پیرامون فدراسیون ۵۵.

الزعیم، حسنی: نظامی و سیاستمدار سوری، ت. ۱۸۹۹ در شهر حلب، تج. آموزشگاه نظامی استانبول. شروع خدمت نظامی در ارتش عثمانی (تا قبل از تجزیه امپراتوری عثمانی)-۱۸، پس از اشغال سوریه بوسیله نیروهای فرانسوی خدمت در ارتش فرانسه ژوئیه ۲۰-۲۰، فرمانده یک تیپ ارتش حکومت ویشی فرانسه و دفاع از شهر دمشق در برابر نیروهای فرانسه آزاد (به رهبری ژنرال دوگل) و انگلستان ژوئن ۴۱، دستگیری و محکوم به جرم همکاری با حکومت ویشی و سو، استفاده مالی و محکوم به ۱۰ سال زندان با اعمال شاقه ۴۲، پس از استقلال سوریه آوریل ۴۶-۴۶. رئیس کل پلیس و مسئول امنیت داخلی سوریه ژانویه ۴۸-۴۸، رئیس ستاد ارتش سوریه ماه مه ۴۸-۴۸، انجام نخستین کوادتای نظامی در سوریه (و شروع دخالت شدید نظامیان در سیاست) ۳۰ مارس ۴۹، تشکیل دولت و حکومت بر سوریه (به مدت ۱۳۷ روز) ۳۰ مارس ۱۴-۱۴ اوت ۴۹، کوادتای دوم سوریه به رهبری سرهنگ حناوی علیه حکومت وی و کشته شدن او و نخست وزیرش (دکتر محسن البرازی) ۱۴ اوت ۴۹.

زعین، دکتر یوسف: دک. پژوهشکی، پژوهشک و سیاستمدار سوری، ت. ۱۹۳۱ در «ابوکمال» (منطقه فرات)، تج. دانشکده پژوهشکی دا. دمشق، و مطالعات ارتقیبی در انگلستان.

کشمکش با قدرت‌های بزرگ ۸۵، اسرار نی: نقد تجزیه‌ای و مقایسه‌ای و تفسیری مثنوی ۸۵، مجله زمان: مجموعه سخنرانیها، نظرها و پژوهشها ۸۶، بحر در کوزه: نقد و تفسیر داستانها و مثالی‌های مثنوی ۸۷، پله پله تاملات خدا، سرتی، کارنامه اسلام، بامداد اسلام، جستجو در تصوف ایران، از کوچه رندان، فوار از مدرسه، تاریخ در ترازو، روزگاران، دومتری سکوت، سه یار دبستانی، زندگی و اندیشه‌های شیخ عطاء (آخرین اثر وی) و آثار دیگر. ترجمه‌ها: ادبیات انگلیسی در دوران رنسانس (شارل وردین) ۴۹، متافیزیک (فلیسین شاله) ۵۰، رساله درباره شعر و زیبایی (ارسطو) ۵۸ وغیره (مجموعاً ۳۲ جلد تألیف و ترجمه).

الزعیم، محمود: سیاستمدار سوری، ت. ۱۹۳۸ در

خبریه غزاله.

رئیس سابق مرکز کشاورزی «القب»، رئیس اداره تولیدات کشاورزی ۶۳-۶۴، مدیر امور کشاورزی و اصلاحات ارضی منطقه «القب» ۶۴-۶۸، در «حطا» ۶۹-۷۱، ع. رهبری حزب بعث در منطقه «القب»، ع. شورای اداری «اتحادیه کشاورزان»، ع. اج. خلق ۷۱، مدیر دفتر امور کشاورزان حزب بعث ۷۲-۷۳، مدیر عامل «سازمان سرمایه گذاری حوزه رود فرات» ۷۳-۷۶، ع. علی البدل رهبری منطقه ای حزب بعث ۷۶-۷۸، ع. رسمي ۸۰، سخنگوی «اج. خلق» ۸۱-۸۷، نخست وزیر سوریه ۸۷-۹۲، و مجدد ژوئن ۹۲-۷ مارس ۲۰۰۰ (استعفاء) (جانشین وی: محمد مصطفی میرو، استاندار سابق حلب)، خودکشی و فوت (به دلیل متهمن شدن به فساد مالی) ماه مه ۲۰۰۰.

زعیتر، اکرم: آموزشگر و دیبلمات اردنی، ت. ۱۹۰۹ در اردن، تج. کا. «النجاح» (نابلس)، دا. امریکایی بیروت، و دانشکده حقوق بیت المقدس.

دبیر دبیرستانهای نابلس و «اکر» ۲۷-۳۰، ویرایشگر نشریه‌های «مرأة الشرق» و «الحيات» در بیت المقدس ۳۰-۳۱، اس. تاریخ در دانشکده تربیت معلم بغداد ۳۴-۳۵، دبیر «کمیته ملی فلسطین» ۳۶، در بازداشت ۳۶-۴۰، بازرس آموزش و پرورش در عراق ۴۰-۴۱، رئیس هیات اعزامی به امریکای لاتین درباره بررسی مسئله فلسطین ۴۷-۴۸، وزیر آموزش و پرورش

زکریا، قاسم وصفی : ل. تاریخ باستانی شرق، روزنامه نگار سوری، ت. ۱۹۳۱ در دمشق، تج. دا. آمریکایی بیروت.
مدیر عامل روزنامه «قبس» در دمشق ۵۶-۵۸، معاون شرکت مصری حمل و نقل و مهندسی در دمشق ۵۸-۶۱، خبر نگار مجله «الحسنة» در دمشق ۶۱-۶۷، مدیر سازمان تجاری ۶۷-۶۸، مدیر عامل هتل های «الیمامه» و «الزهرة الشرک» ۶۹-۷۰، مدیر روزنامه «السياسة» در بیروت ۷۰-۷۴، مدیر مرکز اطلاعات «الحوادث» در بیروت، مدیر سیاسی مجله «الدستور» منتشره در لندن ۸۰-۸۲، خبرنگار روزنامه «السياسة» ۸۲-۸۳، ع. هیات مدیره شرکت «سوراکیه» ۸۲-۸۳، سردبیر مجله «سوراکیه» در لندن ۸۳.

آثار : قبرس : بین واقعیت و تاریخ ۷۲، رهبرانی که هلال حاصلخیز را متحد کردند ۸۰.

زکیه، محمد : قاضی قبرسی، ت. ۱۹۰۳، تج. دا. استانبول، و «میدل تمپل» لندن.

ع. شورای قانونگذاری قبرس ۳۰، ع. شورای مشورتی قبرس ۲۳، رئیس کت. مسائب ترکها ۴۸، وکیل دعاوی ۳۱-۴۰، قاضی استان ۴۰، رئیس دادگاه استان ۴۷، قاضی دادگاه اروپایی حقوق بشر ۶۱-۶۲، رئیس دادگستری قبرس ۶۴-۶۶.

زنطار، مهدی مرانی : دیپلمات مراکشی، ت. ۶ سپتامبر ۱۹۲۹ در «مکنس»، تج. دانشکده حقوق ۱۵. پاریس.
رئیس کابینه و وزیر کشور مراکش با مسئولیت انجام مذاکرات مربوط به استقلال کشور با فرانسه و اسپانیا ۵۶، مدیر امور اداری وزارت امور خارجه (با مرتبه وزیر مختاری) ۵۶-۵۸، رئیس اداره امور آفریقا در وزارت امور خارجه ۵۸، رئیس اداره ملی جهانگردی ۵۸، سرکنسول مراکش در پاریس ۵۹، مشاور حقوقی وزارت امور خارجه ۶۰-۶۱، رئیس اداره سیاسی وزارت امور خارجه (با مرتبه سفیری) ۶۱-۶۳، رئیس هیات نم. مراکش در کنفرانس قانونگذاری سازمان وحدت آفریقا ۶۲، سفیر در یوگسلاوی ۶۴-۶۶، سفیر در جمهوری متعدد عرب (اکنون مصر) ۶۶-۷۰، سفیر در ایتالیا ضمناً سفیر اکردنیه در یونان ۷۰-۷۴، نم. دائم مراکش در سازمان ملل ۷۱-۷۴ و ۸۱-۸۵، سفیر در اتحاد جماهیر شوروی ۸۶-۸۹.

انجام فعالیت های پزشکی، وزیر اصلاحات ارضی در کابینه ژنرال امین الحافظ نوامبر ۶۳-ماه مه ۶۴، سفير سوریه در انگلستان اوت ۶۴، ع. شورای ریاست جمهوری سوریه ۳ اکتبر ۶۴-۶۵، نخست وزیر (رئيس شورای وزیران) ۶۵-۶۶، جمهوری عربی سوریه در چهار مرحله: سپتامبر-دسامبر ۶۵، و ۶۶-۶۷؛ ع. شورای منطقه ای حزب بعث سوریه، ایفای نقش مهم در رهبری سیاسی گروه چریکی فلسطینی «الماعقة» (طرفدار سوریه)، بازداشت وزنانی پس از به قدرت رسیدن حافظ الاسد (رئيس جمهوری سوریه) نوامبر ۷۰، سپس آزادی موقع و مجدد استگیر و زنانی ژوئن ۷۱.

زغاری، محمد : کارشناس امور مالی و سیاستمدار مراکشی، ت. در مراکش، تج. متوسطه و عالی.
رئيس کل بانک مراکش (بانک مرکزی)، وزیر کشور ۶۵-۶۷، معاون شورای وزیران، وزیر کشاورزی و اصلاحات ارضی و اقتصاد ۶۷، رئيس کل بانک مراکش ۶۷.

زعغلول، سعد : سیاستمدار و ملی گرای مصری، ت. در ناحیه دلتای نيل ۱۸۶۰.

وزیر آموزش و پرورش مصر ۱۹۰۶، وزیر دادگستری ۱۹۰۶-۱۹۰۷، پس از پایان ج. ج. اپایه گذار نهضت ناسیونالیسم مصر و جبهه سیاسی مخالف استعمار انگلستان، سپس تاسیس حزب ملی گرای «وفد» (رسول، پیک) و رهبری آن (طرفدار کسب استقلال مصر) نوامبر ۱۸، تشید فعالیتهای سیاسی و ملی گرایی ضد انگلیسی و سپس بازداشت و تبعید به «مالت» توسط انگلیسی ها مارس-آوریل ۱۹، تبعید مجدد به عدن و جبل الطارق ۲۲-۲۲، شرکت حزب وفد در نخستین مبارزات انتخاباتی و کسب اکثریت آرا سپتامبر ۲۳، نخست وزیر مصر ۲۴، استعفا از پست نخست وزیری (پیرو ترویر شخص «سرلی استاک» فرماندار کل سودان و فرمانده ارتش مصر و سپس اتمام حجت اهانت آمیز «لردادالتبی»- کمیسر عالی انگلستان در مصر- به دولت مصر)، رئیس پارلمان مصر ۲۵-۲۶، پیروزی مجدد حزب وفد در انتخابات مصر و جلوگیری ماموران استعماری انگلستان از نخست وزیری وی، مجدد رئیس پارلمان ۲۶-۲۷، فوت سپتامبر ۲۷.

- زوهار، اسراییل: هنرمند اسراییلی، ت. ۷ فوریه ۱۹۴۵ در «اوکتوبینسک» روسیه، تج. آکادمی هنر «بزال» در بیت المقدس (به همراه هنرمندان: الف. یاسکی، و ارنست فوش).
- نمایشگاههای انفرادی: گالری «آهوا دورون» در تل آویو ۷۰، گالری «برگمن» در تل آویو، گالری «سراح کیشون» در تل آویو ۷۷، اتاق‌های خالی در گالری «سراح کیشون» در تل آویو ۸۰، خانه هنرمندان در بیت المقدس ۸۲، شش مدل در گالری ۱۲/۵ در تل آویو ۸۶، موزه آتن در ژنو ۸۷، گالری «روی مایلز» در لندن ۸۹.
- نمایشگاههای گروهی: سالن هنرهای ظریفه در «گراند پالاس» پاریس ۸۵، تدریس در دا. عبری بیت المقدس ۷۹، کارهای عمدۀ هنرمند از جمله «چهره علیا حضرت شاهدخت ولز» ۹۰، هنری کاتو (سفری سابق آمریکا در انگلستان!) ۹۰، ضمناً نویسنده‌گی، تنظیم و کارگردانی تاتر از جمله: مرگ توماس مان درویز (دوک کمبریج، لندن)، همسر یهودی برشت (کوک پیت، لندن)، اجرای تاترهای استرنبرگ، چخوف، سارتر، داستایوسکی برای «تاتر کافه» لندن، وغیره.
- زهرا، شاهدخت لاله فاطمه: شاهدخت مراکشی، ت. در مراکش (دختر سلطان عبدالعزیز عمومی ملک حسن دوم، پادشاه سابق مراکش)..، تج. خصوصی.
- ازدواج با شاهزاده «مولای بن المهدی» (دیلمات و رئیس کل سابق بانک مرکزی مراکش)، رئیس اتحادیه ملی زنان مراکش.
- زیارتیدس. آندریاس: قبرسی طرفدار اتحادیه‌های کارگری، ت. ۱۹۱۹، تج. دن. «اتحاد قبرس» در نیکوزیا. فعالیت در اتحادیه‌های کارگری ۳۷-۴۱، ع. کت. مرکزی اتحادیه کارگری اتحاد قبرس، دبیر کل اتحادیه ۴۲-۴۷، دبیر کل فدراسیون کارگری اتحاد قبرس ۴۷-۶۰، ع. کت. مرکزی حزب مترقبی خلق کارگری قبرس (آکل)، ع. مجلس نمایندگان قبرس ۶۰-۶۶، ع. کت. اجرایی فدراسیون جهانی اتحادیه‌های کارگری.
- زیک، نمک کمال: سیاستمدار ترک، ت. ۱۹۴۴ در «گوموشان»، تج. دا. انکارا.
- زوریک، کنستانسین قیصر: ف. ل.. دک.. نویسنده و استاد سوری، ت. ۱۸ آوریل ۱۹۰۹ در دمشق، تج. دا. آمریکایی بیروت، دا. شیکاگو، و دا. پرینستون آمریکا.
- استادیار تاریخ در دا. آمریکایی بیروت ۴۲-۳۰، دانشیار دانشگاه ۴۲-۴۵، مشاور اصلی هیات نم. سوریه در واشنگتن ۴۵-۴۶، وزیر مختار سوریه در آمریکا ۴۶-۴۷، معاون دانشگاه و اس. تاریخ دا. آمریکایی بیروت ۴۹-۴۷، رئیس دانشگاه دمشق (سوریه) ۴۹-۵۲، معاون دا. آمریکایی بیروت ۵۲-۵۴، قائم مقام رئیس دا. ۵۴-۵۷، اس. ممتاز تاریخ ۵۶-۵۷، اس. بازنیسته ۷۷-۷۷، ع. هیات نم. سوریه در مجمع عمومی ونیز نم. موقت سوریه در شورای امنیت ۴۶-۴۷، رئیس اج. دانشگاهها ۶۵-۷۰، رئیس افتخاری اج. مذکور ۷۰-، رئیس هیات امناء «مو. مطالعات فلسطین» ۶۵-، ع. آکا. عراق، ع. آکا. عرب، ع. اج. تاریخ آمریکا، دریافت نشان لیاقت (درجه ممتاز) از سوریه، مدال آموزش و پرورش (درجه اول)، نشان درخت سدر از لبنان.
- اثار: آگاهی ملی، معنی فاجعه، فردا به کجا؟ برخورد با تاریخ، این قرن انفجار آمیز، جنگ در راه فرهنگ، باز هم معنی فاجعه، برخورد با آینده، تقاضاهای آینده، گذشته و حال فرقه بزرگ‌ها، تاریخ ابن الفرات ۷-۹ (با همکاری نجله عزالدین)، ویرایش و ترجمه: تهدیب اخلاقی.
- زوکرمن، پینچاس: بیولوژیست اسراییلی، ت. ۱۶ زوییه ۱۹۴۸، تل آویو، تج. آکادمی موسیقی کنسرواتور اسراییل در تل آویو، مدرسه موسیقی «ژیلارد» نیویورک، پژوهش و بررسی به همراه «ایوان گalamian».
- شروع فعالیت در نیویورک در ارکستر فیلامونیک نیویورک ۶۹، شرکت در فستیوال موسیقی برایتون انگلستان ۶۹، اجرای کنسرت و رسیتال در سرتاسر آمریکا و اروپا، رهبر ارکسترها گوناگون در کشورهای مختلف، شرکت در فستیوال‌های «اسپولتو»، «پابلو کاسالز» و «ادینبورگ»، مدیر «موسیقی بهار کتابه جنوبی» ۷۸-۸۰، مدیر موسیقی گروه ارکستر سنت پل ۸۰-۸۷، رهبر اصلی ارکستر سمفونی دالاس ۸۹-۹۳، دریافت درجه دکترای افتخاری موسیقی از دا. براون ۶۷. دریافت جایزه «لون تریت».

اسلامی- دارد که بیشتر آنها به زبان فارسی ترجمه و منتشر شده است. فوت بر اثر سکته مغزی در قاهره ۱۹۱۴.

گزیده آثار: از جمله: *تاریخ الماسونیه العام، تاریخ التمدن الاسلامی (ترجمه به فارسی در ۶۴)*، *تاریخ آداب اللغة العربية، تراجم مشاهیر الشرق، تاریخ مصر الحديث، تاریخ العرب قبل الاسلام (ترجمه به فارسی)، امین و مامون (ترجمه به فارسی)، صلاح الدين ایوبی (ترجمه به فارسی)، ابو مسلم خراسانی (ترجمه به فارسی)، وغیره.*

زیو-آو، اسحاق: روزنامه نگار و مدیر اسرائیلی، ت. ۴۰۷ در روسیه، تج. موسسه تربیت معلم «اسمولنسک». کشاورز و مدیر شورای محلی اسکان «ماگدیل» در فلسطین ۳۴-۲۶، سردبیر روزنامه «هابوکر» ۴۸-۳۵، مدیر اداره روابط عمومی وزارت دفاع و ستاد فرماندهی کل ارتش اسرائیل ۵۲-۴۸، مدیر عامل اتحادیه کشاورزان اسرائیل ۷۵، رئیس شورای اتحادیه ۷۵-۸۶، رئیس افتخاری دادگاه اتحادیه ۸۶، رئیس کت. اجرایی دفتر هماهنگی سازمانهای اقتصادی اسرائیلی ۸۶-۶۷، مدیر ماهنامه کشاورزان اسرائیل ۸۷-۶۲، ع. هیات مدیره صندوق ملی یهود، رئیس هیات مدیره توسعه و آبادانی زمین ۶۲-۶۰، ع. شورای دولتی مقامات مستول زمین ۶۰-۶۲، ع. هیات اجرایی فدراسیون بین المللی تولید کنندگان کشاورزی ۶۰-۸۰.

آثار: سرزمین ناشناخته، هم فرقه ای خود را (برثرن) جستجو میکنم، قیمت آزادی، برای همیشه مال ما، از مژ تارز، دنیایی برای زندگی در آن، جهانی دیگر، سرزمینی وجود دارد، همه امیدها زاده میشوند، زیبایی در شباهی کنعان وجود دارد، مردمان ۱۹۴۸، و نیز اشعاری برای کودکان.

زیوی. سرلشگر رخاوم: نظامی و کارمند دولتی اسرائیلی، ت. ۲۰ روزن ۱۹۲۶ در بیت المقدس، تج. دوره متوسطه، دوره های نظامی در آمریکا.

عصوبیت و همکاری با سازمانهای تروریستی- صهیونیستی پالماخ و هاگانا ۴۴-۴۸، افسر اطلاعاتی ارتش ۴۸-۴۹، افسر عملیاتی ۴۹، فرمانده گردان ۵۰-۵۲، افسر ستاد در ستاد فرماندهی کل ارتش ۵۳-۵۵، رئیس ستاد فرماندهی نیروهای

فرماندار سابق منطقه، رئیس سابق هیات بازرگان کشاورزی و اصلاحات ارضی، معاون وزیر کشاورزی، معاون سابق وزارت گمرکات و انحصارات، کفیل وزارت خانه مذکور ۸۷، وزیر فرهنگ ۸۹-۹۱.

زیتونی، الیاس: ل. حسابداری، دیپلم عالی بانکداری و امور مالی، کارشناس و ناظر مالی لبنانی، ت. ۱۹۴۹ در بیروت، تج. در آمریکا.

مدیر «شرکت کشتیرانی عرب» در بیروت ۶۹-۷۲، حسابدار ارشد در «بیبلوس بانک سال» (Byblos Bank Sal) ۷۲-۷۶، کارمند بین المللی در «بانک ملی جنوبی شهر وندان» آمریکا ۷۶-۸۰، بازرس و ناظر مالی عملیات مالی خاورمیانه در «شرکت سهامی سرمایه گذاری عرب- اروپا» در «کی من آیلندر» (Cayman Islands) ۸۰-۸۷.

زید (امیر زید بن الحسین): سیاستمدار عراقی، ت. ۱۸۹۸ در حجاز (پسر کوچک شریف حسین - امیر مکه و رهبر انقلاب عربی - و برادر ملک عبدالله و ملک فیصل اول پادشاهان اردن هاشمی و عراق)، تج. در دا. آکسفورد انگلستان.

احرار مسئولیت های گوناگون سیاسی در سوریه، حجاز، شرق اردن، و ترکیه ۳۲-۳۲، سفير عراق در آلمان ۴۶-۵۸. (توضیح: زید دارای افکار و عقاید ملی گرایانه و بعض ضد انگلیسی بود، و بنابر این گفته میشود که تفویض مسئولیت سفارت عراق در لندن به او و سیله ای برای تحت نظر داشتن و کنترل وی توسط انگلیسی های بوده است!).

زیدان، جرجی: (جرجی ابن حبیب زیدان)، نویسنده، مورخ و ادیب مصری (لبنانی تبار مسیحی)، ت. اکتبر ۱۸۶۱ در بیروت.

وی از بیروت به مصر مهاجرت کرد و در شهر قاهره با مجله «المقططف» شروع به همکاری کرد. او سپس ماهنامه معتبر «الهلال» را در قاهره تأسیس و منتشر کرد. او نخستین نویسنده عرب است که به روش نویسندهای غربی مباحث و نوشته های علمی، تاریخی، و اسلامی را به شکل رمان و داستان منتشر کرده است. زیدان تالیفات و آثار متعددی- بویژه در زمینه های تاریخ

جنوب -۵۵، رئیس واحد سازمانی (تشکیلات) ستاد فرماندهی کل ارتش -۵۷، گذراندن دوره ویژه نظامی در «دانشگاه فرماندهی و ستاد» ارتش آمریکا -۶۰ -۶۴، معاون واحد عملیاتی ستاد فرماندهی کل ارتش اسرائیل -۶۴ -۶۸، امیر ارتش در فرماندهی مرکزی ارتش -۶۸ -۷۲، معاون ستاد ارتش و رئیس واحد عملیات ستاد کل -۷۲ -۷۴، مشاور امور اطلاعاتی و ویژه نخست وزیر اسرائیل (اسحاق رابین) -۷۴ -۷۷، رئیس هیأت مدیره «موزه اریتز- اسرائیل»، ع. کنست و رئیس جنبش «مولدت».

آثار : تعداد زیادی مقاله راجع به تاریخ سرزمین مقدس (فلسطین).

ذ

«صهیونیسم» (به عنوان سازمان رقیب و جانشین سیاسی-ایدئولوژیک سازمان صهیونیسم جهانی به رهبری حیم وایزمن) ۲۵، شکست سازمان مذکور و تأسیس سازمان دیگری بنام «سازمان صهیونیسم جدید» برای مبارزه سیاسی و رقابت با «وایزمن» و «بن گوریون» (از رهبران اصلی صهیونیسم)، ۳۵ سکونت مجدد در فلسطین و سردبیر روزنامه صهیونی «دواهایوم» ۳۵، جلوگیری از ورود مجدد وی به فلسطین توسط حاکمان انگلیسی پیرویکی از سفرهای وی به خارج از فلسطین، پایه گدار و پدر «جن بش لیکود» به عنوان یک گروه راست گرا و شدیداً افراطی، و نیز سازماندهی بازوی نظامی و تروریستی آن بنام «ایرگون» علیه فلسطینی ها (قتل عام و کشتار فجیع ضد انسانی «دیر یاسین» یکی از عملیات ضد فلسطینی آن به شمار می‌رود)، ۳۷ فوت در نیویورک (آمریکا) ۴۰، انتقال جسد به اسرائیل ۶۴.

ژالو، ریموند: ل. اجتماعی، ف. ل. مدیریت بازرگانی، دک. اقتصاد بازرگانی؛ اقتصاددان عرب-آمریکایی، ت. ۱۹۳۰ در بغداد (عراق)، تج. دا. بنداد، دا. کالیفرنیای جنوبی آمریکا، دا. کالیفرنیا در لوئی آنجلس.

ژابوتنسکی، ولادیمیر (زیو): فارغ التحصیل حقوق، یکی از رهبران اصلی صهیونیسم، ت. ۱۸۸۰ در «اوتسا» (روسیه تزاری)، تح. در سویس و ایتالیا. فعالیت روزنامه نگاری در نشریه های محلی روسیه تزاری، تأسیس گروه «دفاع شخصی جوانان یهودی» در روسیه ۱۹۰۳ ع. جنبش صهیونیسم سیاسی و شرکت در کنگره سراسری صهیونیستهای روسیه ۱۹۰۶، خبرنگار یکی از نشریات مسکو در شروع ج. ۱ و دیدار از خاورمیانه ۱۴، طرح و اجرای تیپ های نظامی ویژه یهودی با حمایت و کمک انگلستان در خلال ج. ج. ۱، افسر در تیپ ویژه یهودی در ارتش انگلستان و شرکت در اشغال فلسطین بوسیله نیروهای انگلیسی ۱۸-۱۴، مهاجرت به فلسطین و سکونت در بیت المقدس ۱۸-۱۴، بازداشت و محکوم به ۱۵ سال زندان توسط مسئولین انگلیسی حکومت قیمومت بر فلسطین بخاطر فعالیت های چریکی-نظمی مخفی علیه فلسطینی ها ۲۰، آزادی از زندان عکا و عزیمت به لندن و اقامت در آنجا سپتامبر ۲۱، ع. کمیته اجرایی جنبش صهیونیسم (سیاسی) ۲۱-۲۳ (استعفا بخاطر سیاستهای هربرت ساموئل کمیسر عالی انگلستان در فلسطین)، تأسیس «سازمان احیاء

ناظر ارشد اداره در آمدهای راه آهن عراق ۴۷-۵۲،
 اقتصاد دان در اداره پژوهشها و برنامه ریزی «بانک متحد
 کالیفرنیا» (در واقع اولین بانک بین ایالتی) در لوس آنجلس ۵۹-
 ۶۶، معاون و اقتصاددان ارشد در بانک مذکور ۶۰-۷۰، معاون
 ارشد و اقتصاددان ارشد در بانک ۷۹-۸۱، اقتصاددان ارشد در
 اولین بانک بین ایالتی ۷۹-۸۱، مدرس علوم اقتصادی و پول در
 آمریکا و سایر کشورها؛ مشاور شرکتها در آمریکا، اروپا، خاورمیانه
 و خاور دور؛ رئیس اج. دانشجویان عرب ۵۸، رئیس اج.
 آمریکاییان - مسلمانان، در لوس آنجلس ۵۹-۶۱، بنیانگذار و
 اولین رئیس «اج. ملی اقتصاد بازار گانی» در کالیفرنیای جنوبی
 ۶۸-۷۰، رئیس سازمان آمریکایی نیازهای پزشکی و آموزشی
 ۷۲، رئیس هیات مدیره سازمان مذکور، رئیس هیات مدیره
 شرکت «تراست»، ع. کت. مالی موسسه «سیبور»، ع. هیات مدیره
 «کا. ریجنتر و کالیفرنیا لاتران»، ع. شورای مشورتی اقتصاد، ع.
 اج. بانکداران آمریکایی در واشنگتن دی. سی. ۷۵-۷۲، ع.
 اج. مدیریت آمریکا و اج. آماردان آمریکا، ع. مشورتی دا. ایالتی
 پلی تکنیک کالیفرنیا، رئیس شرکت بین المللی «زالو» در
 لوس آنجلس ۸۱-.

آثار: مدیریت سرمایه و برنامه ریزی بلند مدت بانکها،
 پیش بینی اقتصادی و پولی، بحران انرژی؛ مسائل مبتلا به آمریکا،
 انقلاب در مالیه بین الملل، اثرات کوتاه مدت نفت بر تجارت و
 صنعت.

س

دهلی جدید، قاهره و غیره، دریافت جوايز هنری متعدد.

السادات، عبدالله : ل. مهندسى مکانیک، مدیر لبنانی، ت. اول آوریل ۱۹۴۶ در طرابلس لبنان، تج. دانشگاه پترومین و مواد معدنی در ظهران عربستان سعودی.
مهندس طراح در شرکت آرامکو (شرکت نفت عربستان-آمریکا) ۷۲-۷۳، مهندس پروژه در شرکت آرامکو ۷۴، مهندس سازه در آرامکو ۷۴-۷۸، نم. قراردادها در آرامکو ۷۸-۷۹، مهندس پیش بینی مواد در آرامکو ۷۹-۸۰، کارشناس شرکت آرامکو ۸۰، مدیر پروژه در آرامکو ۸۰-۸۱، رئیس اداره مشاوره و طرح سعودی (اسکادو) ۸۱- تاکنون .

السادات، محمد انور : نظامی و سیاستمدار مصری، ت. ۲۵ دسامبر ۱۹۱۸، تج. ابتدایی و متوسطه در قاهره، دن. افسری قاهره.

افسر مخابرات ۳۸، کناره گیری از ارتض بخاراطر فعالیت های مخفی وزیر زمینی علیه اشغال گران انگلیسی ۴۲، چند بار دستگیر و زندانی شدن بخاراطر فعالیتهای سیاسی، ع.

ساحل، مصطفی: ل. حقوق، سیاستمدار مراکشی، ت. ۵ ماه مه ۱۹۴۶ در «الجديدة»، تج. دیبرستان محمد پنجم در کازابلانکا، دا. محمد پنجم در رباط، ودا. سورین پاریس. بازرس امور مالی ۶۸-۷۰، ممیز امور مالی ۷۰-۷۴، رئیس اداره بودجه کارگری ۷۴-۸۰، رئیس اداره تأمین بودجه ۸۱-۸۶، مدیر اداره بودجه ۸۶-۹۱، مدیر کل وزارت دارایی ۹۱-۹۲، مدیر عامل صندوق های تأمین اجتماعی ۹۲-۹۳، وزیر ماهیگیری اقیانوسی، امور اداری و روابط پارلمانی ۹۳-، دریافت نشان لیاقت، و نشان تاج.

ساحة الكفاجة، غالب ناهی: فارغ التحصيل عالي هنری، هنرمند عراقي، ت. ۱۹۳۲ در عمارة، تج. مؤسسه هنرهای زیبای بغداد، و آکادمی هنرهای زیبای رم (ایتالیا). مدرس مؤسسه هنرهای زیبای بغداد ۶۶، مدرس آکادمی هنرهای زیبای بغداد ۶۹، انجام کارهای هنری از جمله نقاشی دیواری «در فرودگاه صدام»، ۸۷، خلق ۱۳۰ اثر گرافیکی در هتل «رشید» بغداد، ارائه کارهای هنری در مرکز هنری صدام و نیز شرکت در نمایشگاههای متعدد در شهرهای اروپایی،

ساسون، الیاهو (الیاس) : دیپلمات اسراییلی، ت.
۱۹۰۲ فوریه .

مالک (صاحب امتیاز) و دبیر روزنامه عربی زبان «الحیات» در دمشق ۱۹-۲۱، خبرنگار و دبیر روزنامه های متعدد عربی و عربی زبان در بیت المقدس، دمشق، بیروت، بغداد، قاهره، وتل آویو ۲۴-۳۱، رئیس بخش امور عربی اداره سیاسی «آرنس یهود» ۳۲-۴۷، رئیس اداره خاورمیانه وزارت امور خارجه اسرایل ۵-۵۳، وزیر مختار در ترکیه ۵۰-۵۳، وزیر مختار در ایتالیا ۵۳، وزیر در ایتالیا ۵۶-۶۰، سفیر در سویس ۶۱-۶۰، وزیر پست سفیر در ایتالیا ۴۸-۴۷ .

سالان، ژنرال رانول آلبین لویی^۱ : نظامی و سیاستمدار فرانسوی، ت. ۱۸۹۹، دانشکده نظامی «سن سیر» فرانسه. ستون دوم ارتشن فرانسه ۱۹، ستون یکم ارتشن ۲۱، سروان ۳۰، افسر فرمانده ۳۸، سرهنگ دوم ارتشن ۴۱، رئیس اداره (رکن) دوم ارتشن فرانسه در آفریقای غربی ۴۱-۴۲، سرهنگ تمام ۴۳، با درجه سرتیپی فرمانده لشگر نهم استعماری پیاده نظام، و بعداً لشگر چهاردهم پیاده فرانسه ۴۴، فرمانده نیروهای نظامی فرانسه در چین و تونکین ۴۵-۴۶، سر لشگر در نیروهای فرماندهی تونکین ۴۷، فرمانده عالی نیروهای فرانسه در آسیا دور ۴۸، فرمانده کل نیروهای نظامی (استعماری) فرانسه در هندوچین ۵۲-۵۳، بازرس کل نیروهای زمینی فرانسه ۵۳، ع. شورای عالی جنگ نیروهای نظامی فرانسه ۵۵، فرمانده عالی نیروهای فرانسه در الجزایر (به هنگام استعمار الجزایر) ۵۶-ماه ۵۸، نم. حکومت فرانسه و فرمانده کل نیروهای فرانسه در الجزایر ماه مه - دسامبر ۵۸، فرماندار نظامی پاریس ۵۹-۶۰، در تبعید ۶۰-۶۱، همدست شدن در قیام الجزایر و همکاری با انقلابیون آوریل ۶۱، محاکوم به مرگ بطوط غیابی در فرانسه ژویی ۶۲، دستگیر شدن در الجزایر آوریل ۶۲، دریافت مдал نظامی، نشان لژیون دونور و صلیب جنگی از فرانسه (۱۴-۱۸ و ۳۹-۴۵)، نشان فرماندهی امپراتوری بریتانیا (C.B.E.)، صلیب

سازمان زیرزمینی «گروه افسران آزاد»^۲ (به رهبری جمال عبدالناصر)، سردبیر روزنامه «الجمهوریه»^۳، دبیر کنگره اسلامی و اتحادیه ملی ۵۷، رئیس شورای اتحاد و همبستگی آفریقایی - آسیایی ۶۰، معاون رئیس جمهوری مصر ۶۴-۶۶ و ۶۹-۷۰، رئیس جمهوری مصر پس از مرگ جمال عبدالناصر اکتبر ۷۰-اکتبر ۸۱، ضمناً نخست وزیر مصر ۷۳-۷۴، رئیس اتحادیه سوسیالیست عرب، بنیانگذار و رهبر حزب دموکراتیک ملی ژوییه ۷۸-اکتبر ۸۱، مسافت به اسرایل (بیت المقدس) و ملاقات با مناخیم بگین نخست وزیر اسرایل در جهت دستیاری به صلاح بین دوکشور و حل مسئله فلسطین نوامبر ۷۷، ترتیب مذاکرات مختلف سیاسی و نظامی در سطح و در مکانهای مختلف بین مقامات مختلف مصر و اسرایل، مسافت به آمریکا و امضاء دو قرارداد تحت عنوان: ۱) «چارچوب صلح در خاورمیانه» ۲) «چارچوب انعقاد قرارداد صلح بین مصر و اسرایل» با میانجیگری جیمی کارت ریاست جمهوری وقت آمریکا با مناخیم بگین در «کمپ دیوید» سپتامبر ۷۸، امضاء قرارداد نهایی صلح مصر - اسرایل و خروج نیروهای اسرایلی از صحراي سینا در خلال مدت سه سال طبق برنامه تعیین شده مارس ۷۹، برقراری روابط دیپلماتیک بین مصر و اسرایل فوریه ۸۰، دریافت جایزه صلح نوبت بطور مشترک با مناخیم بگین ۷۸، استعفای نخست وزیر وقت مصر (مصطفی خلیل) و تشکیل یک کابینه جدید توسط انور السادات به رهبری وی به عنوان نخست وزیر ماه مه ۸۰، دریافت جایزه صلح متعددیست ۷۸، مورد تبرور و فوت توسط «حالد اسلامبولی» افسر جزء ارتشن مصر و عضو گروه «الجهاد» شاخه سازمان «اخوان المسلمين» در جریان یک رژه رسمی نظامی در قاهره ششم اکتبر ۸۱، دریافت نشانها و مdal هایی از یوگسلاوی ۵۶، یونان ۵۸، جمهوری دموکراتیک آلمان ۵۶، رومانی ۶۶، فنلاند ۶۷، ایران ۷۱، عربستان سعودی ۷۴ و غیره.

آثار: صفحه های ناشناخته ۵۵، اسرار انقلاب مصر ۵۷، داستان اتحاد عرب ۵۷: پسرم، اینست عمو جمال تو ۵۸؛ داستان کامل انقلاب ۶۱، در راه یک رستاخیز جدید ۶۳، در جستجوی هویت: زندگینامه شخصی ۷۸ (به زبان انگلیسی)، قیام در نیل ۵۴ (به زبان انگلیسی ۵۷).

خدمات ممتاز از آمریکا.

آثار: مطالعاتی پیرامون گویش های «لو» در حکومت لائوس.

1- Salan , General Raoul Albin Louis

سالم، رئوال ممدوح محمد : افسر پلیس، مدیر و سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۱۸ در اسکندریه، تح. دن. پلیس متربولیتن انگلستان.

فرمانده پلیس اسکندریه ۶۴-۶۸، فرماندار شهر آسیوط و غربیه ۶۸-۷۰، فرماندار شهر اسکندریه ۷۰-۷۱، معاون نخست وزیر و وزیر کشور ۷۱-۷۵، نخست وزیر ۷۵-۷۸، ضمناً وزیر کشور فوریه - اکتبر ۷۷، دستیار و مشاور رئیس جمهوری (انورالسدات) اکتبر ۷۸-۸۱، رهبر حزب سوسیالیست عرب ۷۸-۷۵، ع. شورای عالی انرژی هسته ای ۷۵، مشاور حسنی مبارک رئیس جمهوری مصر ۸۱-.

سالم، دکتر خلیل : دک. مدیریت آموزشی، سیاستمدار و مدیر اردنی، ت. ۱۹۲۱، تح. دا. آمریکایی بیروت، دا. لندن، دا. کلمبیا در آمریکا.

آموزگار دیپرستان ها ۴۱-۴۹، بازارس آموزش و پرورش ۵۰-۵۶، مدیر امور فرهنگی ۵۶-۵۹، مشاور معاون وزیر آموزش و پرورش ۶۰-۶۲، وزیر رفاه اجتماعی و وزیر مشاور در امور نخست وزیری ۶۲-۶۳، رئیس کل بانک مرکزی اردن ۶۳-۷۲، رئیس شورای ملی برنامه ریزی ۷۳-۷۴، سفیر در فرانسه و ع. هیات دائمی اردن در سازمان یونسکو ۷۵-۷۸، ضمناً سفیر غیر مقیم در بلژیک و «جامعه اقتصادی اروپا» ۷۸-۷۵، ع. شورای مشورتی ملی و رئیس کمیسیون مالی آن ۷۸-۷۹ - تاکنون، مدیر عامل شرکت امور مالی عرب در اردن ۷۹- تاکنون، رئیس هیات عامل امور جهانگردی و آثار باستانی ۶۲-۶۳، رئیس اتحادیه تعاون ۶۵-۶۸، رئیس شرکت بیمه همگانی ۷۱-۷۳، رئیس مو. مطالعات بانکی ۷۱-۷۳، رئیس «کت. ملی جمعیت» ۷۳-۷۴، رئیس «کت. محیط زیست» ۷۲-۷۴، معاون اج. علمی سلطنتی ۷۰-۷۲، رئیس شرکت هوایی «عالیا» ۷۱-۷۴، ع. هیات اجرایی سازمان یونسکو ۷۶-۸۰، رئیس کل صندوق بین المللی

پول و یا بانک بین المللی نوسازی و توسعه ۶۳-۷۴، رئیس روزنامه «رأي»، ع. هیات امناء دانشگاه اردن ۶۳-۷۶، نیز ع. یارئیس تعداد دیگری از شرکتها، سازمانها و نهادهای تجاری، علمی، اجرایی و اجتماعی. دریافت تعدادی نشان و مдал از کشورهای عربی و غربی و از جمله نشانهای اردنی : نشان درجه سوم «النهضة» ۵۶، درجه دوم «الاستقلال» ۵۸، نشان درجه اول الکوب ۶۲، نشان درجه اول «النهضة» ۷۴.

آثار: تالیف مستقل و مشترک ۱۵ کتاب درسی درباره ریاضیات، روشهای تدریس، آموزش و پرورش و مدیریت. تعداد زیادی مقاله، سخنرانی، برنامه های رادیویی و تلویزیونی راجع به ریاضیات، علوم، آموزش و پرورش، مدیریت، اقتصاد، بانکداری، برنامه ریزی و توسعه، و تدریس درس : «پول و بانکداری» در دانشگاه اردن ۶۶-۶۸.

سالم، صلاح : نظامی و سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۲۰ در سودان، تح. دانشگاه جنگ، و دانشکده فرماندهی و ستاد مصر.

شرکت در جنگ فلسطین ۴۸-۴۹، همکاری نزدیک با جمال عبدالناصر و گروه «افسان آزاد» در انقلاب (با کودتای نظامی) مصر ۲۳ زوییه ۵۲، نم. ویژه عبدالناصر در گفتگو با سران کشورهای عربی از جمله: نوری السعید (عراق)، رہبران سوریه، لبنان و سودان ۵۲-۵۳، وزیر ارشاد ملی و امور سودان ۵۳-۵۴، سردبیر مجله «الجمهوریه»، فعالیت های سیاسی در داخل و خارج از مصر تازمان مرگ ۶۲، فوت ۶۲.

سالیوان، ویلیام هیلی : دیبلمات آمریکایی، ت. ۱۲. اکتبر ۱۹۲۲، تح. دا. بران و مدرسه حقوق و دیبلماتی فلچر. خدمت در نیروی دریایی آمریکا ۴۳-۴۶، خدمت در وزارت امور خارجه ۴۷-۴۷، خدمت در بانکوک ۴۷-۴۹، خدمت در کلکته ۴۹-۵۰، خدمت در توکیو ۵۰-۵۲، در رم ۵۲-۵۵، در لاهه ۵۵-۵۸، مامور مسئول امور برمد در وزارت خارجه ۵۸-۵۹، کارمند وزارت امور خارجه ۵۹، مشاور سازمان ملل در اداره امور شرق دور ۶۰-۶۳، دستیار ویژه معاون سیاسی وزارت امور خارجه ۶۳-۶۴، سفیر در لائوس ۶۴-۶۹، معاون دستیار وزیر امور خارجه در امور آسیای شرقی (با مسئولیت ویژه امور

<p>کشور انگلستان (در سه مرحله)، فوت ۶۳.</p> <p>(توضیح اینکه ساموئل به عنوان اولین کمیسر عالی انگلستان در فلسطین نقش مهمی در زمینه سازی تسلط بیشتر یهودیان بر آن سرزمین و نهایتاً تشکیل کشور اسراییل از سوی آنان ایفا کرد).</p> <p>آثار: اصول و اجزای لیبرالیسم ۱۹۰۲، جنگ و آزادی ۱۹۱۱، اخلاق عملی ۱۹۳۵، باور و اقدام: فلسفه روزمره ۱۹۲۷، خاطرات ۱۹۴۵، کتاب اشارات‌ها ۱۹۴۷، در جستجوی واقعیت ۱۹۵۷، و چند اثر دیگر.</p> <p>سامی حناوی ← حناوی، سرهنگ محمد حلمی سامي سايق، انيس ← صايغ، انيس سايق، کاردينال ماکسیموس ← صايغ، کاردينال ماکسیموس چهارم سايق، یوسف ← صايغ، یوسف</p> <p>ستوده. فتح الله: ل. علوم، ف. ل. فنی، مهندس و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۲۴، تج. موسسه پلی تکنیک تهران (ایران) و دا. نیویورک.</p> <p>انجام خدمات مهندسی در کارخانه فلزی و نک ۴۵-۴۶، ادامه تحصیل در آمریکا و سپس مهندس ارشد و دستیار استاد مهندسی صنعت در دا. نیویورک، و نیز مهندس مشاور ۴۶-۴۸، مهندس مشاور در سازمان برنامه ایران ۵۸، مدیر عامل کارخانه فلزی و لاستیک و نک ۵۹-۶۴، مدیر عامل شیلات ایران ۶۴-۶۵، وزیر پست و تلگراف و تلفن ۶۵-۶۵ (در کابینه های حسنعلی منصور و امیر عباس هویدا)؛ رئیس هیات مدیره بانک مسکن، و سازمان انرژی اتمی ایران؛ اس. درس مدیریت صنعتی در موسسه پلی تکنیک تهران.</p> <p>ستير، کمال: پژوهش و سیاستمدار ترک، ت. ۱۹۱۱ در آذانا، تج. در «آذانا».</p> <p>انجام خدمات پژوهشی به عنوان متخصص رادیو لوژی، ع.</p>	<p>وبیتان)، سفير در فیلیپین ۷۳-۷۷، سфер در ایران ۷۷-۷۹.</p> <p>آثار: ماموریت در ایران ۸۰ (ترجمه به فارسی ۸۲).</p> <p>ساموئل، سرادوین هربرت: نویسنده و استاد انگلیسی، ت. ۱۸۹۸، تج. مدرسه «وست مینیستر»، کا. «باليول» آکسفورد، و دا. کلیپیا (آمریکا).</p> <p>خدمت در ج. ج. ۱ (۱۸-۱۴)، انجام خدمات دولتی (کشوری) در فلسطین ۲۰-۴۸، اس. مدعو در کالج «درایپسی» فیلادلفیا (آمریکا) ۴۸-۴۹، اس. مدعو مدرسه عالی علوم اداری در شهر «آلبانی» (نیویورک) ۶۳، مدیر اروپایی نمایشگاه «غلبه صحراء» در بیت المقدس ۵۳-۵۱، رئیس مؤسسه علوم اداری در اسرائیل، مدیر نشریه «شرح وقایع تاریخی یهود» در لندن و نیز انتشارات وابسته به آن بنام شرکت (ناشران) والنتین میچل (Vallentine Mitchell)، مدرس در سازمانهای علمی انگلیسی، مدرس در دا. عبری بیت المقدس، مشاور دائمی سازمان صلیب سرخ اسراییل و انجام امور روابط عمومی و تبلیغات سازمان، مدیر «شرکت سرمایه گذاری الرن» (Ellern) در تل آویو ۶۴، مدیر «شرکت نساجی مولر» در «نهاریه» ۶۵.</p> <p>آثار: نخست نامه ای بر فلسطین ۳۲، جوامع روستایی بیهوده در فلسطین ۲۸، نظریه سازمان و مدیریت ۴۶، مسائل حکومت در دولت اسراییل ۵۶، سنت های انگلیسی در اداره و سازمانهای اسراییل ۵۷، کلبه ای روستایی در جلیله (داستانهای کوتاه) ۵۷، طبقه ای پر از رنگ (داستانهای کوتاه) ۶۰، دوست من موسی (داستانهای کوتاه) ۶۲، شاه خیار (داستانهای کوتاه) ۶۵.</p> <p>ساموئل، سرهبرت لوئیس: سیاستمدار انگلیسی (شخصیت یهودی و اولین کمیسر عالی انگلستان در فلسطین)، ت. ۱۸۷۰.</p> <p>کمیسر ویژه انگلستان در بلژیک و نیز فرمانروای دوک نشین «لانکاستر» ۱۹۰۲-۱۹۱۸، اولین کمیسر عالی انگلستان در فلسطین و رئیس شورای مشورتی آن سرزمین ژانویه ۲۰-۲۵، نم. پارلمان (ع. حزب لیبرال) انگلستان ۲۹-۳۵، رهبر حزب لیبرال ۳۱-۳۵، دریافت لقب اشرافی «سر» از ملکه انگلستان ۳۷، رهبر جناح لیبرال در مجلس لردان ۴۴-، وزیر</p>
---	--

اسلامی ایران، ع. شورای عالی فرهنگ، ع. مجلس شورای اسلامی از تهران ۸۰-۸۴.

آثار: زمین‌شناسی عمومی، ماهیت انسان و تحول در قرآن.

سراج، سرهنگ عبدالحمید: نظامی و سیاستمدار سوری، ت. در «حماه»، تج. دانشکده افسری حمص (سوریه)، و فرانسه.

شرکت در جنگ اول اعراب و اسرائیل ۴۸-۴۹، ادامه تحصیلات عالی نظامی در فرانسه ۵۲، معاون وابسته نظامی در پاریس ۵۴، رئیس اطلاعات و پلیس نظامی سوریه ۵۵-۵۸، رهبر حزب سوسیالیست بعثت عرب آوریل ۵۵-۵۸، پس از اتحاد سیاسی مصر و سوریه و تشکیل جمهوری عربی متحده وزیر کشور در «منطقه سوریه» ۵۸، رئیس شورای اجرایی منطقه سوریه و نیز وزیر کشور جمهوری عربی متحده ۶۰-۶۱، دبیر کل اتحاد ملی در منطقه سوریه ۶۱-۶۲، پس از کودتای نظامی های سوری مخالف اتحاد (سپتامبر ۱۹۶۱) دستگیری و بازداشت اکتبر ۶۱، سپس فرار از زندان و گریختن به مصر ماه مه ۶۲، رئیس موسسه بیمه ملی مصر ۶۷.

سرکیس، الیاس: ل. حقوق، بانکدار و سیاستمدار لبنانی، ت. ۲۰ زوییه ۱۹۲۴، تج. دا. «سنتر ژوف» بیروت. قاضی سابق دیوان محاسبات، رئیس کت. مدیریت «اینترابانک» (Intra Bank) ۶۷، مدیر کل سابق امور کابینه ریاست جمهوری، رئیس کل بانک لبنان ۶۸-۶۶، رئیس جمهوری لبنان سپتامبر ۷۶-اوت ۸۲، رئیس کمیسیون عالی بانک ها. دریافت مдал درجه اول استقلال از اردن.

سرکیس، نیکلا: ل. حقوق، دک. علوم اقتصادی، اقتصاددان و کارشناس نفتی سوری (مقیم لبنان)، ت. ۱۹۳۵ (۴) در روسای «بیرون» در جنوب سوریه (در بلندیهای جولان)، تج. دا. (فرانسوی) سن ژوف بیروت، آلمان، دا. سورین پاریس. پس از اخذ لیسانس حقوق، کارمند بانک در بیروت ۵۷-، اخذ بورس تحصیلی از دولت فرانسه و ادامه تحصیلات عالی در دوره دکترای اقتصاد در دا. سورین پاریس ۵۷-۶۱، پس از اتمام

پارلمان ترکیه از شهر آданا (ع. حزب خلق جمهوریخواه) ۴۲-۶۰ و ۶۹، نم. پارلمان از شهر «ایلاریگ» ۶۹-۵۰، وزیر ارتباطات، انجام فعالیت های خصوصی در شهر آدانا ۵۰-۵۷، معاون دبیر کل حزب خلق جمهوریخواه، بعداً دبیر کل حزب ۶۱-۶۶، ع. مجلس موسسان ترکیه، معاون نخست وزیر ۶۳-۶۵ کناره گیری و استعفا از عضویت حزب خلق جمهوریخواه ۷۲، تاسیس حزب جدید «جمهوریخواه» که با ائتلاف با «حزب اعتماد ملی» نهاد سیاسی دیگری بنام «حزب اعتماد جمهوریخواه» را بوجود آوردند، وزیر کشور و معاون نخست وزیر ۷۳-۷۴.

سحابی، مهندس عزت الله: ف. ل. مهندسی الکترونیک و تاسیسات ساختمان، فعال سیاسی و مدیر ایرانی، ت. ۱۹۳۰ در تهران (پسر دکتر بدالله سحابی).

ع. فعال سیاسی در نهضت آزادی ایران، گذراندن ۱۲ سال در زندان سیاسی دوران شاه، انجام خدمات مهندسی و مدیریت کارخانه به مدت چندین سال، ع. شورای انقلاب اسلامی ایران (پس از پیروزی انقلاب) ۷۹-، همکاری در تاسیس بنیاد مستضعفان، وزیر مشاور در امور سازمان برنامه و بودجه در دوران دولت مؤقت مهندس بازرگان ۷۹-۸۰، ع. اولین مجلس خرگان، نم. مجلس شورای اسلامی از تهران ۸۰-۸۴، تدریس در دانشگاه، ترک عضویت نهضت آزادی فوریه ۸۰، اشتغال به فعالیت های فنی و تجاری و نیز سیاسی ۸۰-تاکنون، بازداشت و زندانی (به جرم شرکت در کنفرانس برلین در آلمان) ۸۰-۲۰۰ (چند ماه).

آثار: ناسیونالیسم در ایران (ترجمه)، افضل الجهاد (ترجمه)، مقدمه ای بر تاریخ جنبش ملی در ایران، و تعدادی مقاله های سیاسی، علمی و مذهبی منتشره در نشریات عمومی و تخصصی.

سحابی، دکتر بدالله: دک. زمین شناسی، فعال سیاسی و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۰۵ در تهران.

مدرس دانشگاه، مشاور سازمان برنامه و بودجه در امور زمین شناسی، مدیر دبیرستان، مشارکت در تاسیس «نهضت آزادی ایران» در اوائل دهه ۶۰، بازداشت برای مدت کوتاهی، معاون نخست وزیر در دولت مؤقت ایران ۷۹-۸۰، ع. شورای انقلاب

دیر و مدیر دیپرستان در لبنان ۱۹-۲۲، معاون سردبیر ماهنامه : «المقطف» در قاهره ۲۷-۲۲، سردبیر نشریه مذکور ۴۴-۲۷، سردبیر نشریه «المختار» (چاپ عربی نشریه انگلیسی زبان ریدرز دایجست) (Reader's Digest) در قاهره ۴۳-۴۷، مفسر و سرمقاله نویس روزنامه «الاهرام» در قاهره ۴۸-۵۱، معاون روابط دانشگاهی دا. آمریکایی بیروت ۵۲-۶۸، تاسیس گروه روزنامه نگاری در دا. آمریکایی قاهره ۴۳-۴۵، رئیس کم. ملی یونسکو در لبنان، ع. هیات اجرایی سازمان یونسکو ۶۶-۷۰، معاون هیات اجرایی یونسکو ۷۰-۷۲، رئیس هیات اجرایی یونسکو ۷۲-۷۴، ع. سابق و بعداً دیر و معاون «اج. پیشرفت علوم مصر» ۳۰-۵۲، ع. شورای ملی پژوهشگاه لیبران، ع. کت. فستیوال بین المللی بعلبک، دریافت درجه دکترا افتخاری از دا. پاسیفیک کالیفرنیا ۵۸، و دریافت تعدادی نشان و مдал. آثار : ستون های علوم جدید ۳۵، افق های علوم جدید ۴۴، منازعه ادامه دارد ۴۴، افق های بی پایان ۵۸، انسان و جهان ۶۱، علوم جدید در جامعه نو ۶۶، گزارشگاه علمی ۷۲، اتش جاودان، و تعدادی کتابهای دیگر.

سعود الفیصل، شاهزاده : (سعود بن فیصل بن عبدالعزیز)، ل. اقتصاد، دیپلمات سعودی، ت. در ریاض (پسر ملک فیصل)، تج. دا. پرینسیپن در آمریکا. معاون سابق وزیر نفت و مواد معدنی، ع. موسس «اج. نیکوکاری بین المللی ملک فیصل»، وزیر امور خارجه سعودی ۷۵-تاکنون، ریاست هیات نم. پادشاهی سعودی در اجلاس ۱۹۷۶ مجمع عمومی سازمان ملل، نم. ویژه ملک خالد در بسیاری از ماموریت های دیپلماتیک و سیاسی، مشارکت فعال در تلاشگاه اتحاد اعراب در جهت خاتمه جنگ های داخلی لبنان، ع. هیات نم. سعودی در اجلاس محدود اعراب در ریاض اکتبر ۷۶، و در اجلاس همه جانبه اعراب در قاهره اکتبر ۷۶؛ ع. هیات نم. سعودی درمسافرت ها و مذاکرات ملک خالد در کشورهای مصر، پاکستان، سوریه، سودان، فرانسه و بلژیک.

سعود بن عبدالعزیز : نایب السلطنه و فرمانروای کل سابق) نجد، پادشاه اسبق عربستان سعودی، ت. ۱۵ راًزیه ۱۹۰۱، تج. کویت (نجد).

تحصیلات عالی زندگی و فعالیت در بیروت (لبنان) ۶-تاکنون، شروع نگارش مقاله های نفتی منتشره در مطبوعات لبنان ۶۱-۶۰، تاسیس «مرکز تحقیقات نفتی» و انتشار مجله «نفت و گاز عرب» به زبان عربی و ضمناً دو مجله نفتی به زبان فرانسه و انگلیسی (Arab Oil & Gas) با همکاری «شیخ عبدالله طریقی» وزیر نفت اسبق عربستان سعودی) در بیروت ۶۵-تاکنون (از سال ۱۹۷۰ به بعد بطور مستقل و بدون همکاری ذکر شده منتشر میشود)، تدریس اقتصاد در دا. فرانسوی «سن ژوف» بیروت ۶۶-۶۵، مشاور حقوقی و نفتی برخی کشورهای نفتی خاورمیانه و غیره (از جمله کشورهای: الجزایر، لیبی، عراق، سوریه، افغانستان وغیره)، انجام مطالعات و تدوین گزارشگاه علمی راجع به مسائل نفتی به سفارش دولتهای خاورمیانه، نیز شرکتهای بین المللی اروپایی و رژیپی؛ شرکت در کنفرانسها و کنگره های نفتی اعراب و خاورمیانه، سازمان «اوپک» و «اوپک» وغیره.

آثار : نفت و اقتصاد عرب (رساله دکترا) (به فرانسه) ۶۳، دو کتاب درباره نفت (به زبان عربی)، نفت، تنها و آخرین شانس خاورمیانه (به فرانسه) ۷۵ (ترجمه به فارسی ۸۴)؛ و چند کتاب دیگر. ضمناً انتشار دهها مقاله درباره نفت و اقتصاد در مطبوعات عربی و بین المللی.

سر کیسیان، اسفف سبو : فارغ التحصیل دانشگاه خلیفه جدید ارامنه ایران (تهران)، ت. ۱۹۴۶ در سوریه، تج. دانشگاه فرانسوی سنت ژوف بیروت، و دا. بیرونگام انگلیس. شروع تحصیلات مذهبی در مدرسه روحانی حوزه سیلیسی لبنان ۶۱-۶۰، ورود به کسوت روحانیت ۶۵-۶۴. ارتقاء به مقام اسقفی ۶۷، اسقف ارامنه سوریه و کویت، فعالیت های زیاد در امر گفتگوی بین ادیان و نیز ع. کمیته گفتگوی بین ادیان شورای جهانی کلیساها، اسقف و خلیفه ارامنه ایران (تهران) (به عنوان جانشین اسقف اعظم آرداک مانوکیان پس از فوت وی) دسامبر ۹۹.

سرَوف، فواد : ل. علوم اجتماعی، دک. حقوق، نویسنده و دانشگاهی لبنانی، ت. ۱۹۰۰، تج. دا. آمریکایی بیروت.

ال سعود، ملک فهد بن عبدالعزيز ← فهد بن عبدالعزيز
ال سعود، ملک

اعزام برای دستگیری «سلمان بن محمد» پس از جنگ عقمان ۱۴، جنگ علیه «خراس» ۱۹، فرمانده کل نیروهای پادشاهی عربستان سعودی، جلوس بر تخت سلطنت ۱۲ نوامبر ۵۳، ضمناً نخست وزیر ۶۲-۶۱، وزیر امنیت از قدرت ۶۴، زندگی در یونان ۶۵.

خدمت در وزارت امور خارجه (مسقط) ۵۳-۵۷، ترک عمان و زندگی در خارج از کشور ۵۷-۷۰، معاون وزارت آموزش و پرورش ۷۰-۷۲، وزیر امور اقتصادی ۷۲، نم. دائم عمان در سازمان ملل ۷۲-۷۳، وزیر آموزش و پرورش دسامبر ۷۳-۷۶، وزیر میراث ملی ۷۶-۷۹، وزیر فرهنگ ۷۹-۹۴، وزیر میراث ملی و فرهنگی «أنویہ» ۹۴ - تاکنون.

السعید، طارق بن تیمور: دیلمات عمانی، ت. ۲ رؤییه
السعید، طارق بن تیمور: دیلمات عمانی، ت. ۲ رؤییه
۱۹۲۲، تج. در استانبول و آلمان.

فرمانده نظامی در ارتش مسقط ۴۱-۴۴، رئیس و مدیر در شهرداری شهرهای مسقط و مطرح ۴۵-۵۷، مسئول عملیات نظامی منطقه ای در جنگ «جبل» (واقعه جبل الاخضر) ۵۸-۵۹، تصمیم شخصی نسبت به کناره گیری از فعالیت های سیاسی و تبعید ۶۲-۷۰، نخست وزیر ۷۰-۷۱، مشاور ویژه سلطان عمان در امور دیپلماتیک، سفیر فوق العاده و وزیر مختار ۷۲-، رئیس بانک مرکزی عمان ژوئن ۷۵-، دریافت نشان درجه اول عمان.

السعید، نوری: فارغ التحصیل نظامی، سیاستمدار و نظامی عراقي، ت. دسامبر ۱۸۸۸ در بغداد (دریک خانواده ترک-عرب)، تج. دبیرستان نظامی در بغداد، دانشکده افسری عثمانی در استانبول، دانشکده ستاد ارتش عثمانی در استانبول. افسر ارتش عثمانی سپتامبر ۱۹۰۶، خدمت دریک واحد پیاده نظام (مامور در جاده ها و قبائل عراقی)، بازگشت به استانبول برای ادامه تحصیلات عالی نظامی ۱۰-۱۲، شرکت در جنگ عثمانیها علیه بلغارها در جنگ بالکان ۱۳-۱۴، ع. موسس انج. مخفی «العهد» متشكل از افسران عرب ارتش عثمانی (با هدف کسب خود مختاری برای سرزمینهای عربی قلمرو امپراتوری عثمانی) فوریه ۱۴، صدور حکم بازداشت وی و سپس ترک خدمت ارتش عثمانی و عزیمت به عراق آوریل ۱۴: پس از اشغال بندر بصره توسط نیروهای انگلیسي، دستگیر شدن به عنوان زندانی جنگی و بعد از اعزام به هندوستان نوامبر ۱۴-۱۶، اعزام به قاهره و سپس به حجاز توسط انگلیسي ها (پس از شروع انقلاب عربی به رهبری شریف حسین) ۱۶-۱۸، همکاری نزدیک با پسر شریف حسین بن ناصر (اول) در عملیات نظامی علیه ارتش عثمانی (با تحریک و طراحی انگلیسي ها) و از جمله شرکت در عملیات

سعید، ادوارد و..: ف. ل. اجتماعی، دک..، استاد (دانشگاه) امریکایی (فلسطینی تبار)، ت. نوامبر ۱۹۳۵ در بیت المقدس، تج. کالج ویکتوریا در قاهره، مدرسه «کوه هرمون» در ماساچوست، دaha. پرینستون و هاروارد امریکا. مدرس زبان انگلیسي در دا. کلمبیا (امریکا) ۶۳-۶۵، استادیار ادبیات تطبیقی و زبان انگلیسي ۶۷-۶۹، دانشیار ۶۹-۷۷، استاد علوم انسانی در «بنیاد اولد دومینیون» وابسته به دانشگاه کلمبیا ۷۹-۸۹، استاد دانشگاه ۹۲-، استاد میهمان ادبیات تطبیقی در دا. هاروارد ۷۴، اس. میهمان علوم انسانی در دا. «جان هاپکینز» ۷۹، ویرایشگر «فصلنامه مطالعات عرب»، رئیس هیأت امناء « مؤسسه مطالعات عرب»، ع. شورای ملی فلسطین، ع. شورای روابط خارجی در نیویورک، ع. آکادمی مطالعات ادبی، ع. انجمن قلم نیویورک، ع. آکادمی هنرها و علوم آمریکا، ع. پژوهشی «مرکز مطالعات پیشرفتی علوم رفتاری» وابسته به دا. استانفورد ۷۶-۷۵، دریافت جایزه «بودوئن» از دا. هاروارد، دریافت جایزه «لایونل تریلینگ» ۷۶.

آثار: زوف کُراد و رمان اتوپیوگرافی، آغازین ها: هدف و روش، شرق گرایی، مسئله فلسطین، ادبیات و جامعه، اسلام، همه گستر ۸۱؛ جهان، متون و نقد ۸۳؛ پس از آخرین آسمان ۸۶، تقصیر قربانیان ۸۸ (ویرایشگر)، تفسیر موسیقی ۹۱، فرهنگ و امپریالیسم ۹۳، بازنمودهای روشنفکر ۹۴، سیاست نامالکی و اخراج ۹۴، غره- اریحا: سلام امریکا ۹۴، صلح و مخالفانش ۹۶.

السعید، سیدفیصل بن على: دیلمات عمانی، ت. ۱۹۲۷ در مسقط.

جمهوریخواه در جریان جنگهای داخلی یمن ۶۷-۶۲، نخست وزیر ۶۴-۶۲ و ۶۶-۶۷، وزیر امور خارجه ۶۳-۶۴، رئیس شورای امنیت یمن ۶۴-۶۷، کناره‌گیری از قدرت واستعفای نوامبر ۶۷، زندگی در مصر ۶۷-.

سلام، صائب: سیاستمدار لبنانی، ت. ۵، ۱۹۰۵، تج. ۱۵، آمریکایی بیروت.

انتخاب به عنوان رئیس موقت حکومت لبنان ۴۳، معاون رئیس جمهوری لبنان ۴۳ و ۴۷ و ۵۱، وزیر کشور ۴۶ و ۶۰-۶۱، وزیر امور خارجه ۴۶، نخست وزیر ۵۲ و ۵۳ و ۶۰-۶۱، همزمان وزیر دفاع ۶۱، پیشقدم در تاسیس سازمان هوایی‌مایی لبنان ۴۵، رئیس شرکت هوایی‌مایی خاورمیانه در بیروت ۴۵-۵۶، رئیس شرکت سهامی ملی مواد چرب و نفتی در بیروت، نخست وزیر لبنان ۷۳-۷۰، رئیس اج. اسلامی خیریه مقاصد ۸۲-۵۸، رئیس افتخاری اج. مذکور ۸۲-، ع. اکت. گفتگوی ملی ۷۵، ع. نشان درخت سدر از لبنان، و تعداد زیادی نشان‌های خارجی. آثار: دارای تعداد زیادی مقاله‌های سیاسی منتشره در مطبوعات.

سلام، محمد عبدالعزیز: ل. علوم اجتماعی، دیبلمات یمنی، ت. ۱۵ دسامبر ۱۹۲۲ در «شعر»، تج. در مصر، آمریکا، ۱۵. «تپل» در فیلادلفیای آمریکا.

فعالیت در بخش خصوصی ۶۰-۶۱، مدرس در «دن. بلیتس» ۶۲-۶۱، مدیر کل وزارت بهداری ۶۲-۶۳، وزیر مختار و کلدار در سفارت یمن در بغداد ۶۳-۶۴، معاون وزیر امور خارجه ۶۴-۶۵، رئیس هیات مدیره «شرکت دارویی یمن» ۶۵-۶۶، وزیر امور خارجه ۶۶-۶۷، مدیر کل اداره نخست وزیری ۷۰-۷۱، مقام سفیر در وزارت امور خارجه ۷۱-۷۲، وزیر مختار با رتبه سفیری در سفارت یمن در لندن ۷۲-۷۴، سفیر و معاون نم. دائم یمن در سازمان ملل ۷۴-۷۶، نم. دائم یمن در سازمان ملل ۷۶-۷۸، و ۸۵-۸۲، مسئول امور فنی کابینه در اداره نخست وزیری ۸۲-۷۸، رهبر هیات اعزامی یمن به بسیاری از کنفرانس‌های بین‌المللی از جمله: مجمع عمومی سازمان ملل ۶۵، پنجمین

نظمی تصرف بندر عقبه (اردن) دسامبر ۱۶-ژوییه ۱۷، ارتقا به درجه ژنرالی و سپس رئیس ستاد نظامی نیروهای فیصل ۱۸-، مشاور نظامی فیصل (اول) به هنگام شرکت در «کنفرانس صلح پاریس» ۱۹، (اولین) رئیس ستاد ارتش عراق (منصوب انگلیسی‌ها) ۲۰، ایفای نقش مهم و اساسی در به حکومت رساندن فیصل اول به عنوان پادشاه عراق (با طراحی و حمایت انگلیسی‌ها) ۲۱، ایفای نقش اساسی در ایجاد و سازماندهی ارتش کشور جدید عراق ۲۱-، کفیل وزیر دفاع عراق ۲۲-۲۳، وزیر دفاع ۲۳-۳۰، رئیس پلیس عراق ۲۲-، رهبری مذاکرات مربوط به «قرارداد ۱۹۳۰ انگلیس- عراق» نیز کسب استقلال کشور عراق در سال ۱۹۳۲، نخست وزیر عراق ۲۹- ۳۲، رئیس هیأت اعزامی عراق به جامعه ملل و درنهایت ترتیب عضویت عراق در سازمان و نیز شناسایی استقلال عراق از سوی جامعه ملل ۳۲، وزیر امور خارجه ۳۲-۳۶، خروج از عراق و زندگی در قاهره (مصر) ۳۶-۳۷، اکتبر ۳۷، نخست وزیر عراق ۳۷- ۴۰، و اکتبر ۴۱-ژوئن ۴۴، و ۵۸-۴۵، امضای موافقت نامه تشکیل پیمان دفاعی- امنیتی «بغداد» با ترکیه (با برنامه ریزی و حمایت آمریکا و انگلستان و شرکت دولت در پیمان بغداد) فوریه ۵۵، سپس پیوستن ایران به پیمان بغداد سپتامبر ۵۵، بعداً پیوستن پاکستان به پیمان نوامبر ۵۵، و بعداً عضویت انگلستان (به عنوان عضو کامل) و آمریکا (به عنوان عضو ناظر پیمان) ۵۵، کودتای نظامی سرهنگ عبدالکریم قاسم و واژگونی نظام سلطنتی عراق ۱۴ ژوییه ۵۸، کشته شدن در جریان کودتا (به هنگام فرار) ژوییه ۵۸.

سعید بن تیمور ← تیمور، سعید بن

سلال، مارشال عبدالله: افسر ارتش و سیاستمدار یمنی، ت. ۱۹۱۷ در صنعاء، تج. در عراق. بازگشت از عراق به یمن ۳۹، زندانی شدن ۳۹، خدمت در ارتش ۴۰-۴۸ و ۵۵-، دستگیر و زندانی شدن بخاطر فعالیت های سیاسی ۴۸-۵۵، فرماندار حیده ۶۲-۵۹، رئیس ستاد امام محمد سپتامبر ۵۵-۵۵، رهبری کودتای نظامی علیه امام محمد رهبر سیاسی یمن و اعلام نظام جمهوری در کشور سپتامبر ۶۲، رئیس شورای انقلاب و فرمانده کل نیروهای نظامی

اجلاس فوق العاده مجمع عمومی سازمان ملل، کنفرانس چهارم اتحادیه عرب . ۶۷

وزیرکشور ۷۱-۷۲، سفیر و نم. دائم تونس در شعبه ژنو سازمان ملل متعدد ۷۳-۷۴، سفیر در کانادا ۷۴-۷۶، وزیرکشور ۷۶-۷۷، نم. دائم تونس در سازمان ملل ۸۱، ع. دفتر سیاسی حزب نئودستور ۷۴-۷۵، ع. دفتر مغرب (مراکش) در قاهره.

سلیم، منجی : دیبلمات و سیاستمدار تونسی، ت. ۱۵ سپتامبر ۱۹۰۸، تج. در تونس، دبیرستان سن لویی در پاریس، و دا. پاریس.

ع. دفتر سیاسی حزب نئودستور (حزب قانون اساسی آزادیخواه تونس) ۳۷-۴۵، مدیر حزب مذکور ۴۵، وزیر امور خارجه در مذاکرات مربوط به حکومت خود گردان تونس ۵۱، وزیرکشور تونس (پس از استقلال) ۵۵-۵۶، وزیر امور خارجه ۵۶، سفیر تونس در آمریکا و کانادا ۵۶-۶۱، نم. دائم تونس در سازمان ملل متعدد، و رئیس مجمع عمومی سازمان ملل ۶۱-۶۲، وزیر امور خارجه تونس ۶۲-۶۴، وزیر مشاور و نم. ویژه ریاست جمهوری تونس ۶۴-۶۶، وزیر دادگستری ۶۶-۶۷، خزانه دار حزب سوسیالیست دستور ۶۷-۶۸.

سلیمان، محمد صدیقی : نظامی و سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۱۹، تج. دا. فواد اول قاهره.

سرهنگ در ارتش جمهوری متعدد عرب (مصر) ۶۲، وزیر سد بزرگ (آسوان) سپتامبر ۶۲-۶۶، سپتامبر ۶۶، نخست وزیر سپتامبر ۶۶-۶۷، معاون نخست وزیر و وزیر صنایع و نیرو ۶۷-۶۸، رئیس اج. دوستی شوروی- مصر، دریافت نشان لنین از شوروی.

سمیعی، دکتر عبدالحسین : دک. پزشکی، پزشک و وزیر سابق ایرانی، ت. ۲۰ روزن ۱۹۳۰، تج. دا. استانفورد، دا. کالیفرنیای لوس آنجلس، و دا. کورنل آمریکا.

آسیستان پزشکی در دا. کورنل آمریکا ۵۶-۵۷، بورسیه فیزیولوژی ۵۷-۵۸، آسیستان پزشکی و بعداً ع. پژوهشی مدرسه پزشکی هاروارد ۵۸-۶۰، معاون وزارت بهداری ۶۲-۶۴، رئیس مرکز پزشکی فیروزگر ۶۴، رئیس بیمارستان پارس ۶۹-۷۳، وزیر علوم و آموزش عالی ۷۴-۷۷، رئیس دانشگاه رضا شاه کبیر ۷۸-۷۹، رئیس سابق مرکز پزشکی شاهنشاهی ایران. اس.

سلامتیان، احمد : دک. علوم سیاسی و حقوق بین الملل، فعال سیاسی و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۴۴ در اصفهان.

انجام فعالیت‌های سیاسی چپ گرایانه، ع. جبهه ملی، ع. موسس کنفرانسیون دانشجویان ایرانی خارج از کشور (اتحاد ملی)، مدرس دا.، انجام فعالیت‌های انتشاراتی، زندگی در تبعید در فرانسه (در دوران شاه)، مشاور حقوقی، معاون سیاسی وزیر امور خارجه در دولت مؤقت ج. ا. ا.، مدیر اطلاعات و اخبار صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، ع. هیات سردبیری روزنامه «انقلاب اسلامی» ۸۱-۸۰، همکاری نزدیک با ابوالحسن بنی صدر اولین رئیس جمهوری ایران، ع. مجلس شورای اسلامی ۸۰-۸۱، کسب رای عدم اعتماد برای عضویت مجلس شورای اسلامی دسامبر ۸۱، فرار به فرانسه و شروع همکاری مجدد با بنی صدر رئیس جمهوری مخلوع ایران.

سلامه، اسقف رُوف : اسقف لبنانی سابق شهر حلب (دمشق)، ت. ۱۹۱۴ در «انظیلیاس» (لبنان)، تج. متوسطه، الهیات و حقوق در دا. فرانسوی «سن رُوف» بیروت. کسب مقام کشیشی ۱۰ مارس ۴۰، کشیش مسئول امور ازدواج و طلاق و خلیفه قبرس ۴۰-۶۶، رئیس «اتحادیه الهیات» لبنان، قاضی ویژه مذهبی دادگاه عالی اسقفی (پاطریاک) (ویژه رسیدگی به امور خلاف روحانیت مسیحی)، اسقف مقدس مسیحیان مارونی شهر حلب (سوریه) آوریل ۶۷.

سلیم، طیب : سیاستمدار و دیبلمات تونسی، ت. ۱۹۱۴ در تونس، تج. دا. پاریس.

ع. حزب سوسیالیست دستور، بازداشت ۴۱-۴۳، رئیس اداره امور تونس در قاهره ۴۹؛ تاسیس اداره ویژه تونس در شهرهای نیودهلهی، جاکارتا، و کراچی؛ رئیس امور خارجی و رئیس شورای وزیران ۵۵-۵۷، سفیر در انگلستان ۵۶-۶۲، نم. دائم تونس در سازمان ملل ۶۲-۶۴، وزیر امور خارجه و نم. ویژه رئیس جمهوری تونس ۶۷-۷۰، سفیر در مراکش ۷۰-۷۱،

حکومت جبهه ملی دکتر مصدق در اوائل دهه ۵۰، نم. مجلس شانزدهم شورای ملی از کرمانشاه (بهمناه پیروزی اکثربیت نامزدهای جبهه ملی در انتخابات مجدد مجلس مذکور به رهبری دکتر مصدق) فوریه ۵۰، وزیر فرهنگ در کابینه دکتر مصدق ماه مه- دسامبر ۵۱، همکاری با دکتر مصدق در جریان ملی شدن صنعت نفت ایران و خلع ید از شرکت نفت ایران و انگلیس، دستگیر و بازداشت بهمناه رهبران جبهه ملی پس از کودتای آمریکایی- انگلیسی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ (۱۹ اوت ۵۳)، یکی از رهبران «جهه ملی دوم» اوائل دهه ۶۰، بازداشت و زندانی به دفعات در زمان رژیم شاه ۷۹، انتشار یک نامه سرگشاده انتقاد از سیاستهای شاه (بهمناه دو فریبگار رهبران جبهه ملی : فروهر و بختیار) ۷۷، خودداری از قبول سمت نخست وزیری پیشنهادی از سوی شاه ۱۴ دسامبر ۷۸، رد پیشنهاد عضویت و ریاست شورای سلطنت ایران (مدت کوتاهی قبل از پیروزی انقلاب ایران) ۸ زانویه ۷۹، مسافرت به پاریس برای ملاقات با آیت الله خمینی و انجام توافق با ایشان ۱۶ زانویه ۷۹، اولین وزیر امور خارجه نظام ج.ا.ا در دولت موقت مهندس بازرگان فوریه- آوریل ۷۹، استعفای از سمت وزارت امور خارجه (بخاطر اختلاف نظر با برخی مسئولین نظام)، سپس معاون نخست وزیر دولت موقت، مهاجرت به خارج از کشور و کناره گیری از فعالیت‌های سیاسی.

آثار : امیدها و نامیدی‌ها، خاطرات (انتشار در آمریکا)

۸۹

سنجری، حشمت: دیپلم عالی موسیقی، فارغ التحصیل عالی رهبری ارکستر و اپرا، دوره‌های عالی موسیقی؛ موسیقیدان و رهبر ارکستر ایرانی، ت. ۱۹۱۷ در تهران، تج. مدرسه موسیقی کلشن وزیری، هنرستان عالی موسیقی، آکادمی موسیقی وین (تریش)، هلند و ایتالیا، گذراندن دوره عالی موسیقی در آمریکا. فرآگیری اصول اولیه موسیقی نزد پدرش (حسین سنجری) در سن چهارسالگی ۲۱، آموزش موسیقی در مدرسه موسیقی کلشن وزیری، انتخاب ویلوبون به عنوان ساز اصلی خود و آموزش آن نزد ابوالحسن صبا و روح الله خالقی، آموزش موسیقی کلاسیک نزد «ویلیام دانیل» و «سرژ خوستیف» (از استادی هنرستان عالی موسیقی)، ادامه تحصیل در هنرستان عالی موسیقی و هم‌زمان خدمت در اداره کل هنرهای زیبای کشور ۳۹، عزیمت از

پژوهشکی در دا. کورنل (دانشکده پژوهشکی)، معاون سابق «آکادمی علوم شاهنشاهی»، دریافت جایزه پژوهش‌های پژوهشکی «بوردن» (Borden)، جایزه پژوهش‌های پژوهشکی «لارکن» (Larken).

آثار : بیش از ۱۶ گزارش علمی پژوهشکی، تالیف مشترک: متن درسی بین المللی پژوهشکی ۷۶.

سمیعی. محمد مهدی: بانکدار ایرانی، ت. ۱۹۱۸. تج. موسسه حسابداران قسم خورده در انگلستان و ولز. خدمت در بانک ملی ایران ۴۵-۵۱، خدمت در شرکت ملی نفت ایران ۵۱-۵۳، خدمت در بانک ملی ایران ۵۳-۵۹، خدمت در بانک توسعه صنعتی و معادنی ایران ۵۹-۶۳، رئیس کل بانک مرکزی ایران ۶۳-۶۸ و ۷۰-۷۱، مدیر عامل سازمان برنامه و بودجه ۶۸-۷۰، مشاور نخست وزیر ۷۱-۷۳، رئیس بانک توسعه کشاورزی ایران ۷۴-۷۹.

سنجبی، دکتر کریم: ل. علوم سیاسی، ل. حقوق (دو مدرک)، دک. حقوق قضایی: حقوق‌دان، فعال سیاسی و سیاستمدار ایرانی: بت. ۱۹۰۴ در «ماهیدشت» از توابع کرمانشاه (پسر «قاسم خان» ملقب به «سردار ناصر» رئیس ایل «سنجبی»)، تج. متوجه در کرمانشاه، مدرسه علوم سیاسی تهران (به ریاست علی اکبر دهخدا)، مدرسه حقوق تهران (به سرپرستی فرانسوی‌ها)، دانشکده حقوق شهر نانسی (فرانسه)، و دانشکده حقوق دا. پاریس.

شرکت در امتحان اعزام دانشجو و عزیمت به فرانسه برای ادامه تحصیلات عالی (با بورس دولتی) ۲۸، بازگشت به ایران ۳۵، دانشیار و معاون دانشکده حقوق دا. تهران ۳۵، همزمان با تدریس در دانشگاه: معاون اداره کل سازمان اوقاف، رئیس اداره تعلیمات عالیه وزارت فرهنگ، رئیس دبیر خانه دانشگاه تهران، رئیس اداره حقوقی بانک ملی ایران، رئیس اداره کل آمار و بررسیهای وزارت دارایی و اقتصاد- سپتامبر ۴۱ (تازمان تهاجم نظامی متفقین به ایران)، بازداشت و تبعید به کرمانشاه بوسیله انگلیسی‌ها (در خلال ج. ج. ۲)، ع. موسس «جنپیش میهن» و بعداً «حزب ایران» ۴۳-۴۴، ع. کت. مرکزی حزب ایران (در زمان ائتلاف با حزب توده ایران) ژوییه ۴۶، ع. موسس «جهه ملی» ۴۹، فعالیت در نهضت مقاومت ملی و حمایت از

به اتریش و ادامه تحصیلات عالی موسیقی در آکادمی موسیقی وین و سپس در هلند و ایتالیا در رشته رهبری ارکستر و اپرا، نوازنده ویولن در ارکستر سمفونیک تهران، رهبر ارکستر سمفونیک تهران ۶۷-۷۲، عزیمت به آمریکا برای ادامه تحصیلات و مطالعات عالی موسیقی با استفاده یک بورس ششماده ۶۲ مجددًا انتخاب به عنوان رهبر ارکستر سمفونیک تهران (پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران) ۷۹-؛ اجرای کنسرت‌ها و اپراهای متعدد در ایران و نیز سیاری از کشورهای جهان (از جمله: شوروی، آمریکا، ترکیه، هلند، ایتالیا، بلژیک، اتریش، رومانی، لهستان، بلغارستان، یوگسلاوی وغیره)، رهبری و اجرای اثار متعدد آنگاسازان معروف ایرانی.

اثار: «رنگارنگ» (در سه قسمت)، سوئیت تابلوهای ایرانی (در ۵ تابلو)، قطعه «مهرگان»، پوئم سمفونیک بر روی تم های زورخانه و اشعار شاهنامه فردوسی، قطعه نیایش، فانفار (دعا برای بازیهای آسیایی تهران)، سرود «قهرمانان آسیا»، قطعه «به امید دیدار» (که به مناسبت مراسم پایانی بازیهای آسیایی تهران ساخته شد)، وغیره.

سنوسی، احمد: دک. حقوق، دیپلمات مراکشی، ت. ۲۲ آوریل ۱۹۲۹، تج. در کازابلانکا، و دانشکده‌های حقوق و علوم سیاسی پاریس.

فعالیت در جنبش ملی گرا و آزادیخواه مراکش، مشاور وزیر امور خارجه در مذاکرات با فرانسه ۵۶، رئیس اداره مطبوعاتی وزارت امور خارجه مراکش ۵۶، مدیر کل کنفرانس موقعیت «طجه»، ع. هیأت نم. مراکش در کنفرانس یونسکو و سازمان ملل، مدیر کل اطلاعات، ع. هیأت همکاریهای فنی سازمان ملل اعزامی به کنگو و نماینده ویژه پادشاه اعزامی به کنگو ۵۸-۵۹، ع. هیأت آشتی و مصالحه سازمان ملل اعزامی به کنگو ۶۱؛ مدیر کل وزارت اطلاعات، جهانگردی، صنایع دستی و هنرهای زیبا ۶۵-۶۱، سفیر در نیجریه و کامرون ۶۷-۶۵، وزیر اطلاعات ۷۱-۶۷، سفیر در تونس ۷۳-۷۱، سفیر در الجزایر ۷۲-۷۵، سفیر در موریتانی ۷۸-۷۸، مدیر تعدادی نشریه از جمله «ماروک» (نشریه وزارت امور خارجه)، و «استناد ماروک» (نشریه وزارت اطلاعات)، دریافت نشان تاج از مراکش، دریافت صلیب شجاعت و شکیبایی از کنگو، نشانهایی از اردن و

سنوسی، شاهزاده حسن رضا: ولیعهد سابق لیبی، ت. ۱۹۲۴. یوگسلاوی.

فرزند ملک ادریس اول، اعلام ولیعهدی وی پس از مرگ عمومی بزرگش احمد شریف السنوسی دسامبر ۵۰، تبعید از کشور پس از انجام کودتای نظامی سرهنگ معمر قذافی ۶۹-.

سوتیریادس، آنسیس: حقوقدان و دیپلمات قبرسی، ت. ۱۹۲۴، تج. دا. لندن. ۱۰ سپتامبر ۱۹۲۴.

انجام فعالیت‌های حقوقی در نیکوزیا ۵۱-۵۶، بازداشت ب مجرم کمک و همکاری با «سازمان ملی تلاش در راه آزادی قبرس» ۵۶، فرار از زندان و رهبری فعالیت سازمان مذکور در ناحیه «کیرنیا»، ع. کمیته اجرایی حزب «ادما» ماه مه ۵۹، ع. بر جسته هیات اعزامی به انگلستان اکتبر ۶۰-۶۶، سفیر در جمهوری عربی متحده (مصر) ۶۶-۷۰، هم‌زمان سفیر در لبنان ۶۷-۷۰، سفیر در سوریه ۷۰-۷۴، سفیر در عراق ۷۳-۷۷، دریافت نشان بزرگ سنت گریگوری از اوتیکان ۶۲-.

السورانی، جمیل: فارغ التحصیل حقوق، سیاستمدار فلسطینی، ت. ۱۹۲۳ در بیت المقدس.

وکیل دعاوی در غزه و رئیس «اج. حقوقدان فلسطینی» ۵۹، ع. کت. حقوقی «اتحادیه ملی فلسطین»، ع. کت. اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف) ۶۶، رئیس هیات اعزامی ساف به یمن شمالی و جنوبی ۶۸، نم. موقت فلسطین در کره شمالی و برلن شرقی ۶۹، ع. هیأت نم. ساف در کنفرانس وزیران امور خارجه کشورهای عرب در قاهره، وسپس مسافرت (ماموریت) به لندن پیرو دعوت دولت انگلیس در جهت حمایت از مسئله فلسطین در مجمع عمومی سازمان ملل متحد، دبیر کل شورای ملی فلسطین و نیز دبیر و نیس اداره امور اداری کت. اجرایی ساف ۸۷-.

سوس، ابراهیم: دیپلمات، داستان نویس و شاعر فلسطینی، ت. ۱۹۴۳ در بیت المقدس، تج. موسسه مطالعات سیاسی در پاریس، بنیاد ملی علوم سیاسی پاریس، دانشسرای

ستاد ۶۶-۶۰، سنتور ۶۶، رئیس جمهوری ترکیه ۶۶-۷۳، سنتور ۷۳-۷۲، دریافت نشان ویژه از انگلستان ۶۷.

السوولیل، ابراهیم عبدالله : دیپلمات سعودی، ت. ۲۱ اوت ۱۹۱۶، تح. موسسه سعودی در مکه، ودا. قاهره. دبیر اول هیات نم. سعودی در قاهره ۴۵، بعداً کاردار در بیروت، مشاور وزارت امور خارجه در جده ۵۴-۵۶، وزیر مختار و قائم مقام وزیر امور خارجه ۵۶، سفیر در عراق ۵۷-۶۰، وزیر امور خارجه ۶۰-۶۲، رئیس شاخه سیاسی دیوان سلطنتی و مشاور ویژه سلطان با مقام وزارت آوریل- سپتامبر ۶۲، وزیر کشاورزی اکتبر ۶۲-اوت ۶۴، سفیر در آمریکا ۶۴-۷۵، همزمان سفیر در مکزیکو ۶۵-۷۵.

سیاح، دکتر فاطمه : ل. ادبیات، دک. ادبیات؛ استاد (ادبیات)، پژوهشگر و ترقی خواه (اموزنمان) ایرانی، ت. ۷ آوریل ۱۹۰۲ در مسکو (اتحاد جماهیر شوروی) (دختر «میرزا جعفر رضازاده سیاح» استاد زبان و ادبیات فارسی در دانشکده السنّه شرقی دانشگاه مسکو، و برادر زاده میرزا محمد علی معروف به «حاج سیاح» از رجال معروف دوران قاجار)، تح. متواتر در مسکو، دانشکده ادبیات دانشگاه مسکو.

پس از پایان تحصیلات عالی (درجه دک.) دانشیار ادبیات در دانشکده های مختلف شوروی به مدت چهار سال ۳۲-۳۳، عزیمت به ایران و شروع فعالیت های علمی و اجرایی ۳۳-۳۴، شرکت در کنگره هزاره فردوسی اکتبر ۳۴، استغال در وزارت فرهنگ، اس. زبان و ادبیات خارجی (و شروع تدریس زبان و ادبیات روسی بوسیله وی) در دانشسرای عالی ۳۶-۳۷، ع. هیات مدیره «کانون بانوان» (پایه گذاری از سوی وزارت فرهنگ)، ع. علی البدل هیات نم. ایران در هفدهمین اجلاسیه مجمع عمومی جامعه ملل در ژنو اکتبر ۳۶، شرکت در کنگره جامعه ملل پائیز ۳۶، دانشیار دانشکده ادبیات دا. تهران (صاحب کرسی «سنجرش ادبیات زبانهای خارجی») ۳۸-۳۹، اس. کرسی زبان و ادبیات روسی (منصب از سوی شورای عالی فرهنگ)، پس از تأسیس «حزب زنان ایران» دبیر حزب مذکور ۴۳-۴۴، ع. هیات مدیره «انجمان روابط فرهنگی ایران و شوروی» ۴۳-۴۴، «دبیر کمیته موسیقی و نمایش و سینمای» انجمان یاد شده، کسب اجازه

موزیک پاریس، کا. سلطنتی موزیک لندن.

رئیس اتحادیه مشترک دانشجویان فلسطینی در پاریس ۷۱-۷۲، ناظر دائمی ساف (سازمان آزادی بخش فلسطین) در یونسکو (پاریس) ۷۵-۸۰، مدیر دفتر اطلاعات و روابط ساف در فرانسه ۷۸-۸۸، سفیر فلسطین در سنگال ۸۳-۸۵، «نماینده کل» فلسطین در فرانسه ۸۹-۹۳.

سولیوتی، خانم استلا : حقوقدان و سیاستمدار قبرسی، ت. ۱۳ فوریه ۱۹۲۰، تح. در قبرس، اسکندریه (مصر)، و لندن. کار در اداره اطلاعات عمومی دولت قبرس، پیوستن به «نیروی هوایی ذخیره زنان» در نیکوزیا و خدمت در خاور میانه (در خلال ج. ج. ۴۲-۴۶)، کارآموزی و کالت در لندن ۵۱، فعالیت های حقوقی در لیماسول (قبرس) ۵۲-۵۴، وزیر دادگستری اوت ۶۰-۶۰، همزمان وزیر بهداری ۴۶-۶۶، کمیسر حقوقی ۷۱-۷۴، دادستان کل قبرس ۸۴-۸۸، هماهنگ کننده کمکهای خارجی به آولرگان قبرسی اوت ۷۴-۷۶، مشاور هیات مذاکره کننده یونانی- قبرسی در مذاکرات دو جانبه قبرس ۷۶-۷۷، رئیس صندوق کمک به قبرسی های مقیم خارج از کشور ۷۷-۸۲، ع. مدعو کالج «ولفسان» کمبریج ۸۲-۸۳، رئیس صلیب سرخ قبرس ۶۶، رئیس هیات بورس تحصیلی قبرس ۶۲-۶۲، رئیس کت. برنامه ریزی شهری و کشوری قبرس ۶۷-۷۰، معاون اج. ضد سلطان قبرس ۷۱-۷۲، معاون افتخاری فدراسیون بین المللی زنان حقوقدان ۶۷-۶۸، ع. هیات امنا هیات بورس مشترک المنافع کمبریج (ویژه قبرس) ۸۳-۸۴، ع. هیات اجرایی سازمان بونسکو ۸۷-۹۱، دریافت درجه دکترای افتخاری ادبیات از دا. ناتینگهام انگلستان ۷۲.

سونای، جودت : نظامی و سیاستمدار ترک، ت. ۱۰ فوریه ۱۹۰۰، تح. در استانبول، و دن. افسری. خدمت در ارتش ترکیه ۱۶-۶۶، خدمت در فلسطین ۱۷، بعداً همکاری با آتا تورک (مصطفی کمال پاشا) ۳۰، افسر اداره عملیات ستاد مشترک ارتش ۳۳، مدرس در دانشکده نظامی (افسری) ۴۲-۴۷، فرمانده واحد توپخانه ۴۷، رئیس اداره عملیات ستاد مشترک ارتش ۵۹، معاون ریاست ستاد مشترک ارتش ۵۸-۶۰، فرمانده کل نیروی زمینی ارتش، رئیس

رسیدگی به امور زندان زنان از وزارت دادگستری (به نمایندگی حزب زنان ایران) ۴۴، ع. هیات تحریریه مجله «پیام نو» ارگان رسمی اج. روابط فرهنگی ایران و شوروی ۴۴. مسافرت به ترکیه (به نم. از حزب زنان ایران) بمنظور مطالعه در امور زنان ترکیه و سخنرانی در محافل علمی- اجتماعی آن کشور (به مدت ۱/۵ ماه) ۴۴، تاسیس و انتشار «محله حزب زنان ایران» زانویه ۴۵، رئیس هیات مدیره «اج. معاونت عمومی زنان» شهر تهران ۴۶، ع. کت. مرکزی «سازمان زنان ایران» ۴۶، ع. «جمعیت شیر و خورشید سرخ بانوان ایران» ۴۶، شرکت در «نخستین کنگره نویسنده‌گان ایران» تابستان ۴۶، شرکت در کنگره «زن و صلح» (به اتفاق خانم صفیه فیروز) در پاریس تابستان ۴۷، حدود ۱۵ بار مسافرت علمی- فرهنگی به کشورهای اروپایی و انجام مطالعات گستردۀ و سخنرانیهای علمی- ادبی در آنجا: مسلط به پنج زبان: روسی، فرانسه، آلمانی، انگلیسی، و ایتالیایی، وی تنها بانوی بود که در دانشگاه کرسی استادی داشت و در رشته «ادبیات تطبیقی» بی رقیب بود، فوت بر اثر سکته قلبی ۳ مارس ۴۸ (روز پنجمین ۱۳ اسفند ماه ۱۳۲۶) (در قبرستان ابن بابویه به خاک سپرده شد).

آثار: رساله دکتری درباره «آتابول فرانس» (به زبان روسی)، کتاب تدریس زبان روسی برای دیرستاناها (با همکاری پروفسور گیلد براند)، نقد و سیاحت (مجموعه مقالات و تقریرات دکتر فاطمه سیاح) (گرد آورنده: محمد گلبن) ۷۵، به اضافه بیش از ۳۰ مقاله گوناگون در زمینه‌های هنر، ادبیات، اجتماعی، امور زنان و غیره.

سیاح، محمد ملکی: سیاستمدار تونسی، ت. ۳۱ دسامبر ۱۹۳۳، تج. دا. تونس. عضویت و فعالیت در حزب نئودستور (دستور جدید) ۴۹، ع. اتحادیه عمومی دانشجویان تونسی ۵۲-۵۲، دفتر اجرایی حزب ۵۷-۶۲، دیر کل حزب نئودستور ۶۰-۶۲، ع. معاون حزب نئودستور و سردبیر نشریه ارگان حزب بنام «اقدام» ۶۲-۶۴، دیر کل جوانان دستور، و دیر کل جوانان تونس ۶۳-۶۴، مدیر حزب سوسیالیست دستور اکتبر ۶۴-۶۵، دسامبر ۶۹، وزیر اطلاعات ۶۹-۷۰، نم. دائم تونس در مقر اروپایی سازمان ملل در زنو (سازمانهای تخصصی) ۷۰-۷۱، وزیر امور عمومی و مسکن ۷۱-

۷۲، مدیر حزب سوسیالیست دستور ۷۲، وزیر امور جوانان و وزش ۷۲، وزیر مشاور در اداره نخست وزیری، و معاون نخست وزیر در امور برنامه ریزی ماه مه ۷۶-۸۰، وزیر تجهیزات و مسکن اوریل ۸۰-دسامبر ۸۰، وزیر تجهیزات ۸۰-۸۲، وزیر تدارکات ۸۲-۸۳، وزیر تجهیزات و مسکن ۸۳-۸۵، وزیر مشاور در امور آموزش و پژوهش و پژوهش‌های علمی ۸۵-۸۷، ع. کت. مرکزی و سپس دفتر سیاسی حزب سوسیالیست دستور ۸۷-۶۴.

سیاسی، دکتر علی اکبر: دک. ادبیات، استاد، روانشناس و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۸۹۶ در تهران، تج. در ایران و فرانسه.

تحصیل در مدرسه علوم سیاسی تهران ۱۹۰۸-۱۹۱۱، اعزام به فرانسه جهت تحصیلات عالی از سوی دولت (دانشسرای عالی) ۱۱، مدرس مدرسه دارالفنون و دانشکده حقوق و علوم سیاسی دا. تهران و دانشسرای عالی، اس. دا. تهران ۲۷، عزیمت به فرانسه جهت ادامه تحصیل و اخذ درجه دکترا، رئیس اداره تعلیمات عالیه وزارت فرهنگ ۳۲، رئیس دانشکده ادبیات و دانشسرای عالی، رئیس دا. تهران ۴۲، وزیر فرهنگ (در کابینه احمد قوام و علی سهیلی) ۴۳-۴۴، ارائه لایحه تعلیمات اجباری و عمومی (مجانی) به مجلس شورای ملی و اعمال فشارهای لازم برای تصویب آن؛ اعلام استقلال اداری، مالی و آموزشی دا. تهران و نیز تاسیس کوی دانشجویان دانشگاه (خوابگاه) و تاسیس کتابخانه مرکزی در زمان ریاست وی در دا. تهران؛ وزیر مشاور (در کابینه سوم ابراهیم حکیمی) ۴۸-۵۰، وزیر فرهنگ (در کابینه سوم ابراهیم حکیمی) ۵۰، وزیر امور خارجه ۵۰، ع. هیات نم. ایران در سومین کنگره هنر و باستان شناسی ایران ۳۵، کن. ایران در کنفرانس یونسکو در پاریس ۴۵، رئیس کنفرانس بین المللی دانشگاهها ۵۰، کن. یونسکو در پاریس ۵۱، کن. بین المللی دانشگاهها در مکریکو سیتی ۶۰، شرکت در مراسم سیصدمین سال اج. سلطنتی انگلستان ۶۰، ع. دائمی آکا. ایران، رئیس افتخاری دا. تهران، دریافت درجه دکترای افتخاری از دا. چارلز اول پر اگ ۴۷، دریافت درجه دکترای افتخاری از دا. استراسبورگ ۶۵، و چند دانشگاه دیگر، ع. کت. بین المللی تاریخ علم و فرهنگ بشر، رئیس شورای فلسفه و علوم انسانی

فعالیت‌های سیاسی - اشتراکی خود ادامه داد ۳۷ -، پایه گذار سازمان نظامی حزب توده ایران (با مشارکت و همراهی عبدالصمد کامبختش و خسرو روزبه) اواسط سال ۴۴، اعزام به آمریکا به عنوان معاون سرپرسته داری ژاندارمری به مدت یک سال ۴۷ -۴۸، ع. هیات دبیران سازمان نظامی حزب توده ۴۴ -۵۴، دستگیر و زندانی توسط فرمانداری نظامی تهران (پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ اوست ۵۴، تیرباران به عنوان اولین گروه افسران توده‌ای ۱۹ اکتبر ۵۴ مهرماه ۲۷) ش.).

سیدی-بابا، اولدی : دیبلمات و سیاستمدار مراکشی، ت. ۱۹۰۴ در عطار (موریتانی)، تح. دوره متوجه و عالی مشاور وزارت امور خارجه در مراکش ۵۸، رئیس اداره امور آفریقا ۵۹ -۶۱، سفیر در گینه ۶۱، ع. هیات نم. مراکش در مجمع عمومی سازمان ملل ۶۴ -۶۹، کفیل نم. دائم مراکش در سازمان ملل ۶۳ -۶۵، خدمت در شورای امنیت سازمان ملل ۶۳ -۶۴، همکاری با دبیر کل سازمان ملل در مورد مطالعه آپارتايد در آفریقای جنوبی ۶۴، رئیس هیات ویژه اعزامی شورای امنیت سازمان ملل به کامبوج و ویتنام ۶۴، نم. دائم مراکش در سازمان ملل ۶۵ -۶۷، معاون شورای تجاری سازمان ملل در کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل (اوونکتاد)، وزیر دربار سلطنتی (مارس ۶۷ -۶۸ ماه مه ۷۱)، مدیر امور کابینه سلطنتی ۷۲ -۷۳، سفیر در عربستان سعودی ۷۱ -۷۲، وزیر آموزش و پرورش ۷۳ -آوریل ۷۴، وزیر اوقاف و امور اسلامی ۷۴ -۷۷، رئیس مجلس نمایندگان اکتبر ۷۷، ع. شورای دفاع ملی مارس ۷۹ -، سفیر سیار برای مشورت در اجلس «سازمان وحدت آفریقا» و مسئول تدوین خط مشی های مراکش در رابطه با مسائل سازمان وحدت آفریقا در زمان ریاست ملک حسن بر سازمان مذکور رؤئیت ۷۲ -۷۳، دریافت نشان تاج علوی، نشان بزرگ لیاقت از کشور نیجر، نشان استقلال از لیبی، نشان لیاقت از سوریه.

سیف، عبدالله حسن: بانکدار بحرینی، ت. ۱۰ مارس ۱۹۴۵ در محرق، تح. مؤسسه حسابداران صنعتی و مالی انگلستان، صندوق بین المللی پول، و سازمانهای مالی دیگر. اشتغال در شرکت نفت بحرین ۵۷، خدمت در واحدها و اداره‌های گوناگون شرکت نفت بحرین - ۷۱، رئیس مدیریت امور

ایران، رئیس اج. روانشناسی ایران، ع. شورای فرهنگی سلطنتی، و نیز ع. چندنهاد و انجمن دیگر، دریافت نشان لژیون دونور از فرانسه، نشان نخل علمی از فرانسه و چند نشان دیگر.

آثار: به زبان فارسی: علم النفس یاراوانشناسی ۳۸، روانشناسی پرورشی (برای آموزگاران مدارس) ۴۱، مقدمه‌ای بر فلسفه ۴۷، ذهن و جسم ۵۳، روانشناسی ابن سينا و مشابهات های آن با روانشناسی جدید ۵۴، منطق و روش شناسی ۵۶، اخلاق ۵۷، منطق و فلسفه ۵۸، هوش و خرد ۶۲، روانشناسی جنایی ۶۴، روانشناسی شخصیت ۷۰، نظریه‌های شخصیت ۷۵، و چند کتاب دیگر به زبان فرانسه راجع به امور آموزشی و فرهنگی منتشره در خلال سالهای ۲۱ -۵۵ (از جمله: ایران در تماس با مغرب زمین، که جایزه آکادمی فرانسه را دریافت کرد).

سیداروس، کاردینال استیفانوس اول^۱: روحانی مسیحی مصری، ت. ۱۹۰۴، تح. در قاهره و دا. پاریس (دن. حقوق)، و آموزشگاه آزاد علوم سیاسی.

وکیل دعاوی در مصر ۲۶ -۲۲، کشیش کاتولیک فرقه «وینستن» ۳۹ -، اس. حوزه‌های علمیه مذهبی در پاریس، رئیس حوزه علمیه کاتولیک قبطی در «طهطا» ۴۶، در «طنطا» ۴۷ -۵۳، در «معادی» ۵۲ -۵۸، کمک اسقف شخص اسقف بزرگ (مطران) اسکندریه ۴۷ -۵۸، اسقف بزرگ اسکندریه ۵۸ -۶۵. ارتقا به درجه کاردینالی ۶۵.

1- Sidarouss , H.E. Cardinal Stephanos I

سیامک (سرهنگ سیامک)، عزت الله : فارغ التحصیل نظامی، فعال سیاسی و از رهبران نظامی «حزب توده ایران»، ت. اوت ۱۸۹۶ در تهران (پرسیک کشاورز و امینی ساکن تهران)، تح. در ایران.

کارمند اداره راه قزوین ۲۰ -۲۶، همزمان فعالیت سیاسی در «اج. پرورش» قزوین (به عنوان یک سازمان چپ‌گرا، و بهمراه عبدالصمد کامبختش) به عنوان صندوقدار و سپس ع. هیات مدیره اج. حدود ۲۰ -، شروع خدمت در ژاندارمری ۲۶ -، در جریان دستگیری و لورفتن گروه ۵۳ نفر ناشناخته ماند و به

ناشر و مدیر عامل روزنامه «حریت» در استانبول ۵۳-۷۱، معاون مدیر
عامل آژانس پولی بحرین ۷۷-۷۴، مدیر عامل آن سازمان ۷۷-۷۶، تاکنون.

مالی و اداری سازمان هوابیمایی کشوری ۷۱-۷۴، مدیر عامل آن سازمان ۷۷-۷۶،
در حال حاضر (۹۸): رئیس کل بانک بین المللی خلیج؛ رئیس
شورای ویژه بخش آموزش بانکداری، ع. هیأت مدیره «شرکت
هوابیمایی خلیج»، ع. هیأت مدیره سازمان بیمه اجتماعی، ع.
هیأت مدیره بازنیستگان کشوری، جانشین علی البدل رئیس کل
صندوق بین المللی پول.

سیف الاسلام، الحسن بن یحیی : سیاستمدار یمنی.
ولیعهد یمن ۶۲-۶۷، نخست وزیر ۶۷-۶۲، رئیس شورای
نظمی یمن ۶۷، در تبعید ۶۸-.

سیف الاسلام، عبدالله بن حسن : سیاستمدار یمنی.
وزیر کشور آوریل ۶۷-۶۹، ع. شورای نظامی ۶۷،
نخست وزیر موقت ژوئن ۶۸، در تبعید ۶۸-.

سیف الاسلام، محمد البدر : شاهزاده و امام سابق
یمن، ت. ۱۹۲۷ (پسر پادشاه اسبق یمن)، تح. موسسه آموزش
عالی صنعا (یمن).

وزیر امور خارجه ۵۵-۶۱، وزیر دفاع و فرمانده کل
نیروهای مسلح یمن ۵۵-۶۲، امام جدید یمن پس از مرگ پدرش
امام احمد سپتامبر ۶۲، ترک شهر «تعز» پس از کودتای جمهوری
خواهان سپتامبر ۶۲، رهبری گروه سلطنت طلبان در جنگ های
داخلی یمن ۶۲-۶۸، کنار گذاشتن از قدرت توسط شورای
امامت یمن ماه مه ۶۸، در تبعید ۶۸-.

سیف الاسلام، محمد بن حسین : سیاستمدار یمنی.
ت. ۱۹۳۸.

نم. دیپلماتیک یمن در جمهوری فدرال آلمان، معاون
شورای امامت یمن ۶۷-ماه مه ۶۸، رئیس شورای امامت ماه مه
۶۸، فرمانده نیروهای نظامی سلطنتی یمن ۶۷-۶۸، زندگی در
تبعید ۶۸-.

سیماوی، هالدون : روزنامه نگار ترک، ت. ۱۹۲۵، تح.
در استانبول.

ش

سازمان ملل متحد، رئیس ایرانی صندوق مشترک ایران و آمریکا،
نایب التولیه آستان قدس رضوی، ع. فرهنگستان ایران، ع.
شورای عالی فرهنگ.

آثار: کتاب بی نام (زندگی من در خانه خداست) (ج ۲)
۵۶، حکایتی و اشارتی، ۶۲، تاریکی و روشنایی (ج ۳) (۳)،
ترازدی فرنگ ۶۷، تاریخ قرون جدید (ترجمه، نوشته آبرماله)
(ج ۳)، در راه هند، تسخیر تمدن فرهنگی.

شارت، موشه: فارغ التحصیل حقوق و علوم سیاسی،
رهبر صهیونیستی و سیاستمدار اسراییلی، ت. ۱۸۹۴ در
کرسون «روسیه تزاری»، تج. دا. استانبول، و مدرسه علوم
اقتصادی و سیاسی لندن.

افسر ارش عثمانی در خلال ج. ح. ۱ (۱۴-۱۸)، ع.
کت. اجرایی حزب «بوعالی تسبیون» (شعبه انگلستان)، ونم.
حزب در کنگره «حزب کارگر» انگلستان، ۲۰، دبیر اداره سیاسی
آزادس یهود ۳۱-۳۲، رئیس اداره سیاسی وع. کت. اجرایی
آزادس یهود ۴۸-۳۳، نم. آزادس یهود در هیات های اعزامی به
سازمان ملل قبل از تشکیل اسراییل (که در نهایت منجر به طرح و

شاپور جی ← ریپورتر(جی)، سرشاپور

شادمان، سید فخر الدین: دک. حقوق، دک. علوم
سیاسی، استاد دانشگاه، سیاستمدار و دیپلمات ایرانی،
۱۹۰۷، تج. زبان و ادبیات عربی و علوم دینی در مدارس
قدیمی، دارالفنون، دارالمعلمین مرکزی، دانشکده حقوق دا.
تهران، دانشکده حقوق دا. پاریس، دانشکده علوم اقتصادی و
سیاسی دا. لندن، دو سال مطالعه در دا. کمبریج انگلستان و
یک سال مطالعه در دا. هاروارد آمریکا.

اس. زبان و ادبیات فارسی و فرانسه در دارالمعلمین
مرکزی (دانشکده تربیت معلم) ۲۲، معاون پژوهشی قانونی
(تهران) ۲۸، مدرس دانشکده زبانهای شرقی دا. لندن ۳۴،
دبیراول افتخاری هیات نم. سیاسی ایران در لندن، رئیس
شرکت سهامی بیمه ایران ۴۷، معاون هیات نم. ایران در شرکت
نفت ایران و انگلیس، وزیر اقتصاد ملی ۵۳-۵۵، وزیر
کشاورزی، وزیردادگستری ۵۴، رئیس شورای عالی سازمان
 برنامه، رئیس شورای هدایت ملی، اس. تاریخ اسلام در
دانشکده معقول و منقول دا. تهران، رئیس کت. کمکهای فنی

تصویب قطعنامه شماره ۱۸۱ تقسیم فلسطین در ۲۹ نوامبر ۱۹۴۷ شد، نم. وزیر آرنس بهود و سپس دولت اسرائیل در ماموریت‌های وزیر سیاسی به کشورهای خارجی، نم. حزب «ماپای» در کنگره‌های سوسیالیستی خارج از کشور از جمله: در رانگون ۵۲، بمبهی ۵۶ و دولتهای سوسیالیست در هامبورگ ۵۹: نم. کنست (پارلمان اسرائیل) در دوره‌های اول تا پنجم، وزیر امور خارجه ۴۸-۵۶، رئیس دولت موقت (کفیل دولت) ۵۳-۵۴، نخست وزیر ۵۴-۵۵، فوت ۶۹.

آثار: مبارز (زنده‌نامه شخصی) ۸۹.

شاذلی بن جدید ← شاذلی، سرهنگ بن جدید

شاذلی، سرهنگ بن جدید: افسر و سیاستمدار الجزایری، (رئیس جمهوری سابق الجزایر)، ت. ۱۴ آوریل ۱۹۲۹ تزیید کنستانسین.

خدمت در ارتش فرانسه قبل از شروع جنگ الجزایرها در راه استقلال ملی کشورشان ۵۴، پیوستن به نیروهای چربکی آزادیخواه ۵۵، فرمانده گردان سیزدهم ارتش آزادی بخش ملی ۶۰، ع. ستاد مشترک ارتش مذکور ۶۱، فرمانده منطقه نظامی کنستانسین در شرق الجزایر ۶۳، فرمانده منطقه دوم نظامی الجزایر (اوران) ۶۴-۷۹، ع. شورای انقلاب الجزایر ۶۵، کفیل وزیر دفاع و رئیس ستاد مشترک نوامبر ۷۸-ژانویه ۷۹، دبیر کل جبهه آزادی بخش ملی ژانویه ۷۹، رئیس جمهوری الجزایر و وزیر دفاع فوریه ۷۹-۸۴، وزیر ژانویه ۸۴-دسامبر ۸۹، و دسامبر ۸۹-ژانویه ۹۲، استعفای مقام رئیس جمهوری الجزایر پیرو تغییر و تحولات سیاسی داخلی کشور ۱۱ ژانویه ۹۲، ارتقا به درجه سرهنگی ۶۹، وی نقش مهمی در جریان سرنگونی حکومت «بن بلأ» و به قدرت رساندن «سرهنگ حواری بومدین» ایفا کرد ۶۵، دریافت مдал مقاومت ۸۴.

الشاذلی، سپهبد سعد محمد الحسيني: ف. ل. علوم سیاسی، افسر مصری، ت. اول آوریل ۱۹۲۲ در قاهره، تج. دن. علوم دا. قاهره، دن. افسری قاهره، دا. فرماندهی و ستاد قاهره، مدرسه پیاده نظام «فورت بینینگ» آمریکا، دوره ویژه فرماندهی و ستاد در شوروی، افسر گارد سلطنتی ۴۳-۴۸، فرمانده دسته در جنگ

شارون، سر لشگر آریل: فارغ التحصیل تاریخ و حقوق، نظامی و سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۱۹۲۸ در «کفار ملال» فلسطین، تج. دا. تل آویو. فعالیت در سازمان ضد فلسطینی و ترویریستی هاگانا از اوائل جوانی، مدرس واحد های پلیس یهودی ۴۷، فرمانده دسته در تیپ «الکساندرونی» افسر اطلاعات هنگ ۴۸، فرمانده گروهان ۴۹، شرکت در عملیات جنگ فلسطین ۴۹-۴۸، فرمانده واحد شناسایی تیپ ۴۹-۵۰، افسر اطلاعاتی فرماندهی مرکزی و فرماندهی شمالی ۵۰-۵۲، تحصیل در دا. عبری ۵۲-۵۳، مسئول واحد ۱۰۱ در بسیاری از عملیات جنگی تلافی جویانه تا سال ۵۷، تحصیل در دا. فرماندهی و ستاد «کمبرلی» انگلستان ۵۷-۵۸، فرمانده آموزشی در ستاد مشترک ارتش ۵۸، فرمانده مدرسه پیاده نظام ارتش ۵۸-۵۹، فرمانده تیپ زرهی ۶۲، رئیس ستاد فرماندهی شمال کشور ۶۴، تحصیل حقوق در دا. تل آویو ۶۶، پیشوای تیپ زرهی در خلال جنگ شش روزه ژوئن ۶۷، استعفای خدمت ارتش ژوئیه ۷۳، احضار مجدد به خدمت ارتش به عنوان فرمانده بخش مرکزی جبهه صحرای سینا در خلال جنگ چهارم اعراب و اسرائیل (جنگ رمضان)، یا جنگ کیپور)، اکتبر ۷۲، پیشوای به عنوان سرپل در عرض کانال سوئز در خلال جنگ رمضان، تشکیل «جبهه لیکود» به اتفاق افراد دیگر سپتامبر ۷۳، ع. کنست (پارلمان) ۷۳-۷۴ و ۷۷-۷۸، پیوستن به افراد ذخیره ارتش دسامبر ۷۴، مشاور نخست وزیر ۷۷-۷۸، وزیر کشاورزی ژوئن ۷۷-۸۱، وزیر دفاع ۸۱-۸۳ فوریه (برکناری)، طراحی و رهبری عملیات حمله گسترده به جنوب لبنان ۸۲، و سپس ترتیب کشتار وحشیانه ساکنان اردوگاههای فلسطینی «اصبرا» و «ستیلا» در بیروت ۸۲، وزیر

شاکر، عبدالمجید : سیاستمدار و دیپلمات تونسی، ت. در تونس، تج. متوسطه و عالی.
وزیر کشاورزی ۶۲-۶۴، وزیر اطلاعات ۶۴-۶۶، سفیر در الجزایر ۶۶-۷۰، سفیر در یوگسلاوی ۷۰-۷۲، سفیر در سوئد ۷۲-، ع. حزب نئودستور (بعداً حزب سوسیالیست دستور)، رئیس حزب تا نوامبر ۶۴، ع. دفتر سیاسی نوامبر ۶۴-۷۱، ع. کمیته مرکزی حزب ۷۱-.

شاملو(متخلص به «الف. بامداد»)، احمد: شاعر، نویسنده، مترجم، و پژوهشگر ایرانی؛ ت. دسامبر ۱۹۵۲ در تهران.

انتشار اولین مجموعه شعرش با نام «آهنگهای فراموش شده» ۴۷، انتشار جنگ و نشیوه های ادبی در آغاز فعالیت ادبی اش با هدفهای حزبی و سیاسی (توده ای و چپ گرایانه، با تشویق و ترغیب دوستش «مرتضی کیوان» شاعر توده ای که در زمان شاه اعدام شد)، انتشار اولین شماره مجله ادبی «سخن نو» ۴۸، و سپس مجله «آشنا» و تعداد زیادی مجله و روزنامه و هفته نامه دیگر بوسیله وی ۴۹-، نگارش اولین داستانهایش و از جمله داستان تخیلی: «زن پشت در مفرغی» ۴۸-؛ همکاری ادبی و سردبیر ماهنامه «اطلاعات دانش» (فوریه ۵۹) و «کتاب هفته» کیهان و سردبیر آن تا ۳۶ شماره اولیه اش (۶۱-۶۶)، و نیز سردبیر نشریه «خوشه» ۶۷- و نشریات دیگر: بارو، کوچه، وغیره؛ سروden «شعر نو» (پس از شروع دوران جدید «شعر نو») نیما یوشیج (با سبک و سیاقی جدید و شروع حرکت جدیدی در شعر معاصر ایران (شعر سپید) حدود ۶۲-، نگارش چند فیلمنامه برای فیلم های فارسی پس از انقلاب اسلامی: همکاری ادبی با نشریه «کتاب جمعه» (ادامه دهنده سبک و سیاق «کتاب هفته») ۵۹- و نیز نشریه های آدینه (اولین مجله ادبی بعد از انقلاب اسلامی)، کارنامه، و گلستانه؛ دریافت جایزه ادبی «استیک داگرمن» از کشور سوئد ۱۹۹۹، دریافت جایزه ادبی «واڑه آزاد» از «بنیاد شعرای همه ملتها» در هلند نوامبر ۹۹، فوت ۲۳ ژوئیه ۲۰۰۰.

(توضیح: احمد شاملو از جمله شعراء و فرهنگسازان نیم قرن اخیر ایران به شمار میروند. وی پس از نیما یوشیج- بنیانگذار شعر نو در ایران- حرکت جدیدی را در سروden شعر نو و با سبک و سیاقی دیگر آغاز کرد. اشعاری که از قید وزن عروضی و قافیه آزاد

اول اعراب و اسرائیل ۴۸-۴۹، فرمانده مدرسه چتر بازی ۵۴-۵۶، فرمانده گردان چتر باز ۵۶-۵۸، فرمانده نیروهای نظامی حافظ صلح سازمان ملل (واحد اعزامی جمهوری متحده عرب) در کنگو ۵۹-۶۰، وابسته نظامی مصر در لندن ۶۱-۶۳، فرمانده تیپ در جنگ های داخلی یمن (نیروهای نظامی اعزامی به منطقه) ۶۵-۶۶، فرمانده گروه شاذلی در جنگ ع روزه مصر - اسرائیل ژوئن ۶۷، فرمانده نیروهای ویژه ۶۷-۶۹، فرمانده نظامی منطقه دریای سرخ ۷۰-۷۱، رئیس ستاد مشترک نیروهای نظامی مصر ۷۱-۷۳، سفیر در انگلستان ۷۴-۷۵، سفیر در پرتغال سپتامبر ۷۵-۷۶، تاسیس «جبهه ملی مصر» مارس ۸۰، دبیر کل جبهه ملی ۸۰، بنیانگذار و سردبیر مجله «الجبهه» اوت ۸۰- دریافت ۲۰ نشان و مдал مصری و خارجی از جمله نشان جمهوری از مصر، ستاره نظامی و مдал نظامی شجاعت از مصر، مдал سازمان ملل کنگو، نشانهایی از کره، سوریه، یمن، آلمان غربی و سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف) وغیره.

آثار: چگونه یک لشگر پیاده نظام میتواند از یک مانع آبی عبور کند؟ ۷۳-، خاطرات جنگ ۷۳-۷۹، منازعه اعراب و اسرائیل در گذشته و آینده ۸۲-، عبور از کanal سوئز ۸۰، چهار سال در خدمات دیپلماتیک ۸۲، فرست نظامی اعراب ۸۴-، چند اثر دیگر.

الشافعی، سپهبد حسین محمد: افسرو سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۱۸ در «طنطا» (مصر)، تج. دن. افسروی فاھر.

شروع خدمت در ارتش با درجه ستون دومی ۳۸- شرکت در جنگ فلسطین ۴۸-۴۹، فارغ التحصیل از داده فرماندهی و ستاد ۵۳-۵۴، انتصاب به عنوان افسر سپاه زرهی و ارتقا به درجه سرهنگی، وزیر جنگ و نیروی دریایی آوریل - سپتامبر ۵۴، وزیر امور اجتماعی سپتامبر ۵۴-۵۸، وزیر کار و امور اجتماعی جمهوری متحدد عرب (اتحاد مصر و سوریه) ۵۸-۶۱، وزیر امور اجتماعی و معاون سازمان اوقاف ۶۱-۶۲، ع. شورای ریاست جمهوری ۶۴-۶۲، معاون ریاست جمهوری کشور (مصر) ۶۴-۶۷ و اکتبر ۷۰- آوریل ۷۵، معاون نخست وزیر و وزیر اوقاف ۶۷-۶۸.

آمریکایی، اسپانیایی (واز جمله: شعرهای فدریکو گارسیا لورکا)، شاعران یونانی و آمریکای لاتین، شعرهایی از «اکتاویوپاز» و «لنسگتون هیوز» (با همکاری حسن فیاد)، و هایکوهای ژاپنی و آثار دیگر (جماعایش از ۵۰ اثر گوگانگن).

۵) کارهای مقاله‌های پژوهشی، و سخنرانیهای متعدد در زمینه‌های شعر، ادبیات، اجتماعی وغیره.

شامیر، اسحاق: (نام قبلی: اسحاق بیزرنیتسکی ۷) فارغ التحصیل حقوق، از جمله رهبران اصلی صهیونیسم سیاسی و نیز سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۱۹۱۵ در «روزیسری» در شرق لهستان، تج. دا. ورشو (لهستان)، و دا. عبری بیت المقدس.

در سنین جوانی ع. «جنیش جوانان تجدید نظر طلب» (بیتار) در لهستان به رهبری ولادیمیر ژابوتینسکی (رهبر تجدید نظر طالبان صهیونیسم)، مهاجرت به فلسطین ۱۹۲۵، ع. گروه «ایرگون زیوای لیومی» (ایتسیل) (تأسیس ۱۹۳۱) به عنوان یک گروه تندرو تروریستی ۲۷، ارتقاء به سمت فرماندهی در سازمان ایرگون (فرمانده کل سازمان: مناخیم بگین در سالهای ۱۹۴۳-۱۹۴۸ که سازمان منحل شد)؛ پس از انشعاب در سازمان ایرگون، تشکیل سازمان جدید «لوهاما هروت یسراییل» (مبازان آزادی اسرائیل) یا «لهی» و بعداً گروه «اشترن» و عضویت او در این سازمان (به رهبری آبراهام اشترن- یائیر-، پایه گذار سازمان) ۴۰؛ پس از کشته شدن اشترن (یائیر) به دست پلیس انگلستان، یکی از اعضاء رهبری سه نفره سازمان اشترن و مسئول فعالیت‌های سازمانی و عملی آن ۴۲. دوبار دستگیری بوسیله مسئولین انگلیسی حکومت قیوموت فلسطین در سالهای ۴۱ و ۴۶ در هر دوبار موفق به فرار از زندان شد، بازداشت و دستگیری دوم (۴۶) بخاطر مسئولیت او در بمب گذاری در «هتل پادشاه داود» انجام گرفت، پس از دومین فرار از اریتره (آفریقا) به جیبوتی (از طریق آتیوبی) و سپس به فرانسه عزیمت کرد، اخذ پناهندگی سیاسی از فرانسه و اقامت در آنجا ۴۶-۴۸، بازگشت به فلسطین پس از اعلام تشکیل اسراییل ماه مه ۴۸، ترور «کنت فولک برنادوت» و سرهنگ فرانسوی همکار او در بیت المقدس بدست تروریستهای صهیونیست در جریان میانجیگری جنگ اول اعراب و اسراییل (۴۸-۴۹)، و سپس متهمن به دست داشتن در ترور نم.

است و آن را اصطلاحاً «شعر سپید» می‌نامند. بیشتر مضامین شعر شاملو حماسی و تغزیی است. شاملودر داستان نویسی از سبک «سورئالیستی» استفاده می‌کند. «تخیل را به مثابه شکلی مورد بررسی قرار می‌دهد که فاقد محتوای عینی است.»

بطور کلی، داستانهای شاملودر امی توان افسانه‌های راز و خیال نامید. افسانه‌هایی که متأثر از صادق هدایت و ادگار آلن پو است. ضمناً روزنامه نگاری یکی دیگر از زمینه‌های وسیع فعالیت‌های ادبی و اجتماعی شاملودر است. چنانکه وی شخصاً تعداد زیادی مجله و روزنامه و هفته‌نامه منتشر کرده است.)

گزیده آثار: (الف) مجموعه شعر، داستانها، تأليف‌ها و پژوهشها؛ آهنگهای فراموش شده (اولین مجموعه اشعارش) ۴۷، زیر خیمه گر گرفته شب (داستان) ۵۶، هوای تازه ۵۷، باغ آشنه ۵۹ آیدار آشنه و لحظه‌ها و همیشه (مجموعه شعر) ۶۴، از هوا و آشنه‌ها، مجموعه اشعار عاشقانه ۶۷، ققنوس در باران (مجموعه شعر) ۶۶، مرثیه‌های خاک (مجموعه شعر) ۶۹، یادنامه نحسین هفته شعر خوش ۶۸، خروس زدی پیرهن پری (داستان کودکان)، بر گزیده اشعار ۶۸، پرشن در مه ۷۱، ابراهیم در آتش ۷۲، حافظ شناسی، کتاب کوچه (دایرة المعارف فرهنگ عامه ایران در ۵۰ جلد)، درها و دیوار بزرگ چین (مجموعه داستان) ۷۳.

(ب) تصحیح ویرایش؛ مرغ آمین (مجموعه اشعار شاعران بر گزیده) ۵۶، حافظ شیرازی (منتخب اشعار) ۵۷، ترانه‌ها ۵۸، افسانه‌های هفت گنبد نظامی گنجه‌ای (تلخیص، ویرایش و مقدمه) ۵۸.

(ج) ترجمه ادبیات داستانی و شعرهای خارجی (آثار ترجمه‌ای شاملو عمده‌تر از زبان فرانسه انجام شده است)؛ لئون مورن کشیش (نوشته بئاتریس بک) ۵۵، زنگار (هربرت لوپوریه) ۵۶، پاپرهن‌ها (ترجمه مشترک، نوشته راهاریا استانگر) ۶۰، افسانه‌های ۷۲ ملت برای کودکان (۳) (ج) ۶۰، غزل غزل‌های سلیمان (بر اساس ترجمه ر. د. ماردوس و چند متن دیگر) ۶۷، شماره ۸۱۴۹۰ (نوشته آبرشمیون)، قصه‌های بابام (ارسکین کالدول) (۲) (۶۷)، عروس حون (نمایشنامه در سه پرده و هفت تابلو) ۶۸، دن آرام (شولوخوف)، شازده کوجولو (سنت اگرپری) حزه، مرگ کسب و کارمن است، پریا (ادبیات کودکان و نوجوانان) ۶۹، ترجمه اشعاری از شاعران فرانسوی، سیاهان

شامیر، موشه: نویسنده و نمایشنامه نویس اسرائیلی، ت. ۱۵ سپتامبر ۱۹۲۱ در «صفد»، تج. در تل آبیو. ع. سابق کیبوتص «مشمار هامک»، فعالیت در واحدهای زیرزمینی سازمان هاگانا ۴۷-۴۸، سروان ارتش اسرائیل ۴۸. دبیر ادبی نشریه «معاریو»، ع. آکا. عبری، دریافت جایزه «اویسیکین» (Ussiskin) ۴۸، جایزه «برنر» (Brenner) ۵۳، جایزه «بیالیک» (Bialik) ۵۵. جایزه ادبی اسرائیل ۵۳. آثار: (دادستانها): او در دشتها زیر آفتاب قدم میزند، بادستهایش، پادشاه گوشت و خون، غربیه دیوید، توبرهنه هستی، مرز، کوتوری از کوتور خان بیگانه ۷۲. (نمایشنامه‌ها): او در دشتها قدم میزند، جنگ پسران نور، وارت، و کارهای دیگر.

شاه، ادریس: استاد و نویسنده هندی الاصل، ت. ۱۶ ژوئن ۱۹۲۴ در «سمیلا» هندوستان، تج. خصوصی و مدارس سنتی خاورمیانه.

انجام مطالعه در خاورمیانه، اروپا و آمریکای جنوبی، مدیر مطالعات مو. پژوهشگاه فرهنگی ۶۶، اس. میهمان دا. ژنو ۷۲-۷۲، اس. میهمان دا. کالیفرنیا ۷۶-۷۷، اس. میهمان مدرسه عالی دا. نیویورک، اس. میهمان مو. مطالعات بین المللی پیشرفته نیوجرسی، مثاوار هیات عامل خاورمیانه ای کننده در ششمین کنگره جهانی پژوهشی روانی ۷۷، نویسنده کننده در ششمین کنگره جهانی پژوهشی روانی ۷۷، شرکت تعدادی گزارشگاه علمی درباره فلسفه، ع. اج. سلطنتی اقتصاد، ع. اج. سلطنتی هنرها، ع. دائمی اج. امناء ملی انگلستان، ع. اج. قلم رم (ایتالیا)، رئیس دائمی «بیمارستان سلطنتی» و «خانه بیماران لاعلاج»، رئیس اج. بشر سلطنتی، اس. افتخاری دا. «الاپلاتا» ۷۴، دریافت جایزه خدمت به جامعه بین المللی ۷۳، دریافت شش جایزه اول در خلال مراسم کتاب سال جهانی سازمان یونسکو ۷۳، دریافت مدال طلایی خدمت به شعر و ادبیات ۷۵، جایزه مشارکت فعال و بر جسته به تفکر بشری ۷۵، موضوع فیلم مستند شبکه «بی. بی. سی» راجع به زندگی خدمات وی ۶۹، موضوع مجموعه گزارشگاه مدون به افتخار ادریس شاه ۷۴، دبیر مشاور مجله طبیعت بشر.

آثار: بیش از ۳۰ کتاب در زمینه‌های گوناگون علمی،

ویژه سازمان ملل (برنادوت) و صدور حکم دستگیری وی از سوی دولت انگلستان سپتامبر ۴۸، شرکت در اولین انتخابات پارلمانی اسرائیل (کنست) و عدم کسب موفقیت در آن ۴۹، عدم همکاری با رهبران جدید اسرائیل با خاطر دوگانگی خط مشی های سیاسی با آنان (به رهبری دیوید بن گوریون) و اشتغال به فعالیت های خصوصی و تجاری (از جمله مدیریت اج. سینما داران اسرائیل) ۵۵-۴۸، اشتغال در فعالیت های جاسوسی در سازمان موساد (سازمان اطلاعات مرکزی اسرائیل) و ارتقا به مسئولیت های رده بالای سازمان ۵۵-۶۵، انجام ماموریت جاسوسی در پاریس در «عملیات داموکلس» بمنظور جلوگیری از همکاری دانشمندان اتمی آلمانی با جمال عبدالناصر (رهبر مصر) در تلاش در راه تولید سلاحهای هسته ای توسط مصر، ترک خدمت سازمان موساد ۶۵، مدیر کارخانه در شهر «کفارسانا» و نیز انجام فعالیت های خصوصی و تجاری ۶۵-۷۰، در خلال دوران مذکور فعالیت های شخصی در جهت تسهیل و تسریع مهاجرت یهودیان سوریه به اسرائیل ۶۵-۷۰، ع. در حزب «حیروت» (به رهبری مناخیم بگین) ۷۰، ع. کت. اجرایی حزب حیروت (به پیشنهاد بگین) و رئیس بخش مهاجرت و سازمانی حزب ۷۰، رئیس کت. اجرایی حزب حیروت ۷۵، و مجدداً ۷۷. نم. کنست (دوره هشتم) از حزب حیروت وع. کمیته های دفاع، امور خارجه، و نظارت دولتی مجلس ۷۳، پس از پیروزی جناح لیکود رئیس و سخنگوی کنست ۷۷-۸۰، عدم قبول و رای موافق به قرارداد کمپ دیوید ۷۸، وزیر امور خارجه اسرائیل ۸۰-۸۶، پس از استعفای مناخیم بگین (نخست وزیر و رهبر حزب لیکود)، نخست وزیر و رهبر حزب لیکود ۸۳-۸۴، پس از ائتلاف با شیمون پرز (رهبر حزب کارگر) معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه ۸۴-۸۶، نخست وزیر (دوره ای پس از ائتلاف مذکور) ۸۶-۸۸، مجدداً ۸۸-۹۰، و مجدداً پس از ائتلاف با احزاب مذهبی اسرائیل ۹۰-۹۲، کناره گیری از فعالیت های سیاسی و زندگی شخصی ۹۲-۹۴.

آثار: « نقش اسرائیل در تحول خاورمیانه ». فصلنامه فارس افیرز، ش ۶۰ (بهار ۱۹۸۲). « اسرائیل در دهه ۴۰ ». فصلنامه فارس افیرز، ش ۶۶ (آمریکا و جهان ۱۹۸۷-۱۹۸۸).

دا. هاروارد آمریکا، ارتقا به درجه استادی خط (خطاطی) در «ج. خوشنویسان ایران»، دریافت مдал «پیکاسو» از سازمان یونسکو (در خلال کنگره بزرگداشت حکیم عمر خیام) سپتامبر ۹۹.

آثار: اجرای حدود ۷۵ تصنیف قدیمی و جدید که غالب آنها توسط موسیقیدانان معروف ایران ساخته بازارسازی شده است.

شخبوط بن سلطان بن زايد. شیخ: حاکم سابق ابوظبی، ت. ۱۹۰۵.
امیر شیخ نشین ابوظبی، ۲۸، عزل از قدرت اوت ۶۶.
پسران: شیخ زايد تولد ۳۰، شیخ سلطان تولد ۳۶.

شرائیک، شلموزالمان: روزنامه نگار اسرائیلی، ت. ۱۹۹۹ دسامبر ۳۱، تج. در لهستان.

پایه گذار «جنیش میزراحتی جوان» در لهستان ۱۷، پایه گذار سازمان آموزش مذهبی جوانان با «ارتز اسرائیل» ۱۹، ع. انتخابی شورای ملی یهود لهستان ۲۰، مدیر روزنامه مذهبی صهیونیسم- عبری (هاتشیا) ۲۰. مهاجرت به فلسطین و اشتغال به کار ساختمانی در بیت المقدس ۲۴، انتخاب به عنوان ع. هیات اجرایی حزب «هاپول ها میزراحتی» ۲۴ - ۲۶. اجرایی شورای ملی یهود (واعدلوئیمی) ارتز اسرائیل ۲۹، ع. کت. اقدام صهیونیسم ۳۲، رئیس واحد صداوسیمای فلسطین ۳۸، ع. انتخابی هیات اجرایی آزانس یهود در لندن ۴۶، اولین شهردار بیت المقدس ۵۲ - ۵۵، رئیس واحد مهاجرت آزانس یهود ۵۳. همکاری با روزنامه «هاتزووه» و «ماهnamه پژوهشی» تاریخ یهود - سینا.

آثار: دارای چند اثر به زبان عبری.

الشرع، فاروق: ل. ادبیات انگلیسی، ل. حقوق بین الملل؛ سیاستمدار و دیپلمات سوری، ت. ۱۹۳۸ در «درعا»، تج. دا. دمشق، دا. لندن.

احراز مسئولیت های گوناگون و مهم در خطوط هوایی سوریه از جمله: مدیر شعبه خطوط هوایی سوریه در دوی (امارات متحده عربی)، مدیر منطقه ای در لندن، مدیر بازرگانی شرکت.

آموزشی، اجتماعی و فرهنگی، و تعداد زیادی مقاله در مجله های تخصصی در زمینه آموزش و پژوهش.

شاه مسعود، زنرال احمد → مسعود، زنرال احمدشاه.

شاهین، یوسف: کارگردان (فیلم) مصری، ت. ۲۵ رانیه ۱۹۲۶ در اسکندریه.

فیلمهایش از جمله: پاپا امین ۵۰، ایستگاه قاهره ۵۲، تلاش در دره ۵۳، صلاح الدین ۶۳، سرزمین ۶۹، انتخاب ۷۰، گنجشک ۷۳، بازگشت پسر ولخرج ۷۶، اسکندریه... چرا؟ ۷۸، یک داستان مصری ۸۲، خدا حافظ بنپارت ۸۴.

شجریان، محمد رضا: خواننده ایرانی، ت. اکتبر ۱۹۴۰ در مشهد، تج. متوسطه و خصوصی موسیقی نزد اساتید آواز و موسیقی.

تمرین آواز نزد پدرش در دوران کودکی، همکاری با رادیو خراسان به عنوان خواننده ۵۸، همکاری با برنامه «گلهای رادیو (بنا به دعوت داود پیرنیا) ۶۶». اجرای اولین برنامه آوازش در برنامه «گلهای رادیو (نام «برگ سبز شماره ۲۱۶ در مایه افساری) ۶۶، شرکت در اجرای آواز بیش از ۱۰۰ برنامه «گلهای و برگ «سبز» رادیو، و حدود ۲۵۰ برنامه آواز و موسیقی دیگر در رادیو، شاگردی استاد احمد عبادی (در رشته تارو سه تار) ۶۶. شاگردی استاد مهرتاش (رشته آواز) ۶۷. شاگردی استاد فرامرز پایور (تعلیم ستور و ردیف های آواز استاد صبا) ۷۱. شاگردی استاد عبدالله دوامی (تعلیم ردیف های موسیقی کلاسیک و اصیل ایرانی و شیوه تصنیف خوانی) ۷۲. شاگردی استاد نور علی خان برومند (آواز) ۷۵. تدریس رشته آواز در دانشکده هنرهای زیبای دا. تهران ۷۵ - ۷۹ (رشته آواز در این سال تعطیل شد)، نفر دوم مسابقات جهانی تلاوت قرآن کریم در مالزی اوت ۷۸، اجرای پنج سرود میهنی پس از انقلاب اسلامی ایران مارس - ژوئیه ۷۹، قطع همکاری با سازمانهای دولتی و انجام تدریس خصوصی آواز به هنرجویان و نیز پژوهش و تدوین ردیف های آوازی ایران، و اجرای برنامه های آوازی و کنسرت موسیقی در تالارهای موسیقی ایران و کشورهای خارجی ۷۹ - تاکنون، دریافت دیپلم افتخار از

اسلامی» شامل سخنرانی و نگارش جزو های اسلامی (با هدایت و رهبری پدرش استاد محمد تقی شریعتی) ۵۱، پیوستن به «نهضت مقاومت ملی ایران» (به رهبری مهندس بازرگان و آیت الله طالقانی ...) - شاخه مشهد - و شروع فعالیت های سیاسی علیه سیاستهای شاه ۵۲ - شروع تحصیلات عالی در دا. مشهد ۵۶ - ع. «نهضت خدابرستان سوسیالیست» (حزب مردم ایران) (به رهبری حبیب الله پیمان، کاظم سامی ...) ۵۹ - بازداشت و زندانی شدن در زندان قزل قلعه تهران (به مدت ۸ ماه) سپتامبر ۵۷ - ماه مه ۵۸، همزمان با تحصیلات عالی اشتغال به کار

تدریس، عزیمت به پاریس برای ادامه تحصیلات عالی (اخذ درجه دکترا) ۵۹ - ۶۴، پیوستن به گروه فعالین و مبارزین ایرانی خارج از کشور و پایه گذاری مشترک «نهضت آزادی ایران» (بخش خارج از کشور، بامشارکت ابراهیم یزدی، ابوالحسن بنی صدر، صادق قطبزاده، مصطفی چمران وغیره) ۶۰، پایه گذاری مشترک «جبهه ملی ایران» (شاخص اروپا) ماه مه ۶۲، همکاری در تاسیس و نیز سردبیر روزنامه فارسی زبان «ایران آزاد» (به عنوان ارگان مخالفان رژیم شاه مقیم اروپا، در جریان کنگره جبهه ملی در «ویس بادن» در جمهوری فدرال آلمان) اوت ۶۲، انتشار اولین شماره نشریه مذکور (ایران آزاد) در پاریس ۱۵ نوامبر ۶۲، پس از پایان تحصیلات عالی بازگشت به ایران از راه زمینی و بازداشت در مرز «بازرگان» (در حضور همسر و بچه اش) و زندانی شدن (به اتهام فعالیت های سیاسی مخالف ایران در اروپا) ۶۴ - پس از آزادی از زندان، چند سال دیر در ایران از مشاغل اداری کشاورزی آزادی از زندان، چند سال دیر در ایران از مشاغل اداری کشاورزی در «طرق مشهد» (علیرغم داشتن مدرک دکترای جامعه شناسی و با توجه به اعمال فشار و محدودیت از سوی «ساواک»)؛ پس از چند سال تدریس اجباری در دیپرستانها سپس استاد جامعه شناسی در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دا. مشهد، بعد از بازنشستگی اجباری از اشتغال به استادی دا. مشهد (در سن ۳۷ سالگی و با فشار سواک!) ۷۰؛ همکاری در تاسیس یک مرکز مذهبی و تبلیغات اسلامی بنام «حسینیه ارشاد» و انتشار کتابها، جزو ها، و ارائه سخنرانیهایی درباره اسلام شناسی، جامعه شناسی و تاریخ ادیان در آنجا ۷۶؛ هجوم سواک به حسینیه ارشاد و تعطیل آنجا و مخفی شدن وی دسامبر ۱۹۷۳، بعد از تسلیم خود به سواک (به علت گروگانگیری سواک وزندانی کردن پدرش!) و زندانی شدن (به مدت ۱۸ ماه) ۷۳ - ۷۵، آزادی از زندان (تحت

وع. هیات مدیره خطوط هوایی سوریه (دمشق)؛ سفیر جمهوری عربی سوریه در ایتالیا ۷۶ - ۸۰، وزیر مشاور در امور خارجه ۸۰ - ۸۴، وزیر امور خارجه ۱۱ مارس ۸۴ - تاکنون (۲۰۰۰)، در مسئولیت وزیر مشاور در امور خارجه ضمناً تصدی مسئولیت: وزیر دادگستری و چندبار وزیر اطلاعات؛ نم. سیاسی سوریه در سیاری از کنفرانسها و اجلاس های عربی، اسلامی و منطقه ای و بین المللی؛ ضمناً نم. ویژه «حافظ الاسد» رئیس جمهوری سابق سوریه در اجلاس رهبران عرب و نیز کشورهای خارجی.

الشرقی، حامد بن سیف : سیاستمدار امارات عربی متحده (شیخ نشین فجیره)، ت. ۱۹۳۶ در فجیره (پسر سیف الشرقي).

حاکم فجیره، وزیر کشور امارات عربی متحده ۷۱ - ۷۳، معاون حاکم فجیره ۷۳ - تاکنون (۹۹)، رئیس شورای شهر فجیره ۷۳ - تاکنون (۹۹).

الشرقی، شیخ حامد بن محمد : حاکم شیخ نشین فجیره (امارات عربی متحده)، ت. ۱۹۴۹، تج. اداره امور پلیسی در انگلستان، دانشکده افسری «مونز» انگلستان. ع. شورای عالی امارات عربی متحده (بر اساس انتصاب و اعلامیه رسمی شورا) ۷۱ - تاکنون (۹۹)، حاکم شیخ نشین فجیره سپتامبر ۷۴ - تاکنون (۹۹) (پس از فوت پدرش شیخ محمد بن احمد الشرقي در تاریخ ۱۷ سپتامبر ۱۹۷۴)، وزیر کشاورزی و ماهیگیری امارات عربی متحده ۷۴ - ۷۱.

شریعتی، دکتر علی : د. مریمگری، ل. جامعه شناسی، دک. جامعه شناسی و تاریخ ادیان؛ اندیشمند، استاد، نویسنده و مبارز انقلابی ایرانی؛ ت. ۱۹۲۲ در روستای «مزینان» نزدیک مشهد (فرزند استاد محمد تقی شریعتی متفکر و مبارز اسلامی و یکی از بنیانان و آغازگران جنبش روشنگری اسلامی)، تج. در مشهد، دانشسرای تربیت معلم مشهد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دا. مشهد، دا. سورین پاریس (با استفاده از بورس ۱۵).

شروع فعالیت های آموزشی (معلم مدرسه) در سن ۱۸ سالگی ۵۱ - همزمان فعالیت اسلامی در «کانون نشر حقایق

فشار دولت الجزایر و درخواست «حوالی بومدین» رئیس جمهوری وقت الجزایر در جریان اجلاس اویک در الجزیره در مارس ۱۹۷۵ و نیز مبارزین سیاسی ایرانی خارج از کشور) ۲۰ مارس ۷۵، زندگی تحت نظر و عدم امکان فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی و علمی ۷۵-۷۷، عزیمت انفرادی از ایران به بلژیک (بروکسل) و بعداً انگلستان (لندن) با گذرنامه جدید و با نام: «علی مzinanی» و به بهانه معالجه چشم ۱۶ ماه مه ۷۷، ورود دو دخترش به لندن (همسر و دختر دیگر ش اجازه خروج از ایران نیافتند) ۱۸ ژوئن ۷۷، فوت تابه‌نگام مشکوک در لندن ۱۹ ژوئن ۷۷ خرداد ۱۳۵۶ ش.، تسلط به زبان عربی و فرانسه و انتشار ترجمه‌هایی قبل از ورود به دانشگاه، شناساندن افکار و آثار «فرانس فانون» نویسنده انقلابی الجزایری به ایرانیان و ارتباط و روابط نزدیک فکری و عقیدتی با اوی ۶۱.

آثار: دارای بیش از ۵۰ کتاب و نیز بیش از ۲۰۰ سخنرانی منتشر شده، بسیاری از آثار دکتر شریعتی به زبانهای انگلیسی، عربی، آلمانی، ایتالیایی، فرانسه، ترکی استانبولی، کردی، اردو، زبانی، زبانهای آسیای جنوب شرقی و غیره ترجمه و در کشورهای گوناگون منتشر شده است. از جمله آثار اوی: الف- کتابهای علمی، اجتماعی- فرهنگی، جامعه شناسی: تاریخ تکامل فلسفه (۵۵ اثر تحقیقی وی)، علم و اسکولاستیک جدید، تمدن و تجدد، انسان از خود بیگانه، جامعه شناسی شرک، روشنفکر و مسئولیت‌های او در جامعه، اگرگوستنسیالیسم و پوج گرایی، نگاهی به تاریخ فردا، فرهنگ و ایدئولوژی، مارکسیسم و دیگر مکتب‌های مغرب زمین، درباره جامعه شناسی اسلام، هنر انسان بودن، استخراج و تصفیه منابع و سرچشمه‌های فرهنگی، درباره دموکراسی غربی، بازگشت به خویشتن، دیالکتیک جامعه شناسی، تاریخ و سرنوشت، اگر پاپ و مارکس نبودند: یک جلوش تابیه‌های صفرها، وغیره. ب- کتابهای مذهبی، اسلام شناسی و اسلامی: مکتب واسطه، ابوذر غفاری (ترجمه از عربی)، نیایش (ترجمه از فرانسه)، حسین وارث آدم: علی: مکتب، وحدت، عدالت؛ تشیع علوی و تشیع صفوی، ابوذر غفاری (تالیف)، سلمان پاک (فارسی)، اسلام شناسی، مسئولیت تشیعه بودن، اسلام دین تاریخ، فلسفه نیایش، روش شناخت اسلام: انسان، مارکسیسم و اسلام: امت و امامت، انتظار مذهب اعتراض، حج، انسان و

اسلام، وصایت و شورا، سیمای محمد(ص)، جهان بینی توحیدی، اجتهاد و نظریه انقلاب دائمی، مذهب علیه مذهب، شیعه حزب تمام؛ آری این چنین بود ای برادر؛ فاطمه، فاطمه است؛ مخاطب‌های آشنا، جهت گیری طبقاتی اسلام، نامه‌ها (من کامل)، عرفان، برابری و آزادی، قصه حسن و محبوبه (بازمینه مذهبی- سیاسی): پدر، مادر، مامتمه‌میم؛ و آثار دیگر.

شريف امامي، جعفر: مهندس و سياستمدار ايراني، ت. ۸ سپتامبر ۱۹۰۸ در تهران، تح. در تهران، مدرسه عالي راه آهن مرکزي آلمان، و مدرسه عالي فني «بوراس» در سوئذ. شروع خدمت در سازمان راه آهن دولتی ايران ۳۱، معاون فني مدیر عامل راه آهن ۴۶-۴۲، مدیر عامل راه آهن ۵۰-۵۱، رئيس و مدیر عامل شرك مستقل آبياري ۴۶-۵۰، معاون وزير راه و ارتباطات، بعداً وزير راه و ارتباطات ۵۰-۵۱ (در كابينه رزم آرا)، ع. شوراي عالي سازمان برنامه ۵۱-۵۲، مدیر عامل و رئيس شوراي عالي سازمان برنامه ۵۲-۵۴، ساتور شهر تهران ۵۵-۵۷، ۵۷-۶۳، و ۶۳-۷۹، ضمناً رئيس مجلس سنا ۶۳-۶۹، وزير صناعه و معادن ۵۷-۶۰، نخست وزير اوت ۶۰-۶۱ ماه مه ۶۱ نائب التوليه بنيد پهلوی ۶۲-۷۹، استعفا از پست نخست وزير (دوره اول) و شروع فعالیت‌های تجاری خصوصی ۶۱-۶۲، رئيس اتاق صناعه و معادن پايان سال ۶۱، ع. هييات امنا بنيد پهلوی ۶۶، رئيس بانك توسعه صنعتی و معدني ايران ۶۲-۶۹، نخست وزير اوت نوامبر ۷۸ (مدت کوتاهی قبل از پیروزی انقلاب ايران و در جریان تغيير و تحولات حاد سياسي داخلی)، رئيس اج. ايراني فدرالリスト ها ۶۳-۷۹، رئيس اج. مهندسان ايراني ۶۶-۷۹، رئيس سومين مجلس موسسان ايران ۶۷-۷۹، رئيس بيس و دومين کن. بين المللی صليب سرخ ۷۳، رئيس اج. بانکداران بين المللی ۷۵، ع. اج. آمريکائي مهندسان راه و ساختمان ۴۶-۴۷، ع. هييات مدیره سازمان شاهنشاهي خدمات اجتماعی ۶۲-۶۳، ع. هييات امناء دا. پهلوی شيراز ۶۲، ع. هييات امناء دا. ملي تهران ۶۲، ع. هييات امناء دا. صنعتي آريا مهر در تهران ۶۵، ع. هييات امناء بنيد ملکه پهلوی، ع. هييات امناء سازمان شير و خورشيد سرخ ۶۳، معاون سازمان مذكور ۶۳، قائم مقام رئيس سازمان ۶۶-۶۷، ع. هييات بنيانگذاران اج. حفظ ميراث ملي ۶۶، دریافت نشانهای ايراني: درجه اول همايون، نشان درجه اول

موافقنامه های شریف حسین - مک ماہون با قرار داد سایکس-پیکو!، پس از پایان ج. ج. او شکست و تجزیه امپراتوری عثمانی عدم و فای به عهد و توافق انگلیسی ها نسبت به شریف حسین و طرد و منزوی کردن تدریجی وی در برابر خاندان سعود ۱۸-۲۴، ورود به امان (اردن) و اعلام خود به عنوان «خلیفه مسلمانان»، ۲۴ سپس بازگشت به مکه و اعلام خود به عنوان «امیرالمؤمنین» (!)، وقوع آخرین نبرد بین نیروهای شریف حسین و ابن سعود و پیروزی قاطع سعودی ها بر روی (با حمایت و تحریک انگلیسی ها) ۲۴، کناره گشتن از سلطنت حجاز و پناه بردن به پسرش ملک عبدالله (پادشاه اردن) و سکونت در شهر «عقبه» (اردن) اکتبر ۲۴-۲۵، با فشار و درخواست ابن سعود از حکومت انگلستان تبعید به جزیره قبرس ۲۵-۳۱، پیروی مماری وی: اجازه بازگشت به اردن و فوت در آججا ۴ ژوئن ۳۱ (جنائزه وی در مسجد الاقصی به حاک سپرده شد).

شریف (میشل شلحوب)، عمر: هنرپیشه مصری، ت. ۱۰ آوریل ۱۹۲۲ در قاهره، تج. کا. برادران مسیحی، و کا. ویکتوریا در اسکندریه.

فروشنده در شرکت واردات الوار (چوب)؛ هنرپیشه رادیو، تاتر و فیلم؛ بازی در اولین فیلم سینمایی خود بنام «خورشید شعله ور»، ۵۳. بازی در ۲۴ فیلم سینمایی مصری و دو فیلم تولید مشترک مصر - فرانسه ۵۴-۵۹، معروفیت به عنوان هنرپیشه بین المللی با بازی در فیلم: «لورنس عربستان».

فیلم های عمر شریف، از جمله: لورنس عربستان، دکتر ژیواگو، شب زنرال ها، سقوط امپراتوری رم، رولزرویس زد، دختر بانشاط (هالیوود ۶۷)، طلای مک کناس (Mc Kenna's) (Gold) (هالیوود ۶۸)، مایر لینگ (به مراره آواگاردنر، هالیوود ۶۸)، چه گوارا، رودolf والنتینو ۶۸، کریستوفر کلمبوس ۶۸، دانه تم رهندي، کریشنا (جاگرنات)، خانم بانشاط، سیندرلا - شکل ایتالیایی، قرار ملاقات، آخرین دره، سوارکار، مجرمین شب (شب روها)، جزیره عجایب، تک خال مهره من، جرم و شهوت، اشانتی [مردم غرب آفریقا، نیز مردم و زبان غنایی]، خط خون، ماه سبز، میکل آنڑو من، طبله های آتش، ژیگنول (Le Guignol)، عروسک، دزد رنگین کمان، شماره ۵۸۸ خیابان پارادیس (بهشت). (توضیح: عمر شریف قهرمان

تاج، و حدود ۱۰ نشان دیگر، نشانهای خارجی از جمله: صلیب بزرگ شایستگی از آلمان، نشان لژیون دونور از فرانسه، نشان درجه اول طلوع خورشید از ژاپن، نشان سنت میشل و سنت جورج از انگلستان، و ۲۵ نشان دیگر، خروج از ایران و عزیمت به اروپا (به فاصله یک روز پس از خروج دکتر امینی از ایران، و علیرغم تحت تعقیب و منع الخروج بودن) ۷۹ فوریه ۷۹.

شریف حسین: (نام های دیگر: حسین بن علی، شریف مکه)، رهبر «انقلاب عربی» و از هیران اولیه ملی گردی عرب، ۱۸۵۴ در شهر استانبول (سابقاً قسطنطینیه، در قلمرو عثمانی)، تج. قدیمی و خصوصی.

زندگی در پایتخت عثمانی (استانبول) در دوران جوانی، انجام امور مذهبی در شهرهای مکه و مدینه و گذران زندگی از طریق هدایای زائران خانه خدا (مکه)، انتصاب به عنوان حاکم مکه از سوی خلیفه عثمانی ۱۹۰۸، تدریجیاً تشکیل یک حکومت قدرتمند و ثروتمند در مکه، پس از شروع ج. ج. اشروع مذاکرات «هنری مک ماہون» (کمیسر عالی انگلستان در قاهره، به همراه کارگزاران دیگری نظیر سر رونالد استورس، و لرد کینجر) با شریف حسین درجهت تحریک احساسات ملی گرایانه عرب و جاه طلبی های وی بر ضد حکومت عثمانی ۱۵-۱۶ (حاصل این مذاکرات و توافق های طرفین در اسناد و مدارک خاورمیانه با عنوان «نامه های مک ماہون - شریف حسین» موجود است)، اعلام رسمی «انقلاب عربی» در مکه توسط وی روز جمعه ۹ ژوئن ۱۶، و پیرو آن شروع حمله عمومی علیه پادگان هاو خطوط ارتباطی عثمانی ها در سرزمین های عربی قلمرو امپراتوری ژوئن ۱۶ - سپتامبر ۱۸ (با کمک و رهبری نظامی سه پرسش علی، فیصل و عبدالله، و نیز «سرهنگ توomas ادوارد لارنس» مشهور به «لورنس عربستان»)، تسخیر شهر دمشق و ورود فاتحانه به آن شهر توسط فیصل (پسر شریف حسین) و لورنس عربستان ۳۰ سپتامبر ۱۸، اعلام خود به عنوان «پادشاه عرب» پس از شروع انقلاب عربی اکتبر ۱۶ -، فقط شناسایی به عنوان پادشاه حجاز در جریان «کنفرانس صلح پاریس» (ورسای ۱۹)، بروز اختلاف های جدی با حکومت انگلستان پیرو افشای متن قرارداد سری سایکس - پیکو «بوسیله حکومت جدید اتحاد جماهیر سوری سوسیالیستی ۱۷ - (بخاطر آشکار شدن تضاد های فاحش مفاد

بین المللی بازی «بریج» است.

آثار: مرد جاودانی (توبیوگرافی) . ۷۸

شویف مکه → شریف حسین

زاده ۷۴- دسامبر ۷۷، دبیر کل سازمان کنفرانس اسلامی -۸۸
۹۲، ع. کمیته مرکزی حزب سوسیالیست دستور ۷۴، قائم
مقام ریاست مجلس ملی - ۷۴ - دریافت نشان حمایل بزرگ
جمهوری تونس، و بسیاری مدال‌های خارجی.

الشعبي، فتحان محمد: مهندس کشاورزی،
سیاستمدار یمنی، ت. ۱۹۲۰، تج. در عدن، و ۱۵. خارطوم
سودان.

مدیر امور کشاورزی استان «الهچ» -۵۵- ۵۸، عضویت در
اتحادیه عربی جنوب ۵۸، مامور روابط عمومی -۵۹- ۶۰، مشاور
وزارت امور یمن جنوبی در حکومت جمهوری خلق یمن ۶۳، ع.
موسس «جبهه آزادی بخش ملی» یمن ۶۲، بعداً دبیر کل سازمان
مذکور، ع. هیات نم. جبهه آزادی بخش ملی در مذاکرات ژنو
راجع به استقلال عربستان جنوبی نوامبر ۶۷، رئیس جمهوری
کشور «جمهوری خلق یمن جنوبی»، ضمناً نخست وزیر و فرمانده
عالی نیروهای مسلح کشور نوامبر ۶۷، استعفا، و کناره گیری از
سیاست وقدرت ژوئن ۶۹.

شَعْثُ، نَبِيل: دک.، سیاستمدار فلسطینی، ت.
در جیله (فلسطین)، تج. دانشکده «وارتون» در آمریکا.
تدریس اقتصاد در دا. آمریکایی بیروت، ع. شورای
مشورتی کت. مرکزی «الفتح»، رئیس شورای مشورتی الفتح،
مدیر سابق مرکز برنامه ریزی سازمان آزادی بخش فلسطین.

شفا، شجاع الدین: ل. ادبیات، نویسنده و مترجم
ایرانی، ت. ۱۹۱۸ در تهران، تج. دا. تهران، و پاریس.

شروع فعالیت‌های روزنامه نگاری ۴۷، مشاور عالی
وزارت کار و تبلیغات، رئیس اداره کل انتشارات و تبلیغات
ترجمه متون نویسنده‌گان معتبر اروپایی در دهه ۵۰، رئیس
کتابخانه پهلوی، ریاست و دبیر کل کمیته سازماندهی برگزاری
مراسم جشن‌های ۲۵۰۰- ۲۵۰۰ سال شاهنشاهی ایران، مشاور
فرهنگی و سخنگوی دربار سلطنتی، مهاجرت به فرانسه پس از
پیروزی انقلاب اسلامی ۷۹، انتشار سه جلد خاطرات شخصی در
خارج از کشور، دبیر کل اج. ایرانی برادری جهانی
(فراماسونری)، دبیر کل هیات امناء دانشگاه ملی ایران سابق

شویفی، احمد هوشنگ: دک.، ایرانی کارشناس
آموزشی و فرهنگی، ت. ۱۹۲۵ در تهران، تج. در فرانسه.
همکاری با کنسولگری ایران در پاریس، ع. نم. دائم
ایران در سازمان یونسکو، مترجم زبان فرانسه در دا. تهران ۵۷،
مدارس امور مالی ۵۸، مدرس علوم سیاسی ۶۰، اس. علوم
سیاسی ۶۶، مشاور امور مالی و اداری وزارت فرهنگ ۶۴،
معاون وزیر فرهنگ ۶۴، رئیس دانشسرای عالی تربیت معلم ۶۸،
رئیس دا. ملی ایران ۷۳، وزیر آموزش و پرورش ۷۴- ۷۶، رئیس
دا. ملی ایران ۷۶- ۷۹، ع. سابق حزب ایران نوین.

شطّی، برهان الدّین: ل. حقوق، دک. اقتصاد،
اقتصاددان سوری، ت. ۱۹۲۲ در دمشق، تج. در سوریه.
ممیز مالیاتی در وزارت دارایی سوریه ۴۷- ۵۱، معاون
امور پژوهش‌های اقتصادی «هیات توسعه سوریه» ۵۷- ۵۸، مدیر
امور اجرایی طرح‌های وزارت برنامه ریزی سوریه ۵۹- ۶۲،
معاون وزیر برنامه ریزی ۶۲- ۶۳، سر مشاور اقتصادی هیات
برنامه ریزی کویت ۶۳- ۶۶، مدیر صندوق توسعه اقتصادی و
اجتماعی عرب، و مدیر برنامه منطقه‌ای طرح‌های میان کشوری
عرب ۷۷، ع. اج. اقتصاد آمریکا.

شطّی، حبیب: دیلمات و سیاستمدار تونسی، ت.
۱۹۱۶، تج. کا. صدیق در تونس.
روزنامه نگار ۳۷- ۵۲، ویرایشگر نشریه «الزهره» ۴۳-
۵۰ و «الصباح» ۵۰- ۵۲، زندانی در سالهای ۵۲- ۵۳، رئیس
کمیته مطبوعات شورای ریاست جمهوری ۵۴- ۵۵، رئیس اداره
اطلاعات ۵۵، ع. شورای ملی حزب نئودستور ۵۵، مدیر نشریه
«العمل» ۵۶، معاون مجلس ملی قانون گذاری ۵۶، سفیر در
لبنان و عراق ۵۶- ۵۷، سفیر در ترکیه و ایران ۵۹- ۶۲، سفیر در
در انگلستان ۶۲- ۶۴، سفیر در مراکش ۶۴- ۷۰، سفیر در
الجزایر ۷۰- ۷۲، رئیس کاینه ۷۲- ۷۴، وزیر امور خارجه

۲۰۴

اس. فلسفه جدید در دا. تهران، اس. دها. کلمبیا و میشیگان در آمریکا، اس. دا. مک گیل در کانادا، ع. هیات نم. ایران در سازمان ملل متحد، ع. هیات اعزامی ایران به مسکو، ع. کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد، نم. مجلس شورای اسلامی، نم. انتصابی مجلس سنای از سوی شاه، ع. فرهنگستان ایران، برنده جایزه سلطنتی «بهترین کتاب سال».

آثار: (تألیف و ترجمه): تاریخ ادبیات ایران، تاریخ مختصر ادیان، فرهنگ شاهنامه، جداول با خرافات، تحقیق در فهم بشر، کوروس کبیر، ایران از نظر خاورشناسان، اسکندر مقدونی، مسائل اجتماعی، اوپانیشاد، هوارد باسکرویل (به زبان انگلیسی)، ایران و آمریکا (به انگلیسی)، مسائل ایران (به انگلیسی)، روحانیون در اسلام (به انگلیسی).

شفیق، محمد موسی : ف. ل. حقوق، ف. ل. اجتماعی، استاد دانشگاه و سیاستمدار افغانی، ت. ۳۰ ماه مه ۱۹۲۴ در کابل، تح. دا. الازه ر قاهره، ودا. کلمبیا در آمریکا. شروع خدمت در وزارت دادگستری، ۵۷، رئیس اداره تدوین قوانین ۵۷-۶۲، اس. حقوق بین الملل در دا. کابل ۵۷-۶۸، شریک یک دفتر حقوقی خصوصی ۶۱، معاون وزیر دادگستری ۶۳-۶۶، مشاور وزیر امور خارجه ۶۶-۶۸، سفیر در مصر و هم زمان سفیر اکردنیه در لبنان، سودان و غنا ۶۸-۷۱، وزیر امور خارجه ۷۱-۷۳، نخست وزیر ۷۲-۷۳ (سرنگونی حکومت بوسیله کودتای نظامی ژنرال محمد داود در ۱۷ زوییه ۱۹۷۳)، مهمترین اقدام شفیق در دوران حکومتش امضای قرارداد تقسیم آب رودخانه هیرمند با ایران بود، در بازداشت ۷۳-۷۵، دستگیری مجدد آوریل ۷۸.

شقیری، احمد : ل. حقوق، سیاستمدار و دیبلمات فلسطینی، ت. ۱۹۰۷ در «عکا» (فلسطین) (پسر شیخ اسعد شقیری از شخصیت های سیاسی - مذهبی بر جسته فلسطین در دوران حکومت عثمانیها و انگلیسیها)، تح. دا. آمریکایی بیروت و بیت المقدس.

عزیمت از عکا به بیت المقدس و تحصیل زبان انگلیسی ۲۴-۲۶، شروع به تحصیلات عالی (حقوق) در دا. آمریکایی بیروت ۲۶-، ارتباط با «جنبش ملیون عرب» وع. وفعالیت در

(دانشگاه شهید بهشتی فعلی)، دبیر کل شورای فرهنگی سلطنتی، برنده جایزه بهترین کتاب سال سلطنتی و نیز دریافت نشان فرهنگی جمهوری ایتالیا و جایزه انسیتیوی روابط فرهنگی ایتالیا با خاطر ترجمه کتاب «کمدی الهی» (دانه)، دریافت درجه دکترای افتخاری از دا. رم (ایتالیا)، دریافت نشان صلیب ویکتوریا از انگلستان، نشان لژیون دونور از فرانسه.

آثار: ایران در ادبیات جهان (دربافت جایزه سلطنتی بهترین کتاب سال و جایزه ادبی سخن) ۵۴، مجموعه آثار شفا در ۲۴ جلد (۶۹)، جرم و مجازات (۳ج)، خاطرات، ترجمه ها: منتخبی از زیباترین شاهکارهای شعر جهان، منتخبی از بهترین اشعار آمریکایی ۵۷، نعمه های ایرانی (منتخبی از بهترین اشعار مربوط به ایران در آثار شعرای غرب) ۵۶، نعمه های یونانی، ترجمه ای از آثار آناتکرئون، سافو، ملثا گروس ۵۷، اوراق زرین ادبیات جهان ۵۶، بازگشت (مجموعه ۱۲ داستان از نویسنده معروف دنیا) ۵۵، بخاطر یک عشق (ترجمه ده داستان از نویسنده گان اروپایی) ۵۷، بنفشه های بهاری (مجموعه چهار داستان از چهار نویسنده بزرگ جهان) ۵۴، ساخته یاس (مجموعه شاهزاده داستان از نویسنده بزرگ جهان) ۵۴، شراب شیراز و ده داستان دیگر ۵۳، کشته شکسته ها (ترجمه چند داستان) (با همکاری دیگران) ۵۷، گناه عشق (مجموعه داستان از نویسنده گان خارجی) ۵۵، نامه های گذشته (ترجمه یازده داستان) ۵۴، و نیز تالیف ها و ترجمه های دیگر: بیست قرن رابطه فرهنگی ایران و ایتالیا (به زبان ایتالیایی)، روح ایران، ایران در ادبیات فرانسه (به زبان فرانسه)، افکار و اندیشه های گوستاو لوبوون، خود را بشناس، دلدادگان، زندگی هنرمندان، افسانه خدایان، کوروش بزرگ و شاهنشاهی ایران، بهترین اشعار لامارتن، بهترین اشعار ویکتور هوگو، بهترین اشعار نیچه، بهترین اشعار چینی، شاهکارها، جامه ارغوانی، نامه های گذشته، حقیقت و خیال، بر فهای کلیمانجارو (نوشته ارنست همینگوی)، مجموعه ۲۴ کنفرانس فرهنگی و ۱۰۰ مقاله تحقیقی به زبانهای فرانسه، انگلیسی و ایتالیایی وغیره.

شفق، دکتر رضازاده : دک. فلسفه، استاد پژوهشگر ایرانی، ت. ۱۸۹۵ در تبریز، تح. در تبریز، کالج آمریکایی استانبول، دانشکده فلسفه دا. برلن.

اسرار و بحث هایی با پادشاهان و روسای عرب، ۴۰ سال زندگی سیاسی، از ابتدات شکست با پادشاهان و روسای عرب، من متهم میکنم، وغیره.

شکری، محمد انور: «مصر شناس» مصری، ت. ۱۹۰۵، تج. دا. قاهره (مو. مصر شناسی)، ۱۵. گوتینگن آلمان.
استادیار مصر شناسی در دا. قاهره ۴۸-۵۲، اس.
سابق مصر شناسی در دا. قاهره، باستان شناس ارشد مرکز اسناد و مدارک هنر و تمدن مصر ۵۶-۵۹، مدیر کل اداره باستان شناسی مصر ۵۹-۶۶، دستیار معاون وزیر فرهنگ و ارشاد ملی ۶۱-۷۰، باستان شناس مقیم در «نویبا» ۶۴.

آثار: هنر مصری از دورانهای مختلفین تا پایان دوران پادشاهی باستانی (به زبان عربی)، و چند اثر دیگر به زبان عربی و آلمانی.

شکسپیر، سروان ویلیام هنری ایروین: فارغ التحصیل نظامی، افسر انگلیسی، ت. ۱۸۷۶.
افسر ارتش انگلستان و خدمت نظامی در ارتش هندوستان، مامور خدمت در کویت و همکاری با «سربرسی کاکس» نماینده انگلستان در خلیج فارس ۱۹۰۵-، گشودن باب آشنازی با عبدالعزیز بن سعود پادشاه بعدی عربستان سعودی ۱۹۳۲-۱۹۵۳ و حاکم وقت منطقه «درعیه و ریاض» ۱۹۰۲-۱۹۳۲ و ملاقات های متعدد با وی مارس ۱۰-، پس از شروع ج. ۱. بنابر دستور لندن مامور خدمت در منطقه درعیه و ریاض (منطقه حکومتی آل سعود) ۱۴-؛ به استناد اسناد و مدارک منتشره و قرائن و شواهد وقت، هدف اصلی ماموریت سروان شکسپیر در درجه اول ایجاد اختلاف بین دو خاندان سعود و رشید (آل سعود و آل رشید)، و در درجه دوم ایجاد وحدت و اتحاد بین دو خاندان سعود و شریف به نفع متفقین و در نهایت ایجاد یک تعادل و توازن نسبی قدرت بین سه گروه حاکمان سرزمین عربستان بود، کشته شدن در جنگ بین نیروهای آل سعود و آل رشید (جنگی که در واقع آغاز گر آن خود شکسپیر بود) ۲۴ ژانویه ۱۹۱۵.

اج. عروه الوشقی «علیه استعمار فرانسه و انگلستان بر سرزمینهای فلسطین و عربی» ۲۶-، تبعید از بیروت به دستور حکومت استعماری فرانسه ۲۷-، پس از بازگشت به فلسطین ادامه فعالیت های سیاسی و روزنامه نگاری علیه قیمومت انگلستان و فرانسه و روند مهاجرت گسترده صهیونیستها به سرزمین فلسطین، سپس توافق و تحت نظر بنا به دستور حکومت قیمومت انگلستان در فلسطین، شرکت در انقلاب فلسطین (از جمله اعتراض طولانی مدت شش ماهه فلسطینی ها علیه انگلیسی ها) ۲۹-۳۶، شرکت در کنفرانس «بلودان» و سپس توقيف مجدد از سوی انگلیسی ها سپتامبر ۳۷، عزیمت به دمشق و بعد از بیروت و فعالیت نویسندهای در روزنامه های: «النهار» (بیروت) و «الیوم» ۳۷-۳۹، پس از شروع ج. ۲. عزیمت به قاهره (مصر) ۳۹-۴۰، بازگشت به فلسطین و انجام وکالت حقوقی ۴۰-۴۵، تاسیس یک آموزشگاه عربی در تاشنگن (بنا به هدفهای تبلیغاتی و روشنگری مسئله فلسطین) ۴۵-۴۶، بازگشت به فلسطین از آمریکا ۴۶، ع. کمیته عالی عرب مارس- ۴۸، معاون دبیر کل اتحادیه عرب (عبدالرحمان عزام) ۴۸-، نم. اتحادیه عرب در مذاکرات آتش بس «رودس» (پس از جنگ اول اعراب و اسرائیل) ۴۹، ع. هیات نم. سوریه در سازمان ملل متحد و بسیاری از کنفرانس های دیگر بین المللی ۴۹-۵۰، مجددًا معاون دبیر کل عرب فوریه ۵۷-۵۸، و نیز ع. هیات نم. سوریه در اجلاس سازمان ملل ۵۷-، وزیر مشاور سعودی در امور سازمان ملل متحد و سپس نم. دائم عربستان سعودی در سازمان ملل متحد ۵۷-۵۷، نم. فلسطین در اتحادیه عرب ۶۲-۶۴، پس از تاسیس «سازمان آزادی بخش فلسطین» (ساف) اولین رئیس آن ۶۴-۶۷ فوریه ۶۷، استعفا از نم. فلسطین در اتحادیه عرب و نیز ریاست ساف ۶۷، و سپس انجام فعالیت های گسترده نویسندهای در راه هدف روشنگری مسئله فلسطین و حل آن ۶۷- تاکنون. احمد شقیری مخالف هرگونه سازش ساف با اسرائیل است.

آثار: از جمله: از قدس تا واشنگتن ۴۶، مسائل عرب ۶۱، دفاع از فلسطین و الجزایر (مجموعه دفاعیه های احمد شقیری از فلسطین و الجزایر) (گردآورنده: خیری حماد) ۶۲ (انتشار ترجمه فارسی کتاب: ۷۲)، طرح دولت متحد عرب ۶۷-۶۸. آثاری پس از کناره گیری از فعالیت های سیاسی عبارتند از:

شهر الخلیل که توسط صیهونیستها انجام شد و در خلال آن حدود ۳۰ فلسطینی در جریان نماز صبح کشته و مجرح شدند (مسئول اصلی حادثه: با روح گلداشتاین) ۲۵ فوریه ۱۹۹۴، رئیس سورای مشورتی مو. جرم شناسی دا. تل آویو، مدرس سابق حقوق در دا. عبری بیت المقدس، تل آویو، ع. سورای وکلای اسرائیل ۶۱-۶۸، ع. سورای اج. بین المللی حقوق نظامی و حقوق جنگ.

آثار: تعدادی مقاله‌های حقوقی منتشره در نشریه‌های اسرائیلی و خارجی.

شنوده سوم، بابا: ل. اجتماعی، ل. الهیات، روحانی مسیحی مصری، ت. ۱۹۲۳ در قاهره، تج. دا. قاهره، و دن. مذهبی قبطی ارتدکس. اس. سابق دروس مذهبی والهیات مدرسه مذهبی قبطی ارتدکس قاهره، پاپ اسکندریه و اسقف بزرگ «چشم سنت مارک» در کل آفریقا و خاور نزدیک (کلیسای قبطی ارتدوکس) ۷۱-۸۱ و ۸۵-۸۶، خلع سمت مذهبی بوسیله انور السادات رئیس جمهوری وقت مصر و تبعید به صومعه بیابانی «وادی تنرون» سپتامبر ۸۱، پایان تبعید رانویه ۸۵.

الشوفی، حمود: ل. اجتماعی، سیاستمدار و دیپلمات سوری، ت. ۱۹۲۵، تج. دا. دمشق.

دبیر کل حزب بعث در سوریه ۶۴-۶۲، سفیر در اندونزی ۶۵-۷۰، سفیر در هندوستان ۷۰-۷۲، مدیر کل اداره آمریکا در وزارت امور خارجه ۷۲-۷۸، نم. دائم سوریه در سازمان ملل ۷۸-۷۹.

آثار: تاریخ منطقه سویدا ۶۱.

شومرون، سرلشکر دان: ل. جغرافیا، فارغ التحصیل عالی نظامی، افسر بلندپایه اسرائیلی، ت. ۱۹۳۷ در «أشدوات يعقوب»، تج. دانشکده افسری و دانشکده فرماندهی و ستاد اسرائیل، دا. تل آویو.

شروع خدمت در واحد نیروهای چتر باز ارتش اسرائیل ۵۵، فرمانده یگان شناسایی تیپ چتر باز در صحراي سینا در خلال جنگهای ۱۹۵۶ و ۱۹۶۷ اعراب و اسرائیل، فرمانده

شمعون، کامیل: ل. حقوق، حقوقدان و سیاستمدار لبنانی، ت. ۱۹۰۰، تج. کا. برادران مذهبی، و دانشکده حقوق دا. سن روزف بیروت.

وکیل دعاوی ۲۴، ع. مجلس ملی لبنان ۳۴، وزیردارایی ۳۸، وزیر کشور ۴۳-۴۴، وزیر مختار لبنان در لندن ۴۴، رئیس هیات اعزامی به کنفرانس بین المللی هواپیمایی کشوری در شیکاگو ۴۴، رئیس هیات اعزامی به کنفرانس یونسکو و کمیسیون مقدماتی سازمان ملل متعدد در لندن و نیویورک ۴۶، نم. لبنان در کمیسیون موقت سازمان ملل رئیس جمهوری لبنان ۵۲-۵۸، رهبر حزب ملی لیبرال ۵۸-: وزیر کشور، وزیر پست و ارتباطات دور، وزیر آب و برق ماه مه ۷۵- دسامبر ۷۶؛ وزیر امور خارجه ژوئن- دسامبر ۷۶، وزیر دفاع سپتامبر- دسامبر ۷۶، ع. کمیته گفتگوی ملی سپتامبر ۷۵، انتخاب مجدد در مجلس ملی لبنان در سالهای ۶۰ و ۶۸ و ۷۲ (آخرین انتخابات پارلمانی قبل از شروع جنگهای داخلی لبنان در سال ۱۹۷۵)، وزیردارایی و مسکن در «حکومت اتحاد ملی» (دوران ریاست جمهوری امین جمیل: ۸۲-۸۸) ۸۷-۸۴، فوت (به مرگ طبیعی) ۸۷.

آثار: به زبان فرانسه: بحران در خاور میانه ۶۳، بحران در لبنان ۷۷ (به زبان عربی ۷۷)، خاطرات و مجموعه آثار از ۱۷ ژوییه ۱۹۷۷ تا ۲۴ دسامبر ۱۹۷۸ (۷۹)، به سوی شصت سال فترت ۸۰.

شمگار، میر: حقوقدان اسرائیلی، ت. ۱۹۲۵ در «دانزیگ» آلمان، تج. دا. عبری بیت المقدس، دا. لندن.

مهاجرت به فلسطین ۳۹، تبعید از فلسطین به آفریقای شرقی بخاطر فعالیت‌های زیرزمینی علیه انگلیسی‌ها و فلسطینی‌ها توسط رهبران انگلیسی فلسطین (در زمان قیومت) ۴۴-۴۸، سرهنگ ارتش اسرائیل ۶۸-۶۸، وکیل دعاوی ارتش ۶۱، ترک خدمت در ارتش سپتامبر ۶۸، دادستان کل ۶۸-۷۵، قاضی دادگاه عالی اسرائیل ژوییه ۷۵-، رئیس دادگاه عالی اسرائیل ۸۳-، دریافت درجه دکترا افتخاری از «مو. علمی وايزمن» ۸۷، ع. سورای اج. بین المللی حقوق جنگ استراسبورگ، رئیس گروه تحقیق حادثه خونین حرم ابراهیم در

گردان چتریازان «باتال» در دره رود اردن و جبهه کانال سوئز در خلال جنگهای فرسایشی در سالهای ۱۹۶۸-۱۹۷۰، انتقال به واحد نیروهای زرهی ۷۱-، افسر ارشد ستاد در ستاد کل ارتش ۷۱-، فرمانده تیپ زرهی در جنگ اکتبر ۱۹۷۳ (مشهور به جنگ رمضان، یا جنگ یوم کیپور) در جبهه صحرای سینا (وی در این مسئولیت از کانال سوئز عبور کرد و به بندر مصری «الادبیه» نزدیک کانال سوئز رسید)، ارتقاء به درجه سرتیپی ۷۴، و سپس فرمانده واحد نیروهای چتریاز و پیاده نظام ارتش ۷۴-۷۶، فرمانده نظامی «عملیات جوانان» در حمله به فرودگاه «انتبه» در اوگاندا ۷۶، فرمانده لشکر زرهی در صحرای سینا ۷۶-۷۸، ارتقاء به درجه سرتیپی فوریه ۷۸، و سپس فرمانده منطقه نظامی جنوب کشور ۷۸-، شروع تدریس درس جغرافیا در دانشگاه تل آویو ۸۲-، نامزد احراز سمت رئیس ستاد ارتش ۸۳، فرمانده نیروی زمینی سپتامبر ۸۳-۸۵، معاون ستاد ارتش و رئیس اداره ستاد کل ارتش ۸۵-۸۶، افسر ستاد ۸۶-۸۷، رئیس ستاد ارتش ۱۵ آوریل ۸۷-۳۱ مارس ۹۱.

شهاب، امیر خالد: سیاستمدار و دیبلمات لبنانی، ت. ۱۸۹۰، تج. کا. اسقفی دمشق .
ع. کم. طرح و تدوین قانون اساسی لبنان ۲۶، وزیر دارایی ۲۷، نم. انتخابی مجلس ۲۸-۵۵، ۶۰-، رئیس کاتون ۳۵، نخست وزیر ۳۸، وزیر کشور ۴۳، وزیر امور اردن ۴۷، نخست وزیر و وزیر کشور اکتبر ۵۲-۵۳ آوریل ۵۳، رئیس دارالفتوی .

شهاب، امیر موریس: باستان‌شناس و مورخ لبنانی، ت. ۱۹۰۴، تج. دا. «سن زوف» (فانسوی) بیروت، دانشکده لوور و دانشکده «مطالعات عالی تاریخ» در پاریس.
محافظ موزه ملی لبنان ۲۸، رئیس اداره باستان‌شناسی ۳۷، مدیر موزه ۴۴، اس. تاریخ معماری در دانشکده هنرهای زیبای لبنان ۴۲، اس. تاریخ لبنان در دانشکده نرمال لبنان ۴۲، اس. سیاسی و تاریخ عمومی در دانشکده علوم سیاسی ۴۵، اس. باستان‌شناسی شرق در موسسه ادبیات شرقی ۴۶، مدیر حفاریهای باستان‌شناسی در منطقه «تیر» و «آنجر» ۵۰، اس. تاریخ و باستان‌شناسی دردا. لبنان، موزه دار اداره کل باستان

شناسی لبنان ۵۳-۵۹، مدیر کل باستان‌شناسی ۵۹-.

شهاب، ژنرال امیر فؤاد عبدالله: فارغ التحصیل نظامی، نظامی و سیاستمدار لبنانی (سومین رئیس جمهوری انتخابی لبنان)، ت. ۱۹۰۳ در «غزیر» (در منطقه کسروان) (فرزند امیر عبدالله شهاب زمیندار بزرگ منطقه کسروان و از اعقاب «امیر بشیر» (سوم) شهاب، آخرین امیر و حکمران سلسله شهاب لبنان در سالهای ۱۸۴۰-۱۸۴۱)، تج. مدارس مارونی و فرانسه در جونیه (لبنان)، دانشکده افسری دمشق، دانشکده نظامی «ست سیر»، و دا. عالی جنگ پاریس.

خدمت نظامی با درجه افسری در ارتش فرانسه (در زمان قیمومت فرانسه بر سوریه و لبنان) ۲۲-۲۳، ارتقاء به درجه سروانی ۳۰، فرمانده پادگان «رشایه» ۳۱-۳۷، همکاری در سازماندهی و آموزش «نیروهای ویژه منطقه لوان» بمنظور خدمت و حمایت نظامی از متفقین در ج. ج. ۲ در مناطق شمال آفریقا، ایتالیا و فرانسه ۳۹-، ارتقاء به درجه سرهنگ دومی ۴۴، فرمانده واحد سواره نظام سپک ارتش لبنان ۴۴، ارتقاء به درجه ژنرالی و فرمانده کل ارتش لبنان ۴۵-۵۸، سازماندهی و نوسازی ارتش لبنان و افزایش کمی آن به میزان پنج برابر نسبت به قبل از تصدی مسئولیت فرماندهی ارتش ۴۵-۵۸، نخست وزیر، وزیر کشور و دفاع در دولت موقت سپتامبر ۵۲-۵۲ (در زمان کامیل شمعون)، وزیر دفاع (در حکومت کامیل شمعون) ۵۶، سومین رئیس جمهوری انتخابی لبنان سپتامبر ۵۸-۶۴، فوت ۲۶ آوریل ۷۳، دریافت نشان لژیون دونور از فرانسه، نشان ملی درخت سدر از لبنان، و تعدادی نشانهای دیگر.

شهادة، ابراهيم: ل. حقوق، دك. حقوق قضائي، حقوقدان و مدير مصرى، ت. ۱۹ اوت ۱۹۲۷، تج. دا. قاهره، و دا. هاروارد أمريكا.

ع. شورای حکومت مصر ۵۷-۶۰، مدرس حقوق بين الملل دردا. عین الشمس ۶۴-۶۶، دانشیار ۷۰-۷۲، مشاور حقوقی صندوق کویت برای توسعه اقتصادی عرب ۶۶-۷۰، مشاور کل ۷۰-۷۲، ضمناً مشاور و رایزن حکومتهای عرب و سازمانهای بین المللی ۶۵-۶۵، مدير کل صندوق ویژه اوپک برای توسعه بین المللی در وین اتریش ۷۶-۸۳، در حال حاضر مدير

۷۳، ادامه فعالیتهای هنری و ساخت فیلم‌های متعدد داستانی بلند و مستند و نوشن فیلمنامه در سالهای زندگی و فعالیت در ایران و خارج از کشور و از جمله: فیلم مستندی درباره زندگی آتسوان چخوف (نویسنده و نمایشنامه نویس روس) بنام: «یک زندگی: چخوف» ۸۱ (به عنوان نخستین اقدام یک فیلمساز در این مورد در سطح جهانی)، عزیمت به آلمان و فعالیت هنری در آنجا ۷۴—. ازدواج با یک زن آلمانی و سپس جدایی از وی، ساخت آخرین فیلم خود بنام «گلهای سرخ برای آفریقا» ۹۱ (در چهار جشنواره به نمایش درآمد و دریافت جایزه بهترین فیلمنامه و کارگردانی در سال ۱۹۹۲)، عزیمت به شهر تورنتو در کانادا و انجام مطالعاتی درباره سینما ۹۵—. سپس عزیمت به آمریکا (کالیفرنیا و لوس آنجلس) و انجام فعالیتهای سینمایی در آنجا، استبلابه بیماری شدید کبدی و بستری شدن در بیمارستان (در آمریکا) ۹۶^(۴)، پس از بهبودی نسبی عزیمت به شیکاگو سپتمبر ۹۷—. اتحادیه نویسندهای برلین ۸۴—۸۰، شروع نگارش آخرین فیلمنامه خود بنام «قابل عکس» در آمریکا که ناتمام ماند ۹۷—. مجددأ عود بیماری کبدی وی و بالآخره فوت در شیکاگوی آمریکا اول ژوئیه ۹۸ (۱۰ تیرماه ۱۳۷۷).

گزیده آثار سینمایی: سفید و سیاه ۷۲ (برنده جایزه ویژه جشنواره لس آنجلس: ۷۳، وجایزه ویژه جشنواره سانفرانسیسکو: ۷۳)، یک اتفاق ساده ۷۳ (به عنوان پیشتر از شیوه‌ای نو در سینمای ایران و مکتب رئالیستی در سینما. برنده چند جایزه سینمایی و از جمله: چهار هزار مارک جایزه نقدی از جشنواره بین المللی فیلم برلین: ۷۳، وجایزه منتقدان بین المللی فیلم جشنواره جهانی فیلم تهران: ۷۳)، طبیعت بی جان ۷۵ (برنده چند جایزه و از جمله: جایزه خرس نقره‌ای به عنوان بهترین کارگردانی از جشنواره بین المللی فیلم برلین: ۷۴)، در غربت ۷۵ (برنده جایزه منتقدان بین المللی جشنواره برلین به عنوان بهترین فیلم به مفهوم مطلق)، خاطرات یک عاشق برلین (برنده جایزه جشنواره لندن)، نظم: همه چیز رویه راه است ۷۷ (برنده جایزه هوغونقره‌ای از جشنواره شیکاگو: ۸۰)، یک زندگی: چخوف ۸۱، مدینه فاضله: اتوپیا ۸۲ (برنده جایزه آکادمی هنرهای تجسمی به عنوان بهترین فیلم سال: ۸۳)،

عامل بانک بین المللی دلتا، ع. هیات اجرایی صندوق بین المللی توسعه کشاورزی (رم) ۷۷—. ع. هیات مدیره باشگاه انرژی آکسفورد، ع. هیات امناء مو. تجارت بین المللی و خارجی واشنگتن، ع. هیات مدیره «مرکز بین المللی توسعه کود شیمیایی» آلامی آمریکا، ع. هیات امناء «مرکز پژوهشی نظام جدید اقتصاد بین الملل» آکسفورد، ع. میزگرد شمال—جنوب. آثار: قدرت دادگاه بین المللی در جهت حکم داوری خود ۶۵، حقوق بین الملل هوا و فضا ۶۵، سرمایه گذاری مشترک بین المللی ۶۸، چگونگی سرمایه گذاری خارجی در مصر ۷۲، مرزهای امن و شناخته شده ۷۲، تحریم نفتی اعراب (به زبانهای انگلیسی، عربی و اسپانیایی) ۷۵، تضمین‌های بین المللی برای سرمایه گذاریهای خصوصی خارجی ۷۲، چهره دیگر اوبک ۸۲، چند اثر دیگر و نیز بیش از بیجاه مقاله علمی در زمینه ابعاد مختلف حقوق و امور مالی بین الملل.

شهید، لیلا: سیاستمدار فلسطینی.

نم. ساف (سازمان آزادی بخش فلسطین) در ایرلند، نم. ساف در هلند و دانمارک ۹۲—۹۱، مدیر اداره اطلاعات ساف در لاهه (هلند) ۹۳—۹۱، نم. عمومی ساف در فرانسه ۲۴ اوست ۹۳—.

شهید ثالث. سهراب: فارغ التحصیل علوم سینمایی، فیلم‌ساز و کارگردان ایرانی، ت. ۲۸ زوئن ۱۹۴۴ در تهران: تج. متوسطه در ایران، اتریش (زبان آلمانی)، و کنسرواتوار مستقل سینمای فرانسه (در پاریس).

عزیمت به اروپا برای تحصیلات عالی و از جمله آموزش زبان آلمانی در وین (اتریش) به مدت یک سال ۶۲—۶۳، سپس زندگی و تحصیل سینما در پاریس ۶۹—، بازگشت به ایران و استخدام در وزارت فرهنگ و هنر به عنوان کارگردان فیلم ۶۹، ساخت تعداد ۲۲ فیلم مستند در خلال سه سال فعالیت در سازمان مذکور ۶۹—۶۲، ساخت نخستین فیلم کوتاه خود بنام «ایا»، و سپس فیلم «سیاه و سفید» (برای کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان) و دریافت «کاپ طلا» برای آن ۷۲، ساخت اولین فیلم بلند خود بنام «یک اتفاق ساده» و دریافت جایزه «بُزبالدار» از جشنواره جهانی فیلم تهران برای بهترین کارگردانی

گلهای سرخ برای آفریقا ۹۱ (آخرین اثر شهید ثالث، و برنده جایزه بهترین فیلم سال از تلویزیون آلمان: ۹۱، و بهترین فیلم‌نامه و کارگردانی: ۹۲). آخرین فیلم‌نامه ناتمام وی: قاب عکس ۹۷.

شهیدی، دکتر سید جعفر: درجه اجتهاد، ل. علوم معقول و منقول، ل. ادبیات، دک. ادبیات؛ استاد پژوهشگر ایرانی، ت. آوریل ۱۹۱۸ در بروجرد، تح. در بروجرد، حوزه علمیه نجف اشرف (شاگرد آیت الله اصفهانی و خوانساری)، دانشکده علوم معقول و منقول (الهیات و معارف اسلامی)، دانشکده ادبیات دا. تهران.

دیبر وزارت فرهنگ ۵۸-۵۱، انتقال به دانشکده ادبیات دا. تهران ۵۸-، همکاری با علامه علی اکبر دهخدا در تالیف و تدوین لفت نامه دهخدا ۴۸-۵۶، اخذ درجه لیسانس ادبیات از دانشکده ادبیات دا. تهران ۵۶، اخذ درجه دکترای ادبیات از دا. تهران ۶۱، رئیس «موسسه لفت نامه دهخدا» ۶۷- تا کنون، استاد ادبیات در دا. تهران، استاد ممتاز دا. تهران، دریافت نشان درجه یک «دانش» ۹۴، رئیس مرکز بین المللی آموزش زبان فارسی ۸۹-، اس. افتخاری دا. پکن ۹۴، برنده جایزه کتاب سال ۸۱، برنده جایزه ترجمه کتاب سال ۸۹.

آثار: دارای دهها اثر تالیف، ترجمه و چند تصحیح از جمله: جنبایات تاریخ (۳ ج)، چراز روشن و راههای تاریک، بخشی درباره شهر بانو، تالیف و تدوین حرف «ص» از لفت نامه دهخدار در ۴۰۵ ص، مهدویت و اسلام، در راه خانه خدا، در دیار آشیان، پس از پنجاه سال، شرح لغات و مشکلات دیوان انوری، انتشار ۹ شماره مجله فروغ علم، فاطمه (س) دختر محمد (ص)، تصحیح تعلیقات بر آتشکده آذر، دره نادره و غیره. ترجمه ها: نهج البلاغه، انقلاب بزرگ، الفتنه الکبری (تالیف دکتر طه حسین)، نخستین انقلابی اسلام (قدرتی قلعه چی)، شیراز کربلا (دکتر عایشه بنت الشاطی)، ترجمه دو نامه از سید جمال، و آثار دیگر. ضمناً تعداد زیادی مقاله های ادبی و تاریخی و مذهبی منتشر شده در نشریات گوناگون.

الشیخلی، عبدالکریم عبدالستار: ف. ل.، دک. پژشکی، ت. ۱۴ زوئن ۱۹۳۷ در بغداد، تح. موسسه تکنولوژی

دربافت درجه دکترای افتخاری از چند دانشگاه، دریافت جایزه «صلح آلمان»، ۹۷، تسلط و آشنایی به چند زبان اروپایی و نیز زبان لاتین، آشنایی با زبانهای شرقی: فارسی، عربی، ترکی، اردو، پشتو، سندی و کمی بنگالی.

آثار: تعدادی تالیف و ترجمه (از عربی و انگلیسی به آلمانی) از جمله: جاوده نامه محمد اقبال (به آلمانی)، ۵۷، همان کتاب به زبان ترکی، ۵۸، ویرایش ترجمه قرآن «م. هینینگر»، ۶۰، ترجمه کتاب: پیام مشرق «محمد اقبال»، ۶۳، بال جبرئیل: مروری بر افکار مذهبی محمد اقبال، ۶۳، ویرایش ترجمه گزیده اشعار شرقی (تدوین ف. روکت)، ۶۳، ترجمه اشعار جلال الدین رومی، ۶۴، مروری بر مقدمه ابن خلدون، ۵۱؛ ترجمه بخش وسیعی از شعر قدیم و معاصر عرب از جمله: فصایدی از «ابن فارض»، اشعاری از فدوی طوقان، محمود درویش، و محمد الفیطوري و ابعاد عرفانی اسلام (ترجمه فارسی)، ۹۸، تبیین آیات خداوند (ترجمه فارسی)، ۹۸، در آمدی بر اسلام (ترجمه فارسی)، ۹۸ وغیره. ضمناً تعداد زیادی مقاله‌های منتشره در نشریات تخصصی و عمومی و دایرة المعارف‌ها.

1- Schimmel , Annemarie

دومی ۶ اوت ۴۹، سپس یک هفته پس از انجام دومین کودتای نظامی سوریه توسط سرهنگ حناوی (۱۴ اوت ۱۹۴۹) بازگشت به ارتش و فرمانده تیپ یکم اوت ۴۹، انجام کودتای بعدی نظامی و در دست گرفتن قدرت ۱۹ دسامبر ۴۹، فرمانروای غیررسمی سوریه ۴۹-۵۲، ابراز مخالفت با «حزب خلق» (طرفدار اتحاد با عراق) و رهبران آن و لذا انجام دومین کودتای مستقیم خود علیه حکومت سرهنگ محمد حناوی ۲۹ نوامبر ۵۱، دستور انحلال تدریجی احزاب سیاسی (از جمله جمعیت اخوان المسلمين، و حزب قومی سوریه) ۵۲-، و سپس تاسیس تنها سازمان سیاسی کشور بنام «جنیش آزادی بخش عرب» ۲۵ اوت ۵۲، فرمانده کل نیروهای مسلح سوریه و نیز معاون نخست وزیر (فوزی سلو) اوت ۵۲-، کنترل رسمی قدرت و رئیس جمهوری و نخست وزیر سوریه پیرو انجام همه پرسی و تصویب قانون اساسی جدید کشور ۱۰ ژوییه ۵۲- ۲۵ فوریه ۵۲ (پیرو انجام یک کودتا علیه حکومت وی مجبور به استعفا شد)؛ سپس عزیمت به لبنان، عربستان سعودی و فرانسه ۵۴-۶۰؛ متهم به سازماندهی مجدد یک کودتای دیگر با همکاری عراق و کشورهای غربی علیه حکومت سوریه اوت ۵۷، مهاجرت به بربل ۶۰، قتل به دست یک نفر «دروزی» به انتقام کشتار استگانش به دستور شیشکلی ۲۷ سپتامبر ۶۴.

شیمل، خانم آن هاری^۱ : دک. ادبیات اسلامی، دک. الهیات (علوم مذهبی)؛ استاد، پژوهشگر، اسلام‌شناس و خاور شناس آلمانی؛ ت. ۷ آوریل ۱۹۲۲، تج. دا. برلین.

دربافت درجه دکترای ادبیات اسلامی در سن ۱۹ سالگی، استادیار دا. ماربورگ ۴۶-۵۴، اس. تاریخ ادیان در دانشکده اصول دین اسلامی دا. آنکارا ۴۶-۵۴، اس. تاریخ ادیان در دانشکده اصول دین اسلامی دا. آنکارا ۵۴-۵۹، اس. زبانهای اسلامی در دا. بن ۶۱-۶۷، تدریس در دا. هاروارد آمریکا ۶۷-۹۲، بازگشت به آلمان و انجام سخنرانی و تالیف و ترجمه و پژوهش ۹۲-تاکنون (۹۹)، سردبیر مجله عربی زبان «فکر و فن» منتشره در آلمان به مدت ۱۰ سال، مسافرت های متعدد به کشورهای اسلامی و نیز شرکت در کنگره ها و سمینارهای گوناگون اسلام‌شناسی و مسائل اسلامی در کشورهای جهان، دریافت جوایز علمی و داشتگاهی متعدد

ص

ملکا) ۶۶، آموزش بزرگسالان در سودان ۶۹، نظام جدید آموزشی در سودان ۷۰، مطالعاتی راجع به مسائل توسعه و آموزش بزرگسالان ۷۵، آموزش بزرگسالان به مثابه علم (تالیف مشترک) ۷۵، به اضافه تعدادی مطالعات و پژوهشی علمی.

صالح، دکتر جهانشاه: دک. پزشکی، پزشک جراح (زنان و زایمان) و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۰۵، تج. دا. سیراکیوز نیویورک (آمریکا).
«انترن» در بیمارستان «سن ژوف» سیراکیوز (نیویورک) ۳۳، انترن در بیمارستان مموریال نیوجرسی ۴، رزیدنت جراحی ۳۵، اس. فیریولوژی دانشکده پزشکی دا. تهران ۴۱، اس. بیماریهای زنان ۴۰- رئیس دانشکده پزشکی دا. تهران ۴۷ و نیز تا فوریه ۶۸، مدیر و رئیس بخش بیماریهای زنان و زایمان بیمارستان وزیری در تهران ۳۶- ۳۷، مدیر و رئیس بخش جراحی بیمارستان زنان در تهران ۳۷، وزیر بهداری ۵۰، ۵۲، ۵۴ و ۵۵- ۶۱، وزیر فرهنگ مارس ۶۳- ۶۱ (در کابینه شریف امامی)، رئیس دا. تهران ماه مه ۶۳- سناטור انتصابی دسامبر ۶۹- ع. هیات مدیره و رئیس بخش بهداری شیر و

صابر، محی الدین: دک. سیاستمدار و استاد سودانی، ت. ۱۹۱۹ در «دادلگو» سودان، تج. دا. قاهره، دا. بوردو فرانسه، دا. سوربن پاریس.

مدیر در وزارت امور اجتماعی ۵۴، مدرس انسان شناسی در دا. قاهره خارطوم ۵۶- ۵۹، سردبیر نشریه های روزانه «الاستقلال» و «صوت السودان» ۵۵، مدیر روزنامه «الزمان» ۵۷- ۵۹، کارشناس سازمان یونسکو و رئیس اداره علوم اجتماعی آن، کارشناس مرکز آموزش کشورهای عربی در امور توسعه جوامع ۶۸- ۶۹، ع: مجلس موسسان Sudan ۶۸- ۶۹، وزیر آموزش و پرورش ۶۹- ۷۲؛ مدیر کل سازمان سواد آموزی و آموزش بزرگسالان ۷۲- ۷۵؛ مدیر کل سازمان آموزشی، فرهنگی و علمی اتحادیه عرب ۷۵-، ع. دائمی اج. نویسنده گان آفریقایی- آسیایی دریافت نشان «فرزند صادق Sudan» ۷۱، نشان جمهوری از مصر ۷۰، نشان ملی از چاد ۷۲.
آثار: تحول فرهنگی و توسعه جامعه ۶۲، پژوهشیابی در برنامه های توسعه اجتماعی ۶۳، حکومت محلی و توسعه اجتماعی در کشورهای در حال توسعه ۶۳، صحرانشین و صحرانشینی: مفاهیم و برداشتها (تالیف مشترک با دکتر لوئیس

- ٧٤، مسئول «اداره اجرایی امور وطن» [فلسطین]. صایغ، انسیس: دک. تاریخ، نویسنده فلسطینی، ت. ۱۹۳۱ در طبریه فلسطین، تج. در بیروت، ودا. کمبریج انگلستان.
- مدیر مرکز پژوهشی فلسطین ۶۴-۷۶، مجروح شدن بوسیله بمب پستی ۷۲، مدیر برنامه فلسطین در مرکز مطالعات عالی عرب قاهره، سردبیر و رئیس «دایره المعارف فلسطین» ۸۲.
- آثار: لبنان فرقه‌ای، مفهوم عرب در مصر، خاندان هاشمی و مسئله فلسطین، فلسطین و ملی گرایی عرب، و چند کتاب دیگر، این. راهنمای رساله‌های متعدد دانشگاهی در داها. قاهره عین الشمس (قاهره)، ودا. آمریکایی بیروت.
- صایغ، کاردينال ماکسیموس چهارم: روحانی مسیحی سوری، ت. ۱۸۷۸، تج. حوزه علمی مذهبی «سنت آن» در بیت المقدس.
- ارتقابه مرتبه کشیشی ۱۹۰۵، اسقف شهر صور ۱۹-۳۳، اسقف بیروت (پایتخت لبنان) ۳۲-۴۷، اسقف بزرگ «ملکی» (پیرو کلیسا ارتکس رم شرقی) اسکندریه و بیت المقدس ۴۷. ارتقا به مرتبه کاردينالی ۵، ع. گروه مقدس کلیسا شرقی، ع. شورای جهانی کمیسیون روحانیون مسیحی شرقی.
- صایغ، یوسف: ف. ل. دک. اقتصاد، اقتصاددان فلسطینی، ت. ۱۹۱۶ در سوریه، تج. دا. آمریکایی بیروت، ودا. جائز هاپکینز (آمریکا).
- استادیار علوم اقتصادی در دا. آمریکایی بیروت ۵۳-۵۴ و ۵۶-۵۷، دانشیار علوم اقتصادی ۵۸-۵۷ و ۶۲-۶۳ و مدیر موسسه پژوهش‌های اقتصادی ۵۷-۶۴، اس. علوم اقتصادی ۶۳-۷۴، مشاور اقتصادی هیات برنامه ریزی کویت ۶۴-۶۵، ع. ۷۳-۷۷، مشاور رئیس اقتصادی سازمان کشورهای عرب صادر کننده نفت (اویک) ۷۳-۷۷، رئیس هیات برنامه ریزی صندوق ملی (ساف) ۷۱-۷۴، مشاور صندوق عرب برای توسعه اقتصادی و اجتماعی در کویت ۷۶-۷۶، دوبار دریافت جایزه بزرگ اج. «دستان کتاب» لبنان.
- خورشید سرخ ایران (بعداً هلال احمر) ۳۸-۳۸، ع. کالج بین المللی جراحان، رئیس اج. پزشکان بیماریهای زنان و زایمان ایران، ع. اج. پزشکی ایران و آمریکا، ع. اج. پزشکی آمریکا، ع. شورای مرکزی امور بهداشتی ایران، ع. شورای مرکزی فرهنگ (آموزش و پرورش) ایران، مشاور سازمان بهداشت جهانی در امور آموزش پزشکی و رشته‌های وابسته ۵۲، دریافت درجه دک. افتخاری از دا. سیراکیوز (آمریکا)
- آثار: چند کتاب درباره مسائل پزشکی و بیماریهای زنان و زایمان.
- صالح، سرهنگ علی عبدالله: نظامی و سیاستمدار یمنی (رئیس جمهوری یمن)، ت. ۱۹۴۲.
- پیوستن به نیروهای امام احمد (حاکم یمن)، خدمت در نیروهای نظامی یمن ۵۸، ارتقا به درجه افسری ۶۴، شرکت در جریان کودتای ۱۹۷۴ که طی آن سرهنگ دوم «الحمدی» به قدرت رسید، رئیس امنیتی استان «تعز» ۷۷-۷۸، ع. شورای وقت ریاست جمهوری، و معاون فرمانده کل نیروهای مسلح جمهوری یمن ژوئن-ژوئیه ۷۸، رئیس جمهوری «جمهوری عربی یمن» (یمن شمالی) و فرمانده کل نیروهای مسلح کشور ژوئیه ۷۸، انتخاب مجدد برای سومین دوره پنجم‌ساله ریاست جمهوری ۱۸ ژوئیه ۸۸، انتخاب به عنوان ریاست جمهوری «جمهوری متحده یمن» (متشكل از یمن شمالی و یمن جنوبی) ۲۴ ماه مه ۱۹۹۰- تاکنون ۹۹، انتخاب از سوی دو حزب: «کنگره عمومی خلق» و «حزب اصلاح اسلامی» به عنوان نامزد شرکت در نخستین انتخابات مستقیم ریاست جمهوری (در تاریخ ۲۸ سپتامبر ۱۹۹۹) ۱۰ ژوئیه ۹۹.
- صالح، عبدالجواد: مبارز و سیاستمدار فلسطینی، ت. ۱۹۳۲ در «رمله»، تج. دا. آمریکایی بیروت.
- آموزگار در لیبی، بازگشت به کرانه غربی رود اردن و تاسیس یک شرکت مقاطعه کاری خصوصی، شهردار انتخابات شهر «بئره» ۶۷، انتخاب مجدد با اکثریت قاطع در انتخابات شهرداریهای سرزمینهای اشغالی، تبعید به اردن بوسیله اسرائیلی‌ها ۷۳، ع. سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف)، ع. جبهه ملی فلسطین (PNF)، معاون «اداره وطن اشغال شده»

۱) اجراهای ویلن، سه تار و تار که اکثر آنها به صورت صفحه در دسترس است.
۲) تصنیف‌ها، آهنگ‌های گردآوری شده محلی و متون نظری موسیقی.

صبا، الیاس: ل. ادبیات، اقتصاد دان و سیاستمدار لبنانی، ت. ۱۹۳۲ در لبنان، تج. دا. آمریکایی بیروت، ودا. آکسفورد انگلستان.
مشاور اقتصادی وزارت دارایی و نفت کویت، و نیز صندوق توسعه اقتصادی کویت ۱۶۲-۶۱، مدیر گروه اقتصاد دا. آمریکایی بیروت ۶۷-۶۳، دانشیار اقتصاد در دا. آمریکایی بیروت ۶۹، معاون نخست وزیر لبنان، وزیر دارایی و دفاع ۷۰-۷۲، مشاور امور مالی و اقتصادی رئیس جمهوری لبنان ۷۲-۷۳، رئیس هیات مدیره و مدیر عامل شرکت «مرکز شهر سنت چارلز» (S.A.R.L) ۷۴-، معاون «بانک ملی اعتبارات»، رئیس «بانک متحده» در بیروت ۸۲، رئیس کل اجرایی و اداری شرکتهای وابسته S.A.R.L " سال ۸۱-، ع. کت. گفتگوی ملی ۷۵.

آثار: رشد و توسعه نظام‌های ارز خارجی لبنان و سوریه پس از جنگ ۶۲.

صبا، حنا: دک. حقوق، حقوقدان و دیپلمات مصری، ت. ۲۲ زوییه ۱۹۰۹، تج. در قاهره، دن. حقوق پاریس، و دن. آزاد علوم سیاسی پاریس.

خدمت در وزارت امور خارجه به عنوان وکیل اداره حقوقی ۴۲، مشاور وزارت امور خارجه ۴۶، مدیر اداره قراردادهای دبیر خانه سازمان ملل متحد ۴۶-۵۰، مشاور حقوقی سازمان یونسکو ۵۰-۵۶، مدیر اداره حقوقی و سفیر تام‌الاختیار ۵۲، دستیار مدیر عامل سازمان یونسکو ۶۷-۷۱، رئیس وقت هیات استیناف یونسکو ۷۳، معاون اج. حقوقدانان فرانسوی و عرب، معاون شورای حکمیت فرانسه- عرب اتاق تجارت پاریس، فعلاً بازنیسته ۹۵، ع. هیات اعزامی مصر به سان فرانسیسکو ۴۵، ع. هیات اعزامی به شورای امنیت ۴۵، و نیز به تعداد زیادی از سازمانها و اجلاس‌های مختلف، دریافت نشان «لیاقت» و «نیل» از مصر، و غیره، گذراندن دوره در آکادمی حقوق بین‌الملل لاهه ۶۴ و ۵۲. آثار: اسلام و ملیت ۳۲، تحول در تکنیک قراردادها، و

آثار: نان بالفتخار: محتوای اجتماعی - اقتصادی ملی گرایی عرب (به زبان عربی) ۶۱، شرکتهای تجاری لبنان ۶۲، اقتصاد و اقتصاد دانان در جهان عرب ۶۴، نگاه مجدد به اقتصاد لبنان (تالیف مشترک) (به عربی) ۶۶، اقتصاد اسرائیل (عربی) ۶۶، استراتژی اقدام برای آزادی فلسطین (عربی) ۶۸، اردن: مطالعه موردي (پروژه توسعه مدیترانه) (تالیف مشترک)، اقتصاد جهان عرب: توسعه از سال ۱۹۴۵ تاکنون ۷۷، شاخص‌های توسعه اقتصادی عرب ۷۷، اقتصاد عرب: شکل گیری گذشته و دور نمای آینده ۸۲، سیاستهای نفتی اعراب در دهه ۱۹۷۰: فرض و مسئولیت، ضمناً تالیف مشترک: اقتصاد جهان عرب.

صبا، ابوالحسن: فارغ التحصیل موسیقی، موسیقیدان و ویبولوینیست ایرانی، ت. ۱۹۰۲ در تهران، تج. و تعلم موسیقی نزد اساتید بنام موسیقی ایران (حاجی خان، آقامیرزا عبدالله، غلامحسین خان درویش، حسین خان اسماعیل زاده، حسین خان هنگ آفرین)، و مدرسه عالی موسیقی ایران.

نواختن سه تار نزد پدرش کمال السلطنه در دوران کودکی، نواختن ضرب نزد حاجی خان استاد وقت ضرب، نواختن سه تار نزد آقا میرزا عبدالله و غلامحسین خان درویش، آموختن کمانچه نزد حسین خان اسماعیل زاده، نواختن ویلن نزد حسین خان هنگ آفرین، نواختن سنتور نزد حبیب سمعانی، اشتغال در «قورخانه» (کارخانه اسلحه سازی)، انجام تحصیلات عالی موسیقی در «مدرسه عالی موسیقی» (نزد کلنل علینشقی وزیری) ۲۳-؛ تسلط بر نوازندگی سازهای: ویلن، کمانچه، سه تار، قانون، تار، سنتور، پیانو، فلوت، نی، ضرب و دف؛ آشنایی تام با نقاشی، ادبیات، نجوم، پرورش گل و صنایع طریقه، تعلیم موسیقی به شاگردانش ۳۱-۵۷، فوت به علت بیماری قلبی ۱۹ دسامبر ۵۷.

آثار: کتابی تحقیقی درباره شناسایی سازهای ایرانی و تاریخچه آنها، چند کتاب راجع به اصول نظری و روشهای گوناگون موسیقی و نواختن سازها.

آثار موسیقی: زنگ شتر، کاروان، زرد ملیجeh(گنجشگ) زرد، به زندان، در شوشتاری، در قفس، کوهستانی، رقص چوبی قاسم آباد، به یاد گذشته، در دشتی، چهار مضراب های گوناگون. بطور کلی آثار موسیقی صبار امیتوان به دو دسته تقسیم کرد:

چند کتاب حقوقی دیگر.

سیاسی وزارت امور خارجه ۶۴، ع. هیات اعزامی کویت به بسیاری از کنفرانس‌های خاورمیانه‌ای و آفریقایی از جمله کن. کشورهای عربی در «کازابلانکا» اکتبر ۶۵، سفیر در انگلستان ۷۰-۷۵، سفیر در آمریکا و نیز سفیر آکردنیه در کانادا ۷۰-۷۵، وزیر کار و امور اجتماعی ۷۵-۷۸، وزیر دفاع ۷۸-۸۷، وزیر کشور ۸-۹۱، معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه آوریل ۹۱-۹۲ اکتبر ۹۲.

الصَّبَاح، شِيْخ سَعْدُ الْعَبْدَاللَّهِ السَّالِمُ : سِيَاستَمَارَ وَلِيُعَهْدَ كَوِيتٍ، ت. ۱۹۲۴ (پسر حاكم سابق کویت و ازیک مادر آفریقایی)، تج. خصوصی در کویت.
خدمت در اداره پلیس ۴۵-۵۳، آموزش در دانشکده پلیس متروبولیتن «هندون» (Hendon) انگلستان ۵۳-۵۴، معاون اداره پلیس پایتخت (کویت) ۵۴-۵۹، معاون اداره پلیس و امنیت عمومی ۵۹-۶۱، وزیر کشور ۶۲-۶۴، وزیر دفاع ۶۴-۶۶، رئیس کت. وزارتی مسائل کار و کارگری ۷۵-۷۸، سخنگوی رسمی دولت در مجلس ملی کویت تا اوت ۷۶، انتصاب به عنوان ولیعهد و وارث سلطنت کویت و نیز نخست وزیر کویت ۷۸- تاکنون (۹۹)، انتصاب به عنوان فرماندار نظامی کویت فوریه ۹۱، مجدد انتصاب به عنوان نخست وزیر کویت (از سوی امیر کویت) ژوئیه ۹۹.

الصَّبَاح، شِيْخ سَعْدُ نَاصِرٍ : دِيْپَلْمَاتِ كَوِيتِيٍّ، ت. ۲ اکتبر ۱۹۴۴ در کویت، تج. در انگلستان.
شروع خدمت در وزارت امور خارجه، اداره حقوقی ۶۹، نم. کویت در کنفرانس حقوق قراردادها ۶۹، نم. کویت در کمیته ششم مجمع عمومی سازمان ملل متحد ۶۹-۷۴، نم. کویت در کمیته بستر دریاهای سازمان ملل متحد ۶۹-۷۳، معاون هیات اعزامی کویت به کنفرانس حقوق دریاهای ۷۴-۷۵، انتخاب به عنوان معاون کنفرانس مذکور، رئیس سازمان مشورتی حمل و نقل دریایی بین کشورها (IMCO)، رئیس اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد ۷۹-۸۰، سفیر در انگلستان، ضمناً سفیر آکردنیه در دانمارک، نروژ و سوئد ۷۵-۸۰، سفیر در آمریکا ۸۱-۹۲، همزمان سفیر غیر مقیم در کانادا و نروژ ۸۱-۹۲، وزیر اطلاعات اکتبر ۹۲- در حال حاضر (اکتبر ۹۹) وزیر نفت کویت.

الصَّبَاح، شِيْخ جَابِرُ الْأَحْمَدُ الْجَابِرُ : حَاكِمٌ كَوِيتٍ، ت. ۱۹۲۸ در کویت (پسر شیخ احمد الجابر الصَّبَاح، حاکم قبلی کویت)، تج. مدرسه المبارکه و تعلیم و تربیت خصوصی.
فرماندار بندر احمدی و مناطق نفتی آن ۴۹-۵۹، بازرس و مسئول منطقه شرکت نفت کویت (در اداره امنیت عمومی) ۵۰-۵۶، رئیس اداره دارایی و اقتصاد ۵۹، نم. ویژه حاکم کویت در شرکت نفت کویت و «آمین اویل» (Aminoil) ۵۶-۵۹، رئیس کم. کشوری و اداره امور عمومی نفت ۵۹-۶۲، خدمت در وزارت دارایی و اقتصاد ۶۲-۶۳، وزیر دارایی و صنایع ۶۲-۶۳، وزیر بازرگانی ۶۵-۶۶، نخست وزیر ۶۵-۶۷ دسامبر ۷۷، انتصاب به عنوان وارث سلطنت (ولیعهد) ۶۶، امیر کویت ژانویه ۷۸- تاکنون (۹۹)، شروع جنگ ایران و عراق و آغاز همکاریها و کمکهای وسیع کویت به عراق در خلال جنگ (همکاریهای سیاسی، اقتصادی، نفتی، و نظامی) سپتامبر ۸۰- ژوئیه ۸۸، در گیریهای سیاسی ایران و کویت در خلال جنگ ایران و عراق، حمله عراق به کویت و اشغال نظامی کل کشور و فرار امیر کویت و خانواده اش به عربستان سعودی دوم اوت ۹۰-، بازگشت به کویت پس از شکست نیروهای عراقی از متحدهن و خروج از خاک کویت مارس ۹۱.

الصَّبَاح، شِيْخ جَابِرُ الْعَلِيِّ السَّالِمُ : سِيَاستَمَارَ كَوِيتِيٍّ، ت. ۱۹۲۸، تج. خصوصی در کویت.
رئیس اداره برق، آب و گاز ۵۲-۶۳، ع. کت. عالی اجرایی سازماندهی تاسیسات و واحداها ۵۴، ع. شورای عالی دفاع، وزیر فوائد عامه ۶۲-۶۳، وزیر آب و برق ۶۴-۶۳، وزیر ارشاد و اطلاعات ۶۴-۷۱، وزیر ارشاد و اطلاعات و نیز معاون نخست وزیر ۷۵-۷۷، معاون نخست وزیر و وزیر اطلاعات فوریه ۷۷-۷۸.

الصَّبَاح، شِيْخ سَالِم الصَّبَاح السَّالِمُ : دِيْپَلْمَاتِ كَوِيتِيٍّ، ت. ۱۸ ژوئن ۱۹۳۷ در کویت (پسر شیخ صباح السالم الصَّبَاح، امیر کویت)، تج. در کویت، لندن، و دا. آکسفورد انگلستان.
شروع خدمت در وزارت امور خارجه ۶۲، رئیس اداره

الصَّبَاح، شِيخْ صَبَاحُ الْأَحْمَدِ الْجَابِرِ : سِيَاسَتْمَدَارِ كُوِيْتِيِّ، ت. ١٩٢٦ در كويت، تح. در كويت.
ع. كَت. عَالِيٌّ اِجْرَائِيٌّ ٥٤ - ٥٦، رَئِيسُ اِدَارَةِ اِمْوَارِ اِجْتِمَاعِيِّ وَنِيَزُ رَئِيسِ اِدَارَةِ چَابِ وَاِنْتَشَارَاتِ ٥٦ - ٦٢، وزَيرُ اِرْشَادِ وَاِطْلَاعَاتِ ٦٢، وزَيرُ اِمْوَارِ خَارِجَهِ ٦٣ - ٦٤، كَفِيلُ وزَيرِ دَارِيَّهِ وَنَفْتِ دَسَامِبرِ ٦٥ - ٦٧، وزَيرُ اِمْوَارِ نَفْتِ ٦٧، كَفِيلُ وزَيرِ اِطْلَاعَاتِ ٧١ - ٧٥؛ مَعَاونُ نَخْسَتِ وزَيرِ، وزَيرُ اِمْوَارِ خَارِجَهِ، وَكَفِيلُ وزَيرِ كَشُورِ ٧٨ - آُورِيلِ ٩١، مَعَاونُ اولِ نَخْسَتِ وزَيرِ وزَيرُ اِمْوَارِ خَارِجَهِ اِكتَبِرِ ٩٢ - تَاكُونِ (٩٩)، صَاحِبُ «شَرْكَتِ مَاهِيَّگِيرِيِّ خَلِيجِ [فارسِ]» (در حال حاضر «ماهِيَّگِيرِيِّ مَتَحْدِ كُوِيْت»)، وَنِيَزُ اِنجَامِ فَعَالِيَّهَاتِ گَسْتَرَدَهِ تَجَارِيِّ در كَشُورَهَاتِ خَارِجِيِّ وَكُوِيْتِ.

صَبَاح، مِيشَل : روحانِي مسيحي فلسطيني، ت. ١٩٣٣
در «نظاره»، تح. حوزه مذهبی اسقفی «بيت - جلا»، وَنِيَزُ در بیروت وَبارِيسِ . ارتقاء به مقام کشیشی ٥٥، مدیر کل سابق مدارس اسقفی بيت المقدس، کشیش «مصدر» نزدیک شهر امان، رئیس «دانشگاه برادران مذهبی» در بيت اللحم، اسقف بزرگ (مطران) کلیسای کاتولیک رومی بيت المقدس ٨٨ - .

الصَّبَاغ، حَسَينِ رَشِيد : ل. اِجْتِمَاعِيِّ، دِيْپَلَمَاتِ بُحْرِينِ، ت. ١٩٢٨، تح. دا. قَاهِرَه (مَصْرُ).
مَدْرَسَ دا. قَاهِرَه ٦٣ - ٦٨، شروع خدمت در وزارت اطْلَاعَات بُحْرِينِ ٦٨، سَرِيرَسْت اداره اخبار و امور فرهنگی وزارت اطْلَاعَات ٧٥ - ٧٠، شروع خدمت در وزارت امور خارجه ٧٥، دبیر اول سفارت بُحْرِينِ در انگلستان ٧٥ - ٧٦، کاردار در لبنان - ٧٦، مشاور سیاسی ٧٩، سفير در ایران ٧٩ - ٨٢، نم. دائم بُحْرِينِ در سازمان ملل ٨٢ - ٨٧، سفير در چین ٨٧ - ٨٩، اشتغال در وزارت امور خارجه ٨٩ - .

صَبَاغ، مُحَمَّد : نویسنده و شاعر مراکشي، ت. ١٩٢٧ در «تاتوان»، تح. متوسطه در «تاتوان»، تحصیلات عالی در مادرید (اسپانيا).

اشغال به فعالیت های نویسنندگی، روزنامه نگاری و سروdon اشعار.
آثار : تدوین چندین كتاب در زمینه شعر و ادبیات و از جمله: العبير الملتهب، شلال الاسود، اللغز الجاري، شجرة النار، اظهير القمر (ترجمه شده به زبانهای خارجی).

صَبَاغ، نَعْمَهُ الياس : ل. اِجْتِمَاعِيِّ، ف. ل. اِجْتِمَاعِيِّ، ف. ل. مدیریت بازارگانی، مدیر و بانکدار آمریکایی (البنانیِّ اصل)، ت. ١٩٥١ در لبنان، تح. كا. آستین در تگزاس،

الصَّبَاح، شِيخْ عَلَى خَلِيفَه : ف. ل. عِلُومِ، سِيَاسَتْمَدَارِ كُوِيْتِيِّ، ت. ١٩٤٥ اكتوبر ١٢٢، تح. كا. ويكتوريادر قاهره، و داهـاـ سـانـ فـرانـسيـسـكـوـ لـندـنـ.
رئـيسـ اـدارـهـ اـقـتصـادـيـ وزـارتـ دـارـايـيـ وـنـفـتـ ٦٨ - ٧٣ـ، دـسـتـيـارـ مـعـاوـنـ وزـارتـ دـارـايـيـ وـنـفـتـ ٧٣ - ٧٥ـ، مـعـاوـنـ وزـيرـ دـارـايـيـ ٧٥ - ٧٨ـ، رـئـيسـ «ـبـانـكـ بـيـنـ المـلـلـيـ خـلـيجـ [فارـسـ]ـ»ـ ٧٨ - ٧٦ـ، رـئـيسـ كـتـ دـلـارـ سـازـمانـ اوـپـكـ ٧٨ـ، وزـيرـ نـفـتـ كـويـتـ ٨٣ - ٧٨ـ، وزـيرـ دـارـايـيـ ٨٤ - ٨٥ـ، وزـيرـ نـفـتـ ٨٥ - ٩١ـ، رـئـيسـ هـيـاتـ مدـيرـهـ شـرـكـ نـفـتـ كـويـتـ ٨٠ـ .

الصَّبَاح، عَبْدَاللهِ السَّالِم : حـاـكـمـ سـابـقـ كـويـتـ، تـ ١٨٩٥ـ در كـويـتـ، (پـرسـ شـيـخـ سـالـمـ مـبارـكـ وـنـوهـ شـيـخـ مـبارـكـ بـزـرـگـ)ـ حـاـكـمـ اـسـبـقـ كـويـتـ طـيـ سـالـهـاـيـ ١٨٩٦ـ تـاـ ١٩١٥ـ، تحـ خـصـوصـيـ .

رابـطـ بـيـنـ قـبـاـيـلـ كـويـتـ (در زـمانـ حـكـومـتـ شـيـخـ جـابـرـ مـبارـكـ)ـ ١٥ - ١٧ـ، آـمـوزـشـ سـيـاسـيـ در خـلـالـ حـكـومـتـ پـدـرـشـ شـيـخـ سـالـمـ مـبارـكـ در سـالـهـاـيـ ١٧ - ٢١ـ، هـمـكـارـيـ باـ انـگـيـسـيـ هـاـ در خـلـالـ جـ.ـ جـ.ـ ١ـ در مـورـدـ مـحـاـصـرـهـ وـسـدـكـرـدـنـ اـقـتصـادـيـ سـورـيـهـ وـ عـربـسـتـانـ ٤ - ١٨ـ، جـنـگـ قـدـرـتـ سـيـاسـيـ وـاـقـتصـادـيـ باـ شـيـخـ اـحمدـ الـجـابـرـ (١٩٢١ - ١٩٥٠ـ)ـ در خـلـالـ دـهـهـ ٣٠ـ وـ ٤٠ـ، فـوتـ شـيـخـ اـحمدـ الـجـابـرـ (سـكـتـهـ قـلـبـيـ)ـ وـبـهـ قـدـرـتـ رـسـيدـنـ شـيـخـ عـبدـالـلهـ السـالـمـ الصـابـاحـ ٥٠ـ، مـذـاـكـرـهـ باـ انـگـلـسـتـانـ جـهـتـ كـسـبـ اـسـتـقلـالـ كـويـتـ وـ سـرـانـجـامـ اـسـتـقلـالـ كـويـتـ ٦ـ، تـقـاضـاـيـ كـمـكـ وـ

شروع همکاری با روزنامه «أخبار الیوم»، ۵۰، سردبیر
نشریه «الجمهوریه»، ۶۳-۶۱، سردبیر «أخبار الیوم»، ۶۳-۶۸.
رئیس هیات مدیره و سردبیر انتشارات اخبار الیوم، ۶۹.

آثار: اسناد جنگ اکتبر ۱۹۷۳، و تعداد زیادی مقاله
چندین داستان کوتاه، و کتابهای دیگر.

صدام حسین، ژنرال ← حسین، ژنرال صدام

صدر، امام (سید) موسی: فارغ التحصیل علوم حوزوی
(شیعی) ل. حقوق و علوم سیاسی، ت. ۱۹۲۸ در قم (ایران)
(پسر آیت الله صدر الدین صدر)، تج. ابتدایی و متوسطه در قم
(ایران)، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دا. تهران.

پس از فوت پدرش (۵۳) عزیمت به شهر نجف اشرف در
عراق، ۵۴، ادامه تحصیلات حوزوی شیعی نزد آیت الله محسن
حکیم و آیت الله ابوالقاسم خویی در نجف (عراق)، ۵۴-۵۷.
عزیمت به لبنان و زندگی و فعالیت سیاسی - اجتماعی در آنجا
۵۷، روابط و همکاری نزدیک با «سید عبدالحسین شرف الدین»
رهبر شیعی مذهب شهر ساحلی «صور» در جنوب لبنان، پس از
مرگ شرف الدین (۵۸) امام و رهبر مذهبی شهر صور، ۵۸-۵۹.
انتقال از بیروت به صدر ۵۸، کسب تابعیت لبنان، ۶۲، تاسیس
یک موسسه آموزشی حرفه ای و نیز یتیم خانه (کودکان بی
سر برست جنوب لبنان) در شهرک «برج الشمالي» (نزدیک صور)
(تحت سرپرستی مستقیم خواهرش رباب صدر)، رهبر جامعه
شیعیان لبنان در دهه ۶۰ و ۷۰، طراحی و اجرای برنامه های
اصلای در زمینه های رفاهی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی در
جامعه شیعیان لبنان در خلال دهه های ۶۰ و ۷۰، انتقاد از
سیاستهای ضد مذهبی و سیاسی شاه ایران (محمد رضا پهلوی)
بویژه در رابطه با سیاستهای ایران در موافقت و سازش با اسرائیل و
خطاب شاه به عنوان «دلک امپریالیسم» پس از جنگ اکتبر ۷۳
(جنگ چهارم اعراب و اسرائیل) و تحریم نفتی پیرو آن، دوست
نزدیک دکتر علی شریعتی متکر و نظریه پرداز مذهبی ایران (ف.
۷۷)، طرفدار شدید اندیشه های آیت الله روح الله خمینی (ره)
(رهبر انقلاب اسلامی ایران)، رئیس «مجلس اعلای اسلامی
شیعیان» (مجلس ویژه شیعیان لبنان)، ۷۵-۶۹، اعلام تشکیل
گروه «حرکة المحرومین» (جبش محرومین) در جنوب لبنان و نیز

موسسه مطالعات سیاسی دا. پاریس، دا. جان هابکینز،
دا. شیکاگو، دا. استانفورد (سپتامبر ۱۹۹۰).

تحلیل گر پژوهشی در «بانک بین المللی نوسازی و
توسعه» (بانک جهانی) در واشنگتن دی. سی. ۷۳-۷۴، اشتغال
در اداره بانکداری بین المللی در «فرست نشانل بانک شیکاگو»
۷۴-۷۵، خدمت در اداره امور بانکی و مالی «بانک صنعتی
کویت»، در کویت ۷۶-۷۹، مدیر کل گروه بانکداری ملی «بانک
ملی کویت»، ۷۹-۹۴ - تاکنون، مدیر عامل بانک ملی کویت، ع.
هیات مدیره شرکت مدیریت سرمایه گذاری وابسته به بانک ملی
کویت، ع. هیات مدیره بانک ملی کویت شعبه فرانسه، و نیز شعبه
لبنان، ع. موسسه بانکداران بین المللی در نیویورک.
آثار: کویت در جستجوی وامهای خارجی، بانکهای
کویتی بیدار میشوند، پول اروپا ۷۷، جدایی در برابر همکاری و
تعاون در جهان عرب: یک ارزیابی ۸۱، بقای دینار کویتی در بازار
بورس، بانکدار ۸۲، تلاش فراگیر برای بانکهای عرب، پول
اروپا ۸۴.

صبری، علی: افسر نیروی هوایی و سیاستمدار مصری،
ت. ۱۹۲۰، اوت ۱۹۲۰، تج. دانشکده افسری، و دانشکده نیروی
هوایی مصر.

شرکت در جنگ فلسطین (جنگ اول اعراب و اسرائیل)
۴۸، وزیر امور ریاست جمهوری مصر ۵۷-۵۸، و نیز جمهوری
متحده عرب (کشور متحده مصر و سوریه) ۵۸-۶۲، رئیس شورای
اجرامی مصر ۶۴-۶۲، نخست وزیر مصر ۶۴-۶۵، معاون رئیس
جمهوری اکتبر ۶۵-۶۷، و دبیر کل «اتحادیه سوسیالیست عرب»
۶۹-۶۵، پس از فوت جمال عبد الناصر اعلام نامزدی خود
برای تصدی پست رئیس جمهوری کشور و عدم انتخاب وی
سپتامبر ۷۰، معاون رئیس جمهوری مصر (انور السادات) ۷۰-۷۱
ماه مه ۷۱، متهم به توطئه و خیانت علیه سادات و برکناری از
پست های دولتی، سپس محاکمه و محکوم به اعدام اوت ۷۱،
ولی بعداً بایک درجه تخفیف محکوم به حبس ابد با «اعمال شاقه»
دسامبر ۷۱.

صبری، موسی: روزنامه نگار مصری، ت. ۱۹۲۴ در
مصر، تج. دا. قاهره.

(شهر بعلبک در دره بقاع) مارس ۷۴، تشکیل شاخه نظامی جنبش محرومین بنام «افواج المقاومة اللبنانيه» (گروههای مقاومت لبنان) مشهور به گروه «امل» (امید) ژوئیه ۷۵، اتحاد گروههای: «جنبش محرومین» با «جنبش ملی لبنان» (به رهبری کمال جنبلاط) و نیز ساف در خلال اوین سال جنگ داخلی ۷۶-۷۵ (پس از دخالت نظامی سوریه در لبنان، اتحاد مذکور لنو شد)، مسافرت به لیبی بهمراه دونفر دیگر: «شیخ محمد شهادیه یعقوب» و «عباس بدر الدین» (روزنامه نگار) اوت ۷۸، ناپدید شدن امام موسی صدر و همراهانش ظاهراً در بازگشت از لیبی به سوی ایتالیا (رم، پاپواز شماره ۸۸۱ هوایی‌آلاتیالیا) ۳۱ اوت ۷۸ (تحقیقات و بررسیهای به عمل آمده نشان میدهد که امام موسی صدر هرگز از لیبی خارج نشده است!) آثار: اقتصاد در مکتب اسلام: کار، سرمایه، ابزار تولید (انتشار ترجمه فارسی ۷۱).

صدقی، عاطف محمد نجیب: دک. اقتصاد، سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۳۰ در مصر، تح. مدرسه حقوق و دا. سورین پاریس. اس. مالیه عمومی در دا. قاهره ۵۸-۵۲، وابسته فرهنگی در سفارت مصر در پاریس ۷۳-۷۰، رئیس کمیسیون مشورتی دولت در امور اقتصادی و مالی ۸۰-۸۵، رئیس اداره حسابرسی دولتی ۸۵-۸۶، وزیر تعاون بین المللی ۷۸-۷۶، نخست وزیر ماه مه ۹۱-۹۰ زانویه ۹۶.

صدقی، عزیز: دک. سیاستمدار مصری، ت. اول زانویه ۱۹۲۰ در قاهره، تح. دا. قاهره، دا. «اور گون»، دا. هاروارد آمریکا.

تدریس در دا. قاهره، مشاور فنی رئیس جمهوری مصر ۵۳، وزیر صنایع ۵۶-۶۲، معاون نخست وزیر و وزیر صنایع و ذخایر معدنی ۶۴-۶۵، وزیر صنایع، نفت و ذخایر معدنی ۶۸-۷۱، معاون نخست وزیر ۷۱-۷۲، نخست وزیر ۷۲-۷۳، کفیل دبیر کل اتحادیه سوسیالیست عرب ۷۱-۷۳، دستیار ویژه انور السادات (رئیس جمهوری) ۷۳-۷۵، شرکت در تعداد زیادی کنفرانس‌های بین المللی در زمینه امور صنعتی، سفیر سابق مصر در فرانسه.

صدقی عسگری، ژنرال بکر: نظامی و سیاستمدار عراقی، ت. ۱۸۸۵، تح. در عراق، مدرسه ارکان جنگ (در استانبول)، هندوستان، و مدرسه نظامی کمبرلی (انگلستان). افسر ارتش عثمانی در خلال ج. ۱ (۱۴-۱۸)، اشتغال در ارتش سوریه (در حلب) در زمان حکومت مؤقت فیصل اول بر سوریه ۲۰، پس از اخراج فیصل اول از سوریه به عراق (توسط فرانسویها) عزیمت به عراق (بغداد) و استخدام در ارتش عراق ۲۱، اعزام به هندوستان برای ادامه تحصیلات نظامی ۲۱-۲۲، اعزام به انگلستان برای ادامه تحصیلات عالی نظامی در مدرسه نظامی «کمبرلی» ۲۲-۲۳، بازگشت به عراق و ارتقا به درجه سرلشکری، سرکوب و قلع و قمع ثورشہای قومی و طایفه‌ای عراق ۲۲-۲۳، فرمانده نیروهای نظامی اصلاح طلب ملی عراق ۲۳-۲۴، انتشار اعلامیه نیروهای اصلاح طلب ملی عراق به امضای صدقی عسگری بوسیله هوایی‌پر فراز بغداد ۲۹ اکتبر ۳۶ (دانز بر تقاضای کنار گذاشتن نخست وزیر-یاسین هاشمی-بوسیله ملک غازی پادشاه وقت عراق)، انجام کودتای نظامی علیه حکومت یاسین هاشمی (احتمالاً بر رضایت ملک غازی و توافق قبلی انگلستان) ۲۹ اکتبر ۳۶، سپس استعفای اجرایی یاسین هاشمی نخست وزیر وقت و تشکیل کابینه جدید به ریاست ظاهری حکومت سلیمان و گردانندگی واقعی امور حکومت عراق توسط وی اکتبر ۳۶-اوت ۳۷ (جمعماً ۹ ماه حکومت)، مورد ترور و فوت به وسیله یک سرباز کرد عراقی (بنام عبدالله ابراهیم) در فرودگاه موصل به هنگام عزیمت به ترکیه ۱۱ اوت ۳۷، استعفای حکومت سلیمان نخست وزیر انتصابی وی ۱۷ اوت ۳۷.

صدقی اعلم، عیسی: دک. فلسفه، استاد ایرانی، ت. ۱۸۹۴ در تهران، تح. داها، پاریس، کمبریج انگلستان و کلمبیا (نیویورک). خدمت در اداره‌های مختلف وزارت آموزش و پرورش ۱۹-۳۰، ع. مجلس موسسان ۲۵ و ۴۹ و ۶۷، رئیس و استاد دانشسرای عالی، رئیس دانشکده‌های ادبیات و علوم دا. تهران ۳۲-۴۱، اس. دا. تهران ۳۲-۷۲، اس. بازنیسته ۷۲-۷۳، رئیس دا. تهران ۴۱، وزیر آموزش و پرورش (شش مرحله) ۴۱-۴۳، ۴۳-۴۵، ۴۷، ۶۰-۶۱، معاون آکا. زبان فارسی ۷۰-۳۷، ع. هیات مدیره بانک ملی ایران ۳۷-۵۲، ع. هیات فرهنگی

آثار: جنبش‌های دینی ایرانیان در قرون دوم و سوم هجری (۳۸ چاپ جدید: ۹۴)، تصحیح و حواشی طفرنامه منسوب به شیخ الرئیس ابوعلی سینا ۶۹.

صراف، دکتر سورالدین: دک. پژوهشکی، پژوهشک و سیاستمدار جمهوری عربی مصر، ت. در مصر، تج. دانشکده پژوهشکی دا. قاهره.

وزیر بهداری مصر ۵۲-۵۸، رئیس شورای اجرایی منطقه مصر در کشور جمهوری متحده عرب (متشكل از اتحاد سیاسی مصر و سوریه) ۵۸-۶۰، وزیر بهداری جمهوری متحده عرب ۶۰-۶۱، ع. شورای رئیس جمهوری مصر ۶۲-۶۴، معاون نخست وزیر و وزیر دادگستری، وزیر کار و امور جوانان ۶۴-۶۶، رئیس هیات مدیره بانک ملی مصر ۶۱-۶۲.

الصفار، سلمان محمد: دک. دیپلمات بحرینی، ت. ۱۹۳۱ در بحرین، تج. دا. بغداد، ودا. سورین پاریس. آموزگار دبستان در بحرین ۴۹-۵۴، دبیر دبیرستان ۵۹-۶۰، مامور مسئول امور سیاسی در وزارت خارجه بحرین (منامه) ۷۰-۷۱، نم. دائم بحرین در سازمان ملل متحد سپتامبر ۷۱-۸۱، سفیر در فرانسه ۸۲.

صلاح، عبدالله: ل. حقوق، سیاستمدار و دیپلمات اردنی، ت. ۳۱ دسامبر ۱۹۲۲، تج. دا. آمریکایی بیروت. کارمند اداره آموزش در سازمان «کارگزاری کمک و کار ملل متحده برای آوارگان فلسطینی در خاور نزدیک» (یونیروا) در اردن ۵۲-۵۶، سفیر در کویت ۶۲-۶۳، سفیر در هندوستان ۶۳-۶۴، سفیر در فرانسه ۶۴-۶۶، وزیر امور خارجه ۶۶-۶۷ و ۷۰-۷۲، سفیر در آمریکا ۷۳-۷۰ آوریل ۸۰، ضمناً سفیر آکریدیته در مکزیک، سفیر در سوئیس ماه مه ۸۰-۸۲، سفیر و نم. دائم اردن در سازمان ملل فوریه ۸۲-۹۱، ع. مجلس سنا فوریه ۹۱-۹۰، دریافت تعدادی نشان و مдал.

صلاح، تقی الدین: سیاستمدار و دیپلمات لبنانی، ت. ۹۰۹، تج. دا. آمریکایی بیروت، ودا. فرانسوی سنت زُزف بیروت.

اعزامی ایران به اتحاد جماهیر شوروی ۳۷، رئیس اداره انتشارات و تبلیغات ۴۰، سناتور مجلس سنای از تهران از اولین دوره مجلس سنای ۴۹-۵۲، ۵۴-۶۰، ۶۲-۶۷، ۷۱-۷۵، ۷۹-۸۷، رئیس اج. روابط ایران و آمریکا ۴۹-۵۳، ع. موسس اج. ملی نوتوانی جسمی ۳۳-۵۴، ع. اج. حفظ میراث ملی ۴۴-۴۶، ع. اج. ملی حمایت از کودکان ۵۲-۵۳، ع. شورای عالی آموزش و پرورش ۴۱-۵۸، ۷۲-۷۹، ع. شورای فرهنگی سلطنتی ۶۲-۷۶، ع. سازمان ملی شورای عالی حفظ آثار تاریخی ۶۵-۶۶، ع. آکا. زبانهای ایرانی ۷۰-۷۱، ع. شورای عالی فرهنگ و هنر ۷۲-۷۶، ع. شورای عالی آموزش ۷۸، فوت در سن ۸۵ سالگی دسامبر ۷۸.

آثار: اصول آموزش و پرورش، روش‌های جدید در تعلیم و تربیت، تاریخ مختصر آموزش و پرورش، ایران جدید و فرهنگ آن (به زبان انگلیسی)، یک سال در آمریکا، سیر آموزش و پرورش در ایران و غرب، مروری کوتاه در تاریخ آموزش و پرورش در ایران، تاریخ آموزش و پرورش در اروپا، تاریخ فرهنگ ایران از دوران قدیم تا امروز، چهل سخنرانی، خاطرات عمر (اویوگرافی) (۳ ج)، نه کنفرانس در اصول تعلیم، اصول تدریس حساب و حل مسائل فکری، تاریخ فرهنگ اروپا، ترجمه‌ها: گذشته و آینده هنر ایران (نوشتۀ پروفوسور پوپ)، یازده مقاله علمی، وغیره.

صدیقی، دکتر غلامحسین: دک. جامعه‌شناسی و فلسفه، استاد و جامعه‌شناس ایرانی، ت. ۱۹۰۵، تج. مدارس فرانسوی، ودا. سورین پاریس.

مدارس جامعه‌شناسی و فلسفه دردا. تهران ۳۸-۴۲، استاد جامعه‌شناسی و فلسفه ۴۲-۴۳، رئیس دا. تهران ۴۴، وزیر پست و تلگراف (در کابینه دکتر مصدق) دسامبر ۵۱-۵۲ زوئن ۵۲، وزیر کشور و معاون نخست وزیر (در کابینه دکتر مصدق) زوئیه ۵۲-۵۳ اوت، بازداشت وزندانی پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ ش. به دستور مامورین فرمانداری نظامی اوت ۵۳-۵۴، صدور قرار منع تعقیب وی از سوی دادرسی ارش اوت ۵۴، بازداشت مجدد بهمراه تعدادی دیگر از یاران دکتر مصدق پیرو حوادث دا. تهران ژانویه ۶۲، ملاقات با محمد رضا شاه و پیشنهاد سمت نخست وزیری به وی (مدت کوتاهی قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران) ۱۷ دسامبر ۷۸.

کارمند دولت، سریرست اداره تبلیغات و انتشارات ۴۳ - ۴۴، مشاور سابق سفارت جمهوری عربی متحده (مصر)، و نیز مشاور سیاسی و معاون دبیر کل اتحادیه عرب ۴۷ - ۵۰، اس. زبان و ادبیات عرب ۴۳ - ۴۵، ع. پارلمان لبنان (از منطقه زحله و بعداً بعلبک) ۵۷ و ۶۶، رئیس کم. امور خارجی پارلمان ۶۴ - ۶۶، وزیر کشور ۶۶ - ۶۴، نخست وزیر، وزیر دارایی ژوئن ۷۲ - سپتامبر ۷۴، رئیس سابق حزب «الندا القومی» (پیام ملی)، تاسیس و انتشار روزنامه «الندا» (پیام) ارگان حزب پیام ملی ۳۰ - همکاری در تاسیس روزنامه «الدیار»، ع. کمیته ملی یونسکو (لبنان) از زمان تاسیس به بعد، نایب رئیس مجلس ملی لبنان در امور جهانگردی ۶۰ - .

صلح، رشید: حقوقدان و سیاستمدار لبنانی، ت. ۱۹۲۶ در بیروت، تج. دن. حقوق در بیروت.
انجام فعالیت‌های حقوقی و قضاوی، رئیس شورای حل اختلافات کارگری، قاضی بازپرس، دادستان دیوان محکمات، ع. مستقل کانون وکلا از شهر بیروت ۶۴ و ۷۲، نخست وزیر اکتبر ۷۴ - ماه مه ۷۵ .

صلح، ریاض: ل. حقوق، سیاستمدار لبنانی، ت. ۱۸۹۳ در شهر صیدا، تج. در استانبول.
به دلیل مخالفت‌وی و پدرش (رضا) با حزب «اتحاد و ترقی»، ترکهای عثمانی و سیاستهای ملی گرایانه (ترک) آن از طرف دادگاه نظامی عثمانی محکوم به تبعید (در آناتولی) ۱۶ - ۱۸، پس از ایجاد ج. ج. اقامات در دمشق (سوریه) و عضویت در جمعیت سری «العربیة الفتاة» ۱۸ - ۲۰، پس از تهاجم نظامی فرانسویها به سوریه عزیمت و اقامت در مصر و شروع فعالیت‌های سیاسی گسترده‌ای علیه استعمار فرانسه و به نفع استقلال کشورهای عربی در محدوده کشورهای اروپایی ۲۰ -، و پیرو آن شرکت در کنفرانس فلسطین و سوریه در ژنو (سویس) پس از ج. ج. ا، پس از فوت پدرش بازگشت به بیروت و اشتغال به کار و کالت حقوقی ۳۵ -، و سپس نم. پارلمان لبنان، نخست وزیر لبنان ۴۳ - (در چند مرحله)، با همکاری «بشاره الخوری» (رئیس جمهوری وقت لبنان) اقدام به تعديل و اصلاح قانون اساسی لبنان (به نفع منافع ملی لبنان و به ضرر منافع فرانسویان) و تصویب اصلاحات مربوط

توسط پارلمان لبنان، سپس دستگیری وی به مراده رئیس جمهوری و بیشتر وزیران کابینه و نیز رهبران مجلس توسط فرانسویهای حاکم بر لبنان و زندانی شدن در قلعه «راشیا» ۱۱ - ۲۲ دسامبر ۴۳، و سپس پیر و شعله ور شدن اعتراض عمومی مردم لبنان و کشورهای عربی آزادی از زندان و بازگشت به سمت سابق خود (نخست وزیری) دسامبر ۴۳ -، در آخرین مرحله نخست وزیر اش از تسلط قومی‌های سوریه بر لبنان جلوگیری کرد و رهبر «حزب ناسیونال سوسیالیست سوریه» بنام «آتنوان سعاده» متهم به شورش مسلح‌انه عليه حکومت لبنان شد و پیر ویک محکمه سریع حکم اعدام وی صادر و اجراء شد ژوئن ۴۹، به عنوان یک شخصیت غیر دولتی مسافرت به اردن (بنا به دعوت ملک عبدالله پادشاه وقت اردن) و در راه بازگشت به لبنان مورد ترور چند نفر ناشناس (نژدیک فرودگاه آمان) و فوت ۱۶ زوییه ۵۱ .

صهنوون، حاج محمد: ف. ل. اجتماعی، دیپلمات الجزایری، ت. ۸ آوریل ۱۹۲۱، تج. دا. سورین پاریس و دا. نیویورک.

مدیر امور آفریقا، آسیا، و آمریکای لاتین، وزارت امور خارجه ۶۲ - ۶۲، مدیر امور سیاسی وزارت امور خارجه ۶۴، ع. هیات نم. الجزایر در مجمع عمومی سازمان ملل متعدد ۶۲ - ۶۲ و ۶۴ - ۶۵، دستیار دبیر کل سازمان اتحاد آفریقا ۶۴ - ۷۳، دستیار دبیر کل اتحادیه عرب ۷۴، سفیر در جمهوری فدرال آلمان زانویه ۷۵ - ۷۹، سفیر در فرانسه ۷۹ - ۸۲، سفیر در سازمان ملل متعدد ۸۲ - ۸۴، سفیر در آمریکا ۸۴ - ۸۸، سفیر در مراکش ۸۹ - ۹۰، مشاور رئیس جمهوری الجزایر ۹۰ - ۹۱ .

آثار: ابعاد اقتصادی و اجتماعی انقلاب الجزایر ۶۲ .

ض

ضیاء، امیر : ل. جراحی، ل. پزشکی، استاد پزشک عرب-آمریکایی. ت. ۱۹۲۹ در قاهره، تج. دانشکده پزشکی قاهره.

مدرس بیماریهای زنان و زایمان در دا. کالیفرنیا (لوس آنجلس آمریکا) ۷۰، استادیار بیماریهای زنان و زایمان در دا. کالیفرنیا (لوس آنجلس)، ۷۵، ع. سازمان والدین منضبط، رئیس اچ. اندیشمندان مصری، دریافت جایزه ویژه تشخیص پزشکی از (اج. پزشکی آمریکا) ۷۴.

ضیاء، ضیاء عزیز : ل. هنرهای زیبا و طراحی داخلی، ت. ۱۹۴۸ در قاهره، تج. آکا. هنرهای زیبا در «رم» ایتالیا.

دبیر هنر در مدارس «الثغر»، سرمهندس در اداره طراحی خطوط هوایی سعودی، دارنده مجوز رسمی تولیدات هنرهای زیبا، کارگردانی برنامه های رادیویی و تلویزیونی متعدد، برپایی نمایشگاههای متعدد هنری و شرکت در سایر فعالیت های هنری.

ضیاء الدین، فوزی ابراهیم : دک. استاد اردنی، ت. ۱۹۳۸ در اردن. تج. سوربن پاریس، دانشکده «لور».

الصالی، سیف احمد : سیاستمدار یمنی، ت. ۱۹۲۱ در عدن، تج. در انگلستان. شروع خدمت در اداره خدمات عمومی عدن، فعالیت در جبهه آزادی بخش ملی ۶۲، همکاری با «قططان الشعبي» (رئیس جمهوری سابق یمن جنوبی) در یمن و جمهوری عربی مصر، رئیس دفتر سیاسی جبهه آزادی بخش ملی، وزیر امور خارجه نوامبر ۶۸-۶۷، وزیر دارایی ۶۸-۶۹.

ضفیر، محمد اسماعیل : دک. علوم تربیتی، استاد سعودی، ت. در ۱۹۳۴، تج. دا. قاهره.

بازرس آموزش پیش ازدبستان در وزارت آموزش و پرورش، بازرس آموزش متوسطه، کارشناس آموزشی در وزارت آموزش و پرورش، مدرس در دا. ملک عبدالعزیز، بازرس دوره های تربیت معلم و آموزش متوسطه، ع. اولین کنفرانس تربیت معلم در مکه، ع. کنفرانس پیام دانشگاه در ریاض، ارائه فکر برگزاری اولین کنفرانس تربیت معلم در عربستان سعودی، معاون سابق دانشکده علوم تربیتی دا. ملک عبدالعزیز شعبه مکه، رئیس سابق دانشکده علوم تربیتی دا. ملک عبدالعزیز شعبه مدینه.

معاون آثار باستانی و انجیلی بیت المقدس در مدرسه فرانسوی (بیت المقدس) ۵۹-۶۱، رئیس حفاری منطقه «سباستیا» در اداره باستان شناسی اردن ۶۵-۶۷، بازرس باستان شناسی در منطقه «کراک» ۶۷-۶۸، ع. موسسه فرانسوی آثار باستانی بیروت (لبنان) ۶۸-۷۱، معاون اداره آثار باستانی اردن، ع. «موسسه مطالعات پیشرفتی پرینستون» (در نیوجرسی آمریکا)، ع. ICOMOS، ع. انجمن قلم (نویسنده‌گان) اردن، ع. ICCROM، ع. سازمان یونسکو، دریافت نشان لیاقت از فرانسه، نشان شوالیه هنرها و ادبیات ۸۷، شرکت در چند سمینار آثار باستانی در سطح ملی و بین المللی (از جمله: مونیخ ۸۶ و ۸۹)، ویرایشگر «طرح باستان شناسی جرش» در امان ۸۶ و شهرهای «پترا و کاروان» در امان ۹۰ وغیره.

آثار: انتشار دو کتاب در زمینه باستان شناسی در سال

ایالت «دومیات» از سال ۸۴-، رئیس کم. مهاجرت، فرهنگ و جهانگردی مجلس ملی مصر ۸۴-، ع. «مو. مصر» در قاهره، سایقانم، مصر در شورای اتحادیه کشورهای عرب، و در شورای وزیران اقدام سازمان کشورهای آفریقا، و در شورای وزیران کشورهای غیر متعهد، ع. سابق کت. داگ هامرشولد در امور کنگو، ع. سابق کت. هیجده کشور سازمان ملل در امور خل菊 سلاح مستقر در زن، ع. سابق شورای قیمومت سازمان ملل، ع. سابق شورای امنیت سازمان ملل متعدد، ع. هیات نم. مصر در کنفرانس یونسکو در مونته ویدیو، ضمناً نم. اتحادیه عرب در هیات اعزامی به آمریکا، دریافت نشان بزرگ نیل (مصر) و نیز از کشورهای: سرزمین سومالی (تحت الحمایه انگلستان)، لبنان، سوریتانی، تونس، سومالی (کشور مستقل)، چاد، ایتالیا، لهستان، بربیل، اتریش، تایلند، ایران، بلژیک و سنگال.

ضیایی، طاهر : ل. علوم، دک. زمین شناسی، استاد و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۱۷، تح. کا. آمریکایی تهران (دیروستان البرز)، دن. فنی برلین، و دا. وین (تریش). اس. زمین شناسی و معدن دا. تهران ۴۶-۷۹، مدیر شرکت ملی نفت ایران ۴۷، معاون وزارت اقتصاد ملی ۵۵، خدمت در وزارت صنایع و معدن ۶۰، وزیر صنایع و معدن ۶۱ و ۶۲-۶۳، ع. مجلس سنا (سناتور) ۶۷-۷۹، رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معدن ایران ۶۷-۷۹، دریافت نشان همایون از ایران، نشان لیاقت از جمهوری فدرال آلمان.

ضیف، نزیه احمد : ل. بازرگانی، ف. ل. دک. اقتصاد، اقتصاددان و کارشناس مصری، ت. چهارم مارس ۱۹۲۲، تح. دا. قاهره و دا. شیکاگو در آمریکا. ع. گروه متخصصان همکاری با گروه مطالعات صنعتی کردن مصر (گروه آرتور لیتل) ۵۳، مدیر کل اداره آمارهای اقتصادی در وزارت امور اقتصادی ۵۴، پژوهشگر ارشد کمیسیون برنامه ریزی ملی ۵۷، سپس مدیر کل کمیسیون یاد شده ۵۸، معاون وزیر برنامه ریزی جمهوری متحده عرب (مصر) ۶۱-۶۴؛ رئیس کل صندوق بین المللی پول (بخش مربوط به جمهوری متحده عرب)، خدمت در وزارت خزانه داری مصر ۶۸-۶۴، استاد مو. مطالعات و پژوهشیان آماری در دا. آمریکایی قاهره ۶۹-۷۰.

الضیاح، محمد حسن : ل. اجتماعی، ف. ل. اجتماعی، دک. فلسفه؛ استاد و دیپلمات مصری، ت. ۱۴ فوریه ۱۹۱۵، تح. دا. قاهره، و دا. آکسفورد. آموزشیار مطالعات خاورمیانه و تمدن در دا. قاهره ۴۰، مدرس (مربی) و دانشیار مسائل خاورمیانه در اسکندریه ۴۲-۴۵، وابسته فرهنگی در سفارت مصر در واشینگتن ۵۰-۵۴، دانشیار میهمان درس حکومت در دا. کلمبیا (نیویورک) ۵۴، ضمناً مشاور سفارت مصر در واشینگتن، کاردار سفارت مصر در تهران ۵۵-۵۶، نم. مصر در شورای مشورتی سازمان ملل در امور سرمیں سومالی ۵۷-۶۰، (سرزمین تحت الحمایه انگلستان تا سال ۱۹۶۰)، رئیس اداره امور اعراب در وزارت امور خارجه، ضمناً نم. دائم جمهوری عربی مصر در مقام اتحادیه عرب در قاهره ۶۰-۶۲، سفیر در هندوستان و نپال ۶۴-۶۵، جاشین نم. دائم مصر در سازمان ملل ۶۲-۶۴، معاون وزیر امور خارجه ۶۵-۶۷، نم. دائم رئیس اداره اطلاعات دولتی و سخنگوی دولت ۶۷-۶۹، وزیر مشاور در امور اطلاعات مصر در سازمان ملل ۶۹-۷۲، وزیر مشاور در امور اطلاعات ژانویه ۷۲-۷۴، وزیر امور خارجه سپتامبر ۷۲-۷۴، مشاور ویژه انور السادات در امور خارجی ۷۳-۷۵، استعفا از مقام مشاور رئیس جمهوری ۷۵، اس. میهمان دا. اسکندریه و دا. کالیفرنیا در لوس آنجلس کالیفرنیا، انتخاب به عنوان معاون مجلس ملی

مدیر اجرایی «صندوق بین المللی بول» (بخش خاورمیانه) ۷۰-۶۹
۷۲، رئیس گروه لرزه شناسی و اکتشاف ۷۳-۷۴، ناظر
فنی ۷۴-۷۵، مدیر کل منطقه خاور نزدیک ۸۹-۷۸.

مدیر عامل و معاون بانک «الوطني» مصر ۸۱-۷۹، مشاور
امور اداری دولت ۸۱، ع. کت. برنامه ریزی توسعه سازمان
ملل متعدد ۶۶، ع. سازمان توسعه صنعتی سازمان ملل ۶۸، ع.
مرکز توسعه صنعتی عرب.

آثار: گزارش‌های علمی متعدد راجع به مسائل برنامه ریزی
ملی، بویژه حسابهای ملی و انتشارات متعدد سازمان ملل متعدد.

۲۲۳

ضیف الله، عبداللطیف محمد: گواهینامه آکا، نظامی،
گواهینامه رسته مخابرات پیاده نظام، سیاستمدار و دیپلمات
یمنی، ت. ۱۹۲۳ در ایالت «نادره»، تج. در یمن، لبنان و مصر.
مدرس علمی در نیروهای مسلح یمن ۵۹-۶۰، مدیر
آموزشگاه نظامی مخابرات ۶۱-۶۲، ع. شورای فرماندهی
انقلاب ۶۲، وزیر کشور اکتبر ۶۲، ع. شورای ریاست جمهوری و
نیز شورای امنیت ملی یمن ۶۲، رئیس شورای ریاست جمهوری
اکتبر ۶۳، معاون نخست وزیر در امور بهداری و کشاورزی ماه
۶۴، وزیر خدمات و حمل و نقل عمومی ژانویه ۶۵، وزیر
خدمات و شهرداریها آوریل ۶۵، وزیر خدمات عمومی آوریل ۶۶،
وزیر خدمات و حمل و نقل عمومی، و نیز رئیس کت. عالی نظامی
ژوئن ۶۶، وزیر حمل و نقل عمومی دسامبر ۶۷، معاون فرماندهی
مشترک، رئیس کت. ستاد مشترک نیروهای مسلح، و معاون
فرماندهی نظامی ایالت «حدیده» ۶۷ و ۶۹، وزیر حمل و نقل
عمومی سپتامبر ۷۱، وزیر خدمات عمومی مارس ۷۴، معاون
نخست وزیر در امور داخلی (کشور) ۸۵-۷۵، ع. شورای مشورتی
ریاست جمهوری ۸۵، سفیر فوق العاده و وزیر مختار در
جمهوریهای چک و اسلواک ۸۵-، دریافت مدال انقلاب مصر
۵۲، مدال انقلاب یمن ۶۲.

ضیون، شفیق: ل. علوم (زمین شناسی)، ل.
اجتماعی، زمین شناس لبنانی، ت. ۱۲ فوریه ۱۹۴۳ در لبنان،
تح. ۱۵. آمریکایی بیروت.

فعالیت در «شرکت خدمات زمین شناسی» در زمینه
اکتشافات نفتی در کشورهای: لبنان، ابوظبی، آمریکا،
انگلستان، عمان و مصر در سمت های گوناگون زیر در خلال
سالهای ۶۹- به بعد: لرزه شناس و کارشناس فرآوری اطلاعات

ط

۵۶۰، ع. هیات اجرایی یونسکو، وزیر اطلاعات و فرهنگ ۷۰
۷۷، وزیر و مشاور رئیس جمهوری الجزایر ۷۷-۷۹، وزیر امور خارجه ۷۹.

آثار: سیری در تاریخ پژوهشکی عرب و مغرب زمین ۶۳،
نامه‌های زندانی ۶۶، استعمار زدایی انقلاب فرنگی ۷۳.

طالقانی، آیت الله سید محمد: درجه اجتهاد، روحانی و مبارز سیاسی ایرانی، ت. ۱۹۱۱ در طالقان (نزدیک تهران)،
تح. حوزه علمی مذهبی قم (شاگرد آیت الله شیخ محمد تقی
یزدی).

پس از بیان تحصیلات علمی- مذهبی بازگشت از قم به
تهران ۳۹، تفسیر قران و آموزش نهج البلاغه در جلسات خصوصی
ومحدود برای جوانان و دانشگاهیان ۳۹ - تأسیس «کانون اسلام»
به منظور تبلیغات و ارشاد اسلامی و نیز انتشار مجله «دانش آموز» به
عنوان ارگان کانون یاد شده ۴۱ (پس از اشغال نظامی ایران
بوسیله متوفیین در ج. ۲)، همکاری بالنجمن‌های اسلامی
دانشجویان و مهندسان و نیز تشکیلات مذهبی- سیاسی «جمعیت
فدائیان اسلام» (به رهبری نواب صفوی) ۴۱ - تفسیر قران مجید

طالب، سرلشتر ناجی: نظامی و سیاستمدار عراقی،
ت. ۱۹۱۷، تج. دن. ستاد و فرماندهی عراق، و مدرسه نظامی
اسند هرست، انگلستان.

وابسته نظامی عراق در لندن ۵۴-۵۵، فرمانده پادگان
بصره ۵۷-۵۸، وزیر امور اجتماعی عراق ۵۸-۵۹، زندگی در
خارج از کشور ۵۹-۶۲، وزیر صنایع ۶۳-۶۴، ع. شورای
مشترک ریاست جمهوری «عراق- جمهوری متحده عرب» (مصر)
۶۴-۶۵، وزیر امور خارجه ۶۴-۶۵، نخست وزیر و وزیر نفت
۶۶-۶۷ ماه مه ۶۷.

طالب ابراهیمی، احمد: دک. پژوهشکی، پژوهشک و
سیاستمدار الجزایری، ت. ۵ رانویه ۱۹۳۲ (پسر شیخ بشیر
ابراهیمی رهبر روحانی مسلمان الجزایر)، تج. دا. پاریس.
مدیرنشریه «جوان مسلمان» ۵۴-۵۵، مدیر اتحادیه
عمومی داشجویان مسلمان الجزایر ۵۵-۵۶، مدیر فدراسیون
فرانسوی جبهه ملی آزادی بخش ۵۶-۵۷، زندانی شدن در
الجزایر ۵۷-۶۲، زندان شدن در الجزایر ۶۴-۶۵، پژوهشک
«بیمارستان مصطفی» در شهر الجزیره ۶۴-۶۵، وزیر آموزش ملی

انجام فعالیت‌های مهندسی در انگلستان ۳۷-۳۹، انجام خدمات مهندسی در ارتش ایران ۴۱-۴۹، سرمهندس و مدیر فنی، مدیر شرکت راه و ساختمان ابتكار و دیگر شرکتهای فنی، مدیر شرکت آبیاری کلپایگان ۴۱-۵۱، وزیر کشاورزی دسامبر ۵۱-۵۲ (در کابینه اول دکتر محمد مصدق)، وزیریه ۵۲-۵۳ (در کابینه دوم دکتر مصدق)، نیز ۵۵-۵۶ (در کابینه دوم حسین علاء)، وزیر مشاور (در کابینه دکتر اقبال) آوریل ۵۷-۶۰، مدیر شرکت مهندسی مشاور طالقانی-تشکری، رئیس هیات مدیره سد کرج ۵۴-۵۹، رئیس بانک توسعه صنعتی و معدنی ایران ۶۰-۶۲، مدیر شرکت مهندسان مشاور طالقانی-دفتری ۶۰-۶۴، رئیس شرکت لاستیک سازی «بی. اف. گودریچ» ۶۰-۶۴، رئیس شرکت کاغذ سازی پارس ۷۶-۷۸، رئیس شرکت ایران-کالیفرنیا ۷۰-۷۸، رئیس شرکت مشاوران «مانم» ۷۰-۷۸. ع. اج. ایرانی مهندسان مشاور، دریافت نشان‌های درجه اول تاج و همایون.

طاهر، عبدالهادی حسن: دک. علوم، مدیر سعودی، ت. ۱۹۳۱ در مدینه، تج. دا. قاهره. دا. عین الشمس قاهره، دا. برکلی کالیفرنیا (آمریکا).

شروع خدمات دولتی ۵۵، مدیر عامل وزارت نفت و ذخایر معدنی ۶۱، رئیس کل سازمان‌های مشترک نفت و مواد معدنی (پترومین) ۶۲-۶۴، وزیر کشور و رئیس کل پترومین ۷۸، مدیر عامل شرکت کوادشیمیایی عربستان سعودی ۶۶-۶۷، رئیس و مدیر عامل شرکت پالایش نفت جده ۷۰-۷۱، مدیر دن. نفت و مواد معدنی، مدیر راه آهن عربستان سعودی، مدیر شرکت نفت عربی-آمریکایی (آرامکو)، رئیس هیات نم. سعودی در کنفرانس همکاریهای اقتصادی بین المللی (پاریس ۷۶-۷۷)، ع. هیات مدیره وع. کت. اجرایی شرکت آرامکو، ع. افتخاری اج. مهندسان نفت آمریکا، ع. اج. مدیران آمریکا، مدرس نیمه وقت دا. ریاض (درس اقتصاد نفت) از اوائل دهه ۶۰-۶۴.

آثار: شاخص‌های درآمد در صنعت بین المللی نفت

توسعه و استراتژیهای نفت در عربستان سعودی ۷۰، تدوین رساله هایی درباره مسائل اقتصادی و نفت ارائه شده در کنفرانس‌های ملی و بین المللی.

تصویر مستمر و منظم در محل مسجد «منشورالسلطان» ۴۸، و سپس در مسجد «هدایت» در تهران ۴۸-۶۳، ۶۳-۶۷، ۶۷-۷۱، شرکت در سمینارها و کنگره‌های اسلامی در قدس و کراچی و قاهره ۴۶-۴۷. امضا و انتشار نامه اعتراض آمیز بصورت گروهی راجع به کیفیت استعماری قرارداد جدید نفت ایران (قرارداد کنسرسیوم نفت) (به رهبری مبارزین سیاسی دیگری نظیر آیت الله فیروز آبادی، مهندس بازرگان، دکتر بیدالله سحابی، حاج سید جوادی وغیره) ۸ اوت ۵۴، بازداشت و زندانی شدن به همراه اعضاء دیگر سازمان «نهضت آزادی ایران» (مهندس بازرگان، دکتر بیدالله سحابی...) ۶۳، محاکمه نظامی وی به همراه شش نفر دیگر از پایه گذران و رهبران نهضت آزادی ایران (در پادگان عشرت آباد تهران) و محکوم به ۱۰ سال زندان (به همراه مهندس مهدی بازرگان) فوریه ۶۴ (مدتی پس از واقعه قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ ش. مردم ایران به رهبری آیت الله خمینی)، مجددًا محاکمه نظامی و محکوم به ۱۰ سال زندان ۷۷، آزادی از زندان (به همراه آیت الله حسینعلی منتظری) پیرو فشار افکار عمومی و مبارزین سیاسی بر رژیم شاه از اکتبر ۷۸، ادامه فعالیت‌های سیاسی ضد رژیم شاه از جمله سازماندهی راهپیمایی گسترده مردم تهران و شهرستانها در روزهای تاسوعاً و عاشورای حسینی ۹ و ۱۰ دسامبر ۷۸. ع. شورای انقلاب اسلامی ایران ۷۸-۷۹ سپتامبر ۷۹.

ب. اق. : انتخاب به عنوان امام جمعه تهران (از سوی رهبر انقلاب ایران) ۷۹، اقامه اولین نماز جمعه تهران (پس از پیروزی انقلاب اسلامی) به امامت ایشان ۲۶ ژوئیه ۷۹ (جمعه ۵ مرداد ۱۳۵۸)، فوت بر اثر سکته قلبی ۹ سپتامبر ۷۹ (۱۹ شهریور ۱۳۵۸).

آثار: اسلام و مالکیت (ج ۱۰) ۶۵، جهاد و شهادت، به انضمام: انقلاب اسلامی ایران ۷۹، پرتوی از قرآن شامل (تفسیر قرآن مجید در ۶ ج)، از تاریخ بیاموزیم، هجرت و انقلاب (مجموعه سخنرانیهای آیت الله طالقانی) ۸۰.

طالقانی. مهندس خلیل: ل. علوم، مهندس راه و ساختمان و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۳ سپتامبر ۱۹۱۳، تج. کا. آمریکایی تهران (دبیرستان البرز فعلی)، و دا. بیرونیگام انگلستان.

۲۲ سال (۱۹۵۸-۱۹۷۹)، رئیس هیات نم. حزب توده ایران درمسافرت به چین به مناسبت دهمین سالگرد انقلاب چین،^{۵۹} نه بار مسافرت به شوروی و شرکت در کنگره های حزب کمونیست شوروی و ملاقات با سران حزبی و سیاسی آن کشور (در زمان زندگی در آلمان شرقی) ۱۹۵۸-۱۹۷۹، همکاری و مشارکت در هیات تحریریه «رادیو پیک ایران» (به عنوان رادیوی مخالف رژیم شاه مستقر در صوفیه پایتخت بلغارستان) از بدو تاسیس آن ۱۹۶۱-۱۹۶۴، مسئول شعبه انتشارات حزب در خارج از کشور (قبل از، فقط عضو هیات تحریریه نشریات حزبی در آلمان شرقی بود) ۱۹۷۱-۱۹۷۹، سردبیر (مسئول هیات تحریریه) مجله «دینا»، و نشریه «مردم» در خارج از کشور-۱۹۷۹؛ پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران بازگشت به کشور پس از ۳۰ سال مهاجرت از ایران ۱۹۷۹، ع. هیات رئیسه پلنوم هفدهم حزب (تشکیل شده در تهران) آوریل ۱۹۸۱، انتخاب به عنوان ع. هیات سیاسی و هیات دیپلم حزب در خلال پلنوم هفدهم حزب آوریل ۱۹۸۱، انتخاب به عنوان مسئول شعبه کل ایدئولوژیک حزب در پلنوم یاد شده آوریل ۱۹۸۱، بازداشت و زندانی به اتهام جاسوسی و اقدام علیه امنیت کشور (سپس اعلام غیر قانونی بودن حزب توده از سوی دولت ایران) فوریه ۱۹۸۲، فوت . ۱۹۸۹

اثار: شکنجه و امید ۱۹۷۴، مجموعه ای از قطعات ادبی او، در دورخواز ۱۹۴۸، خدایان از بندارسته ۱۹۵۱، شغالشاه ۱۹۴۶ (چاپ در نشریه نامه مردم)، راهی به بیرون از دیوار شب (چاپ در نامه مردم) ۱۹۴۷، افسانه یوشت فربان ۱۹۵۷، جامعه ایران در دوران رضا شاه ۱۹۷۷، افسانه یوشت فربان ۱۹۵۷، جامعه ایران در دوران رضا شاه ۱۹۷۷، نظری به سیر انقلاب کشور ما ۱۹۸۲، جهان یینی ها، جستارهایی از تاریخ ۱۹۸۲، کژراهه (حاطراتی از تاریخ حزب توده) ۱۹۸۷، شناخت و سنجش مارکسیسم ۱۹۸۹، نوشه های فلسفی و اجتماعی، آورندگان اندیشه خطأ (آخرین کتاب وی پاورقی روزنامه کیهان).

طّوونی، کاردینال ایگناس جبرئیل: روحانی مسیحی
لبنانی، ت. ۳ نوامبر ۱۸۷۹

ارتقابه مرتبه کشیشی ۱۹۰۲، اسقف کاتولیک (فاقد حوزه اسقفی) «دانبه» ۱۳، اسقف کاتولیک (فاقد حوزه اسقفی) «بطن» ۱۳، اسقف شهر حلب (سوریه) ۲۱، اسقف بزرگ سوری شهر انطاکیه (در جنوب ترکیه) ۲۹ - ارتقاء به مرتبه کاردینالی بوسیله «پاپ پیوس ششم» واتیکان ۱۹۲۵، ع. جماعت مقدس

طبری، احسان: نام مستعار حزبی: شاد»
فارغ التحصیل عالی امور حزبی و تاریخ فلسفه، نظریه پرداز حزب توده، نویسنده (و شاعر) ایرانی است. در شهر ساری (مازندران) تولد. در ایران، مدرسه عالی حزبی مسکو، و آکادمی علوم اجتماعی وابسته به حزب کمونیست شوروی در مسکو (کرسی تاریخ فلسفه).

ع. «حزب کمونیست ایران» و گروه ۵۳ «نفر» (به رهبری دکتر تقی ارجانی)-۱۹۱۶، پس از دستگیری و محاکمه گروه ۵۲ «نفر» تبعید به شهر اراک تا اکتبر ۱۹۴۱، ع. حزب توده ایران از بدو تاسیس آن اکتبر ۱۹۴۱، ع. هیات تحریریه روزنامه «مردم» (بعداً نامه مردم، به مدیریت عباس نراقی) ۱۹۴۱، اشتغال در دارالترجمه شرکت نفت ایران و انگلیس به مدت یک سال، مترجم انگلیسی در شعبه خبرگزاری تأس (خبرگزاری رسمی شوروی) در ایران حدود اوائل دهه ۲۰ ش.، انتخاب به عنوان ع. کمیته مرکزی و کمیسیون کل تفتیش حزب (در خلال نخستین کنگره حزب) ۱۹۴۴-۱۹۴۵، ع. هیات اجرایی و دبیر هیات سیاسی کت. مرکزی حزب (در خلال پلنوم اول حزب) آوریل ۱۹۴۸-۱۹۴۹، ع. کمیته مرکزی حزب توده ایران اویل ۱۹۴۴-۱۹۴۵ ماه مه ۱۹۸۲ (اعلام غیر قانونی شدن حزب توده در سالهای اولیه انقلاب اسلامی)، نگارش و چاپ داستانها و افسانه های تمثیلی در راستای تبلیغ مردم اشتراکی ۱۹۴۷، فرار به شوروی پس از واقعه ترور ناصر جمیل رضا شاه (در ۱۵ بهمن ۱۳۲۷) و شروع بازداشت رهبران حزب توده ایران اوایل زمستان ۱۹۴۹، بطور غیابی محکوم به دوبار اعدام بوسیله دادگاه جنایی فرمانداری نظامی تهران به اتهام رهبری فعالیت های کمونیستی نیز مشارکت در طراحی سوء قصد علیه جان شاه ۱۸ ماه مه ۱۹۴۹، شروع کار در بخش فارسی رادیو مسکو (به عنوان مفسر سیاسی و گوینده رادیو) ۱۹۴۹-۱۹۵۰، مجدد انتخاب به عنوان ع. هیات اجرایی حزب توده در جریان پلنوم چهارم حزب در مسکو روسیه ۱۹۵۷، زندگی و کار و فعالیت های سیاسی و حزبی در شوروی در سالهای حکومت استالین، مالکوف و خوشچف ۱۹۴۹-۱۹۵۸؛ بنا به تصمیم مقامات سیاسی و حزبی اتحاد جماهیر شوروی انتقال مرکزیت و فعالیت های حزب توده ایران به آلمان شرقی (در شهر لایپزیگ) ۱۹۵۹، بنا به خواست و تصمیم کمیته مرکزی حزب توده ایران عزیمت از شوروی به آلمان شرقی و زندگی در شهر لایپزیگ و زندگی و فعالیت های سیاسی - حزبی در آنجا به مدت

در قانون اساسی جدید فرانسه (به زبان عربی) ۴۷، حل مسائل قانون مدنی حقوق ملی اعراب و آفریقایی ها ۷۸، و تعداد زیادی مقاله های حقوقی به زبان عربی، فرانسه و انگلیسی.

طريقى، شيخ عبدالله : سياستمدار و مدير (امور نفتى)
 سعودى، ت. ۱۹ مارس ۱۹۱۹، تج. دا. قاهره، ودا. تگراس
 آميكما.

تحصيل در دا. تگراس وبطور همزمان کار آموزى در شركت نفتى «تگراکو» در تگراس غربى و كاليفورنيا ۴۵-۴۹، مدير اداره نظارت نفتى ايالت شرقى عربستان سعودى (تحت نظر وزارت دارايى) ۴۹-۵۵، مدير کل امور نفت و مواد معدنى (عربستان سعودى) ۵۵-۶۰، وزير نفت و ذخائر معدنى ۶۰، مدير شركت نفت عربى-أمريكي (آرامكى) ۵۹-۶۲، رئيس هيات اعزامى سعودى به كنگره های نفتى اعراب ۵۹ و ۶۰، مشاور مستقل امور نفت و انرژى ۶۲-۶۵، رئيس گروه مشاوران نفتى عرب، يكى از پایه گذاران اصلی «سازمان كشورهای صادر كننده نفت» (اوپك) در سال ۱۹۶۰، ناشر ماهنامه نفتى «نفت العرب»، اخراج و تبعيد از عربستان سعودى و زندگى در لبنان و سپس کویت (تاکنون)، مشاور امور نفت و انرژى كشورهای مصر، الجزائر، کویت، ليبى و امارت متحده عربى، در حال حاضر مشاور امور نفتى كشور کویت.

طعمه، ژرژ ژوزف : ف. ل. اجتماعى، دك. فلسفة،
 استاد دانشگاه و ديبلمات سورى، ت. اول مارس ۱۹۲۱ در دمشق، تج. دا. سوريه (در دمشق)، دا. آميكما (در آميكما).
 شروع خدمت در وزارت امور خارجه سوريه ۴۱، وابسته سفارت سوريه در لندن ۴۵-۴۶، ضمناً جانشين نم. رسمي سوريه در یونسکو، وابسته سفارت در واشنگتن ۴۷-۵۲، ضمناً نم. رسمي سوريه در «اداره عمليات خارجي»، ونم. موقف دولت در صندوق بین المللی پول ۵۰، مدير اداره امور سازمان ملل و قراردادهای وزارت امور خارجه دا. أمريكي (بيروت ۵۴-۵۶، ع. داشکده هنرها و علوم دا. أمريكي (بيروت ۵۴-۵۶، ع. على البدل هيات اجرائي سازمان یونسکو ۵۴-۵۷، مدير اداره پژوهشهاي وزارت امور خارجه ۵۶-۵۷، ضمناًع. هيات نم. سوريه در مجمع عمومى سازمان ملل، نم. سوريه در شورای

تبليغات مذهبى كليسای شرق سن پترز، ع. كميسيون آئين نامه اسقفان برای تدوين قانون ويره كليساهای شرقى، دریافت تعدادی نشان های خارجي.

طرزى، زهدى لبيب : فارغ التحصيل حقوق، دبلمات فلسطينى، ت. ۱۹۲۴ در بيت المقدس.

انجام خدمت نظام وظيفه در ارتش انگلستان در خلال ج. ۲، انجام فعالیت های روزنامه نگارى در «جنبش ملي فلسطين»، نم. سازمان آزادى بخش فلسطين (ساف) در بربيل ۶۴، نم. ساف در اداره اتحادي عرب در آرژانتين، رئيس اداره اتحادي عرب در اسپانيا، رئيس هيات اعزامى ساف به سازمان ملل در نيوپورك ۷۴-۷۵، ناظر دانمى ساف در سازمان ملل ۷۵-۹۱، دریافت نشان مقبره مقدس، شيخ بيت المقدس ۶۶.

طرزى، شيخ كامل : رهبر مذهبى وروحانى تونسى، ت. در تونس، تج. علوم حوزوى اسلامى.

مدير امور مذهبى و اوقاف در وزارت اوقاف وشورای وزیران، ع. دفتر اجرائي كنگره اسلامى ۶۷.

طرزى، صلاح الدين : ل. حقوق. دك. حقوق، ديبلمات و حقوقدان سورى، ت. ۱۹۱۷ در دمشق، تج. كا. «برادران» دمشق، و دانشکده حقوق دا. بيروت.

وكيل دادگستری ۴۰-۴۷، خدمت در وزارت دارايى ۴۵-۴۷، مدرس وبعد استاديار درس حقوق عمومى دا. دمشق ۴۶-۴۹، خدمت در وزارت امور خارجه ۴۹-۵۰، مدير کل وزارت خارجه ۵۶-۵۷، کاردار در بروکسل ۵۱-۵۲، كفيل نم. دائم سوريه در سازمان ملل ۵۳-۵۶، سفير سوريه در اتحاد جماهير شوروى ۵۷-۵۸، سفير كشور «جمهوري متعدد عرب» (مصر + سوريا) در چکسلواکى ۵۸-۵۹، سفير در جمهوري خلق چين ۶۰-۶۱، سفير سوريه (پس از فرپوشى اتحاد مصر وسوريه) در جمهوري خلق چين ۶۱-۶۲، سفير در سازمان ملل متعدد ۶۲-۶۴، سفير در شوروى ۶۵-۶۷، سفير در تركيه ۷۰-۷۴، مشاور ويزر امور خارجه ۷۴-۷۶، قاضي دادگاه بین المللی لاهه فوريه ۷۶-.

آثار : خدمات مشترک لبنان - سوريه ۴۶، سازمان قضائي

در حمص مارس ۶۲، فعالیت در حلب آوریل ۶۲، بازداشت و زندانی شدن بهمراه تعدادی از همزمان خود و پیرو شکست نهضت تازمان انقلاب ۶۲-مارس ۶۲، بازگشت به خدمت ارتش به عنوان فرمانده گردان در تیپ پنجم زرهی تانک و رئیس دادگاه امنیت ملی در منطقه مرکزی، ضمناً مسئول واحد نظامی حزب بعث در همان منطقه، فرمانده تیپ پنجم زرهی فوریه ۶۶-۶۴ ع. فرماندهی منطقه‌ای کنگره منطقه‌ای حزب سوسیالیست بعث عرب ۶۵، ۶۸، ۶۹، ۷۵: ع. دفتر سیاسی حزب ۶۹-ع. شورای ملی انقلاب ۶۵، مشارکت در «جنبش بیست و سوم فوریه»، ارتقا به درجه سرلشکری فوریه ۶۸، رئیس دادگاه نظامی اضطراری در دمشق نوامبر ۶۶، رئیس ستاد نیروهای مسلح فوریه ۶۸-۷۰، در خلال تهاجم نظامی اسرائیل به سوریه و کشورهای دیگر عربی در سال ۱۹۶۷ وی فرمانده «فرماندهی مشترک نیروهای ذخیره ارتش» بود که بخاطر انعقاد موافقتنامه آتش بس در سه جبهه در نبرد شرکت نکرد، معاون اول وزیر دفاع فوریه ۶۸-۷۲، مشارکت در «نهضت اصلاح طلبانه» به رهبری حافظ الاسد نوامبر ۷۰، معاون اول فرمانده کل نیروهای مسلح سوریه ۷۰-۷۲، معاون فرمانده کل نیروهای مسلح ۷۲-ع. مجلس شورای خلق سوریه فوریه ۷۱-، وزیر دفاع سوریه مارس ۷۲-، انتصاب به عنوان معاون شورای عالی نظامی مشترک نیروهای مسلح سوریه و مصر در جنگ چهارم اعراب و اسرائیل (اکتبر ۷۲)، (شورایی که طرح و برنامه جنگ آزادی بخش اکتبر ۱۹۷۳ را به رهبری حافظ الاسد و انور السادات تدوین کرد) اوت ۷۲، انتخاب به عنوان ع. رهبری منطقه‌ای در ششمین کنگره منطقه‌ای حزب بعث آوریل ۷۵، رئیس کمیته حزبی در نیروهای مسلح سوریه ژانویه ۷۷-ع. شورای عالی رهبری سیاسی سوریه- مصر فوریه ۷۷، گذراندن دوره عالی ستاد و فرماندهی و دریافت دیپلم ستاد مشترک در آکادمی «ورشلوف» شوروی فوریه ۷۲، شرکت فعال در بسیاری از کنفرانس‌های سیاسی و عرب از سال ۶۸ به بعد، ارتقا به درجه سپهبدی ارتش اول ژانویه ۷۸-ع. انتخابی کت. مرکزی حزب بعث، و نیز. فرماندهی منطقه‌ای در هفتمنی کنگره منطقه‌ای حزب بعث ژانویه ۸۰، مجدد وزیر دفاع ژانویه ۸۰-۸۱ دریافت درجه دکترای علوم نظامی از آکادمی «ورشلوف» شوروی در رشته فرماندهی و ستاد مشترک ماه مه ۸۰، معاون فرمانده کل

قیوموت سازمان ملل ۵۸، سرکنسول جمهوری عربی مصر در نیویورک ۶۳-۶۱، سرکنسول جمهوری عربی سوریه در نیویورک ۶۳، معاون نم. دائم سوریه در سازمان ملل ۶۱-۶۹، وزیر اقتصاد ملی سوریه ۶۴-۶۳، مدرس و استاد فلسفه در دا. دمشق کشاورزی ۶۷، رئیس انتخابی کمیته چهارم اخلاص بیست و دوم مجمع عمومی سازمان ملل (کمیته قیوموت و سرزمنیهای ناخودگردان) سپتامبر ۶۷-۶۸، سفیر و نم. دائم سوریه در سازمان ملل ۶۵-۶۵، مشاور سازمان کشورهای عرب صادر کننده نفت (اوپک)، دریافت نشان لیاقت از سوریه، نشان سنت پُل و سنت پیتر از اسقف بزرگ کلیسا ارتدوکس یونانی سوریه. آثار: (به زبان عربی): ایده ملی گرایی ۵۴، فلسفه لایب نیتز ۵۶ و ۶۵، ساختن افکار جدید (۲) (ترجمه از زبان انگلیسی) ۵۵-۵۷ و ۶۵، مهاجرت اعراب به آمریکا ۶۵. (به زبان انگلیسی): اسلام ۵۷، سالنامه آموزش و فلسفه ۵۷، بیطوفی در سوریه ۶۴، چالش و پاسخ: قضایت تاریخ ۶۹، اوج مقابله فلسفی در اسلام ۵۳، قانون اساسی و حقوق انتخابات در سوریه، جاییکه اسلام و مسیحیت همزیستی دارند ۶۰، تحرك بیطوفی در دنیا عرب: یک سمپوزیوم ۶۴.

طلأس، سپهبد مصطفی: دک. علوم نظامی، نظامی و سیاستمدار سوری، ت. ۱۱ ماه مه ۱۹۳۲ در شهر «ارستان» (ایالت حمص)، تج. دانشکده‌های نظامی و حقوق، ونیز آکادمی «ورشلوف» اتحاد جماهیر شوروی (دریافت مدرک دکترا اسال ۱۹۸۰).

پیوستن به حزب سوسیالیست بعث از زمان پایه گذاری آن در سال ۴۷، اجرای قسم نامه وفاداری و صداقت نسبت به حزب بعث و تبدیل شدن به یک عضو فعال حزب ماه مه ۴۷، دبیر حزب بعث شعبه استان ارستان ۵۱، معلم ورزش مدرسه در استان «السویداء» ۵۰-۵۲، شروع تحصیل در دانشکده افسری و فارغ التحصیل شدن به عنوان ستون دوم رسته زرهی ۵۲-۵۴، خدمت در واحدهای زرهی و دانشکده نظامی، و احرار پست های فرماندهی در ارتش مصر ۵۹-۶۱، پس از اخراج افسران بعضی و اتحاد گرا از ارتش به عنوان بازرس به وزارت تدارکات انتقال یافت فوریه ۶۲، ع. و مشارکت در فعالیت‌های نهضت افسران آزاد مصر

طلال بن عبدالله، ملک : پادشاه سابق اردن، ت. ۱۹۰۹ در شهر مکه (پسر ملک عبدالله پادشاه اسبق اردن، و نوه شیف حسین پادشاه حجاز)، تح. خصوصی (درباری)، و مدرسه نظامی «سند هrst» انگلستان.

شروع خدمت نظامی در لژیون عرب (ارتشر عربی)، ۲۹ ارتقا به درجه سرتیپی در لژیون عرب، برای مدتی خدمت در ارتش عراق، ازدواج با شاهدخت «زین الشرف» ۲۷ نوامبر ۳۴، فرزندان وی : حسین (پادشاه قبلی اردن)، امیر محمد، امیر حسن، ویک دختر. جانشین پدرش ملک عبدالله (پس از فوت وی) به عنوان پادشاه جدید اردن ۲۰ رُویه، ۵۱، جلوس بر تخت سلطنت و کنترل قدرت ۱۱ سپتامبر ۵۱ (ملک طلال در فاصله زوییه تا سپتامبر ۱۹۵۱ بنا به توصیه پزشکان مشغول معالجه بیماری روانی و عصبی خود در سویس بود، و پس از معالجه قدرت رادر دست گرفت)، پس از ۱۱ ماه ویک روز سلطنت با توطئه چینی و تمیهیدات «توفیق ابوالهدی» نخست وزیر وقت (و شدیداً طرفدار انگلستان) به بهانه بروز مجدد بیماری عصبی اش بارای پارلمان از سلطنت خلع شد و بجای او پرسش «حسین بن طلال» (ر.ک.) پادشاه اردن شد ۱۱ اوت ۵۲، زندگی در ترکیه تا زمان مرگ ۵۲-۷۲، فوت در ترکیه ۷۲. (توضیح اینکه وی از نظر گرایشهای سیاسی یک فرد ملی گرا و بعضاً ضد انگلیسی بود !)

آثار : خاطرات.

طلحونی، بهجت : ل. حقوق، سیاستمدار اردنی، ت. ۱۹۱۳ در «معان» (اردن)، تح. دا. دمشق (سوریه). وکیل دادگستری ۳۶-۳۸، قاضی در «کراک» ۳۸-۵۲، رئیس دادگاه استیناف ۵۲-۵۲، وزیر کشور، وزیر دادگستری ۵۲-۵۴، رئیس کابینه سلطنتی ۵۴-۵۴، وزیر و وزیر امور خارجه ۶۷-۶۷، هم‌زمان وزیر امور خارجه ۶۷-۶۸، وزیر دفاع ۶۸-۶۹، وزیر کشور آوریل - سپتامبر ۶۸، ع. مجلس سنای سناتور، ۶۲، رئیس مجلس سنای دسامبر ۷۴-تاکنون ۹۵)، نم. ویژه ملک حسین پادشاه اردن ۶۷-۶۹، ع. شورای مشورتی کشور، ۶۷، رئیس کت. تهیه و تدوین قانون مدنی کشور، ۷۱، ع. هیأت امنا دا. اردن ۶۲-تاکنون .

ارتشر و نیروهای مسلح، معاون نخست وزیر و وزیر دفاع ۸۴-تاکنون (۲۰۰۰)، رئیس کت. نظامی حزب بعث ژانویه ۷۷-، دریافت مдал ها و نشانهایی از کشورهای سوریه، عربی و خارجی دیگر.

آثار : جنگ چریکی، مطالعات نظامی، مقدمه ای بر استراتژی شهیونیسم، پغمبر عرب و تکنیک جنگ، تیپ زرهی به عنوان یک محافظ پیشرفته، خاطرات تلح زندان نظامی مرآة، چهارمین جنگ اعراب و اسرائیل، فصل دوم جنگ رهایی بخش اکبر، گزینده هایی از شعر عرب، پیام اسلام، انقلاب بزرگ عرب، پیشوای روحانی (کشیش) بیت المقدس، انقلاب علمی و فنی، شمشیر خدا، جنگ ادبی، ذوبیه، ملکه پالمیرا، قهرمان الجزایر، تلاش مسلح، گزینده هایی از سنت های نانوشتہ پیامبر، نان فطیر شهیون، گل های سرخ دمشق، قهرمان آتلانتیک، چنین گفت اسد، فرهنگ پرشکی گیاهی، سیر و زندگی طولانی، فرهنگ نامهای عربی، کشتار صبرا و شتیلا، دورنمای استراتژی شهیونیسم، عملیات کمال عدوان، فتح بزرگ مردم شوروی، هنر جنگ روسی، استراتژی جدید آمریکا سلاح بین المللی معاصر، جبهه پایداری در مقابله علیه پیمان کمپ دیوبد، گل های سرخ جهان، صدای گل های سرخ دمشق، انقلاب الجزایر، رام کردن، رنسانس، استراتژی نظامی، دورنمای علوم نظامی، هنر جنگ آلمانی، شعر و شاعر .

طلال بن عبدالعزیز، امیر (شاهزاده) : سیاستمدار و دیبلمات سعودی، ت. ۱۹۳۴ (پسر ملک عبدالعزیز بن سعود و برادر ملک خالد پادشاه سابق عربستان سعودی)، تح. دوره متوسطه در مدرسه سلطنتی ریاض . وزیر ارتباطات ۵۳-۵۴، سفیر در فرانسه ۵۵-۵۶، وزیر اقتصاد و دارایی ۶۱، تاسیس اولین مدرسه دخترانه ریاض ۵۷، تاسیس اولین بیمارستان خصوصی در عربستان سعودی ۵۷، تاسیس اولین دانشکده پسرانه مکه ۵۷، ابطال گذرنامه سعودی ۶۲، و سپس تبعید به مصر از سوی دولت بخاطر فعالیتهای توسعه حقوق بشر و دموکراسی در عربستان سعودی ۶۲-۶۴، بازگشت از تبعید به عربستان سعودی ۶۴، نم. سابق ویژه عربستان سعودی در سازمان «یونیسف»، در حال حاضر رئیس برنامه اعراب خلیج [فارس] سازمان توسعه ملل متحد (AGFUND)، رئیس شورای کودکان و توسعه عرب .

طوبینی، غسان: ف. ل. علوم سیاسی، روزنامه نگار و سیاستمدار لبنانی، ت. ۵ ژانویه ۱۹۲۶ در بیروت، تج. دا. آمریکایی بیروت، دا. هاروارد.

مدرس علوم سیاسی در دا. آمریکایی بیروت ۴۷-۴۸، سردبیر روزنامه «النهار» و «النهار عربی بین المللی» (هفته نامه منتشره در پاریس) ۴۸-، رئیس مدیر عامل شرکت النهار ۶۳-، پایه گذار مشترک «آکادمی حقوق و علوم سیاسی لبنان» ۵۱-، مدرس دانشگاه ۵۴-۵۱، ع. پارلمان لبنان از شهر بیروت ۵۷-۵۳، ع. هیات نم. لبنان در مجمع عمومی سازمان ملل ۵۷-۵۳، تاسیس شرکت خدمات تجارتی و پژوهشی خاورمیانه ۵۸-، رئیس شرکت مذکور ۵۸-۵۰، پایه گذار رئیس و مدیر عامل تعاونی مطبوعات (س. ا. ل.) ۰۰-، معاون نخست وزیر و وزیر اطلاعات و آموزش ملی ۷۳-۷۱، دستگیر و بازداشت شدن دسامبر ۷۰-، حضور در دادگاه نظامی و سپس رهایی از بازداشت و زندان بر اساس قانون مطبوعات، وزیر کار و امور اجتماعی، جهانگردی، صنعت و نفت ۷۵-۷۶، نم. دائم لبنان در سازمان ملل ۷۷-۸۲، ع. «کت. گفتگوی ملی» ۷۵-.

طه، محمد فتحی: ل. علوم (فیزیک)، هواشناس و متخصص علوم جوی مصری، ت. ۱۵ ژانویه ۱۹۱۴ در قاهره، تج. دا. قاهره و کالج سلطنتی علوم و تکنولوژی لندن. مدرس دن. علوم دا. قاهره ۴۲-۴۴، معاون وزارت امور خارجه و رئیس هیات مدیره سازمان هواشناسی و علوم جوی مصر ۵۳-۷۵، مشاور امور هواشناسی و جوی سازمان هوایپیمایی کشوری ۷۶-، معاون کمیسیون منطقه ای آفریقایی سازمان جهانی هواشناسی ۴۷-، معاون دوم کمیته اجرایی سازمان جهانی هواشناسی ۵۹-۵۳، ع. کت. اکتشافات فضایی آکادمی علوم قاهره ۶۷-، رئیس کت. ملی «ژئودزی» و «ژئوفیزیک» آکادمی علوم قاهره ۶۷-، رئیس کت. دائمی هواشناسی اتحادیه کشورهای عرب در قاهره ۷۱-، رئیس وع. کت. اجرایی سازمان جهانی هواشناسی، ع. اتحایه کارگران علمی، ع. کمیسیون ملی شورای بین المللی اتحادیه های علمی و تعدادی کمیته های دیگر مربوط به پژوهشگاه علمی در مصر، دریافت نشان لیاقت از مصر.

ظ

بهداری مصر ۴۹-۵۲، حشره شناس طرح کنترل مalaria «در سازمان بهداشت جهانی» شعبه عربستان سعودی ۵۶-۵۸، مشاور ارشد مرکز آموزش منطقه ای ریشه کنی مalaria ۵۹-۶۲، حشره شناس در اداره منطقه ای سازمان بهداشت جهانی در «برازاویل» (کنگو) ۶۵-۶۲، حشره شناس منطقه ای در اداره منطقه ای مدیترانه شرقی «سازمان بهداشت جهانی» در اسکندریه ۶۶-۷۰، حشره شناس در واحدهای ریشه کنی بیماری Malaria و سایر بیماریهای انگلی «طرح کنترل حشرات ناقل بیماری» در سازمان بهداشت جهانی (در ژنو، سویس) ۷۰، بازنیستگی از فعالیت های شغلی و حرفه ای سپتمبر ۷۷.

آثار: حدود ۱۰ کتاب راجع به پشه Malaria و دیگر حشرات ناقل بیماری و راههای مبارزه با آنها منتشره در خلال سالهای ۵۱ تا ۷۰.

ظاهر شاه، محمد ← محمد ظاهر شاه

ظرفیه، میشل: داستان نویس و نویسنده تونسی، ت. ۱۹۱۸ در تونس، تج. متوسطه و عالی.

ظاهر، عبدال: دک. پزشکی، سیاستمدار افغانی، ت. ۳ ماه مه ۱۹۱۰ در «لغام»، تج. در کابل، دا. کلمبیا، ودا. جان هاپکینز (آمریکا).

انجام خدمات پزشکی در آمریکا قبل از بازگشت به کابل (افغانستان) ۴۳، سرپیشک بیمارستان اصلی شهر کابل ۴۳-۵۰، معاون وزیر بهداری ۵۵-۵۰، وزیر بهداری ۵۵-۵۸، سفير در پاکستان ۵۸-۶۱، رئیس مجلس خلق ۶۴-۶۱، و ۶۹-۶۵، معاون نخست وزیر و وزیر بهداری ۶۴-۶۵، سفير در ایتالیا ۶۹-۷۱، نخست وزیر ۷۱-۷۲.

ظاهر، عبدالرحمن: ل. کشاورزی، دک. پزشکی، کارشناس بین المللی مصری، ت. ۲۲ اوت ۱۹۱۶ در قاهره (مصر)، تج. دانشکده کشاورزی دا. قاهره، دا. ادینبورگ (انگلستان)، مدرسه پزشکی امور بهداشتی و بیماریهای گرمسیری لندن.

دبیر زیست شناسی در مدرسه کشاورزی (مصر) ۳۸-۴۲، دستیار استاد حشره شناسی در دانشکده کشاورزی دا. قاهره ۴۲-۴۴، حشره شناس در اداره کنترل حشرات وزارت

عربی در کشورهای عرب و اسلامی برگزار شده توسط اتحادیه جهانی مسلمانان^{۷۳}.

آثار: رساله دکترا: «زبان عربی: افعال، تجزیه و ترکیب و شکل گیری»، مطالعات زبان شناسی و ادبی قرآن، ارائه گزارش‌های علمی و برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی درباره قرآن، فی محیط القرآن (در دایره قرآن)، النحو القرآنی (دستور زبان قرآن)، المکتب القرآنیه (مکتب قرآن).

ظفراوي، محمود: بانکدار مصری، ت. ۳ مارس ۱۹۴۸ در اسکندریه، تج. کا. ویکتوریا در اسکندریه (مصر)، دا. «راتگر» نیوجرسی (آمریکا).

فعالیت در «یونایتد جرسی بانک» نیوجرسی ۷۱-۸۱، فعالیت در «سیتی بانک» ۸۱-۸۷، فعالیت در «گلف اینترنشنال بانک» بحرین ۸۷-۹۲، کارمند ارشد بومی و مدیر منطقه‌ای «خاورمیانه» در «چیس مانهاتن بانک» بحرین ۹۲-تاکنون.

ظهران، خانم حمیدیه: دک. اقتصاد و مالیه عمومی، استاد مصری، ت. ۶ دسامبر ۱۹۲۳ در مصر، تج. دانشکده حقوق و اقتصاد دا. قاهره.

استاد و مدیر گروه اقتصاد دانشکده اقتصاد و علوم اداری دا. ملک عبدالعزیز در عربستان سعودی ۷۷-۷۱، استاد دیار اقتصاد ۷۵، استاد اقتصاد ۷۹، رئیس و استاد راهنمای بخش فوق لیسانس « مؤسسه اسلامی » قاهره ۷۷-۸۹، رئیس گروه تجارت خارجی دانشکده بازرگانی ۷۹-۸۷، رئیس گروه اقتصاد دانشکده بازرگانی ۸۰-۸۷، معاون بخش مطالعات و پژوهش‌های تحصیلات تکمیلی دانشکده بازرگانی و مدیریت دا. «حلوان» مصر ۸۴-۸۷، معاون واحد مطالعات و پژوهش‌های تحصیلات تکمیلی دا. حلوان ۸۷-۸۶، تدریس در واحد فوق لیسانس «مو. مطالعات عرب» قاهره ۸۸-۸۹، استاد مدرس در برنامه‌های آموزشی مدیران اداری در مرکز علوم اداری و مدیریت قاهره ۸۶، استاد مدرس در برنامه‌های آموزشی اطلاعات «مراکز نیل» در قاهره ۸۵، اس. راهنمای اس. مدعوه دا. «کیل» در آلمان غربی ۸۲-۸۵، اس. راهنمای پژوهش‌های اقتصادی در «اداره مرکزی پیگیری ارزیابی طرح‌های اجرایی اداری در سازمان مرکزی حسابرسی ۸۲-۸۳، مشاور در سازمان مرکزی حسابرسی ۸۵-۸۲، ع. کت. اقتصادی آکادمی

داستان نویسی و نویسنده‌گی (به زبان فرانسه).

آثار: دوران برخوردها ۴۹، کف و نمک ۵۰، تجارت انسانها، آخرین ازدواج، دوبلورهای ۵۸، تاریخ ۶۴.

الظرفیف، احمد جمعه: بازار گان امارات متحده عربی، ت. ۱۹۴۶.

خدمت در سازمان توسعه مسکن ۶۸-۷۱، بازرس واحد صنعت وزارت نفت ۷۱-۷۲، رئیس و مدیر عامل شرک ملی حفاری ۷۳-.

ظرفیف، محمد فاروق: دیپلمات افغانی، ت. ۹ زانویه ۱۹۵۱ در کابل، تج. دا. کابل، ودا. آکسفورد.

کفیل اداره اول سیاسی وزارت امور خارجه ۷۸، دبیر اول (بعداً کاردار) سفارت افغانستان در کوبا ۷۹-۸۰، رایزن (بعداً کاردار) نم. دائم افغانستان در سازمان ملل ۸۰-۸۱، نم. دائم افغانستان در سازمان ملل ۸۱-۸۷، معاون کت. اجرایی حقوق غیر قابل انکار مردم فلسطین ۸۰-۸۹، معاون هیات اعزامی افغانستان به مجمع عمومی سازمان ملل ۸۰-۸۹، رئیس هیات نم. افغانستان در کنفرانس‌های جنبش غیر متعهد ها ۷۸-۸۹، کناره گیری از پست‌های دولتی او ت. ۸۹.

ظریفه، سالم شکری: ل. مهندسی، مهندس (mekanik) مصری، ت. ۳ دسامبر ۱۹۲۳ در قاهره، تج. دانشکده مهندسی دا. قاهره.

شریک «دفتر مهندسی و تجارت بین المللی» در قاهره، مدیر فنی «صنایع دیزل و مونتاژ مصر» در قاهره، مشاور شرکت‌های مشاوره و تولیدی در مصر.

ظفر، جمیل احمد: ف.ل. و دک. زبان و ادبیات عرب، استاد سعودی، ت. ۱۹۳۲ در مکه.

دبیر دبیرستان، مدیر دبیرستان، مدیر اداره آموزش و پرورش شهر مکه، مدرس گروه زبان عربی دانشکده الهیات دا. «ام القری» ۷۰، استاد دیار دانشکده زبان و ادبیات عرب دا. ام القری (در مکه)، ع. کت. مطالعات وضعیت زبان عربی «اتحادیه جهانی مسلمانان»، شرکت در کنفرانس مطالعه وضعیت زبان

آثار: بیماریهای گوش و حلق و بینی (متن درسی).

ظهران، محسن محروم: ل. علوم، ف. ل. علوم در طراحی شهری، ف. ل. معماری، دک. برنامه ریزی زیست محیطی، معمار مصری، ت. ۱۹۲۵ در قاهره، تج. دا. عین شمس «قاهره»، موسسه تکنولوژی ماساچوست آمریکا، دا. پرینستون آمریکا.

معمار در «اداره طراحی دولتی» در قاهره ۶۵-۶۶، استادیار معماری در دا. اسکندریه ۶۶، دانشیار معماری در دا. اسکندریه ۷۲، اس. معماری ۷۷، مشاور و کارشناس سازمان ملل متعدد در «کمیسیون اقتصادی آسیای غربی» در بیروت ۷۵-۸۰، در سازمان یونسکو در پاریس ۷۶-۷۷، در صندوق جمعیت سازمان ملل در نایروبی ۷۶-۷۷، در UNCHS در نایروبی ۷۷-۷۶، در UNCHBP در نیویورک ۷۵-۷۸، رئیس ۷۸-۷۸، رئیس کم. دانشکده معماری دا. عربی بیروت (لبنان) ۷۸-۸۲، رئیس کم. برنامه ریزی اسکندریه، مشاور فرماندار اسکندریه -، ع. شورای عالی فرهنگ مصر ۹۰-۹۲، رئیس «کت. برنامه ریزی مسکن» در شورای شهر اسکندریه ۸۸-۹۲، مدیر اجرایی سازمان عمومی کتابخانه های اسکندریه ۸۹-۹۰، دریافت مdal آموزشی از مصر ۵۹، جایزه شایستگی از دا. اسکندریه ۷۷، مdal TAU بتا PI، ۶۲، جایزه لیاقت از دا. اسکندریه، مdal ونشان درجه اول بر جستگی از مصر ۸۵-۸۶.

آثار: تعدادی کتاب و مقاله و گزارش علمی درباره معماری، طراحی شهری، طراحی زیست محیطی، طراحی مسکن و شهری به زبان انگلیسی و عربی.

الظہری. ابوتراب: ف. ل. زبان شناسی و علوم اسلامی، مشاور مذهبی وزبان شناسی سعودی، ت. ۱۹۲۵ در «احمد پور» شرقی پاکستان.

دیبرزبان و ادبیات عربی در دبیرستان، ویرایشگر فنی در اداره پژوهش‌های وزارت اطلاعات سعودی، مدرس مذهبی و زبان شناسی در مسجد مکه، سر ویرایشگر فنی در روزنامه «البلاد»، ناظر و سرپرست مذهبی وزبان شناسی در وزارت اطلاعات، ع. اولین کنفرانس سعودی شخصیت‌های ادبی.

آثار: شواهد القرآن، السرایه، سیار السحابه، المستدرک،

پژوهش‌های علمی- تکنولوژیک، ع. مرکز علمی فرهنگ علمی در قاهره، ع. شوراهای ملی کارشناسی در قاهره، ع. کت. مسکن و مطالعات ویژه پژوهش‌های ساختمان، ع. کت. اقتصادی حزب دموکراتیک مصر، ع. کت. اقتصادی انجمن بازار گانی قاهره، ع. کت. اقتصاد سیاسی، آمار و قانون‌گذاری قاهره، و نیز ع. تعدادی دیگر از نهادها، کمیته‌ها و سازمانهای علمی و اقتصادی در مصر و چند کشور دیگر خاورمیانه، دریافت دو جایزه دولتی در زمینه امور اقتصادی و علوم و هنرها.

آثار: عناصر اولیه در نظریه اقتصادی ۷۵، مقدمه‌یی بر برنامه ریزی اقتصادی و توسعه اقتصادی ۶۹، مسائل توسعه اقتصادی در کشورهای در حال توسعه با مطالعه‌یی در برنامه ریزی توسعه در مصر ۷۰، مطالعاتی در پول و بانکداری و تجارت بین المللی، مطالعاتی در تجزیه و تحلیل اقتصادی به روش «کنز» و اقتصاد کلان، برنامه ریزی اقتصادی: نظری و عملی ۷۵، توسعه اقتصادی: نظریه و تجزیه و تحلیل ۷۸، نظریه اقتصادی (اصول تجزیه و تحلیل) ۷۹، بحران پولی بین المللی و مروعی بر اقتصاد نفت کشورهای توسعه نیافته و صادر کننده نفت ۷۸، مسائل تجارت خارجی با تاکید بر کشورهای توسعه نیافته ۷۸، تجارت خارجی در مصر (مسائل سیاستهای توسعه) ۸۰، برنامه ریزی تجاري در مصر ۸۶، سازماندهی تجارت خارجی در مصر ۸۸، برنامه ریزی توسعه در مصر در خلال ۵۰ سال (۸۸)، اقتصاد مصر: بحرانها و مسائل ۸۹، به اضافه تعداد زیادی گزارشها و پژوهش‌های علمی منتشر شده در زمینه مسائل اقتصادی، نفت، تجارتی وغیره.

ظهران، فؤاد مصطفی: ل. پزشکی، ل. شیمی، دک. پزشکی (پزشک متخصص گوش و حلق و بینی)، استاد سعودی، ت. ۱۹۴۰ در جده، تج. دا. قاهره.

مدرس گوش و حلق و بینی در دانشکده پزشکی دا. ریاض، ع. انجمن جهانی متخصصان گوش و حلق و بینی، ع. شورای دا. ملک عبدالعزیز، ع. شورای دانشکده پزشکی، شرکت در کنفرانس بین المللی پزشکی گوش و حلق و بینی در لندن ۷۵، مشارکت در تأسیس دانشکده پزشکی و علوم پزشکی دا. ملک عبدالعزیز، معاون و سپس رئیس سابق دانشکده پزشکی و علوم پزشکی دا. ملک عبدالعزیز.

مسلح در سفارت پاکستان ٦٦-٧١، فرمانده نیروی هوایی
سلطنتی سعودی ٧٢، سرلشگر هوایی ٧٤، مقام سفیری در
وزارت امور خارجه سعودی ٧٩، سفیر در جمهوری چین (تایوان) ٨٠، دریافت نشان درجه سوم ملک عبدالعزیز، دریافت نشان ویژه
از جمهوری چین (تایوان)، نشان شایستگی امنیت ملی (مداد)
درجه دوم تونگ) از جمهوری کره، نشان درخت سدر (درجه
فرماندهی) از لبنان، نشان لژیون لیاقت از آمریکا، نشان درجه
اول لیاقت از آرژانتین، دریافت مداد درجه اول «هاوک» در پرواز،
مداد مسجد مقدس.

ظهیر، أنجح : ل. علوم، بانکدار پاکستانی، ت. ١٩٤٤
در «مروت» هندوستان، تح. دا. «آگر» در هندوستان.
شروع فعالیت در «شرکت یونایتد بانک» بحرین ٦٣-
معاون یونایتد بانک در بحرین ٧٠-٧٢، مدیر بانک در شارجه
(امارات متحده عربی) ٧٣-٧٨، مدیر بانک در دوبی (امارات
متحده عربی) ٧٨-٨٠، مدیر بانک در نیویورک (آمریکا) ٨٠-٨١،
مدیر یونایتد بانک در دوبی ٨١-٨٢ - تاکنون.

الظهیر، حرب صالح : مهندس راه و ساختمان، د.
تکنولوژی: مهندس و بازار گان سعودی، ت. ١٩٣٨ در «بیز»
عراق، تح. داشتکده تکنولوژی «پورت اسموث» انگلستان.
مهندس راه و ساختمان در وزارت ارتباطات عربستان
سعودی ٦٦-٦٨، رئیس اداره نگهداری و راههای روستایی،
معاون سر مهندس اداره راههای، مدیر برنامه ریزی در وزارت
ارتباطات در امور پست و تلگراف و تلفن، و نیز راههای و بنادر،
استعفا از وزارت ارتباطات ٦٨، مدیر عامل شرکت خانوادگی
«садکو» (SADC) ٦٨، رئیس شرکت بازاریابی وسائل
الکترونیکی، مدیر عامل شرکت پیمانکاران جدید عرب (عربستان
سعودی)، مدیر عامل شرکت مرکزی سرمایه گذاری و توسعه سهام
(در ریاض - عربستان سعودی)، شریک و مدیر «انجمن بانکی
عرب» در پاریس (فرانسه).

ظهیر، طیفه : ف. ل. ادبیات، مدیر (صداوسیما)
تونسی، ت. ١٩٣٣
انجام فعالیت های روزنامه نگاری به مدت دو سال،

الظہری، احمد سعید بدیع : ل. امور بین الملل،
گذراندن دوره هایی در مدیریت مالیه بین المللي، مدیر
و کارشناس سرمایه گذاری امارات متحده عربی، ت. ١٩٥٦ در
«العين»، تح. کا. «لویس و کلار ک» پورتلند (اور گون آمریکا).

معاون بخش امور مالی و اداری «هیات عامل سرمایه
گذاری ابوظبی» ٨٢، مدیر هیات عامل سرمایه گذاری ابوظبی،
مدیر عملیات ارزهای خارجی و خزانه داری هیات عامل
سرمایه گذاری ابوظبی، ع. هیات مدیره بانک تجارت ابوظبی، ع.
هیات مدیره شرکت سرمایه گذاری عرب، معاون شرکت صنعتی
عمومی (ارگان صنعتی دولت ابوظبی)، ع. هیات مدیره شرکت
بیمه امارات، وزیر بهداری امارات ٩٢-.

الظہری، علی بن خلفان : بازار گان امارات متحده عربی،
ت. ١٩٤٢.

مدیر اداره ابوظبی در قاهره (مصر)، معاون وزیر دارایی در
امور مسکن و مبادرات، رئیس اداره بنادر و فرودگاهها، ع. شوالی
اجرایی ابوظبی، رئیس اداره هواپیمایی کشور ابوظبی، رئیس
کت. خسارات هواپیمایی ابوظبی، رئیس شرکت امور نگهداری
هواپیمایی خلیج، معاون شرکت هواپیمایی خلیج در بحرین، ع.
هیات مدیره شرکت بیمه «الظفرة»، معاون (ریاست) و مدیر عامل
بانک تجارت امارات ٨١-٨٥، معاون گروه تجاری عمومی
الأهلیه، معاون بانک صنعتی امارات ٨٢-٨٤، رئیس شرکت ملی
مواد غذایی ٨٠-٨٤، مالک شرکت علی و پسران، رئیس شرکت
اكتشاف مناطق نفتی، دریافت نشان درجه سوم جمهوری از مصر،
دریافت نشانهایی از تونس و مراکش.

الظهیر، اسد : لیسانس های «الف» و «ب» آموزش
خدمات هوایی از مرکز آموزش «نیروی هوایی سلطنتی»
انگلستان، نظامی و دیپلمات سعودی، ت. ١٩٢٢، تح.
داشتکده پرواز نظامی در طائف (عربستان سعودی)، مرکز آموزش
«همبل» در انگلستان.

مدیر نیروی هوایی سلطنتی سعودی، وابسته نظامی
(هوایی) در سفارت سعودی در آمریکا، وابسته نظامی نیروهای

کارشناس خبرپردازی در رادیو تونس، مدیر برنامه های بین المللی رادیو-تلوزیون تونس، ع. شورای عالی اطلاعات، دریافت نشان جمهوری از تونس ۷۴.

آثار : «ادبیات مغرب در زبان فرانسه» (مجموعه مقالات به زبان فرانسه)، نقد ادبی رسانه ها.

الظهیری، قاسم : دیبلمات مراکشی، ت. ۲۵ مارس ۱۹۶۰، تج. مؤسسه مطالعات عالی رباط.

بازداشت بخاطر فعالیت در «نهضت استقلال مراکش» ۳۶ و ۴۴، بازداشت وزندانی شدن بخاطر فعالیت های استقلال طلبانه ۵۲ : مدیر روزنامه های «المغرب» و «العلم»، مدیر عامل سازمان رادیو-تلوزیون مراکش ۵۶-۵۹، سفیر در سنگال ۶۱-۶۰، سفیر در بوگسلاوی ۶۱-۶۴، رئیس اداره اطلاعات وزارت امور خارجه ۶۶، ع. هیأت نم. دائم اتحادیه عرب در سازمان ملل متحد در ژنو ۶۶-۶۸، وزیر آموزش متوسطه و فنی ۶۸-۶۹، سفیر در جمهوری خلق چین ۷۲-۷۲، پایه گذار مدرسه آزاد «الجديدة»، دریافت نشانهایی از مراکش و یوگسلاوی.

آثار : شرح زندگی محمد پنجم ۶۲، طلای پسران (داستان)، تفسیر های سیاسی و مطالعات اجتماعی و تاریخی .

ع

دبیر امور هماهنگی اداره روابط اقتصادی وزارت امور خارجه، مشاور وزیر نفت در امور بین المللی، مشاور وزیر امور خارجه، سفیر ایران در ژاپن تا سپتامبر ۹۰، رئیس کل بانک مرکزی ایران سپتامبر ۹۰ - سپتامبر ۹۴، سفیر ایران در کانادا ۹۴ -، رئیس دا. بین المللی امام خمینی(ره) رئیس و سخنگوی ستاد برگزاری ششمین اجلاس سران «اکو» در تهران ژوئن ۲۰۰۰ (خرداد ۱۳۷۹).

عارف. سرهنگ عبدالسلام: نظامی و سیاستمدار عراقی، ت. ۱۹۲۱ در بغداد (برادر سپهبد عبدالرحمان عارف رئیس جمهوری اسبق عراق)، تج. دانشکده نظامی بغداد، ستوان دوم ارتش عراق ۴۱، مسئول نگهداری از زندان «اردوگاه الرشید» (محل زندانی غالب قیام کنندگان حرکت رهایی بخش ماه مه ۱۹۴۱) ۴۱ -، افسر اطلاعات ارتش - ۴۴ -، شرکت در «جنگ فلسطین» (جنگ اول اعراب و اسرائیل) ۴۸ -، احرار مسئولیت های حساس در ستاد فرماندهی ارتش عراق ۴۸ - ۵۴ -، طی یک دوره آموزش نظامی در شهر «دوسلدورف» آلمان غربی (در واحد های نظامی انگلستان مستقر در آلمان) ۵۴ - ۵۶ -، یار و

عبدی جعفری، حسن : ف. ل. مدیریت بازرگانی، دک. مدیریت بازرگانی، سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۵۱ در تهران، تج. تهران و آمریکا.

ع. کمیته استقبال آیت الله خمینی(ره) رهبر انقلاب اسلامی ایران ۷۹، ع. شورای فرماندهی و نیز مدیر امور اداری و مالی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ۷۹، رئیس کارگری سپاه پاسداران، قائم مقام مدیر عامل سازمان مرکزی تعاون مارس ۸۱، مدیر کمیته توزیع وزارت بازرگانی، معاون وزیر بازرگانی در امور داخلی، معاون وزیر بازرگانی در امور طرح و برنامه ها، هماهنگ کننده استانها و جانشین مدیر واحد آموزشی و ایدئولوژی سپاه پاسداران، قائم مقام مدیر طرح ها و برنامه های سپاه پاسداران، وزیر بازرگانی ۸۲ - ۸۸ .

عادلی، محمد حسین : دک. مدیریت بازرگانی، اقتصاددان و دیپلمات ایرانی، ت. ۱۹۵۲ در اهواز، تج. ۱۵. تهران (ل. وف. ل.)، دا. کالیفرنیای آمریکا، ودا. نیو دهلی در هندوستان.

کاردار سیاسی در کانادا ۸۰، مدیر کل امور اقتصادی و

عثمانی و محکوم به اعدام (به جرم خیانت به خلیفه عثمانی) ۱۹۰۴، عزیمت به پاریس و ادامه فعالیت‌های سیاسی ملی گرایانه عرب در آنچا ۱۹۰۴ –، تشکیل انجمن «اتحادیه وطن عربی» در پاریس ۱۹۰۷، و نیز انتشار ماهنامه «استقلال عرب» به عنوان ارگان رسمی انجمن مذکور آوریل ۱۹۰۷ – سپتامبر ۱۹۰۸ (مدت انتشار)، همکاری نزدیک با «انقلاب ترکان جوان» در قلمرو عثمانی ۱۹۰۸، بازگشت از پاریس به بیت المقدس برای شرکت در انتخابات آن شهر سپتامبر ۱۹۰۸؛ پس از ایجاد محدودیت‌هایی از سوی مفامات عثمانی علیه وی، فرار از بیت المقدس و عزیمت به قاهره ۱۹۰۸؛ زندگی و فعالیت سیاسی در راه اتحاد و ملی گرایی عرب تا پایان عمر در قاهره ۱۹۱۶، فوت در قاهره ژوئن ۱۹۱۶.

(توضیح: نجیب، عازوری یکی از رهبران مسیحی جنبش ملی گرایی و اتحاد اعراب است که خواهان یگانگی عربها و جدایی آنان از ترکان عثمانی بود. وی در کتابش با عنوان: «بیداری ملت عرب» تنها راه نجات اعراب را جدایی آنان از امپراتوری عثمانی می‌دانست و نیز مرتباً خطر «صهیونیسم» برای آینده اعراب را هشدار می‌داد. عازوری با اینکه خود مسیحی بود، ولی در اساسنامه «اتحادیه وطن عربی» اعلام کرده بود که رئیس کشور متعددی که از سرزمینهای عراق و سوریه و لبنان و فلسطین شکل می‌گیرد باید «عربی مسلمان» باشد. ضمن آنکه خود حکومت باید غیر دینی باشد. او اعتقاد داشت که خلافت مسلمانان نیز باید به صورت سازمانی صرفاً مذهبی تبدیل شده و از دخالت در کارهای سیاسی پیرهیزد. به نظر او برای نابودی امپراتوری عثمانی سه انقلاب لازم بود: اول انقلاب عرب‌ها، دوم انقلاب کردها، سوم انقلاب ارمنه. به همین دلیل، او از هر گونه شورش اعراب علیه ترکان عثمانی پشتیبانی می‌کرد.)

آثار: بیداری ملت عرب (انتشار در پاریس، ۱۹۰۵)؛
ضمناً مقاله‌هایی در ماهنامه «استقلال عرب» (منتشره در پاریس).

عامر، فیلد مارشال محمد عبدالحکیم: نظامی و سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۱۹، تج دانشکده افسری قاهره.
افسر ارش مصرا ۳۹، فارغ التحصیل دانشکده فرماندهی و ستاد ۴۸، شرکت در جنگ فلسطین ۴۸، ع. شورای انقلاب مصر (پس از انقلاب یا کودتای مصر به رهبری جمال عبدالناصر و

همکار نزدیک عبدالکریم قاسم در کودتای نظامی (انقلاب) ۱۴ ژوییه ۱۹۵۸ علیه حکومت «ملک فیصل» (دوم)، طرح ترور شخصی عبدالکریم قاسم و بعداً محاکمه در دادگاه خلق و محکوم به اعدام ۵ فوریه ۵۹، بعداً مورد عفو شخصی قاسم و محکوم به زندان، آزادی از زندان سپتامبر ۶۱، رهبری کودتای نظامی علیه حکومت قاسم و براندازی آن ۸ فوریه ۶۳، ترتیب محاکمه سریع قاسم و صدور حکم اعدام وی ۶۳، رئیس جمهوری عراق و ارتقابه درجه مارشالی (از درجه سرهنگی ستاد) فوریه ۶۳ – آوریل ۶۶ کشته شدن بر اثر حادثه سقوط هلیکوپتر حامل وی ۱۳ آوریل ۶۶ (بنای گفته‌ای، هلیکوپتر بر اثر انفجار یک بمب ساعتی که توسط بعضی‌ها و با ناصریست‌ها کار گذاشته شده بود، سقوط کرد).

عارف، سپهبد عبدالرحمن محمد: نظامی و سیاستمدار عراقی، ت. ۱۹۱۶ در بغداد (برادر عبدالسلام عارف رئیس جمهوری اسبق عراق)، تج. دانشکده نظامی بغداد.
شروع خدمات نظامی ۳۶، همکاری و شرکت در انقلاب (کودتای) ۱۴ ژوییه ۱۹۵۸ عراق (به رهبری سرهنگ عبدالکریم قاسم)، رئیس ستاد فرماندهی نیروهای زرهی ۵۸ – ۶۱، فرمانده لشگر پنجم عراق ۶۳، مشارکت فعال در عملیات براندازی (کودتای نظامی) حکومت ژنرال عبدالکریم قاسم ۸ فوریه ۶۳، ع. شورای نیابت حکومت عراق ۶۵، معاون ستاد مشترک نیروهای مسلح عراق ۶۴ – ۶۶، کفیل ریاست ستاد مشترک ارتش ۶۴، رئیس ستاد مشترک ۶۴ – ۶۸، رئیس جمهوری عراق (پس از کشته شدن برادرش ژنرال عبدالسلام عارف) فوریه ۶۶ ژوییه ۶۸، صسنایخت وزیر ماه مه – ژوییه ۶۸، پس از کودتای بعضی‌ها زندگی در تبعید ۶۸ –.

عازوری، نجیب: دیبلوم تحصیلات متوجه و عالی؛ فعال سیاسی و ملی گرای عرب (مسیحی کاتولیک مارونی)، ت. در سرزمین عثمانی (قسطنطینیه)، تج. مدرسه «ملکیه» در قسطنطینیه، مدرسه مطالعات عالی پاریس.

معاون حاکم قسطنطینیه در اوخر قرن نوزدهم و اوائل قرن بیستم، اختلاف نظر با حاکم بیت المقدس و عزیمت به قاهره ۱۹۰۴، همکاری با روزنامه «الاخلاص» در قاهره بر ضد ترکان عثمانی ۱۹۰۴، محاکمه غیابی در قسطنطینیه بوسیله مقامات

گروه افسران آزاد) ۵۲، فرمانده کل نیروهای مسلح مصر ۵۳، وزیر جنگ و نیروی دریایی ۵۴-۵۸، معاون رئیس جمهوری و نیز وزیر جنگ در «جمهوری متحده عرب» (مصر) ۵۸-۶۲، نم. و پیش رئیس جمهوری در منطقه سوریه در جمهوری متحده عرب (پس از اتحاد سیاسی مصر و سوریه و تشکیل یک کشور واحد) ۵۹-۶۱، ع. شورای ریاست جمهوری مصر ۶۲-۶۴، معاون اول رئیس جمهوری و فرمانده کل ستاد مشترک نیروهای عربی ۶۴-۶۶، رئیس کت. و پیش ازین بردن فوادیسم ۶۶، دریافت لقب و نشان «قهرمان اتحاد شوروی» ۶۴.

ملی» در یازدهمین مجمع عمومی سازمان ملل ۵۷، رئیس حکومت وقت جمهوری الجزایر مستقر در تونس ۵۸-۶۱، رئیس مجلس الجزایر ۶۲-۶۳، بازداشت در خلال رژیم ۶۴-۶۵ رئیس (بخاطر مخالفت با خط مشی های احمد بن بلاء)، زندگی تحت نظر ۶۵-۷۹ (تازمان روی کار آمدن شاذلی بن جدید)، فوت ۸۵. اثار: جوان الجزایری ۲۱ (ج جدید ۸۱)، پیکار انقلاب الجزایر: غروب استعمار ۶۲، کالبدشکافی یک پیکار ۸۰، ثبت استقلال ۸۴.

عباسه، ثروت: ل. حقوق، حقوقدان و نویسنده مصری، ت. ۲۸ دومن ۱۹۷۷، تج. دا. قاهره. انجام و کالت حقوقی ۵۰-۵۴، دبیر روزنامه «المصری» ۵۴-۵۵، دبیر روزنامه «القاهره» ۵۴-۵۵، مشاور امور انتشارات ۵۶-۵۷، و ۶۱-۶۲. ع. کت. داستان نویسی: ع. شورای عالی هنرها، ادبیات و علوم اجتماعی، ع. کت. دولتی جوایز ادبی کشور، دریافت جایزه دولتی در زمینه داستان نویسی ۵۹، دریافت جایزه اول ادبیات «ابن عامر» (داستان های تاریخی) ۵۴، معاون «مجلس الشوری» مصر ۸۶، دریافت نشان درجه یک دولتی در زمینه ادبیات. اثار: نمایشنامه ها: زندگی برای ما ۵۵، زندگی زندگی، اینست روز رستاخیز. داستانهای کوتاه: فرار از سرنوشت ۵۶، قصری روی رود نیل ۵۷، روزهای سبز ۵۸، آنگاه خورشید طلوع میکند ۶۰، آواهای دور ۶۱، وعده ای در آنجا ۶۲، مه ۶۴، ترس کوچک ۶۵، این عروسک، وغیره.

عبدالحکیم عامر، فیلد مارشال محمد → عامر، فیلد مارشال محمد عبد الحکیم

عبدالرحمن، ابراهیم حلمی: دک. علوم، کارشناس بین المللی و سیاستمدار مصری، ت. ۵ آنبویه ۱۹۱۹، تج. داها. قاهره، لندن، ادینبورگ، کمبریج و لیدن (هلند). مریبی ستاره شناسی و فیزیک - ستاره شناسی، بعداً استادیار در دا. قاهره ۵۴-۴۲، دبیر کل شورای وزیران ۵۴-۵۸، مدیر «کمیسیون انرژی اتمی مصر» ۵۴-۵۹، عضو و دبیر کل شورای ملی علمی مصر ۵۶-۵۸، عضو «کمیسیون برنامه ریزی

عبدالی، بشیر احمد: دک. مکانیک، سیاستمدار و مدیر سودانی، ت. ۱۹۳۶ در ام درمان، تج. دا. خارطوم در سودان، دا. شمال-غربی در آمریکا. دانشیار دانشکده مهندسی دانشگاه خارطوم ۶۶-۶۹، مدیر گروه مهندسی مکانیک ۷۰-۷۱، عضو هیات مدیره راه آهن سودان ۶۸-۶۹، رئیس هیات مدیره خطوط هوایی سودان ۶۹-۷۰، وزیر ارتباطات اکتبر ۷۱-۷۲، وزیر حمل و نقل و ارتباطات ۷۲-۷۷، وزیر صنایع ۷۷-۷۹، عضو دفتر سیاسی اتحادیه سوسیالیست سودان آوریل ۷۶-۷۸، رئیس شرکت تولیدشکر «کنانه» ۷۷، رئیس دا. خارطوم ۷۵، ع. اج. مهندسان سودان، ع. کت. مرکزی اتحادیه سوسیالیست سودان ۷۵-۷۰، دریافت مدال قانون اساسی، نشان درجه یک جمهوری وغیره.

عباس، فرحت: ل. علوم، سیاستمدار الجزایری، ت. ۲۴ آوت ۱۸۹۹ در «تلکر»، قسطنطینیه، تج. دانشگاه الجزیره. اشتغال به عنوان شیمیدان در «ستیف» (Selif)، رئیس «انجمن دانشجویان مسلمان» دا. الجزیره ۲۶-۳۱، مشارکت در سازماندهی «اتحادیه مردم الجزایر» ۳۸، انتشار نشریه «بیانیه مردم الجزایر» ۴۳، تاسیس جنبش «طرفداران بیانیه آزادی» ۴۴، در بازداشت فرانسویها ماه مه ۴۵-۴۶ مارس، مشارکت در تشکیل «اتحادیه دموکراتیک بیانیه الجزیره» ۴۶، انتخاب به عنوان نماینده مجلس موسيسان فرانسه ۴۶، بعداً عضو مجلس اتحادیه فرانسه، انتخاب به عنوان نماینده مجلس الجزایر ۴۸ و ۵۴، رهبر «اتحادیه دموکراتیک بیانیه الجزیره» ۴۶-۵۶، پیوستن به «جبهه آزادی بخش ملی» ۵۵، عضو هیات نمایندگی «جبهه آزادی بخش

الجزایری، ت. ژوئیه ۱۹۶۸ در دهمچه، تج. دا. گرونوبل فرانسه.

رئیس افتخاری سابق «اتحادیه عمومی دانشجویان مسلمان الجزایر»، سازماندهی مدرسه «جبهه آزادی بخش ملی» الجزایر در «کوجدا»، ع. کابینه «عبدالحمید مهری» در تونس ۶۰، مشاور سیاسی در کابینه «بن خدہ» ۶۱، مسئول موقت مسائل اقتصادی در «جبهه آزادی بخش ملی» ۶۲، رئیس و مدیر کل موسسه «سوناتراک» ۶۴-۶۵، وزیر صنعت و انرژی ۶۵-۶۷، وزیر صنایع سبک ۷۷-۷۸، رئیس کمیسیون ویژه اقتصادی کمیته مرکزی «جبهه آزادی بخش ملی» مارس ۷۹-۸۱، نخست وزیر و وزیر اقتصاد ژوئیه ۹۲- سپتامبر ۹۳، رئیس شورای «سازمان کشورهای عرب صادر کننده نفت» (آلپک) ۷۴.

عبدالغفار، محمد: ف. ل. دک.، دیپلمات بحیرینی، ت. ۱۵ ژانویه ۱۹۴۹ در «منامه»، تج. دا. «پونا» در هندوستان، مدرس جدید پژوهش‌های اجتماعی نیویورک (آمریکا).

اشغال به حرفه آموزگاری در بحرین ۶۶-۶۷، مدیر سیاسی مجله هفتگی «صدر الاسبوع» ۷۴، وابسته سفارت در وزارت امور خارجه بحرین ۷۵، مدیر سوم و مامور رابط وزارت امور خارجه بحرین با «برنامه توسعه سازمان ملل» (در بحرین) ۷۵-۷۶، مدیر دوم سفارت در اممان (اردن) ۷۷-۷۸، مدیر اول در نم. دائم بحرین در سازمان ملل ۹۰-، مدیر اول ارشد در اداره امور اقتصادی وزارت امور خارجه ۸۶-۸۴، مدیر اول ارشد در اداره مسائل بین المللی و سازمانهای بین المللی ۸۸-۸۷، رایزن و سپس مشاور ارشد در وزارت امور خارجه ۸۸-۸۹.

عبدالغنى، سوھنگ محمد بن احمد: افسر ارتش و سیاستمدار الجزایری، ت. ۱۸ مارس ۱۹۲۷ در قازوئه در منطقه اوران، تج. ابتدایی و متوسطه در الجزیره، پیوستن به جنبش ملی گرای «حزب مردم الجزایر» ۴۳، دستگیر و زندانی شدن ۴۵-۴۶، پیوستن به «جبهه آزادی بخش ملی» (در شروع جنگ در راه استقلال ملی الجزایر) ۵۴، فرمانده منطقه یکم نظامی (الجزیره) ۶۲-۶۵، فرمانده منطقه چهارم نظامی (اوگلا) ۶۷-۶۵، فرمانده منطقه پنجم نظامی

ملی ۶۰-۵۷، مدیر «موسسه برنامه ریزی ملی» ۶۲-۶۰، مامور سازمان ملل در امور توسعه صنعتی ۶۳-۶۶، مدیر امور اداری سازمان توسعه صنعتی سازمان ملل (یونیدو) ۶۷-۷۴، مشاور ارشد نخست وزیر ۷۵، وزیر برنامه ریزی ملی و اصلاح اداری ۷۵-۷۶، مشاور نخست وزیر در امور «برنامه ریزی و مسائل اقتصادی» مارس ۷۶، عضو «آکادمی علوم مصر» و «موسسه مصر».

عبدالرحمن، خانم عایشه: (لقب نویسنده): بنت الشاطی، دک.، نویسنده و استاد مصری، تج. دا. قاهره. کمک مدرس در دا. قاهره ۳۹، منتقد ادبی روزنامه الاهرام ۴۲، بازرس رشته زبان و ادبیات عرب در وزارت آموزش و پرورش ۴۲، مدرس در دا. عین شمس ۵۰-۵۷، استادیار ۵۷-۶۲، اس. ادبیات عرب و رئیس «دا. زنان» ۶۲-۶۴. ع. شورای عالی هنرها و ادبیات ۶۰، دریافت جایزه دولتی ادبیات ۳۶، دریافت جایزه آکا. زبان عربی بخاطر انجام مطالعات ویژه متون زبان عربی ۵۰، دریافت جایزه داستانهای کوتاه ۵۴.

آثار: رسالت الغفران ابوعلاء ۵۰، ارزش‌های جدید در ادبیات عرب ۶۱، قرآن: تفسیر ادبی ۶۲، فرهنگ عربی ابن صیدا ۶۲، شاعرهای معاصر عرب ۶۳، شش کتاب درباره زنان مشهور اسلام، دو داستان، چهل جلد داستانهای کوتاه.

عبدالرّزاق، سرتیپ عارف: نظامی و سیاستمدار عراقی، ت. ۱۹۱۴، تج. دن. نظامی. شروع خدمت در نیروی هوایی عراق ۳۶، فرمانده پایگاه هوایی حبانیه، وزیر کشاورزی نوامبر ۶۳-۶۴، فرمانده نیروی هوایی عراق دسامبر ۶۳- ژوئیه ۶۵، نخست وزیر و کفیل وزیر دفاع سپتامبر ۶۵، انجام کودتای ناصریستی ناموفق علیه حکومت ژنرال عبدالسلام عارف سپتامبر ۶۵، فرار به قاهره پس از انجام کودتای ناموفق خود ۱۶ سپتامبر ۶۵، انجام دومین طرح کودتای ناصریستی علیه حکومت ژنرال عبدالرحمان عارف (برادر ژنرال عبدالسلام عارف که در حادثه سقوط هلیکوپتر در تاریخ ۱۳ آوریل ۱۹۶۶ کشته شد) اوخر ژوئن ۶۶، دستگیر و زندانی شدن پس از شکست کودتای فوق ژوئن ۶۶.

عبدالسلام، بلعید: ل. اجتماعی، سیاستمدار

(کنستانتین) ٦٧-٧٤، ارتقا به درجه سرهنگی ٦٩، عضو شورای انقلاب الجزایر ٦٥-٧٩، عضو کمیته سیاسی جبهه آزادی بخش ملی فوریه ٧٩-، وزیر کشور دسامبر ٧٦-مارس ٧٩، نخست وزیر و وزیر کشور مارس ٧٩-، نخست وزیر ٨٢-٨٥، وزیر مشاور و رایزن رئیس جمهوری ٨٦- سپتامبر ٨٩.

عبدالغنى، عبدالعزيز : ف. ل. اقتصاد، اقتصاددان و سیاستمدار یمنی، ت. ٤ زوییه ١٩٣٩ در حیفان، تعز (جمهوری عربی یمن سابق)، تج. کا. کلرادو، ودا. کلرادو. دبیر در کالج بلقیس (عدن) ٦٤-٦٧، وزیر بهداشت ٦٧-٦٨، وزیر اقتصاد ٦٨-٦٩ و ٧٠-٧١، رئیس اداره فنی هیات برنامه ریزی ٦٩-٧١، رئیس کل بانک مرکزی یمن ٧٥-٧١، نخست وزیر زانوبه ٧٥-٨٠، مجددآ نخست وزیر ٨٣-٩٠، ع. شورای ریاست جمهوری ٩٠-، ع. شورای فرماندهی یمن ٧٨-٧٥، معاون رئیس جمهوری یمن ٨٣-٨٠، رئیس بانک توسعه و نوسازی یمن ٦٨، مدرس دا. صنعا ٧٤-٧٢، رئیس شرکت نفت یمن ٧١، رئیس شورای عالی نوسازی مناطق زلزله زده ٨٣، ع. کت. دائمی شورای مذکور ٨٣، ع. شورای مشورتی ریاست جمهوری یمن، ع. اج. اقتصاد یمن، دریافت درجه دکترای افتخاری، دریافت نشان درجه اول «مارب ساش» . ٨٧

عبدالقدوس، احسان : ل. حقوق، نویسنده مصری، ت. اول زانوبه ١٩١٩ (پسر روز الیوسف، هنرپیشه و نویسنده مشهور مصری)، تج. دا. قاهره.

انجام وکالت حقوقی ٤٢، استعمال در مجله روز الیوسف ٤٢، زندانی شدن بخاطر انتقاد شدید از دولت ٤٥، آزادی از زندان و سردبیر مجله مذکور، مجددآ زندانی شدن در سالهای ٥٠ و ٥١؛ انتشار اولین رمان خود ٥٤، دبیر نشریه «اخبار الیوم» تا سال ٧٤، نویسنده روزنامه الاهرام ماه مه ٧٤-.

آثار: تعدادی کتاب از جمله: من آزاد هستم ٥٤، خورشید راخموش نکن (٢ ج. ٦٠)، اهمیتی ندارد ٦٣، وغیره.

عبدالمجيد، دکتر عصمت احمد : ل. حقوق، دک. حقوق بین الملل، د. علوم سیاسی؛ دیپلمات و سیاستمدار

اعراب و اسراییل نوامبر ۶۷، پذیرش میانجیگری و مذاکره با «دکتر گوناریارینگ» نم. ویژه سازمان ملل و نیز نمایندگان شوروی و آمریکا (ویلیام راجرز، وزیر امور خارجه) در تهیه مقدمات صلح و اعلام موافقت کلی با «طرح صلح راجرز» مدت کوتاهی قبل از فوت، امضا «موافقت نامه قاهره» با «یاسر عرفات» رهبر ساف درباره خودمختاری اردوگاههای فلسطینی ۶۹، ایفای نقش موثری در پایان دادن به جنگ و خونریزی بین ارتش ملک حسین پادشاه اردن و چریکهای فلسطینی مستقر در اردن پیرو واقعه «سپتامبر سیاه»، سازماندهی اجلاس سران عرب برای ترتیب سازش و صلح بین اعراف و ملک حسین و در نهایت امضاء قرارداد صلح بین طرفین ۲۲ سپتامبر ۷۰- ۲۷ سپتامبر ۷۰، فوت بر اثر سکته وسیع قلبی ۲۸ سپتامبر ۷۰.

آثار: فلسفه انقلاب: آزادی مصر ۵۵.

عبدالوهاب، محمد محمود: مهندس و سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۲۲، تج. دا. عین شمس. دارای مسئولیت‌های متعدد در کارخانه‌های نظامی، رئیس شرکت خودروسازی النصر ۸۴، وزیر صنایع ۸۵.

عبدالله، اسماعیل صبری: دک. اقتصاد، اقتصاددان مصری، ت. ۲۵ دسامبر ۱۹۲۴ در ملاوی، تج. داها. قاهره و پاریس. مری در دا. اسکندریه ۵۴-۵۱، در دانشگاه قاهره ۵۴-۵۶، مشاور اقتصادی در «سازمان توسعه اقتصادی» ۵۹-۵۷، ویرایشگر ارشد در سازمان انتشارات «دارالمعارف» ۶۹-۶۵، مدیر عامل «موسسه برنامه ریزی ملی» ۶۹-۷۱، رئیس هیات مدیره موسسه فوق ۷۲-۷۰ و مدیر عامل موسسه ماه مه ۷۵-۷۰، قائم مقام وزیر برنامه ریزی ۷۱، وزیر مشاور در امور برنامه ریزی ۷۲-۷۴، وزیر برنامه ریزی ۷۴-۷۵، قائم مقام رئیس هیات مدیره «انجمن اقتصاد، سیاست و آمارهای رسمی مصر» ۷۲-۷۰، مدیر کل کنفرانس علمی اقتصاددانان مصری، عضو «هیات مشاوران آکادمی» مصر، عضو «موسسه آفریقا» توسعه و برنامه ریزی سازمان ملل در «داكا» ۷۶-۷۱، عضو «شورای دولتی»، ع. «انجمن توسعه بین‌المللی» ۷۶-۷۰، عضو کمیته آکادمی مصر، عضو «موسسه توسعه سازمان ملل-عرب» در کویت؛ عضو موسس و درحال

افسری (تشکیلات مخفی افسران ناسیونالیست مصری) ۴۲-۴۳. شرکت در جنگ اول اعراب و اسراییل (جنگ فلسطین) با درجه سرگردی و به عنوان فرمانده گردان ششم ۴۹-۴۸، پس از اتمام جنگ مذکور، سازماندهی هسته مرکزی (جنپیش افسران آزاد) مصر با شرکت غالباً افسران جوان و رده پائین ارتش و متعلق به طبقات پائین و متوسط جامعه (از جمله این افسران: عبدالحکیم عامر، عبداللطیف بغدادی، کمال الدین حسین، خالد محی الدین، انور السادات، ذکریا محی الدین) نوامبر ۴۹، سازماندهی و انجام کودتای نظامی علیه حکومت سلطنتی ملک ساروق پادشاه مصر (با مشارکت گروه افسران آزاد از جمله سرلشگر محمد نجیب) ۵۲، نخست وزیر مصر آوریل ۵۴-۵۳ نوامبر ۵۴، رئیس جمهوری مصر (پس از بروز اختلاف عقیده و کنار گذاشتن زرال نجیب از قدرت) نوامبر ۵۴-۵۳ سپتامبر ۷۰ (زمان فوت ناصر)؛ شرکت در اجلاس «باندونگ» (اندونزی) و پایه گذاری «جنپیش غیر متعهد‌ها» به مرأه رهبران چین، هندوستان، اندونزی، یوگسلاوی، و غنا ۲۵-۱۸ آوریل ۵۵، انعقاد قرارداد خرید تسليحات از چکسلواکی پنج ماه پس از اجلاس غیر متعهد‌ها (به عنوان یک اقدام عملی و عینی در راستای «سیاست موازنه مثبت» مصر) ۵۵، اعلام ملی کردن کانال سوئز و خلع يبد از انگلستان و فرانسه (اداره کنندگان قبلی کانال) ۲۶ روزیه ۵۶، رهبری تدافعی نظامی- سیاسی کشور در برابر تجاوز نظامی سه کشور اسراییل، انگلستان و فرانسه به مصر ۳۱ اکتبر ۵۶- دسامبر ۵۶، پیشنهاد و اجرای طرح اتحاد کشورهای مصر و سوریه و یمن و تشکیل کشور واحد «جمهوری متحده عرب» ۵۸-۵۶ (شکست و فروپاشی اتحاد مذکور)؛ توسعه مسلک «ناصریسم» در جهان عرب از جمله در لبنان، سوریه، اردن، عراق، و کشورهای عرب خلیج فارس ۵۶-۵۴؛ توسعه روابط سیاسی، اقتصادی و نظامی با بلوک شرق و کمونیسم بوسیله اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ۵۵-۵۴، مداخله نظامی در جنگ‌های داخلی یمن ۶۲-۶۷، شروع حملات تبلیغاتی- سیاسی شدید ناصر علیه اسراییل و اعمال یک رشته تحریم هاو فشارهای علیه آن کشور و درنهایت حمله غافلگیرانه و تجاوز کارانه اسراییل علیه مصر و سوریه و اردن (جنگ شش روزه یا جنگ روثن) ۶۷، قبول قطعنامه شماره ۲۴۲ شورای امنیت سازمان ملل در مورد اعاده سرزمینهای اشغالی در خلال جنگ ۱۹۶۷ و برقراری صلح و آتش بس بین

حاضر رئیس «بازار جهان سوم»، عضو هیات مدیره «شورای توسعه و اقتصاد و پژوهش‌های اجتماعی آفریقا».

آثار : اقتصاد و ساختار اقتصادی (به زبان فرانسه) ۵۲، مقاله‌هایی درباره اقتصاد (عربی) ۵۴، سازمان بخش دولتی (عربی) ۶۹، مقابله با اسرائیل (عربی) ۶۹، بحث‌هایی در سیاست (عربی) ۷۲، به سوی یک نظام نوین جهانی اقتصادی (عربی) ۷۶، وبالآخره مقاله‌های متعددی به زبان عربی، انگلیسی و فرانسه.

عبدالله، امیر : نایب السلطنه و ولیعهد اسبق عراق، ت. ۱۹۱۳ در حجاز (پسر امیر علی، دائی ملک فیصل دوم، و نوه شریف حسین)، تج. کالج ویکتوریا در اسکندریه (مصر). پس از کشته شدن ملک غازی (پادشاه عراق) نایب السلطنه عراق (با توجه به کمی سن ملک فیصل دوم پادشاه بعدی عراق) ۳۹ - ۵۳، ولیعهد عراق ۵۳ - ۵۸، صاحب نفوذ در سیاست گذاری عراق و نیز طرفدار شدید انگلستان، پس از کودتای رشید عالی گیلانی فرار از بغداد و سپس بازگشت به پایتخت در عملیات ضد کودتا بوسیله نیروهای انگلیسی ۴۱، همکاری نزدیک با نوری سعید نخست وزیر وقت (و طرفدار شدید انگلیس)، قتل در جریان کودتای سرهنگ عبدالکریم قاسم زویه . ۵۸

عبدالله، عبدالجابر : ل. اجتماعی، دک. علوم فیزیک، استاد (دانشگاه) عراقی، ت. ۱۹۱۲، تج. در بغداد، دا. آمریکایی بیروت، مؤسسه تکنولوژی ماساچوست (آمریکا). دبیر دبیرستان در عماره ۳۷ - ۳۴، معاون اداره هواشناسی فرودگاه بصره ۳۷ - ۴۱، دبیر دبیرستان، واستاد دانشکده تربیت معلم بغداد ۴۱ - ۴۴، دستیار پژوهشی و دستیار استاد در مؤسسه تکنولوژی ماساچوست ۴۵ - ۴۹، اس. و رئیس گروه فیزیک دانشکده تربیت معلم بغداد ۴۹ - ۵۸، اس. پژوهشی مدعو دا. نیوبورک ۵۲ - ۵۵، رئیس دا. بغداد ۵۹ - ۶۲، معاون کمیسیون انرژی اتمی عراق ۵۸ - ۶۲، بازداشت و زندانی ۶۲ - ۶۸

آثار : چهار کتاب درباره فیزیک و هواشناسی (به عربی)، انتشار گزارش‌های علمی متعدد در نشریات علمی (به انگلیسی).

عبدالهادی، عونی : فارغ التحصیل حقوق، سیاستمدار و حقوقدان فلسطینی، ت. ۱۸۸۹ در بیت المقدس. منشی مخصوص امیر فیصل (پسر سوم شریف حسین و پادشاه بعدی عراق) و همکاری نزدیک با او و نیز سرهنگ ادواردلرنس (لارنس عربستان) و مقامات انگلیسی دیگر در جریان «انقلاب عربی» ۱۶ - ۱۷. همکاری با فیصل اول در اوایل سلطنت وی در سوریه و سپس عراق ۲۰ - ۲۱. همکاری در زمینه سازی و ایجاد مقدمات لازم برای به سلطنت رسیدن امیر عبدالله (پسر دوم شریف حسین) در اردن از طریق کنفرانس ۲۷ مارس ۲۱، تاسیس حزب «الاستقلال» (با همکاری احمد حلمی پاشا عبدالباقی) در فلسطین ۲۲، همکاری با فلسطینی‌ها در مبارزه با استعمار انگلستان و صهیونیسم بوسیله انگلیسی‌ها، برای مدتی وزیر استقلال و فعالیت‌های آن بوسیله انگلیسی‌ها، برای امور خارجه اردن هاشمی، اشتغال به امور بانکداری.

عبدالله بن حسین، ملک : پادشاه اسبق اردن هاشمی (ماوراء اردن)، ت. ۱۸۸۲ در مکه (در استان عثمانی حجاز)، (پسر دوم حسین بن علی ملقب به شریف حسین حاکم مکه، و برادرزاده شریف بزرگ مکه به عنوان یک مرجع مهم مذهبی و سیاسی در دوران حکومت عثمانیها، و برادر بزرگتر فیصل اول پادشاه عراق در خلال سالهای ۱۹۲۱ - ۱۹۲۳، و برادر کوچکتر «علی» پادشاه حجاز در خلال سالهای ۱۹۲۴ - ۱۹۲۶)، تج. خصوصی.

ازدواج اول با دختر عمویش «مصابح» (فرزندان: یک دختر بنام «حیا» و یک پسر بنام «طلآل» ولیعهد و پادشاه بعدی اردن در سالهای ۱۹۵۱ - ۱۹۵۲)، ازدواج دوم با یک دختر ترک (فرزندان: یک پسر و دو دختر)، ازدواج سوم با یک دختر سودانی، شروع زندگی سیاسی عبدالله از زمان بازگشت به مکه (از زمان ملقب شدن پدرش به «شریف مکه» از سوی سلطان عبدالحمید عثمانی و پس از رخداد «انقلاب ترک‌های جوان» ۱۹۰۸ - ۱۹۰۸)، رابط بین پدرش (شریف مکه) و استانبول (دربار عثمانی) - نم. پارلمان عثمانی از شهر مکه ۱۰ - ۱۴، مشارکت و همکاری با پدرش در مذاکرات و تفاوقي‌های «شریف حسین - مک ماہون» (کمیسر عالی انگلستان در مصر در سالهای ۱۹۱۴ -

اردن، ت. ۲۰ زانویه ۱۹۶۲ در امان (پسر ملک حسین پادشاه سابق اردن، از مادر انگلیسی به نام «آنتوانت گاردینر» ملقب به «مونا الحسین»)، تج. دانشگاه نظامی «سند هrst» انگلیس، کالج های دریایی انگلیس، و دوره های تکمیلی و عالی نظامی در آمریکا.

اقدام شاه حسین (پدرش) در انتساب شاهزاده حسن بن طلال (برادر شاه حسین و عمومی وی) به عنوان ولیعهد اردن اول آوریل ۵- (در این زمان عبدالله فرزند بزرگ او سه ساله بود)، حدود ۱۸ سال زندگی در کشورهای انگلستان و آمریکا برای تحصیل و آموزش نظامی، با درجه سرلشکری در ارتش اردن: فرمانده واحدهای صربی و تکاور گارد سلطنتی اردن، رهبری سرکوب یک شورش بزرگ در جنوب کشور ۹۶، در یک تصمیم غیرمنتظره و ناگهانی شاه حسین: کنار گذاشتن شاهزاده حسن از ولیعهدی اردن و انتخاب شاهزاده عبدالله (پسرش) بجای وی ۲۴ زانویه ۹۹ (مدت کوتاهی قبل از فوتش)، پس از مرگ پدرش (شاه حسین): کنترل قدرت و پادشاه جدید اردن ۷ فوریه ۹۹ زوئن ۹۹.

(توضیح: طبق قانون اساسی مصوب سال ۱۹۴۴ اردن، مقام ولیعهدی این کشور باید به فرزند بزرگتر پادشاه وقت منتقل شود. ولی پادشاه می تواند به تشخیص خود در صورت وجود شرایط مشکلاتی ویژه، برادر خود را به ولیعهدی کشور برگزیند. بدینترتیب، عبدالله از کودکی عملأ ولیعهد کشور محسوب میشد، ولی به دلیل وضع آشفته کشور و بویژه افزایش دامنه اختلافات ملک حسین با جمال عبدالناصر- رئیس جمهوری با نفوذ و قدرتمند وقت مصر- از ابتدای دهه ۶۰ به بعد، و نیز از زمان کشته شدن شخص «هزاع المَجاّل» نخست وزیر وقت اردن به بعد: شاه حسین تصمیم گرفت که برادرش شاهزاده حسن را که ۱۲ سال از او کوچکتر بود از تاریخ آوریل ۱۹۶۵ به سمت ولیعهدی کشور منصب کند.

برخی از تحلیل گران سیاسی خاورمیانه، علت اقدام غیرمنتظره شاه حسین در مورد کنار گذاشتن برادرش و انتخاب فرزندش به ولیعهدی را اعتمدانشی از نارضایی از عملکردهای سیاسی شاهزاده حسین دانسته اند. ولی در عین حال نبایستی از نقش و نفوذ غیرقابل انکار انگلستان در تاریخ اردن و تحولات آن- و از جمله رخداد اخیر- که ریشه ای تاریخی و دیرینه دارد غافل بود!

علیه حکومت عثمانی و شروع و پاگیری «انقلاب عربی» زوئن ۱۶-، فرماندهی و هدایت برخی حملات نظامی علیه پادگانها ارتشد عثمانی با طراحی و همکاری «سرهنگ تئودور ادوارد لارنس» (لورنس عربستان) انگلیسی ۱۶-۱۸، بهمراه پدرش جنگ قدرت و منازعه با «عبدالعزیز بن سعود» حاکم نجد ۱۸- سقوط شهر مکه بوسیله نیروهای ابن سعود و خروج اضطراری عبدالله از آنجا ۲۴- توافق با وینستون چرچیل وزیر مستعمرات انگلستان در مورد آینده سیاسی ماواراء اردن و قیومت انگلستان بر آن و انتساب به عنوان «امیر ماواراء اردن» از سوی انگلستان ۴۶-۲۱، استقلال اردن و تغییر عنوان عبدالله از «امیر» به «پادشاه» ماواراء اردن ۴۶-۵۱، موافقت با طرح اولیه انگلستان در مورد تقسیم فلسطین بین اعراب و یهودیان ۳۷، مذاکرات و توافق های پنهانی بانمایندگان صهیونیستی و از جمله خانم «گلدامایر» (در تاریخ ۱۷ نوامبر ۱۹۴۷) بر سر فلسطین و آینده آن و از جمله طرح تقسیم فلسطین و نیز تغییر کشورهای عربی به عدم منازعه و جنگ احتمالی با صهیونیستها (بعداً کشور اسرائیل) ۴۷-۴۸، اعلام موافقت با طرح و تصویب نهایی تقسیم فلسطین بوسیله سازمان ملل متحد (قطعنامه شماره ۱۸۱ سازمان ملل) ۲۹ نوامبر ۱۹۴۷، شروع جنگ اول اعراب و اسرائیل یک روز پس از اعلام تشکیل کشور اسرائیل و ورود ناخواسته و اجباری ملک عبدالله و کشورش در جنگ علیه صهیونیستها (!) ۱۵ ماه مه ۴۸-، ادامه مذاکرات مخفی ملک عبدالله با صهیونیستها و دستیابی به توافق هایی بر سر بیت المقدس و کناره غربی رود اردن به خاک آن کشور ۵۰-، کشته ضمیمه کردن کناره غربی رود اردن به خاک آن کشور ۵۰-، کشته شدن (ترور) بدست یک فرد فلسطینی در بیت المقدس در مخالفت با طرح تقسیم فلسطین و مذاکرات و توافق های پنهانی ملک عبدالله و صهیونیستها (بویژه خانم گلدامایر، نخست وزیر بعدی اسرائیل) زوئه ۵۱.

آثار: المذکورة ۴۵ (ترجمه انگلیسی با عنوان: خاطرات ملک عبدالله پادشاه ماواراء اردن، چاپ لندن، ۵۰)، التکملة ۵۱ (ترجمه انگلیسی با عنوان: خاطرات کامل من، چاپ لندن ۷۸).

عبدالله (دوم) بن حسین، ملک: فارغ التحصیل نظامی (متخصص نیروی دریایی)، ولیعهد سابق و پادشاه جدید

نکته جالب توجه در مورد ملک عبدالله دوم اینست که چون زبان مادری وی انگلیسی است و نیز سالها در کشورهای انگلیسی زبان زندگی و تحصیل کرده است، لذا در حال حاضر به زبان عربی تسلط کافی ندارد و در واقع زبان دوم اوی محسوب می شود.)

عبدالله الشیخ، شیخ حسن : استاد (دانشگاه) و سیاستمدار سعودی، ت. ۱۹۲۲، تج. دانشکده شریعة در مکه و دا. الازهر قاهره.

ع. سابق کت. مشورتی قضایی، معاون کت. مشورتی قضایی، وزیر آموزش پرورش و بهداری ۶۲، بعداً وزیر آموزش و پرورش، وزیر آموزش عالی ۷۵-؛ مدیر ارشد شورای هنرها، علوم و ادبیات ۶۲-، رئیس دا. ملک عبدالعزیز، رئیس دا. ریاض، رئیس دا. اسلامی امام محمد بن سعود، رئیس دا. اسلامی مدینه، رئیس هیات امناء دا. نفت و مواد معدنی، بعداً رئیس دا. اسلامی مدینه، مدیر گروه باستانشناسی دانشگاه مذکور.

آثار : نوبت تلاش ما، ایده‌های شجاعانه، شأن فرد در اسلام.

عبدون، امین مغضوب : ل. اجتماعی، دیپلمات سودانی، ت. ۲۲ اوت ۱۹۳۰ در «ببر»، تج. دا. خارطوم. سرکنسول در «اسمره» ارتیره ۶۱-۶۲، رئیس بخش سیاسی ویژه سودان در صندوق بین المللی پول ۵۶۸-۶۸، سفير در هندوستان ۶۸-۷۰، سفير در جمهوری مرکزی آفریقا ۷۰-۷۲، سفير در امارات عربی متحده ۷۲-۷۳، سفير در چکسلواکی ۷۳-۷۴، نم. دائم سودان در سازمان ملل متحد ۸۶-۹۱.

عبده، دکتر جلال : دک. حقوق، دیپلمات و حقوقدان ایرانی، ت. ۱۹۰۹، تج. داهما. تهران و پاریس. معاون مدیر کل در وزارت دادگستری ۳۷-۳۹، دادستان دادگاه ویژه کارکنان دولت (دیوان کیفری) در تهران ۴۱-۴۳. مدیر کل وزارت دادگستری ۴۳-۴۴، عضو مجلس شورای ملی ۴۴-۴۹، قائم مقام نماینده دائم ایران در سازمان ملل ۴۹-۵۳، مدیر کل اداره سیاسی در وزارت امور خارجه ۵۴-۵۵، کفیل ریاست هیات اعزامی ایران به کنفرانس باندونگ ۵۵، سفير و نماینده دائم ایران در سازمان ملل ژوئن ۵۵-اوت ۵۹، نماینده مؤقت و دوره ای ایران در شورای امنیت ۵۶، ریاست کرسی نمایندگی ایران در مجمع عمومی سازمان ملل ۵۸-۵۹، وزیر امور خارجه ژوئن-اوت ۵۹، مسئول اداره مراجعته به آراء عمومی سازمان ملل متحد در کامرون شمالی انگلیس ۵۹-۶۰، سفير

عبدالله بن عبدالعزیز السعوڈ، ملک : ولیعهد و افسر ارتش عربستان سعودی، ت. اوت ۱۹۲۱ (پسر ملک عبدالعزیز بن سعوڈ پایه گذار پادشاهی عربستان سعودی، و برادر ملک فیصل، ملک خالد و ملک فهد پادشاهان سابق و فعلی کشور)، تج. خصوصی و درباری در زمینه های عمومی، مذهبی، سیاسی بویژه بوسیله علمای وهابی کشور).

فرمانده «گاردملی» عربستان سعودی (به عنوان یک بخش مهم و حساس نیروهای مسلح کشور) ۶۲-تاکنون (۹۹)، معاون دوم نخست وزیر (در زمان حکومت برادرش ملک خالد) مارس ۷۵-۷۶، انجام مسافرت‌های رسمی متعدد به آمریکا، کشورهای اروپایی، عربی و آفریقایی به جهت تحکیم و توسعه روابط فیمایین، مسافرت مهم به آمریکا جهت تحکیم قدرت و توسعه گاردملی عربستان دسامبر ۷۷، ولیعهد و معاون اول نخست وزیر (پس از فوت برادرش ملک خالد، و در زمان حکومت ملک فهد) ژوئن ۸۲-تاکنون (۹۹).

عبدالشافی، حیدر : دک. پژوهشکی (جراحی عمومی)، سیاستمدار فلسطینی، ت. ۱۹۱۹ در «غزة» (فلسطین)، تج. در بیروت (لبنان).

فعالیت‌های پژوهشکی (جراحی عمومی) در بیمارستانهای متعدد در فلسطین و از سال ۱۹۷۲ به بعد رئیس سازمان «هلال احمر» نوار غزه در فلسطین اشغالی و نیز یک کلینیک خصوصی، پس از جنگ ژوئن ۱۹۶۷ و اشغال کرانه غربی رود اردن و نوار غزه وغیره توسط اسرائیل، دستگیر و زندانی شدن ۶۷، و سپس تبعید به لبنان ۷۰، بازگشت به نوار غزه پیرو دخالت و میانجیگری سازمان صلیب سرخ بین المللی راجع به وی، رئیس هیات نم. فلسطینی‌ها در مذاکرات مربوط به کنفرانس صلح خاورمیانه (کنفرانس مادرید در اسپانیا) طی چندین دوره مذاکرات پی در پی ۹۱-اکتبر ۱۳۰.

یک سال (به اتهام جرم مطبوعاتی) ۹۴-۹۳، پس از آزادی از زندان: انجام فعالیت‌های خصوصی پژوهشی (اجتماعی) و نیز روزنامه‌نگاری ۹۴-، سردبیر هفتنه نامه «بهار» (تا چند شماره محدود و در زمان فعالیت در روزنامه سلام)، ع. شورای سردبیری روزنامه «صبح امروز» ۹۸-تا کنون (۲۰۰۰)، ع. شورای مرکزی «جبهه مشارکت ایران اسلامی» (به عنوان یک حزب سیاسی) ۹۸-.

آثار: دارای آثار متعددی (مقاله، گزارش پژوهشی وغیره) در زمینه‌های اجتماعی، سیاسی، جامعه‌شناسی، و نیز کامپیوتر.

عبدود، ژنرال ابراهیم: نظامی و سیاستمدار سودانی، ت. ۱۹۰۰، تح. کالج «گوردون مموریال» خارطوم و دانشکده افسری خارطوم.

ورود به خدمت نیروی دفاعی (ارتش) سودان، شرکت در جنگهای متناوب و مشترک نیروهای سودانی و انگلیسی در: اریتره، اتیوپی و لیبی ۴۵-۳۹، خدمت در فرماندهی کل ارتش سودان ۵۴، فرمانده کل ارتش سودان ۵۴-۵۶، رئیس شورای عالی نظامی سودان، نخست وزیر و وزیر کشور (پس از انجام کودتای نظامی به رهبری وی) نوامبر ۵۸-۶۴.

عییقه، دکتر علی احمد: ل. علوم، ف. ل. علوم، دک. اقتصاد: اقتصاددان لیبی‌ای، ت. اکتبر ۱۹۲۱ در میسوراتا، تح. دا. ویسکانسین و دا. کالیفرنیا در آمریکا.

کمک مشاور اقتصادی در بانک ملی لیبی ۵۹-۶۰، مدیر اداره پژوهش‌های بانک ۶۰-۶۴، معاون وزیر برنامه و توسعه ۶۴-۶۶، مدیر اداره پژوهش‌های اقتصادی ۶۶-۶۸، وزیر برنامه و توسعه ۶۸-۶۹، همزمان وزیر اقتصاد ۶۹-۷۲، مدیر کل شرکت بیمه لیبی ۷۰-۷۲، رئیس بیمه مذکور ۷۲، رئیس شرکت سرمایه گذاری ملی ۷۱-۷۳، رئیس شرکت هتل و توریسم لیبی ۷۱-۷۳، مدیر کل سازمان کشورهای عرب صادر کننده نفت (اوپک) ۷۳-۷۲، و مجددًا ۸۲-۸۷، ع. هیات مدیره «شرکت بیمه آنکایی عرب» در بیروت، رئیس و مدیر عامل «شرکت حفاری ملی».

آثار: تاثیر نفت بر اقتصاد لیبی: ۵۶-۵۹ (۷۴).

سیار ۶۱، مسئول شورای سرپرستی و قیمومت سازمان ملل (حکمران) در «گینه نو غربی» (ایران غربی) ۶۲-۶۳، استاد دانشگاه تهران ۶۴-۶۵، سفیر ایران در هندوستان ۶۵-۶۸، سفیر ایران در ایتالیا ۶۸-۷۲، مدیر عامل انجمن بانکداران ایرانی ۷۲، عضو شورای پول و اعتبار ۷۲-۷۸، عضو دادگاه دائمی لاهه ۴۶، رئیس انجمن ایرانی سازمان ملل ۷۲، عضو شعبه ایرانی انجمن حقوق بین الملل ۷۲، وکیل دادگستری.

آثار: آئین دادرسی ایران (انگلیسی)، حقوق تطبیقی (انگلیسی)، حقوق بین الملل خصوصی (انگلیسی)، عناصر روانشناسی در قراردادها (فرانسه)، امور دادستانی (فرانسه)، رویه زندانیان در ایران (فرانسه)، اوضاع سیاسی در آفریقا (فارسی)، اوضاع سیاسی در خاورمیانه (فارسی)، رشته مقالاتی درباره سازمان ملل متحده در مجله مسائل جهان (ایران)، «محیط حقوقی مناسب برای توسعه اقتصادی» (سخنرانی) ۶۴.

عبدی، عباس: مهندس شیمی و پلیمر، فعال سیاسی و روزنامه نگار ایرانی، ت. ۱۹۵۶.

ع. گروه «دانشجویان مسلمان پیرو خط امام» پس از پیروزی انقلاب اسلامی ۷۹-، ع. گروه سه نفری (یا ۹ نفری؟) دانشجویی طراح اشغال سفارت آمریکا در ایران (طراح اصلی: محمد ابراهیم اصغرزاده و نیز سخنگوی دانشجویان مسلمان پیرو خط امام، و با رهبری حجت الاسلام سید محمد موسوی خوئینی‌ها) ۴ نوامبر ۱۳۵۸ آبان ۷۹ ش..، ع. سابق دفتر تحکیم وحدت (اتحادیه انجمنهای اسلامی دانشجویان دانشگاهها) در اوائل انقلاب، مدیر «هیأت و اگذاری زمین» در استان فارس، خدمت در واحد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مستقر در لبنان، شرکت ناموفق در انتخابات مجلس های دوم و سوم شورای اسلامی از تهران ۸۴ و ۸۸، مدیر دفتر مطالعات و پژوهش‌های اجتماعی در اداره دادستانی کل در کمیته اجرایی «قانون احزاب» ۸۸-۸۹، معاون فرهنگی و اجتماعی «مرکز تحقیقات استراتژیک» (به ریاست حجت الاسلام موسوی خوئینی‌ها) ۹۲-۹۳، سردبیر و عضو شورای سردبیری و نیز مدیر سروپیس اقتصادی روزنامه «سلام» (به مدیر مسئولی حجت الاسلام موسوی خوئینی‌ها) ۹۰-۹۹ (تا زمان حکم توقيف و تعطیل پنجساله روزنامه سلام)، بازداشت و زندانی به مدت

آلمان ژوییه ۶۱-۶۲، معاون وزیر صنایع و معادن ۶۳-۶۴،
معاون وزارت بازرگانی تا نوامبر ۶۳، رهبری هیات نم. مراکش در
اجلاس وزیران دارایی کشورهای آفریقایی در خارطوم ژوییه ۶۳
رئیس هیات مدیره و مدیر عامل شرکت کنستیرانی مراکش ۶۴-
۶۷، سفیر در آمریکا، کاتادا و مکزیک آوریل ۶۷-۷۰، وزیر امور
دارایی واستخدامی اکتبر ۷۰-۷۱، مدیر کابینه سلطنتی ۷۱-
۷۲، نخست وزیر ۷۲-۷۹، ضمناً وزیر دفاع مارس ۷۳، رئیس
شورای دفاع ملی مارس ۷۹-، نم. پارلمان از «عوجه» ۷۷-، رهبر
گروه استقلال ملی در مجلس نمایندگان، در حال حاضر رئیس
حزب «گروه استقلال ملی» مراکش، و نیز رئیس مجلس
نمایندگان، رئیس تعداد زیادی از هیات‌های نم. مراکش در
کنفرانس‌های بین‌المللی.

عثمان السعید، محمد: سیاستمدار لیبی‌ای، ت. اکتبر ۱۹۲۲، تح. نهادهای مذهبی سنوسی در فزان.
رئیس دادگاه مذهبی منطقه اداری «براک» ۴۵-
سازماندهی «اقدام ملی گرای لیبی» در فزان ۴۷، دستگیر
وزدنی شدن بوسیله فرانسویها ۴۸-۵۰، رهبر هیات نم. منطقه
فرزان در کمیسیون استقلال لیبی ۵۰، ع. مجلس موسسان ۵۰،
ع. کم. مشورتی سازمان ملل در لیبی ۵۰، وزیر بهداری لیبی
۵۱، بعداً وزیر بهداشت عمومی تا سال ۵۸، معاون مجلس
موسسان ۵۸، وزیر امور اقتصادی ۶۰، نخست وزیر ۶۰-مارس
۶۳، نم. مجلس ۶۴، انجام فعالیت‌های تجاری ۶۴-، دریافت
تعدادی نشان و مдал.

عثمان، یعقوب: ل. حقوق، دیبلمات سودانی، ت. ۱۹۱۲، تح. «گوردون کالج» در خارطوم، قاهره، ودا. «لیدز»
انگلستان.
اشغال در یک کارخانه هوایپما سازی در لندن در خلال
ج. ج. ۲ (۴۵-۳۹)، ضمناً مترجم عربی «بنگاه سخن پر اکنی
انگلستان» (B.B.C.) ۴۵-، بازگشت به سودان ۴۵، همکاری با
جنیش استقلال خواهی سودان، دبیر نشریه «النیل» ارگان رسمی
جنیش استقلال طلبانه سودان، و نیز دستیار دبیر کل حزب امّه
(حزب استقلال)، نم. جنبش استقلال سودان در لندن، استغفار از
حزب امّه ۵۵، نم. دائم سودان در سازمان ملل ۵۶-۵۹، سفیر

العتیقی، صلاح: ل. اقتصاد، مدیر (مالی) کویتی، ت.
۱۹۵۱ در کویت، تح. دا. کویت.
کارمند امور مالی ۷۴-۷۶، معاون اداره اوراق بهادرار
۷۸-۷۶، مدیر اداره تجارت ۷۸-۸۱، مدیر شرکت سرمایه
گذاری کویت (در کویت)، مدیر اداره سرمایه گذاری ۸۲-۸۱
رئیس واحد پژوهش‌های اداره امور تجاری ۸۲، موسس شرکت
سرمایه گذاری عمومی دریای عرب ۸۵-، رئیس خانه مالی
کویت.

العتیقی، عبدالرحمن سالم: دیبلمات و سیاستمدار
کویتی، ت. ۵ آوریل ۱۹۲۸، تح. دوره متوسطه در کویت.
وزیر پلیس کویت ۴۹-۵۹، مدیر کل اداره بهداشت ۵۹-
۶۱، ع. هیات اعزامی کویت به سازمان ملل ۶۱-۶۰، ع. هیات
اعزامی به سازمان بهداشت جهانی در زنو ۶۱، ع. هیات اعزامی
به مجمع عمومی سازمان ملل متحده ۶۱، سفیر در آمریکا ۶۲-
۶۳، معاون وزیر امور خارجه ۶۳-۶۷، وزیر امور دارایی و نفت
۶۷-۶۵، وزیر دارایی ۶۵-۶۱، رئیس «صندوق کویت برای
توسعه اقتصادی عرب»، رئیس سازمان عمومی امنیت اجتماعی
۶۷-۶۷، رئیس هیات نم. کویت در بانک توسعه اسلامی، رئیس کل
بانک توسعه اسلامی درجه (عربستان سعودی)، رئیس سازمان
خلیج [فارس] توسعه مصر، مشاور ویژه امیر کویت ۶۱، رئیس
بانک سرمایه گذاری عرب در بحرین، رئیس بانک خاورمیانه
بحرين.

عثمان، احمد: دک. حقوق، سیاستمدار و دیبلمات
مراکشی، ت. ۳ زانویه ۱۹۳۰، در عوجه (پسر شاهدخت لاله
نهضه، خواهر ملک حسن دوم پادشاه مراکش)، تح. مدرسه
سلطنتی رباط، دا. رباط مراکش، ودا. «بوردو» فرانسه.
ع. کابینه سلطنتی در امور حقوقی (پس از بازگشت ملک
محمد از تبعید و پس از استقلال مراکش) ۵۶-۵۵، خدمت در وزارت
امور خارجه ۵۷-۵۶، رئیس اداره اروپای وزارت امور خارجه ۵۶-۵۵، دبیر
کل وزارت دفاع ملی ۵۶-۵۹؛ رئیس هیأت‌های نم. مراکش در
مجمع عمومی سازمان ملل ۵۷-۶۱، در کنفرانس حقوق دریاها
۵۸، و در اجلاس‌های اتحادیه عرب ۶۱ سفیر در جمهوری فدرال

اعضای یک گروه سیاسی مخالف نظام شاه، در تاریخ سوم اردیبهشت ۱۳۵۴ / آوریل ۱۹۷۵ از مخفیگاه خود واقع در ۷ کیلومتری خرم دره زنجان، اقدام به قتل سرهنگ رضایی فرمانده ژاندارمری قزوین کردند. کاترین عدل در اثر تیراندازی ژاندارم‌ها در غار مخفیگاه خود کشته شد و همسرش نیز در تهران در خیابان شهرآراء به ضرب گوله از پای در آمد.

عدوان، عبدالله بن عبد الرحمن بن : اقتصاددان و سیاستمدار سعودی، ت. ۱۹۱۲، تج. در مدارس «نجد».
رئیس کت. نظارت مالی مشترک ۴۰، رئیس اداره دارای منطقه «دمام» ۴۸-۵۱، کاردار وزارت امور خارجه ۵۱-۵۳. معاون وزیر دارایی در منطقه «دمام» ۵۳-۵۵، خدمت در وزارت دارایی و اقتصاد ملی ۵۵-۵۸، وزیر مشاور در امور دارایی و اقتصاد ملی ۵۸-۶۰، ناظر کل امور حج و زیارت، رئیس کت. اجرایی «مسجد الحرام» در مکه، مدیر موسسه پولی عربستان ۶۴.

العرائی، دکتر عزالدین : دک. پژشکی (متخصص بیماریهای ریوی)؛ پژشک، سیاستمدار و دیپلمات مراکشی؛ ت. ۱۹۲۹ در «فالن»، تج. دانشکده پژوهشی ۱۵. پاریس.

انتر سابق بیمارستانها، دستیار سرپریزشک در استان «قوجده»، معاون پارلمانی وزارت آموزش ملی ۵۸، معاون پارلمانی وزارت بهداری ۵۹، رئیس بیمارستان و رئیس بخش جراحی ریه «ابن سینا» ۶۰، استاد پژوهشکی ۶۷، استاد افتخاری ۷۲، وزیر آموزش و پرورش و آموزش کارکنان اکبر ۷۷-۸۵، معاون نخست وزیر، نخست وزیر مراکش ۸۶-۹۲، شرکت در اجلاس پنجم و ششم سران کشورهای سازمان کنفرانس اسلامی، شرکت در چندین اجلاس کمیته قدس (به ریاست ملک حسن دوم پادشاه مراکش)، انتخاب به عنوان دبیر کل سازمان کنفرانس اسلامی ۹۶- دسامبر ۲۰۰۰، ع. چندین سازمان علمی، ملی و بین‌المللی، ع. اتحادیه نویسنده‌گان مراکش، ع. آکادمی سلطنتی مراکش، ع. حزب استقلال ۴۲-، ع. سابق کمیته اجرایی حزب استقلال ۸۴، دریافت چند جایزه و نشان از جمله نشان تاج ملک عبدالعزیز (درجه ۲)، نشان نخل دانشگاهی وغیره.

در اتحاد جماهیر شوروی ۵۹-۶۴، سفیر در ایوبی ۶۴-۷۰. عدسانی، محمود خالد : ل. علوم، مهندس کویتی، ت. ۳۱ زانویه ۱۹۳۴، تج. در کویت، دا. آمریکایی بیروت و دا. کالیفرنیای جنوی در آمریکا. کمک مهندس نفت در شرکت نفت کویت ۵۸-۶۰، دستیار مهندس نفت ۶۰، مدیر عامل شرکت نفت کویت ۶۰-۶۲، فنی واحد مسائل عمومی نفت در وزارت امور مالی و نفت ۶۲-۶۳، مدیر امور فنی ۶۳-۶۶، معاون امور نفتی ۶۶-۷۵، معاون وزارت نفت ژوئن ۷۵-۷۷، مدیر عامل شرکت ساختمانی سلو، مدیر شرکت خط لوله فلزی کویت ۷۰-۷۹، نماینده کویت در سازمان «اوپک» زانویه ۷۸-۷۵، (رئیس اوپک ۷۸)، رئیس هیات ذخیره سازی نفت ۷۶-۷۷، رئیس نمایندگی کویت در سازمان اوپک ۷۶-۷۷، عضو موسسه آمریکایی مهندسان مکانیک، ع. انجمن مهندسان کویت ۶۲-۶۳- تاکنون، انجام فعالیت‌های تجاری ۸۲-تاکنون، رئیس طرف کویتی کت. مشترک دائمی کویت- عربستان سعودی ۷۵، رئیس هیات نم. کویت در کنگره نفتی عرب در بغداد ۶۷، در دومین و سومین کنفرانس عرب در اسکندریه، و کازابلانکا، کنفرانس غیر متعهد هادر قاهره، در اجلاس‌های متعدد سازمان اوپک در ژنو و وین، وغیره.

آثار : نفت کویت (حقایق و اقام) ۷۰، میدان نفتی بور گان بزرگ ۶۵، میدان‌های نفتی شمال کویت ۶۷.

عدل، پروفسور یحیی : دک. پژوهشکی (پروفسور آگرده)، پژوهشک (جراح) و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۰۸ در تهران، تج. متوجهه در پاریس (۱۹۳۱)، دا. پاریس (۱۹۳۹). استاد جراحی در دا. تهران ۴۰-، ضمناً پژوهشک جراح در بیمارستان سینا (وابسته به دا. تهران) ۴۰-، جراح مخصوص محمد رضا شاه پهلوی، ع. کمیته مرکزی «حزب مردم»، و سپس : دبیر کل حزب (جانشین اسدالله علم) اکبر ۶۰، استعفا از سمت دبیر کلی حزب او ت ۷۲ (به جای وی ناصر عامری معاون بانک مرکزی ایران دبیر کل حزب مردم شد)، ع. هیأت امنای دانشگاه تهران ژوئن ۷۳-، نایب رئیس سازمان نظام پژوهشکی مرکز ژوئن ۷۴-، دریافت مдал طلا از دولت فرانسه.

(توضیح: کاترین عدل- دختر پروفسور عدل- و همسروی به نام بهمن حجت کاشانی- پسر سپهبد حجت کاشانی- به عنوان

آثار : دارای چند اثر علمی و ادبی.

نظامی و مقاومت دربرابر حمله نیروهای رژیم صهیونیستی به پایگاه نظامی «الفتح» در «کرامه» (معروف به نبرد کرامه) در کرانه غربی رود اردن ۲۱ مارس ۶۸، رئیس کمیته اجرایی «نهضت آزادی بخش ملی فلسطین» (الفتح) و نیروهای رزمnde آن (العاصفه) رؤؤن ۶۸، رئیس کمیته اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف) فوریه ۶۹، رئیس کمیته مرکزی و نیز رئیس واحد سیاسی ساف ۷۳، فرمانده کل نیروهای مسلح انقلابی فلسطین ۷۱، شرکت در مجمع عمومی سازمان ملل متعدد و سخنرانی در مجمع (بنایه دعوت سازمان ملل) ۱۳ نوامبر ۷۴، اخراج از بیروت بهمراه حدود ۱۰۰۰۰ نفر از نیروهای شبه نظامی فلسطین (پس از هفت هفته تهاجم زمینی، هوایی و دریایی اسرائیل به جنوب لبنان در تاریخ ۶ رؤؤن ۱۹۸۲) سپتامبر ۸۲ (سپس، انتقال اجباری ستاد مرکزی و فرماندهی ساف از بیروت به تونس و پخش نیروهای شبه نظامی فلسطین در هفت کشور عرب)، اخراج عرفات از خاک سوریه ۲۴ رؤؤن ۸۳، عرفات از یک حمله هوایی اسرائیل به مقر ساف در تونس بطور معجزه آساًی جان سالم بدر برد اول اکتبر ۸۵، اعلام پذیرش قطعنامه سازمان ملل به عنوان اساس مذاکرات صلح خاورمیانه ۱۶ فوریه ۸۶، و پیرو آن قطع روابط ملک حسین (پادشاه اردن) با او فوریه ۸۶، اعلام «شناصای حق موجودیت اسرائیل» و تقبیح تروریسم ۱۲ دسامبر ۸۸، سفر به پاریس و ملاقات با «فرانسوا میتران» رئیس جمهوری و «رولان دوما» وزیر امور خارجه فرانسه و اعلام رسمی لغو «منشور ساف» (متصوب ۱۹۶۴ که در آن بر لزوم مبارزه مسلحانه با اسرائیل تاکید شده بود) ماه مه ۸۹، اعلام پشتیبانی از حمله تجاوز کارانه عراق به کویت و اشغال آن کشور ۲ اوت ۹۰ (و پیرو آن انزوای سیاسی و تضعیف موقعیت سیاسی ساف)، ازدواج مجدد با منشی ۲۸ ساله خود (سهی طویل) نوامبر ۹۲، امضاء اعلامیه شناسایی متقابل ساف و اسرائیل توسط یاسر عرفات و اسحاق رابین (نخست وزیر اسرائیل) در «اسلو» (نروژ) ۹۳، و سپس امضاء قرارداد و اشتگن راجع به اعطاء یک خودمختاری محدود به فلسطینی ها در نوار غزه و کرانه غربی رود اردن ۱۳ سپتامبر ۹۳، امضاء قرارداد و اگذاری کنترل شده نوار غزه و کرانه غربی رود اردن به فلسطینی ها توسط یاسر عرفات و «شیمون پرز» (نخست وزیر اسرائیل) ۹ فوریه ۹۴، رئیس حکومت خودگردان فلسطین (تحت نظر و کنترل اسرائیل) مه ۹۴-تاکنون، دریافت

العرaci، مولى احمد : دک. پزشکی، پزشک و دیپلمات مراکشی، ت. ۱۵ اکتبر ۱۹۳۱ در کازابلانکا، تح. دا. پاریس. همکاری با وزارت امور خارجه ۵۶-۵۷، نم. دائم مراکش در سازمان ملل ۵۷-۵۸، رئیس خدمات بیمارستانی در کازابلانکا ۵۶-۶۱، سفیر در اسپانیا ۶۱-۶۵، سفیر در آمریکا، و همزمان سفیر آکردنیه در مکزیکو، کانادا، و نزوئلا ۶۵-۶۷، وزیر امور خارجه ۶۷-۶۹، نخست وزیر ۶۹-۷۱، وزیر مشاور در امور پزشکی ۷۱-۷۴، وزیر مشاور در امور خارجی ۷۴-۷۷.

العرشی، قاضی عبدالکریم : سیاستمدار یمنی (یمن شمالی سابق و جمهوری متحده یمن فعلی). وزیر سابق حکومت محلی و خارجه داری، سخنگوی رسمی مجلس قانونگذاری خلق فوریه ۷۸، رئیس شورای موقت ریاست جمهوری رؤؤن-ژویه ۷۸، معاون ریاست جمهوری عربی یمن (یمن شمالی) ژویه ۷۸-ماه مه ۹۰، ع. شورای پنج نفره ریاست جمهوری یمن (یمن متحده) ماه مه ۹۰-.

عرفات، یاسر : نام مستعار : محمد عابد الرئوف عرفات ملقب به ابوعمار، ل. مهندسی، رهبر ساف و رئیس حکومت خود مختار فلسطین، ت. ۲۴ اوت ۱۹۲۹ در بیت المقدس (ششمین فرزند یک تاجر ثروتمند فلسطینی)، تح. دا. قاهره (مصر). پیوستن به اتحادیه دانشجویان فلسطینی ۴۴، ع. کمیته اجرایی اتحادیه مذکور ۵۰، رئیس اتحادیه ۵۲-۵۶؛ در نامه ای که با خون خود به عنوان «ژنرال محمد نجیب» رئیس جمهوری وقت مصر نوشته، این عبارت را ذکر کرد: «فلسطین را فراموش نکنید ۱۲ ژانویه ۵۳؛ انجام فعالیت های مهندسی در مصر ۵۶، فعالیت های مهندسی در کویت ۵۷-۶۴، شرکت در کنگره بین المللی دانشجویان در پرآگ (چکسلواکی) (با استفاده از سریوش ویژه عربی به عنوان نماد مبارزان فلسطینی) و کسب عضویت فلسطین در آن کنگره برای اولین بار اوت ۵۶، آغاز فعالیت برای تشکیل یک نهضت زیر زمینی فلسطینی در کویت دسامبر ۵۹، پایه گذاری سازمان چریکی و نهضت مقاومت «الفتح» ژانویه ۶۵، و دور روز بعد اقدام به یک حمله چریکی علیه یک ایستگاه پمپاژ آب در اسرائیل ژانویه ۶۵، رهبری عملیات

عراق ۵۸-۶۳، سرمیز ۶۳، حسابرس و مدیر فروشگاههای گوناگون، مدیر بازاریابی در شرکت دولتی لوازم الکترونیکی ۶۶-۶۸، مدیر کل و رئیس هیات مبادلات دولتی ۶۸، رئیس مو. «تجارت عمومی» ۶۹، معاون وزیر اقتصاد ۶۹، ع. هیأت مدیره بانک مرکزی عراق ۶۹ وزیر اقتصاد ۷۲-۷۷، وزیر تجارت خارجی ۷۷-۷۶، وزیر مشاور در امور اکراد عراق ۷۷، ع. حزب سوسیالیست بعثت عرب ۵۳-۵۵، ع. رهبری شعبه حزب بعثت در بغداد ۶۵، قائم مقام دبیر شعبه حزب بعثت در بغداد ۷۱، ع. شورای منطقه‌ای حزب (عراق) ژانویه ۷۷، سردبیر مجله «الاقتصاد» (بغداد)، ع. انجمن اقتصاددانان عراق، رئیس کل بانک مرکزی عراق ۸۵-۸۹، وزیر دارایی.

عزکول، کویم: دک.، دیلمات و نویسنده لبنانی، ت. ۱۵ زوییه ۱۹۱۵، تج. دا. فرانسوی «سن زوف» در بیروت و داهای پاریس، برلین، بن و مونیخ.

اس. تاریخ، ادبیات عرب و فرانسه، و فلسفه در بسیاری از دانشکده‌های لبنان ۳۹-۴۶؛ مدیر چاپخانه ویک خبرنامه عربی بنام «جهان عرب» در بیروت ۴۳-۴۵، ع. هیأت نمایندگی لبنان در سازمان ملل ۴۷-۵۰، کفیل نمایندگی دائم لبنان در سازمان ملل ۵۰-۵۳، رئیس اداره امور سازمان ملل در وزارت امور خارجه لبنان ۵۳-۵۷، رئیس هیأت نمایندگی دائم لبنان در سازمان ملل ۵۷-۵۹، سرکنسول لبنان در استرالیا و نیوزیلند ۵۹-۶۱؛ سفير در غنا، گینه، و مالی ۶۱-۶۴، سفير در ایران و افغانستان ۶۴-۶۶، روزنامه نگار ۶۶-۶۸، اس. فلسفه در کا. زنان بیروت ۶۸-۷۲ و دا. لبنان ۷۰-۷۲، ع. «شورای جهانی موارد اضطراری» در لاهه ۷۱-۷۲، ع. «اج. بین المللی شاعران، نمایشنامه نویسان، ویرایشگران...» (PEN) ۷۲، ع. هیأت امناء و هیأت مدیره «مدرسه مذهبی بلاماند» در لبنان، دریافت نشان درخت سدر (لبنان)، نشان مزار مقدس (بيت المقدس)، نشان سن مارک (اسکندریه)، نشان ستاره برلیان (جمهوری چین)، نشان ستاره جنوب (برزیل)، نشان سنت پیتر و سنت پل (دمشق).

أَثْلَار : حجت و ايمان در اسلام (به آلمانی) ۳۸، ويک كار مشابه به زبان عربي ۴۶، مطالعه پيرامون آزادی اجتماع (به فرانسه، انگلیسي، روسی و اسپانیابی) ۶۸، ترجمه: شعور گرایي (قوم نکرده) ۶۶، اندیشه عرب در دوران آزادمنشی (البرت

مدال طلای «ژولیت - کوری» از شورای صلح جهانی سپتامبر ۷۵ دریافت جایزه صلح نوبل بطور مشترک با اسحاق راین نخست وزیر اسراییل (بخاطر انعقاد قرارداد صلح خاورمیانه) ۱۰ دسامبر ۹۴.

عَرَّالِدِين، إِبْرَاهِيم : ل. اجتماعی، دیلمات اردنی، ت. ۳ دسامبر ۱۹۳۴ در بیروت، تج. دا. آمریکایی بیروت.

خدمت در وزارت ارتباطات، خدمت در اداره نخست وزیری، و اداره مطبوعات وزارت امور خارجه ۵۵-۵۸، قائم مقام مدیر عامل انتشارات در بیروت ۵۸-۶۵، مدیر کل مطبوعات خارجی در وزارت اطلاعات ۶۵-۶۸، معاون وزیر اطلاعات ۷۱-۷۵، منشی مطبوعاتی ملک حسین (پادشاه سابق اردن) ۶۸-۷۰، مدیر روابط عمومی سازمان عالیا (خطوط هوایی‌پاریسی) سلطنتی اردن ۷۰-۷۱، سفیر در سویس ۷۵-۷۷، سفیر در جمهوری فدرال آلمان ۷۷-۷۸، سفیر در انگلستان ۷۸-۸۳، دریافت نشان درجه دوم استقلال و نشان درخت سدر از لبنان، سفیر در آمریکا ۸۳-۸۴، رئیس امور اداری «کمیسیون خدمات کشوری» اردن ۸۵-۸۹، وزیر مشاور در امور نخست وزیری ۲۷ آوریل ۸۹-اکتبر ۸۹، وزیر اطلاعات نوامبر ۸۹-دسامبر ۹۰، وزیر مشاور در امور نخست وزیری نوامبر ۹۱-ماه مه ۹۳.

عَرَّامِ پاشَا، عَبْدُ الرَّحْمَن : دک. پژوهشگر، نظامی و سیاستمدار مصری، ت. ۱۸۹۲، تج. در مصر و انگلستان.

شروع خدمت در ارتش عثمانی ۱۳-۱۷، جنگ علیه استعمار گران ایتالیایی در لیبی ۱۵-۱۷، پیوستن به نهضت ملی گراو ضد انگلیسی «سعد زغلول» (۱۸۶۰-۱۸۲۷) مبارز ملی گرای مصری ۱۷-۱۹، ع. حزب «وفد» (به رهبری زغلول) و از جمله یاران نزدیک زغلول ۱۹-۱۷، وزیر مختار مصر در عراق، ایران، افغانستان، ترکیه، بلغارستان و عربستان سعودی ۲۶-۲۶ او لین دبیر کل «اتحادیه عرب» ۴۵-۵۲ (استعفاء)، همکاری با جمال عبدالناصر و مشاور سیاسی وی ۵۲-۵۲.

العزاوى، حكمت : ل. بازرگانی، سیاستمدار عراقي، ت. ۱۹۳۴ در دیاله، تج. دن. بازرگانی و اقتصاد دا. بغداد، ستوان ذخیره ارتش ۵۷-۵۸، ممیز در بانک مرکزی

حوارانی) ۶۹.

در استانبول، برلین، و انگلستان. شروع خدمت نظامی در ارتش عثمانی ۱۹۰۵ –، شرکت در جنگ های بالکان، شرکت در ج. ج. ۱۴-۱۸، اعزام به بنغازی (در لیبی) بوسیله یک کشتی جنگی آلمانی (متحده جنگی عثمانی) برای تحریک و سازماندهی سنوسی های لیبی برای حمله به مزدهای غربی مصر و نیروهای انگلیسی مستقر در آنجا ۱۵، دستگیر شدن بوسیله انگلیسی ها در منطقه «مرسی مطرح» لیبی ۱۶، مذاکره انگلیسی ها با وی و مقاعده کردن او به همکاری با آنها با توجه به شرایط و تغییر و تحولات جدید سیاسی - نظامی خاورمیانه و اعلام قبولی وی ۱، شروع همکاری با «فیصل بن الحسین» (پسر شریف حسین حاکم مکه) در جریان انقلاب عربی و شرکت در حملات نظامی علیه پادگانهای عثمانی ۱۶-، انتصاب به عنوان فرماندار «امان» و بعداً «حلب» از سوی امیر فیصل ۲۰، آجودان مخصوص امیر فیصل به هنگام پادشاهی سوریه (به مدت کوتاهی) ۲۰، وزیر دفاع حکومت موقت ملی عراق (در زمان پادشاهی ملک فیصل اول) ۲۱- نخست وزیر عراق ۲۴- مشارکت در تدوین و تصویب قانون اساسی عراق، امضاء اولین پیمان دولتی با انگلستان ژوییه ۲۶، وزیر مختار عراق در لندن و همزمان ادامه تحصیلات عالی در رشته حقوق در آنجا ۳۰، وزیر دفاع و امور خارجه عراق ۳۰، امضاء دو میں پیمان دولتی و همکاری با انگلستان ۳۰، مجدداً وزیر دفاع عراق ۳۵-۳۶، تیر ۱۹۴۰، باران توسط افسران طرفدار «ژنرال بکر صدقی عسکری» در جریان کودتای نظامی وی در زمان پادشاهی ملک غازی (پسر ملک فیصل اول) اکتبر ۳۶.

عسگر اولادی مسلمان، حبیب اللہ : د. ادبی، علوم حوزوی در حد سطح : فعال مذهبی - سیاسی ایرانی، ت. ۱۹۳۲
در تهران .
ق. اق. : عضویت در «جمعیت فدائیان اسلام» به عنوان یک گروه فعال مذهبی - سیاسی به رهبری «نواب صفوی» در جوانی اواخر دهه ۴۰، همراهی و مشارکت در ترور موفق «حسنعلی منصور» نخست وزیر و عامل احیاء کاپیتولاسیون در جلوی در ورودی مجلس شورای ملی به وسیله «محمد بخاری» (ع. جمعیت فدائیان اسلام) ۲۱ ژوییه ۶۵ (اول بهمن ماه ۱۳۴۳)، نم. آیت الله خمینی (ره) در جمع اوری وجوهات

عزیز، طارق : ل. زبان و ادبیات انگلیسی، سیاستمدار عراقي، ت. ۱۹۳۶ در موصل، تج. دانشکده هنر های دانشگاه بغداد.

ع. هیات تحریریه روزنامه «الجمهوريه» ۵۸، سردبیر نشریه «الجماهیر» آوریل ۶۳، اشتغال «در خبرگزاری بعث» در سوریه تازمان تنییر حکومت در فوریه ۶۶، سردبیر نشریه «الشوره» ۶۹، رئیس موسسه انتشاراتی الشوره، ع. دفتر امور عمومی شورای فرماندهی انقلاب ۷۲، ع. علی البدل رهبری حزب سوسیالیست بعث عربی ژانویه ۷۴، وزیر اطلاعات عراق ۱۱ نوامبر ۷۴-، ۱۵ اکتبر ۷۷، ع. رهبری منطقه ای حزب بعث ژانویه ۷۷، معاون نخست وزیر عراق ۱۶ ژوییه ۷۹، معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه ۲۴ ژانویه ۸۲- مارس ۹۱، معاون نخست وزیر مارس ۹۱- تاکنون (۹۹).

آثار : روابط ایران و عراق (ترجمه به فارسی) ۸۰.

عسافی، محمد: دیپلمات تونسی، ت. ۲۶ ماه مه ۱۹۳۰، تج. کا. صدیقی، و ۱۵. پاریس .
خدمت در دبیر خانه وزارت امور خارجه تونس ۵۶- خدمت در سفارت تونس در لندن ۵۶-۵۷، دبیر اول سفارت تونس در واشنگتن ۵۷-۶۰، مدیر کل اداره آمریکا در وزارت امور خارجه ۶۰-۶۲، خدمت در اداره آمریکا و کنفرانس های بین المللی (وزارت امور خارجه) ۶۲-۶۴، سفیر در انگلستان ۶۴-۶۹، کارشناس ارشد در وزارت امور خارجه ۶۹-۷۰، سفیر در جمهوری فدرال آلمان ۷۴-۷۶، کارمند عالیرتبه در وزارت امور خارجه ۷۶-۷۸، سفیر در بلژیک، لوکزامبورگ و جامعه اقتصادی اروپا ۷۸-۷۹، نم. دائم تونس در سازمان ملل متحده ژانویه - اوت ۸۰-۸۱، نم. ویژه دبیر کل سازمان ملل در بررسی مسائل انسانی منطقه آسیای جنوب شرقی ۸۱-۸۰، رئیس دفتر دبیر کل سازمان ملل ژوئن ۸۲، معاون دبیر کل سازمان ملل و هماهنگ کننده امور امداد و کمک رسانی حوادث ۸۲-۹۲؛ دریافت نشان جمهوری، نشان شوالیه، و نشان استقلال از تونس .
عسکری، جعفر باشا : فارغ التحصیل نظامی و رشته حقوق، نظامی و سیاستمدار عراقي، ت. ۱۸۸۵ در بغداد، تج.

دسامبر ۷۶، دریافت نشان بزرگ درخت سدر، و تعدادی نشان‌های خارجی، وزیر دفاع (در کابینه دولت آشتی ملی رشید کرامی تازمان کشته شدنش) ۸۴-۸۷.

عَشْرَاوِي، حَنَّان : فارغ التحصيل عالي اديبات انگليسي، استاد و سياستمدار فلسطيني.

استاد ادبیات انگلیسی در دا. «بُرْزِيت» در کرانه غربی رود اردن، ع. کمیته مشورتی هیات نم. فلسطینی ها در کنفرانس صلح خاورمیانه در مادرید (اسپانيا) و اجلاس های بعدی آن ۳۰ اکتبر ۹۱- سپتامبر ۹۳، وزیر در حکومت خودگردان فلسطین ماه مه ۹۴.

عَصَار، نَصِير : دیپلمات ایراني، ت. ۱۹۳۶، تح. ۱۵. تهران.

شروع خدمت در وزارت امور خارجه ۴۵-، معاون کنسول در آشتوتگارت (آلمان) ۴۹، در هامبورگ (آلمان) ۵۲، معاون مدیر کل اداره سازمانهای بین المللی وزارت امور خارجه ۵۲-۵۳، مدیر کل اداره سازمانهای بین المللی و ترکیه ۵۳-۵۵، مدیر کل سفارت ایران در ترکیه ۵۵، کنسول در ترکیه ۶۱، مدیر کل هیات نمایندگی ایران در سازمان ملل متحد ۵۸، کنسول ۵۹، معاون مدیر کل اداره سازمانهای اقتصادي وزارت امور خارجه ۶۰؛ معاون نخست وزیر، رئیس سازمان اوقاف ۶۴؛ دبیر کل سازمان پیمان مرکزی (ستو) ۷۲-۷۴، معاون وزیر امور خارجه در امور سیاسي و پارلمانی ۷۵-۷۷، مشاور وزیر امور خارجه ۷۷-۷۹.

العَطَّار، مُحَمَّد سَعِيد : دک.، دیپلمات یمنی، ت. ۲۶. نوامبر ۱۹۲۷ در جیبوتی، تح. ۱۵. پاریس (مو. آموزشی توسعه اقتصادي و اجتماعی)، دا. سوربن.

انجام پژوهش در «مو. آموزشی توسعه اقتصادي و اجتماعی» دا. پاریس ۶۰-۶۲، مدیر کل در بانک نوسازی و توسعه یمن ۶۲-۶۵، رئیس بانک مذکور ۶۸-۷۱، وزیر اقتصاد ۶۵-۶۸، رئیس کمیسیون اقتصادي ۶۵-۶۶، رئیس هیات مدیره بانک یمن و کمیسیون عالي اقتصادي ۶۶-۶۸، وزیر امور خارجه ۶۷-۶۹، معاون کمیسیون عالي برنامه ریزی، ع. اج. بین المللی جامعه شناسی، نم. دائم یمن در سازمان ملل

شرعی، حدود ۱۳ سال زندانی در دوران شاه.

ب. اق. : نم. رهبر انقلاب اسلامی در کمیته امداد امام خمینی، ع. شورای مرکزی کت. امداد امام خمینی، رئیس سازمان اوقاف، وزیر بازگانی (در دولتهاي: دکتر باهر، آيت الله مهدوي کني، و مهندس موسوي)، ع. و نایب رئیس مجلس اول شورای اسلامی از تهران ۸۴-۸۰، قائم مقام ستاد پشتيبانی و بازسازی نقاط آسیب دیده در جنگ (به ریاست آيت الله مهدوي کني)، رئیس کمیسیون تلفیق برنامه پنجساله دوم، ع. هیأت منصفه دادگاه ویژه مطبوعات تاکنون (۲۰۰۰)، رئیس «سازمان اقتصاد اسلامی» (به عنوان یك سازمان قدرتمند اقتصادي مشکل از بازاریان)، دبیر کل «جمعیت مؤلفه اسلامی» (به عنوان یک حزب سیاسي و ادامه دهنده خط مشی های مذهبی- سیاسي «جمعیت فدائیان اسلام» سابق به رهبری سید مجتبی نواب صفوی)، ع. فعال و کلیدی جامعه بازاریان تهران، نامزد انتخابات ریاست جمهوري ایران اوت ۹۵، انتشار هفته نامه «شما» (ارگان جمعیت مؤلفه اسلامی با سردبیری حمید رضا ترقی) ۹۶-.

عَسْلِي، صَبَرِي : سیاستمدار سوری . اشتغال در کارهای سیاسي سوریه در زمان استعمار فرانسه برآن کشور و پس از استقلال سوریه، بنیانگذار مشترک «حزب ملي» سوریه (الحزب الوطني) و دبیر کل آن (برای مدتی) ۴۷-، نخست وزیر سوریه در سه مرحله: مارس-ژوئن ۵۴، فوریه- سپتامبر ۵۵، ژوئن ۵۶- فوریه ۵۸، شرکت در مذاکرات مربوط به ایجاد وحدت سیاسي مصر و سوریه و تشکیل کشور واحد «جمهوري متعدد عرب» و اعلام موافقت و همراهی با جمال عبد الناصر در این راستا فوریه ۵۸، معاون رئیس جمهوري کشور واحد «جمهوري متعدد عرب» - ۶ اکتبر ۵۸ (استعفا).

عَسِيرَان، عَادِل : سیاستمدار لبنانی، ت. ۱۹۰۵ در صیدا، تح. ۱۵. آمریکایی بیروت. نم. مجلس از جنوب لبنان ۴۳، وزیر تدارکات در اولین کابینه پس از استقلال لبنان ۴۳، ع. هیات نم. لبنان در سازمان ملل ۴۷ و ۴۸، نم. مجلس از ذهرانی ۵۳-، رئیس مجلس نمایندگان لبنان ۵۲ و ۵۷ و ۵۸، وزیر کشور ۶۹-۶۸ وزیر دادگستری، وزیر امور عمومی، وزیر اقتصاد ماه مه ۷۵-.

سازمانهای بین المللی، ت. ١٣ نوامبر ١٩٣٤ در طرطوس، تج.
د. امریکایی بیروت در لبنان، دا. امریکایی در واشنگتن
دی. سی. امریکا و مد. علوم اقتصادی و سیاسی لندن
در انگلستان.

شروع خدمت در بانک مرکزی سوریه ٦٣، خدمت در
اداره پژوهش‌های بانک مرکزی ٦٢، رئیس اداره اعتبارات بانک
٦٠، جانشین مدیر اجرایی در صندوق بین المللی پول ٧٠-
٧٣، قائم مقام رئیس کل بانک مرکزی سوریه ٧٤، مدیر اجرایی
بانک بین المللی نوسازی و توسعه ٧٤-٧٦، مدیر اجرایی صندوق
بین المللی پول ٧٨-٧٦، ع. هیات نم. دومین کمیته مجمع
عمومی سازمان ملل متحده، ع. هیات نم. «آنکتاد» و سایر
کنفرانسهای بین المللی اقتصادی ٦٣-٧٠، مدرس نیمه وقت دا.
دمشق ٦٢-٧٠، ع. معاون کمیته فرعی «هیات اصلاح نظام
پولی بین المللی» وابسته به صندوق بین المللی پول ٧٤-٧٢، ع.
پیوسته کمیته فرعی صندوق بین المللی پول ٧٤-٧٦، ع. موظف
اداری کمیته مذکور ٧٦-٧٨، وزیر اقتصادی و تجارت خارجی
٨٢-٨٠.

آثار: انتشار مقاله‌هایی در فصلنامه «الابحاث» (نشریه
پژوهشی دا. امریکایی بیروت) ٦٣ و ٦٤.

العطرش، منصور (علی) سلطان: سیاستمدار سوری،
ت. در سوریه (پسر سلطان العطرش یکی از رهبران میهن پرست
سوریه)، تج. متوسطه و عالی در سوریه.
انتخاب به عنوان نم. مجلس ٥٦، وزیر کار و امور
اجتماعی ٦٣-٦٤، ع. شورای ریاست جمهوری سوریه ماه مه
اکتبر ٦٤، رئیس شورای ملی انقلاب سوریه ٦٤-٦٥، فوریه
مدیر انتشارات «الطلیعه» در بیروت (لبنان) ٦٤، تبعید به بیروت
٦٩-٦٩، بازگشت از تبعید به سوریه آوریل ٦٩.

العطیّة، دكتور مانع سعيد: ل. اقتصاد، ف. ل. اقتصاد،
دک. اقتصاددان و سیاستمدار امارات عربی متحده، ت. ١٥ ماه
ماه ١٩٤٦ در ابوظبی، تج. دا. بعداد، و دا. قاهره.
رئیس هیات مدیره شرکت ملی نفت ابوظبی ٦٩، ع.
هیات برنامه ریزی ابوظبی؛ رئیس اداره نفت، معدن و صنعت،
رئیس هیات مدیره شرکت مایع کردن گاز ابوظبی، وزیر نفت و

٧١-٧٣ و ٧٤-٧٣، معاون مالی نخست وزیر یمن شمالی، وزیر
اقتصاد ٧١، دبیر اجرایی کمیسیون اقتصادی سازمان ملل در امور
آسیای غربی ٧٤، مشاور ویژه دولت در امور برنامه ریزی اقتصادی
٨١-٨٢؛ معاون نخست وزیر، وزیر توسعه و رئیس سازمان مرکزی
برنامه یمن ٩٠-٩٤ ماه مه؛ وزیر صنایع جمهوری یمن (متعدد)
٩٠ ماه مه ٩٠-.

آثار: صنعت دستکش در فرانسه ٤١، سقط فروشیهای
پاریس ٤١، مطالعه پیامون توسعه اقتصادی آفریقای غربی ٤٢
بازار صنعت و پرورش‌های عربستان سعودی ٤٢، اقتصاد و اجتماع
در حال توسعه یمن (دونومناهای انقلاب یمن) ٤٤، (تمامی
انتشارات فوق به زبان فرانسه منتشر شده، جز مورد آخر که سال
٤٥ به عربی نیز منتشر شده است).

العطاس، حیدر ابوبکر: ل. الکترونیک، سیاستمدار
یمنی (یمن جنوبی سابق و یمن متحده فعلی)، ت. ١٩٣٩ در
«الحریضه» در جمهوری دموکراتیک یمن، تج. دانشگاه قاهره
(مصر).

اشتعال به خدمات دولتی، رئیس اداره خدمات عمومی
(عامه) در استان پنجهم یمن، وزیر کار آوریل ٦٩-٧٥، وزیر
ارتباطات دسامبر ٧٥-٧٩، ع. کمیته مرکزی مارس ٧٥، وزیر
مسکن ٢٧ دسامبر ٧٩-٧٩، نخست وزیر فوریه ٨٥-٨٦ رانویه ٨٦
رئیس جمهوری «جمهوری دموکراتیک خلق یمن» (یمن جنوبی)
٨٦-٩٠، و نیز رئیس شورای عالی خلق یمن رانویه ٩٠
٩٠، نخست وزیر جمهوری یمن (پس از اتحاد دو یمن
جنوبی و شمالی) ماه مه ٩٠-٩٤، چهار سال پس از اتحاد دو یمن
(در ماه مه ١٩٩٠) و برگزاری انتخابات یمن رهبران عدن و صنعا، و
درنهایت رهبران سابق جمهوری دموکراتیک خلق یمن جدایی
خود را از اتحاد مذکور اعلام داشته، و در تاریخ ٢ ژوئن ١٩٩٤
تشکیل کشور و دولت جدید «جمهوری دموکراتیک یمن» را به
رهبری «علی سالم البیض» اعلام داشته‌نده در ترکیب هیات
دولت جدید؛ نخست وزیر و وزیر دارایی کشوریاد شده برای مدت
کوتاهی ژوئن ٩٤- (مدتی بعد مجددًا اتحاد دو یمن برقرار شد و در
ترکیب کابینه تغییراتی انجام گرفت).

العطرش، محمد: ف. ل. دک.، کارشناس سوی

الدوا وین نوشه صلاح الدین وزیر ابن مماتی ۴۳، تاریخ میهن پرستان کلیساي مقدس اسکندریه (۲ ج.) ۴۸-۴۹، صومعه کاترین مقدس در کوه سینا ۴۹، میکروفیلم های عربی کوه سینا ۵۴، موسیقی قبطی ۶۰، جنگ صلیبی، تجارت و فرهنگ ۶۲، جنگهای صلیبی: تاریخ نگاری و کتابشناسی ۶۲، تاریخ مسیحیت شرقی ۶۸، وغيره. (کتابها به دو زبان انگلیسی یا عربی منتشر شده است).

العظم، خالد: سیاستمدار سوری (معروف به «میلیونر سرخ»)، ت. ۱۹۰۳.

انتصاب از سوی «ژنرال دنتز» کمیسر عالی فرانسه در سوریه (در زمان حکومت ویشی) به عنوان رئیس کشور اول آوریل ۴۱ (به مدت حدود دو ماه)، پس از تسلیم سوریه به حکومت فرانسه آزاد (به رهبری ژنرال دوگل)، کنار رفتن از قدرت ۴۱، بعداً نم پارلمان و نیز مسئولیت وزارت، سفیر سوریه در فرانسه، وزیر دادگستری ۴۸-۴۹، نخست وزیر سوریه، ضمناً وزیر دفاع و وزیر امور خارجه ۱۶ دسامبر ۴۹-، سقوط دولت وی پس از کودتای ۳۰ مارس ۱۹۴۹ حسنه الزعیم، و سپس زندانی شدن ۴۹؛ پس از واژگون شدن حکومت «حسنه الزعیم» (در جریان کودتای ۱۴ اوت ۱۹۴۹) وزیر دارایی در حکومت مؤقت ۴۹، بعداً ۹ روز پس از کودتای «ادیب شیشکلی» (تاریخ ۱۹ دسامبر ۱۹۴۹) نخست وزیر سوریه دسامبر ۲۹-۴۹ ماه مه ۵۰، شکست در انتخابات ریاست جمهوری از رقبی خود «شکری القوتلی» ۶ سپتامبر ۵۵، کنار گذاشتن از صحنه سیاسی پس از وحدت سیاسی مصر و سوریه و تشکیل «جمهوری متحده عرب» ۵۸-۶۱، بعد از شکست وحدت سوریه و مصر و کودتای انفال (سپتامبر ۱۹۶۱) شروع مجدد فعالیتهای سیاسی و شرکت در انتخابات ریاست جمهوری و شکست از رقبی خود «دکتر نظام القدسی» ۱۲ دسامبر ۶۱، نخست وزیر سوریه ۱۷ سپتامبر ۶۲-۶ مارس ۶۳ (در جریان کودتای بعضی ها)، پس از کودتای بعضی ها پناهنده شدن به سفارت ترکیه در سوریه و سپس سنگباران بوسیله مردم خشمگین و ظاهر کنندگان و فوت مارس ۶۳.

(توضیح: اطلاق «میلیونر سرخ» به او به این علت بود که در عین سرمایه دار بودن دارای افکار سوسیالیستی نیز بود!)

صنایع شیخ نشین ابوظبی ۷۲-۷۳، وزیر نفت و ذخایر معدنی فدراسیون امارات عربی متحده ۷۳-۷۹، وزیر نفت و ذخایر طبیعی امارات (عنوان جدید وزارت خانه) ۷۹-۹۰، رئیس سازمان اوپک ۷۹، رئیس سازمان اوپک (سازمان کشورهای عربی صادر کننده نفت) ۸۰، ع. هیات مدیره شش شرکت نفتی در ابوظبی، اروپای غربی، آمریکا، و کانادا.

آثار: هیات برنامه ریزی ابوظبی، اقتصاد ابوظبی، سازمان کشورهای صادر کننده نفت (اوپک)، نفت و اقتصاد امارات عربی متحده.

عطیه، عزیز سوریال: ف. ل.، دک. فلسفه، دک. ادبیات، مورخ و نویسنده مصری، ت. ۱۸۹۸، تج. دaha. لیورپول و لندن.

عضو وابسته برنامه پژوهشی «چارلز برد»، نیز عضو پژوهشی دا. لیورپول انگلستان ۳۰-۳۲، مربی تاریخ در «مد. مطالعات شرقی» دا. لندن ۳۲-۳۴، اس. تاریخ شرق و قرون وسطی در دا. بن (آلمان) ۳۵-۳۸، اس. تاریخ قرون وسطی در قاهره ۴۲-۴۲، در دا. اسکندریه ۴۲-۴۲، رئیس «مو. مطالعات عالی قبطی» قاهره، مشاور کتابخانه کنگره در واشنگتن دی. سی. آمریکا ۵۰-۵۱، مدرس مدعو، دaha. آمریکا، زوریخ و مو. «مطالعات بین المللی سویس» ۵۰-۵۱، اس. مدعوم مطالعات اسلامی آکا. قرون وسطی در دا. میشیگان آمریکا در «آن آربر» ۵۵-۵۶، اس. مسیحیت جهانی در «سمینار اتحاد مذهبی»، و اس. مدعوم روش تاریخ در دا. کلمبیا (نیویورک) ۵۶-۵۷، اس. مدعوم تاریخ عرب و اسلام در دا. پرینستون آمریکا ۵۷-۵۸، ع. مطالعات پیشرفته در دا. پرینستون آمریکا ۵۸-۵۹، مدیر مرکز مطالعات خاورمیانه در دا. یوتا ۵۹-۶۷، اس. ممتاز تاریخ در دا. یوتا ۶۷-۶۸، ع. وابسته «کمیسیون بین المللی تاریخ علمی و فرهنگی بشر» وابسته به سازمان یونسکو، ع. وابسته «اج. باستان شناسی قبطی»، ع. آکا. قرون وسطی آمریکا، ع. آکا. مدیترانه در رم، دریافت درجه دکترا افتخاری ادبیات عبری، ع. انجم سلطنتی تاریخ (انگلستان).

آثار: جنگهای صلیبی شهر «نیکوبولیس» ۳۴، جنگهای صلیبی در قرون میانه اخیر ۳۸، مصر و آراغون: مکاتبات سفارتی و دیپلماتیک در سالهای ۱۳۰۰-۱۳۳۰ (۲۸)، کتاب قوانین

نفوذ و شهرت میشل عفلق و حزب سوسيالیست بعثت عرب در میان جوانان و روشنفکران جهان عرب بویژه در کشورهای اردن، عراق، لبنان، سودان، لیبی، مصر وغیره از دهه ۵۰ به بعد، شرکت حزب بعث در انتخابات پارلمانی سوریه و کسب ۲۲ کرسی پارلمان سپتامبر و اکتبر ۵۴، شرکت حزب در کابینه دولت «صریعی العلی» ۵۵، اتحاد سیاسی «بعثیسم» و «ناصریسم» و اتحاد دو کشور سوریه و مصر تحت نام جدید «جمهوری متحده عرب» فوریه ۵۸ - سپتامبر ۶۱ (شکست و فروپاشی اتحاد دو کشور)، اختلاف نظر سیاسی رهبران بعضی و ناصریستها با یکدیگر و در نتیجه کودتای نظامی افسران بعضی سوری و شکست اتحاد مصر و سوریه سپتامبر ۶۱، اختلاف نظر میشل عفلق با نظامیان بعضی و درنهایت به قدرت رسیدن افسران بعضی در دمشق مارس ۶۳، عزیمت به قاهره و مذاکره با عبدالناصر برای دستیابی مجدد به یک اتحاد مجدد سیاسی مارس ۶۳، ظهور یک نسل سیاسی جدید در حزب بعث و در انزوا قراردادن تدریجی میشل عفلق ۶۳-۶۶.

کنار گذاشتن میشل عفلق از دبیر کلی حزب (بوسیله نسل جدید حزب) در هشتاد و چهارمین کنگره ملی حزب بعث آوریل ۶۵ (منیف الرزا ز اهل اردن جانشین وی شد)، قدرت یافتن نسل جدید حزب و در دست گرفتن قدرت در سوریه و رهبری و هدایت حزب بعث و کنار گذاشتن میشل عفلق از رهبری حزب فوریه ۶۵، شکل گیری و ایجاد حزب سوسيالیست بعث عرب در بغداد (عراق) ۶۶-۶۷، انتخاب به عنوان دبیر کل حزب بعث عراق ۸۹-۸۰ (مقام دبیر کلی وی بیشتر جنبه تشریفاتی داشت و معافون دبیر کل حزب یعنی صدام حسين قدرت اصلی و رهبری حزب را در دست داشت)، اقامتهای موقت در عراق و بالاخره انتخاب عراق به عنوان محل اقامته دائمی در دهه ۸۰-۶۶، فوت پیرو انجام عمل جراحی قلب ۲۲ زوئن ۸۹ (در عراق).

آثار: مبارزه در راه مسیر واحد ۵۸ (بیروت)، در راه بعث (بیروت)، تلاش بعث (۴ ج) ۶۳-۶۴ (بیروت)، نقطه شروع: بحث های پس از پنجم زوئن (۰۰ ل بیروت)، گزیده افکار و سخنان بنیانگذار حزب بعث ۷۷ (فلورانس ایتالیا).

عکاشه، ثروت محمود فهمی: ف. ل. و دک. ادبیات، دیپلمات و متخصص تاریخ هنر اهل مصر، ت. ۱۸ فوریه ۱۹۲۱ در قاهره، تج. دن. نظامی قاهره، دن. ستاد و فرماندهی قاهره، دا.

عظیمی، ارتشبدرضا: نظامی و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۱۳، تج. دانشکده افسری، و دانشگاه جنگ در تهران. شروع خدمت در ارتش ایران ۲۹ -، فرمانده نیروهای زرهی ارتش، رئیس ستاد نیروی زمینی، فرمانده سپاه یکم مرکز، جانشین فرمانده نیروی زمینی، فرمانده سپاه غرب، فرماندار نظامی تهران اوت ۵۴-۵۵. رئیس اداره نظام وظیفه عمومی آوریل ۵۴ -، ارتقا به درجه سرلشگری ۲۲ سپتامبر ۵۴، افسر فرمانده نیروی زمینی ۶۱-۶۰، فرمانده نیروی زمینی (با درجه سپهبدی) مارس ۶۱-۶۶، ژنرال آجودان شاه (محمد رضا پهلوی)، وزیر جنگ (بادرجه ارتشبدری) در کابینه های: امیرعباس هویدا، جمشید آموزگار، شریف امامی، و ارتشبدر از هاری ژانویه ۷۱-۷۸، دریافت نشان های متعدد نظامی.

عفلق، میشل: ل. تاریخ و مطالعات فلسفی، نظریه پرداز (حزب بعث) و سیاستمدار مسیحی سوری، ت. ۱۹۱۰ در دمشق تج. در سوریه، و دا. سورین پاریس. اتمام دوران تحصیلات عالی در پاریس و بازگشت به سوریه (دمشق) بهمراه دوست همفکر و همزم خود «صلاح الدین بیطار» ۲۲، دبیر دبیرستان ۳۲-۳۲، استعفا از شغل دبیری و پرداختن به فعالیت های سیاسی بطور تمام وقت (بهمراه بیطار) ۴۲، شکل گیری اولیه ایده «حزب بعث عرب» توسط میشل عفلق و صلاح الدین بیطار ۴۵، شکل گیری رسمی و سازمان یافته (دارای اساسنامه و بدنه اجرایی) «حزب بعث عرب» در دمشق و شروع عضوگیری آن ۴۷، وزیر آموزش و پرورش ۴۹ (به مدت فقط سه ماه)، شروع فعالیتهای گسترشده شامل: بحث های سیاسی، برگزاری سمینار ها، نویسنده ای، سخنرانی و برگزاری تظاهرات توسط میشل عفلق ۴۲-۴۲، دبیر سیاسی روزنامه «البعث» ارگان رسمی حزب ژوئیه ۴۶-۴۷، انتخاب به عنوان دبیر کل حزب آوریل ۴۷-۴۷: شکل گیری «دفتر اجرایی» حزب متشکل از میشل عفلق به عنوان رئیس (صلاح الدین بیطار، جمال الدین صیاد، وحید غانم، مدحت البیطار و فیصل رکابی به عنوان اعضاء دفتر اجرایی) ۴۹، اتحاد و ادغام دو حزب «حزب بعث» به رهبری گزیده افکار و سخنان ایتالیا. حزب سوسيالیست عرب» به رهبری «اکرم حورانی» بنام جدید: «حزب سوسيالیست بعث عرب» ۵۴، توسعه

قاهره، و دا. پاریس.

۲۵۵

در آمریکا، نم. مجلس شورای ملی، وزیر مختار ایران در فرانسه، رئیس کل بانک ملی ایران، وزیر دربار دسامبر ۴۲، وزیر مختار ایران در انگلستان، وزیر تجارت، نخست وزیر (پس از کشته شدن حاجی علی روز آراء نخست وزیر) مارس ۵۱-ماه مه ۵۱ (قبل از دوران نخست وزیری دکتر محمد مصدق)، سفیر کبیر ایران در آمریکا، رئیس هیات نم. ایران در شورای امنیت، مجدد نخست وزیر آوریل ۵۵-آوریل ۵۷ (استعفاء)، ضمناً وزیر دادگستری پیمان بغداد اکتیبر ۵۵، مورد تصریح ناموفق بوسیله «منظفر علی ذوالقدر» (ع. جمعیت فدائیان اسلام) یک روز قبل از عزیمت وی به عراق برای امضای پیمان بغداد ۱۶ نوامبر ۵۴، شرکت در اولین اجلال پیمان بغداد در شهر بغداد (عراق) نوامبر ۵۵، شرکت در دومین اجلال پیمان بغداد در شهر تهران آوریل ۵۶، وزیر دربار شاهنشاهی آوریل ۵۷-نوفمبر ۶۳، وزیر امور خارجه (در کابینه حسنعلی منصور) مارس ۶۴-ژوییه ۶۴ (فوت)، رئیس شورای عالی بنگاههای خیریه، رئیس شورای عالی پیشاشه‌نگی ایران، رئیس هیات موسس اح. آثار ملی ایران، رئیس لاینز بین‌المللی ایران، رئیس اح. ایرانی برادری جهانی، ع. و رئیس شورای مرکزی جشنهای شاهنشاهی ایران (بیست و پنجمین سده بنیانگذاری شاهنشاهی ایران)، رئیس هیات امناء دانشگاه پهلوی شیراز، رئیس هیات امناء دانشگاه ملی ایران، فوت ۱۱ ژوییه ۶۴.

علم، امیر اسدالله : ل. کشاورزی، سیاستمدار، بزرگ مالک و کشاورز ایرانی، ت. ۱۹۱۸ در بیرون جند (در استان خراسان) (فرزند شوکت الملک علم، یکی از باخود ترین خان‌های منطقه بلوچستان، داماد قوام شیرازی)، تح. دانشکده کشاورزی کرج، و دا. آکسفورد انگلستان.
شروع خدمت دولتی در وزارت کشاورزی ۴۲، بازرس در وزارت کشور ۴۴، شروع همکاری و روابط نزدیک با محمد رضا شاه ۴۵-، استاندار استان سیستان و بلوچستان ۴۵-۴۸، وزیر کشور ۴۸، وزیر کشاورزی ۴۹، وزیر کار (در کابینه رزم آرا) نوامبر ۵۰، مباشر املاک پهلوی و نیز ع. شورای عالی و اگذاری املاک پهلوی ۵۱، انتصاب مجدد به عنوان مباشر املاک سلطنتی در دوران نخست وزیری دکتر مصدق ولی به علت اختلاف

افسر سواره نظام ارتش ۳۹-۵۲، شرکت در جنگ فلسطین (جنگ اول اعراب و اسرائیل) ۴۸-۴۹، وابسته نظامی مصر در برن ۵۲-۵۴، در پاریس و مادرید ۵۴-۵۶، وابسته نظامی در دفتر ریاست جمهوری ۵۶-۶۷، سفیر در رم ۶۷-۶۸، وزیر فرهنگ و ارشاد ملی و رئیس شورای عالی ادبیات، هنر و علوم اجتماعی ۶۸-۶۲، رئیس هیات مدیره بانک ملی مصر ۶۲-۶۴، ع. هیات اجرایی سازمان یونسکو ۶۲-۷۰، ع. مجلس ملی و رئیس کم. امور خارجی مجلس ۶۴-۶۶، معاون نخست وزیر، وزیر فرهنگ ۶۸-۶۶، وزیر فرهنگ ۶۸-۷۱، دستیار رئیس جمهوری ۷۱-ژوئن ۷۲، رئیس شورای عالی ادبیات، هنر و علوم اجتماعی، رئیس اح. دوستی مصر- فرانسه ۶۵-، بازنیستگی از خدمات و مسئولیت‌های دولتی و سیاسی، انتخاب به عنوان اس. میهمان در «کالج فرانسه»، دریافت تعداد زیادی مدال و نشان از کشورهای خارجی از جمله: نشان لژیون دونور (فرانسه)، هنر و ادبیات (فرانسه)، مدال نقره ای (یونسکو)، مدال طلایی (یونسکو)، انتخاب به عنوان عضو مکاتبه ای اکادمی انگلستان ۷۵، دعوت به عنوان معاون کمیته بین‌المللی حفاظت از شهر و نیز (ایتالیا).

آثار: بیش از بیست کتاب تالیف و ترجمه و تعداد زیادی مقاله که از سال ۱۹۴۲ به بعد به رشته تحریر در آمده است، از جمله: تاریخ هنر (در ۱۱ جلد)، دو جلد کتاب مطالعه مینیاتور شامل: مروی بر ۹۹ نقاشی مینیاتور منقوش در یک کتاب خطی قرن سیزدهم میلادی موسوم به «مقامات الحیری»، و نیز مروی بر ۶۰ تصویر مینیاتور برگرفته از مکتب ایرانی منقوش در یک کتاب خطی قرن پانزدهم که جریان سفر حضرت محمد (ص) را از بیت المقدس به آسمان هفت (معراج پیامبر) به تصویر میکشد (معراج نامه)، ترجمه کلیه آثار انگلیسی زبان «جران خلیل جبران» به عربی، نقاشی اسلامی و مذهبی، و آثار دیگر.

علاء، حسین: دک. حقوق، سیاستمدار و دیپلمات ایرانی، ت. ۱۸۸۲، تح. ابتدایی و متوسطه در مدرسه «وست مینستر» لندن، دا. لندن، و دانشکده حقوق دا. لندن. معاون پارلمانی وزارت امور خارجه، وزیر فوائد عامه (خدمات عمومی)، وزیر مختار ایران در اسپانیا، وزیر مختار ایران

نظر با مصدق از قبول مسئولیت بالا امتناع کرد، حکم به خروج از کشور توسط دکتر مصدق (ولی به علت پادرمیانی و پافشاری مأموران دربار سلطنتی، تبعید به بیرون) ۵۳، احرار مجدد مسئولیت رئیس و مباشر املاک سلطنتی پس از سرنگونی حکومت دکتر مصدق (پیرو کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، ۵۲) ایفای نقش اساسی در سرنگونی سپهبدزاده از مسند قدرت (نخست وزیری) در آوریل ۵۵، وزیر کشور (در کابینه دوم حسین علاء) آوریل ۵۵-۵۶، و مجدداً رئیس ۵۷-۵۸، پایه گذار و دبیر کل «حزب مردم» ماه مه ۵۷-۵۸ سپتامبر ۶۰ (استعفاء از دبیر کلی حزب)، مدیر عامل بنیاد پهلوی سپتامبر ۶۱-ژوئیه ۶۲، انتخاب به عنوان نم. «قابل»، ولی به نفع جهانگیر تقاضی کنارافت ۶۱، نخست وزیر ایران ژوئیه ۶۲-۶۳، و مجدداً فوریه ۶۳-مارس ۶۴ (تكلیف به استفقاء)، (قانون انجمان های ایالتی و ولایتی در زمان وی تصویب شد، اصول ششگانه انقلاب شاه و مردم موسوم به «انقلاب سفید» در این دوران اعلام و به تصویب مردم رسید، ضمناً مهندس مهدی بازرگان، آیت الله سید محمود طالقانی، و نیز آیت الله روح الله الموسوی خمینی بنا به دستور علم بازداشت و دستگیر وزندانی شدند)، رئیس دانشگاه پهلوی شیراز آوریل ۶۴، وزیر دربار شاهنشاهی نوامبر ۶۶-۶۷، دریافت نشان درجه اول تاج، فوت در آمریکا به علت ابتلاء به سرطان خون آوریل ۷۸.

آثار : علم، گزارشگر استبداد شاه (یادداشت‌های علم) (ویرایش علینقی عالیخانی) ج ۲: ۹۸.

علم الدین، نجیب سلیم: ل. اجتماعی، مدیر (خطوط هوایی) لبنانی، ت. ۹ مارس ۱۹۰۹، تج. دا. آمریکایی بیروت، و «کالج جنوب غربی» (اکستر) انگلستان. مدرس دروس مهندسی و ریاضیات در دا. آمریکایی بیروت ۳۰-۳۳، بازرس ریاضیات در اداره فرهنگ حکومت ماوراء اردن ۳۲-۳۶، ممیز کل اداره گمرکات، تجارت و صنایع حکومت ماوراء اردن ۳۹-۴۰، دبیر اعظم حکومت ماوراء اردن ۴۰-۴۲، تاسیس شرکت منابع خاور نزدیک ۴۲، مدیر عامل شرکت خطوط هوایی خاور میانه ۵۲-۵۶، رئیس کل خطوط هوایی خاور میانه ۵۶-۷۷، رئیس افتخاری شرکت مذکور ۷۷، وزیر جهانگردی و اطلاعات ۶۵، وزیر خدمات عمومی و حمل و نقل ۶۶ و ۷۳، ع.

کمیته اجرایی اج. بین المللی حمل و نقل هوایی، ع. افتخاری هیات امناء دا. آمریکایی بیروت، مدیر موسسه حمل و نقل هوایی، مدیر شرکت‌های متعدد لبنانی، دریافت نشان افتخاری امپراتوری انگلستان.

علوی، بزرگ : فعال سیاسی و نویسنده ایرانی، ت. ۱۹۰۵ در تهران.

دبیر هنرستان فنی در تهران، ع. در «حزب کمونیست ایران» ۳۴-۳۵، دستگیر و زندانی بهمراه اعضای دیگر گروه ۵۳ نفر، به اتهام فعالیتهای اشتراکی ۲۶-۴۱، پیوستن به «حزب توده ایران» (از ابتدای تأسیس حزب) وع. کمیته مرکزی موقف حزب اکتبر ۴۱-ع. هیات تحریریه روزنامه «مردم» (بعداً نامه مردم) ارجان حزب توده (به مدیریت عباس نراقی) ۴۱-ع. مشاور کمیته مرکزی (انتخاب در کنگره دوم حزب) ماه مه ۴۸-۴۹، اشتغال در دفتر «خانه فرهنگ» شوروی در تهران (ورابط کمیته اجرایی حزب با مقامات شوروی!) تاپیش از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ ش. (۴۸-۴۹)، اشتغال در «خانه پیروزی» در تهران (به ریاست خانم «لمبتن» شرق شناس و جاسوس زبر دست انگلیسی، ظاهرآبا به توصیه رضا روستا از سران حزب توده و باهمانگی مقامات سیاسی شوروی!) از زمان اشغال متوفین به بعد ۴۱-پس از کودتای آمریکایی-انگلیسی ۲۸ مرداد کناره گیری موقف از حزب توده ۵۳-پس از اعلام غیرقانونی بودن حزب توده عزیمت به آلمان شرقی ۵۳-۵۴، استاد زبان و ادبیات فارسی در دا. برلین در آلمان شرقی اواسط دهه ۵۰ به بعد، ع. ناظر و سپس ع. مشاور رهبری حزب توده (در زمان دبیر کلی دکتر علیرضا رادمنش) ۵۰-۷۰، انتشار داستانها و ترجمه هایش در ایران با نام مستعار، اعطای لقب «پروفوسور» به وی از سوی مقامات آلمان شرقی، همکاری با مجله فارسی زبان «کاوه» در آلمان (به مدیریت محمد عاصمی) حدود ۵۸-۵۸، دو بازدید کوتاه از ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی ۷۹ و اوائل دهه ۹۰، فوت در شهر برلن (آلمن متحد) ۱۶ فوریه ۱۹۹۷.

(توضیح: بزرگ علوی از جمله معروف ترین و معتبر ترین داستان نویسان جدید ایرانی در کنار افراد دیگری نظری صادق هدایت محسوب میشود.)

آثار : چشمهاش ۵۲، چمدان ۵۵، نامه ها ۶۱، سالاری

(توضیح: دختر علی بن حسین بنام «عالیه» با ملک غازی فرزند ملک فیصل بن حسین و پادشاه عراق ازدواج کرد. ثمره ازدواج مذکور «فیصل دوم» آخرین پادشاه عراق بود که در جریان کودتا یا انقلاب ۱۹۵۸ به همراه امیر عبدالله پسر دیگر علی بن حسین و نایب السلطنه عراق به قتل رسیدند).

علی، زین العابدین بن ← بن علی، زین العابدین

علی، سپهبد کمال حسن: نظامی و سیاستمدار مصری، ت. ۱۸ سپتامبر ۱۹۲۱ در قاهره، تج. آکا. «فسترل» در شوروی، آکا. عالی نظامی ناصر. شروع خدمت نظامی در ارتش ۴۲، اخذ درجات مختلف نظامی از ستوانی تا سرلشگری ۴۲-۷۱ (به مرارا منصب‌های مختلف نظامی)، ریاست ستاد نیروهای زرهی ۷۱، سرپرست واحد مذکور ۷۲، معاون وزارت جنگ ۷۵، رئیس واحد اطلاعات مشترک ۷۵، وزیر دفاع و تولیدات نظامی، و نیز فرمانده کل نیروهای مسلح اکتبر ۷۸-۸۰، ارتقا به درجه سپهبدی ۷۸، معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه ۸۰-۸۴، نخست وزیر ۸۴-۸۵، ع. دفتر سیاسی «حزب دموکراتیک ملی»، رئیس «بانک خلیج» مصر، دریافت نشان آزادی ۵۲، دریافت نشان یاد بود ۵۸، دریافت تعداد زیادی حمایل و مدال‌های مختلف.

علی، سلیمان رویی: فعال سیاسی و سیاستمدار یمنی (یمن جنوبی سابق)، ت. ۱۹۳۴ در زنجبار (زدیک عدن در یمن جنوبی).

اشتغال به فعالیت‌های کشاورزی، آموزگاری، کتابفروشی، و قاضی صلح تا اواخر دهه ۵۰، طرفدار «جنپیش ناسیونالیست عرب» و «جبهه آزادی بخش ملی» (با دیدگاه‌های تندرو افراطی مبتنی بر نظریه‌های «مائوتیسم تونگ» و «فرانس فانون») و اعتقاد به مبارزه مسلحانه با عوامل استعماری در منطقه، شروع اقدامات مسلحانه علیه انگلیسی‌ها در کوه‌های «ردفان» زدیک عدن ۱۴ اکتبر ۶۳، ادامه جنگ مسلحانه و خروج نهایی انگلیسی‌ها از عدن و استقلال یمن جنوبی دسامبر ۶۷، شرکت در کنگره چهارم جبهه آزادی بخش ملی ۶۸، رئیس جمهوری یمن جنوبی ۶۹-۷۸، اقدام به ملی کردن شرکتهای خارجی

۷۸، میرزا ۷۸۱، جن ۱ جن ۷۸۱، پنجاه و سه نفر ۷۸ (چاپ جدید)، نامه‌های برلن، از بزرگ‌علوی در دوران اقامت آلمان (به کوشش ایرج افشار) ۹۸؛ گذشت زمانه، روایت (آخرین رمان وی) ۹۸، گیله مرد ۹۹ (چ جدید)، ورق پاره‌های زندان ۹۹ (چ جدید).

ترجمه‌ها: باغ آلبالو (نمایشنامه، آتوان چخوف) ۶۲ (چ)، کسب و کار میسیزووارن (برنارد شاو) ۶۱ (چ)، دوشیزه اول لان (فردریک شیلر) ۶۱.

علی، احمد محمد: ل. علوم اجتماعی، ف. ل. علوم اجتماعی، دک. علوم اداری، مدیر و دانشگاهی سعودی، ت. ۱۳ آوریل ۱۹۳۲ در مدینه، تج. دا. میشیگان در «آن آربور» آمریکا، دا. ایالتی آلبانی در آمریکا. مدیر «موسسه علمی و اسلامی» عدن ۵۸-۵۹، قائم مقام ریاست دا. ملک عبدالعزیز در جده ۶۷-۶۷، معاون امور فنی وزیر آموزش و پرورش ۷۵-۷۲، رئیس بانک توسعه اسلامی ۷۵-۷۵. ع. شورای علمی دا. ملک عبدالعزیز در جده، ع. شورای علمی ملک سعود در ریاض، ع. شورای علمی دا. اسلامی در مدینه، ع. شورای علمی امام محمد بن سعود در ریاض، ع. هیات مدیره بانک اعتبارات سعودی، و صندوق توسعه سعودی.

آثار: انتشار تعداد زیادی مقاله و گزارش‌های علمی درباره اقتصاد، بانکداری و تعلیم و تربیت اسلامی.

علی بن حسین (امیر علی): پادشاه سابق حجاز (عربستان)، ت. ۱۸۷۹ در حجاز (پسر ارشد شریف حسین حاکم مکه و برادر عبدالله و فیصل). مشارکت و همکاری در روند انقلاب عربی (به رهبری پدرش شریف حسین و برادرانش عبدالله و فیصل) ۱۶-۱۸، پس از عدم پشتیبانی سیاسی انگلیس از شریف حسین (به دنبال فروپاشی امپراتوری عثمانی و تحقق هدفهای انگلستان) و نیز بروز رقابت قدرت و جنگ بین دو خاندان سعود و هاشمی (به تحریک انگلستان) واستغای شریف حسین از پادشاهی حجاز، جانشین پدرش به عنوان پادشاه حجاز ۲۴-۲۵؛ ترک پادشاهی حجاز و فرار به بنداد دسامبر ۲۵، فوت ۳۵.

نومبر ۶۹، اقدام به اصلاحات بنیانی کشاورزی در کشور (مشهور به «پدر انقلاب کشاورزی» یمن جنوبی) ۷۲، سفر رسمی به پکن (چین) اوت ۷۰، تشکیل کنگره پنجم ملی مارس ۷۲؛ ترتیب حمایت‌های سیاسی، نظامی و تدارکاتی یمن جنوبی از «جنپیش ظفار» (به عنوان یک جنبش چپ‌گرای تندرو در کشور عمان) ۷۴، اقدام به تعديل سیاست خارجی کشور و امضاء یک توافق نامه برای شروع مذاکرات مربوط به اتحاد دو یمن با هریران یمن شمالی پایان سال ۷۲، ایجاد رابطه دیپلماتیک با عربستان سعودی مارس ۷۶، همکاری با عربستان سعودی و مصر و شرکت در کنفرانس امنیت دریای سرخ (علیه اقدامات کمونیستی) و مسافرت رسمی به عربستان سعودی اوت ۷۷.

عماضی، دکتر محمد: ل. ف. ل.، و دکترای اقتصاد؛ اقتصاددان و مدیر سوری، ت. اول دسامبر ۱۹۳۰ در دمشق، تج. دا. دمشق، ودا. نیویورک.

دستیار معاون وزیر برنامه ریزی سوریه ۶۷-۶۴، معاون وزیر برنامه ریزی ۷۲، وزیر اقتصاد و تجارت خارجی ۷۹-۷۲، رئیس جامعه اقتصادی عرب ۷۵-۷۴، رئیس افتخاری اج. اقتصاد سوریه ۷۰-۷۹، رئیس صندوق اقتصادی و توسعه اجتماعی عرب ژوئن ۸۳-۷۹، رئیس هیأت مدیره «صندوق بین المللی پول» و «بانک بین المللی توسعه و نوسازی» ۷۶-۷۵، مسئول امور سوریه در صندوق بین المللی پول و نیز بانک توسعه اسلامی، از جمله پایه گذاران «جایزه روز» در دا. نیویورک، اس. مدرسه علوم اقتصادی و بازارگانی دا. دمشق ۶۱-۸۲، وزیر اقتصاد و تجارت خارجی ۸۶-۸۴، ع. شورای عالی علوم سوریه ۷۲-۶۴، ع. شورای عالی دانشگاه‌های سوریه ۷۱-۶۹، رئیس اج. اقتصاد عرب ۷۲-۷۱، شرکت در اجلاس سالانه «بانک بین المللی نوسازی و توسعه» و «صندوق بین المللی پول» در مانیل (فیلیپین) ۷۶، شرکت در اجلاس‌های متعدد شورای اقتصادی و اجتماعی عرب و شورای اتحادیه عرب، رئیس هیأت اعزامی سوریه به کشورها و کنفرانس‌های متعدد خارجی و عربی، ع. مجلس سوریه ۸۱-۷۷، دریافت تعدادی مдал و نشان از آلمان غربی، فرانسه، ایران، بلغارستان، اندونزی، گینه، مجارستان، و یوگسلاوی. آثار: توسعه و برنامه ریزی اقتصادی (کتاب درسی به زبان عربی برای دا. دمشق ۶۸) (چاپ تجدید نظر شده در سالهای ۶۹ و ۷۱)، تعدادی مقاله در زمینه توسعه اقتصادی و امور مالی.

عماش، سرلشگر صالح مهدی: نظامی و سیاستمدار عراقی، ت. اول ۱۹۲۴ در بغداد، تج. دانشکده افسری، و دانشکده

العلی، صلاح عمر: ل. حقوق، دیبلمات عراقی، ت. اول ژوئیه ۱۹۲۷ در تکریت، تج. دا. المستنصریه در بغداد. احراز مسئولیت‌های گوناگون در وزارت آموزش و پرورش و وزارت شهرداریها ۵۸-۶۸، عضو شورای فرماندهی انقلاب ۶۸-۷۰، سردبیر روزنامه «الثورة» ۶۹، وزیر اطلاعات مارس ۶۸-۷۰، سفیر در سوئد ۷۲-۷۶، سفیر در اسپانیا ۷۸-۷۶، نماینده دائمی عراق در سازمان ملل ژوئیه ۷۸-۸۲، در حال حاضر: معارض عراقی مقیم عربستان سعودی، عضو سابق رهبری حزب سوسیالیست بعث عرب، دریافت مдал لیاقت (درجه اول) از سودان، دریافت مdal از اسپانیا.

علیر، ابل: ل. حقوق، ف. ل. حقوق، سیاستمدار سودانی، ت. اول ۱۹۲۳ در منطقه بور در ایالت نیل علیا، تج. داها. خارطوم، لندن و ییل. وکیل دعاوی سابق؛ قاضی در العبید، وادی مدنی و خارطوم تا سال ۶۵؛ شرکت در کنفرانس میزگرد و عضو کمیته دوازده نفره برای بررسی مسئله جنوب ۶۵-۶۶، عضو کمیسیون‌های قانون اساسی ۶۷-۶۶ و ۶۸، عضو سابق کمیسیون اصلاحات حقوقی عضو هیات مدیره شرکت برنامه ریزی صنعتی ۶۸-۶۹، عضو هیات ملی بورساهای دانشگاهی ۶۸-۶۹، وزیر تدارکات و تجارت داخلی اکتبر ۶۹-ژوئن ۷۰، وزیر کار ۷۰-ژوئیه ۷۱، وزیر مسئول امور جنوب (سودان) اوت ۷۱-۷۲، معاون ریاست جمهوری اکتبر ۷۱-۸۲، ریاست آوریل

ستاد و فرماندهی بغداد.

شورای ریاست جمهوری و نخست وزیر آوریل-ژویه ۶۹ و نیز اوت-سپتامبر ۷۱، تبعید به لبنان تا زانویه ۷۵، بازگشت به جمهوری عربی یمن (یمن شمالی) زانویه ۷۵.

افسر ارتش عراق ۵۴، رئیس اداره اطلاعات ارتش ۵۸، مدیر عملیات نیروی هوایی ۶۳، وزیر دفاع عراق فوریه-نومبر ۶۳، فرمانده کل شورای عالی دفاع عراق-سوریه اکبر تانومبر ۶۳، وزیر کشور ۶۸، ع. شورای فرماندهی عراق ۶۸ معاون نخست وزیر، معاون رئیس جمهوری و عضو شورای فرماندهی انقلاب عراق ۷۰-۷۱، سفیر عراق در سوریه ۷۲، سفیر در فرانسه ۷۴، سفیر در فنلاند ۷۵، ع. رهبری منطقه ای و ملی حزب سوسیالیست بعثت عرب ۶۳-۷۳، دریافت نشان راfeldin (درجه ۲)، و چندین نشان دیگر عراقی.

آثار: اتحاد نظامی، رهبری موققیت آمیز، انسان بدون رهبری، ارزقارتا قادسیه، قطبیه بن مسلم، ارزیابی دفاع پنجم رژیم، نکات استراتژیک در سرزمین پدری عرب، مسکو: بایتخت یخ، دفاع خلقی شهری.

عنایت، دکتر حمید: لیسانس، ف. ل.، و دکترا علوم سیاسی؛ نویسنده، مترجم، و استاد (علوم سیاسی) ایرانی؛ ت. ۱۹۳۲ در تهران (برادر دوقلوی محمود عنایت: نویسنده و روزنامه نگار)، تح. دانشگاه تهران، مدرسه علوم اقتصادی و سیاسی ۱۳. لندن.

شروع کار ترجمه از دوران دیپرستان ۴۷-، انتشار اولین کتاب ترجمه داستانی اش از زبانهای انگلیسی و فرانسه ۵۴، شاگرد اول رشته سیاسی دانشکده حقوق دا. تهران ۵۴، مترجم سفارت رئیس در تهران ۵۴-۵۶، عزیمت به انگلستان برای ادامه تحصیلات عالی (فوق لیسانس و دکترا) ۵۶، در زمان دانشجویی در لندن: اشتغال در B.B.C. (بنگاه سخن پراکنی انگلستان) حدود ۵۷-۶۵، ضمناً تدریس در مرکز گوناگون در لندن ۵۵-۵۷، دریافت درجه دکترا علوم سیاسی و سپس سه سال اقامت و کار در لندن ۶۲-۶۶، عزیمت به سودان و تدریس در دانشکده علوم سیاسی «دا. خارتوم» به مدت یک سال (تدریس اندیشه های سیاسی در اسلام) ۶۵-۶۶، بازگشت مجدد به لندن ۶۶، بازگشت به ایران و استخدام در دانشگاه تهران (دانشکده حقوق و علوم سیاسی) با درجه دانشیاری حدود ۶۶، در کنار تدریس در دانشگاه تهران و مراکز آموزشی و علمی دیگر: انجام پژوهش و نگارش و ترجمه در زمینه های: سیاسی، فلسفی، دین و داستان؛ ضمناً: سروبراستار در مؤسسه های انتشاراتی معتبر (فرانکلین و «دانش نو»، مترجم و پژوهشگر در مؤسسه انتشارات دانشگاه صنعتی آریامهر (شریف امروز) تا چند سال، ارتقاء به مقام «استادی»، مدیر گروه علوم سیاسی در دو دوره متوالی دو ساله و نیز برای مدتی سرپرست موقت گروه- سپتامبر ۷۵، استفاده از مرخصی مطالعاتی استادی در انگلستان (به مدت یک سال) ۷۶-۷۷، استعفا از مقام استادی علوم سیاسی دا. تهران (بخاطر عدم موافقت مقامات دا. تهران با تقاضای تجدید مرخصی اش) ۷۸ (?)، برای مدتی اقامت و مطالعه و پژوهش در انگلستان ۷۸-۷۹، کسب کرسی استادی «اندیشه سیاسی در اسلام» (لندن)-۸۰، در کالج «سنت آنتونی» دانشگاه «آکسفورد» انگلستان (جانشین

عمران، عدنان: دیبلمات سوری؛ ت. اوت ۱۹۲۴ در سوریه، تح. دا. دمشق، دا. مسکو (شوری) و دا. کلمبیا در آمریکا.

خدمت در وزارت امور خارجه ۶۲-۶۳، ع. هیات نم. سوریه در سازمان ملل ۶۳-۶۶، دیپر اول سفارت سوریه در مسکو ۶۶-۶۸، سرکنسول در برلین (جمهوری دموکراتیک آلمان) ۶۸-۷۰، مدیر اداره سازمانها و کنفرانسها بین المللی وزارت امور خارجه ۷۰-۷۱، مدیر اداره امور فلسطین ۷۱-۷۲، مدیر اداره دفتر ویژه ۷۲-۷۴، همزمان ع. هیات نم. سوریه در سازمان ملل ۷۰-۷۳، سفیر در انگلستان و سوئد ۷۴-۸۰، دستیار دبیر کل امور بین الملل سازمان اتحادیه عرب اکبر ۸۰-۸۱.

العمری، ژرال حسن: نظامی و سیاستمدار یمنی، ت. ۱۹۱۶، تح. در بغداد.

شرکت در انقلاب و کودتای علیه امام یمن (محمد البدر) سپتامبر ۶۲، وزیر حمل و نقل سپتامبر- اکبر ۶۲، وزیر ارتباطات اکبر ۶۲-۶۴، آوریل ۶۳، عضو شورای فرماندهی ۶۲-۶۳، عضو دفتر سیاسی یمن ۶۳-۶۴، نخست وزیر زانویه- آوریل ۶۵، و نیز ژویه ۶۵-۶۶، سپتامبر ۶۶، فرمانده کل نیروهای مسلح یمن ۶۷-۷۱، عضو

پروفسور آلبرت حورانی در آن دانشگاه) ۸۰-۸۲، به هنگام بازگشت از مسافرت فرانسه به انگلستان: سکته قلبی در داخل هواپیما (بر فراز آسمان کاناال مانش) و فوت در اوخر ژوئیه ۱۹۸۲ اوائل مرداد ماه ۱۳۶۱ ش. (محل خاکسپاری: در قسمت مسلمانان گورستان شهر آسفورد انگلستان).

آثار: (الف) ترجمه داستان: سه داستان (از: برنارد شاو، جک لندن، و گی دوباسان) ۵۴، سه آهنگساز (روم رولان) ۵۵. (ب) ترجمه های سیاسی و فلسفی: سیاست ارسطو، ۵۸، کتابهای اول و دوم جلد سوم دوره تاریخ تمدن وبل دورانت به نام: قیصر و مسیح ۶۲، فلسفه هگل (ت. سیس) ۶۹، عقل در تاریخ هکل، تاریخ طبیعی دین (دیوید هیوم) ۶۹، لوی استروس (ادموند لیچ) ۷۱، و ترجمه ای ناتمام از کانت (بدون انتشار). (ج) تأثیف ها: بنیاد فلسفی در غرب ۷۰، جهان از خود بیگانه ۷۰، اسلام و سوسیالیسم در مصر ۷۱، شش گفتار درباره دین و جامعه ۷۲، سیری در انگلیشه سیاسی عرب (از حمله ناپلئون به مصر تا جنگ جهانی دوم) ۷۷، انگلیشه سیاسی در اسلام معاصر (به زبان انگلیسی) ۸۲ (ترجمه به فارسی ۸۴) (به عنوان آخرین اثر منتشر شده استاد)، ضمناً کتابی ناتمام و منتشر نشده به نام: نهادهای سیاسی در اسلام (بر اساس جزوی درسی وی در دانشگاه تهران با نام: انگلیشه ها و نهادهای سیاسی در ایران و اسلام) ۷۴.

(د) به اضافه دهها مقاله ارزنده منتشره در نشریات علمی و تخصصی.

عواد، محمد هادی: د. علوم تربیتی، دیپلمات یمنی (جنوبی)، ت. ۵ ماه مه ۱۹۳۴، تج. کا. علوم تربیتی موری هاوس.

خدمات آموزشی و فرهنگی (معلم و مدیر مدرسه) ۵۳-۵۹، کارمند آموزش پرورش ۶۰-۶۲، سرپرizer مدارس ۶۳-۶۵، معاون کالج «الشعب» ۶۵-۶۷، نم. دائم یمن در اتحادیه عرب ۶۸-۷۰، همزمان سفیر در جمهوری متعدد عرب (مصر)، ضمناً سفیر آکریدیته در سودان، لبنان، لیبی و عراق، مقام سفیر دروزارت امور خارجه ۷۰-۷۳، سفیر یمن جنوبی در انگلستان ۷۳-۷۵، همزمان سفیر غیر مقيم در اسپانیا و سوئد ۷۴-۸۰، همزمان سفیر غیر مقيم در اسپانیا و سوئد ۷۴-۸۰، سفیر غیر

مقیم در بریتانیا، دانمارک و هلند ۷۵-۸۰، سفیر در تونس و نم. دائم یمن جنوبی در اتحادیه عرب ۸۰-۹۰، رئیس اداره اروپای غربی وزارت امور خارجه (صنعا) ۹۰-۹۰.

عدهه (ملقب به ابوداود)، محمد داود: فارغ التحصیل رشته حقوق، مبارز و سیاستمدار فلسطینی، ت. ۱۹۳۷ در «سلوان» نزدیک بیت المقدس (فلسطین)، تج. ۱۵. اردن. اشتغال به خدمات آموزشی (آموزگار) در اردن و عربستان سعودی، استخدام در وزارت دادگستری کویت، بازگشت به اردن ۶۸، و سپس ع. تمام وقت سازمان انقلابی «الفتح»، ترتیب و سازماندهی «اداره نظارت مرکزی الفتح» در امان (اردن) ۶۸-۶۹، رهبر درجه دوم نیروهای شبه نظامی فلسطینی در اردن ۷۰، ع. شورای انقلابی الفتح ۷۰، انجام ملاقات رسمی با شخص «صبری البنا» در کره شمالی ۷۲، به عنوان ع. گروه چریکی «سپتمبر سیاه»؛ طراحی و اجرای عملیات ضد اسرائیلی در جریان المپیک مونیخ (دو نفر ورزشکار اسرائیلی کشته شدند) سپتامبر ۷۲، بازداشت بخاطر انجام فعالیت های سایو تاژ در اردن ۷۳، و سپس محکوم به اعدام، تبدیل محکومیت به حبس ابد و مدتی بعد آزادی از زندان اردن پیرو اعلام عفو عمومی چریکهای فلسطینی ۷۳.

عون، ژنرال میشک: فارغ التحصیل نظامی، افسر ارشد لبنان، ت. ۱۹۳۵ در بیروت، تج. مدرسه مسیحیان بیروت، داشکده افسری بیروت، گذراندن دوره ها و تحصیلات نظامی در فرانسه و آمریکا (فورت سیل) (فورت سیل).

ثبت نام در داشکده افسری بیروت ۵۵، افسر توبخانه ارشد لبنان؛ گذراندن دوره های آموزشی نظامی در «شالونس- سور-مارنه» فرانسه ۵۹-۵۸، و در «فورت سیل» آمریکا ۶۶، و در دانشگاه عالی جنگ فرانسه ۷۸-۸۰، ارتقا به درجه سرتیپی ۸۴، فرمانده کل نیروهای مسلح لبنان ۸۴؛ پیرو تحریم انتخابات ریاست جمهوری و عدم انجام آن در سپتامبر ۱۹۸۸، انتصاب از سوی «امین جمیل» به عنوان نخست وزیر دولت نظامی موقت (تا زمان انتخاب رئیس جمهوری قانون بعدی) ۸۸ (انتصاب وی از سوی مسلمانان و سوریها مورد قبول و تایید قرار نگرفت، و نخست وزیر قانونی دولت قبلی - یعنی سلیمان الحُص - در کنار دولت غیر قانونی میشل عون، در بیروت غربی همچنان به حکومت خود

و کمیته مرکزی «حزب سوسیالیست دستور» - ۷۵، رئیس اج. اقتصاد دانان تونس - ۸۱، ع. کمیته برنامه ریزی توسعه سازمان ملل، رئیس افتخاری اج. بین المللی جامعه شناسان فرانسه زبان. آثار: انتشار تعداد زیادی مقاله علمی در نشریات اقتصادی.

عیسوی، چارلز فیلیپ: ف. ل. اقتصاد، اقتصاددان و پژوهشگر (مسائل خاورمیانه) آمریکایی (مصری تبار)، ت. ۱۵ مارس ۱۹۱۶، تج. کا. ویکتوریا در استکندریه (مصر)، وکا. مگдан دا. آکسفورد (انگلستان).

رئیس دفتر معاون وزیر دارایی مصر ۳۷-۳۸، رئیس بخش پژوهشیهای بانک ملی مصر (قاهره) ۴۲-۴۳، اس. مدعاود دا. آمریکایی بیروت ۴۳-۴۷، مهاجرت به آمریکا ۴۷، تغییر تابعیت مصری به آمریکایی ۵۷، کارشناس امور اقتصادی در دبیرخانه سازمان ملل متحد ۴۸-۵۵، مدرس مدعاود دا. هاروارد آمریکا ۵۰، ع. هیات علمی دا. کلمبیا (آمریکا) ۵۵-۵۶، اس. علوم اقتصادی در دا. مذکور ۶۵-۷۵، مدرس مدعاود دا. جائز هاپکینز ۶۷، اس. مطالعات خاور نزدیک در دا. پرینستون ۶۴-۶۶، مدیر موسسه مطالعات خاور نزدیک و میانه ۶۲-۶۴، مشاور اقتصادی سازمان «فانو» (خواربار و کشاورزی) ۵۵، مشاور اقتصادی سازمان ملل ۵۶، دیرهیات تحریریه نشریه «میدل ایست جورنال» ۵۸-۵۹، معاون اج. مطالعات خاورمیانه ۷۳، رئیس اج. مطالعات خاورمیانه آمریکای شمالی ۷۳-۷۴، ونیز. بسیاری از انجمن‌ها و سازمانهای دیگر.

آثار: تجزیه و تحلیل اقتصادی و اجتماعی مصر ۴۷، فلسفه تاریخ عرب ۵۰، مصر در اواسط قرن بیستم ۵۴، مشکلات ملی گرایی ۵۹، اقتصاد نفت خاورمیانه (تالیف مشترک) ۶۲-۶۳، مصر در راه انقلاب ۶۲، تاریخ اقتصادی خاورمیانه: ۱۸۰۰-۱۸۰۰، تاریخ اقتصادی ایران: ۱۸۰۰-۱۹۱۴ (۶۶)، تاریخ اقتصادی ایران: ۱۹۱۴-۱۹۱۶ (۲۱)، نفت، خاورمیانه و جهان ۷۲، قوانین «عیسوی» تحرک اجتماعی ۷۳، تاریخ اقتصادی ترکیه ۸۰، میراث عرب ۸۱، تاریخ اقتصادی خاورمیانه و شمال آفریقا ۸۲، تذکرتوین عرب ۸۲.

عیسی بن سلمان آل خلیفه ← الخلیفه (آل خلیفه)،

شیخ عیسی بن سلمان

ادامه داد، پیرو تنش های سیاسی فراوان لبنان، تشکیل اجلس طائف در عربستان سعودی (در اکتبر ۱۹۸۹) و کمیته سه جانبه اتحادیه عرب و سپس انتخاب «نه موضع» به عنوان رئیس جمهوی قانونی لبنان نوامبر ۸۹؛ پیرو ترور «نه موضع» در نوامبر ۸۹، انتخاب «الیاس هراوی» به عنوان رئیس جمهوی بعدی و قانونی لبنان و عدم قبول تصمیم های اجلس طائف و حاکمیت قانونی هراوی از سوی ژنرال عون و ادامه دولت خود؛ برکناری رسمی وی از فرماندهی کل قوا (بجای وی ژنرال «امیل لحود» منصوب شد) فوریه ۹۰، اخراج از کاخ ریاست جمهوی لبنان بوسیله نیروهای سوری اکتبر ۹۰، پناهنه شدن به سفارت فرانسه در لبنان ۹۰-۹۱، زندگی در مارسی فرانسه ۹۱-تاکنون.

(توضیح: پسر میشل عون داماد ژنرال امیل لحود رئیس جمهوی فعلی لبنان - در سال ۲۰۰۰ است).

عیاری، شاذلی: ل. حقوق، د. اقتصاد، اقتصاددان و سیاستمدار تونسی ت. ۱۹۳۳-۲۴ اوت در تونس. رئیس امور اداری اج. بانکداری تونس ۵۸-۵۹، دستیار آموزشی در دن. حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی دا. تونس ۵۹-۶۰، رئیس دن. مذکور ۶۷-۶۵، مشاور اقتصادی نم. دائمی تونس در سازمان ملل ۶۰-۶۴، مدیر اجرایی بانک بین المللی نوسازی و توسعه، مدیر اجرایی اج. توسعه بین المللی، مدیر اجرایی شرکت مالی بین المللی ۶۴-۶۵، مدیر مرکز مطالعات و پژوهشیهای اقتصادی و اجتماعی ۶۷-۶۹، وزیر مشاور در امور برنامه ریزی ملی ۶۰-۶۷، وزیر آموزش و پرورش، جوانان و ورزش ۷۱-۷۰، سفیر در بلژیک و لوکزامبورگ فوریه - مارس ۷۲، وزیر اقتصاد ملی مارس ۷۲-۷۴، وزیر برنامه ریزی ۷۴-۷۵، رئیس هیات مدیره و مدیر عامل «بانک عرب برای توسعه اقتصادی آفریقا» مارس ۷۵-۷۸، رئیس کمیته صنعتی سازمان ملل ۶۲، ع. هیات نمایندگی تونس در کنفرانس‌های سازمان ملل در امور تجارت و توسعه ۶۴-۶۲، دریافت نشان «حمایل بزرگ» و نشان جمهوری، دریافت درجه دکترای افتخاری از دا. «آکس-آن-پروونس» فرانسه، نشان لژوین دونور از فرانسه، شرکت در فعالیت های استقلال خواهانه و مقاومت تونس به عنوان ع. اتحادیه مشترک دانشجویان تونس، ع. دفتر سیاسی

العینی، محسن احمد : فارغ التحصیل حقوق، دیبلمات و سیاستمدار یمنی (یمن شمالی سابق)، ت. ١٩٣٢ در صنعاء، تج. دا. قاهره، دا. پاریس.

معلم و مدیر مدرسه در عدن -٥٨ -٦٠، ع. کنفرانسیون بین المللی اتحادیه تجاری عرب -٦٢ -٦٠، وزیر امور خارجه جمهوری یمن (شمالی) سپتامبر - دسامبر ٦٢، نماینده دائمی یمن شمالی در سازمان ملل دسامبر -٦٤ -٦٥ و -٦٦ و -٦٧ -٦٩، سفیر در آمریکا -٦٣ -٦٥ و -٦٦، وزیر امور خارجه ماه مه - ژوئیه -٦٥، نخست وزیر نوامبر -٦٧، نماینده ویژه شورای ریاست جمهوری یمن -٦٧، سفیر در شوروی -٦٨ -٦٠، نخست وزیر و وزیر امور خارجه فوریه -٧٠ - فوریه -٧١، سفیر در فرانسه ژوییه - سپتامبر -٧١، نخست وزیر و وزیر امور خارجه -٧٢ -٧١، و مجدد ژوئن -٧٤ - ژوئن -٧٥، سفیر در انگلستان -٧٣ -٧٤، سفیر در فرانسه -٧٥ - ٧٦، نم. دائم یمن شمالی در سازمان ملل -٨٠ -٨١، سفیر فوق العاده و وزیر مختار در جمهوری فدرال آلمان -٨١ -٨٤، سفیر در آمریکا -٨٤ .

غ

در قتل ملک غازی، از جمله، تظاهراتی در شهر موصل و در اطراف کنسولگری انگلستان شکل گرفت که در جریان آن «مونک پاترسن» کنسول انگلستان در موصل بدست مردم خشمگین به قتل رسید.

غازی، ملک : فارغ التحصیل نظامی، سیاستمدار عراقی (پادشاه اسبق عراق)، ت. ۱۹۱۲ در شهر مکه (پسر فیصل بن حسین، و نوه شریف حسین حاکم مکه)، تح. مدرسه «هارو» در لندن، دانشکده افسری بغداد.

غالب، محمد مراد : فارغ التحصیل علوم پزشکی، دیپلمات و سیاستمدار مصری، ت. اول آوریل ۱۹۲۲ در قاهره. اس. دانشکده پزشکی دا. قاهره ۵۰، مشاور پزشکی سفارت مصر در شوروی ۵۳، دبیرسیاسی و مشاور سفارت مصر در شوروی، رئیس اداره امور سیاسی دفتر رئیس جمهوری ۵۷، معاون وزیر امور خارجه مصر ۵۹-۶۰، سفیر در جمهوری کنگو (لوبولدوبل) ۶۰، سفیر در اتحاد جماهیر شوروی ۶۱-۶۲، ع. کمیته نظارت انتخاباتی «اتحادیه سوسیالیست عرب» ۷۱، ع. علی البدل کت. مرکزی اتحادیه مذکور ۷۱، وزیر مشاور در امور خارجه ۷۱، وزیر امور خارجه ۷۲، وزیر اطلاعات ۷۳، وزیر مختار مقیم در لیبی (تریپولی) ۷۳، ع. هیات ویژه میانجیگری مصر در اختلافات مرزی کویت- عراق ۷۳، شرکت در اجلاس ویژه سران عرب بهمراه انور السادات (رئیس جمهوری سابق مصر) ۷۳.

ولیعهد عراق (در زمان پادشاهی ملک فیصل اول)، نایب السلطنه عراق (در زمان اقامت پدرش در انگلستان ۳۲، پس از فوت ملک فیصل اول (پدرش) پادشاه عراق سپتامبر ۳۳ - ۳۹، فوت بر اثر حادثه رانندگی در بغداد آوریل ۳۹).

توضیح : ملک غازی دارای افکار و احساسات ناسیونالیستی بود. وی امکانات فراوانی در حمایت از مبارزان فلسطین فراهم کرد، ضمناً از جریان انقلاب ۱۹۳۶ و اعتراض بزرگ و طولانی فلسطینی‌ها علیه انگلیسی‌ها و صهیونیستها نیز حمایت کرد، بر اساس اینگونه خط مشی‌ها و بعضی تحرکات ضد انگلیسی وی، گفته شده است که نوری السعید - مرد قدرتمند سیاسی عراق و طرفدار شدید انگلیسی‌ها - و عبدالله پسر عموم و برادر زن غازی، با همکاری و هدایت انگلیسی‌ها وی را در نهان به قتل رسانده و بعداً با صحنه سازی ماهرانه جسدش را به محل حادثه انتقال داد! در همین رابطه و شایعه دخالت انگلستان

سفیر در لیبی، ۷۴، سفیر در بیوگسلاوی ژوئن ۷۴- دسامبر ۷۷، استعفا از مقام سفارت و کارهای دولتی به عنوان اعتراض به انجام مسافرت انور السادات رئیس جمهوری وقت مصر به بیت المقدس (اسرایل) مقدمات و سازش با رژیم صهیونیستی ۷۷، در حال حاضر (۹۶) رئیس سازمان همبستگی مردم آسیا-آفریقا.

سازمان اتحادیه آفریقا ۶۶-۶۶، ع. کم. مشورتی امور حقوقی کشورهای آفریقایی-آسیایی ۵۸-۵۸، دریافت جایزه دولتی برای انتشار بهترین کتاب سال در زمینه مسائل بین المللی و علوم سیاسی ۶۰-۶۰.

آثار: حقوق بین الملل عمومی (به عربی) ۶۴، سازمانهای بین المللی ۶۷، مسئولیت بین المللی ۷۲.

غربال، اشرف: دک.، دیبلمات مصری، تج. دا. قاهره، ودا. هاروارد در ماساچوست آمریکا.
ع. هیات اعزامی مصر به سازمان ملل ۴۹، رئیس دفتر حفظ منافع مصر در سفارت هندستان در آمریکا (واشنگتن) ۶۸-۶۸، مشاور مطبوعاتی رئیس جمهوری فوریه-نوفمبر ۷۳، سفیر در آمریکا نوامبر ۷۳-۷۳.

غريب، محمد: مهندس و سیاستمدار الجزایری، ت. ۱۹۴۳ ماه مه ۲۴
دیر دیبرستان در شهر «اوران» ۶۶-۶۷، کمک مربی در دانشکده علوم دا. الجزایر ۶۹-۶۹، مهندس در شرکت «سونلک»، رئیس طرح الکترونیک در «سیدی بل عباس»، مدیر الکترونیک ۷۰-۷۰، مدیر عامل شرکت ملی صنایع الکترونیک (انی) ۸۲-۸۲، وزیر صنایع سنگین ۸۸-۸۹، وزیر امور اجتماعی ۹۱-۹۱.

غازال، احمد: دیبلمات تونسی، ت. ۱۹۳۰ در «مساکن»، تج. دن. صدیقی در تونس، ودا. تولوز فرانسه.
مدارس سابق دن. علوم اداری در تونس، خدمت در سفارت تونس در بلگراد ۵۹-۶۲، در سفارت تونس در «جامعه اقتصادی اروپا» و کشورهای «بنلوکس» در بروکسل ۶۲-۶۷، مسئول میز اروپا در وزارت امور خارجه ۶۷-۶۹، معاون اداره امور سیاسی وزارت امور خارجه ۶۹-۷۰، خدمت در سفارت تونس در واشنگتن دی. سی. ۷۰-۷۴، رئیس دفتر وزیر امور خارجه مارس ۷۴، ارتقا به ریاست اداره امور سیاسی دسامبر ۷۴، سفیر در اتریش و مجارستان، نم. دائم تونس در اداره سازمان ملل و آنس بین المللی انرژی اتمی در وین ۷۷-۸۵، مشاور دیبلماتیک اکتبر ۸۵، دیر کل وزارت امور خارجه، نم. دائم تونس

غانم، اسماعیل: دک. حقوق، حقوقدان و سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۲۴ ماه مه در اسکندریه، تج. دا. اسکندریه، دن. حقوق پاریس، ومو. حقوق تطبیقی دا. نیویورک.
ع. هیات علمی دن. حقوق دا. اسکندریه ودا. عین شمس ۵۱-۵۱، رئیس دن. حقوق دا. عربی بیروت در لبنان ۶۲-۶۳، رئیس دن. حقوق دا. عین شمس ۶۸-۶۶، معاون دا. عین شمس ۶۸-۶۸، رئیس دا. عین شمس ۷۱-۷۴، سفیر ونم. دائم مصر در سازمان یونسکو (پاریس) ۷۰-۷۱، وزیر فرهنگ ماه مه- سپتامبر ۷۱، معاون نخست وزیر و وزیر آموزش عالی و پژوهش‌های علمی ۷۴-۷۵، ع. هیات اجرایی استان قاهره، ع. هیات مدیره آکا. پژوهش‌های علمی، رئیس شورای علوم اجتماعی مصر ۷۱.
آثار: حقوق کار ۶۲، فروش ۶۳، حقوق فردی ۶۳، حقوق حقیقی اساسی (اج) ۶۲، حقوق عمومی اجبار (الزام) ۶۶-۶۷.

غانم، محمد حافظ: دک. حقوق، حقوقدان و سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۲۵ سپتامبر ۱۹۲۵، تج. دا. قاهره ودا. پاریس.

مدارس در دن. حقوق دا. اسکندریه ۴۹، اس حقوق بین الملل عمومی و معاون دن. حقوق دا. عین شمس ۶۰-۶۸، وزیر جهانگردی ۶۸-۶۹، وزیر آموزش و پرورش ۶۹-۷۱، دیر کل اتحادیه سوسیالیست عرب ۷۳، معاون نخست وزیر و وزیر آموزش عالی آوریل ۷۵-۷۶، معاون نخست وزیر و وزیر مسئول توسعه و خدمات اجتماعی ۷۶-۷۷، رئیس کت. وزیران حکومت محلی ۷۶، نخست وزیر و وزیر امور کشور سودان و مسائل شورایی ۷۷-۷۸، وکیل دادگستری و مشاور حقوق و اقتصادی ۷۸-۷۸، اس. حقوق بین الملل عمومی در دا. عین شمس ۷۸-۷۸، رئیس اج. مصری حقوق بین الملل، ع. کم. داوری، سازش و میانجیگری

تکنولوژی ماساچوست، ع. انجمن های ریاضی آمریکا و فرانسه و انگلستان ۳۵-۷۰، ع. آکا. علوم نیویورک ۶۱، ع. آکا. علوم واشنگتن ۶۳، ع. اج. آمریکایی پیشرفت علوم ۶۵، ع. سورای عالی آموزش ایران ۵۴-۵۸؛ ع. هیات اعزامی ایران به پنجینه کن. علوم پاکستان در لاھور ۵۳، و کنگره ریاضیات کمبریج در ماساچوست ۵۰، و آمستردام ۵۴، وادینبورگ ۵۸، واستکھلم ۶۲؛ ع. هیات اعزامی سازمان «ناسا» آمریکا به کنگره بین المللی ریاضیات در مسکو ۶۶، و به «نیس» فرانسه ۷۰، و به «وانکوور» کانادا ۷۴، ع. کمیسیون ایرانی یونسکو ۵۴، ع. اج. ستاره شناسی آمریکا، ع. اج. فلسفه واشنگتن ۵۸-۸۰؛ رئیس کت. جوائز آکا. علوم واشنگتن در زمینه های ریاضیات، آمار و کامپیوتر؛ دریافت نشان های درجه اول همایون و دانش و سپاس از ایران، دریافت جایزه ویژه پیشرفت های آپولو از آمریکا، تایید نامه یادبود آپولو ۱۱ از آمریکا.

آثار : دارای تالیفات علمی متعدد از جمله چند کتاب به زبانهای فرانسه، انگلیسی و غیره و نیز در حدود ۶۰ مقاله علمی در زمینه های ریاضیات، ریاضیات فیزیک، ستاره شناسی، و امور فنی و علمی دیگر در شریعت علمی آمریکا، انگلستان و فرانسه.

الغضار، عبدالهادی : هنر مند مصری، ت. ۱۹۲۵، تج.

دانشکده هنرهای زیبای قاهره ورم (ایتالیا).

اس. نقاشی در دانشکده هنرهای زیبای قاهره؛ شرکت در نمایشگاههای هنری متعدد از جمله ۲۸: سین و ۳۰: سین نمایشگاه دوسالانه و نیز، نمایشگاه بین المللی بروکسل ۵۸، و نمایشگاه دوسالانه سانوپانلودر سال ۶۱؛ برپایی نمایشگاههای در قاهره، اسکندریه ورم، دریافت جایزه اول نمایشگاه «۱۰ سال انقلاب» از مصر ۶۲.

در سازمان ملل ۸۷-۹۲، دریافت نشان جمهوری از تونس، و نشان استقلال.

غزاله، مارشال محمد عبدالحليم ابو → عبدالحليم ابو

غزاله، مارشال محمد

عزالی، سید احمد علی : مدیر امور نفتی و سیاستمدار الجزایری، ت. ۳۱ مارس ۱۹۲۷، تج. دن. پل سازی و راهسازی پاریس.

مدیر کل انرژی در وزارت صنعت و انرژی، مشاور وزارت اقتصاد ۶۴، معاون وزیر امور عمومی ۶۴-۶۵، رئیس و مدیر عامل انجمن ملی حمل و نقل و امور تجاری هیدروکربن ها (سوتانراک) ۶۶-۸۴، ع. سازمان اصول ارزش گذاری ذخایر زیرزمینی صحرایی ۶۲، رئیس، مدیر کل، وزیر امور هیدرولیک (انرژی آبی) مارس-اکتبر ۷۹، وزیر امور خارجه سپتامبر ۸۹-ژوئن ۹۱، نخست وزیر الجزایر ژوئن ۹۱-ژوییه ۹۲، سفیر در بلژیک ۷۸-۸۹، سفیر در فرانسه ۹۲-، ع. کمیته مرکزی جبهه آزادی بخش ملی الجزایر.

غفاری، دکتر ابوالقاسم : دک. علوم ریاضی، دک. فلسفه؛ ریاضیدان، پژوهشگر و استاد ایرانی، ت. ۱۹۰۹ در تهران، تج. مدرسه دارالفنون (تهران) و دانشگاههای (نانسی، پاریس، لندن، و آکسفورد) (انگلستان).

دانشیار دا. تهران ۳۷-۴۲، اس. ریاضیات ۴۲، دستیار پژوهشی علوم ریاضی در «کینگز کالج» لندن ۴۷-۴۸، ع. پژوهشی دا. هاروارد ۵۰-۵۱، همکار پژوهشی دا. پرینستون ۵۱-۵۲، ع. مو. مطالعات پیشرفتی پرینستون ۵۱-۵۲، ریاضیدان ارشد اداره ملی استانداردها در واشنگتن دی. سی. ۵۶-۵۷، دانشمند پژوهشگر در امور هوانوردی ۵۷-۵۸، مدرس حرفه ای در «دا. آمریکا» در واشنگتن دی. سی. ۶۲-۶۳، دانشمند مطالعات هوا-فضا در «مرکز فضانوری گودارد» در «گرین بلت» مریلند ۶۴-۶۵، اس. افتخاری ریاضیات در دا. تهران ۷۲، اس. میهمان ریاضیات در دا. آریامهر (دا. صنعتی شریف فعلی)، دا. پلی تکنیک (دا. امیر کبیر فعلی) ۷۴-۷۵، تدریس در دانشگاههای : هاروارد، مریلند، پرینستون، کلمبیا، و موسسه

ف

۳۸، کودنای «افسران آزاد» مصر به رهبری سرهنگ جمال عبدالناصر وزیرال محمد نجیب بر علیه ملک فاروق و در نتیجه واژگونی نظام سلطنتی و برقراری حکومت جمهوری در مصر ۲۲ ژوئیه ۵۲، زندگی در تبعید در کشور ایتالیا (رم) ۵۲-۶۵، فوت در «رم» ۱۷ مارس ۶۵.

الفاسی، محمد : آموزشگر مراکشی، ت. دوم سپتمبر ۱۹۰۸، تح. دا. القراوبین، دا. فاس (فرز)، دا. سوربن، و موسسه زبانهای شرقی پاریس.
علم مو. مطالعات عالی مراکش ۳۵-۴۰، رئیس بخش کتابهای خطی عرب در کتابخانه عمومی ریاط ۴۰، مرتبی شاهزاده مولی حسن ۴۱-۴۴، و ۴۷-۵۲، رئیس دا. القراوبین ۴۲-۴۴، و ۴۷-۵۲، معاون شورای علماء ۴۲-۴۴ و حزب استقلال ۴۴، تحت نظر ماموران امنیتی فرانسه ۴۴-۴۷ و ۵۲-۵۴، وزیر آموزش ملی ۵۵-۵۸، رئیس دا. مراکش ۵۸-۵۴، رئیس هیات نم. مراکش در کن. یونسکو ۵۶-۵۸ و ۶۰-۶۴ و معاون هیات نم. مذکور ۶۲، رئیس مرکز هماهنگی کم. ملی یونسکو در کشورهای عربی، رئیس تعدادی از کنفرانس‌های

فاروق، ملک : آخرین پادشاه مصر (قبل از دوران جمهوری)، ت. ۱۱ فوریه ۱۹۲۰ در قاهره (پسر ملک احمد فؤاد اول و ملکه نازلی صبری)، تح. خصوصی، و نیز در لندن، و «آکادمی نظامی سلطنتی» انگلستان. دوران سلطنت ماقبل حکومت ملک فاروق : خدیو عباس (دوم) ۱۸۷۴-۱۹۱۴، حسین کامل ۱۴-۱۷، احمد فواد اول (پدر ملک فاروق) ۱۷-۲۶.

رئیس پیشاپنگی مصر ۳۲، شاهزاده «سعید» ۳۴، پادشاه مصر پس از مرگ پدرش (۲۸ آوریل ۳۶) تحت نظر «شورای سلطنت» تا زمان رسیدن به سن هیجده سالگی ۳۶-۳۷ اداره حکومت مصر پس از رسیدن به سن قانونی ژوئیه ۳۷-۳۸، کسب درجه نظامی فیلد مارشالی (ارتشد) ارتیش مصر ۳۷-۳۸، ازدواج اول (با صفاتی ناز یا فریده) ۳۸، جدایی از صفاتی ناز ۴۸، ازدواج مجدد (بانزیمان) ماه مه ۵۱، تنظیم قرارداد جدید مصر - انگلیس «بجای قیوموت انگلستان بر مصر (در زمان اداره کشور توسط شورای سلطنت) ۳۶، ترتیب یک انتخابات هدایت شده و ساختگی و کنار گذاشتن سیاستمداران و وزرای وابسته به حزب ملی گرای «وفد» از صحنه سیاست کشور و پارلمان آوریل

ملک حسن دوم پادشاه مراکش^{۵۵}، فوت برادر سکته قلبی در رومانی و در زمان ملاقات با «نیکلای چائوشکو» رئیس جمهوری رومانی ۱۳ ماه مه ۷۴.

آثار: نهضت استقلال خواهی در آفریقای شمالی عربی ۵۴، انتقاد از خود ۵۲.

فاطمی، دکتر سید حسین: دک. حقوق سیاسی، ۵.

روزنامه نگاری؛ روزنامه نگار، مبارز و فعال سیاسی، و سیاستمدار ایرانی؛ ت. ۱۹۱۷ (۱۰ محرم ۱۳۳۶ هـ). در شهر نائین (اصفهان) (پسر چهارم سید علی محمد مشهور به «سیف العلماء» از روحانیون بنام نائین، و نوه دختری حجت الاسلام «خادم العلماء»، منسوب به خانواده سادات طباطبایی نائینی؛ و پسر خاله سید محمد رضا جلالی نائینی) «روزنامه نگار»، تج. ابتدایی در نائین، متوسطه در اصفهان (دبیرستان سعید) و تهران، مدرسه «هوت اتوه انترناسیونال» پاریس، و دا. پاریس.

شروع فعالیت‌های اولیه روزنامه نگاری در زمان تحصیلات متوسطه در اصفهان و همکاری با برادر دومش (نصرالله سیف پور فاطمی) مدیر و صاحب امتیاز روزنامه «باختر» در اصفهان^{۳۷}، عزیمت به تهران برای ادامه تحصیلات متوسطه و کار (همزمان) ۳۷، مدیر و سردبیر روزنامه «ستاره» منتشره در تهران (با صاحب امتیازی احمد ملکی) پائیز ۳۷- حدود ۳۹، عزیمت به اصفهان و مدیر و سردبیر روزنامه باختر (پس از انتصاب برادرش نصرالله به عنوان شهردار شیراز) ۳۹- سپتامبر ۴۱ (زمان وقایع شهریور ۱۳۲۰)، دستگیری و زندانی کوتاه مدت در اصفهان (بخاطر انتشار یک اعلامیه ضد حکومت پس از سقوط حکومت رضا شاه) ۴۱، سپس تبعید از اصفهان به تهران ۴۱، ترتیب انتقال رسمی محوز انتشار روزنامه باختر از اصفهان به تهران و انتشار آن به صورت روزانه (با همکاری استاد محمد محيط طباطبایی و دیگران) ۴۲-، انتشار اولین شماره روزنامه باختر در تهران و نگارش نخستین سرمقاله آن (با عنوان: «خدا، ایران، آزادی») در بحیوچه جنگ جهانی دوم و اشغال ایران بوسیله متفقین (و در دوران کابینه اول علی سهیلی و مجلس سیزدهم شورایملی) ژوئیه ۴۲- (یکشنبه ۱۴ تیرماه ۱۳۲۱)، انتشار مقاله‌های تند و آتشین علیه دولت سهیلی و سیاستهای داخلی و خارجی وی در روزنامه باختر (به همراه روزنامه «مرد امروز» به مدیریت و سردبیری محمد

یونسکو در کشورهای عربی، رئیس هیات اجرایی سازمان یونسکو ۶۴، رئیس شورای اجرایی انجمن دها. طرفدار زبان فرانسه یا فرانسوی زبان^{۶۶}، رئیس شورای اجرایی انجمن دها. آفریقایی ۶۷، وزیر مشاور در امور فرهنگی و آموزش ملی ۶۸، رئیس شورای اجرایی انجمن دها. اسلامی ۶۹، ع. شورای اجرایی و کم. ویژه یونسکو نوامبر ۷۸-، ع. آکا. زبان و ادبیات عرب در قاهره ۵۸، ع. آکا. علوم عراق، دریافت درجه دکترای افتخاری از دا. بربیچپورت ۵۶، دریافت درجه دکترای افتخاری از لاغوس ۶۸، از جاکارتا (اندونزی) ۶۸، مربی ویژه ولی‌عهد مراکش (سیدی محمد) ۷۲-.

آثار: انتشار تعداد زیادی کتاب از جمله: تحول سیاست و فرهنگ در مراکش ۵۸، تشکیل کادرها در مراکش ۶۰، ترانه های قدیمی زنان فاس ۶۷، وغیره.

الفاسی، محمد علآل: سیاستمدار و فعال سیاسی مراکشی، ت. ۱۹۰۶ در شهر فاس (فر.) تج. دا. «قرایین» در «فاس».

همکاری با ملی گرهاي مراکش ۲۰، زندانی شدن به مدت کوتاه ۳۰، اس. دا. «فاس» ۳۲، خروج اجباری از مراکش (بخاطر فعالیت‌های ملی گرایی) ۳۳، بازگشت به مراکش ۳۴، ارائه طرح‌هایی به حکمرانان فرانسوی مراکش در زمینه انجام اصلاحات در کشور و نیز استقلال مراکش، زندانی شدن مجدد ۳۵-۳۶، ترتیب تشکیل و اداره اولین اجلاس «کمیته اقدام مراکش» (برای کسب استقلال کشور) ۳۶، تبعید به بخش استوایی آفریقا (وتحت کنترل و استعمار فرانسه) ۳۶، بازگشت از تبعید به مراکش ۴۶، یکی از رهبران «حزب استقلال» (تأسیس ۴۳)، زندگی در خارج از کشور ۴۷-۵۳، رهبر حزب استقلال ۵۶-، دبیر کل «کت. آزادی بخش مغرب عربی» ماه مه ۴۸، مسافرت به کشورهای خارجی بمنظور جلب حمایت آنان نسبت به استقلال مراکش و از جمله ع. هیات اعزامی به سازمان ملل ۵۲، نم. حزب استقلال در اجلاس «کنفرانس باندونگ» (اجلاس موسس جنبش غیر متعهد‌ها در اندونزی) ۵۵، وزیر امور مسلمانان ژوییه ۶۱- دسامبر ۶۲ (استعفا از هیات دولت)، نم. پارلمان مراکش و رهبر جناح اقلیت حزب استقلال در مجلس ۶۲- مارس ۶۵، مخالفت با برنامه‌ها و خط مشی‌های سیاسی-

انگلیس در ایران در خلال سرمقاله‌های خود در روزنامه «باخترا مروز»^۱، همراهی و مشارکت تام با دکتر مصدق در تعطیل کنسولگریها و دفاتر فرهنگی انگلستان در ایران و اخراج مأموران انگلیسی از کشور زانویه ۵۲ (اول بهمن ۱۳۳۰) (به همین مناسبت وی در سرمقاله باخترا مروز، ش ۷۳۵، مورخ ۲۹ دی ماه ۱۳۳۰ با عنوان «روز اول بهمن را روز استقلال ایران باید شناخت»، آن را سرآغاز دوران جدیدی در عرصه سیاست کشور دانست)^۲، ع. هیأت اعزامی ایران به اجلاس شورای امنیت سازمان ملل در نیویورک (به ریاست دکتر مصدق، نخست وزیر وقت) برای طرح و بررسی شکایت انگلستان از ایران در آنجا (پیرامون مسئله نفت) اکتبر ۵۱، اعطای «نشان درجه یک همایون» به وی از سوی شاه (مدت کوتاهی پس از واقعه نهم اسفند ۱۳۳۱، و به عنوان روشی زیرکانه و حساب شده از سوی دربار برای خدشه دار کردن چهره مبارزاتی وی نزد مردم و جدا کردن خط او از مصدق!)^۳، مورد ترور ناموفق در مراسم پنجمین سالگرد فوت و بزرگداشت «محمد مسعود» (دوست و همکار روزنامه نگار وی) در گورستان «ظاهر الدوله» (شمیران) بوسیله «محمد مهدی عبدالخادمی» (با سن کمتر از ۱۸ سال) و به اتهام اینکه دکتر فاطمی (نظریه پرداز) و «خط دهنده» دولت دکتر مصدق است! (این ترور به دستور «عبدالحسین واحدی» رهبر موقت جمعیت فدائیان اسلام و در زمان زندانی بودن و غیبت نواب صفوی انجام گرفت. ترور دکتر فاطمی مورد مخالفت و تقبیح آیت الله سید محمد تقی خوانساری و آیت الله کاشانی و علمای دیگر، و حتی پدر ضارب قرار گرفت. «عبدالحسین تبریزی» پدر ضارب و مقیم مشهد مقدس در نامه‌ای خطاب به دکتر فاطمی، از این حادثه اظهار ناراحتی و ارزجار کرده و از او طلب عفو و بخشش کرده است! متن نامه در روزنامه باخترا مروز، ش ۷۸۱، مورخ ۱۴/۱/۱۳۳۱ چاپ شده است. پس از این واقعه، دکتر فاطمی در روی تخت بیمارستان نجمیه تهران اولین سرمقاله خود را پس از بهبودی نسبی با این عنوان نوشت: «کشته شدن در راه نجات یک ملت بزرگترین افتخار است»؛ شنبه ۹ فروردین ۱۴ (۱۳۳۱) فوریه ۱۹۵۲ بهمن ۲۳/۱۹۵۲، نم. مردم تهران در مجلس هفدهم شوراییملی آوریل - سپتامبر ۵۲، عزیمت به آلمان به منظور ادامه معالجات عوارض ناشی از تیراندازی به وی (ترور) پایان ماه مه ۵۲، وزیر امور خارجه در کابینه دوم دکتر مصدق سپتامبر ۵۲ - اوت ۵۲ (زمان کودتای انگلیسی -

مسعود)، که بالاخره در ۲۳ بهمن ماه ۱۳۲۶ بوسیله «سروان عباسی» از اعضای شاخه نظامی حزب توده و گروه ضربت و ترور به رهبری «خسرو روزبه» ترور شد و به قتل رسید^۴. عزیمت به پاریس (فرانسه) برای انجام تحصیلات عالی ۴۴ - پائیز ۴۸، بازگشت به ایران و همراهی و همزمی با دکتر محمد مصدق (نم. وقت مجلس) در مبارزات سیاسی اش علیه حکومت و دولت ۴۸ - پایان انتشار روزنامه باخترا اوت ۴۵، ترتیب انتشار روزنامه «باخترا مروز» (جانشین روزنامه باخترا) به سردبیری دکتر «نصرالله شیفته» و مدیریت وی (ونگارش اولین سرمقاله آن با عنوان: «یا مرگ یا آزادی») اوت ۴۹ - (یکشنبه ۸ مرداد ۱۳۲۸)، و پس از چهار شماره انتشار (تا چهارشنبه ۱۲ مرداد ۱۳۲۸) توفیق آن اوت ۴۹، سرپرست کت. تبلیغات جبهه ملی و انتشار مجدد باخترا مروز به عنوان «ارگان جبهه ملی ایران»^۵، پس از تشکیل «جبهه ملی» ایران: نگارش سرمقاله‌ای با عنوان: «مبازیز راه آزادی، جبهه ملی را تشکیل دادند»، اکتبر ۴۹ (۲ آبان ۱۳۲۸)، مسئول تدوین سخنرانیهای رسمی رهبر جبهه ملی ایران (دکتر مصدق) ۴۹ - نم. مجلس شانزدهم شوراییملی از تهران و از جبهه ملی ایران (در کنار دکتر مصدق به عنوان نم. اول تهران و پنج نماینده دیگر) در زمان نخست وزیری علی منصور آوریل ۵۰ -، مشارکت و همراهی با دکتر مصدق در تنظیم و ارائه و تصویب طرح قانونی ملی شدن صنعت نفت ایران در مجلس شوراییملی (در زمان نخست وزیری سپهبد حاج علی رزم آرا ۵۰، به رهبری دکتر مصدق: همراهی در ابراز مخالفت شدید با تصویب قرارداد لایحه الحاقی «گس - گلشایان»، پیرو قرارداد استعماری - انگلیسی ۱۹۳۳) و رد آن در مجلس شانزدهم ۵۰، بازداشت موقت بوسیله مأموران شهریانی (به دلیل چاپ مقاله‌ای درباره جنگ نفت و نقش انگلیس در این مورد) دسامبر ۵۰ (۲۹ آذرماه ۱۳۲۹)، همراهی و مشارکت تام با دکتر مصدق در راه تصویب طرح ملی شدن صنعت نفت ایران در مجلس شانزدهم ۱۹ مارس ۵۱ (۲۹ اسفند ۱۳۲۹)، معاون سیاسی و پارلمانی نخست وزیر و نیز سخنگوی رسمی دولت (در کابینه اول دکتر مصدق) ماه مه - دسامبر ۵۱ (استعفاء)، ایفای نقش مؤثر در کشف اسناد جاسوسی انگلستان در «خانه سدان» در تهران اوائل بهار ۵۱، پس از آن: ترتیب انعکاس مفاد اسناد جاسوسی «خانه سدان» در محافل داخلی و بین المللی و حملات آتشین به سیاستهای استعماری

صدر حکم اعدام دکتر فاطمی، در تلگرافی که با مضای «آیت الله حاج آقارحیم ارباب» و دیگر علماء و روحانیون اصفهان خطاب به شاه ارسال شد؛ آنان تقاضای عفو دکتر فاطمی را کرده بودند و در آخر تلگراف آمده بود که: «...اعلیحضرت بدانند که قتل بعضه [فرزند، جگر گوشه] حضرت فاطمه سلام الله علیها برای مقام سلطنت یمن ندارد...»

دکتر فاطمی لحظاتی قبل از اعدام خود خطاب به سرتیپ آزموده دادستان کل ارتش که به طعنه ترس از مرگ را به وی یادآوری می کرد، گفت: «آقای آزموده... من می میرم که نسل جوان ایران از مرگ من [درس] عبرتی گرفته و با خون خود از وطنش دفاع کرده و نگذارد جاسوسان اجنبی [انگلیسیها] بر این کشور حکومت نمایند... من در های سفارت انگلیس را بستم، غافل از آنکه تادریار هست انجام این سفارت لازم ندارد!!»

فاطمی، دکتر سیدنصر الله : ف. ل. ، د. ک. روابط

بین الملل، استاد (روابط بین الملل) آمریکایی (ایرانی تبار)، ت. ۱۵ زوئن ۱۹۱۰ در نائین ایران (برادر دوم دکتر سیدحسین فاطمی).

صاحب امتیاز و مدیر روزنامه باختر (منتشره در اصفهان)، شهردار شهر شیراز ۳۹-، استاندار فارس، نم. مجلس چهاردهم شورای اسلامی- مارس ۴۶، ع، هیات نم. ایران در سازمان ملل (مشاور هیات نم. ایران)، اس. مدعوم. آسیایی و دا. پرنسنون ۱ ۵۵-۵۰، اس. علوم اجتماعی در دا. «فرلیگ دیکتسون» ۵۵-۶۱، مدیر گروه علوم اجتماعی ۶۱-۶۵، رئیس مدرسه دانش آموختگان ۶۵-۷۱، اس. ممتاز روابط بین الملل و مدیر مو. مطالعات عالی بین المللی ۷۱-۷۶، رئیس کم. اجرایی مرکز بین دانشگاهی مطالعات تحصیلات تکمیلی در «دوبرونیک» یوگسلاوی ۷۱-۷۶، ع. اج. بین المللی روسای دانشگاهها (شورای آمریکای شمالی)، ع. رویال آکا. هنرها و علوم، دریافت درجه دک. افتخاری حقوق از دا. «کیونگ هی»^۲ در کره جنوبی ۷۴.

آثار: شرح زندگانی حافظه ۳۶، ادبیات فارسی در قرنها ۱۶ و ۱۷ میلادی ۲۷، ادبیات نوین ایران ۳۹، تاریخ دیلماتیک ایران ۵۱، دیلماتیسی نفت ۵۴، بحران دلار ۶۴، ریشه های ناسیونالیسم عرب ۶۵، دانشگاهی انسانی در عصر علم ۶۷،

آمریکایی)، با تصمیم قاطع دکتر مصدق: اعلام رسمی قطع روابط سیاسی با انگلستان از طرف دولت ایران و در زمان وزارت خارجه وی سپتامبر ۵۲، بازداشت توسط کودتاچیان گارد سلطنتی شاه اوت ۵۳ مرداد ۱۳۲۲ ش.. پس از شکست کودتای اول و فرار شاه از ایران: انتشار مقاله: «اختی که می خواست وطن را به خاک و خون بکشد، فرار کرد» در روزنامه باختر امروز ۱۷ اوت ۵۳ (دوشنبه ۲۶ مرداد ۱۳۲۲، ش ۱۱۷۲)، انجام نطق تاریخی خود در تظاهرات عظیم مردم در میدان بهارستان تهران در فردای کودتای ناکام ۲۵ مرداد: اوت ۵۳ / ۲۶ مرداد ۱۳۲۲، پس از فرار شاه و شریا (ملکه) به بغداد صدور دستور به تمامی سفر، وزرای مختار و کاردارهای ایران در خارج از کشور دائز بر اینکه شاه از سلطنت مخلوع است و نباید مورد استقبال قرار گیرد اوت ۵۳ / ۲۵ مرداد ۱۳۲۲، بعد از انجام کودتای دوم و موفق انگلیسی - آمریکایی ۲۸ مرداد ۱۳۲۲: زندگی مخفی در تهران اوت ۵۳ -

مارس ۵۴، دستگیری در محل زندگی مخفی (میدان تجریش، کوی رضائیه، خانه شماره ۲۱) بوسیله سرگرد ملوی افسر انتظامات فرمانداری نظامی تهران مارس ۵۴ (۲۲ اسفند ۱۳۲۲)، برنامه ریزی و صحنه سازی در باریان برای کشتن دکتر فاطمی در جلوی شهربانی در هنگام انتقال وی به زندان بوسیله «شعبان جعفری» (ملقب «به شعبان بی مُح») و نوچه های وی با استفاده از ضربات چاقو و چماق (که با ایثار و شجاعت خواهرش از مرگ حتمی نجات یافت ولی هر دو به شدت زخمی شدند!) مارس ۵۴ (۲۲ اسفند ۱۳۲۲)، شروع محکمه غیرعلنی در دادگاه نظامی لشکر ۲ زرهی در خلال ۱۰ جلسه (در حالیکه به شدت زخمی و رنجور بود و روی تخت برانکارد در دادگاه حاضر می شد و به سوالات پاسخ می گفت!) وبالآخره محکوم به اعدام اکتبر ۵۴ (۱۸ مهرماه ۱۳۲۳)، اجرای حکم اعدام وی در میدان تیر لشکر ۲ زرهی (تهران): بامداد روز چهارشنبه ۹ آبان ۱۳۲۳ / نوامبر ۱۹۵۴.

(توضیح: از دیدگاه غالب تحلیلگران داخلی و خارجی، دکتر فاطمی یکی از معتمدترین یاران نزدیک دکتر مصدق بود. وی با کمال صداقت و وفا داری به مصدق و هدفهای حکومت ملی و مردمی او خدمت کرد، تا آنجا که بالاخره جانش را در این راه و نیز حفظ «منافع ملی» و مصالح مردم فدا کرد. او تا وایسین لحظات عمرش از مصدق جدا نشد و به او خیانت نکرد. پیش از

عنوان روانپژشک ارشد نوامبر ۵۶-۵۳، انتشار اولین کتابش بنام «پوست سیاه، صورتهای سپید» (در سن ۲۸ سالگی)، ۵۲ شرکت در کنگره روانپژشکی در شهر «نیس» فرانسه و ارائه مقاله در آنجا (تحت عنوان: «اعتراف در شمال آفریقا»)، ۵۵ شرکت و سخنرانی در کنگره نویسندهای سیاه پوست (سخنرانی: «نزاد گرایی و فرهنگ»)، ۵۶ استفاده از فعالیت‌های روانپژشکی در بلده ۵۶، ترک بلده و عزیمت به لیون فرانسه و سپس به تونس زانویه ۵۷، کسب تابعیت الجزایر، پیوستن به انقلابیون الجزایر (جبهه آزادی بخش ملی الجزایر) و فعالیت‌های انقلابی در راه استقلال الجزایر ۵۴-۶۱، استغلال به روانپژشکی در کلینیک روان و اعصاب شهر تونس (به عنوان رئیس بخش)، ۵۷ همزمان همکاری نزدیک با جبهه آزادی بخش ملی الجزایر (شاخص تونس) وع. هیات تحریریه نشریه‌های «المجاهد» و «مقاموت ملی الجزایر» به عنوان ارگان‌های رسمی جبهه ۵۷-۵۸، ضمناً تدریس در دا. تونس، از جمله دوستان نزدیک و همفکران جدی «پاتریس لومومبا» رهبر انقلابی آفریقا (کنگو)-۶۱، ارتباط و روابط نزدیک فکری و عقیدتی با دکتر علی شریعتی نویسنده و مبارز انتقامی ایرانی-۶۱، سفیر سیار و نماینده جبهه آزادی بخش ملی الجزایر در کشورهای آفریقای غربی بمنظور کسب پشتیبانی آنان از مبارزات آزادی بخش مردم الجزایر، فوت به علت سلطان خون در آمریکا (به هنگام مذاواه آنجا) دسامبر ۶۱، چاپ آخرین کتابش بنام «نفرین شدگان زمین»، تنها چند روز قبل از فوتش ۶۱.

(توضیح: فرانس فانون اولین بار بوسیله «زان پل سارت»- فیلسوف فرانسوی - کشف و در آثارش به اروپایی‌ها معرفی شد. ضمناً دکتر علی شریعتی نیز برای اولین بار در مقاله‌ای در سال ۱۹۶۲ در یکی از نشریات سیاسی و اجتماعی دانشجویان ایران مقیم اروپا - احتمالاً روزنامه فارسی زبان «ایران آزاد» منتشره در پاریس - در مورد فانون و آثار و افکار او بحث کرد و او را به ایرانیان شناساند و از آن زمان به بعد تدریجاً آثارش به فارسی ترجمه شد.).

آثار: پوست سیاه، صورتهای سپید ۵۲؛ انقلاب آفریقا، سال پنج انقلاب یا بررسی جامعه شناسی یک انقلاب، استعمار میرا (و پسین دم استعمار)، ۵۹، دوزخیان روی زمین (نفرین شدگان زمین) ۶۱. (همه آثار فانون به فارسی ترجمه شده است)

مسائل موادن پرداخت‌ها و تجارت (ویرایشگر) ۷۴، شرکتهای چند ملیتی ۷۵؛ صوفیگری: بیام برادری، هم آهنگی و امید ۷۶؛ عشق، زیبایی و همنوایی در صوفیگری ۷۸.

۱- Fairleigh Dickinson Univ.

۲- Kyung Hee Univ.

فانوس، تیتوس: سیاستمدار قبرسی، ت. ۲۲ [زانویه ۱۹۲۹ در نیکوزیا، تج. در قبرس، و «میدل تمپل» لندن. کار آموز و کالت حقوقی ۵۱، انجام فعالیت‌های حقوقی ۵۲-۶۶، ع. اتحادیه مبارازان «سازمان ملی تلاش برای آزادی قبرس» در خلال مبارازه در راه آزادی قبرس ۵۵-۵۹، ع. کت. حقوق بشر کانون و کلای نیکوزیا، دستگیر و بازداشت توسط مامورین انگلیسی وزندانی سیاسی به مدت ۱۶ ماه ۵۶-۵۸، ع. هیات حقوقی و پسر اسقف ماکاریوس ۵۹-۶۰، ع. مجلس نماینده‌گان قبرس از شهر نیکوزیا ۶۶، سخنگوی پارلمانی (رهبر نماینده‌گان حزبی) گروه طرفدار دولت: «جبهه میهنی» ۶۲-۶۶، ع. مجلس قانونگذاری شورای اروپا ۶۲-۶۵، وزیر ارتباطات و کار ۶۶-۶۰، ۷۰، سفیر در بلژیک و رئیس هیات اعزامی به «جامعه اقتصادی اروپا» ۷۸-۷۱، سفیر همزمان در لوکزامبورگ و هلند ۷۸-۷۳، رئیس کم. خدمات عمومی قبرس ۷۹-، معاون کت. عالی داوری ورزشی قبرس ۷۹. دریافت نشان و صلیب بزرگ شایستگی از لوکزامبورگ ۷۸.

فانون، فرانس: دک. روانپژشکی، نویسنده، جامعه شناس و مبارز انقلابی الجزایری (مارتینیک تبار)، ت. ۱۹۲۵ در «مارتینیک»، از جزایر آنتیل، تج. در «فوردت دوفرانس» (بایتخت مارتینیک)، و فرانسه.

عزیمت به «دومینیکا» (در جزایر کارائیب) و پیوستن به جنبش فرانسه آزاد آوریل ۴۳، پیوستن به ارتش فرانسه آزاد و جنگ در جبهه اروپا ۴۴، پس از پایان ج. ج. ۲ بازگشت به مارتینیک زمستان ۴۵، عزیمت به فرانسه (شهر لیون) برای تحصیلات عالی پژوهشکی (روانپژشکی) ۴۶-۵۳، روانپژشک در «پونترسن» نزماندی برای مدت کوتاه ۵۳، عزیمت از فرانسه به الجزایر و استغلال در بیمارستان روانی شهر «بلده» (جوین ویل) به

فرح دیبا (پهلوی) ← دیبا (پهلوی)، فرح

فردوست، ارتشبید حسین: دک. حقوق قضایی، فارغ التحصیل علوم نظامی، فارغ التحصیل دوره های اطلاعاتی؛ نظامی، افسر عالیرتبه اطلاعاتی، و دوست ویار نزدیک شاه سابق ایران: ۱۹۱۷ در تهران (پسر سیف الله افسر راندار مری)؛ تخریج. دبستان نظام در تهران، کالج «له روزه» سویسیس، دانشکده افسری تهران، دانشگاه پاریس، دانشگاه جنگ ایران، و سازمان ۶ - MI (اینتلیجنس سرویس) انگلستان.

انجام تحصیلات ابتدایی در دبستان نظام (به عنوان دوست و همکلاسی محمد رضا پهلوی) در تهران ۲۵-۳۱، اعزام رسمی به سویس (بهمراه محمد رضا پهلوی) برای تحصیل در کالج (دبیرستان) «له روزه» ۳۱-۳۲، بازگشت از سویس (پس از اتمام تحصیلات متوسطه) به ایران ۳۶، تحصیل در دانشکده افسری تهران (در کنار محمد رضا) به مدت دو سال و اخذ درجه ستون دومی ۳۶-۳۸، فرمانده گروهان پیاده در لشگر یکم، سپس فرمانده «گروهان ۳۷ توبخانه» در همان لشگر ۳۸-اوت ۴۱، طی دوره عالی پیاده نظام در دانشکده افسری (به مدت ۹ ماه ۴۱-۴۲، بنابر دستور محمد رضا شاه تشکیل «گارد جاویدان» و فرمانده آن (با ۳۰۰ نفر پرسنل) با درجه سرگردی حدود ۴۲، فرمانده گردان احتیاط دانشکده افسری تهران (با درجه سرگردی ۴۲)، فرمانده گردان پیاده دانشکده افسری ۴۲-۴۵، با به قدرت رسیدن محمد رضا پهلوی همچنان یار نزدیک و مشاور و دستیار ویژه وی (به عنوان «چشم» و «گوش» شاه) سپتامبر ۷۹-۴۱، اشتغال در واحد بازرگانی نظامی ارتش (تحت ریاست یزدان پناه) ۴۵-۵۱، اعزام به فرانسه (پاریس) از سوی ارتش برای انجام تحصیلات عالی رشته حقوق قضایی ۵۱- سپتامبر ۵۳ (پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۲۲)، مراجعت به ایران و شروع تدریس در دانشکده افسری تهران (با درجه سرهنگ دومی) سپتامبر ۵۳-، طی دوره عالی دانشگاه جنگ ایران (با درجه سرهنگ دومی) ۵۳-۵۴ (۵۴-۵۳ به مدت یک سال)، استاد دانشگاه جنگ (استاد رکن ۳ عملیات) ۵۴-۵۹ (به مدت ۶ سال)، ارتقا به درجه سرتیپی سپتامبر ۵۷، پایه گذاری و ریاست «دفتر ویژه اطلاعات» (به عنوان سازمان ویژه اطلاعات شخصی شاه و ناظر کل نظام سیاسی و اطلاعاتی کشور و حتی بر سواوک) با

الفahom، خالد: مبارز و سیاستمدار فلسطینی.

ع. سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف)، ع. کت. اجرایی ساف به رهبری «احمد شقیری» ۶۷-۶۴، ع. مستقل کت. مرکزی ساف ۷۰، رئیس شورای ملی فلسطین (مجلس فلسطین) در زویه ۷۱، رئیس هیات نم. اعزامی ساف به مصر در سال ۱۹۷۲ بمنظور مذاکره با انور السادات رئیس جمهوری مصر پیرامون اختلافات بین سیاستهای ساف و حکومت مصر، ع. هیات اعزامی ساف (به رهبری یاسر عرفات) به مسکو ۷۲، رئیس انتخابی کت. مرکزی ساف ۷۳، ع. جدید گروه ۲۰ نفره مسئول بحث و بررسی پیرامون خط مشی های ساف (به پیشنهاد کت. اجرایی سازمان) مستقر در دمشق.

فرای، ریچارد نلسون^۱: دک.، شرق شناس آمریکایی، ت. ۱۰ زانویه ۱۹۲۰ در بیرمنگام (آلaska)، تج. دا. ایلینویز، دا. هاروارد، و مدرسه مطالعات شرقی و آفریقایی لندن.

ع. دا. هاروارد ۴۶-۴۹، اس. مدعودا. تهران (ایران) ۵۲-۵۱، اس. ایرانی آقاخان در دا. هاروارد ۵۷-۵۵، اس. مدعو حوزه علمیه شرق شناسی دا. فرانکفورت ۵۸-۵۹، خدمت در دا. هامبورگ ۶۸-۶۹، دیر همکار بولتن «موسسه آسیایی» و نیز «هندا ایران»، مدیر موسسه آسیایی دا. پهلوی شیراز ۶۹-۷۴، مشارکت در پایه گذاری «انجمن ملی مطالعات ارمنی» ۶۰-، دریافت درجه دکترای افتخاری ادبیات از دا. آکسفورد ۸۷.

اثار: موروی بر ضرب سکه Transoxiana در دوران اوایله ۴۹، تاریخ ملت Archers ۵۲، نوشنی، تاریخ بخارا ۵۴، ایران ۵۶، میراث ایران ۶۲، تاریخ های نیشابور ۶۵، ایران ۶۸، دستاوردهای فرهنگی میانه بخارا ۶۵، مجموعه کتبه های ایرانی ۶۶-۷۱، کتبه های اروپایی ۶۹، حفاریهای قصر ابونصر ۷۳، دوران طلایی ایران ۷۵، دیر بولتن موسسه آسیایی (تک نگاریها) و نیز تاریخ ایران به روایت کمبریج (ج. چهارم)، ویرایشگر. ۴ تاریخ ایران کمبریج ۷۵، تاریخ ایران باستان ۸۳.

1- Frye, Richard Nelson

پایه گذاران وع. هیات مدیره شرکت تهامه، شرکت های تحت نظر شخص فرعون در امور مالی، بیمه، مهندسی و مدیریت بازرگانی حرفه ای در داخل عربستان سعودی و خارج از کشور فعالیت گسترده دارند، ضمناً در سرمایه گذاریهای صنعتی وسیع در عربستان سعودی و خارج از کشور مشارکت فعال دارد، ع. اج. آمریکا - عرب، دریافت نشان جمهوری ایتالیا، وجایزه ملک عبدالعزیز.

فرمانفرما مائیان، خداداد : ف. ل. و دکترای. اقتصاد، اقتصاددان و بانکدار ایرانی، ت. ۸. ماه مه ۱۹۶۸ در تهران، تج. دردا. آمریکایی بیروت (لبنان)، و دها. استانفورد و کلرادو در آمریکا. مدرس و دستیار پژوهشی در گروه اقتصاد دا. کلرادو ۵۲-۵۳، مدرس در گروه اقتصاد دا. «براون» ۵۳-۵۵، ع. و بورسیه پژوهشی مرکز مطالعات خاورمیانه دا. هاروارد ۵۵-۵۷، ع. اج. پژوهشی گروه اقتصاد و مطالعات شرقی دا. پرینستون ۵۷-۵۸، رئیس اداره اقتصادی سازمان برنامه و بودجه ۵۸-۶۱، ع. خ. شورای عالی اقتصاد کم. مالیاتی وزارت دارایی ۵۸-۶۰، ع. شورای عالی اقتصاد و زندگی (تحت نظر) در ایران تا زمان فوت ۶۲-۶۴، قائم مقام مدیر عامل سازمان برنامه و رئیس کل بانک مرکزی ایران ۶۴-۶۹، رئیس کل بانک مرکزی ۶۹-۷۰، رئیس هیات مدیره بانک صنایع ایران ۷۰-۷۳، دریافت مдал از دولت های ایران و بلژیک.

آثار : تحولات اجتماعی و رفتار اقتصادی در ایران، معرفی بر تاریخچه کارفرمایی ۵۶، چگونه میتوان نفت جهان را تأمین کرد: نفت اوپک؟ ۷۵، همکاری با نشریه میدل ایست جورنال.

فرنجیه، سلیمان : سیاستمدار لبنانی، ت. ۱۴ رانویه ۱۹۱۰ در «رغنا»، تج. کا. زغرتا (در شمال بیروت). تبعید به سوریه ۵۷-۵۸، انتخاب به عنوان نم. مجلس (نم. مستقل) ۶۰ و ۶۴، وزیر پ. ت. ت. و وزیر کشاورزی ۶۰-۶۱، وزیر کشور ۶۸، وزیر دادگستری، وزیر اقتصاد، وزیر امور عمومی، وزیر اقتصاد ملی ۶۹-۷۰، رئیس هیات بازرگانی مذاکرات دو جانبه شوروی - لبنان (مربوط به قراردادهای تجاری و

درجه سرتیپی ۵۹-۷۹؛ طی دوره های ویژه اطلاعاتی در سازمان MI-6 (اینتلیجنس سرویس) انگلستان در سه مرحله متفاوت: ۵۹ (قبل از تشکیل دفتر ویژه اطلاعات) ۶۱ (به مدت ۴ ماه)، و ۶۲ (یا ۶۳)؛ دبیر «شورای امنیت کشور» (از سال ۱۳۵۰ ش. به بعد با عنوان «شورای عالی هماهنگی» یا «شورای هماهنگی رده یک» و در کنار آن «شورای هماهنگی رده دو») حدود ۵۹-۷۹؛ مسئول بررسی موارد سوء استفاده یا عدم لیاقت مقامات نظامی، انتظامی، و اداری واجرایی کشور، سازماندهی و آموزش کارکنان «سازمان اطلاعات و امنیت کشور» (ساواک) در سمت قائم مقامی سازمان ۶۱-آوریل ۷۱، رئیس سازمان بازرگانی کل شاهنشاهی (بجای سپهبد بیزان پناه) آوریل ۷۱-۷۹ (بادرجه سپهبدی)، ع. کمیسیون ویژه «قیمت های پایه» (به ریاست نخست وزیر) بادرجه ارتшибی ۷۴-۷۵ (یا ۷۵-۷۶)، پس از تشکیل «حزب رستاخیز» (۱۱ اسفند ۱۳۵۳ ش.) مسئول ایجاد سازمان حفاظت و تحقیق حزب ۷۵-۷۶، ع. کمیسیون عالی بررسی خلافکاریها و برکناری مقامات عالی کشوری (به ریاست جمشید آموزگار وزیر کشور وقت) بادرجه ارتшибی رانویه ۷۶-۷۷، پس از خروج شاه از کشور و پیروزی انقلاب اسلامی ایران بازداشت موقت و زندگی (تحت نظر) در ایران تا زمان فوت ۷۷-۷۹، نگارش خاطرات سیاسی، تاریخی و نظایمی خود ۷۷-۷۸، فوت بر اثر سکته قلبی ۱۷ ماه مه ۱۹۸۷ (اردیبهشت ۱۳۶۶ ش.). آثار: خاطرات ارتшибی سابق حسین فردوست ۹۰.

فرعون، قیس راشد : ل. علوم، ف. ل. مدیریت بازرگانی، دک. مهندسی نفت، تاجر سعودی، ت. لا سیتامبر ۱۹۴۰ در ریاض، تج. دا. استانفورد، و دا. هاروارد. پایه گذار شرکت پژوهش و توسعه عربستان سعودی (در حال حاضر مدیر عامل و رئیس هیات مدیره شرکت)، رئیس هیات مدیره ۱۷ شرکت سعودی و بین المللی از جمله: شرکت (با مسئولیت محدود) سعودی - پارسونز، شرکت صنایع اتومبیل سازی سعودی، شرکت ردک دالیم (Redec Daelim)، شرکت تولید کنندگان شیمیایی سعودی، شرکت دریایی عربستان، شرکت حمل و نقل داخلی سعودی، وغيره؛ معاون ریاست بانک جزیره، شرکت صنایع روشنایی سعودی، صنایع شیمیایی عربستان، ع. هیات مدیره انتشارات عکاظ، یکی از

شمس تبریزی (دیوان بکیر) (ج ۱۴) ۵۷-۶۸، احوال و تحلیل آثار فرید الدین عطار نیشاپوری، ۶۱، ترجمه رساله قشیریه (متن قدیم) ۶۶، شرح مثنوی شریف (ج ۲) ۶۷-۶۹، زنده بیدار (ترجمه حی بن یقطان، تالیف ابن طفیل) ۵۵، معارف (تالیف بهاء ولد) (چهار جزء در ۲ ج) ۵۴-۵۹، مناقب اوحد الدین حامد کرمانی ۶۸.

فروغی، محمد علی (ذکاء الملک دوم) : سیاستمدار، دیپلمات، ادیب و نویسنده ایرانی، ت. ۱۸۷۷ در تهران (سرمیرزا محمد حسین فروغی اصفهانی ملقب به ذکاء الملک) ۱۸۴۸-۱۹۱۸ تا ۱۹۱۸- از جمله شعر او نویسنده‌گان عهد ناصری)، تج. تحصیلات قدیمی، و مدرسه دارالفنون.

مترجم زبان فرانسه در «دارالترجمه» حکومتی (به ریاست پدرش) در اوایل سلطنت ناصر الدین شاه، تدریس تاریخ و فیزیک و زبان فرانسه در مدرسه‌های «ادب» و «علمیه» تهران در اوایل سلطنت مظفر الدین شاه، معلم «مدرسه علوم سیاسی» در تهران، پس از فوت پدرش (در زمستان ۱۹۰۸) دریافت لقب «ذکاء الملک» (دوم) از سوی مظفر الدین شاه و انتصاب به عنوان رئیس مدرسه علوم سیاسی ۱۹۰۸، انتخاب به عنوان نم. دوره دوم مجلس شورای اسلامی از تهران ۱۹۱۰، و بعد از مدتی رئیس مجلس شورای اسلامی، بعداً کناره گیری از ریاست مجلس (به نفع میرزا حسین خان مؤمن‌الملک) و نایب رئیس مجلس، وزیر مالیه (دارایی) در کابینه «صمصام‌السلطنه» نوامبر ۱۹۱۱ - وزیر عدليه (دادگستری) در همان کابینه، و بعد استعفای از وزارت عدليه در کابینه‌های مستوفی الممالک و مشیر الدوله، و بعد از استعفای مشیر الدوله پایان وزارت و ادامه ریاست دیوان عالی تمیز، پس از پایان «ج. ج. ا» اعضوهایات نم. ایران در کنفرانس صلح پاریس (به ریاست «علیقلی خان مشاور الممالک» وزیر امور خارجه ایران) ۱۵ دسامبر ۱۸ (ورود به پاریس) - ۱۹، وزیر امور خارجه در کابینه مستوفی الممالک (مقارن دوره چهارم مجلس شورای اسلامی) و نیز در کابینه رضاخان (سردار سپه)؛ پس از به سلطنت رسیدن رضاخان؛ اولین نخست وزیر دوران پهلوی ۲۵ (به مدت شش ماه)، وزیر جنگ، رئیس هیات نم. ایران در اجلسیه‌های سالانه جامعه ملل سپتامبر ۲۷- سپتامبر ۳۳ (هفت سال متواالی)، سفیر بکیر ایران

پرداخت‌های دوکشور، رئیس جمهوری لبنان ۱۷ اوت ۷۰- ۲۳ سپتامبر ۷۶، انعقاد پیمان با «رشید کرامی» و «ولید جنبلاط» دائز بر حمایت از سوریه و نیروهای بازدارنده عرب (پس از شروع جنگهای داخلی لبنان و مداخله ارتش سوریه در آن کشور).

فروزانفر، استاد بدیع الزمان : (قبل‌اجلیل ضیاء)، فارغ التحصیل علوم قیمه، استاد (ادبیات فارسی) و پژوهشنگ ایرانی، ت. ۱۹۰۴ در «بشریه» از توابع طبع خراسان، تج. در بشرویه، مشهد، و تهران. اس. فقه و اصول در مدرسه دارالفنون تهران ۲۶، اس. منطق در مدرسه حقوق تهران ۲۷، اس. زبان عربی و منطق در دارالملعین عالی (بعداً دانشسرای عالی) ۲۸، اس. زبان و ادبیات فارسی در همان مرکز ۲۹، اس. تفسیر قرآن و ادبیات عرب در مدرسه عالی سپهسالار ۳۱، رئیس «موسسه ععظ و خطابه» و نیز معاون دانشکده علوم معقول و منقول ۳۲، از ابتدای تاسیس دانشگاه تهران: اس. تاریخ ادبیات فارسی در دانشکده ادبیات ۳۴، اس. تصوف اسلامی در دانشکده معقول و منقول، رئیس دانشکده معقول و منقول ۴۴؛ از ابتدای تاسیس فرهنگستان ایران ۵۲-۴۹، آن سازمان علمی؛ ع. شورای عالی معارف (فرهنگ) ۳۴-۳۲، نم. مجلس موسسان، ع. مجلس سنا (در دوره دوم)، نم. مجلس شورای ملی ۴۹-۵۲، مشارکت در تاسیس کرسی زبان فارسی در «دا. بیروت»، شرکت در کنگره اسلامی پاکستان (lahor)، بازدید از موسسات فرهنگی و خاورشناسی در انگلستان و آمریکا، سفرهای علمی و پژوهشی به ترکیه، افغانستان، عربستان سعودی، سوریه وارد: فوت ۶ ماه مه ۱۶ اردیبهشت ۱۳۴۹ ش. (برادر سکته قلسی در تهران).

گزیده آثار: حدود ۲۰ اثر ادبی از جمله: سخن و سخنواران (ج ۲) ۳۳، منتخبات ادبیات فارسی (ج ۲) ۳۵، تاریخ ادبیات ایران ۳۸، رساله در احوال مولانا جلال الدین ۳۶، دستور زبان فارسی (با مشارکت چهار نفر دیگر از اساتید زبان فارسی، و مشهور به «دستور پنج استاد») (ج ۲) ۳۴، فرهنگ تازی به پارسی (ج ۱، الف) ۴۰، خلاصه مثنوی (ج ۱) ۴۲، قدیمی ترین اطلاع از زندگانی خیام ۴۸، فیه مافیه مولوی ۵۱، مأخذ قصص و تمثیلات مثنوی ۵۴، احادیث مثنوی ۵۵، دیوان

اجرایی «سازمان صهیونیسم جهانی»، ۵۶، رئیس کم. اجرایی شورای صهیونیسم آمریکا ۰۶، ع. هیات ملی «صندوق ملی یهود» و «کرن هیسود»، ۴۸-۴۷، ع. هیات اعزامی به بیست و یکمین کنگره شرق گرایان (درمسکو)، ۶۰، دبیر مجله «هداسه»، ۶۶-۶۶، ۷۱، رئیس جامعه فارغ التحصیلان زنان یهودی ع. اج. آمریکایی زنان دانشگاهی، ع. جامعه تاریخ یهود، ع. شورای ملی اج. ملی برنامه ریزی، ۷۰، معاون فد. صهیونیسم آمریکا، ۷۰-۷۰، معاون ملی انجمن مرکاز، ۷۸، ع. هیات امنای دولستان آمریکایی دا. عبری بیت المقدس، ۷۸، ع. کالج «تورو»، ۷۹، ع. شورای اجرایی جهانی کنیسه ها، رئیس اج. ملی بورس اوراق بهادار اسرائیل (بخش زنان).

آثار: تاجر یهودی در مستعمره آمریکا، ۳۶، جواهرات برای یک تاج: پنجه های شاگال، ۶۲، خدمات اسرائیل به شهر وندان عرب، ۸۲، انتشار مقاله هایی در نشریات گوناگون.

1- Freund - Rosenthal,Miriam Kottler

2-Keren Hayesod

3- Mercaz

فروهر، داریوش: ل. حقوق، فعال سیاسی، رهبر حزبی و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۲۸ در تهران، تج. ۱۰. تهران. ق. اق. : وکیل دادگستری، مشارکت در تاسیس حزب پان ایرانیست، ۵۱، خروج از حزب پان ایرانیست و تشکیل و رهبری «حزب ملت ایران» به عنوان یکی از گروههای قانونی جبهه ملی ایران، دستگیر و زندانی شدن به دفعات و به مدت جمعاً ۱۵ سال در زمان شاه، انتشار یک نامه سرگشاده خطاب به شاه بهمراه دو تن دیگر از رهبران جبهه ملی ایران (سنگابی و بختیار) در انتقاد از سیاستهای شاه، ۷۷، انجام فعالیت های مربوط به نقض حقوق بشر در ایران قبل از انقلاب.

ب. اق. : سخنگوی جبهه ملی ایران، اولین وزیر کار در دولت مؤقت مهندس بازرگان، نامزد اولین انتخابات ریاست جمهوری ایران، ۸۰، بازداشت به مدت چند ماه، مورد ترور و فوت (به اتفاق همسرش پرونده فروهر در محل منزل مسکونی، بر اساس اعلام رسمی وزارت اطلاعات ایران : به وسیله یک گروه «خدسر» و رادیکال عضو آن وزارت خانه با رهبری و عاملیت اجرایی شخص :

در ترکیه نوامبر-۲۸-آوریل ۳۰، وزیر اقتصاد ملی ۳۲-، نخست وزیر سپتامبر ۳۳- دسامبر ۳۵ (تازمان ناآرامیهای مشهد)، پایه گذاری فرهنگستان ایران و رئیس آن رئیس ۳۵- دسامبر ۴۲ (زمان فوت)، کناره گیری از فعالیت های سیاسی و خانه نشین شدن و انجام مطالعه و پژوهش و تالیف دسامبر ۳۵- سپتامبر ۴۱ (به مدت شش سال)، مجدد نخست وزیر پس از تهاجم نظامی نیروهای متفقین به ایران) ۲۷ اوت ۴۱- مارس ۴۲ (استعفا)، امضای قرارداد سه جانبه ایران وروسیه و انگلستان (تحت فشار نیروهای اشغالگر متفقین) ۸ سپتامبر ۴۱؛ در آخرین دوران نخست وزیری وی : ضمناً ایجاد رابطه سیاسی بین ایران و چین، و دستور آزادی کلیه زندانیان سیاسی کشتو از جمله اعضای گروه کمونیستی معروف به «گروه ۵۳ نفر»، و نیز انجام انتخابات دوره سیزدهم مجلس شورای ملی؛ وزیر دربار در کابینه علی سهیلی ۹ مارس ۴۲-، فوت به علت سکته قلبی در تهران ۲۶ نوامبر ۴۲ (بنچشنبه پنجم آذر ماه ۱۳۲۱ ش.).

گزیده آثار: ترجمه تاریخ ملل قدیمه مشرق (اثر سینیوبوس)، ۱۹۰۱، اصول علم ثروت ملل ۱۹۰۶، تاریخ مختصر ایران ۱۹۰۶، حقوق اساسی یعنی آداب مشروطیت دول (با مقدمه پدرش میرزا محمد حسین فروغی)، ۱۹۰۸، ترجمه تاریخ مختصر دولت قدیم روم بر اساس تاریخ رم (اثر سینیوبوس)، ۱۰ دوره مختصری از علم فیزیک، ۱۱، حکمت سقراط (ترجمه چهار ساله از رسائل افلاطون)، ۲۵، ۲۵، اندیشه های دور و دراز (انتشار در استانبول)، ۲۷، خلاصه شاهنامه فردوسی (بامشارکت مجتبی مینوی)، ۳۴ (ج ۲)، ۳۴، آئین سخنواری یافن خطابه (ج ۲)، ۳۷، کلیات سعدی (ج ۴)، ۴۱-۳۷، رباعیات حکیم عمر خیام نیشابوری (باهمکاری دکتر قاسم غنی)، ۴۲، سیر حکمت در اروپا (ج ۳)، ۴۱، و آثار دیگر ادبی و فلسفی.

فروند-روزنیال، خانم مریام کاتلر^۱ : ف. ل.. دک.. رهبر صهیونیست آمریکایی، ت. ۱۷ فوریه ۱۹۰۶ در نیویورک، تج. «هانتر کالج»، دا. نیویورک.

دبیر دبیرستان در شهر نیویورک تا سال ۴۳، معاون کم. زنان دا. «براندی»، ۵۰-۵۲، ع. «هیات ملی هداسه» (سازمان زنان صهیونیست)، ۴۰-، معاون هیات مذکور ۵۲-۵۶، رئیس هیات ۵۶-۵۰، رئیس گروه ملی جوانان آیا ۵۳-۵۶، ع. کمیته

(سعید امامی) ملقب به اسلامی! ۲۲ نوامبر ۹۸ (اول آذر ماه ۱۳۷۷ ش.).

آثار: تعدادی گزارش‌های علمی راجع به الکترونیک و فیزیک.

۲۷۵

فریج، الیاس: سیاستمدار فلسطینی، ت. ۱۹۱۸ در بیت‌اللحم (فلسطین).

انجام فعالیت‌های تجاری و صاحب کارخانه تولیدی سوغاتی ویژه جهانگردان، تاسیس «بنیاد بیت‌اللحم» ویژه تامین منابع مالی توسعه اقتصادی شهر، ع. انتخابی شورای شهر بیت‌اللحم. ۷۲

فریس، مصطفی: دیبلم مهندسی (راه و ساختمان)، مهندس، سیاستمدار و بانکدار مراکشی، ت. ۱۷ دسامبر ۱۹۳۳، تح. آموزشگاه ملی پل سازی و راهسازی پاریس. مهندس دولتی راه و ساختمان در اداره خدمات عمومی ۶۵-۶۱، مدیر تدارکات اداره آبیاری ملی ۶۱-۶۰، مدیر عامل اداره مهندسی هیدرولیک ۶۰-۵۹، وزیر برنامه ریزی (وابسته به اداره نخست وزیری) ۵۹-۵۸، وزیر دارایی ۷۱-۷۰، مدیر عامل بانک ملی توسعه اقتصادی ۷۰-۷۱، معاون سابق کم. بین‌المللی سدهای بزرگ، رئیس کل بانک بین‌المللی نوسازی و توسعه (بانک جهانی)، رئیس کل بانک توسعه آفریقا، دریافت نشان سلطنتی.

فطوری، محمد: ل. حقوق، سیاستمدار و حقوقدان تونسی، ت. ۴ آوریل ۱۹۲۵، تح. مو. مطالعات دولتی تونس، و دن. حقوق پاریس.

شروع و کالت حقوقی ۵۲، ع. شورای اج. ملی حقوقدان تونس ۶۰، دادرس دادگاه استیناف ۶۲، ع. شورای اقتصادی و اجتماعی تونس ۶۲، مستشار کشوری تونس ۶۹، کفیل ریاست مجلس ملی تونس نوامبر ۶۹-۶۸، وزیر دادگستری ۷۰-۷۱، وزیر دارایی ۷۰-۷۱، وزیر امور خارجه دسامبر ۷۰-۷۷، ع. دفتر سیاسی حزب سوسیالیست دستور ۷۴، دریافت حمایل بزرگ، نشان جمهوری، و نشان استقلال از تونس.

فرهت، عبدالله: سیاستمدار تونسی، ت. ۱۹۱۴ در کوردنین، تح. آم. عالی زبان عربی در تونس. ع. حزب نئودستور ۳۴-۳۳، مدیر فد. ملی پست و تلگراف و تلفن، مدیر فد. مشترک کارمندان، خزانه دار کل اتحادیه مشترک کارکنان تونس ۴۸-۴۸، ع. دومین دفتر سیاسی ۵۲ و ۵۵، معاون مجلس موسسان ۵۶-۵۶، معاون مجلس ملی ۵۹-۵۹، رئیس دفتر ریاست جمهوری ۶۳-۵۶ و ۷۰-۷۱ و ۷۱-۷۲، رئیس هیات مدیره و مدیر عامل انجمن ملی سرمایه گذاری ۶۲-۶۴، وزیر پست و ارتباطات (پست و تلگراف و تلفن) ۶۴-۶۴، وزیر کشاورزی سپتامبر-نوامبر ۶۹، وزیر کشاورزی ۶۹-۷۱، وزیر دفاع ملی ۷۲-۷۲، وزیر امور عمومی ژانویه-سپتامبر ۷۴-۷۴، وزیر حمل و نقل و ارتباطات سپتامبر ۷۴-ژوئن ۷۶، وزیر دفاع ملی ژوئن ۷۶-۷۶، دریافت نشان و حمایل بزرگ استقلال، نشان جمهوری، و بسیاری مдал‌های خارجی.

فری، افرائیم هاینریش: دک. فیزیک، فیزیکدان اسرائیلی، ت. ۲ مارس ۱۹۱۲ در وین (اتریش)، تح. دا. وین و دا. عبری بیت المقدس.

مهندس مخابرات و پخش رادیویی در ارتش انگلستان و نیز ع. سفارت انگلستان در آتن (یونان) ۴۲-۴۶، رئیس بخش الکترونیک اداره علمی وزارت دفاع اسرائیل ۴۸-۵۰، همکاری در مو. علمی وایزمن ۵۳-۵۳، اس. و رئیس گروه الکترونیک ۶۱-۶۷، استاد بازنیسته و افتخاری ۷۷-۷۷، ع. مو. مطالعات پیشرفته پرینستون نیوجرسی ۵۰-۵۰، ع. پژوهشی بین‌المللی «مو. پژوهشی استانفورد» در کالیفرنیا ۶۰-۶۰، مدیر علمی و رئیس هیات مدیره شرکت پژوهش و توسعه «دا»، ع. هیات مدیره شرکت سهامی «مایلز-یدا»، رئیس کن. مشترک «دوازدهمین کنفرانس پژوهشی و مهندسی زیست‌شناسی» و «پنجمین کن. فیزیک پژوهشی»، ع. هیات هیات مشورتی «دان. علوم تجربی بیت المقدس»، ع. هیات تحریریه نشریه «پیشرفت پژوهشی از طریق تکنولوژی»، ع. انجمن مهندسان برق و الکترونیک ۶۷، دریافت جایزه وایزمن ۵۷.

فلاطیری، پروفسور عبدالجواد : درجه اجتهاد، ل.
معقول و منقول (الهیات)، دک. (پروفسور) فلسفه : استاد پژوهشگر (فرهنگ اسلامی) و دانشمند ایرانی : ت. ۱۹۲۵ در اصفهان، تح. در اصفهان، حوزه علمیه مشهد و تهران (شاگرد شیخ محمد تقی آملی، آیت الله شاه ابادی)، دانشکده معقول و منقول (الهیات کنونی) دا. تهران (شاگرد میرزا مهدی آشتیانی)، و آلمان.

عزیمت به آلمان برای ادامه تحصیلات عالی واخذ بالاترین درجه علمی (پروفسوری) در رشته فلسفه (گرایش کانت شناسی) ۵۴-۵۵. اقدام بزرگ تاسیس مرکز پژوهشی آکادمی کلن ۷۷، اقدام به تالیف و انتشارشش جلد کتاب مربوط به اسلام و تاریخ اسلام به عنوان مرجع معتبر نهادهای آموزشی و پژوهشی آلمان و نیز کشورهای اروپایی از سوی مرکز مذکور، ترتیب انتقال مرکز از کلن به هامبورگ و پیوسته کردن آن به «دا. هامبورگ» آلمان (بمنظور افزایش اعتبار علمی-پژوهشی مرکز و تربیت دانشجویان علوم اسلامی)، مطرح شدن استاد به عنوان دانشمند فلسفه و علوم اسلامی و نیز مرجع مورد اعتماد: پارلمان اروپا، نهادهای سیاسی، اجتماعی و علمی اروپایی در تبیین مسائل اسلامی و ایجاد تفاهم و همکری بین ادیان بزرگ؛ مشارکت و همکاری در برپایی اجلاس‌های گفتگو و تبادل نظر و تفاهم میان متفکران و اندیشمندان مسلمان، مسیحی و یهودی در بونان (آن) ۹۶؛ فوت در آلمان ۲۹ دسامبر ۹۶ (۹ دی ماه ۱۳۷۵ ش.).

آثار : کتابها و رساله‌های پژوهشی متعدد درباره مباحث اسلامی، تاریخ و فرهنگ اسلام.

فوزی، احمد : د. مهندسی، مهندس و سیاستمدار اردنی، ت. ۱۹۲۷ در آمان، تح. در آمریکا و دا. بغداد. انجام خدمات مهندسی و عمومی در وزارت خدمات عمومی ۵-۵۳، دستیار معاون وزیر ۵۳-۵۷، معاون وزیر ۵-۶۴، شهردار شهر امان ۶۴-۶۷، وزیر امور شهری و روستایی ۶۷-۶۸، و نیز وزیر مشاور ۶۷-۶۸، وزیر امور عمومی آربیل ۶۸-۶۹، وزیر مشاور وزیر حمل و نقل ۶۸-۶۹، شهردار شهر امان ۶۸-۷۳، دیر اتحادیه مهندسان شهرسازی، ع. هیات توسعه، رئیس هیات مدیره شرکت خانه سازی، رئیس صندوق وام

شهری و روستایی، رئیس کمیته نوسازی راه آهن حجاز، ع. هیات اجرایی سازمان شهرهای عربی، دریافت نشان های: الكواكب (درجه اول)، الاستقلال (درجه اول)، النھضه (درجه دوم)، الجلاله اشرف (درجه اول) مراکش، جمهوری تونس (درجه اول)، مالزی، امپراتور ایوپی (درجه اول).

فوزی، محمود : دیبلمات و سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۰۰ در قاهره، تح. داها. قاهره، رم. (ایتالیا)، لیورپول (انگلستان) و کلمبیا (آمریکا).

معاون کنسول مصردر نیویورک و نیواورلئان ۲۶-۲۹، ۲۹-۳۶، کنسول در شهر «کوبه» ژاپن ۴۱-۴۲، مدیر کل اداره ملیت‌ها در وزارت امور خارجه ۴۱-۴۲، سرکنسول در بیت المقدس ۴۱-۴۴، نم. مصر در شورای امنیت سازمان ملل ۴۶، نم. موقف مصر در مجمع عمومی سازمان ملل ۴۷، نم. دائم مصر در سازمان ملل ۴۹-۵۱، سفیر در انگلستان ۵۲، وزیر امور خارجه دسامبر ۵۲-۵۸، وزیر امور خارجه جمهوری متحده عرب (مصر) ۵۸-۶۴، ع. شورای ریاست جمهوری مصر ۶۲-۶۴، خدمت در اداره امور خارجی نخست وزیری ۶۴-۶۷، معاون ریاست جمهوری و دستیار رئیس جمهوری در امور خارجی ۶۷-۶۸، نخست وزیر مصر ۷۰-۷۲، معاون ریاست جمهوری (انور السادات) ۷۲-۷۴.

فهد بن عبدالعزیز السعود، ملک : پادشاه عربستان سعودی، ت. ۱۹۲۳ در ریاض (پسر ملک عبدالعزیز بن سعود پایه گذار پادشاهی عربستان سعودی، و برادر ملک فیصل و ملک خالد پادشاهان سابق عربستان سعودی)، تح. خصوصی و درباری در زمینه‌های عمومی، مذهبی، سیاسی وغیره).

وزیر آموزش و پرورش ۵۳، وزیر کشور ۶۲-۶۷-۷۵، معاون دوم نخست وزیر (در زمان حکومت برادرش ملک فیصل) ۶۸-۷۵، رئیس هیات‌های نم. و اعزامی عربستان سعودی به اتحادیه عرب، مراکش، لبنان، پایتخت‌های عربی و اروپایی بمنظور توسعه روابط دو جانبه عربستان با کشورهای دیگر در زمان حکومت ملک فیصل ۷۵-۷۵، ضمناً رئیس بسیاری از شورای‌های عالی و مهم کشوری از جمله: رئیس شورای عالی امنیت ملی، شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی، شورای عالی دادها. سعودی، شورای عالی امور نفت، شورای عالی رفاه جوانان، کت. عالی حج

اتحاد جماهیر شوروی.

خدمت نظامی در خلال ج. ج. ۲ در سالهای ۴۵-۳۹، مشارکت در جنگ فلسطین ۴۸، استاد افسران ارشد در مطالعات عالی نظامی ۵۲-۵۳، خدمت در واحد عملیات ارتش ۵۲، مشارکت در جنگ سوئز ۵۶، فرمانده هنگ دوم زرهی و توبخانه ۵۸، فرمانده هنگ ۱۴ زرهی و توبخانه ۵۸، فرمانده هنگ ۶۴ زرهی و توبخانه ۵۹، فرمانده واحد ششم توبخانه ۶۱-۶۳، رئیس ستاد لشگر پنجم توبخانه ۶۳-۶۴، فرمانده لشگر مذکور ۶۶-۶۸، شرکت در عملیات نظامی ۶۷، رئیس ستاد دفاع هوایی ۶۸-۶۹، فرمانده کل نیروهای دفاع هوایی ۷۵-۶۹، شرکت در جنگ اکتبر ۷۲، فرمانده کل نیروهای مسلح ۷۸-۷۵، مشاور نظامی رئیس جمهوری اکتبر ۷۸-انجام فعالیت‌های تجاری خصوصی ۸۴-۸۶، ارتقا به درجه سپهبدی ۷۳، دریافت نشان آزادی سرلشگری ۶۵، ارتقا به درجه سپهبدی ۷۳، دریافت نشان آزادی ۵۲، دریافت نشان یادگار تاسیس جمهوری متحده عرب ۵۸، دریافت مдал ستاره نظامی ۷۱، دریافت مдал ستاره افتخار (سازمان آزادی بخش فلسطین) ۷۴، نشان ستاره یوگسلاوی با کمربند طلایی (درجه اول) ۷۴، نشان ملک عبدالعزیز (درجه اول - عربستان سعودی) ...

آثار: دو کتاب درباره مبارزات فلسطینی‌ها؛ آلمان، تهدیدی برای صلح؛ آلمان بین شرق و غرب (در دو جلد)، کتاب درباره اتحاد آفریقا، کتاب درباره ناسیونالیسم آفریقا، نیروی چهارم: تاریخ نیروی دفاع هوایی مصر.

فیدربوش، خاخام سیمون^۱ روحانی یهودی و از رهبران صهیونیسم آمریکا، ت. ۱۸۹۲ در آمریکا. یکی از رهبران «جنبیش میزراهمی» ۱۸-۱۹۰۰، گروه «سیم» ۲۲-۲۷، مدیر نشریه «اعلامیه یهود» ۲۸-۳۰، خاخام اعظم سابق فنلاند، مدیر امور عبری «میزراهمی»، رئیس اتحادیه جهانی زبان و فرهنگ عبری، ع. هیات تحریریه نشریه «يهودیگری» منتشره در نیویورک، رئیس شعبه «هیستادروث» در آمریکا، دریافت جوایز ادبی بنیاد معلومین در سالهای ۵۲ و ۵۸، رئیس شعبه «هابول میزراهمی» در آمریکا. آثار: چند کتاب به زبان عبری و انگلیسی، از جمله:

وزیارت وغیره- ۷۵، سفر رسمی به آمریکا و مذاکره با جیمز کارتر (رئیس جمهوری آمریکا) درمورد مسئله اعراب و اسرائیل و صلح خاورمیانه ۷۷، سفر رسمی به اسپانیا و مذاکره با «خوان کارلوس» پادشاه اسپانیا در مورد ایجاد یک نظام جدید پولی بین المللی بر مبنای عدالت و برابری که منتهی به همکاریهای آتی بین کشورهای صنعتی و در حال توسعه بشود ۷۷، ولیعهد و معاون اول نخست وزیر (در زمان حکومت برادرش ملک خالد) مارس ۷۵-ژوئن ۸۲، طراحی و اعلام «طرح هشت ماده ای فهد» (در زمان ولیعهدی اش)، ۸۱، اوت ۸۱، پادشاه عربستان سعودی و نیز نخست وزیر کشور (پیرو مرگ برادرش ملک خالد) ۱۳ ژوئن ۸۲-تاکنون ۹۹، اعلام عنوان خادم حرمین شریف برای خود ۸۶، چار سکته مغزی و صدور فرمان تفویض موقت قدرت به ملک عبدالله ولیعهد کشور اول دسامبر ۹۵، لغو فرمان تفویض قدرت پس از بهبودی ۲۰ فوریه ۹۶.

فهمی، اسماعیل: ل. حقوق، دیلمات و سیاستمدار مصری، ت. ۱۲ اکتبر ۱۹۲۲ در قاهره، تج. ۱۵. قاهره (دانشکده حقوق).

شروع خدمت در وزارت امور خارجه مصر ۴۵، خدمت در هیات نم. سیاسی مصر در پاریس ۴۸-۴۷، ع. هیات نم. مصر در سازمان ملل ۴۹-۵۷، مشاور سیاسی ۵۷، نم. دائم مصر در «آژانس بین المللی انرژی اتمی» ۵۷-۶۰؛ شرکت در تعداد زیادی اجلاس‌ها، کمیسیون‌ها و کنفرانسها در سطح ملی و بین المللی ۶۴-۶۵ و ۶۶، معاون و سپس رئیس انتخابی کت. اول (کت. سیاست و امنیت) ۲۲ سینمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل ۶۷، مدیر اداره سازمانهای بین المللی و کنفرانس‌های وزارت امور خارجه ۶۶-۶۹، سفیر در اتریش ۶۸-۷۱، معاون وزیر امور خارجه ۷۱-۷۳، وزیر جهانگردی آوریل-۷۳، وزیر امور خارجه نوامبر ۷۳-۷۷، معاون شورای اکتبر ۷۷-۷۸، ع. شورای عالی انرژی هسته‌ای مصر آوریل ۷۷-۷۵.

فهمی، سپهبد محمد علی: نظامی مصری، ت. ۱۱ اکتبر ۱۹۲۰ در قاهره، تج. دن. مهندسی ۱۵. قاهره، آکا. نظامی، دن. ستاد و فرماندهی، آکا. دفاع هوایی در کالیفرنیا

استانبول ۲۸-۳۱ و ۳۶-۳۷، مربی تاریخ در دا.
 «دنیسون»، گرانویل اوهاایو ۳۵-۳۶، مربی تاریخ در دا. ایالتی
 «اوهاایو»، ۴۲-۴۷، استادیار ۴۲-۴۷، دانشیار ۵۵-۵۷، استاد
 ۵۵-۵۷، اس. بازنثسته ۷۲-، هم آهنگ کننده در مو. عالی
 مطالعات جهانی ۶۲-۶۵، مدیر برنامه مطالعات خاور نزدیک و
 میانه ۶۷-۷۱، معاون بخش تجزیه و تحلیل های اقتصادی اداره
 خاور میانه، مدیر اقتصادی خارجی واشنگتن دی. سی. ۴۳-۴۴،
 کارشناس امور کشورها در اداره سیاستهای تجاری وزارت امور
 خارجه ۴۴-۴۶، مدرس مسائل جهانی در « مؤسسه چاتاکا »
 (چاتاکانیوبورک) ۴۰-۴۱ و ۴۲-۴۳، اس. مدعو تاریخ و حکومت در
 دا. « استیتسون »، ۴۹، مدیر انتشارات مو. خاور میانه و دبیر
 « مجله خاور میانه » در واشنگتن دی. سی. ۵۲-۵۳، اس. مدعو
 تاریخ در دا. کالیفرنیای جنوبی در لوس آنجلس ۵۴-۶۱، ع. « اج.
 تاریخ آمریکا »، عضو « مو. خاور میانه »، ع. « اج. سلطنتی تاریخ »
 لندن، ع. « آکا. مدیرانه »، ع. « اج. مطالعات خاور میانه آمریکای
 شمالی »، وغیره.

آثار: روابط خارجی ترکیه: ۱۴۸۱-۱۵۱۲ (۴۸)، تحول
 در خاور میانه ۵۳، نیروهای اجتماعی در خاور میانه ۵۵،
 تاریخ خاور میانه ۵۹ و ۶۹-۷۹، ارتش در خاور میانه ۶۳، فرانسه
 و جامعه اروپا ۶۵، افق های جدید ایالات متحده در مسائل
 جهانی ۶۶.

1- Sydney Nettleton Fisher

2- Chautauqua Inst.

3- Stetson Univ .

فیشر، ویلیام باین: ل. اجتماعی، دک. دانشگاهی
 جغرافیا (پاریس)، جغرافیدان انگلیسی، ت. ۲۴ سپتامبر
 ۱۹۱۶، تج. دا. منچستر و داها. لوویان، کن و پاریس.
 ع. پژوهشی ۳۷-۴۰، خدمت در نیروی هوایی سلطنتی
 ۴۰-۴۶، افسر سازمانی ارتش ۴۱؛ افسر رابط فرماندهی نیروی
 هوایی سلطنتی در سوریه و لبنان ۴۴-۴۵، مدرس (مربی) در دا.
 منچستر ۴۶، استادیار گروه جغرافی در دا. آبردین ۴۷-۵۳،
 دانشیار و رئیس گروه جغرافی دا. « دوره‌ام » ۵۴-۵۶، استاد
 جغرافیا ۵۶، مدیر « مو. مطالعات خاور میانه و اسلامی » ۶۲-۶۵،

مفهوم کار از دیدگاه یهود ۵۶، یهودیت جهانی امروز ۵۹ وغیره
 منتشره در خلال سالهای ۲۹-۶۴).

1- Federbush , Rabbi Simon

فیروز (فرمانفرمائیان)، مربیم : رهبر حزبی و
 سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۱۱ (دختر عبدالحسین میرزا
 فرمانفرما، رئیس وزیر سابق ایران، نوه عباس میرزا نایب
 السلطنه و داماد مظفر الدین شاه و دارای ۳۶ فرزند پسر و دختر؛ و
 نیز همسر نور الدین کیانوری دیر کل سابق حزب توده ایران).
 پیوستن به حزب توده و شروع فعالیت های سیاسی ۴۴،
 مدیر « سازمان دموکراتیک زنان ایران »، وابسته به حزب توده،
 شرکت در « اولین کنگره جهانی زنان » در بودapest (مجارستان)
 پس از ج. ج. ۲ (به همراه سه نفر دیگر از ایران)، انتخاب به عنوان
 مشاور کت. مرکزی حزب توده آوریل ۴۸، ع. « کت. اجرایی
 فدراسیون بین المللی زنان »، پس از حادثه ترور نافرجام محمد
 رضا شاه در دا. تهران: غیر قانونی اعلام شدن حزب توده و ادامه
 فعالیت های سیاسی - حزبی بصورت پنهانی وزیر زمینی ۳ فوریه
 ۴۹-، بعداً محکومیت به پنج سال زندان ماه مه ۴۹، زندگی
 پنهانی به مدت ۸ سال و سپس فرار به خارج از کشور ۵۶، زندگی
 در اروپای شرقی (آلمان شرقی) و اتحاد جماهیر شوروی به مدت
 حدود ۲۵ سال ۵۶-۷۹، بطور غیابی محکوم به حبس ابد با
 اعمال شاقه ژانویه ۶۶، پس از پیروزی انقلاب اسلامی بازگشت
 به ایران ۷۹، ع. کت. مرکزی حزب توده و مسئول زنان حزب توده
 (انتخاب در جریان پنجم پانزدهم حزب) ۷۹-۸۳، ع. هیأت
 سیاسی کت. مرکزی حزب توده و مسئول تشکیلات دموکراتیک
 زنان (انتخاب در جریان پنجم هفدهم حزب در تهران) آوریل ۸۱،
 بازداشت و دستگیرشدن به همراه سایر رهبران اصلی حزب توده به
 اتهام جاسوسی برای شوروی و طرح و برنامه ریزی یک کودتا علیه
 حکومت جمهوری اسلامی ۸۳، زندانی ۸۳-.

فیشر، سیدنی نتلتون^۱: ف. ل. دک. تاریخ، استاد و
 کارشناس آمریکایی (متخصص تاریخ خاور میانه)، ت. ۱۹۰۶،
 تج. کالج اورلین، دا. ایلی نویز، دا. پرینستون و دا. بروکسل.
 مربی علوم ریاضی و زبان انگلیسی در « کا. رابت »

- فیصل اول، ملک :** پادشاه پیشین عراق، ت. ۱۸۸۵ در شهر طائف(عربستان) (پسر شریف حسین حاکم مکه و برادر ملک عبدالله پادشاه اسبق اردن هاشمی).
- نم. جده در پارلمان عثمانی ۱۴ - همکاری با والی سوریه ۱۶ - ترک خدمت و عزیمت به حجاز و مکه و همکاری با شریف حسین رهبر انقلاب عربی و نیز سرهنگ ادوارد لارنس (ملقب به لورنس عربستان) در حمله به پادگانهای نظامی عثمانی ۱۶ - رهبری و فرماندهی ارتش عربی شمال (ملقب به فرمانده کل ارتش عربی) و همکاری با ارتش انگلستان در نبرد بانیروهای عثمانی در خاک فلسطین و سوریه وبالآخره فتح دمشق (در سال ۱۹۱۸ با همکاری زیرال آنبوی انگلیسی) ۱۶-۱۸ ، امضای «پیمان فیصل» و ایزمن «در لندن (مریبوط به فلسطین) ۳ ژانویه ۱۹ ، شرکت در کنفرانس صلح پاریس (ورسای) به نمایندگی از طرف پدرش شریف حسین ۱۹ ، انتصاب به پادشاهی سوریه از سوی انگلیسی ها (برخلاف مفاد قرارداد سایکس-پیکو) ۸ مارس ۲۰-۲۴ زئیه ۲۰ ، پیرو اولتیماتوم فرانسویها و زیرال «گورو» خلع از پادشاهی سوریه و اخراج از دمشق ژویه ۲۰ ، دیدار و مذاکره با وینستون چرچیل در قاهره و موافقت انگلستان بانامزدی وی برای پادشاهی عراق (!) ۲۱ ، انجام همه پرسی در عراق برای تعیین تکلیف سلطنت او در عراق و کسب اکثریت مطلق آراء عمومی در این امر (با هدایت انگلستان در بغداد) ژوئن ۲۱ ، بطور رسمی پادشاه عراق ۲۳ اوت ۲۱- سپتامبر ۳۲ ، امضاء معاهده جدید انگلستان و عراق در لندن (بوسیله نوری سعید نخست وزیر عراق) در دوران حکومت وی ۳۰ ژوئن ۳۰ ، اعطاء استقلال (تشریفاتی و ظاهری) به عراق (از سوی انگلستان) در دوران حکومت وی ۳۲ ، فوت در سوییس (به علت انسداد شرائین) ۷ سپتامبر ۳۲ .
- فیصل دوم، ملک :** آخرین پادشاه عراق، ت. ۱۹۲۵ در بغداد (پسر ملک غازی پادشاه اسبق عراق)، تج. مدرسه هارو در انگلستان.
- پس از کشته شدن پدرش (ملک غازی) پادشاه رسمی عراق در سن ۴ سالگی و تعیین شاهزاده عبدالله (دایی وی و برادر ملکه عالیه همسر ملک غازی) به عنوان قیم شاه و نایب السلطنه عراق تا زمان رسیدن وی به سن بلوغ ۴ آوریل ۳۹ ، رسیدن به مدیر «کالج عالی» ۶۵-۶۶ ، مشاور حکومت سلطنتی انگلیس، مشاور حکومت لیبی، مشاور دا. هاروارد آمریکا، رئیس گروه دانشگاهی اعزامی به لیبی ۵۱، اس. مدعود ردا. «لووین» بلژیک ۷۸.
- آنلو :** جغرافیای طبیعی، اجتماعی و منطقه ای خاورمیانه ۵۰ و ۷۸؛ اسپانیا (با همکاری «اج. براون جونز» و «جی. سی. دیوینی»)، ویرایشگر جلد اول تاریخ ایران به روایت کمپریج (سرزمین و مردم) ۶۸، جمعیت ساکنان خاورمیانه و شمال آفریقا (با همکاری جی. آی. کلک) ۷۲.
- فیصل، ملک فیصل بن عبدالعزیز :** پادشاه سابق عربستان سعودی، ت. ۹ آوریل ۱۹۰۶ (پسر ملک عبدالعزیز بن سعود پایه گذار پادشاهی عربستان سعودی، و برادر ملک خالدو ملک فهد پادشاه سابق و فعلی سعودی)، تج. خصوصی ومذهبی.
- فرمانروای کل منطقه حجاز و نیز رئیس شورای مشورتی آن ۶۴-۶۶، رئیس شورای نمایندگان (این شورا درواقع همانند شورای وزیران کشور بود و بر سازمانهای دولتی نظارت عالیه داشت) ۳۲ - نم. عربستان سعودی در کنفرانس سان فرانسیسکو (آمریکا) ۴۵ ، و لیعهد عربستان سعودی (پس از مرگ پدرش ملک عبدالعزیز بن سعود پادشاه سعودی در تاریخ ۹ نوامبر ۱۹۵۳ و، پس از به قدرت رسیدن برادرش سعود بن عبدالعزیز) نوامبر ۵۳ ، رئیس شورای وزیران کشور اوت ۵۴ ، تفویض قدرت وکنترل حکومت از سوی ملک سعود (برادرش) به وی مارس ۵۸- دسامبر ۶۰ ، نخست وزیر و وزیر امور خارجه ۶۲-۶۱ ، و نیز ۶۳-۶۴ ، نایب السلطنه سعودی (پیرو تصمیم اجلاس شاهزادگان ارشد) نوامبر ۶۳ - نوامبر ۶۴ ، رئیس شورای وزیران ۶۲-۶۴ ، (سومین) پادشاه عربستان سعودی (پیرو اعلام کناره گیری از قدرت از سوی ملک سعود به نفع برادرش) ۲ نوامبر ۶۴ ، ضمناً رئیس دولت ۶۴-۷۵ ، تاسیس «سازمان مرکزی برنامه» بمنظور طرح و اجرای برنامه های توسعه کشور ۶۸، طرح و اجرای اولین برنامه پنجاه ساله رشد و توسعه اقتصادی کشور ۷۵-۷۰ ، وزیر کشور ۷۱ ، مورد ترور و مرگ بوسیله برادرزاده جوانش ۲۵ مارس ۷۵ ، دریافت دونشان مهم از انگلستان.

سن بلوغ و ظاهرآ در دست گرفتن زمام امور کشور (پس از رسیدن به سن بلوغ نیز، کنترل امور کشور را عملأ شاهزاده عبدالله و نوری سعید در اختیار داشتند)، ۵۳، وقوع کودتای ضد انگلیسی و ملی گرایانه رشید عالی گیلانی نخست وزیر سابق و کنار گذاشتن فیصل دوم و امیر عبدالله (نایب السلطنه) از قدرت اول آوریل- پایان ماه مه ۴۱، شرکت عراق در پیمان دفاعی- امنیتی بغداد (با شرکت عراق، ایران، پاکستان، ترکیه، انگلستان و عضویت ناظر آمریکا)، ۵۵، کشته شدن در جریان کودتای نظامی سرهنگ عبدالکریم قاسم (به همراه شاهزاده عبدالله و نوری سعید) ۱۴ ژوئیه ۵۸.

فیضی اویلو، تورهان : دک. حقوق؛ حقوقدان، استاد علوم سیاسی و سیاستمدار ترک؛ ت. ۱۹ ژانویه ۱۹۲۲، تج. ۱۵، استانبول، و دن. علوم اداری پاریس.

استادیار مد. علوم سیاسی آنکارا ۴۷-۴۵، دانشیار علوم سیاسی ۴۷-۴۶، فعالیت‌های پژوهشی در قالب «نوفیلد»، آکسفورد ۵۴، کمک ویرایشگر نشریه «فوروم» ۵۴-۵۸، اس. دانشگاه آنکارا ۵۵، رئیس مد. علوم سیاسی آنکارا ۵۶، ع. پارلمان ترکیه ۱۹۵۷ و ۱۹۶۱ و ۱۹۶۵، ع. کم. اجرایی حزب خلق جمهوری خواه ۵۷-۶۱، رئیس دا. فنی خاورمیانه ۶۰، ع. مجلس موسسان ۶۰، وزیر آموزش و پرورش ۶۰، وزیرکشور ۶۱-۶۳، ع. شورای عالی برنامه ریزی ترکیه کفیل نخست وزیر ۶۲-۶۳، ع. معاون دبیرکل حزب خلق جمهوری خواه ۶۴، معاون گروه پارلمانی ۶۵-۶۶، تاسیس حزب اعتماد ملی (بعداً حزب اعتماد جمهوری خواه) ۶۷، ریاست حزب مذکور ۶۷-۶۸، ع. مجلس مشورتی (بعداً مجلس پارلمانی)، ع. شورای اروپا ۶۴-۶۶، ع. معاون ریاست شورای اروپا ۷۴-۷۵، کفیل نخست وزیر ۷۷-۷۸، کفیل نخست وزیر و وزیر کشور ۷۸، ع. مرکز پژوهشی آتاتورک ۸۳، دریافت ژانویه- سپتامبر ۷۸، ع. درجه دک. افتخاری ازدا. قیصری ۸۵.

آثار : حقوق اداری ۴۷، مرور قضایی قوانین غیر اساسی ۵۱، احزاب سیاسی در ترکیه ۵۳، اصلاحات خدمات عالی شهری فرانسه ۵۵، دموکراسی و دیکتاتوری ۵۷، خطر کمونیسم ۶۹، در خدمت ملت ۷۵؛ کمال آتاتورک رهبر نهضت آزادی بخش ملی ۸۱، راه آتاتورک ۸۲، قبرس، اسطوره‌ها و واقعیت‌ها ۸۴؛

آتاتورک و ناسیونالیسم ۸۶، معمای مسئله قبرس ۸۷.

فیلالی، عبداللطیف : ل.، ودکترای حقوق، دیپلمات و سیاستمدار مراکشی، ت. ۲۶ ژانویه ۱۹۲۸ در «فی» (فاس)، تج. ۱۵، پاریس.

شروع خدمت در وزارت امور خارجه با مقام سفیری ۵۷، نم. دائم مراکش در سازمان ملل ۵۸-۵۹، رئیس کابینه سلطنتی ۵۹-۶۱، کاردار سفارت مراکش در فرانسه ۶۱-۶۲؛ سفیر در بلژیک، هلند و لوکزامبورگ ۶۲-۶۳، سفیر در جمهوری خلق چین ۶۳-۶۵، سفیر در الجزایر ۶۷-۶۸، سفیر در اسپانیا ۶۸-۷۰، سفیر در ژاپن ۷۰-۷۱، وزیر آموزش عالی ۶۸-۷۱ و ۷۱-۷۲، وزیر امور خارجه ۷۲-۷۳، نم. دائم مراکش در سازمان ملل آوریل ۷۸-۷۹، مارس ۷۹-۸۱، ع. هیات دائم مراکش در سازمان ملل، دبیر وقت آکادمی علوم مراکش مارس ۸۱-آوریل ۸۲، وزیر اطلاعات (انتصاب فوریه ۸۵، وزیر امور خارجه، وزیر تعاون و اطلاعات (انتساب بوسیله ملک حسن دوم) فوریه ۸۵-نوفمبر ۸۵، وزیر مشاور در امور خارجه و تعاون (انتساب بوسیله ملک حسن دوم) ژوئیه ۹۰-).

فیلبی، هاری سنت جان بریجر : سیاستمدار، کاشف و نویسنده انگلیسی، ت. ۱۸۸۵. اشتغال در وزارت امور خارجه انگلستان، خدمت سیاسی در هندوستان (مستعمره انگلستان)، رئیس هیات سیاسی اعزامی به عربستان برای انجام ماموریت‌های ویژه سیاسی (در اواخر ج. ج. او همزمان با شروع تغییر و تحولات عمدۀ سیاسی در منطقه خاورمیانه) ۱۷-۱۸، ایجاد روابط نزدیک و صمیمانه با دخاندان «سعود» و «شريف» (هاشمی) در شبه جزیره عربستان در راه تحقق هدفها و منافع انگلستان در خاورمیانه، از جمله مشاور ویژه این سعود، و نیز روابط دوستانه و نزدیک با شريف حسین (حاکم مکه) و دوپرائش عبدالله و فیصل (اول) (پادشاهان بعدی اردن و عراق)، مسافرت اکتشافی و پژوهشی به صحرای وسیع «ربع الخالی» در شبه جزیره عربستان و جمع آوری نمونه‌های متعدد زمین شناسی و فسیل‌های ارزشمند و تحويل آنها به موزه‌های انگلستان ۳۲، ضمناً تدوین و نگارش کتابهای تاریخی و جغرافیایی و ترسیم نقشه‌های گوناگون مربوط به عربستان، وی به

زبانهای فارسی و عربی سلط داشت.

آثار: قلب عربستان، ۲۲، عربستان و هایها، ۲۸، دنیا
جدید عربستان، ۳۰، صحرای ربع الخالی، ۳۲، زائری در
عربستان، ۳۴، دختران سبا، ۳۹، روزهای عربستان، ۴۵، زمینه
تعلیمات اسلامی، ۴۷، ارتفاعات عربستان، ۵۲، عربستان سعودی
۵۵، سرزمین مدين، ۵۷، چهل سال در خلاء، ۵۷، وغیره.

1- Philby, Harry St. John Bridger

فیلد، هنری: ل. اجتماعی، ف. ل.، دک. علوم: انسان
شناس آمریکایی، ت. ۱۵ دسامبر ۱۹۰۲، نج. کالج «ایتون» و
«نیو کالج» دا. اکسفورد.

کمک موزه دار انسان شناسی جسمانی در موزه تاریخ
طبیعی «فیلد» (شیکاگو) (۳۴-۲۶، موزه دار ۳۴-۴۱، ع. هیات
اعزامی موزه «فیلد» به خاورنزدیک ۲۵-۲۶ و ۲۸-۲۷ و ۳۴ و ۳۵،
انجام پژوهش‌های دولتی ۴۱-۴۵، پژوهش درباره آسیای جنوب
غربی ۴۶-۴۷، ع. هیات اعزامی دا. کالیفرنیا به آفریقا ۴۷-
۴۸، ع. هیات اعزامی موزه «پی بادی» دانشگاه هاروارد به
خاورنزدیک ۵۰، و به پاکستان غربی ۵۵، ع. وابسته افتخاری
انسان شناسی جسمانی در موزه «پی بادی» هاروارد ۵۰-، انجام
پژوهش در هندوستان ۶۹، پژوهش در مغولستان ۷۲، دریافت
مدال از انج. آسیایی بنگال ۶۶.

آثار: اعراب عراق مرکزی: تاریخچه، نژادشناسی و
ویژگیهای جسمانی ۳۵؛ مقاله هایی درباره انسان شناسی ایران
۳۹، انسان شناسی عراق (دربخش های مختلف) ۴۹ و ۵۱ و
۵۲؛ مقاله هایی درباره انسان شناسی فیوم، سینا، سودان و کنیا
۵۲ با مقاله هایی درباره انسان شناسی قفقاز ۵۳، رد پای بشر
۵۳، انسان باستانی و جدید در آسیای جنوب غربی (جلد اول: ۵۶
و جلد دوم: ۶۱)، کتابشناسی آسیای جنوب غربی (جلدهای یک
تا هفت ۵۳-۶۳)، یک بازدید و کسب اطلاعات مقدماتی در
پاکستان غربی ۵۹، بررسی دیرینه شناسی صحرای عربستان
شمالي ۶۰ و ۵۰، مطالعاتی پیرامون مهاجرت و اسکان ۶۲،
ویرایشگر انتشارات روسی موزه پی بادی (جلدهای ۱-۵) ۵۹-
۷۰ مقاله هایی درباره انسان شناسی عربستان سعودی ۷۲.

ق

قاسم، عبدالکریم: فارغ التحصیل نظامی، سیاستمدار و نظامی عراقی (رئیس جمهوری اسبق عراق)، ت. ۲۱ دسامبر ۱۹۱۴ در بغداد، تج. دانشکده افسری بغداد، دانشکده ستاد مشترک بغداد، مطالعات عالی نظامی در انگلستان.

معلم مدرسه ۳۲-۳۱، ستوان دوم ارتش آوریل ۲۴، افسر ستاد، فعالیت‌های مخفی وزیرزمینی علیه حکومت سلطنتی عراق بهمراه «عبدالسلام عارف»، با استفاده از انتشار اعلامیه و شبکه‌های خود در شهر بصره (۴۲-۴۱)، تدریس در دانشکده افسری سلطنتی بغداد در خلال ج. ج. ۲، اعزام به فلسطین بهمراه واحدهای نظامی عراق (در سال ۱۹۴۷) و شرکت در جنگ اول اعراب و اسرائیل (۴۸-۴۹)، تشکیل گروههای مخفی «افسران آزاد» در ارتش عراق مدت کوتاهی پس از انقلاب ژوییه ۱۹۵۲ مصر (به رهبری افسران آزاد مصر) و انجام فعالیتهای مخفی وزیرزمینی با هدف براندازی نظام سلطنتی و تجدید اعتبار سیاسی عراق، رئیس «کت. مرکزی سازمان افسران آزاد» (عراق) (با حدود ۵۷-۲۰۰ نفر عضو نظامی)، طراحی و انجام کودتای نظامی علیه حکومت سلطنتی ملک فیصل (دوم) و براندازی آن و سپس اعلام نظام جمهوری در عراق (۵۸-۱۴) ژوییه ۱۹۵۲ (با همکاری نزدیک

قابوس بن سعید، سلطان (قابوس بن تیمور بن سعید): پادشاه عمان، ت. ۱۸ نوامبر ۱۹۴۰ در سلاله، تج. بوسیله مربیان انگلیسی، وکا. نظامی سلطنتی «سنده هرست» انگلستان.

اقامت در انگلستان برای تحصیلات متوسطه و عالی ۵۸-۶۶، خدمت در ارتش انگلستان و مطالعه حکومتهای محلی، بازگشت به سلاله در عمان ۶۶، غیرفعال و تحت نظر در منزل ۶۶-۷۰، کنار گذاشتن پدرش سلطان سعید بن تیمور (ر. ک.) از قدرت و سلطان جدید عمان ژوییه ۷۰؛ ظمناً نخست وزیر، وزیر امور خارجه، دفاع و دارایی عمان ۷۰-۷۶، مبارزه شدید با شورشیان ظفار (با همکاری نیروهای نظامی ایران) ۷۰-۷۶، طرح و اجرای برنامه‌های توسعه اقتصادی و عمرانی در کشور ۷۰-۷۶، توسعه روابط سیاسی-تجاری با کشورهای عربی و همسایه ۷۰-۷۱، اختلافات دیرینه و طولانی با عربستان سعودی در ریاض ۷۱، عضویت در پیمان «شورای همکاری خلیج فارس» ۸۱، دریافت انسان درجه دوم سنت میشل و سنت جورج (K.C.M.G) از انگلستان.

شورای عالی رهبری امارات متحده عربی ۷۲، تلاش درجهت ایجاد زیربناهای شهری و صنعتی راس الخیمه، بازدیدهای رسمی از بسیاری از کشورهای آسیایی، آفریقایی، اروپایی و آمریکا.

قاسمی، شیخ عبدالعزیز بن محمد : تاجر و مدیر شارجه‌ای (امارات عربی متحده)، ت. ۱۹۳۷. (برادر شیخ سلطان بن محمد القاسمی حاکم شارجه)، تج. خصوصی.

زندگی در عربستان سعودی و قطر، پیوستن به «پیشاهنگان عمان متصالح»، ۶۰، افسر ارش پس از فارغ التحصیلی از دانشکده افسری «مونز» در انگلستان ۶۲، والی (فرماندار) خورفکان ۶۸، اشتغال به فعالیت‌های تجاری و نیز مشاور غیررسمی حاکم راس الخیمه، فرمانده گارد ملی شارجه ۷۲-تاکنون، رئیس اتاق تجارت و صنایع و کشاورزی فدراسیون امارات عربی متحده، رئیس اتاق تجارت و صنایع شارجه، ولیعهد و معافون حاکم شارجه، رئیس گروه شرکتهای «جی. جی. پ».

قاسمی، محمد رضا : دک. اقتصاد، بانکدار ایرانی، ت. ۵ زوئن ۱۹۴۷ در تهران، تج. دا. کمبریج، مدرسه علوم اقتصادی لندن، دا. لانکاستر انگلستان.

معاون اداره پژوهش‌های اقتصادی بانک مرکزی ایران ۷۶-۷۸، رئیس اداره پژوهش‌های اقتصادی ۷۹-۸۶، رئیس اداره سیاست‌های عمومی اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی ۷۸-۷۹، دستیار مدیر اجرایی بانک جهانی ۸۶-۸۸، مشاور مدیر اجرایی بانک جهانی ۸۸، مدیر اجرایی صندوق بین‌المللی پول ۹۰-۸۸.

آثار : توسعه صادرات غیر نفتی ۷۵، استراتژی بازاریابی برای صادرات ۷۵، بررسی ابزارهای سیاست‌های بولی ۸۵، کتاب درسی اقتصاد کلان ۸۶، و مقاله‌های متعدد.

قبانی، نزار توفیق : ل. حقوق، شاعر و دیبلمات سابق سوری، ت. ۲۱ مارس ۱۹۲۳ در دمشق، تج. دانشکده حقوق ۱۵. دمشق.

کاردار سوریه در مصر ۴۵-۴۸، مسافرت به ترکیه ۴۸، مسافرت به انگلستان ۵۲؛ سفیر سابق سوریه در آنکارا، لندن،

سرهنگ عبدالسلام عارف)، اعلام رسمی خروج از «بیمان بغداد» (بعد از پیمان سنتو) مارس ۵۹، تجدید روابط دیپلماتیک با اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و کشورهای بلوک شرق و گسترش روابط سیاسی، نظامی، اقتصادی و فنی با آنها ۵۸-، اجازه بازگشت «ملا مصطفی با رزانی» رهبر کردهای عراقی از تبعید (مسکو) به بغداد و شناسایی حقوق سیاسی آنان در قانون اساسی جدید عراق ۵۸-، ادعای مالکیت عراق بر کویت تنها چند روز پس از اعلام استقلال رسمی کویت (مبنی بر اینکه کویت بخشی از استان بصره، محسوب میشود و شیخ کویت از دیدگاه رهبران عراقی «قائم مقام» یا فرماندار کویت و پیوسته به استان بصره به شمار می‌آید) ۵۸-۶۱، طراحی و امضاء «قانون شماره ۸۰» با هدف کوتاه کردن دست شرکتهای خارجی از کنترل صنعت نفت عراق ۶۰، و سپس تاسیس «شرکت ملی نفت عراق» ۶۰ (قانون فوق، بعد از مینه ملی کردن صنعت نفت عراق را بطور کامل در سال ۱۹۷۳ فراهم کرد)، ارتقاء به درجه سرلشگری ستاد ژانویه ۶۲، پاگیری مخالفت‌های گروههای ملی گرا و خواستار اتحاد عرب علیه قاسم و بالآخره کودتای خونین بعشی‌ها و کمونیستهای عراق به رهبری سرهنگ عبدالسلام عارف و کشته شدن عبدالکریم قاسم در جریان آن ۸ فوریه ۶۳.

القاسمی، شیخ سلطان بن محمد : ل. کشاورزی، دک.، حاکم شارجه (امارات عربی متحده)، ت. ۶ زویه ۱۹۳۹ تج. دا. قاهره، دا. اکستر (انگلستان).

رئیس دیوان امیری شارجه ۷۱، وزیر آموزش و پرورش امارات عربی متحده ۷۱، حاکم شارجه وع. شورای عالی رهبری امارات عربی متحده ۷۲-تاکنون، ع. افتخاری موسسه مطالعات آفریقایی-آسیایی دا. خارطوم (سودان)، دریافت درجه دکترای افتخاری از دا. فیصل آباد پاکستان.

آثار : افسانه دزدی دریابی اعراب در خلیج [فارس]، تجزیه امپراتوری عمان، اشغال عدن توسط انگلیسی‌ها.

القاسمی، شیخ سقرين محمد : حاکم راس الخیمه (امارات متحده عربی)، ت. ۱۹۲۰.

حاکم راس الخیمه پس از سلطان بن سلیم ۴۸-، تاکنون، پیوستن به فدراسیون امارات متحده عربی ۱ فوریه ۷۲، ع.

پکن، و مادرید ۶۴، اقامت در بیروت ۶۶، تاسیس موسسه انتشاراتی معتبر «نزا قبانی» در بیروت ۶۷، سروden شعر معروف «یادداشت‌هایی بر دفتر شکست» پس از جنگ شش روزه اعراب و اسرائیل (ژوئن ۱۹۶۷) علیه نهضت «پان عربیسم» جمال عبدالناصر ۶۷، زندگی در لندن، بستری شدن در بیمارستانهای لندن بر اثر ابتلا به نارسایی قلبی و انجام عمل جراحی تا است ۹۸-۹۷، فوت به سبب نارسایی قلبی در لندن در سن ۷۵ سالگی ۳۰ آوریل ۱۹۹۸.

(توضیح: قبانی از جمله محبوب ترین و مردمی ترین شاعران جهانی عرب بود. او در آثارش نشری ساده، تمثیلی و شاعرانه داشت و از صراحت لهجه ویژه‌ای در بیان احساسات خود در قالب شعر استفاده میکرد. از جملات مشهور نزا قبانی، جمله: «من شعر را ملی کردم، همانطور که ناصر کانال سوئز را ملی کرد.» زبانزد اعراب است.)

آثار: دارای بیش از ۲۴ کتاب شعر که بسیاری از آنها به زبانهای دیگر ترجمه و منتشر شده است (۱۹۴۴)، از جمله کتابهای شعر «داستان من و شعر» و «جمهوری در اتوبوس» وغیره در ایران ترجمه و منتشر شده است. مجموعه اشعار قبانی با عنوان: «مرگ اعراب را کی اعلام خواهند کرد» در سال ۱۹۹۴ در لندن بازتابهای فراوانی در جهان عرب داشت.

قبه، تیسیر: فارغ التحصیل علوم سیاسی، مبارز و سیاستمدار فلسطینی، ت. ۱۹۲۸، تج. ۱۵. قاهره.
رئیس اتحادیه مشترک دانشجویان فلسطینی در زمان داشتجویی، بازداشت و دستگیر شدن بوسیله اسرائیلی‌ها با خاطر انجام فعالیت‌های خرابکاری و براندازی در سرزمینهای اشغالی، پس از سه سال زندانی بودن در اسرائیل به اردن تبعید شد ۷۱، نم. «جبهه خلق برای آزادی فلسطین» (PFLP) درکت. اجرایی «سازمان آزادی بخش فلسطین» (ساف) ۷۲-۷۱، مبارزه در اردوگاههای آوارگان فلسطینی به نفع «جبهه امتناع» ۷۴، رئیس هیات نم. «جبهه خلق برای آزادی فلسطین» اعزامی به چین (به عنوان رئیس بخش امور خارجی جبهه) ۷۴.

قدرى، تحسین: فارغ التحصیل نظامی، سیاستمدار و نظامی عراقي، ت. ۱۸۹۴، تج. مدرسه نظامی استانبول.

آجودان ویژه فیصل اول پادشاه عراق ۲۱-۳۱، رئیس تشریفات دربار سلطنتی عراق ۳۱-۳۶، رایزن سفارت عراق در ایران ۳۶-۳۸، سرکنسول عراق در بمبهی ۳۷-۳۹ : نم. سیاسی عراق در ایران، سوریه، لبنان، فرانسه و نیز رئیس تشریفات دربار سلطنتی (در زمان ملک فیصل دوم) ۵۳-۵۸.

قدس نخعی، حسین: فارغ التحصیل سیاسی، ت. ۱۸۹۴، تج. دانشکده علوم سیاسی در تهران، ۱۵. لندن.

شروع خدمات دولتی در وزارت کشور (داخله) ۱۸-۱۹، اشتغال در وزارت امور خارجه ۱۹، و سپس تصدی مسئولیت‌های زیر (۱۹)-: دبیر سوم، دبیر دوم در هیات نم. سیاسی ایران در لندن، رئیس دفتر وزیر امور خارجه، رئیس واحد اسناد و مدارک وزارت امور خارجه، دبیر دوم در سفارت ایران در واشنگتن، رئیس انتشارات در اداره مطبوعات و اطلاعات، کارمند ارشد اداره سوم سیاسی، دبیر اول در سفارت ایران در لندن، سرکنسول در ازمیر (ترکیه)، رایزن سفارت ایران در واشنگتن ۲۴، سربازرس، رایزن در سفارت ایران در لندن ۴۲، رئیس اداره سوم سیاسی، مدیر کل کارگری وزارت امور خارجه ۵۰، معاون و قائم مقام وزیر امور خارجه ۵۰، سفیر ایران در بغداد (عراق) ۵۱ و ۵۲، سفیر در ریاض ۵۶-۵۸، سفیر در انگلستان ۵۸-۶۱، وزیر امور خارجه (در کابینه شریف امامی و امینی) ۶۱-۶۲، سفیر در آمریکا مارس ۶۲-۶۳، وزیر دربار شاهنشاهی نوامبر ۶۳-۶۴. ایران در دفتر نمایندگی سازمان ملل در ژنو (شعبه اروپایی) ۵-۶۵، سنا تور از تهران، دریافت نشان عضو درجه اول نشان سلطنتی ویکتوریا از انگلستان (G.C.V.O)، نشان همایون (درجه اول) از ایران. آثار: رباعیات (عمر خیام) (به زبان فارسی و انگلیسی)، خدا و انسان، رشد شخصیت، دختر شاهسون، بهشت، بانوی جزیره (به انگلیسی).

القدسی، فواد ناظم: ل. حقوق، دیپلمات امارات عربی متعدد، ت. ۲۹ سپتامبر ۱۹۴۱ در حلب (سوریه)، تج. ۱۵. حلب (سوریه).

انجام خدمات حقوقی در سوریه ۶۹، قائم مقام مدیر «مرکز اسناد و پژوهشی‌ای» دربار امیر ابوظبی ۷۰، رئیس اداره تشریفات وزارت امور خارجه ۷۲-۸۲، دریافت مدال جمهوری از

فرهنگ، وابسته فرهنگی ایران در کابل، خدمت در وزارت خارجه در تهران، خدمت در سفارت ایران در آنکارا (ترکیه)، خدمت دروزارت خارجه (تهران)، وزیر مختار ایران در قاهره ۵۱، رئیس اداره اول سیاسی وزارت امور خارجه، سفیر ایران در پاکستان ژوئن ۵۸- ژانویه ۶۱.

قدّافی، سرهنگ مُعَمَّر محمد : ف. ل. تاریخ، نظامی و سیاستمدار لیبیایی (رهبر لیبی)، ت. بهار ۱۹۴۲ در «سیرت»، تج. دانشکده افسری در بنغازی، دا. بنغازی، و انگلستان. تشكیل هسته مركزی (جنپی افسران آزاد اتحادگرها) با هدف براندازی نظام سلطنتی سوسیو و کسب قدرت سیاسی، خدمت در ارتش لیبی ۶۵-رهبری کودتای نظامی بدون خوبیزی عليه حکومت ملک ادريس ۸ سپتامبر ۶۹، رهبر و رئیس شورای انقلاب و فرمانده کل نیروهای مسلح لیبی ۶۹-۷۷، نخست وزیر ۷۰-۷۲، وزیر دفاع ۷۰-۷۷، ع. شورای ریاست جمهوری فدراسیون جمهوری عرب ۷۲-۷۷، ارتقا به درجه سرلشگری ژانویه ۷۶ (ولی هنوز هم عنوان سرهنگ را دارد است)، رئیس جمهوری: «جمهوری سوسیالیست خلق عرب لیبی» ۷۷-۷۷، دبیر کل دبیرخانه عمومی «کنگره مشترک خلق» ۷۷-۷۹، رئیس سازمان اتحاد آفریقا ۸۲-۸۲، اعمال تحریم های سیاسی و اقتصادی عليه لیبی در دوران حکومت رونالد ریگان (آمریکا) وتلاش در جهت ازوای منطقه ای و بین المللی لیبی ۸-۸، بمباران طرابلس و بنغازی توسط هوایپماهای آمریکایی آوریل ۸۶، دریافت نشان شایستگی از لبنان.

آثار: کتاب سیز، ج ۱: راه حل مسئله دموکراسی، حاکمیت مردم ۷۶ (به زبان انگلیسی). ج ۲: راه حل مسئله اقتصادی، سوسیالیسم ۷۷ (به زبان انگلیسی). ج ۳: مبنای اجتماعی نظریه جهان سوم (به انگلیسی) ۷۸، استراتژی بسیج نظامی، داستان انقلاب، کنفرانس پاریس.

قدّافی، ونیس: سیاستمدار و دیبلمات لیبیایی.

رئیس شورای اجرایی حکومت استانی سیرنایکا ۵۲-۶۲، وزیر امور خارجه ۶۲-۶۳، وزیر کشور ۶۳-۶۴، وزیر کار ۶۴، سفیر در جمهوری فدرال آلمان ۶۴-۶۵، وزیر برنامه ریزی و توسعه ۶۶-۶۸، وزیر امور خارجه ۶۸، نخست وزیر سپتامبر ۶۸-

تونس، مدل از اردن، مدل از جمهوری موریتانی، عربستان سعودی، و نیز مدل ایالات متحده آمریکا.

القدسی، دکتر ناظم: دک. حقوق، سیاستمدار و دیبلمات سوری، ت. ۱۹۰۵ در شهر «حلب»، تج. کالج آمریکایی بیروت، دا. دمشق، دا. رثنا.

وکیل دعاوی در حلب ۳۰-، نم. پارلمان سوریه در شهر حلب ۴۷ و ۴۷ و ۵۵، وزیر مختار سوریه در واشنگتن (آمریکا) ۴۵-۴۴، وزیر امور خارجه ۴۹، نخست وزیر ۵۱-۵۰، رئیس پارلمان سوریه ۵۶-۵۶، معاون دبیر کل حزب خلق، پس از اتحاد سیاسی مصر و سوریه و تشکیل کشور «جمهوری متحد عرب» کناره گیری از سیاست و اشتغال به امور بانکداری ۵۸-۶۱؛ پس از انجام یک کودتای نظامی دست راستی و تجزیه اتحاد دو کشور (۲۸ سپتامبر ۱۹۶۱)؛ انجام انتخابات عمومی و کسب اکثریت آراء بوسیله احزاب «خلق» و «ملی» سوریه و سپس انتخاب به عنوان رئیس جمهوری عربی ۱۲ دسامبر ۱۹۶۱ مارس ۶۳ (برکناری از قدرت پس از کودتای بعثی ها)، زندانی و محرومیت از حقوق اجتماعی بنا به حکم دادگاه.

قدّومی، فاروق (ملقب به ابو لطف): فارغ التحصیل علوم اقتصادی و سیاسی، ت. ۱۹۳۰ نزدیک نابلس (فلسطین)، تج. دا. قاهره.

ع. موسس سازمان چریکی «الفتح»، ع. سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف)، مسئول روابط ساف با مصر و عراق در کلت. مرکزی ساف تا سال ۶۷، ع. کت. اجرایی ساف فوریه ۶۹-۷۳، رئیس اداره سیاسی ساف ژوئیه ۷۴، استعفا از کت. اجرایی ساف و رئیس روابط خارجی ساف ژانویه ۷۳، ع. و فعالیت مجدد در کلت. اجرایی ساف آوریل ۷۳، شرکت در مذاکرات سازمان ملل متحد درباره فلسطین ۷۴، در حال حاضر (۹۹) رئیس بخش سیاسی کت. اجرایی ساف، نم. ساف در اجلاس قاهره ژانویه ۷۵.

قدیمی، احمد: دیبلمات ایرانی، ت. ۱۹۰۱، تج. دا. تهران.

اشتغال در وزارت خارجه (تهران)، اشتغال در وزارت

فوریه ۵۸ (تنها برای مدت یک هفته)، مدت کوتاهی بعد بازداشت وزندانی فوریه ۵۸، و سپس به حکم دادگاه دادرسی ارتش محکوم به سه سال زندان و اخراج از ارتش به اتهام طرح یک کودتای نافرجام عليه رژیم پهلوی ژوئیه ۵۸، آزادی از زندان نوامبر ۶۰، مجددًا شروع فعالیت‌های سیاسی (تصویر مخفی) و ارتباط با برخی روحانیون و گروههای مخالف رژیم شاه (از جمله آیت‌الله طالقانی) ۶۲—، مجددًا دستگیر و زندانی و سپس محکوم به سه سال زندان از سوی دادگاه نظامی به اتهام «خیانت بر ضد امنیت کشور» دسامبر ۶۳—دسامبر ۶۴، پس از آزادی از زندان: زندگی شدیداً تحت نظر (ساواک) تا زمان پیروزی انقلاب اسلامی ایران دسامبر ۶۶—فوریه ۷۹، پس از پیروزی انقلاب اسلامی نخستین رئیس‌ستان ارتش ج. ۱. ۱. فوریه—آوریل ۷۹، ترور و فوت بوسیله گروه ضد انقلابی «فرقان» ۲۳ آوریل ۱۹۷۹ (۳ اردیبهشت ۱۳۵۸ ش.).

قریب، استاد عبدالعظیم: فارغ التحصیل علوم قدیمه، استاد دانشگاه و ادیب ایرانی، ت. او ت ۱۸۷۹ در قریب گرگان تخریش، تحصیلات قدیمی، مدرسه سپهسالار جدید، مدرسه دارالفنون (یادگیری زبان فرانسه).
شروع خدمت آموختشی دروزارت معارف (فرهنگ) و تدریس در مدرسه نظام جدید «علمیه» تهران ۱۹۰۰—، تدریس در مدرسه نظام تهران ۱۹۰۷—، تدریس در مدرسه علوم سیاسی و مدرسه ایران و آلمان ۱۹۰۸—۱، تدریس در مدرسه دارالفنون و بعداً در دارالمعلمین مرکزی (دانشسرای عالی) از نخستین دوره تاسیس آن ۱۹۰۳—، معلم محمد رضا شاه به مدت پنج سال ۲۷-۳۲، پس از تاسیس دا. تهران (۱۳۱۳ ش.). استاد دانشکده ادبیات دا. تهران ۶۵-۳۴، ع. فرهنگستان ایران، استاد ممتاز دا. تهران و دریافت نشان از آن دانشگاه ماه مه ۴۷، فوت ۲۳ مارس ۶۵ (سه شنبه سوم فروردین ماه ۱۳۴۴).

(توضیح: استاد قریب نخستین کسی بود که دستور زبان فارسی رادر قالبی ساده و روشن تدوین و تدریس کرد.)
آثار: قواعد فارسی در صرف و نحو (۲) (۲)، دستور زبان فارسی (۴) (ج)، بدایه ادب ۱۹۰۷، فواید ادب در نظم و نثر منتخب (۶) (ج)، کتاب املاء (۳) (ج)، ۲۸، قرائت فارسی (۲) (ج)، (کارمشترک) (۴)، بدیع ۲۳، تصحیح و تحشیه کلیله و دمنه ۲۹.

۱۹۶۹، زندانی شدن برای مدت دو سال (پس از کودتای سرهنگ معمر قذافی علیه ملک ادریس) نوامبر ۷۱-۷۳.

قراب، محمد حبیب: ف. ل. حقوق، دیبلمات تونسی، ت. ۸ ماه مه ۱۹۲۶ در شهر تونس، تح. کالج صدیقی (تونس)، ۱۳. پاریس (فرانسه).

وکیل دعاوی در دادگاه استیناف ۵۵—، مشاور وزیر کشور ۵۶-۵۷، معاون امور بارلمنی وزیر کشور ۵۷-۶۲ فرماندار و مدیر کل اداره امور مناطق و نواحی، و نیز مدیر امور بارلمنی وزیر کشور ۶۲-۶۵، سفیر تونس در اسپانیا (مادرید) ۶۵-۶۷، دستیار دبیر کل و مدیر امور کارگرینی سازمان ملل (نیویورک) ۶۹-۷۹، معاون دبیر کل سازمان ملل متعدد ۷۹، دبیر کل کنفرانس منابع ارزی جدید و تجدید پذیر سازمان ملل مارس ۷۹-۸۱، سفیر تونس در اتحاد جماهیر شوروی ۸۱-۸۷، وکیل دعاوی و مشاور حقوقی بین المللی ۸۷، دبیر کل فدراسیون حزب نئودستور در فرانسه (پاریس) ۵۲-۵۵، ع. انتخابی کت. مرکزی حزب سوسیالیست دستور (در کنگره بیزرتا) ۴۶، ع. هیات اعزامی تونس به ۲۳- مین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل در نیویورک ۶۸، ع. هیات امناء دانشکده فرانسوی نیویورک ۸۰— دریافت نشان ایزابل کاتولیک از اسپانیا، نشان جمهوری از تونس، نشان عالی علیوی از مراکش، نشان ستاره پرورین از انجمنهای پارلمانی فرانسه زبان.

قره‌نی، سرلشگر محمد ولی: فارغ التحصیل علوم نظامی، افسر ارتش و فعال سیاسی ایرانی، ت. ۱۹۱۳، تح. دانشکده افسری تهران، دانشگاه جنگ (دوره ستاد). ورود به دانشکده افسری سپتامبر ۳۰—، کفیل فرماندهی گردان ۱۰۵ سیک، رئیس رکن سوم ستاد مرکز تعلیماتی آمادگاه، فرمانده پارک توپخانه لشگر ۲، رئیس رکن سوم ستاد لشگر ۲، بازرگان لشگر ۲ مرکز، رئیس ستاد لشگر ۲، معاون دوم اداره سرنشته داری ارتش، فرمانده تیپ مستقل رشت، پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ ش. رئیس رکن دوم ستاد ارتش (با درجه سرتیپی) ۵۳-۵۷، فوریه ارتقا به درجه سرلشگری اکتبر ۵۷، معاون دوم رئیس ستاد ارتش

اقدام به تصحیح و انتشار «تاریخ جهانگشای جوینی» بنا به درخواست و دعوت «پروفسور ادوارد براؤن» و هیات امنای «بنیاد اوقاف گیب»، عزیمت به پاریس و ادامه فعالیت‌های پژوهشی و ادبی خود در آنجا ۱۹۰۵-۱۹۱۵، عزیمت به برلین (آلمان) به دعوت «سید حسن تقی زاده» (سرپرست کمیته ایران در آلمان و نیز مدیر روزنامه فارسی زبان کاوه منتشره در برلین) ۲۷ اکتبر ۱۵-زانویه ۲۰، پس از پایان «ج. ج. ا» بازگشت به پاریس به دعوت میرزا محمد علی خان فروغی برای تصحیح کتابهای ناتمام و نیز عکسبرداری از نسخ خطی نفیس و منحصر به فرد موجود در کتابخانه‌های فرانسه (به عنوان یک ماموریت فرهنگی دولتی، و سپس ارسال آنها به ایران) ۲۰-زانویه ۳۹، پس از شروع «ج. ج. ۲» ترک فرانسه و بازگشت به ایران (بعد از ۳۶ سال اقامت در اروپا) و ادامه فعالیت‌های پژوهشی و مطالعه و تصحیح متون در ایران ۴۹-۳۹، فوت ۲۷ ماه مه ۴۹ (جمعه ششم خرداد ماه ۱۳۲۸ ش). در تهران.

(توضیح: علامه قزوینی معرف و توسعه دهنده روش پژوهش و تتبع به روش غربی (روش علمی پژوهش) در ایران محسوب می‌شود. ضمناً از ویژگیهای اوی این بود که بسیار می‌خواند و پژوهش می‌کرد و کمتر می‌نوشت، چنانکه به اعتقاد برخی محققان، کار او در پژوهش و دقت در امور (استقصای مطالب) به وسایل علمی کشیده بود. مثلًا کار تصحیح و تحریمه سه جلد تاریخ جهانگشای جوینی بوسیله اوی از سال ۱۹۱۲ تا ۱۹۳۷ یعنی ۲۵ سال یا یک سوم طول عمرش به طول انجامید. به همین جهت تعداد کارهای علمی و چاپی اوی در مقایسه با دیگران کمتر است).

آثار: حدود ۲۰ اثر ادبی و تاریخی و از جمله: لوایح جامی

به فرانسه (و ترجمه آن به انگلیسی بوسیله «وین فیلد») ۱۹۰۶ (در لندن)، لباب الالباب عوفی (ج ۱) (با مقدمه و حواشی (لیدن) ۱۹۰۶، المعجم فی معايير اشعار العجم (تالیف شمس الدین محمد بن قیس رازی) (بیروت) ۱۰، چهار مقاله نظامی عروضی سمرقندی (با مقدمه و حواشی) (لیدن) ۱۰، مربیان نامه (لیدن) ۱۰، تاریخ جهانگشای عظامک جوینی (ج) (لیدن) ۱۲-۳۷، تصحیح دیوان خواجه حافظ شیرازی (با مشارکت دکتر قاسم غنی) ۴۱، یادداشت‌های قزوینی (به کوشش ایرج افشار) (ج ۱۰) ۵۷، رساله در شرح حال شیخ ابوالفتوح رازی (ج ۵: تفسیر رازی)

تصحیح و تحریمه گلستان سعدی ۳۱، تاریخ برآمکه (تصحیح) ۳۴، سخنان شیوه ۳۹۱۰، تصحیح و تحریمه بوستان سعدی ۴۹، دستور زبان فارسی (ج) برای دیبرستانها (مشهور به دستور پنج استاد) ج ۲: ۵۰، وغیره.

القريشی، عبدالعزیز: ف. ل. مدیریت بازار گانی، مدیر سعودی، ت. ۱۹۳۰ در حائل، تج. دا. کالیفرنیای جنوبی در آمریکا.

مدیر عامل شرکت راه آهن دولتی سعودی ۶۱-۶۸، رئیس سازمان امور اداری کشور ۶۸-۷۴، وزیر کشور ۷۱-۷۴، رئیس کل آزادس پولی عربستان سعودی ۷۴-۸۳، رئیس کل سابق صندوق بین المللی پول (بخش عربستان سعودی)، رئیس سابق صندوق پولی عرب، جانشین سابق رئیس بانک توسعه اسلامی عربستان سعودی، ع. سابق هیأت مدیره شورای عالی امور نفت و منابع معدنی، ع. سابق سازمان مشترک نفت و مواد معدنی، ع. صندوق عمومی سرمایه گذاری، ع. صندوق بازنیشستگی، ع. گروه سی و مدیر عامل شرکت علی زید القريشی و برادران (ریاض) ۸۳، رئیس شرکت ملی بیمه تعاونی در ریاض، رئیس شرکت ملی کشتیرانی سعودی (ریاض) ۸۳، معاون بانک بین المللی سعودی (لندن) ۸۳-۸۴، هیات مشاوران بین المللی «سکیوریتی پاسیفیک نشنال بانک» لوس آنجلس ۸۳-۸۴، دریافت مдал درجه دو ملک عبدالعزیز، دریافت نشان ستاره الماس از جمهوری چین، نشان لیاقت خدمات دیپلماتیک و مدار از جمهوری کره، مدار درجه اول پادشاه لوبولد از بلژیک، جایزه ویژه امپراتور زاپن وغیره.

قزوینی، علامه محمد: پژوهشگر، نویسنده و ادبی ایرانی، ت. ۱۸۷۷ در تهران (محله سنگلچ)، تج. تحصیلات مقدماتی و علوم اسلامی در تهران (شاگرد حاج شیخ محمد صادق تهرانی، حاج شیخ فضل الله نوری مازندرانی و ملاعلی نوری حکمی).

تدريس عربی، و نیز ترجمه مقاله‌ها و کتابها از عربی به فارسی، و همکاری با روزنامه تربیت تا حدود سال ۱۹۰۳، بنا به دعوت برادرش (احمد عبدالوهابی) عزیمت به لندن برای مطالعه نسخ خطی کتابهای عربی و فارسی ۱۹۰۳-۱۹۰۵، در لندن

۳۶، وغیره.

فعالیت در نشریات: «الصباح»، «النَّدَوَةُ»، «صوت العمل»، و«العمل»: اس. ادبیات عرب دردن. «کارنوٹ» ۵۷-۵۸، مدیر عامل رادیو و تلویزیون تونس ۵۸-۶۱، وزیر اطلاعات و فرهنگ ۶۱-۶۴، وزیر فرهنگ نوامبر ۶۴، وزیر ارشاد و فرهنگ ۶۶-۶۹، ع. دفتر سیاسی حزب سوسیالیست دستور، ژانویه ۶۸-۶۹، شهردار شهر کارتاز ۶۴-۷۹، وزیر فرهنگ و اطلاعات ۷۳-۶۹، سفیر در مصر ۷۳-۷۴، رئیس دفتر ریاست جمهوری ۷۴-۷۶، وزیر فرهنگ ۷۶-۷۸، وزیر اطلاعات سپتامبر ۷۸، دبیر کل اتحادیه عرب ۲۸ ژوئن ۷۹- سپتامبر ۹۰، ع. آکادمی زبان و ادبیات عرب (در قاهره)، ع. کت. مرکزی حزب سوسیالیست دستور ۶۴، ع. دفتر سیاسی حزب مذکور ژانویه ۶۸-۶۹، دریافت نشان و حمایل بزرگ جمهوری، حمایل و نشان استقلال، و نیز تعدادی نشان های خارجی.

آثار: اعراب و مسئله فلسطین، اسلام و نوگرایی، فرهنگ: یک چالش تمدنی، نیز تعداد زیادی مقاله، گزارش و شعر.

قوم، احمد (ملقب به قوم السلطنه): سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۸۷۳ (پسر میرزا البراهیم خان معتمد السلطنه و برادر کوچکتر حمن وثوق ملقب به «وثوق الدولة» از جمله سیاستمداران ایرانی)، تح. قدیمی در حد عالی اشتغال به کارهای دیوانی (دولتی و اداری) در اوایل سلطنت مظفر الدین شاه، رئیس دفتر میرزا علی خان امین الدوله والی آذربایجان ۱۸۹۷، منشی و رئیس دفتر صدر اعظم امین الدوله (ملقب به منشی حضور) ۱۸۹۸، منشی و رئیس دفتر صدر اعظم عین الدوله (ملقب به دبیر حضور)، رئیس دفتر مخصوص شاه، وزیر رسائل و رئیس کابینه صدارت عظمی (و ملقب به «قوم السلطنه») ۱۹۰۵-۱۹۰۷، بعد از استبداد صغیر در دوران مشروطیت معاون وزیر جنگ ۱۹۰۸-۱۹۰۹، ع. کمیسیون عالی مشروطه خواهان برای اداره امور کشور پس از فتح تهران و سقوط حکومت محمد علی شاه ژوییه ۱۹۰۹-۱۹۱۰، وزیر جنگ در (کابینه مستوفی الممالک) ژوییه ۱۹۱۰-۱۹۱۱، وزیر داخله (برادرش)، علاء السلطنه، و عین الدوله ژوییه ۱۱-۱۷، پایه گذاری و سازماندهی «داندارمری» ایران در زمان وزارت داخله اش، والی کل خراسان و سیستان (با اختیارات کامل)

قصاصی، عبداللطیف: سیاستمدار مراکشی، ت. ۱۶ نوامبر ۱۹۲۷، تح. در کازابلانکا، دن. ملی کشتیرانی و راهسازی پاریس، دن. ملی هوایمایی کشوری پاریس. مدرس، مهندس و رئیس پایگاههای هوایی مراکش ژوئن ۶۲- ژانویه ۶۶، سرمهدس و رئیس کل پایگاههای هوایی ژانویه ۶۶-۶۷، مدیر خدمات فرودگاه بین المللی رباط ژوییه ۶۷-ماه مه ۶۸، معاون وزیر خدمات عمومی و ارتباطات ماه مه-۶۸، دبیر کل وزارت خدمات عمومی و ارتباطات اکتبر ۶۸-۶۹ نوامبر ۷۲، وزیر خدمات عمومی و ارتباطات نوامبر ۷۲-آوریل ۷۴؛ وزیر بازرگانی، صنایع، معادن و کشتیرانی تجاری ۷۴-۷۵، وزیر دارایی ۱۰ اکتبر ۷۶-۷۷، رئیس کت. مشورتی مغرب ۷۵، وزیر دارایی ۷۹-۷۷، وزیر کشاورزی و اصلاحات ارضی ۷۹، نم. انتخابی پارلمان مراکش ۷۷، رئیس و مدیر عامل صندوق توسعه مراکش - امارات متحده عربی ۸۲، رئیس و مدیر عامل چند شرکت و هتل مستقر در مراکش، دریافت نشان لیاقت ۷۲، نشان لیاقت از فرانسه ۷۵، نشان لیاقت از موریتانی ۷۷.

قلدری، عبدالوهاب: مدیر تجاری و بانکدار امارات عربی متحده، ت. ۱۹۳۸ در دوبی، تح. ۱۵. آمریکایی بیروت. کارمند «بانک انگلیسی خاورمیانه»، سپس احراز سمت اداری در شرکت الکتریکی دوبی، برقراری تجارت صادرات مجدد با برادران عبدالرحیم و عبداللطیف ۶۰، تاسیس شرکت املاک و مستغلات ۶۲ (حدود)، رئیس بانک ملی دوبی ۶۵-۶۹، ترک تجارت فامیلی ۷۶، سازماندهی «بانک متعدد خاورمیانه» ۷۷، رئیس بانک مذکور ۸۳-۸۴، رئیس شرکت سهامی مرکزی عبدالوهاب قلدری و بیش از ۲۰ شرکت وابسته، سرمایه دار و سهامدار هتل های «حیات ریجننسی» و «گالری قلدری»، پشتیبان مالی مسابقه اتومبیل رانی «گراند پری» (جایزه بزرگ) دوبی در سال ۱۹۸۰.

فلیبی، شاذلی: دک. ادبیات عرب، سیاستمدار تونسی، ت. ۶ سپتامبر ۱۹۲۵ در تونس، تح. ۱۵. تونس، و ۱۵. سورین پاریس. اس. دانشگاه و نیز فعالیت های روزنامه نگاری ۵۷-۵۸،

دمشق: همکاری با رهبران «انقلاب عربی» و ضد ترک (به رهبری شریف حسین و پسرانش) ۱۹۱۶ –، کارمند اداری در دستگاه اداری حکومت موقت ملک فیصل اول پادشاه سوریه (ملک فیصل بعد آنکه عنوان پادشاه عراق منصوب شد) ۱۹۰۰ –۲۰، ع. «حزب استقلال» سوریه ۱۹ –، زندگی و فعالیت سیاسی در مصر (قاهره) پس از اشغال نظامی سوریه توسط فرانسویها ژوئیه ۲۰ –، تأسیس دو شرکت تجاری: «شرکت کنسرو سازی سوریه» (تولید مواد غذایی کنسرو شده) و «شرکت سیمان ملی» ۳۲، ع. در گروه «اتحاد ملی» برای مبارزه با قیامت و تسلط فرانسویها بر سوریه و کسب استقلال ۳۲ (حزب مذکور در سال ۱۹۲۷ تأسیس شد)، بازگشت به دمشق (از قاهره) و ادامه فعالیت‌های سیاسی ۳۰ –، ترتیب یک اعتصاب عمومی پنجاه روزه در سوریه از سوی «اتحاد ملی» برای مخالفت با سیاست‌های استعماری فرانسه در سوریه ۳۶، انجام انتخابات مقدماتی در سوریه و پیروزی «اتحاد ملی» در انتخابات ۳۶، سپس وزیر دفاع و وزیر دارایی در کابینه جمیل مردم (رهبر اتحاد ملی) ۳۶ –۳۸ (استعفا با خاطر اختلاف نظر سیاسی با حزب اتحاد ملی)، ترک سوریه و زندگی در عراق ۴۰ –۴۳؛ پس از انجام انتخابات ملی سوریه: انتخاب از سوی پارلمان به عنوان اولین رئیس جمهوری سوریه پس از استقلال کشور ۴۳ –۴۹، انجام اولین کودتا نظامی در سوریه علیه حکومت قوتی و سرتگونی وی ۴۹ –، تبعید به مصر و زندگی در آنجا پس از کودتا ۴۹ –۵۴، مجدد رئیس جمهوری سوریه ۵۵ –۵۸ (استعفا پیرو اتحاد سیاسی سوریه و مصر و تشکیل کشور واحد «جمهوری متحد عرب» به رهبری جمال عبد الناصر)، فوت ۶۷ –۶۸.

آثار: مجموعه سخنرانیها ۵۷.

القوسین، طلعت: دیبلمات کوبی، ت. ۱۹۲۴، تج.

۱۵. آمریکایی قاهره.

دیر اخبار خارجی نشریه «الشعب» (یافا – فلسطین) ۴۶ –۴۷، ممیز شرکت سهامی بانک عرب در یافا – فلسطین ۴۷ –۴۸، دیر اخبار خارجی و مدیر بخش انگلیسی ایستگاه رادیو – تلویزیون اردن ۴۸ –۵۳، مدیر کل مطبوعات و اطلاعات وزارت امور خارجه یمن ۵۳ –۵۶، دیر کل هیات مدیره صندوق توسعه کویت ۵۳ –۶۰، مسئول دفتر امیر کویت ۶۰ –۶۱، رایزن وزیر مختار کویت در واشنگتن ۶۲ –۶۳، سفیر در آمریکا ۶۳ –۶۰، همزمان سفیر در

ژانویه ۱۸ –۲۱، در مسئولیت والی کل خراسان بازداشت به دستور «سید ضیاء الدین طباطبائی»، رئیس وزرا (بوسیله کلنل محمد تقی خان پسیان) و اعزام به تهران و زندانی شدن در عشرت آباد آوریل ۲۱، و بعداً دستور مصادره اموال وی، رئیس وزرای احمد شاه قاجار و نیز وزیر داخله (پس از عزل سید ضیاء الدین) ماه مه ۲۱ – ژانویه ۲۲، مجدد رئیس وزرا و نیز وزیر امور خارجه احمد شاه ژوئن – دسامبر ۲۲، با طراحی و توطئه سردار سپه (رضا خان، وزیر جنگ و فرمانده کل قوا) بازداشت و سپس تبعید از ایران به اروپا (به اتهام رهبری توطئه ترور سردار سپه) و زندگی در اروپا در کنار برادرش و شوqون دوله (تا زمان تغییر سلطنت و خلع احمد شاه ۲۲ – ۲۸، پس از به سلطنت رسیدن رضا شاه: اجازه بازگشت به ایران و اشتغال به کارهای کشاورزی در لاهیجان و کناره گیری از سیاست تا حدود یکسال پس از وقایع شهریور ۱۳۲۰ ش. واستعفای رضا شاه از سلطنت ۲۸ – ۴۲، نخست وزیر و وزیر جنگ (تا دسامبر ۴۲) در دوران سلطنت محمد رضا شاه اوت ۴۲ – ژانویه ۴۳؛ مجدد نخست وزیر، وزیر امور خارجه و وزیر کشور (وفرونگاندن و کنترل غائله آذربایجان، کردستان و فارس) ۴۶ – دسامبر ۴۷، تأسیس «حزب دموکرات ایران» و دبیر کل حزب ژوئن ۴۶ –، دریافت لقب «جناب اشرف» از سوی محمد رضا پهلوی سلب موقت لقب فوق در آوریل ۵۰)، نم. مجلس پانزدهم شورای ایمیلی از تهران و عدم قبول نمایندگی خود فوریه ۴۷، عزیمت به اروپا دسامبر ۴۷ –، نخست وزیر ژوئیه ۵۲ (فقط به مدت چهار روز)، تصویب لایحه ضبط و مصادره اموال وی و نیز تعقیب قانونی اش اوت ۵۲، بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۲۲ ش. مجلس دوره هیجدهم شورای ایمیلی قانون مصادره اموال وی را الغور کرد ۵۳ – ۵۴، فوت در سن ۸۲ سالگی در تهران ۲۱ ژوئیه ۵۵ (۳۱ تیرماه ۱۳۳۴ ش.). (قوم السلطنه در عصر مشروطیت جمعاً پنج بار نخست وزیر بوده است).

القوتلى، شکري: فارغ التحصيل علوم اداري، سیاستمدار سوری، ت. ۱۸۹۱ در دمشق، تج. در دمشق، ودا. استانبول.

برقراری تماس با جوامع ملی گرای عرب در استانبول بطور مخفی (در دوران تحصیلات عالی)، پس از بازگشت به

مدیر بانک رافدین تاسال ۷۰، مدیر اتحادیه بانک های عرب و فرانسه (پاریس) ۷۰-۷۳، رئیس کل بانک مرکزی عراق ۷۳، ع. کت. «کمیته های ۲۰ گانه اصلاح پولی بین المللی» ۷۳-۷۴، مدیر کل «فدراسیون اقتصاددانان عرب» ۷۴، وزیر دارایی دسامبر ۷۵-ژوییه ۷۶.

کانادا ۶۵-۷۰، سفیر در مراکش ۷۰-۷۱، سفیر در زاپن ۷۱-۷۸، همچنین سفیر آکردنیه در استرالیا، اندونزی و مالزی.

قیدان، ژنرال سعدون: نظامی و سیاستمدار عراقی، ت. ۱۹۳۰، تج. دا. نظامی بغداد.

افسر ارتش (ستوان دو) ۵۲، فرمانده واحد تانک خالدین ولید، فرمانده واحد تانک کاخ ریاست جمهوری، شرکت در عملیات کودتای نظامی سرنگونی حکومت عبدالرحمن عارف ژوییه ۶۸، فرمانده کل نیروهای گارد ریاست جمهوری وع. شورای فرماندهی انقلاب ۶۸، فرمانده کل نیروهای نظامی مستقر در بغداد ۶۹، وزیر کشور آوریل ۷۰-۷۴، وزیر ارتباطات ۷۴-۸۲، معاون نخست وزیر ژوییه ۷۹-۸۲، دریافت تعدادی مدال و نشان.

قیسونی، عبدالمنعم: ل. بازرگانی، ل. علوم، دک. اقتصاد، مدیر مالی و سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۱۶، تج. دا. قاهره، و مدرسه علوم اقتصادی لندن.

خدمت در «بانک بارکلی» انگلستان ۴۲-۴۳، مربی و استادیار اقتصاد دا. قاهره ۴۴-۴۶، مدیر بخش خاورمیانه صندوق بین المللی پول در واشنگتن، و بعد رئیس نمایندگی فنی صندوق در خاورمیانه ۴۶-۵۰، خدمت در بانک ملی مصر ۵۰-۵۴؛ وزیر دارایی، اقتصاد و مدیر کل اداره نخست وزیری ۵۴-۶۶ و ۶۸؛ رئیس بانک بین المللی عرب ۷۱-۷۸ و ۷۸-۷۶، معاون نخست وزیر در امور اقتصادی و مالی نوامبر ۷۶-مه ۷۸، ضمناً وزیر برنامه ریزی اکتبر ۷۷-مه ۸۰، رئیس شرکت سرمایه گذاری عرب - اروپا در لوکزامبورگ ۷۲، ع. شورای عالی اقتصاد مصر ۷۴، رئیس اجلال سالیانه «صندوق بین المللی پول» و بانک بین المللی نوسازی و توسعه ۵۵، رئیس «کن. توسعه قاهره» ۶۲، رئیس «کن. تجارت و توسعه سازمان ملل» ۶۴، دریافت نشان حمایل بزرگ جمهوری (مصر).

القیسی، فوزی: دک.. کارمند مالی و دولتی عراقی، ت. ۱۹۲۹ در بغداد، تج. دا. بغداد، دا. کالیفرنیای جنوبی آمریکا.

استاد دا. بغداد، مدیر بانکهای ملی شده ۶۴، سپس

ک

کارت، جیمی (جیمز ارل، پسر) : ل. علوم، سیاستمدار و مزرعه دار آمریکایی، ت. اول اکتبر ۱۹۲۴ در «پلینز» ایالت جورجیا (پسر جیمز ارل کارت، پدر)، تح. کالج جنوب غربی جورجیا، موسسه تکنولوژی آکادمی دریایی ایالت متحده در آنپولیس، مریلند.

خدمت در نیروی دریایی آمریکا ۴۶-۵۳، دریافت درجه ستانی، مزرعه دار بادام زمینی، و ابزار دار مواد غذایی ۵۳-۷۷، انجام فعالیتهای تجاری در «مازار کارت» و «ابزار کارت» در جورجیا، سناپور ایالتی جورجیا ۶۲-۶۶، فرماندار جورجیا ۷۱-۷۴، رئیس جمهوری آمریکا ۷۷-۸۱، پیرو پیروزی انقلاب اسلامی ایران (بهمن ۱۳۵۷ / فوریه ۱۹۷۹) و تهاجم نظامی شوروی به افغانستان (دسامبر ۱۹۷۹)؛ اعلام «دکترین کارت» (مبنی بر مقابله و تهاجم نظامی آمریکا در برابر تهدیدهای خارجی در منطقه خلیج فارس بمنظور حفظ منافع حیاتی آمریکا در آن منطقه!) در خلال آخرین گزارش سالانه خود به کنگره ۲۳ ژانویه ۸۰، ایجاد بحران گروگانگیری کارکنان سفارت آمریکا در تهران (تعداد ۵۲ نفر) بوسیله «دانشجویان مسلمان پیرو خط امام» و عدم آزادی و طولانی شدن بحران به مدت ۴۴ روز؛ ۱۳ آبان ماه

کاپوچی، اسقف هیلازیون بشیر؛ اسقف اعظم سوری، ت. ۲ مارس ۱۹۲۲ در حلب (سوریه)، تح. متوسطه و فلسفه در حلب، الہیات در حوزه علمی مذهبی «سنت آن» در بیت المقدس.

ع. گروه مذهبی بازیل مقدس^۱ شهر حلب ۳۵، کسب مقام کشیشی در حوزه علمیه «سنت آن» (بیت المقدس) در ۲۰ ژوییه ۴۷، اس. حوزه علمیه کوچک «دیر الشیر» (به مدت ۶ سال)، مدیر مدرسه «النهضه الوطنية»، ملحق شدن به صومعه «دیر الشیر»؛ مسئول کشیشها نواحی روستایی، کلیساها و مدارس دمشق ۵۳-۶۲؛ مقام عالی فرقه مذهبی بازیلی های شهر حلب ژوییه ۶۲، ارتقا به مقام اسقفی اعظم فاقد حوزه اسقفی بخشی از فلسطین، خلیفه اعظم خلیفه گری بیت المقدس ۶۵ بازداشت و سپس رهایی توسط حکومت اسرائیل نوامبر ۷۷.

خدمات: بنیانگذار تعداد زیادی انجمن و موسسه از جمله اردو گاه تابستانی کودکان فقیر و غیره.

۱- منسوب به بازیل مقدس (St. Basil) و عقایدش، و فرقه راهبانی که او بنیان گذاشته است.

۱۳۵۸ / ۴ نوامبر ۱۹۷۹ (طولانی شدن بحران و عدم حل نهایی آن یکی از دلائل عدم پیروزی و انتخاب مجدد کارت در دوره دوم ریاست جمهوری و در نتیجه پیروزی نامزد جمهوریخواهان- رونالد ریگان- بر جیمی کارت دموکرات بود.)، استاد ممتاز دانشگاه «ایموری»^{۸۲}؛ رهبر و رئیس گروه ناظر بین المللی : پاتاما^{۸۳}، نیکاراگوا^{۹۰}، جمهوری دومینیکن^{۹۰}، و هائیتی^{۹۰}؛ ع. میهمان هیات مذاکرات صلح ایوبی^{۸۹}، طراح و مجری برنامه «حقوق بشر» و «آزادیهای فردی» در آسیا و آفریقا بویژه در خاورمیانه و از جمله در ایران زمان شاه (به اعتقاد برخی از تحلیل گران سیاسی و خاورمیانه ای آمریکا، اجرای طرح حقوق بشر کارت در ایران یکی از عوامل مهم زمینه ساز شکل گیری و پیروزی انقلاب اسلامی ایران به شمار میرود.)، میانجیگری و هدایت روند سازش و صلح نهایی بین مصر و اسرائیل و در نتیجه انعقاد قرارداد «کمپ دیوید» بین دو کشور در آمریکا سپتامبر^{۷۸}، و نیز امضای قرارداد نهایی صلح مصر - اسرائیل مارس^{۷۹} (برای کسب اطلاعات بیشتر ر.ک.: السادات، محمد انور)، انجام مسافرت‌های متعدد سیاسی آشکار و پنهان به کشورهای منطقه خاورمیانه در خلال سالهای دهه^{۸۰} و^{۹۰}، موسس «مرکز ریاست جمهوری کارت»^{۸۶}، رئیس هیات امناء «شرکت مرکزی کارت»^{۸۶} - ع. و مدیر تعدادی از انجمن‌ها و موسسات اجتماعی، عمرانی وغیره؛ رئیس باشگاه منطقه ای «لاینز»^{۶۸}-^{۶۹}، رئیس کت. مبارزات انتخاباتی کنگره (در کمیته ملی دموکرات)^{۷۴}، دریافت تعداد زیادی درجات افتخاری، دریافت جایزه صلح جهانی متعدد است^{۸۴}، جایزه آلبرت شوایتر در زمینه مسائل حقوق بشر^{۸۷}، جایزه بسیار اوناسیس^{۹۱}، جایزه دا. «نتردام»^{۹۲}، مدال صلح «ناتسوناگا»^{۹۲}.

آثار: چرا بهترین نباشیم^{۷۵۹}، حکومتی بخوبی مردمانش^{۷۷}، عقیده مندی: خاطرات یک رئیس جمهوری^{۸۲}، خون ابراهیم: بصیرت‌های درون خاورمیانه^{۸۵}، همه چیز برای موفقیت: باقی عمرتان را سازید^{۸۷}، مجله فضای باز^{۸۸}: بنقطه برگشت: نامزد، یک حکومت ویک ملت زاده قرن^{۹۲}: وغیره.

کارمل، بَبَرَك: سیاستمدار و دیبلمات افغانی، ت.
۱۹۲۹، تج. ۱۵. کابل.
بازداشت و زندانی به مدت پنج سال بخاطر فعالیتهای

سیاسی دردهه ۱۹۵۰، خدمت در وزارت برنامه ریزی^{۶۵-۵۷}، ع. مجلس افغانستان^{۶۵-۶۷}، تاسیس حزب چپ گرای «خلق»^{۶۵}، رهبر حزب منحله پرچم^{۶۷-۶۷}، پس از اتحاد احزاب خلق و پرچم در سال ۱۹۷۷ (با نام جدید «حزب دموکراتیک خلق افغانستان») معاون حزب مذکور^{۷۷-۷۸}، دبیر روزنامه زیر زمینی پرچم، معاون نخست وزیر و معاون شورای انقلابی کشور آوریل - ژوییه^{۷۸}، سفیر در چکسلواکی (ضمناً سفیر آکردنیه در مجارستان)^{۷۸-۷۹}، بازگشت به افغانستان پس از تهاجم نظامی شوروی به آن کشور دسامبر^{۷۹}، انتصاب به عنوان نخست وزیر افغانستان (بوسیله شوروی) دسامبر^{۷۹-۷۹}؛ نیز رئیس شورای انقلابی افغانستان (رئیس جمهوری)^{۷۹-۷۹}، دبیر کل کت. مشترک حزب دموکراتیک خلق افغانستان، نیز ع. پولیت بورو (دفتر سیاسی) حزب دسامبر^{۷۹}، فرمانده نیروهای مسلح کشور^{۷۹-۸۱}، سازماندهی مجدد حزب یادشده و تشکیل حزب جدید «جبهه وطن ملی»^{ژوئن ۸۱}، استعفا از مقام خود (رئیس جمهوری) به نفع همکار حزبی اش دکتر نجیب الله^{۸۶}، عزیمت به مسکو برای زندگی^{۸۶}، بازگشت به افغانستان برای مدت کوتاهی^{۹۱}، فوت برادر بیماری سرطان در مسکو سپتامبر^{۹۶}.

کارمل، موشه: صهیونیست و سیاستمدار اسرائیلی، ت.
۱۷ زانویه ۱۹۱۱ در لهستان، تج. ۱۵. عبری بیت المقدس، و ۱۵. سوربن پاریس.
مهاجرت از لهستان به فلسطین^{۲۴}، ع. کیبوتص «عنان» و رهبر گروه «هاکیبوتص هاموهاد»، ع. فرماندهی عالی گروه شبه نظامی و ضد فلسطینی «هاگانا»، دستگیر و زندانی شدن به مدت ۱۸ ماه با خاطر فعلیت‌های ترویریستی و زیر زمینی علیه فلسطینی‌ها و انگلیسی‌ها (در دوران قیوموت انگلستان بر سرزمین فلسطین)، فرمانده منطقه حیفا و حیله غربی^{۴۸}، و بعداً فرمانده جبهه شمالی، وزیر حمل و نقل و ارتباطات اسرائیل^{۵۵-۵۹}، و ۶۵-۶۵، یکی از رهبران حزب «آخذوت ها آودا پوالی صهیون» (حزب کارگران سوسیالیست صهیون).

آثار: درون دیوارها، مبارزه در شمال.

مودم ایران علیه حکومت قوام السلطنه (۱۳۳۱ تیرماه ۲۵ - ۳۰) به منظور استعفای قوام بازگشت دکتر مصدق به قدرت (نخست وزیری ۲۱ زوییه ۵۲ (۳۰ تیرماه ۱۳۳۱ ش.)، نم. و رئیس مجلس شورای ملی (دوره هفدهم)، آوریل ۵ - دسامبر ۵، بروز اختلاف نظر سیاسی با دکتر محمد مصدق ۵-۵۲، ارسال نامه برای دکتر مصدق (نخست وزیر) در آستانه کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ ش. و هشدار جدی به وی در مورد احتمال وقوع یک کودتا علیه حکومت وی ۱۸ اوت ۵۳ (۲۷ مرداد ماه ۱۳۳۲ ش.). پس از وقوع کودتای انگلیسی-آمریکایی علیه حکومت مصدق: مخالفت با تجدید روابط سیاسی با انگلستان و انعقاد قرارداد جدید کنسرسیوم نفت ۵-۵۳، بازداشت به اتهام همکاری در قتل سپهبد رزم آرا فوریه ۵۵، فوت به علت ذات الریه مارس ۶۲ (اسفند ماه ۱۳۴ ش.).

کافی، علی: فارغ التحصیل نظامی، افسر ارتش و سیاستمدار الجزایری، ت. در «الحروش».

همکاری و مبارزه مسلحانه در نهضت استقلال طلبانه الجزایر و ارتقا به درجه سرهنگی در شاخه نظامی جبهه ملی آزادی بخش الجزایر، مسئول کنترل یک منطقه در الجزایر ۵-۶۲ (زمان استقلال الجزایر)، دبیر کل «اج. ملی کهنه سربازان الجزایر»، سفیر سابق الجزایر در مصر و تونس، ع. شورای پنج نفری حکومتی الجزایر ۹۲-۹۲، رئیس جمهوری الجزایر (رئیس شورای حکومتی) ۹۲-۹۴، ع. جبهه ملی آزادی بخش.

کاکس، سرپریزی زکریا: فارغ التحصیل نظامی، سیاستمدار و نظامی انگلیسی، ت. ۱۸۶۴، تج. مدرسه «هارو»، و دانشکده نظامی سلطنتی «سندرهست» انگلستان.

شروع خدمت در سرویس خارجی مستعمرات انگلستان در سرزمین هندوستان ۱۸۸۴ -، مشارکت در فروشناندن برخی شورشی‌های محلی در هندوستان ۱۸۹۵، نم. انگلستان در شیخ نشین مسقط ۱۸۹۹-۱۹۰۴، در زمان ماموریتش در منطقه تسليط بر زبانهای عربی و فارسی و کسب دوستی و اعتماد شیوخ منطقه و از جمله «عبدالعزیز آل سعود» و «شريف مكه» (حسین بن علی، رهبر انقلاب عربی به تحریک و طراحی انگلستان)، نم. انگلستان در منطقه خلیج فارس ۱۹۰۴-۱۹۱۳؛ در زمان

کاشانی، آیت الله سید ابوالقاسم : درجه اجتهاد، روحانی و مبارز سیاسی ایرانی، ت. ۱۸۸۱ در تهران (فرزنده آیت الله سید مصطفی کاشانی)، تج. مقدماتی در تهران، حوزه علمیه نجف اشرف.

عزیمت به عراق به همراه پدرش و شروع تحصیلات مذهبی (در سن ۱۶ سالگی) حدود ۱۸۹۷، کسب درجه اجتهاد (در سن ۲۵ سالگی) حدود ۱۹۰۶، پس از بازگشت به ایران تدریس علوم مذهبی در حوزه‌های علمیه تهران حدود ۱۹۰۶ -، ع. مجلس موسسان (رای به تغییر سلطنت از فقیار به پهلوی) ۲۵، پس از اشغال نظامی عراق و قیمومت انگلستان بر آن کشور (پس از ج. ۱) همکاری با انقلابیون عراقي و مبارزات سیاسی آنان علیه انگلیسی ها در جریان انقلاب عراق به رهبری «آیت الله میرزا محمد تقی شیرازی» (و مشارکت آیت الله سید محمد کاظم یزدی، سید محسن حکیم و شیخ محمد خالصی) ۲۰، کناره گیری از سیاست در دوران سلطنت رضا شاه - ۲۶ سپتامبر ۴۱؛ پس از اشغال نظامی ایران بوسیله متفقین، شروع مجدد فعالیت‌های سیاسی و ابراز مخالفت با حضور نیروهای خارجی در ایران اوت ۴۱ -؛ بازداشت و زندانی به مدت ۲۸ ماه (به دستور متفقین) به اتهام همکاری و ارتباط با آلمانیها، در دوران زندانی بودن انتخاب به عنوان نم. مجلس از سوی مردم تهران و عدم امکان حضور در مجلس، بازداشت و تبعید به قزوین از طرف حکومت نظامی وقت (در زمان نخست وزیری قوام السلطنه) فوریه ۴۶- دسامبر ۴۷ (پایان حکومت قوام السلطنه) پس از حادثه سوءقصد به جان محمد رضا شاه در محوطه دانشگاه (در بهمن ماه ۱۲۷ ش.) مجدداً بازداشت از سوی حکومت نظامی و تبعید به لبنان ۴۹-۵۰، بازگشت از تبعید به ایران به درخواست علی منصور (نخست وزیر وقت ایران) ۵۰، مبارزه شدید با حکومت «سپهبد رزم آرا» (زوییه ۵-۵ مارس ۵۱) وبالآخره ترور و قتل رزم آرا بوسیله فدائیان اسلام (خلیل طهماسبی، با هدایت و فتوای دینی آیت الله کاشانی و رهبری نواب صفوی) ۶ مارس ۵۱، و ضمناً همزمان پشتیبانی از اقدامات دکتر محمد مصدق در طرح و تصویب لایحه ملی کردن صنعت نفت ایران ۲۰ مارس ۵۱ (۲۹ اسفند ماه ۱۳۲۹ ش.)، ایفای نقش موثر در اجرای قانون ملی شدن نفت و خلع ید از انگلیسی ها و ابراز مخالفت با هرگونه سازشی با انگلیسی ها ۵۱ -، اعلام اعتراض عمومی و هدایت قیام

مهندسی هوایپیما؛ فعال سیاسی و از رهبران فعال «حزب کمونیست ایران» و «حزب توده ایران»؛ ب. ۱۹۰۳، دفتر قزوین (فرزند شاهزاده کامران میرزا عدل الممالک (عدل قاجار)، و داماد دکتر کیانوری)، تج. ابتدایی در روسیه تزاری، متوجه در شوروی، مدرسه عالی حزبی مسکو، آکادمی علوم اجتماعی مسکو (کرسی اقتصاد)، دانشکده خلبانی و مهندسی پرواز در شوروی. اعزام به روسیه تزاری برای تحصیلات ابتدایی درسن ۸-۷ سالگی حدود ۱۹۱۰، بازگشت موقت به ایران درسن ۱۷ سالگی و سپس عزیمت مجدد به شوروی ۲۰، پس از اتمام تحصیلات عالی و حزبی بازگشت به ایران حدود ۲۵، ازدواج با «اختر کیانوری» خواهر دکتر نور الدین کیانوری حدود ۲۷، فعالیت سیاسی در گروههای چپ گرای «جمعیت آزادیخواهان» و «جمعیت پرورش قزوین» ۲۵-۲۸، اعزام به شوروی برای آموزش خلبانی و مهندسی هوایپیما ۲۸-۳۲، بازگشت به ایران و شروع خدمت در نیروی هوایی ارتش رضاخان با درجه ستون دومی ۳۲، بازداشت و زندانی به مدت ۹ ماه ۳۲، پس از آزادی از زندان: اخراج از ارش و شروع کار در شرکت اتوبوس رانی «زاپس» (متعلق به روسها) ۳۲ یا ۳۳ (؟)، مامور تجدید سازمان «حزب کمونیست ایران» از سوی «کمینترن» (با همکاری و مشارکت دکتر تقی ارجانی و غیره) ۳۴-۳۵، دستگیر و زندانی شدن بهمراه تعداد زیادی از هم مسلکانش (مشهور به گروه «۵۲ نفر») به اتهام تبلیغ مسلک اشتراکی در ایران (بنابراین استاد و مدارک معتبر موجود و قرائن و شواهد، وی عامل اصلی لودادن دکتر ارجانی و افراد دیگر و دستگیری آنان میباشد) ماه مه ۳۷ (اردیبهشت ۱۳۱۶)، محکوم به ۱۰ سال زندان نوامبر ۳۸ (آبان ماه ۱۳۱۷ ش.)، آزادی از زندان و عزیمت به شوروی نوامبر ۴۱، بازگشت به ایران ۴۳، انتخاب به عنوان نم. مجلس چهاردهم از شهر قزوین مارس ۴۴، پایه گذار «سازمان نظامی حزب توده ایران» (بامشارکت سرهنگ عزت الله سیامک و خسرو روزبه) و اولین مسئول سیاسی سازمان نظامی در کت. مرکزی حزب اواسط سال ۴۴، در خلال کنگره اول حزب انتخاب به عنوان عضو کت. مرکزی حزب توده ۴۴، پس از حوادث و غائله آذربایجان عزیمت به شوروی و مشارکت در رهبری «فرقه دموکرات آذربایجان» (ع. دفتر سیاسی فرقه) ژانویه ۴۷، ع. هیات اجرایی و دبیر کمیته مرکزی حزب توده ایران (انتخاب در خلال پلنوم چهارم کت. مرکزی حزب) ۵۷-

ماموریت یاد شده، ایفای نقش موثر در حوادث ۱۹۰۹: بوشهر (ایران)، دخالت نیروهای هندی- انگلیسی در شیراز در سال ۱۹۱۱، مذاکرات شط العرب در سال ۱۹۱۳، امضای موافقت نامه با «شیخ خزعel» درباره نفت جنوب ایران و کسب اجازه احداث پالایشگاه آبادان از وی (!) در ماه مه ۱۹۰۹ (در این زمان کاکس سرکنسول انگلستان در بوشهر بود)، واسطه آشتی دادن شریف حسین (حاکم مکه) و ابن سعود (حاکم حجاز) در سال ۱۹۱۵ وغیره بنم. انگلستان در هندوستان ۱۴-۱۳، مامور و مسئول سیاسی نیروهای اعزامی انگلستان به عراق (بین النهرين) (معروف به نیروهای خاور میانه ای) ۱۸-۱۴، وزیر مختار انگلستان در ایران ۱۷-۲۰، عامل انعقاد قرارداد استعماری ۱۹۱۹ «با همکاری «وثوق الدوله» نخست وزیر وقت ایران (مشهور به قرارداد وثائق الدوله - کاکس) ۹ اوت ۱۹ کمیسر عالی انگلستان در عراق ۲۰-۲۴، عامل زمینه سازی و به تخت سلطنت نشاندن امیر فیصل (پسر شریف حسین) (به عنوان پادشاه عراق) و نیز انعقاد قرارداد تحت الحمایگی انگلستان بر عراق با وی ۲۱، مذاکره با ابن سعود در جهت تامین امنیت مرزهای مشترک عراق با حجاز (عربستان)؛ پس از زمینه سازیها و تدارک امور استعماری انگلستان بر خاور میانه پس از پایان ج. ج. ا: فراخوانده شدن کاکس به لندن، و سپس رئیس «کمیته کوهنوردی اورست» تاپایان عمر (!).

کاگتای، مصطفی: ل. حقوق، سیاستمدار قبرسی، ت. ۱۹۳۷ در لیماسول، تج. دن. ترکی نیکوزیا. شروع فعالیتهای حقوقی در لیماسول ۶۳، نماینده منتخب از لیماسول در مجلس محلی ترک (شورای عمومی ترک) ۷۰ بع. مجلس قانون گذاری کیرنیا در کشور فدرال ترک قبرس ۷۶، وزیر دارایی ۷۶، وزیر کار، امنیت اجتماعی و بهداشت ۷۸ ماه مه- دسامبر ۷۸؛ نخست وزیر دسامبر ۷۸-۸۳، ع. کمیته ترک- قبرسی مذاکرات ترک‌ها و یونانیها قبرسی راجع به مسائل انسانی و اجتماعی ۷۴ بع. حزب اتحاد ملی.

کامیخش (عدل قاجار)، عبدالصمد: (نام مستعار حزبی: سروری و «تونبروگ»)، ل. علوم اقتصادی، فارغ التحصیل عالی علوم حزبی، فارغ التحصیل خلبانی و

نومبر ۷۱ (تا پایان زندگی)، در خلال پلنتوم چهاردهم حزب

انتخاب به عنوان دبیر دوم و مسئول امور اجرایی اروپای غربی حزب، فوت در سن ۶۸ سالگی ۱۰ نومبر ۷۱ آبان ماه ۱۳۵۰) در آلمان شرقی.

آثار: نظری به تاریخ جنبش کمونیستی و کارگری در ایران، مقاله «حزب توده ایران در مبارزه برای تشکیل جبهه واحد ملی و دموکراتیک»، مجله دنیا (پائیز ۶۴).

کامل، حسن: دک. حقوق، دیپلمات و مدیر مصری، ت. ۶ سپتامبر ۱۹۰۷، تج. داهما: مونپولیه (فرانسه)، قاهره و پاریس.

ع. کانون وکلاء ۳۰-۳۶، مربی حقوق اداری در دن. عالی پلیس و مدیریت ۳۶-۳۷، خدمت در وزارت امور خارجه ۳۷، خدمت در چندین کشور از جمله: فرانسه، ایتالیا، ایران، سوریه، پرتغال، سوئیس، لیبی، آرژانتین، ترکیه، و مجارستان تاسال ۵۹، مشاور حقوقی دولت قطر ۶۰، مدیر کل ۶۱-۶۷، مشاور دولت ۶۷-۷۱، نم. دائم قطر در سازمان ملل ۷۱-۷۲، مشاور امیر قطر ۷۲-۷۳، مشاور تعدادی از هیات‌های اعزامی به سازمان ملل ونم. تعدادی از کنفرانس‌های بین‌المللی، ع. تعدادی از انجمن‌های حقوقی، ع. هیات مدیره شرکت شل (قطر) و شرکت نفت قطر، دریافت نشانهای جمهوری از مصر، لژیون دونور از فرانسه، نشانهایی از ایران، اردن، مراکش، عربستان سعودی، سوریه، و تونس.

آثار: تعداد زیادی مقاله حقوقی.

کامل، محمد ابراهیم: دک. حقوق، دیپلمات و سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۲۳ در قاهره، تج. دانشکده حقوق ۱۹۰۸ با.

دبیرشورای دولتی، شروع خدمت در وزارت امور خارجه ۵۶، دبیر اول سفارت مصر در لندن، خدمت سیاسی در مکزیکو سیتی، مونترال (کنسول سفارت)، مشاور سیاسی دراتوا (کانادا)، وابسته مطبوعاتی در وزارت امور خارجه (قاهره)، سفیر مصدر کنگو (تازمان بسته شدن سفارت)، بازگشت به محل مأموریت سابق به عنوان سفیر در کشور زییر (سابقاً کنگو)، سفیر در سوئد، ضمناً سفیر آکرديته در بن (جمهوری فدرال آلمان) ۷۲-۷۳.

کامل، مصطفی: ل. حقوق، فعال سیاسی و ملی گرای مصری، ت. ۱۸۷۴ در قاهره، تج. مدرسه حقوق فرانسوی قاهره و دانشکده حقوق دا. «تولوز» فرانسه.

آشنایی با روشنکران و روزنامه نگاران فرانسوی و افکار جدید سیاسی- اجتماعی روز در زمان دانشجویی در فرانسه- ۱۸۹۴، پس از پایان تحصیلات عالی بازگشت به مصر دسامبر ۱۸۹۴، اشتغال به کار و کالت حقوقی ۱۸۹۵-، شروع فعالیتهای سیاسی (در زمینه ملی گرایی و مبارزه با استعمار انگلیس) ۱۸۹۵-، در همین رابطه و در بدوامر: انتشار دو مقاله سیاسی از او در روزنامه معتبر «الاهرام»، قاهره (در محکومیت اشغال نظامی مصر بوسیله انگلیسیها، و نیز قانون کاپیتولاسیون) ۱۸۹۵، ترتیب رشته ملاقاتها و مذاکراتی با نمایندگان پارلمان و سیاستمداران فرانسوی در مصر و فرانسه در جهت جلب دوستی و حمایت آنان از مبارزه با استعمار انگلستان در سرزمین مصر ۱۸۹۵-؛ در همین رابطه: انجام مسافرتها و مذاکراتی در آلمان و هنگری (مجارستان) و کشورهای دیگر ۱۸۹۶-، انتشار روزنامه و بعداً ماهنامه «اللواء» (پرچم) (به عنوان نشریه ای سیاسی و ضدانگلیسی) ۱۹۰۰، انتشار هفته نامه «العالم الاسلامی» (برای انتشار اخبار و مسائل کشورهای اسلامی) ۱۹۰۵، تأسیس «حزب الوطنی» به عنوان حزبی ملی گرا و ضد استعمار انگلستان (این حزب را گاه «حزب الجلاء» یعنی حزب خواستار تخلیه نیز نامیده اند) اکتبر ۱۹۰۷، و سپس بسیج نیروهای ملی و مردمی مصر بر ضد استعمار انگلیس از طریق سازماندهی و هدایت حزب الوطنی ۱۹۰۷-، فوت نایه‌نگام در روز دهم فوریه ۱۹۰۸ با بیماری سل (حدود چهارماه پس از تأسیس حزب وطنی).

(توضیح: تاریخ واقعی جنبش وطن پرستی در مصر با نام مصطفی کامل آغاز می‌شود. کامل در مسائل سیاسی متکر و صاحب نظر نبود، ولی عمر کوتاه خوبی را بیشتر به سازماندهی و پیکار گذراند. شور و اشتیاق او در برانگیختن احساسات وطن پرستانه و ضدانگلیسی مردم و نیز مرگ نایه‌نگامش مایه محبویت او نزد مصريان شد. کامل مسلک خود را «وطنیه» یعنی وطن پرستی می‌نامید و مقصود او از وطن فقط سرزمین مصر بود. کامل ارزش میراث مشترک تمدن عرب و هم نژادی (تجانس) مصريان

وسویریان و نجیدیان را انکار نمی کرد، ولی در این میان وحدت ساکنان سرزمین مصر را بیش از هر امر دیگر ارج می نهاد.). آثار: مصریها و انگلیسیها، باعثحرکهالوطنیه.^{۳۹}

کاووسی، امیر هوشنگ: دک. فیلم‌شناسی، کارگردان و منتقد ایرانی فیلم و سینما، ت. ۱۹۲۵ در تهران، تج. دانشکده سینمای فرانسه، دا. سورین پاریس. بازگشت به ایران و پایه گذاری نقد فیلم به روش جدید و انتشار نوشه‌هایی در مجله «فردوسی» در اوائل دهه ۵۰، انتشار و دبیری مجله «هنر و سینما» در اوائل دهه ۶۰، همزمان معاون اداره مشترک امور سینمایی و مدیر اداره نمایش وزارت فرهنگ و هنر، تدریس در «دن. هنرها در دراماتیک» و بعداً مدرسه تلویزیون و سینما در اواسط دهه ۶۰، دبیرکل فستیوال فیلم‌های جوانان آسیا و آقیانوسیه به دفعات در دهه ۷۰، تاسیس خانه فرهنگ فیلم (یک انجمن سینمایی وابسته به سازمان تلویزیون ایران) ۷۶، نویسنده و ارائه کننده یک برنامه موفق تلویزیونی تحت عنوان «تصویر هاو سایه‌ها» در دهه ۷۰، تدریس دردا. آزاد اسلامی و دا. هنر، کارشناس امور سینمایی اداره کارشناسی رسمی دادگستری، نقد فیلم و سینما در سالهای متتمادی. **گزیده آثار**: ۱۷ روز به اعدام، ۵۶، خانه ساحلی ۶۹.

کتانی، عصمت: ل. علوم سیاسی و ادبیات انگلیسی، دیپلمات عراقی، ت. ۵ آوریل ۱۹۲۹ در عمادیه، تج. کالج «ناکس» گالسپور گ آمریکا. دبیر دبیرستان در عراق ۵۱، خدمت در وزارت امور خارجه ۵۲-۵۴، وابسته سفارت در قاهره ۵۴-۵۷، ع. هیات اعزامی عراق به سازمان ملل ۵۷، قائم مقام نم. دائم عراق در سازمان ملل ۵۸-۵۹، نم. دائم عراق در اداره اروپایی سازمان ملل ۶۱-۶۴، رئیس اداره امور اقتصادی و اجتماعی دبیرخانه سازمان ملل ۶۴، دبیر شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل ۶۵-۶۷، کارمند ارشد و بعداً مدیر امور اجرایی دبیرکل سازمان ملل ۶۷-۶۹، معاون دستیار دبیرکل سازمان ملل در امور روابط بین سازمانهای وابسته ۶۹-۷۰، دستیار دبیرکل در امور روابط بین سازمانهای وابسته ۷۱-۷۲، معاون اجرایی دبیرکل سازمان ملل ۷۳-۷۵، مدیر کل اداره سازمانها و کنفرانس‌های بین المللی وزارت امور خارجه ۷۵-۷۶، ع. بسیاری از هیات‌های نم. عراق در کنفرانس‌ها و کمیسیونهای بین المللی، ع. هیات دولتی سازمان بین المللی کار ۵۹، ع. موقت هیات اجرایی سازمان بهداشت جهانی ۶۱.

کاهانا، خاخام مایر: ف. ل. حقوق بین الملل، خاخام و فعال سیاسی افراطی اسرائیلی، ت. اول اوت ۱۹۲۲ در نیویورک، تج. آموزش‌های مذهبی (توسط پدرسخ خاخام چارلن)، ود. بروکلین در آمریکا. اقامت خانواده وی در منطقه «صفد» در شمال فلسطین تا اوائل قرن بیستم، مهاجرت خانواده وی به آمریکا در اوائل قرن بیستم، ع. جنبش «بیتار» در آمریکا، اولین دیدار از اسرائیل و اقامت سه ماهه دریکی از کیبوتص‌ها و سپس بازگشت به آمریکا ۶۳، پایه گذاری «جنبش چهارم ژوئن» با همکاری «خاخام ژوف شوربا» در آمریکا (بمنظور حمایت از دولت آمریکا در حمله نظامی به ویتنام. پس از این اقدام کاهانا، شایع شد که وی عامل و مزدور سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا یا «سیا» می‌باشد!) ۶۵، تاسیس اج. دفاع از یهودیان در کشور آمریکا ۶۸، سپس انجام اقدامات خرابکارانه و تروریستی علیه نمایندگی کشورهای سوسیالیستی و

آبیاری حمامه» ۴۵-۴۶، برنامه ریزی و اجرای بندر لاذقیه ۵۱-۵۸، برنامه ریزی و طراحی بندر «طرطوس» ۵۸-۶۰، طراحی پروژه نیروگاه و آبیاری سد فرات، پروژه سد و طرح آبیاری «خابور» ۶۲.

اثالر: حل مسئله طرح ذخیره سازی و تامین آب شهر حلب ۴۷، پروژه بندر لاذقیه ۵۵ (گزارش‌های علمی ارائه شده به کنفرانس‌های مهندسان اتحاد عرب).

الکخیا، رُشدی: سیاستمدار سوری، ت. ۱۹۰۰ در شهر حلب.

اشتغال به فعالیت‌های تجاري و اقتصادي، نم. شهر حلب در پارلمان سوریه ۳۶، مبارزه در راه استقلال سوریه، تاسیس «حزب خلق سوریه» (با مشارکت و همکاری تعدادی از بازرگانان سوری) ۴۸، وزیر کشور در کابینه «سامی حناوی»، پیروزی در حزب خلق در انتخابات نوامبر ۴۹، رئیس مجلس موسسان سوریه (در دوران حکومت ادیب شیشلکی)، شکست حزب خلق در انتخابات و کسب تنها ۳۰ کرسی پارلمانی سپتامبر ۵۴، انحلال حزب خلق پس از اتحاد مصر و سوریه ۵۸-۶۱، شروع مجدد فعالیت حزب خلق پس از تجزیه اتحاد دوکشور تا زمان کودتای بعدی سوریه ۶۱-مارس ۶۳، بازداشت و زندانی ژویه ۶۶.

الکخیا، منصور رشید: دیپلمات لیبی‌ای، ت. اول دسامبر ۱۹۳۱ در بنغازی، تج. دن. حقوق دا، قاهره، وباریس. شروع خدمت دیپلماتیک ۵۷، معاون اداره ملیت‌ها و کنسولی وزارت امور خارجه لیبی ۵۷، رئیس اداره قراردادها و کنفرانس‌های بین‌المللی ۵۸-۶۰ و ۶۵-۶۰، مدیر دوم امور کنسولی و فرهنگی سفارت لیبی در فرانسه ۶۰-۶۲، کاردار در فرانسه زانویه - اوت ۶۲، کاردار در الجزاير فوريه - اوت ۶۳، سرکنسول در ژنو ۶۵-۶۷، ع. هیات نمایندگی لیبی در سازمان ملل ۶۱ و ۶۶-۶۷، رئیس هیات نم. لیبی در سازمان ملل ۷۰ و ۷۲ و ۷۵ و ۷۶، معاون هیات نم. لیبی در سازمان ملل ۷۷-۷۸، نم. لیبی در شورای امنیت ۷۷-۷۶، معاون وزارت اتحاد و امور خارجه ۶۹-۷۲، نم. دائم لیبی در سازمان ملل فوريه - ژویه ۷۲، وزیر امور خارجه ژویه ۷۳-۷۲، وکیل دعاوى خصوصی در تریپولی ۷۳-۷۵، سفیر در سازمان

کتساف، موسه: ل. اقتصاد و تاریخ، سیاستمدار اسرائیل (ایرانی تبار و رئیس جمهوری فعلی اسرائیل)، ت. ۵ دسامبر ۱۹۴۵ در ایران (بیزد)، تج. دا. عبری بیت المقدس. مهاجرت از ایران به اسرائیل به همراه خانواده اش ۵۱، رئیس شورای «کریات ملاخی» ۶۹-۷۵، همکاری با روزنامه «یدیعوت آهارونوت» و نگارش مقاله و نویسنده، نم. کنست (پارلمان) از طرف حزب لیکود ۸۴-۸۸، معاون وزیر اسکان در دولت اسحاق شامیر، وزیر کار در دولت ائتلافی اسرائیل ۸۴-۹۶-۹۷، معاون نخست وزیر اسرائیل (بنیامین نتانیاهو) ژوئن ۹۶-۹۹، رئیس جمهوری اسرائیل پایان ژوئیه ۲۰۰۰.

کحاله، نور الدین (صحبی): ل. علوم، ف. ل. مهندسی، مهندس سوری، ت. ۱۹۱۱، تج. «کالج رابرт» استانبول، و داهما. ایلینوی و «پاردو» آمریکا. خدمت در وزارت خدمات عمومی و ارتباطات ۴۱-۵۱، رئیس اداره آبیاری ۴۱-۴۳، کفیل اداره آبیاری ۴۳-۴۶، مدیر کل آبیاری ۴۷، مدیر کل آن سازمان ۴۸-۵۱، رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت بندر لاذقیه ۵۱-۵۸؛ وزیر امور عمومی منطقه سوریه در جمهوری متحده عرب (دوران اتحاد مصر-سوریه در سالهای ۱۹۵۸-۱۹۶۱) ۵۸-۶۰، هم‌مان رئیس شورای اجرایی سوریه، کفیل وزیر برنامه ریزی، وزیر کشور حکومت مرکزی (مصر-سوریه)؛ معاون ریاست جمهوری کشور «جمهوری متحده عرب» و وزیر برنامه ریزی حکومت مرکزی ۶۰-۶۱، معاون ریاست جمهوری کشور «جمهوری متحده عرب» با مسئولیت بخش تولیدات ۶۱، رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل هیأت اداره کننده بروزه «فرات» ۶۱-۶۲، وزیر ارتباطات ۶۲-۶۳، وزیر امور سد فرات ۶۳-۶۴، رئیس هیأت‌های اعزامی اقتصادي به مسکو و پکن ۶۴-۶۵، رئیس اج. مهندسان سوریه، مدیر انجمن مهندسان سوری ۶۵-۶۶، رئیس انجمن مهندسان قسم خورده دمشق ۶۱-۶۲، رئیس «شورای عالی انجمن‌های مهندسی» جمهوری متحده عرب ۶۱-۶۲، نم. سوریه در بسیاری از کنفرانس‌های بین‌المللی، دریافت نشانهای و مدال‌هایی از کشورهای سوریه، جمهوری خمر، دانمارک، اتیوپی، یونان، مراکش، اسپانیا، سودان و یوگسلاوی. کارهای عمده مهندسی وی: طراحی و اجرای «طرح

کرامی، رشید عبدالحمید : ل. حقوق، سیاستمدار لبنانی، ت. ۱۹۲۱، تح. ۱۵. فواد اول در قاهره (دانشکده حقوق).

انتخاب به عنوان نم. مجلس لبنان بجای پدرش عبدالحمید کرامی (۱۸۹۰-۱۹۴۷)، وزیر اقتصاد ملی و امور اجتماعی ۵۴-۵۵، نخست وزیر و وزیر کشور سپتامبر ۵۵-۵۶، نخست وزیر سپتامبر ۵۸-ماه مه ۶۰، وزیر دارایی، اقتصاد، دفاع، و اطلاعات اکتبر ۵۹، وزیر دارایی و دفاع اکتبر ۵۹-۶۰، نخست وزیر و وزیر دارایی اکتبر ۶۱-آوریل ۶۴، نخست وزیر ۶۵-۶۶، و ۶۷-۶۸، و ۶۹-۷۰، و مه ۷۰-دسامبر ۷۶، وزیر دفاع ماه مه ۷۵-سپتامبر ۷۶، وزیر دارایی و اطلاعات ماه مه ۷۵-دسامبر ۷۶، ع. کت. گفتگوی ملی سپتامبر ۷۵، رهبر جبهه دموکراتیک پارلمانی، پیوستن به «جهه نجات ملی» لبنان (برای مقابله و مخالفت با موافقت نامه سازش ۱۷ ماه مه ۱۹۸۳ بین اسرائیل و لبنان، پس از تهاجم گسترده نظامی اسرائیل به جنوب لبنان در ژوئن ۱۹۸۲) ماه مه ۸۳، نخست وزیر (در دوران ریاست جمهوری الیاس سرکیس) ۷۶-۸۲، مجدداً نخست وزیر و وزیر امور خارجه (در دوران ریاست جمهوری امین جمیل) سپتامبر ۸۲-۸۷، موردنژاد و فوت ژوئن ۸۷ (در حادثه بمب گذاری هلیکوپتر حامل وی).

کرکباید، سرآلک سیث^۱ : سیاستمدار انگلیسی، ت. ۱۹ اوت ۱۸۹۷ در انگلستان.

خدمت در ارتش انگلستان ۱۶-۲۱، اشتغال در وزارت مستعمرات و مامور خدمت در شرق اردن ۲۱-۲۱؛ خدمت در فلسطین، لبنان، سوریه، عراق، مصر، اردن و ایقای نقش موثر در حوادث و تغییر و تحولات سیاسی-اجتماعی سرزمینهای مذکور، از جمله: جریان انقلاب و اعتتصاب بزرگ ۱۹۳۶ فلسطینی‌ها علیه استعمار گران انگلیسی و صهیونیستها و سرکوب آن، و نیز جریان جنگ اول اعراب و اسرائیل در سال ۱۹۴۸، ضمناً همکاری نزدیک با: کمیسر عالی انگلستان در فلسطین (بیت المقدس)، فرماندار نظامی فلسطین، رهبران عرب منطقه و غیره ۴۸-؛ وزیر مختار انگلیس در اردن هاشمی ۴۸-۵۱ (تازمان مرگ ملک عبدالله پادشاه اردن)، امضای پیمان دوستی و همکاری اردن-انگلستان با «توفيق ابوالهدى» (نخست وزیر اردن)

ملل اوت ۷۵-۷۹، رئیس هیات نم. لیبی در سومین کنفرانس حقوق دریاهای ملل ۷۶-۷۸، شرکت در کم. مقدماتی اجلاس ویژه خلع سلاح سازمان ملل ۷۷-۷۸، شرکت در کم. ویژه پیش نویس کوانسیون بین المللی مبارزه با گروگانگیری ۷۷، رئیس کم. تحریم شورای امنیت سازمان ملل ۷۷.

^۱ کرافورد، دیوید گوردون^۱ : دیبلمات انگلیسی، ت. ۱۰ ژوئن ۱۹۲۸ در لندن، تح. دردا. لندن.

خدمت در نیروهای نظامی سلطنتی ۴۷-۵۵، خدمت در وزارت امور خارجه ۵۶، فعالیت در «مرکز مطالعات عربی خاورمیانه» در لبنان ۵۷، در تعز ۵۹، در بحرین ۵۹، خدمت در وزارت خارجه ۶۲، دبیر اول در هیات دائمی انگلستان در سازمان ملل (نیویورک) ۶۴، دبیر اول و رئیس دفتر نایابندگی انگلستان در امان ۶۷، سرکنسول در مسقط ۶۹، رئیس امور فناهی و خدمات درادره امور خارجی و کشورهای مشترک المنافع ۷۱، سفیر در قطر ۷۴-۷۷، سرکنسول در آتلانتای آمریکا ۷۸-۸۲.

۱- Crawford , David Gordon

کرافورد، ویلیام ر.^۱ : ف. ل.، دیبلمات آمریکایی، ت. ۲۲ آوریل ۱۹۲۸، تح. در کالج هاروارد، ودا. پنسیلوانیای آمریکا.

کارمند سیاسی در جده (عربستان سعودی) ۵۱، کنسول در ونیز (ایتالیا) ۵۳، کاردار سیاسی در شهر «تعز» یمن ۵۷، کارمند عالیرتبه سیاسی در عدن، مامور مسئول امور لبنان-اسرائیل در واشینگتن دی. سی. ۶۲، مشاور و مامور سیاسی در رباط مراکش ۶۴، قائم مقام هیات اعزامی به قبرس ۶۸، سفیر در جمهوری عربی یمن ۷۲-۷۴، سفیر در قبرس ۷۴-۷۸، دستیار وزیر امور خارجه در امور خاور نزدیک، آفریقای شمالی و امور جنوب آسیا؛ دریافت جایزه خدمات شایسته از وزارت امور خارجه آمریکا ۵۹، جایزه ویلیام الف. جامپ^۲.

۱- Crawford , William R., Jr.

۲- William A. Jump

انقلاب در «کمیته امداد امام خمینی»، نم. رهبر انقلاب و رئیس «بنیاد شهید» ۸۰-۹۲، نم. مجلس شورای اسلامی از شهر الیگودرز ۸۰-۸۴، وازنهران ۸۴-۹۲ (جماعاً سه دوره مجلس)، نایب رئیس مجلس ۸۵-۸۹، نم. رهبر انقلاب در امور حج و اوقاف ۸۷، کشتار حجاج ایرانی (و خارجی) بوسیله نیروهای امنیتی عربستان سعودی در مراسم حج سال ۱۳۶۶ ش. در زمان مسئولیت اخیر وی تابستان ۸۷، ع. گروه بازنگری قانون اساسی اوائل ۸۹، رئیس و سخنگوی مجلس شورای اسلامی ۸۹-۹۲ (پایان دوره سوم مجلس)، ع. کمیسیون دفاع مجلس، ع. سابق دومین شورای تشخیص مصلحت نظام، ع. فعال «جامعه روحانیت مبارز تهران»، کناره گیری از جامعه مذکور (انشعب) و تاسیس «مجمع روحانیون مبارز تهران» آوریل ۸۸، دبیر کل مجمع یاد شده ۸۸-تاکنون (۹۹)، ع. فعلی شورای تشخیص مصلحت نظام ۹۹، نم. مجلس ششم شورای اسلامی از تهران و نیز رئیس موقت دائم آن فوریه ۲۰۰۰.

کریستوفیدس، آندریاس نیکلاو؛ سیاستمدار، مدیر (صدا و سیما) و نویسنده قبرسی، ت. ۲۰ آوت ۱۹۳۷ در نیکوزیا، مدرسه فلسفه دا. آتن (یونان)، دا. کلمبیا در نیویورک. تدریس در دیپرستان اتحاد قبرس ۵۸-۶۳، مدیر برنامه های یونانی سازمان صدا و سیمای قبرس ۶۴-۶۷، مدیر کل برنامه ها ۶۷-۸۴، مدیر «او-لاگوس» (شرکت مستقل رادیو و تلویزیون) ۹۰-۹۶، سخنگوی دولت ۸۳-۸۶، وزیر سابق آموزش و پرورش، رئیس کل «بنیاد بین المللی مبادله اخبار» در لندن، ع. مو. بین المللی ارتباطات، دریافت جایزه دولتی ادبیات (سه بار)، دریافت نشان فونیکس از یونان، نشان های شوالیه و لیاقت از فرانسه، دریافت درجه دکترای افتخاری در فلسفه از دانشگاه آتن.

آثار: مجموعه مقالات: دیدگاهها (ج ۱-۳)، سیاه و سفید، مجموعه اشعار: تصویر عجیب، طرح های تحلیلی، گفتگوی های شب، جنگ اشعار قبرسی (ویرایشگر با همکاری کوستاس مونتیس)، جنگ دانشنهای کوتاه قبرسی (ویرایشگر با همکاری پانوس یوانیدس)، کیسینجر و قبرس، در این سیاره کوچک، برای آموزش و قبرس، مقدمه ای بر تبلیغات سیاسی ۹۳، آین خواب.

۴۸، دوست صمیمی و نزدیک ملک عبدالله پادشاه اردن ۵۱-۵۱، مامور خدمت در لیبی، هنگ کنگ و شانگهای ۴۸-۶۰، بازنشسته شدن از خدمات دولتی و سیاسی ۶۰.

آثار: صدای شکستن خارها ۵۶ (شرح خاطرات و مشاهدات شخصی که کبراید در کشورهای عربی).

۱- Kirkbride . Sir Alec Seath

کرک، جرج ادن: ف. ل. نویسنده و کارشناس (bastanشناسی) آمریکایی (انگلیسی تبار)، ت. ۱۹۱۱ در انگلستان، تح. دانشگاه کمبریج، و دانشکده های باستان شناسی آتن و بیت المقدس. تکیه خوان هیات اکتسافی «کولت» در فلسطین ۳۵-۳۸، افسر ستاد در فرماندهی مشترک نیروهای خاورمیانه ۴۰-۴۵، آموزشگر مرکز مطالعات عربی خاورمیانه ۴۵-۴۷، متخصص مسائل خاورمیانه در مو. سلطنتی امور بین الملل ۴۷-۵۲، دانشیار روابط بین الملل دا. آمریکایی بیروت ۵۲-۵۷، مدرس در «مرکز مطالعات خاورمیانه» دا. هاروارد ۵۷-۶۶، اس. تاریخ در دا. ماساچوست آمریکا ۶۶-۷۹، مدیر مطالعات عالی تاریخی ۷۰-۷۳.

آثار: تاریخ مختصر خاورمیانه ۴۸ (تجدید چاپ ۶۴)، خاورمیانه در جنگ ۵۲، خاورمیانه: ۱۹۴۵-۱۹۵۰ (۱۹۵۰-۵۵)، سیاست معاصر اعراب ۶۱، دارای مقاله در مجموعه مقالات: ارتش در خاورمیانه (ویرایشگر: سیدنی فیشر) ۶۳، نیروهای تعییر و تحول در خاورمیانه (ویرایشگر: موریس رومانی) ۷۱.

کروبی، حجت الاسلام مهدی: خارج فقه و اصول، ل. الهیات؛ روحانی و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۳۷ در الیگودرز (استان لرستان)، تح. حوزه علمیه قم، دا. تهران.

ق. اق. : شروع فعالیت های سیاسی - مذهبی بعد از واقعه ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ ش. و مشارکت در نهضت اسلامی ایران ۶۳، تبعید به شهر گنبد کاووس (گرگان) ۶۶-۶۷، دستگیر و زندانی شدن در چند مرحله ۷۳-۷۶، و ۷۶-۷۹.

ب. اق. : همکاری با «شورای انقلاب»، «بنیاد مسکن انقلاب اسلامی»، و نیز «دادگاه ضد رباخواری» ۷۹-۷۹، نم. رهبر

خانواده روحانی)، تج. در تبریز (مدرسه طالبیه، شاگرد شیخ محمد خیابانی)، تحصیلات قدیمی و علوم حوزوی در تبریز. پیش نماز یکی از مساجد روستاهای اطراف تبریز (مانند پدرش)، آموزگار زبان عربی در مدرسه آمریکایی تبریز (Memorial School) ۱۵-۱۶ رُوییه، عزیمت به یکی از شهرهای قفقاز (در روسیه) برای کار کردن ۱۶، سپس بازگشت به تبریز و ادامه کارهای آموزشی در مدرسه آمریکایی تبریز، پیوستن به گروه «ادموکراتهای تبریز» و شرکت در جلسات «تجدد»، ضمناً آموزش زبان عربی در مدرسه متوسطه تبریز، ع. دادگاه استیناف تبریز رُویه ۲۱ (به مدت سه هفته، تا قبل از کودتای ۱۲۹۹ ش. سید ضیاء الدین طباطبایی)، ع. عضو دادگاه استیناف شهرستان ساری نوامبر ۲۱ (به مدت چهار ماه)، و سپس ع. دادگاه دماوند و بعداً زنجان، رئیس عدله خوزستان (در زمان نخست وزیری رضاخان ۲۳-۲۵، رئیس دادگاه انتظامی و نیز بازرس عدله ۲۶، دادستان تهران (در زمان وزارت عدله داور) ۲۷ (به مدت کوتاهی)، مامور عدله در خراسان ۲۷، کناره گیری از خدمت در عدله (دادگستری) و شروع به کار و کالت حقوقی، مجدد دعوت به کار در عدله و ع. دادگاه جنایی تهران، بعداً رئیس کل محکم بدایت، منظر خدمت در عدله (به علت عدم سازش با رهبران فاسد آن سازمان) ۲۹، بازنیستگی اخباری (به علت ابراز مخالفت شدید با فساد موجود در دستگاه عدله و خط مشی های داور، به عنوان وزیر عدله) فوریه ۳۲، انجام پژوهش و نگارش و مطالعات زبانشناسی و تاریخی در خلال اشتغال به کارهای قضاوی و کالت، پایه گذاری و انتشار ماهنامه اجتماعی «پیمان» دسامبر ۳۳- زوئن ۴۲، انتشار روزنامه سیاسی «پرچم» بجای ماهنامه پیمان ۴۱، و سپس تعطیل روزنامه پرچم و انتشار ماهنامه «پرچم» (در واقع جانشین ماهنامه پیمان بود) آوریل- سپتامبر ۴۳، پایه گذاری آئین «پاکدینی» در مذهب تشیع و تشکیل جمعیت «باهماد آزادگان»، وابسته به آن پس از وقایع شهریور ۱۳۲۰ ش. اسپتامبر ۴۱-، مورد سوء قصد و ترور نا موفق بوسیله نواب صفوی و خورشیدی ۲۸ آوریل ۴۵، مورد سوء قصد مجدد و فوت (به دست سید حسین امامی و اصفهانی از اعضای گروه مذهبی «فدائیان اسلام» به اتهام ارتتاد و خروج از دین) ۱۰ مارس ۴۶، ع. انجمن آسیایی سلطنتی انگلستان، ع. اج. جغرافیایی آسیایی و دو انجمن دیگر در آمریکا، ع. آکادمی آمریکا،

کریستوفیدس، تاکیس : سیاستمدار و حسابدار قبرسی، ت. ۱۹۳۱ در فاماگوستا، تج. در یونان، و فاماگوستا. ارتقا به درجه حسابدار قسم خورده در انگلستان، همکار و شریک شرکت حسابرسی «کریستوفیدس فیلاپوتیلپسیس»، وزیر کار و بیمه اجتماعی ۸۸-۹۰، وزیر آموزش و پرورش ۹۰-۹۳، ع. موسس اج. حسابداران قسم خورده قبرس، ع. سابق هیات مدیره سازمان صداوسیمای قبرس.

کریگ، آلبرت جیمز مک کوئین^۱ : ف. ل. دیپلمات انگلیسی، ت. ۱۳ رُویه ۱۹۲۴ در لیورپول، تج. کا. کوئینز، و کا. مگ دالن دانشگاه آکسفورد.

مدارس زبان عربی در دا. دوره‌ام ۴۸، سرپژوهشگر در امرکز مطالعات عربی خاورمیانه ۵۵، در وزارت امور خارجه ۵۸، نماینده سیاسی ویژه ملکه انگلستان در دوبی و کشورهای متصالح ۶۱، دبیر اول سفارت انگلستان در بیروت ۶۴، رایزن درجه ده ۶۷، ع. کالج سنت آنتونی آکسفورد ۷۰، رئیس اداره خاورزمدیک و شمال آفریقا در وزارت امور خارجه، رئیس اداره امور خارجی و کشورهای مشترک المنافع ۷۱، قائم مقام کمیسر عالی انگلستان در مالزی ۷۵، سفیر در سوریه ۷۶-۷۹.

۱-Craig , Albert James Macqueen

کریم-لمرانی، محمد : تاجر و سیاستمدار مراکشی، ت. اول ماه مه ۱۹۱۹ در «فرا» (فاس).

مشاور اقتصادی پادشاه مراکش، مدیر عامل اداره استخراج فسفات ۶۷-۶۸، رئیس اداره اعتبارات مراکش، وزیر دارایی آوریل- اوت ۷۱، نخست وزیر اوت ۷۱-آوریل ۷۲، رئیس موسسه جهانی فسفات زوئن ۷۳، رئیس شرکت «مراکش شیمی»، مدیر بانک تجارت خارجی مراکش، رئیس بانک اعتبارات مراکش در کازابلانکا، نخست وزیر نوامبر ۸۳- سپتامبر ۸۶، مدیر عامل اداره استخراج فسفات، و رئیس شرکت فسفات بوکرع ۹۲-، نخست وزیر مراکش ۹۲- فوریه ۹۸.

کسری، سید احمد : نظریه پرداز مذهبی، نویسنده، پژوهشگر، مورخ و زبانشناس ایرانی، ت. ۱۸۹۰ در تبریز (در یک

شورایملی وع. فراکسیون حزب توده در مجلس ۴۳- مارس ۴۶، وزیر فرهنگ در کابینه احمد قوام ۲ اوت ۱۷- اکتبر ۴۶، امضاء کننده اعلامیه ائتلاف حزب توده و حزب ایران (به اتفاق دو نفر دیگر از سوی حزب توده) ۳۰ ژوئن ۴۶، پس از حادثه ترور نافرجام محمد رضا شاه در محوطه دانشگاه تهران (۱۵ بهمن ۱۳۲۷ ش.)، محکوم به اعدام به اتهام فعالیت های کمونیستی بوسیله دادگاه جنایی فرمانداری نظامی ۱۸ ماه مه ۴۹، پس از واقعه مذکور زندگی مخفی در ایران، سپس فرار به شوروی (مسکو)، به اتفاق دکتر رضا ادمنش (زمستان ۴۹) اشتغال به طبایت و نیز استاد بیماریهای کودکان دردا. «دوشنبه» جمهوری خود اختارتاجیکستان (در اتحاد جماهیر شوروی) و سپس دردا. مسکو- ۵۹، اعلام استعفا ازع. کمیته مرکزی حزب توده ایران (پس از بروز اختلاف نظر با رهبران حزبی و یک روز پس از اعدام خسرو روزبه در ایران در تاریخ ۱۱ ماه مه ۱۹۵۸) ۱۲ ماه مه ۵۸، اتخاذ مواضع مخالف شدید علیه عملکرد رهبری حزب توده و پیرو آن اخراج وی از کمیته مرکزی حزب توده (در جریان پلنوم ششم حزب) سپتامبر ۵۹، عزیمت به عراق و استاد بیماریهای کودکان دردا. بندداد (بنای دعوت سرهنگ عبدالکریم قاسم رئیس جمهوری وقت عراق) ۶۳- ۵۹ (تا زمان کودتای عبدالسلام عارف و کشته شدن عبدالکریم قاسم در فوریه ۱۹۶۳)، در زمان اقامت در عراق همکاری با رادیو بغداد بر علیه رژیم شاه ۶۰- ۶۲، پناهندۀ سیاسی در سوییس ۶۳، عزیمت به الجزایر و رئیس بخش اطفال در بیمارستانی در شهر الجزیره و نیز استاد بیماریهای کودکان در دانشگاه الجزیره ۶۳- ۷۷ (به مدت ۱۵ سال)، بطور غیایی محکوم به اعدام از سوی دادگاه دادرسی ارش (به جرم فرار از زندان قصر در سالهای قبل) ۲۴ ژانویه ۶۶، دریافت گذرنامه ویژه پناهندگی سیاسی از کشور سوییس ۷۳، ملاقات با چند شخصیت سیاسی از جمله: «ادوارد بنش» رئیس جمهوری چکسلواکی، «ادوارد هربیو» سیاستمدار فرانسوی در خلال ج. ۲ در ایران، چند بار ملاقات با ژنرال عبدالکریم قاسم رئیس جمهوری عراق، دعوت بازدید از چین به مدت یک ماه و ملاقات با «چوئن لای» و اعضای دفتر سیاسی حزب کمونیست چین، و نیز «تنگ شیائوبینگ» دبیر کل وقت حزب کمونیست چین، پس از آن ملاقات با «انور خوجه» دبیر کل حزب کمونیست آلبانی.

آثار: من متهمن میکنم کمیته مرکزی حزب توده ایران را

وی زبانهای عربی و انگلیسی و فرانسه را می دانست، و با زبان های پهلوی و ارمنی آشنایی داشت.

گزیده آثار: بیش از ۴۰ اثر گوناگون در زمینه های اجتماعی، فرهنگی، تاریخی، عقیدتی- مذهبی، زبان شناسی، حقوقی و سیاسی، از جمله: آذربایجان باستان آذربایجان ۲۵، کارنامه اردشیر بابکان (متن پهلوی و ترجمه فارسی)، ۲۷ تاریخچه شیر و خورشید ۳۰، آین (ج ۲)، ۳۳، قانون دادگستری ۲۳، تاریخ پانصد ساله خوزستان ۳۴، تاریخ هجره ساله آذربایجان (در ۶ بخش) ۴۱- ۴۴، پلواترخ (ج ۲)، ۳۵، تاریخ مشروطه ایران (در ۳ بخش) ۴۰- ۴۴، ور جاوند بنیاد ۴۳، شیعیگری ۴۲، بهائیگری ۴۲، صوفیگری ۴۳، در پیامون اسلام ۴۳، پندارها ۴۳، حافظ چه میگوید ۴۲۹، زندگانی من ۵- ۵ سال در عدلیه ۴۴، در پاسخ بدخواهان ۴۴، دین و جهان ۴۵، امروز چاره چیست؟ ۴۵، پیام به دانشمندان اروپا و آمریکا (۴)، از سازمان ملل چه نتیجه تواند بود؟ ۴۵، در راه سیاست ۴۵، مقالات کسری (گردآورده یحیی ذکاء) (ج ۲) ۴۸ و ۵۵، کاروند کسری (مجموعه رساله ها و مقاله ها) ۷۲، مشروطه بهترین شکل حکومت و آخرین نتیجه اندیشه نژاد آدمی است ۵۶، نامهای شهرهای دیه های ایران (ج ۳) ۵۶، دادگاه (ج ۳) ۵۷، پاکخوبی ۵۵، ماجه میخواهیم ۶۰، چند تاریخچه (ج ۲) ۶۰، تاریخچه چپوق و قلیان (ج ۲) ۵۶، انقلاب چیست؟ ۵۷، پندارها (موهومات و خرافات) (ج ۲) ۵۴، شهریاران گمنام، وغیره.

کشاورز، دکتر فریدون: دک. پزشکی (متخصص بیماریهای کودکان)، فارغ التحصیل عالی امور حربی؛ فعال سیاسی و از رهبران اسبق حزب توده ایران، ت. ۱۹۰۷ در رشت (دائی دکتر هوشنگ نهادنی)، تح. دانشکده پزشکی دا. پاریس، مدرسه عالی حزبی مسکو (کوتو)، آکادمی عالی علوم اجتماعی مسکو.

پس از اتمام تحصیلات عالی و بازگشت به ایران اشتغال به امر طبایت (پزشک بیماریهای کودکان)، و نیز استاد پزشکی دانشگاه تهران حدود ۳۵-۳۶، پیوستن به حزب توده ایران از بدرو تاسیس آن ۴۱-۴۲، ع. کمیته ایالتی حزبی تهران (در خلال کنگره اول حزب) ۴۲-۴۳، ع. کمیته مرکزی و هیأت اجرایی حزب (در خلال کنگره اول و دوم حزب) ۴۲-۴۸- نم. مجلس چهاردهم

۲۷، ایفای نقش اصلی در انعقاد «قرارداد ۱۹۲۷ جدّه»، انجام ماموریت‌های ویژه در عراق و ترکیه، فوت ۱۱ سپتامبر ۱۹۲۹.

۱- Clayton, Sir Gilber

کلریدس، گلاوکوس جان: ل. اجتماعی، ل. حقوق، حقوقدان و سیاستمدار قبرسی، ت. ۲۶ آوریل ۱۹۱۹، در نیکوزیا، تج. در نیکوزیا، ودا. لندن. خدمت در نیروی هوایی انگلستان ۴۵-۳۹، سقوط هوایی‌مای نظامی حامل وی وزندانی شدن توسط متحدهن ۴۲-۴۵، وکالت در قبرس ۵۱-۶۰، رئیس هیات یونانیهای قبرس در کمیسیون تدوین قانون اساسی ۵۹-۶۰، اولین وزیر دادگستری جمهوری قبرس ۵۹-۶۰، ع. مجلس نمایندگان قبرس ۶۰-۶۲، رئیس مجلس نمایندگان ۶۰-۷۶، کفیل ریاست جمهوری قبرس ژوییه- دسامبر ۷۴، ونیز ژوییه ۹۳، رئیس هیات یونانیهای قبرس در کنفرانس لندن ۶۴، نم. مجلس قانونگذاری شورای اروپا، ع. کمیته سیاسی و کمیته دائمی مجلس مذکور، نم. یونانیهای قبرس در مذاکرات ضمانتی سازمان ملل ۶۸-۷۶، رئیس تجمع دموکراتیک ۷۶-، دریافت نشان طلای مزار مقدس، پایه گذار و رهبر حزب متعدد قبرس.

گل، موشه: آموزشگر و سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۱۹۱۱ در روسیه، تج. درینسک لهستان ودا. عبری بیت المقدس. مشارکت در ایجاد نهضت جوانان یهودی در لهستان ونم.

در کمیته مرکزی سازمان صهیونیسم در لهستان، مهاجرت به سرزمین فلسطین و پیوستن به گروه پیشاہنگ «هامفالس»^۱ کفرصباً ۳۲، ع. هیات اعزامی به کنگره‌های صهیونیستی ۳۲-، ع. امور اداری سازمان کارگری هیستادروث ۴۱-۴۶، ع. آزانس اجرایی یهود و رئیس واحد مهاجرتی جوانان آن ۴۶-۶۶، ع. شورای دولت موقت ۴۸، و رئیس کمیته امور خارجه آن، امضا کننده اعلامیه استقلال (در زمان تاسیس اسرائیل)، ع. مجلس قانونگذاری اسرائیل (کنست) ۴۹-۶۶، وزیر توسعه و جهانگردی ۶۶-۶۹، وزیر جهانگردی ۶۹-ژوئن ۷۷، رئیس «حزب لیبرال مستقل»، معاون «بین الملل آزادی» ۶۹-، رئیس

دسامبر ۷۸، چاپ مقاله‌هایی در روزنامه‌های عراق (به هنگام سکونت در عراق).

کفایی، جعفر: فارغ التحصیل حقوق، دیبلمات ایرانی، ت. ۱۹۰۹، تج. دا. پاریس.

اشتغال در وزارت دادگستری و منشی دادگاه عالی ۲۷، اشتغال در وزارت امور خارجه ۳۰، وابسته سفارت ایران در پاریس، دبیر دوم سفارت در قاهره، نم. مجلس پانزدهم شورای ملی، ع. مجلس دوم موسسان ایران، سرکنسول ایران در ژنو (سویس)، رئیس اداره اطلاعات و انتشارات وزارت امور خارجه، نم. دائم ایران در اداره اروپایی سازمان ملل ۵۴، معاون وزیر امور خارجه ۵۸، ع. شورای عالی سیاست گذاری خارجی وزارت امور خارجه، سفیر ایران در یونان، سفیر در پاکستان و سیلان ۶۳-۶۵، سفیر در ترکیه ۶۵-۶۸، دریافت نشان درجه دوم همایون از ایران، دریافت جایزه بزرگ سنت جورج از یونان.

کلالی، منوچهر: دک. اقتصاد، سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۲۵، تج. دا. تهران، ودا. پاریس (فرانسه). شروع خدمت در وزارت کار و خدمات اجتماعی، بعداً معاون دائمی وزارت‌خانه مذکور، ع. مجلس شورای‌ملی از شهر مشهد ۶۵-۷۹، ع. بنیانگذار و دبیر «کانون مترقب» (بعداً حزب ایران نوین)، ع. هیات اجرایی حزب ایران نوین، دستیار دبیر کل حزب ایران نوین، قائم مقام دبیر کل، دبیر کل حزب ۶۹-ژانویه ۷۵ (خلع از دبیر کلی به علت اهمال در انجام وظیفه)، وزیر کشور ۷۱، وزیر مشاور ۷۴-۷۵.

کلایتون، ژنرال سروزیلبرت^۱: فارغ التحصیل نظامی، سیاستمدار و نظامی انگلیسی، ت. ۱۸۷۵ ورود به خدمت ارتش انگلستان ۱۸۹۵-، خدمت در ارتش مصر (تحت سلطه انگلستان) ۱۹۰۰-۱۹۱۰، همکاری با ارتش و حکومت سودان (تحت سلطه انگلستان) ۱۹۱۰-۱۹۱۱، مدیر سرویس جاسوسی انگلستان (اینتلیجننس سرویس) در مصر ۱۴-۱۷، انجام ماموریت‌های ویژه اطلاعاتی در سرزمین حجاز ۱۶-۱۸، مشاور وزیر کشور مصر ۱۹-۲۲، مامور خدمت در فلسطین ۲۲-۲۵، مامور خدمت در حجاز (عربستان) ۲۵-

عضویت و شروع فعالیت در «جنبیش ناسیونالیست عرب»، ترک عضویت جنبش مذکور و عضویت در جنبش انقلابی «الفتح»^{۶۶}، رئیس «اتحادیه مشترک دانشجویان فلسطینی»، معاون اداره نم. ساف در قاهره^{۷۳}، معاون «فاروق قدومی» رئیس بخش سیاسی ساف^{۷۴}، ع. هیات نم. ساف در پیش اجلاس وزرای امور خارجه کشورهای عرب^{۷۴}، ع. کارگنان سیاسی اداره نم. ساف در قاهره (مصر)، ع. هیات نم. ساف در مجمع عمومی سازمان ملل متحد برای بحث درباره مسئله فلسطین.

كمال پاشا، مصطفی ← آتابورک، مصطفی کمال

كمبل، جوزف برایان^۱ : کارشناس و مدیر امور بانکی انگلیسی، ت. ۱۹۴۰ در لندن، تح. در انگلستان. خدمت در بانک عثمانی در لندن ۵۸-۶۵، حسابدار در ابوظبی ۶۵-۶۶، حسابدار و صراف ارز در لندن ۶۶-۶۸، خدمت در بانک پشتیبان عمان در امارات عربی متحده ۶۸-۶۹، خدمت در بانک عثمانی و «گریندیلز بانک» (Grindlays Bank) در ابوظبی ۶۹-۷۱، خدمت در گریندیلز بانک و شرکت «سیستمهای کامپیوتی او+ام (O&M)» در لندن ۷۱-۷۶، معاون مدیر کل عملیات بانک ملی شارجه در امارات عربی متحده ۷۶-.

1- Campbell, Joseph Brian

كندي، جان فيتز جرالد^۱ : فارغ التحصيل علوم سیاسی و اقتصادی، سیاستمدار و رئیس جمهوری اسبق آمریکا، ت. ۱۹۱۷ در «بروکلین» ماساچوست (پسر دوم «جوزف کندی» بانکدار و سرمایه دار ۱۸۸۸-۱۹۶۶)، و سفیر اسبق آمریکا در لندن: ۱۹۳۸-۱۹۴۱؛ و برادر بزر گتر سناتور متوفی رابت کندی، تح. مدرسه «شوٹ» (Choate Sch.)، دا. هاروارد، و مدرسه علوم اقتصادی و سیاسی لندن.

فرمانده ناو ازدر افکن (PT-109) در جزایر سلیمان در اقیانوس آرام در خلال ج. ج. ۲-۳۹: ۴۶-۴۷، نم. کنگره آمریکا از حزب دموکرات ۴۷-۵۲، سناتور مجلس سنای آمریکا از ایالت ماساچوست ۵۲-۶۰، ع. دائمی کمیته روابط خارجی مجلس

«مرکز فرهنگی بین المللی جوانان» در بیت المقدس، رئیس «اج. دوستان نویسندهان عبری» در «ماسوآ»، رئیس «مو. آزادی دکتر فوردر»، رئیس «مو. آرشیو و موزه تاتر یهود» دهکده های جوانان صهیونیست، مشارکت در ایجاد «جنبیش کارگران صهیونیست» (در اسرائیل)، رئیس «کنفرانسیون صهیونیست های مشترک»، و نیز رئیس بسیاری از آناس های یهود و هیات های دولتی اسرائیل اعزامی به خارج از کشور، خزانه دار افتخاری «جامعه بازرگانی اسرائیل».

آثار: تعدادی کتاب به زبان عبری، انگلیسی و فرانسه.

1- Hamefale

كلو، محمد : حقوقدان و دیپلمات الجزایری، ت. ۲۷ مارس ۱۹۳۱ در منصورة، تح. داهـا. الجـزـيرـهـ، وـمـونـپـليـهـ (فرانـسـهـ).

حقوقدان و کیل دعاوی در الجـزـيرـهـ، مـعـاـونـ سـابـقـ «اتحادـیـهـ عمـومـیـ دـانـشـجـوـیـانـ مـسـلـمـانـ الجـزـایـرـیـ» (مسئـولـ امورـ خـارـجـیـ اـتحـادـیـهـ)، فـعالـیـتـ درـ جـبـیـهـ آـزادـیـ بـخـشـ مـلـیـ، نـمـ. جـبـیـهـ درـ انـگـلـسـتـانـ ۵۷-۶۱، رـئـیـسـ هـیـاتـ دـیـلـمـاتـیـکـ حـکـومـتـ موـقـتـ اـعـزـامـیـ بهـ پـاـكـسـتـانـ ۶۱-۶۲، رـئـیـسـ بـخـشـ آـسـیـاـ آـفـرـیـقاـ آـمـرـیـکـایـ لـاتـینـ وـزـارـتـ اـمـورـ خـارـجـهـ جـمـهـوـرـیـ الجـزـایـرـ ۶۲-۶۳، سـفـیرـ درـ انـگـلـسـتـانـ ۶۲-۶۴، سـفـیرـ درـ چـکـسلـواـکـیـ ۶۴-۶۰، هـمـزـمـانـ سـفـیرـ درـ مـجـارـسـتـانـ ۶۵-۶۰، وـسـفـیرـ درـ لـهـسـتـانـ ۶۶-۶۰؛ سـفـیرـ درـ آـرـاتـینـ، شـیـلـیـ، اـورـوـگـونـهـ، بـولـیـوـ وـپـروـ ۷۰-۷۵، سـفـیرـ درـ جـمـهـوـرـیـ خـلـقـ چـینـ ۷۵-۷۷، عـ. مـجـلـسـ مـلـیـ خـلـقـ الجـزـایـرـ ۷۷-۷۹، رـئـیـسـ کـتـ. اـمـورـ خـارـجـیـ مـجـلـسـ مـارـسـ ۷۷-۷۹، سـفـیرـ درـ جـمـهـوـرـیـ فـدـرـالـ آـلـمـانـ ۷۹-۸۲، سـفـیرـ درـ زـيمـبـابـوهـ ۸۲-۸۴، خـدمـتـ درـ وزـارـتـ اـمـورـ خـارـجـهـ الجـزـایـرـ (باـسـمـ وزـیرـ مـختـارـ) ۸۴-۸۸، حقوقـدانـ دـادـگـاهـ استـيـنـافـ (باـ تـخصـصـ حقوقـ بـيـنـ المـلـلـ) ۸۸-۸۸.

كمـالـ . محمد سـعـيدـ وـصـفيـ : مـبـارـزـ وـ سـيـاسـتـمـدارـ فـلـسـطـينـيـ، ت. ۱۹۲۸ درـ نـابلـسـ (فـلـسـطـينـ)، تحـ. درـ بـغـدـادـ (عـاقـ)، وـ اـسـكـنـدـريـهـ (مـصـرـ).

سنا ۵۷-۶: نامزد ریاست جمهوری و پیروزی در برابر قیب خود «ریچارد نیکسون» (نامزد جمهوریخواهان، با اختلاف کم آراء) به عنوان ۳۵-مین رئیس جمهوری آمریکا، اولین رئیس جمهوری کاتولیک رومی مذهب در تاریخ آمریکا، و نیز جوان ترین (۴۳ ساله) رئیس جمهوری ۶؛ بر مبنای قدرت ریاست جمهوری زانویه ۱۶-نومبر ۶۳ (فوت)، مورد ترور و فوت بوسیله تیراندازی «لی هاروی اسوالد» در شهر «دالاس» ایالت تگزاس روز جمعه ۲۲ نوامبر ۱۹۶۳. (در سالهای بعد، منابع مستقل اطلاعاتی طراحی و اجرای ترور کنندی را به سازمان جاسوسی «سیا» و «الف. بی. آی.» و عوامل صهیونیستی آمریکا منتبه کردند!)

(توضیح: مهمترین برنامه ها و خط مشی های اعلام شده وی عبارت بودند از: چالش «مرز جدید» فرصت ها، کمک به کشورهای آمریکای لاتین و توسعه نیافتد، اعمال فشار به رهبران کشورهای جهان سوم به ایجاد جامعه مدنی و انجام اصلاحات اجتماعی. هدف اصلی برنامه های اخیر عبارت از کاهش یا از بین بردن زمینه های توسعه نفوذ کمونیسم در این کشورها بود. چنانکه طرح و اجرای برنامه «انقلاب سفید» محمد رضا شاه و اصول اولیه ششگانه آن در راستای خط مشی های کنندی انجام گرفت. سیاستهای وی در قبال کشورهای جهان سوم به «دکترین کنندی» شهرت داشت که هدف آن عدمتاً مبارزه با نفوذ کمونیسم در کشورهای آسیایی و آفریقایی و بیویه خاورمیانه بود. یکی از برنامه های مهم وی در خاورمیانه عبارت از سیاست نزدیکی روابط با اعراب بود که به شدت مورد مخالفت و کارشکنی صهیونیستهای آمریکایی قرار گرفت. پس از ترور و فوت وی، ادامه و پیشبرد برنامه هایش را تا حدودی شخص «لیندون جانسون» معاون رئیس جمهوری و جانشین او عهده دار شد. شاید مهمترین رخداد دوران ریاست جمهوری وی مسئله استقرار موشکهای هسته ای روسی در کوبا بود که دو ابر قدرت را در آستانه یک جنگ تمام عیار قرارداد (در دوران حکومت نیکیتا خروشچف در شوروی) که بالاخره در تاریخ اکتبر ۱۹۶۲ به نقطه حل نهایی رسید.)

۱- Kennedy, John Fitzgerald

کوانت، ویلیام ب. : دک. علوم سیاسی، استاد و پژوهشگر آمریکایی، ت. ۱۹۴۲، تج. ۱۵. استانفورد، موسسه

تکنولوژی ماساچوست.
همکاری با موسسه پژوهشی «راند» (Rand Corp.) در کالیفرنیا ۶۸-۷۲، خدمت در اداره امور خاورنزدیک و آسیای جنوبی در وزارت امور خارجه ۷۲-۷۹، ضمناً استادیار علوم سیاسی در دا. پنسیلوانیا.

آثار: انقلاب و رهبری سیاسی: الجزایر ۵۴-۶۸ و ۶۹، سیاست ناسیونالیستی فلسطینی ها (تالیف مشترک)، دهه تصمیم ها: سیاست آمریکا در قبال مسئله اعراب و اسرائیل ۶۷-۷۶، تاریخ انقلاب فلسطین (ترجمه فارسی: ۸۲).

کوبار، عبدالمحیجید: سیاستمدار لبیبایی، ت. ۱۹۰۹، تح. مدارس عربی و ایتالیایی در تریپولی، و نیز آموزش خصوصی.

ع. شورای شهر تریپولی و سپس رئیس شورای مذکور، مشاور امور اعراب در شورای یادشده ۴۲-۴۴، استعفا از خدمات دولتی ۴۴، ع. مجلس ملی ۵۰، و نیز ع. کمیته تدوین قانون اساسی مجلس، ع. مجلس ملی از قاریان شرقی ۵۵-۵۲، رئیس مجلس ۵۲-۵۵، معاون نخست وزیر و نیز وزیر ارتباطات ۵۵-۵۶، مجدد انتخاب از قاریان شرقی در مجلس ملی ۵۶، رئیس مجلس ملی ۵۶، ع. شورای نیابت سلطنت ۵۶، معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه ۵۷، نخست وزیر ۵۷-۶۰، همزمان وزیر امور خارجه ۵۸-۶۰، دریافت نشان درجه اول استقلال.

کوچک، فاضل: دک. پژوهشکی، سیاستمدار ترک قبرسی، ت. ۱۹۰۶ در نیکوزیا، تح. در استانبول، لوزان سویس، و پاریس.
شروع فعالیت های پژوهشکی در قبرس ۳۸- سردبیر روزنامه ترک زبان «هالکین سه سی» ۴۱-۶۰، رهبر «حزب اتحادیه ملی ترک های قبرس» ۴۳-۵۹، معاون رئیس جمهوری قبرس دسامبر ۵۹- دسامبر ۶۳ (ترک فعالیت های شغلی و سیاسی بطور غیررسمی).

کورت، فخر الدین: سیاستمدار ترک، ت. ۱۹۴۶ در طرابزون، تح. ۱۵. فنی کارادینیتس.

- کولیک، تئودور (تیدی) :** سیاستمدار اسراییلی، ت. ۱۹۱۱، تج. دروین.
- مهاجرت به سرزمین فلسطین، ۳۴، ع. موسس کیبوتص «عین جیف» در ساحل دریاچه طبریه، ۳۷، همکاری با گروههای جوانان صهیونیست در اروپا و انگلستان، ۳۸-۴۰، همکاری با واحد سیاسی آزادسی بهود و نم. آزادسی بهود در استانبول در خلال جنگ جهانی دوم، و نیز مسئولیت ترتیب نقل و انتقال و مهاجرت یهودیان اروپایی به فلسطین، رابط سازمان زیر زمینی یهودیان در اروپا، ۴۵-۴۲، همکاری با سازمان اطلاعات انگلستان و آمریکا در قاهره، ع. هیات اعزامی سازمان هاگانا (هسته اصلی ارتش بعدی اسراییل) به آمریکا برای دریافت اسلحه از آن کشور، ۴۸-۴۷، وزیر مختار اسراییل در واشنگتن، ۵۱-۵۲، مدیر کل دفتر نخست وزیری، ضمناً مسئول پژوهشگاه علمی-عملی شهری، مسئول اداره آمار، اداره مطبوعات و اطلاعات دولتی، توسعه خدمات صدا و سیما، ایجاد اداره دولتی جهانگردی اسراییل، و نیز غالباً مشاور نزدیک «بن گوریون» سالهای ۵۲-۶۴، رئیس مراسم دهمین سالگرد تاسیس اسراییل، مشارکت در تاسیس حزب «رافی» به رهبری بن گوریون، ۶۵، انتخاب به عنوان شهردار شهر بیت المقدس که شهرتش عمده‌تر این پست است ۵-۶۵، ۹۴، رئیس طرح شیرین سازی هسته ای آب دریا، ۶۶، رئیس هیات مدیره موزه اسراییل، ۶۵-۶۷، بعد از پایان جنگ ۱۹۶۷ اعراب و اسراییل: مسئول برقراری ارتباط و ایجاد الگفت بین اعراب و یهودیان شهر بیت المقدس، دریافت درجه دکترای افتخاری از دا. عبری بیت المقدس، ۷۷، مдал روشنیل و جایزه عمومی، ۷۵، جایزه ویژه اسراییل بخاطر خدمات ویژه در شهر بیت المقدس، شکست در انتخابات شهرداریها در سال ۱۹۹۴.
- کومای، میکائیل :** ل. اجتماعی، ل. حقوق، دیپلمات اسراییلی، ت. ۱۷ اکتبر ۱۹۰۸، تج. دا. کیپ تاون در آفریقای جنوبی.
- افسر با درجه سرگردی در ارتش آفریقای جنوبی ۴۰-۴۵، نم. ویژه فدراسیون صهیونیستی آفریقا، پیوستن به واحد سیاسی آزادسی بهود در بیت المقدس، ۴۶-۴۸، ع. هیات نمائندگی اسراییل در سازمان ملل متحد، ۴۸، رئیس هیات نمائندگی مذکور ۶۰-۶۷، رئیس اداره کشورهای اوزال، بعد از رئیس جمهوری متوفی ترکیه، وزیر انرژی و منابع طبیعی ۸۷-۹۱.
- کوروتورک، دریاسالار فخری :** افسر نیروی دریایی و سیاستمدار ترک. ت. ۱۲ اوت ۱۹۰۳ در استانبول، تج. آکا. دریایی، و کالج جنگ دریایی.
- شروع خدمت در نیروی دریایی ۲۰، وابسته دریایی در برلین، ۳۵، وابسته دریایی دررم ۳۶، در برلین واستکهلم ۴۲-۴۳، مشاور دریایی هیات نم ترکیه در «کن. مونرو»، فرمانده آکا. جنگ دریایی ۴۵-۴۶، فرمانده ناوگان زیر دریایی ۵۳، رئیس اداره اطلاعات ستاد مشترک نیروهای مسلح ۵۴، فرمانده ناوگان دریایی ۵۵-۵۶، فرمانده کل منطقه تنگه ها (بسپروردادرانل) ۵۷-۵۸، ارتقا به درجه دریا سالاری ۵۷، فرمانده کل نیروی دریایی و فرمانده نیروهای متفقین در دریای سیاه ۵۷-۶۰، سفیر ترکیه در شوروی ۶۴-۶۰، ع. کت. دفاع مجلس سنا ۶۸، رئیس (هیات رئیسه) مجلس سنا ۷۱-۷۳، ۷۳، رئیس جمهوری ترکیه آوریل ۷۳-۸۰.
- کوزباری، مأمون :** حقوقدان و سیاستمدار سوری، ت. ۱۹۱۴، تج. کالج «براذران» در دمشق، ودا. بیروت.
- مربی و بعداً استاد حقوق دردا. سوریه، مشاور رسمی حقوقی اداره دارایی ۴۸-۵۰، مشاور حقوقی وزارت خدمات عمومی ۵۰، وکیل حقوقی اداره خزانه داری ۵۰-۵۳، رئیس و سخنگوی پارلمان ۵۳، معاون رئیس جمهوری سوریه ۵۳-۵۴، نم. مجلس سوریه ۵۴، وزیر دادگستری فوریه- سپتامبر ۵۵، وزیر آموزش و پرورش سپتامبر ۵۵-۵۶، وزیر دادگستری و نیز وزیر کار و امور اجتماعی دسامبر ۵۶-۵۸، نخست وزیر سوریه اکتبر- دسامبر ۶۱، رئیس و سخنگوی مجلس موسسان دسامبر ۶۱-۶۲، رئیس سابق «حزب آزادی بخش عرب»، دریافت مدار جمهوری از مصر، دریافت نشان هایی از اردن.
- آشار :** از جمله: قانونگذاری مستغلات (به زبان عربی) ۴۶، مقدمه ای بر مطالعات حقوقی (به فرانسه) ۴۸، تمارض (به فرانسه) ۴۸ (ترجمه عربی متن مذکور ۵۳)، حقوق مالکیت در قانون مدنی سوریه (به عربی) ۵۶.

کیانوری، نورالدین : دک. مهندسی معماری، فارغ التحصیل عالی امور حزبی؛ فعال سیاسی و رهبر (سابق) حزب توده ایران، ت. تابستان ۱۹۱۵ در «بلده» مرکز تابستانی بخش نور مازندران (فرزند شیخ مهدی نوری از جمله فعالین انقلاب مشروطیت ایران، و نوه شیخ فضل الله نوری از جمله مجتبیین طراز اول ایران)، تح. متوجه در دیرستان دارالفنون، دانشکده فنی ۱۵. تهران (ناتمام)، دانشکده فنی «آخن» در آلمان، مدرسه عالی حزبی مسکو.

پایان تحصیلات متوسطه در ایران ۲۴، ورود به دانشکده فنی ۱۵. تهران و آغاز تحصیلات عالی (ناتمام به مدت یک سال) ۲۴-۳۵، عزیمت به آلمان (شهر آخن) برای ادامه تحصیلات عالی ۲۵-۴۰، آشنایی با عقیده مارکسیسم - لئنینیسم در پایان سال اول تحصیل (از طریق یک بنای کمونیست) تابستان ۳۶، اشتغال به کار فنی و مهندسی در شرکتهای ساختمانی در فرانکفورت و مونیخ (در خلال تحصیلات عالی) - ۴۰، بازگشت به ایران پس از پایان تحصیلات عالی (پس از حمله آلمان به لهستان و آغاز جنگ جهانی دوم) زمستان ۳۹، انجام خدمت وظیفه ۴۰-۴۱، تدریس در دانشکده فنی ۱۵. تهران به مدت یک سال و سپس تدریس در دانشکده هنرهای زیبادار رشته معماری ۴۱-۴۹ فوریه (تازمان دستگیری وی)، عضویت رسمی در حزب توده ایران (پس از پایان خدمت نظام، و ۶ ماه پس از تأسیس حزب) ماه مه ۱۹۴۲ (حزب توده ایران در تاریخ ۱۰ مهر ماه ۱۳۲۰ / دوم اکتبر ۱۹۴۲ تأسیس شد)، عضویت در کمیسیون تفتیش کل حزب ژوییه ۴۴، انتخاب به عنوان ع. کمیته مرکزی و عضو هیات اجرایی حزب (در خلال کنگره دوم حزب) ۴۴، دستگیر و زندانی شدن (به دنبال طرح ترور نافرجام محمد رضا شاه در دانشگاه تهران در ۱۵ بهمن ۱۳۲۷) فوریه ۴۹-۵۰، فرار از زندان (با کمک سازمان افسوسی حزب توده) ۵۰، زندگی مخفی در ایران ۵۰-۵۵، عزیمت مخفیانه (فرار) به شوروی و اقامت دو ساله در آنجا ۵۵-۵۷، عزیمت از شوروی به جمهوری دموکراتیک آلمان (آلمن شرقی) و اقامت در آنجا ۵۷-۷۹، انجام فعالیت‌های سیاسی و حزبی در آلمان شرقی، کناره گیری از فعالیت‌های حزبی (به دنبال بروز اختلافاتی در کادر رهبری حزب توده ایران مستقر در خارج از کشور) و سپس فعالیت‌های علمی و فنی در آکادمی ساختمان در برلین شرقی ۶۳-۷۲، بازگشت مجدد به فعالیت‌های حزبی و

مشترک المنافع انگلیس در وزارت امور خارجه اسرائیل ۴۸-۵۱، مدیر کل اداره مذکور ۵۱-۵۳، سفیر اسرائیل در کانادا ۵۳-۵۷، معاون مدیر کل وزارت امور خارجه ۵۷-۵۹، نم. دائم اسرائیل در سازمان ملل ۶۰-۶۷، مشاور سیاسی وزیر امور خارجه و نیز سفیر سیار در کشورهای مختلف ۶۷-۷۰، سفیر در انگلستان ۷۰-۷۳، مشاور ویژه وزیر امور خارجه اکتبر ۷۳-۷۶، ع. پژوهشی در مو. مطالعات بین‌المللی لئونارد دیویس (Leonard Davis) ۷۶-۷۸.

کونوک، نجات : حقوقدان، سیاستمدار و نویسنده قبرسی، ت. ۱۹۲۸ در نیکوزیا، تح. در قبرس، و دن. حقوق دا. آنکارا.

شروع خدمت به عنوان مشاور حقوقی امور کشوری ترکیه، دبیرکل و قائم مقام مدیر کل اتاق مشترک ترک، معاون رئوف دنکتاش (ر. ک.)، قائم مقام ریاست جمهوری ترک - قبرس) ۶۸-۶۹، وزیر دادگستری و امور داخلی هیات دولت ترک - قبرسی از شهر نیکوزیا ۷۰، وزیر کشور هیات دولت ترک - قبرسی ۷۳-۷۴، ع. موسس حزب اتحاد ملی قبرس ۷۵، رهبر حزب ۷۶-۷۷، نخست وزیر حکومت فدرال ترک - قبرسی ژوییه ۷۶-۷۷، رهبر حزب دموکراتیک خلق ۷۹-۸۲ (استعفا)، رئیس مجلس قانونگذاری حکومت فدرال ترک - قبرسی ژوییه - دسامبر ۸۱-۸۲؛ نخست وزیر «جمهوری ترک شمال قبرس» ۸۲-۸۳. ۸۵

آثار : تعدادی مقاله‌های ادبی، گزارشها و مقاله‌های سیاسی راجع به مسئله قبرس در خلال سالهای ۵۳-۵۷.

کوبینیدیس، اسقف آریس : خلیفه اعظم و اسقف اعظم اسکندریه مصر (ارتودوکس یونانی)، ت. ۱۹۱۹ در پورت سعید مصر، تح. حوزه علمی مذهبی در هلیوپولیس، مدرسه الهیات در «خلفی» ترکیه، و دانشکده کلیسا ای انگلستان (کادسدن - Cud desdon).

شمام (خادم کلیسا و دستیار کشیش) در پورت سعید ۴۸، کشیش بزرگ کلیسا (پرسپیتر) در اسکندریه، اسقف در اسکندریه ۵۸، اسقف اعظم اسکندریه ۸۷-۸۹.

مجلس (در حال حاضر: ۹۹)، دریافت نشان صلیب بزرگ، نشان جرج اول از یونان، ۶۲، صلیب بزرگ از جمهوری فدرال آلمان، ۶۲، ستاره بزرگ جمهوری از جمهوری متحده عربی (مصر)، ۶۱، صلیب بزرگ و نشان «ویاکا» (کلمپیا)، ۶۶، صلیب بزرگ و نشان لیاقت از شیلی، ۶۶، صلیب نقره ای بزرگ از اتریش، ۷۳، ستاره جمهوری سوسیالیستی رومانی، ۷۹، نشان صلیب بزرگ دانش از یونان، ۸۳، نشان ایزاپل کاتولیک از اسپانیا، ۸۷، و تعدادی نشانها و مدال های دیگر خارجی.

کیسینجر، هنری الفرد^۱ : ف. ل. اجتماعی، دک.

روابط بین الملل؛ نظریه پرداز سیاست خارجی، استاد و سیاستمدار آمریکایی (آلمانی تبار)، ت. ۲۷ ماه مه ۱۹۲۳ در شهر «فورت» ایالت «باواریای» آلمان (در یک خانواده یهودی آلمانی)، تح. متوجه در دبیرستان «جرج واشنگتن»، کالج هاروارد، دا. هاروارد (آمریکا).

. بهمراه خانواده اش مهاجرت به آمریکا (قبل از شروع ج. ج. ۲ و افزایش سیاستهای یهود ستیزی نازیها) ۳۸، کسب تابعیت دولت آمریکا ۴۳، انجام خدمت نظام وظیفه در ارتش آمریکا (در منطقه اروپا) ۴۳ - ۴۶، انجام ماموریت های گوناگون اطلاعاتی و ضداطلاعات در اروپا ۴۳ - فارغ التحصیل دکترا از دا. هاروارد ۵۴، مدیر گروه مطالعات سلاحهای هسته ای و سیاست خارجی «شورای روابط خارجی» آمریکا ۵۵ - ۵۶، مدیر طرح مطالعات ویژه «بنیاد برادران راکفلر» ۵۶ - ۵۸، مشاور گروه ارزیابی نظام تسليحاتی «رؤسای ستاد مشترک ارتش» ۵۶ - ۶۰، مشاور «شورای امنیت ملی» ۶۱ - ۶۳، مشاور «آننس کنترل و خلع سلاح تسليحات» ۶۱ - ۶۸، مشاور وزارت امور خارجه ۶۵ - ۶۸، ضمناً مشاور نهادها و سازمانهای گوناگون دیگر، ع. هیات علمی دا. هاروارد (مدرس تاریخ روابط بین الملل) ۵۴ - ۷۱، ع. هیات علمی «گروه حکومت» و «مرکز مطالعات مسائل بین المللی» (در پایان دوران ترک موقت کارهای دانشگاهی) ۶۹ - ۷۱، مدیر مرکز مطالعات مسائل بین المللی دا. هاروارد ۵۷ - ۶۰، مدیر اجرایی «سمینار بین المللی هاروارد» ۵۱ - ۵۱، مدیر «برنامه مطالعات دفاعی هاروارد» ۵۸ - ۷۱، مشاور انتخاباتی «ریچارد نیکسون» (رئیس جمهوری اسبق آمریکا) ۶۸، مشاور و دستیار ویژه نیکسون در امور امنیت ملی ۶۹ - ۷۵، دریافت جایزه «صلح نوبل» بطور

انتخاب به عنوان ع. هیات اجرایی کمیته مرکزی و دبیر دوم حزب توده ایران ۷۲ - ۷۷، انتخاب به عنوان دبیر اول حزب (در خلال شانزدهمین پلنوم کمیته مرکزی حزب توده ایران در شهر لاپیزیگ آلمان شرقی) مارس ۷۹ بپس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران (در فوریه ۱۹۷۹) بازگشت از مهاجرت به ایران ۱۸ ماه مه ۷۹ (۲۸) اردیبهشت ۱۳۵۸)، رهبری حزب توده و تشید فعالیت های سیاسی و حزبی خود در ایران به عنوان دبیر اول حزب ۷۹ - فوریه ۸۲، بازداشت و زندانی به اتهام جاسوسی و اقدام علیه امنیت کشور و نیز تدارک اقدامات بر اندازی حکومت جمهوری اسلامی ایران اول فوریه ۸۲، و سپس اعلام غیر قانونی بودن حزب توده ایران توسط دولت ایران به علت فعالیت های غیر قانونی و مخرب امنیت کشور ماه مه ۸۳ ، فوت بر اثر سکته قلبی در تهران در سن ۸۷ سالگی جمعه ۵ نوامبر ۱۹۹۹.

آثار : ساختمانهای درمان و بهداشت (انتشار رساله دکترای مهندسی معماری وی) حدود ۵۵، بررسی مسایل گوناگون ایران در سال ۱۳۵۸ (۷۹)، نکاتی از تاریخ حزب توده ۷۹، حزب توده و دکتر محمد مصدق ۸۰، مسائل مرموم انقلاب در سال ۱۳۵۹ (مجموعه پرسش و پاسخ ۱۲۵۹)، پیش بینی های حزب توده ایران را تایید میکند (مجموعه پرسش و پاسخ ۸۱)، حزب توده ایران و مسائل میهن انقلابی ما ۸۲، اتحاد نیروهای انقلابی یگانه ضامن پیروزی نهایی و قطعی بر ضد انقلاب است - فوریه ۸۳، خاطرات نور الدین کیانوری (۹۲) (ج ۲).

کیپریانو، اسپیروس : حقوقدان و سیاستمدار قبرسی، ت. ۱۲۸ در لیماسول، تح. در انگلستان . تاسیس اتحادیه ملی دانشجویان قبرسی در انگلستان، رئیس اتحادیه مذکور ۵۲ - ۵۴، شروع فعالیتهای حقوقی ۵۴، منشی اسقف ماکاریوس در لندن ۵۴ - ۵۶ و ۵۶ - ۵۷، ضمناً روزنامه نگار ۵۲ - ۵۶، دبیر مستعمره قبرس در لندن ۵۴ - ۵۶ و ۵۷ - ۵۹، نم. مستعمره قبرس در نیویورک ۵۶ - ۵۷، ع. کت. جبهه دموکراتیک ملی برای نوسازی (بعداً جبهه میهنی) ۵۹، وزیر دادگستری اوت ۶۰، وزیر امور خارجه ۶۰ - ۶۲، رئیس هیات نم. قبرس در مجمع عمومی سازمان ملل ۶۴ - ۶۶ و ۷۴ - ۷۲، رئیس مجلس نمایندگان انجام فعالیت های حقوقی ۷۲ - ۷۶، رئیس مجله نمایندگان ۷۶ - ۷۷، رئیس جمهوری قبرس اوت ۷۷ - ۸۸، مجدد رئیس

مشترک با «له دوک تو» دیپلمات و یتنام شمالي بخاطر تلاشهايش در برقراری صلح در یتنام ۷۲، وزیر امور خارجه سپتامبر ۷۲-۷۴ (تا زمان بحران واتر گیت واستعفای ریچارد نیکسون)، همچنان وزیر امور خارجه در دوران ریاست جمهوری «جرالد فورد» (معاون نیکسون و جانشین وی پس از استعفایش) اوت ۷۴-۷۷، نم. دائمي آمريكا در مذاكرات مربوط به صلح یتنام زانويه ۷۳، و نيز در مذاكرات آتش بس و صلح خاورميانه ۷۳ و ۷۴، پس از به قدرت رسيدن «جيسي كارترا» (رئيس جمهوري دموکرات) کناره گيري از فعاليت هاي سياسى و از سرگيري فعاليت هاي دانشگاهي و علمي و نيز امور تجاري ۷۷-، استاد دیپلماسي در مركز مطالعات استراتژيک و بين المللی وابسته به مدرسه خدمات و مشاوره خارجي جرج تاون ۷۷ (در حال حاضر. هيأت امناء مرکز)، رئيس شركت شركاي كيسينجر ۸۲-، تحليل گر سياسى شبکه خبری ABC ۸۳-، ع. هيأت مشاوران اطلاعات خارجي رئيس جمهوري ۸۴-، رئيس کميسیون مشترک مجلسین آمريكا درباره مسائل آمريکای مرکزي ۸۴-۸۲، مشاور بانک چيس مانهاتن و نيز عضو کت. مشاوره بين المللی آن، ع. افتخاري انجمن سياست خارجي، ع. هيأت امناء بنیاد راکفلر، ع. ارشد موسسه «آسپن»، سرمقاله نويس نشریه «تايمز آمريکای لاتين»، ع. هيأت مدیره کارشناسان آمريکایي، ع. هيأت مدیره شرکت یونیون پاسيفیک، نيز شرکت آر. اچ. میسی، نيز شرکت «گروه رولون» ۸۹-، بورسيه «گونگهایم» ۶۵-۶۶، برنده جایزه كتاب وودرو ويلسون ۵۸، دریافت جایزه خدمات عمومي موسسه آمريكا ۷۳، دریافت مdal خدمات ممتاز لزيون ۷۴، جایزه صلح والتر ۷۴، مdal آزادی رئيس جمهوري ۷۷، مdal آزادی ۸۶، و نشان ها و جایزه های ديگر.

(توضیح: هنری کیسینجر یکی از عملگر اترین سياستمداران آمريکایی است که بیشتر معتقد به سياست حفظ توازن قوا میباشد تا پرداختن به آرمانهای دراز مدت در صحنه سياست خارجي آمريكا. وی نقش موثری در روند تشنج زدایی چین-آمريكا و نيز شروع روند صلح خاورميانه پس از جنگ اکتبر ۱۹۷۳ اعراب و اسرائييل داشت.)

آثار: «جهانی بازیافته» (پایان نامه دکترای وی و برنده جایزه «سومتر» ۵۴)، جنگ افزارهای هسته ای و سياست خارجي ۵۶ (برنده جایزه كتاب «وودرو ويلسون» در سال ۱۹۵۸ اعطایي به

كتابهای بر جسته در زمینه علوم سیاسی و سیاست بین الملل)،
جهانی بازیافته: کاسل ریگ، مترجم و حفظ صلح: ۱۸۱۲-
۱۸۲۲ (۵۷)، ضرورت گزینش: چشم اندازهای سياست خارجي
آمريكا ۶۱، مشارکت پرورد سر: ارزیابی مجدد اتحاد آتلانتیك
۶۵، سياست خارجي آمريكا (رساله) ۶۹، سالهای کاخ سفید
۷۹، برای ثبت [در تاریخ] ۸۱، سالهای اوچ ۸۲، مشاهدات:
گزیده سخنرانیها و مقاله ها ۸۴-۱۹۸۲ (۸۵)، ونیز تعداد زیادی
مقاله و رساله درباره سياست خارجي آمريكا، مسائل بین المللی،
و تاریخ دیپلماسی.

۱- Kissinger , Henry Alfred

کیلانی، هیشم: دیپلمات سوری، ت. ۶ اوت ۱۹۲۶ در حما، تج. دانشکده افسری دمشق، دن. ستاد فرماندهی هوایی پاریس و آکادمی عالی هوایی نظامی پاریس.
خلبان عمومی ۶۱-۶۲، سفیر در الجزایر ۶۲-۶۳، سفیر در مراکش ۶۵-۶۷، معاون وزارت امور خارجه ۶۷-۶۹، سفیر در جمهوری دموکراتیک آلمان ۶۹-۷۲، نم. دائم سوریه در سازمان ملل ۷۲-۷۶، مدیر اداره سازمانهای بین المللی وزارت امور خارجه، ع. متخصص «کت. حقوق بشر» ۷۷-۸۰، دریافت درجه دکترای افتخاری تاریخ معاصر، و دریافت دوازده مدال و نشان مختلف.

آثار: تعداد ۱۰ کتاب و تعداد زیادی مقاله درباره مسائل اعراب.

گ

- پژوهش‌های دریایی دا. بین‌المللی (در شهر ایلات اسرائیل).
 گازت. سرلشگر شلمو: فارغ التحصیل علوم نظامی،
 جامعه‌شناسی و علوم سیاسی؛ نظامی اسرائیل، ت. ۱۹۲۶ در استانیول (ترکیه)، تج. کالج تل آویو، دا تل آویو، دا. فرماندهی و ستاد فرانسه.
 مهاجرت به فلسطین ۳۲، پیوستن به گروه تروریستی - صهیونیستی پالماخ ۴۴، خدمت در بخش‌های مختلف گروه پالماخ از جمله هنگ ششم و نیز فرمانده مشترک تیپ هارل، دبیر ماهنا مه نظامی «معارشوت» ۴۹-۵۱، گذراندن دوره فرماندهی هنگ ۵۱، مدیر اداره معاونت ستاد ارتش تا سال ۵۳، مدیر در اداره ریاست ستاد ارتش ۵۳-۵۴، معاون فرمانده گردان تیپ «گواتی» ۵۵، افسر رابط با نیروهای فرانسوی شرکت کننده در جنگ سینا (کانال سوئز) ۵۶، دستیار وابسته نظامی اسرائیل در فرانسه ۵۷، آموزشیار (مدرس) دن. ستاد و فرماندهی نیروهای نظامی اسرائیل ۵۸-۵۹، خدمت در ستاد فرماندهی ارتش ۶۰-۶۱، معاون فرمانده تیپ جولان ۶۲، مشارکت در پایه گذاری و مدرس دن. ملی دفاع؛ بیت المقدس ۶۳، خدمت در سمت های دستیار گروه شیمی - فیزیک دا. عبری بیت المقدس ۴۹-۵۰، کارمند پژوهشی (پژوهشگر) آزمایشگاه‌های وزارت دفاع اسرائیل (بیت المقدس) ۵۲-۵۰، اشتغال در «کمیسیون ابری اتمی اسرائیل» در «ژیهووت» ۵۲-۵۹، اشتغال در بخش ایزوتوپ (نام جدید: بخش پژوهش‌های علوم محیط زیست و انرژی موسسه علوم وایزمن در «ژیهووت» ۵۹-۶۰، دستیار استاد ۶۷-۷۱، استاد ۷۱-۷۲، رئیس گروه ۷۵-۸۶، رئیس دانشکده شیمی مو. وایزمن ۸۶-۸۹، اس. میهمان «مو. علوم هسته ای اریکوفرمی» دا. شیکاگو ۵۶-۵۵، اس. میهمان «مو. اقیانوس نگاری اسکریپس» دا. کالیفرنیا ۶۴-۶۵، اس. میهمان «مرکز ملی پژوهش‌های آتمسفر» در «بولدر» کلرادو ۷۲-۷۳، اس. میهمان دا. ویسکانسین ۸۸-۸۹؛ ع. هیات تحریریه نشریات علمی: علوم زمین - ایزوتوپ، علوم زمین و نجوم؛ قبول تعهد و مسئولیت پژوهه‌های سازمان بین‌المللی انرژی اتمی در کشورهای: برزیل، ایران، مکزیک و ترکیه؛ ع. هیات مدیره مو.

ارشد شاخه اطلاعاتی ستاد فرماندهی ۶۴-۶۷، مدیر اداره
جمهوریت نظامی ۶۷، هم آهنگ کننده مناطق فرماندهی وزارت
دفاع ۶۷-۷۴، ارتقا به درجه سرهنگی ۷۲، مدیر اطلاعات
نظامی نیروهای نظامی اسرائیل ۷۹-۷۴، در مخصوص مطالعات
فوجیه ۸۱-۷۹، رئیس دا. بن گوریون (درنقب) ۸۱-۸۵، مدیر
کل آژانس یهود اسرائیل ۸۵-۸۸. ع. ارشد مرکز مطالعات
استراتژیک دا. تل آویو ۸۸.

آثار: برآورد پیش‌بینی در کارهای دفاعی ۸۰،
تلاش‌های اوایله در راه تاسیس بانک اقتصادی غرب ۸۰؛ شورش،
تزویریسم و جاسوسی ۸۰، درباره عملیات نجات گروگانها ۸۱.

غالون، عزرا: دک، گیاه‌شناسی، استاد اسرائیلی، ت.
۷ آوریل ۱۹۲۲ در لایپزیگ آلمان، تج. دا. عبری بیت المقدس،
مو. فنی کالیفرنیا (آمریکا).

دانشمند ارشد بخش «ژنتیک گیاهی» مو. علمی و ایزمن
۶۷-۶۲، دانشیار گروه ژنتیک گیاهی ۶۸-۶۲، مدیر گروه
ژنتیک گیاهی ۷۰-۷۸، اس. زیست‌شناسی ۷۲-۷۰، رئیس
مدرسه عالی «فین برگ» ۷۴-۷۵، رئیس دانشکده زیست
شناسی ۸۸-۹۱، ع. پژوهشی آزمایشگاه‌های زیست‌شناسی
«ماریا مورس کابوت» در دا. هاروارد آمریکا ۶۷-۶۲، رئیس
شورای ملی پژوهش و توسعه اسرائیل ۸۲-۸۴، دانشمند میهمان
وممتاز «مو. زیست‌شناسی مولکولی روش» (Roshe) در
«ناتلسی» نیویورک ۸۵، دریافت جایزه «آرماندو
کامینیتز» (Armando Kaminitz) بخاطر پیشرفت‌هایی در
زمینه پژوهش‌های کشاورزی.

آثار: مکانیسم‌های گردده افشاری، تولید مجدد و پرورش
گیاهان (تالیف مشترک) ۷۷، پیش از ۱۷۰ مقاله علمی در
نشریات و مجله‌های علمی.

گالیندوپل، رینالدو: دک. حقوق، دیپلمات
السالوادوری، ت. ۱۹۱۹.

رئيس مجلس ملی موسسان السالوادور ماه مه - سپتامبر
۵۰، وزیر آموزش و پرورش ۵۰-۵۶، استاد دروس : فلسفه حقوق،
نظریه عمومی حکومت. حقوق اساسی، و تاریخ تفکرات باستان در
دا. السالوادور ۵۹-۶۷، نم. دائم السالوادور در سازمان ملل

دسامبر ۶۷-ژوئن ۷۷، مدیر امور حقوقی اداره سازمان کشورهای
آمریکایی، نم. ویژه سازمان ملل در امور قبرس ماه مه ۷۸-نم.
ویژه سازمان ملل در امور حقوق بشر در خلال سالهای دهه ۸۰ و
۹۰.

(توضیح: وی در دوران مسئولیت اخیر خود گزارش‌های
مستند و متعددی درباره روند وضعیت حقوق بشر در کشورهای
خاورمیانه، آسیایی، آفریقایی و آمریکای لاتین تهیه و تنظیم و
منتشر کرده است که بعضی جنجال برانگیز بوده و مورد مخالفت و
حساسیت شدید کشورهای ذیربط و از جمله ایران قرار گرفته
است! گزارش‌های وی همواره با بیطرفی و صداقت لازم تدوین
نشده است).

گالیله، اسرائیل: سیاستمدار اسرائیلی، ت. ماه مه
۱۹۱۱ در اکراین، تج. دیستان «احدهاأم»
مهاجرت به فلسطین ۱۵، بعد انجام کارهای ساختمانی و
چاپی، بنیان‌گذار «انجمان کارگران جوان» ۲۴، همکاری در تاسیس
کیوتوص «نعمان» ۳۰، فعالیت در سازمان هاگانا (سازمان مخفی
نظامی- تزویریستی صهیونیست‌های فلسطین و هسته مرکزی
ارتش بعدی اسرائیل) ۴۸-۳۵، کفیل وزیر دفاع کشور جدید
التاسیس اسرائیل ۴۸، ع. کنست (مجلس اسرائیل)، وزیر مشاور
(در امور اطلاعات) ۶۶-۶۹، وزیر مشاور ۶۹-۷۷، پایه گذار
گروه سیاسی «اشدود حعاودا» (یکی از سه گروه سیاسی مایاپی،
رافی، و گروه اخیر که در سال ۱۹۶۸ متحده حزب کارگر اسرائیل
را تشکیل دادند).

گاویش، یشایاهو: نظامی و مدیر (تجاری) اسرائیلی، ت.
۱۹۲۵ در تل آویو، تج. دانشکده فرماندهی و ستاد در فرانسه.
سمت‌های متعدد فرماندهی در ارتش اسرائیل ۴۸-۶۲، مدیر عامل
افسر فرماندهی در فرماندهی جنوب کشور ۶۲-۶۹، مدیر عامل
شرکت فلزی «کور» ۶۹-۶۶، مدیر عامل صنایع کور و رئیس گروه صنایع
فولادی کور.

گایه، آمادو کریم: سیاستمدار و مدیر بین‌المللی
سنگالی، ت. ۱۹۱۳ در سن لوئیز، تج. دا. پاریس، دن.
ملی دامپزشکی آفورت فرانسه، دن، سواره نظام «سومر» فرانسه.

گری، صفا: سیاستمدار ترک، ت. ۱۹۳۱ در ازمیر، تج.

۱۱. فنی استانبول.

مهندس برنامه ریزی در مدیریت کل بررسیهای خدمات برق رسانی، خدمت در طرح مطالعات سدهای «کبان» و «اویماپنیار»، مشاور مدیر کل خدمات برق رسانی کشور، مدیر شرکت های مس دربای سیاه ۶۹-۷۴، نم. شهر استانبول در پارلمان ترکیه ۸۲-۸۳، وزیر خدمات عمومی و مسکن ۸۹-۸۳، وزیر دفاع ۸۹-۹۰، نم. پارلمان ترکیه ۹۰-۹۱.

گریواس. سپهبد ژرژ: نظامی یونانی (قبرسی تبار)، ت.

در قبرس ۱۸۹۸.

کسب تابعیت یونانی، تحصیل در دانشکده افسری آتن ۱۶-۱۹، افسر ارشد یونان در رسته پیاده نظام در منطقه آسیای صغیر ۱۹-۲۲، طی دوره تحصیلات تكمیلی افسری، و سپس افسرستان ۲۸، طی دوره دانشگاه جنگ در پاریس، مدرس درس تاکتیک های نظامی در مدرسه آموزشی سالونیکا، رئیس ستاد لشگر دوم یونان ۴۰، موسس و رهبر سازمان زیرزمینی «ایکس» (X) در آتن (یونان) در خلال دوران اشغال نازیها (درج. ج. ۲)، بازگشت به قبرس ۵۱، سازماندهی و رهبری نهضت «سازمان ملی تلاش برای آزادی قبرس» (EOKA) (با نام مستعار «دیگنیس») ۵۴-۵۹، بازگشت به یونان پس از استقرار قبرس ۵۹، بازگشت به قبرس ۶۴، فرمانده نیروهای مسلح قبرس اوت ۶۴، دریافت مدال های آزادی و طلایی شهر آتن، مدال طلای آکادمی آتن، نشان و صلیب ژرژ اول، نشان شایستگی نظامی.

آثار: خاطرات ۶۴.

گفنه، آرونون: ف، ل، اقتصاددان و بانکدار اسرائیلی، ت. ۱۹۲۲ در تل آویو، تج. کالج «بارد» نیویورک (آمریکا) ۶۱-۶۲، عربی بیت المقدس.

خدمت در «مو. پژوهش‌های اقتصادی فالک» ۵۴-۵۶، دستیار مشاور مالی رئیس ستاد نیروهای دفاعی اسرائیل (ارتش اسرائیل) ۵۶-۵۷، معاون اداره بودجه وزارت دارایی ۵۹-۶۱، رئیس اداره اقتصادی و تجاری هیات عامل بنادر کشور ۶۱-۶۲، بندر «اشدود» ۶۱-۷۰، رئیس اداره بودجه وزارت دارایی ۷۰-۷۵، مدیر کل وزارت دارایی ۷۵-۷۶، رئیس کل بانک اسرائیل

انجام خدمات دامپزشکی در سنگال ۴۹-۵۷، مشاور عمومی ۴۹-۵۲، کفیل «اتحادیه مترقبی سنگال» ۵۹-۷۵، دستیار دبیر اداره تبلیغات سیاسی سنگال ۶۰-۷۰، وزیر آموزش و پرورش و فرهنگ ژانویه-آوریل ۵۹، وزیر برنامه ریزی توسعه و اقتصاد ۵۹-۶۰، وزیر مشاور ریاست جمهوری در امور برنامه ریزی و همکاریهای فنی ۶۱-۶۲، وزیر کار و خدمات شهری نوامبر-دسامبر ۶۲، وزیر کشاورزی ۶۲-۶۵، وزیر نیروهای مسلح ۶۵-۶۸، وزیر امور خارجه ۶۸-۷۲، رئیس شورای اقتصادی و اجتماعی ۷۲-۷۵، دبیر کل «سازمان کنفرانس اسلامی» نوامبر ۷۶-۷۹، دریافت نشان ملی شیر.

گراس. ناهوم دیوید: روزنامه نگار اسرائیلی، ت. ۲۲ ماه مه ۱۹۲۳ در لندن (انگلستان)، تج. کالج «کوئین ماری» دا. لندن، و مدرسه علوم اقتصادی لندن . مهاجرت به اسرائیل ۴۹، شروع فعالیت در شورای نویسنده گان روزنامه «جروزالم پست» (روزنامه بیت المقدس) ۵۰، خدمت در نیروهای مسلح اسرائیل ۵۱-۵۳، احراز مسئولیت های متفاوت در روزنامه «جروزالم پست» ۵۳-۵۴. (از جمله نویسنده ستون «کالب» ۸۹)، سر دبیر روزنامه مذکور ۹۰-۹۱.

گراهام. سرجان الکساندر نوبل: ف. ل. اجتماعی، دیپلمات انگلیسی، ت. ۱۵ ژوئیه ۱۹۲۶ در کلکته هندوستان، تج. کالج ایتون، کا. ترینیتی کمبریج.

خدمت در ارتش انگلستان ۴۴-۴۷، شروع فعالیت های دیپلماتیک ۵۰: خدمت در لبنان، بحرین، کویت و اردن؛ دستیار منشی ویژه وزیر امور خارجه ۵۴-۵۷، دبیر اول سفارت در بلگراد ۵۷-۶۰، خدمت در بنغازی (لیبی) ۶۰-۶۱، خدمت در وزارت امور خارجه ۶۱-۶۶، خدمت در کویت ۶۶-۶۹، رئیس دفتر ویژه وزیر امور خارجه ۶۹-۷۲، وزیر مختار و رئیس دفتر نمایندگی سیاسی انگلستان در واشنگتن دی. سی. ۷۲-۷۴، سفیر در عراق ۷۴-۷۷، سفیر در ایران ۷۹-۸۰، معاون وزیر امور خارجه و کشورهای مشترک المنافع ۷۷-۷۸ و ۷۸-۸۰، ۸۱-۸۰، نم. انگلستان در شورای آتلانتیک شمالی ۸۲-۸۶، مدیر بنیاد «دیچلی» ۸۷-۹۲، فرمانده افتخاری هواپی اسکادران شماره ۲۶۲۴ نیروی هوایی سلطنتی استرالیا ۹۰-۹۱.

شهر نیویورک ۱۸-۶۰، خاخام بازنیسته و افتخاری ۱-۶، رئیس هیات سازش یهودیان آمریکا ۲۹-۶۸ (در حال حاضر رئیس افتخاری)، رئیس صندوق ملی یهودیان آمریکا ۳۳-۴۳ (در حال حاضر رئیس افتخاری)، رئیس شورای کنیسه های آمریکا ۴۲-۴۴، رئیس سازمان صهیونیسم آمریکا ۴۴-۴۶، رئیس کنفراسیون جهانی مشترک صهیونیست ها ۷۲-۴۶ (در حال حاضر رئیس افتخاری)، رئیس پژوهش خواهی فلسطین متعدد ۴۷-۴۹، رئیس پژوهش خواهی مشترک یهود ۴۷-۴۹، خزانه دار آرنس یهود ۴۷-۴۹، رئیس شرکت خانه سازی ملی آمیدار (Amidar) اسراییل ویژه مهاجرین ۴۸-۴۹، ع. کنگره اجرایی جهانی یهود ۴۸-۴۹، رئیس بخش اجرایی نیمکره غربی کنگره مذکور ۵۰-۶۰، معاون افتخاری کنگره مذکور ۵۹-۵۹، رئیس کنگره یهودیان آمریکا ۵۱-۵۸، بعد رئیس افتخاری کنگره مذکور، رئیس اتحادیه جهانی عبری، ع. آرنس جهانی یهود در امور اجرایی فلسطین ۴۸-۷۲، رئیس پژوهش خواهی جهانی اسراییل متعدد «کرن هی سود» (Keren Hayesod) ۶۱-۶۱، ع. هیات مدیره دا. عبری بیت المقدس، ع. هیات مدیره مو. علمی و ایزمن، ع. هیات مدیره دا. حیفا، موسن دا. براندی (Brandies) در آمریکا ۴۶، رئیس خانه هنرمندان بیت المقدس ۶۷-۷۰، دارای کرسی صهیونیسم دردا. عبری بیت المقدس، خاخام کنیسه دا. عبری بیت المقدس، دارای کرسی حکمت الهی عملی در حوزه مذهبی یهودی آمریکا، رئیس اج. آمریکائیان و کانادایی های اسراییل، دریافت درجه دکترای افتخاری از دا. براندی، دا. نیویورک، دا. پنسیلوانیا، دا. عبری بیت المقدس . آثار: یک قرن یهودیگری در نیویورک ۳۰-۳۰، در راه یک راه حل ۴۰، نماز سوگواری ۴۱، دانشگاه براندی ۵۱، یهودیان آمریکائی بالغ مشوند ۵۵، سالهای تحول ۶۲، اسراییل در خانه و در جهان ۷۳.

گلدمدن، ناخوم: از رهبران صهیونیسم، ت. ۱۰ (ژوئیه ۱۸۹۵ در لیتوانی، تج. دانشگاههای: هایدلبرگ، برلین و ماربورگ) . ویرایشگر و ناشر دائرة المعارف آلمانی - عبری یهود ۲۲-۳۴، کم. سیاسی صهیونیسم ۲۷، کفیل کمیته اقدام صهیونیسم ۳۳، فرار از آلمان ۳۴، نم. آرنس جهانی یهود در

نوامبر ۷۶-۸۲، قائم مقام و مدیر عامل و مقام ارشد اجرایی بانک اسراییل ۸۳، رئیس صنایع «کور» نوامبر ۸۶-.

گلادستون، دیوید آرتور استوارت^۱: ف. ل. اجتماعی، دیبلمات انگلیسی، ت. اول آوریل ۱۹۳۵ در کلکته (هندوستان)، تج. کا، «کریست چرچ» اکسفورد. شروع خدمت در وزارت امور خارجه ۶۰، خدمت در اداره سیاسی انگلستان در کشورهای لبنان و بحرین ۶۲-۶۳، خدمت سیاسی در قاهره ۷۵-۷۲، خدمت در سازمان نظامی انگلستان در شهر برلین ۷۹-۷۶، سرکسول در مارسی فرانسه ۸۷-۸۲، کمیسر عالی انگلستان در سریلانکا ۸۷-۹۱، کاردار سفارت در جمهوری اکراین ۹۲-.

۱- Gladstone . David Arthur Stewart

گلینکیان، نوبرسرکیس: ل، حقوق، ف، ل، اجتماعی، بازر گان، دیبلمات و نیکوکار ایرانی - ترک، ت. ۲ (ژوئن ۱۸۹۶، تج. مدرسه «هارو» در انگلستان، دانشگاه بن (آلمن)، ترینیتی کالج کمبریج، و «میدل تمپل» لندن. همکاری با وزارت تدارکات فرانسه (بخش نفت) ۱۷-۲۱، همکاری با گروه نفتی رویال داچ شل (شرکت نفتی انگلیسی - هلندی) ۲۲-۲۵، شرکت در مذاکرات نفتی خاورمیانه ۲۶-۲۸، و نیز ۴۸-۵۴، مدیر شرکت نفت عراق ۱۷-۲۵، و ۲۸-۳۸، همکاری با پدرش در امور نفتی و مالی ۲۵-۵۵، وابسته بازار گانی ایران در لندن ۲۶-۵۱، و ۵۶-۶۵، مشاور افتخاری ترکیه در لندن ۶۶-، رئیس افتخاری هیات امناء کلیسا ای ارامنه ۵۵-، رئیس اج. نمایندگان اقتصادی ۵۶-۵۶، دریافت نشان لژیون دونور (شوایله ۱۹، و فرمانده ۲۸)، نشان سن گریگوری منور (با الماس) ۵۷، نشان تاج از ایران ۶۲، ع. اج. سلطنتی جغرافیا (انگلستان). آثار: پنتر اکسیا (اتوبوگرافی).

گلداشتین، خاخام اسراییل: ف. ل. دک. حقوق، خاخام آمریکائی، ت. ۱۸ (ژوئن ۱۸۹۶، تج. دا. پنسیلوانیا، حوزه مذهبی یهودی آمریکا و دا. کلمبیا. خاخام گروه «بنای جشورون» (B'nai Jeshurun)

وزارت امور خارجه ۶۳-۶۵، رئیس اداره ویژه همکاریهای اقتصادی با اتحاد جماهیر شوروی ۶۵-۶۷، مدیر کل اداره امور اقتصادی بین الملل ۶۷-۷۱، سفیر در شورای اروپا ۷۱-۷۵، ع. هیات عامل صندوق بازسازی اروپا ۷۱-۷۵، سفیر در ایران ۷۵-۷۸، نم. ترکیه در بیماری از مذاکرات دو جانبی و چند جانبی، مسئول مذاکره در بیش از ۱۰۰ موافقت نامه بین المللی در زمینه امور مالی، اقتصادی، فنی و صنعتی.

آثار : مقاله‌ها و مطالعاتی راجع به سرمایه‌گذاری خارجی در ترکیه، استقلال اقتصادی کشورهای در حال توسعه، توسعه اقتصادی در اتحاد جماهیر شوروی ۵۸، ۶۴، ۶۵، ۶۶.

گودرزی، دکتر منوچهر : دک. مدیر ایرانی، ت. ۱۹۲۵، تح. در بیروت. دا. پرینستون و دا. کالیفرنیای جنوبی (آمریکا). مدرس در دا. پرینستون، مدرس علوم اداری در دا. تهران، پایه‌گذار و مدیر سازمان امور اداری و استخدامی کشور ۵۶-۵۷، مدیر اداره امور اجتماعی و توسعه شهری ۵۷-۶۰، قائم مقام مدیر عامل سازمان برنامه ۶۰-۶۲، معاون نخست وزیر و دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی کشور ۶۲-۶۹، وزیر تولیدات کشاورزی ۶۹-۷۰، وزیر مسئول هماهنگی امور حمل و نقل ملی ۷۰-۷۱، مشاور ویژه نخست وزیر ۷۱-۷۳، رئیس وع. هیات مدیره شرکت سهامی صنعتی ارج ۷۲-۷۹، دریافت نشان هایی از ایران، جمهوری کره و فیلیپین،

گور، سپهبد مرد خای : نظامی اسرائیلی، ت. ۵ ماه مه ۱۹۳۰ در بیت المقدس، تح. دا. عبری بیت المقدس.

فعالیت در سازمان شبه نظامی و تروریستی هاگانا در فلسطین، مشارکت در فرماندهی عملیات نظامی جنگ فلسطین ۴۸، جاشین فرمانده نیروهای شبه نظامی اسرائیل ۵۷، مدرس نظامی در دانشکده فرماندهی و ستاد ۵۸، افسر فرماندهی تیپ جولان ۶۱-۶۲، رئیس عملیات ۶۴-۶۵، مسئول دانشکده فرماندهی و ستاد ۶۵-۶۶، خدمت در ستاد و فرماندهی ۶۶-۶۷، افسر فرماندهی تیپ نیروهای شبه نظامی در خلال جنگ شش روزه ۶۷، ع. هیات اعزامی اسرائیل به اجلاس فوق العاده مجمع عمومی سازمان ملل ۶۷، افسر فرماندهی نیروهای

جامعه ملل، نم. آزادس جهانی یهود در آمریکا ۴۱، نم. آزادس جهانی یهود از سرزمین فلسطین در کشور آمریکا در خلال ج. ج. ۲، رئیس کنگره جهانی یهود ۵۱-۷۷، رئیس سازمان جهانی صهیونیسم ۵۶-۶۸، رئیس کن. دعاوی یهودیان عليه آلمان، رئیس بنیاد یاد بود فرهنگ یهود، رئیس کم. دعاوی یهودیان عليه اتریش ۵۰-۵۱.

گلوب پاشا، سپهبد سرجان باگوت : ۱- نظامی انگلیسی، ت. ۱۶ آوریل ۱۸۹۷، تح. آکا. نظامی «چلتنهام» و آکادمی سلطنتی انگلستان در «وول ویچ».

ستوان دوم واحد مهندسی ارتش سلطنتی انگلستان ۱۵، خدمت نظامی در فرانسه، خدمت در عراق ۲۰، آموزشگر امور اداری در حکومت عراق ۲۶، افسر فرمانده منطقه صحرایی (در مأواه اردن) ۳۰، افسر فرمانده در لریون عرب کشور مأواه اردن (اکنون اردن) ۳۹-۵۶، پس از جنگ سوئز و افشاء شدن هویت انگلیسی وی اخراج از اردن ۵۶، فوت در لندن مارس ۸۶.

آثار : داستان لریون عرب ۴۸، سربازی با اعراب ۵۷، بریتانیا و اعراب ۵۹، جنگ در صحراء ۶۰، پیروزیهای بزرگ اعراب ۶۳، امپراتوری اعراب ۶۳، دوره امپراتوری ۶۵، قرنهای از دست رفته ۶۷؛ سوریه، لبنان، اردن ۶۷؛ تاریخچه مردم عرب ۶۹، زندگی و ایام محمد (ص) ۷۰، صلح در سرزمین مقدس ۷۱، سربازان خوشبختی ۷۳، راه عشق ۷۴، هارون الرشید و عباسیون ۷۶؛ در جنگ : خاطرات یک سرباز از جنگ بزرگ ۷۷ داستانهای عرب ۷۸.

1- Glubb, Sir John Bagot

گمرکچی اویلو، رحمی کامل : ل. علوم، فوق لیسانس، دیپلمات ترک، ت. ۱۸ ماه مه ۱۹۲۷ در رومانی، تح. کا. حیدرپاشا در استانبول، دا. آنکارا، و مدرسه عالی دا. هاروارد (آمریکا).

شروع خدمت در وزارت امور خارجه ترکیه ۴۹، دبیر دوم سفارت ترکیه در لندن ۵۲، دبیر اول ۵۸، رئیس اداره روابط اقتصادی بین المللی وزارت امور خارجه ۵۸-۶۰، مشاور در قاهره ۶۰-۶۳، معاون مدیر کل اداره امور اقتصادی بین الملل

گورون، کامورن: دیپلمات ترک. ت. ۱۹۲۴ در استانبول، تج. علوم سیاسی.
شروع فعالیت های دیپلماتیک ۴۸، ماموریت در سفارت ترکیه در بن (آلمن) ۵۱، ۵۱، دارای مشاغل و مسئولیت های متعدد در وزارت امور خارجه و هیات های اعزامی به خارج از کشور، مدیر کل اداره کارگزینی ۶۱، مدیر دائمی کم، همانگی وزارت خانه ها در امور روابط اقتصادی خارجی، مدیر کل اداره امور اقتصادی و تجاری وزارت امور خارجه، معاون مدیر کل امور اقتصادی و مدیر کل شورای هماهنگی وزارت خانه ها در امور اقتصادی، سفیر در رومانی ۶۷، ۷۰، نم. دائم ترکیه در سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) ۷۰-۷۲، سفیر در یونان ۷۴-۷۶، مدیر کل سازمان ۷۶-۷۸، معاون مدیر کل امور اقتصادی و مدیر کل سنتو ۷۸-۷۹.

گولان، مناحیم: کارگردان و نویسنده فیلم. اسرائیلی، ت. ۱۹۲۹ در طبریه، تج. کالج «وبکتوریای قدیمی» در لندن.
تاسیس «شرکت فیلم سازی نواه» با همکاری «بورام گلوباس» ۶۳، معاون ارشد «شرکت کانون» ۷۹-۸۹، پایه گذار و رئیس «شرکت تولیدی قرن بیست و یکم» فوریه ۹۰.

آثار هنری: کارگردان فیلم های: در رأس، نیروی دلتا، بر فراز پل بروکلین، نینجاوارد میشود، جادوگر لوبلین. فیلم های تولید شده: میگسار دائم الخمر، تسلیم، آزوی مرگ چهار، سوپرمن ۴، خیابان اسماارت، رقادان، برداشت ۵۲، اتللو، یورش، هیلتون هانوی، داستانهای سینمایی کانون، برترهای جهان، آواز دونفره برای یک نفر، مردان با صلابت و استوار نمی رقصند، مردان کمرو، حنگ هناآ و مدیر تولید تمامی فیلم های شرکت «گولان و گلوباس».

گولچوبلو، احمد فیاض: دک. حقوق، قاضی و استاد ترک، ت. ۱۹۲۶ در «اولا»، تج. دا. استانبول، ودا.
نوشائل فرانسه.

استادیار دانشکده علوم سیاسی دا. آنکارا ۵۴، دانشیار ۵۸، استاد ۶۵، رئیس دانشکده روزنامه نگاری و خبر پر اکنی ۶۹ و ۷۲، رئیس دانشکده علوم سیاسی ۷۳-۷۶، در حال حاضر استاد

اسرائیلی در نوار غربه و شمال شبہ جزیره سینا (فرماندهی شمال) ۷۲-۶۷، وابسته نظامی اسرائیل در واشنگتن ۷۲-۷۳، افسر فرماندهی شمال در خلال جنگ اکتبر ۷۲ (جنگ رمضان، جنگ یوم کیپور)، رئیس هیأت نظامی مذکوره کننده در کن، صلح ژنو دسامبر ۷۳، رئیس ستاد ارتش ۷۴-۷۸، رئیس کارخانه «کور» و صنایع «کور» ۷۹-۷۸، ع. پارلمان (کنست) ژوییه ۸۱-۸۶، وزیر بهداری ۸۶-۸۴، وزیر مشاور ۸۰-۸۸، معاون وزیر دفاع ۹۲-۹۰، دریافت مدال شجاعت ۵۵.

آثار: دروازه شیر، شرکت ۵۵، کوه صهیون در دستهای مالست و نیز تعدادی کتابهای ویره کودکان.

گورسل، ژنرال جمال: نظامی و سیاستمدار ترک. ت.

. ۱۸۹۵

ستوان رسته تویخانه ارتش عثمانی ۱۵، خدمت در «گالیپولی» و فلسطین در خلال ج. ج. ۱، ونیز شرکت در جنگ استقلال ترکیه به رهبری «کمال آتاتورک» ۲۰ و ۲۱، فرمانده سابق مدرسه جنگ «کوه اگردیر»، فرمانده لشگر ۴۶، فرمانده سپاه هیجدهم ارتش ۰، ۵، فرمانده منطقه داخلی ازمیر ۵۳، فرمانده کل ارتش یکم ترکیه ۵۷، فرمانده کل نیروی زمینی ارتش ۵۸-۶۱، وزیر دفاع ملی ماه مه ۶۰-۶۱، نوامبر ۶۰، رئیس اتحاد ملی، رئیس موقت کشور و نخست وزیر ماه مه ۶۰-۶۱، رئیس جمهوری دوم ترکیه ۶۶-۶۷، فوت ۱۴ سپتامبر ۶۶.

گورن، سرلشگر شلمو: خاخام (نظمی) اسرائیلی. ت. ۱۹۱۷ در لهستان، تج. دردا. عبری بیت المقدس، و حوزه مذهبی بیت المقدس.

مهاجرت به فلسطین ۲۵-۲۵، مشارکت در پایه گذاری «کفار حسیدیم»، قاضی عسگر ارشد نیروهای مسلح اسرائیل ۴۸-۷۱، خاخام ارشد شهر تل آویو (انتخاب در ژوئن ۶۸)، خاخام ارشد اشکنازی اسرائیل اکتبر ۷۲-۷۲، دریافت جایزه خاخام کوک، جایزه از دولت اسرائیل.

آثار: تعدادی کتاب و مقاله در زمینه های مذهبی و نقش مذهب در زندگی نظامی، نماز برای سربازان و غیره.

آثار: دارای بیش از ۲۰ کتاب و ۳۰۰ مقاله علمی در زمینه های تاریخی و باستان شناسی بویژه آثار تاریخی و فرهنگ و تمدن ایران باستان.

1- Iranica Antiqua Gallery of Art
2- Freer

۳۱۵

گیگا، دریس : ل. حقوق، سیاستمدار و دیپلمات تونسی، ت. ۱۹۲۱، اکتبر ۱۹۲۴، تج. کا. صدیقی در تونس و پاریس. وکیل دادگستری، معاون امور پارلمانی وزارت بهداشت عمومی ۵۲ مدیر امنیت ملی تا سال ۶۳، مدیر کل جهانگردی ۶۳، وزیر بهداشت عمومی سپتامبر - نوامبر ۶۹، وزیر بهداشت عمومی ۶۹-۷۲، وزیر آموزش ملی ۷۲-۷۳، ع. حزب سوسیالیست دستور ۴۳ -، دارای مسئولیت های گوناگون حزبی، و همزمان ع. کمیته مرکزی حزب دستور، سفیر در جمهوری فدرال آلمان.

گیلانی، رویید عالی : ل. حقوق، سیاستمدار عراقی، ت. ۱۸۹۳ در بغداد، تج. دا. بغداد.

از جمله بنیانگذاران و اعضاء، فعال حزب ملی گرا و استقلال طلب «الاخاء» (برادری) (این حزب قرارداد ۱۹۳۰ عراق - انگلستان را مردود می شمرد) در دهه ۲۰، وزیر دادگستری (در کابینه یاسین هاشمی) اوت ۲۴- ۱۹۳۰، وزیر کشور (در کابینه سعدون) ژوئن ۲۵ - نوامبر ۲۶، مجدداً وزیر کشور (در کابینه جعفر پاشا) نوامبر ۲۶ - دسامبر ۲۷، رئیس دفتر مخصوص و مشاور ملک فیصل اول (پادشاه عراق)، نخست وزیر عراق ۲۰ مارس ۲۳- ۸ سپتامبر ۲۳ (تازمان فوت ملک فیصل اول)، مجدداً نخست وزیر (در زمان سلطنت ملک غازی اول پسر ملک فیصل) ۹ سپتامبر ۳۲ - نوامبر ۳۳، نخست وزیر مارس ۴۰- ۲۱ ژانویه ۴۱ (استعفا)، طراحی و رهبری کودتای ضد انگلیسی اول آوریل ۴۱، پس از موقفيت کودتای مذکور: نخست وزیر «حکومت دفاع ملی» عراق ۳ آوریل ۴۱ - پایان ماه مه ۴۱ (به مدت دوماه)، پس از موقفيت عملیات ضد کودتا با طراحی و اجرای انگلیسی ها: فرار و پناهنده شدن به ایران ماه مه ۴۱، پس از جریمه عزیمت به آلمان ۴۵- محکوم به اعدام بطور غیابی از سوی دولت

بازنیسته، قاضی دردادگاه اروپایی حقوق بشر ۷۷-ع. مجلس موسسان ترکیه ۸۱-۸۲، رئیس دانشکده علوم سیاسی ۸۵.

آثار: بازجویی از شخص متهم در امور کیفری ۵۲، آزادی شخص متهم در امور جنایی ۵۸، پژوهشی در بزهکاری های نوجوانان در ترکیه ۶۳-۶۴، نظام کیفری ترکیه ۶۵، حقوق وسائل ارتباط جمعی ۷۳.

گولی، صلاح الدین : دک. حقوق، دیپلمات و حقوقدان تونسی، ت. ۲۲ ژوئن ۱۹۱۹ در سوسه، تج. کالج سوسه، دا. پاریس.

اشغال به وکالت دادگستری ۴۷ - فعالیت در بخش خصوصی صنعت ۴۹-۵۶، فعال درنهضت آزادی بخش ملی تونس (شعبه اروپا) ۴۷-۵۶، سرکنسول در شهر مارسی فرانسه ۵۶-۵۷، رایزن در واشنگتن ۵۸، وزیر مختار در واشنگتن ۵۹-۶۱، جانشین مدیر اجرایی بانک جهانی ۶۱، سفیر در بلژیک و نیز سفیر آکردنیه در هلند و لوکزامبورگ ۶۲، همزمان نم. دائم تونس در جامعه اقتصادی اروپا، نم. دائم تونس در سازمان ملل ۶۹، سفیر در آمریکا ۶۹-۷۳، همزمان سفیر در مکزیک ۷۳-۷۰، سفیر در نیوزلند ۷۲-۷۳، مشاور ویژه وزیر خارجه ۷۴-۷۶، سفیر در هلند ۷۶-۷۸، دریافت نشان درجه اول جمهوری تونس ۶۶، ضمناً دریافت نشان هایی از بلژیک، هلند و لوکزامبورگ.

گیرشمن، رومن : دک. ادبیات، استاد و باستان شناس فرانسوی، ت. ۱۸۹۵، اکتبر ۱۸۹۵، تج. دا. سورین، دن مطالعات دولتی، دن. لورر.

مدیر گروه باستان شناسی فرانسه در ایران ۳۱-۳۲، مدیر گروه باستان شناسی فرانسه در افغانستان ۴۱-۴۲، ع. آکا. کتیبه ها و ادبیات، رئیس «اج. توسعه مطالعات ایرانی»، مدیر نشریه «ایرانیکا آنتیکا»^۱، ع. آکا، انگلستان، دریافت درجه دکترای افتخاری از دا. تهران، دریافت نشان لژیون دونور، نشان درجه اول همایيون (ایران)، نشان درجه اول تاج (ایران)، نشان سن جرج، مдал گالری هنر فریر^۲.

عراق ۴۲، پس از پایان ج.ج. ۲ عزیمت به عربستان سعودی و سپس مصر ۴۵- سپتامبر ۵۹، پس از انجام کودتای عبدالکریم قاسم و وزارگونی نظام سلطنتی (ملک فیصل دوم، در ۱۴ ژوئیه ۱۹۵۸) به عراق بازگشت و مورد استقبال مردم و حکومت قرار گرفت سپتامبر ۵۹، پس از سوء قصد به جان عبدالکریم قاسم (در تاریخ ۷ اکتبر ۱۹۵۹، با طراحی عبدالسلام عارف و مشارکت شخص صدام حسین به عنوان یکی از سوء قصد کنندگان) بازداشت و محاکمه و محکوم به اعدام به اتهام مشارکت در توطئه ضد حکومت عبدالکریم قاسم اکتبر ۵۹، بعداً مورد عفو و بخشش عبدالکریم قاسم و تخفیف مجازات از مرگ به زندان ۵۹- ۶۱، آزادی از زندان و عزیمت به بیروت ۱۶- ۶۵، فوت در بیروت ۶۵.

ل

لارنس «از پرستار دخترانش خانم «سارامادن»، تج. «جسوس کالج» دا. آکسفورد. هنگام تحصیل دردا. آکسفورد مسافرت پژوهشی به سوریه و فلسطین (برای بازدید آثار تاریخی)؛ ع. هیات اعزامی موزه بریتانیا به کرانه های فرات (عرب) برای بررسی آثار باستانی «کرکمیش» (به اتفاق دکتر «هوگارت» خاورشناس انگلیسی)، و نیز فراگیری زبان عربی در یک مدرسه مسیحی در لبنان ۱۰-۱۱، ع. هیات اعزامی باستانشناسی انگلیسی به صحرای سینا برای پژوهش و مطالعه درباره مسیر مهاجرت قوم بنی اسراییل از مصر به سرزمین فلسطین (هدف واقعی گروه مذکور انجام مطالعات و پیش بینی های لازم برای تقسیم سرزمینهای امپراتوری فرتون و در حال فروپاشی عثمانی بود، و نه واقعاً فعالیت های باستان شناسی علمی!) قبل از شروع ج. ۱ (۱۴-)، تهیه نقشه راههای استریتیک برای حرکت سربازان در صحرای سینا توسط لارنس بنابه درخواست مقامات سیاسی - امنیتی انگلستان بعد از شروع ج. ج. ا، افسر اطلاعات و ضد اطلاعات رکن دو ارتضیان انگلستان در قاهره - ۱۶، پس از پاگیری و سازماندهی جریان «انقلاب عربی» با تحریک و برنامه ریزی سازمان جاسوسی

لائوست، هنری: دک. ادبیات، استاد دانشگاه، خاورمیانه شناس و نویسنده فرانسوی، ت. اول آوریل ۱۹۰۵، تج. دانشکده نرمال سوپریور، و دانشکده زبانهای شرقی دا. سوربن.

ع. موسسه فرانسه در قاهره ۳۱-۳۵، اس. مدرسه قسطنطینیه ۳۶-۳۷، مدیر کل موسسه فرانسوی دمشق ۳۷-۴۱، مدیر موسسه مذکور ۴۱-، اس. دانشکده ادبیات دا. لیون فرانسه ۴۵-۴۶، اس. دانشکده فرانسه ۵۶-، دریافت نشان لژیون دونور، نشان آموزش عمومی، نشان لیاقت از سوریه، نشان درخت سدر از لبنان.

آثار: انتشار تعداد زیادی کتاب و گزارش علمی درباره مسائل اجتماعی، تاریخی و سیاسی خاورمیانه و اسلام به زبان فرانسه (از سال ۱۹۳۸ به بعد).

لارنس، سر هنگ توماس ادوارد^۱: (ملقب به لورنس عربستان)، ل. باستانشناسی، فارغ التحصیل نظامی؛ باستان شناس، نظامی و سیاستمدار انگلیسی، ت. ۱۸۸۸ در «ترمادوک» (دومین پسر از پنج فرزند نامشروع «سر توماس رابت

جدید «توماس ادوارد شاو»^۳ به عنوان خلبان (و ضمناً خدمت در هندوستان به مدت بیش از دو سال) ۲۵-۲۵، بازگشت از هندوستان به انگلستان و کناره گیری از خدمات دولتی و نظمامی ۳۵؛ سه روز پس از ورود به انگلستان؛ مجرح شدن به هنگام موتور سواری با سرعت زیاد و نزدیک خانه اش در «دورست» در لندن و پس فوت به علت شدت جراحات وارد ۱۶ ماه مه ۳۵.

آثار: شورش در صحراء، هفت ستون خرد (فرزانگی) (در سالهای ۱۹-۲۰ نگارش شد، ولی پس از مرگش منتشر شد).

1- Lawrence , Thomas Edward

2- Ross

3- T.E.Show

لاریجانی، دکتر محمد جواد : ل. مهندسی برق (مخابرات آتن)، دک. منطق و ریاضیات؛ سیاستمدار ایرانی (نظریه پرداز سیاسی ج. ۱.۱)، ت. بهار ۱۹۵۱ در نجف اشرف (عراق) (افزند مرحوم آیت الله میرزا هاشم آملی از جمله فقهای معتبر ایران)، تج. ۱۱. صنعتی شریف (۱۵. صنعتی آریا مهر سابق)، ۱۵. بر کلی کالیفرنیا (آمریکا).

اق. : دانشجوی و انجمن اسلامی دانشجویان ایرانی مقیم آمریکا و کانادا. ب. اق. : بازگشت به ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی، سپس مدیر برنامه های برونو مرزی صدا و سیمای ج. ۱.۱. (۸۱-۸۲)، ع. شورای سرپرستی صدا و سیما، مشاور وزیر امور خارجه، معاون وزیر امور خارجه در امور بین المللی و اقتصادی، بعداً معاون امور اروپا و آمریکا در وزارت امور خارجه - مارس ۸۹ (استعفا)، ع. مجلس شورای اسلامی ورئیس کم. سیاست خارجی مجلس ۹۰. بعداً، و نایب رئیس کمیسیون یاد شده (۲۰۰۰-). موسس و رئیس «مرکز پژوهشی مجلس شورای اسلامی» از ابتدای تاسیس آن تاکنون ۹۹، موسس و رئیس مرکز تحقیقات فیزیک نظری و ریاضیات از ابتدای تاسیس تاکنون ۹۹ (رئیس «دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی» (وابسته به وزارت امور خارجه) از ابتدای تاسیس آن تا چند سال ۸۲-، ع. کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران، تدریس ریاضیات، فلسفه و سیاست در مراکز علمی و پژوهشی.

آثار: کاوش‌های نظری در سیاست خارجی، استراتژی ام-

انگلستان، (عمدتاً به رهبری مک‌ماهون - ر. ک. - کمیسر عالی انگلستان در مصر با هدف ایجاد تشنج ونهایتاً زمینه سازی فروپاشی امپراتوری عثمانی از درون، روزن ۱۹۱۶) اعزام از قاهره به جده برای اجرای ماموریت ویژه هماهنگی در تحریک و سازماندهی قیام اعراب ساکن قلمرو عثمانی عليه حکومت عثمانیها (که در ابعاد کوچکتری از حدودشش ماه پیش از آن شروع شده بود!) دسامبر ۱۶، مهندس انقلاب عربی و طراح حملات نظامی نیروهای قبایل عرب عليه نیروهای عثمانی (با همکاری و فرماندهی امیر فیصل و امیر عبدالله پسران شریف حسین حاکم مکه) در طول راه آهن دمشق به مدینه و ضمناً بعداً زمینه سازی برای ایجاد یک جناح راست متحرک بمنظور تهاجم نظامی بزرگ «ژنرال آننسی» انگلیسی به فلسطین و سوریه (در سپتامبر ۱۹۱۸ ۱۶-۱۸، افسر رابط میان مقامات سیاسی- امنیتی انگلیسی و نیروهای عربی ۱۶-۱۸، در اواخر جنگ) : هدایت و انتقال نیروهای عرب از بندر جده (در کنار دریای سرخ) تا ورود به دمشق در سوریه و نیز ترتیب همکاری نیروهای مذکور با «نیروهای خاورمیانه ای انگلستان» در جناح راست جبهه ۱۷-۱۸ (نیروهای عربی و انگلیسی در تاریخ ۲۰ سپتامبر ۱۹۱۸ پیروزمندانه وارد دمشق شدند و پرچم انقلاب عربی را بجای پرچم عثمانی در آنجا برافراشتند)، سختگوونم. اعرب در کنفرانس صلح پاریس ۱۹، مشاور «وینستون چرچیل» وزیر مستعمرات انگلستان در امور اعرب ۲۱-۲۲، سفر پنهانی به ایران در زمان سلطنت رضا شاه و دستگیر و زندانی شدن و سپس فرار از زندان در ماجراجای «سید فرهاد»، مسافت به قاهره و فلسطین بهمراه چرچیل برای حل مسائل و مشکلات مابین اعرب و یهودیان در سرزمین فلسطین (تحت قیوموت انگلستان پس از ج. ۱. ۲۱-۲۲، عدم قبول نشان «شوایله دارنده نشان درجه اول حمام» (G.C.B) از سوی جرج پنجم (۱۸۶۵-۱۹۳۶)، پادشاه انگلستان و ایرلند و امپراتور هندوستان : ۱۹۱۰-۱۹۳۶)، و نیز عدم قبول «صلیب جنگ» از سوی فرانسوی ها به پاس زحمات و خدماتش به انگلستان و فرانسه در خلال «ج. ج. ا.»، اشتغال به خدمت (به عنوان مکانیک) در «نیروی هوایی سلطنتی» انگلستان (R.A.F.) با نام جعلی «راس»^۴ ۲۲-، پس از آشکار شدن هویت واقعی وی، اشتغال در لشکر زرهی انگلستان - ۲۵، و بعداً اشتغال مجدد در نیروی هوایی انگلستان با نام جعلی

خدمت در ارتش سودان ۶۰-۶۳، پیوستن به جنبش آزادی بخش جنوب سودان ۶۳، رهبر جنبش مذکور ۶۹، امضاء قرارداد صلح با حکومت سودان مارس ۷۲، معاون دوم رئیس جمهوری سودان ۷۸-۸۰، ونیز ۸۲-۸۵، رئیس شورای عالی اجرایی امور جنوب سودان ۷۸-۸۰، نم. سابق سودان در سازمان ملل، دریافت نشان دونیل ۷۲.

آثار: چهاربای سال ۱۹۷۲ می‌جنگیم^۹

لاندو، موشه: ل. حقوق، قاضی اسرائیلی (بازنیسته)، ت. ۲۹ آوریل ۱۹۱۲ در «دانزیگ» (در حال حاضر «گدانسک» در لهستان)، تج. ۱۵. لندن.
مهاجرت به فلسطین ۳۲، ع. کانون وکلای فلسطین ۳۷، قاضی شهر حیفا ۴۰، قاضی دادگاه بخش حیفا ۴۸-۵۲، قاضی دادگاه عالی بیت المقدس ۵۳-۵۶، رئیس دادگاه محکمه «ایشمن» جنایتکار جنگی دوران نازیها ۶۱، معاون دادگاه عالی بیت المقدس ۷۶-۸۰، رئیس دادگاه عالی بیت المقدس ۸۰-۸۲.

لانفلد، برونو^۱: دک. پژوهشکی، پژوهش (متخصص عدد درون تراوش) و استاد اسرائیلی، ت. ۱۱ فوریه ۱۹۲۷ در «اوین» اتریش، تج. «موسسه آموزشی انگلستان»، مدرسه پژوهشکی دا. زئون (سویس).

کفیل موسسه پژوهشی غدد درون تراوش «تل-هاشومر» در اسرائیل ۶۲-۶۴، پژوهشگر «مو. علمی وایزمن» ۶۱-۶۶، دانشیار و مدیر گروه زیست شناسی دا. «بار-ایلان» اسرائیل ۶۴-۶۹، اس. و مدیر گروه تاریخ علوم دا. مذکور ۶۹-۷۱، اس. تاریخ علم ۷۱، مدیر مو. مرکز پژوهشکی شناخت غدد درون تراوش «شبا» ۶۴-۹۲، رئیس بخش آزمایشگاههای مرکز فوق ۷۷-۸۱، ع. رئیس کت. پژوهشی و اخلاق پژوهشکی ۷۷-۸۱، ع. کت. تخصصی همسان سازی امور زیست شناسی «سازمان بهداشت جهانی» ۶۷-۸۷، مشاور روابط خارجی وزیر بهداری و رئیس اداره روابط بین الملل وزارت بهداری ۸۵-۸۱، کفیل پژوهشگر ارشد وزارت بهداری ۸۴-۸۶، ع. شورای ملی پژوهش و توسعه ۸۵-۸۷، اس. میهمان مدرسه پژوهشکی دا. «بیل» آمریکا ۸۶-۸۷، ع. شورای ملی بهداشت و امور اجتماعی ۸۵-۸۷، رئیس

القری ۹۰، مقولاتی در استراتژی ملی ۹۰، نظام بازی گونه ۹۲، حکومت: مباحثی در مشروعیت و کارآمدی ۹۵، نقد دینداری و مدرنیسم ۹۷ (ج ۲)، مذاکره در لندن (مجموعه‌ای از اسناد) ۹۷، الاستراتیجیه القومیه: در اسات فی معالمها و اهدافها (بیروت)، گزارش سمینار (کار مشترک) ۱: ۲، ۳، ۴ و ۸ به اضافه مقاله‌های متعددی درباره مسائل سیاسی، اجتماعی، فلسفه و غیره. ضمناً: *Model Theory and its Application to Theoretical Computer Science* (منتشره در هلند).

لاکوئر، والتر: مورخ، تحلیلگر سیاسی و استاد (یهودی) آمریکایی، ت. ۲۶ ماه مه ۱۹۲۱ در «برسلو» در آلمان (در حال حاضر: بودشو در لهستان).

ویراستار کارهای پژوهشی ۵۵-۵۶، مدیر موسسه تاریخ معاصر و کتابخانه و ایمار در لندن ۶۴-۶۶، ۹۱، ویراستار مجله تاریخ معاصر ۶۵، استاد تاریخ دا. براندی ۶۷-۶۲، ۷۲، استاد تاریخ دا. تل آویو در اسرائیل ۷۰-۷۸، استاد علوم سیاسی در دا. «جرج تاون» آمریکا ۷۷-۷۸، رئیس شورای پژوهشیه بین المللی در مرکز مطالعات استراتژیک و بین المللی (در واشنگتن دی. سی.) ۷۳-۷۴، ویراستار نشریه «واشنگتن پیپر» ۷۳-۷۴، ونیز نشریه «واشنگتن کوارترلی» ۷۸، استاد مدعو تاریخ در دا. هاروارد آمریکا، عضو پژوهشی بنیاد «راکفلر»، عضو پژوهشی بنیاد «گاگنهایم».

آثار: کمونیسم و ناسیونالیسم در خاورمیانه ۵۶، آلمان جوان ۶۲، راهی به سوی جنگ ۶۷-۶۸، اتحاد جماهیر شوروی در خاورمیانه ۷۱ (ترجمه فارسی)، اروپای زمان هیتلر ۷۰، تاریخ صهیونیسم ۷۲، رو در رویی ۷۴، وایمار ۷۴، چریک ۷۶، تروریسم ۷۷، قاره سرگردان: اروپا ۷۰-۷۸ و ۷۹، سالهای از دست رفته (داستان) ۸۰، مسئله محرومانه ترسناک ۸۱، خداحافظی از اروپا (داستان) ۸۱، آلمان معاصر: یک گزارش شخصی ۸۵، جهان امور محرومانه ۸۵، شکستن سکوت ۸۶، دوران تروریسم ۸۷، راه طولانی به سوی آزادی ۸۹، استالین ۹۰. (برخی از آثار والتر لاکوئر به زبان فارسی ترجمه و منتشر شده است).

لاگو، سیپهبد ژوف: نظامی سودانی، ت. ۲۱ نوامبر ۱۹۳۱، تج. دن. نظامی «ام دورمان».

منطقه «بَعْد» (از توابع شن شمس) (پسر «جميل لحود»: زنزال، نماینده مجلس، و از وزرای سابق لبنان)، تح. دانشکده افسری بيروت، دوره های عالي علم نظامي و ستاد در انگلستان و آمريكا. ورود به دانشکده افسری بيروت و افسر نيري در بي بي آن کشور ٥٩-٥٦، شرکت در چند دوره آموزشی عالي نظامي و ستاد در انگلستان و آمريكا، فرمانده پایگاه در بي بي آن، رئيس بخش حمل و نقل اداره چهارم وزارت دفاع لبنان، رئيس دفتر فرماندهی ارتش، رئيس اتاق جنگ وزارت دفاع، فرمانده ارتش لبنان (منصب «الياس هراوي»، رئيس جمهوري جديد لبنان در آن زمان) ٩-٨؛ به هنگام تشدید ماجراجي «ميشل عون» (ر. ك.)، و اخراجش از کاخ رياست جمهوري بوسيله نيروهای سوری مستقر در لبنان در اکتبر ١٩٩٠ (برکاري از سمت فرماندهی ارتش و دیگر مسئولیتهای ٩٠ یا ٩١) (دلیل این امر نسبت خوشآویندی وی با زنزال عون بود: دخترش کاترین همسر پسر ميشل عون است)، خانه نشین شدن در اعتراض به سیاستهای عون ٩٨، انتخاب به عنوان رئيس جمهوري لبنان (جانشین «الياس هراوي») نوامبر ٩٨.

لحوظه، زنزال جمیل رزز: نظامی و سیاستمدار لبنانی، ت. ١٩٠٣ (پدر زنزال امیل لحوظه رئیس جمهوری فعلی - سال ٢٠٠٠ - لبنان)، تح. كالج «حكمت» در بيروت، دانشکده افسری بيروت، دانشکده ستاد و فرماندهی در ترکیه و انگلستان. افسر ارتش لبنان ٢٣-٦، ارتقاء به درجه زنزالی ٥٩، مدیر کل اداره نظامی در دفتر ریاست جمهوری لبنان ٥٩-٥٧، نم. پارلمان لبنان ٠٤، وزیر کار و امور اجتماعی ٤٦، دریافت تعداد زیادی مдал و نشان ملی و بین المللی و از جمله: نشان ملی درخت سدر (لبنان)، لژیون دونور (فرانسه)، نشان درجه اول تاج (ایران)، و نشان درجه اول سلطنتی (مراکش).

لزقام، بهی: سیاستمدار تونسی، ت. ١٩١٣ (زاده ١٩١٣) در تونس.

شروع خدمت در اداره داخله تونس ٣٣، بعداً انتقال به اداره مالیه، دبیر کل حزب سوسیالیست دستور (سابقاً حزب نئودستور) ٥٣-٧٣، وزیر مشاور در امور ریاست جمهوری و وزیر دفاع ٥٦-٦٩، نخست وزیر تونس ٦٩-٧٠، رئيس کت. نظارت

اج. حاصلخیزی اسرائیل ٧٩-٨٣، رئیس اج. غدد درون تراوش اسرائیل، معاون شورای علمی اج. پژوهشکی اسرائیل، ع. هیات اجرایی شورای علمی، ع. شورای اجرایی کت. بین المللی پژوهشگاه باز تولیدی، ع. شورای اجرایی هیات معاینات پژوهشکی، ع. شورای اجرایی اج. بین المللی جنسیت شناسی، ع. شورای اجرایی اج. بین المللی شناخت غدد درون تراوش و بیماریهای زنان، ع. افتخاری کا. آمریکایی بیماریهای زنان و زایمان، دریافت جایزه «پلسکین» (Pliskin)، جایزه صندوق بیماری اتحادیه کارگری اسرائیل ٦٢، جایزه «یافه» (Yaffeh)، جایزه وزارت بهداشت اسرائیل ٦٣، جایزه تشخیص پژوهشکی خدمات عمومی بهداشتی آمریکا ٨٣، دریافت مdal «زاکوب هنل» (Jacob Henle) از دا. جرج آگوستوس گوتینگن آلمان ٩٣.

آثار: تدوین ٢١ کتاب پژوهشکی (راجع به غدد درون تراوش، بیماریهای زنان و زایمان وغیره)، تدوین ٢٥ فصل از کتابهای مربوط به مجموعه مقاله های پژوهشکی، ٢٥ گزارش علمی در نشریات علمی، ١١٢ سخنرانی منتشر شده و چکیده مقاله ها وغیره.

١- Lunenfeld , Bruno

لبای، دیوید: دک. حقوق، حقوقدان و سیاستمدار اسرائیلی، ت. ١٩٣٤ در تل آویو، تح. دا. شیکاگو. رئیس کانون وکلای اسرائیل، معاون دادستان کل، مدیر موسسه جرم شناسی و حقوق جزای دا. تل آویو، رئيس امور دانشجویی دا.، رئيس کت. قانون گذاری حزب کارگر، رئيس اج. دوستی پارلمان اسرائیل - انگلستان، رئيس کت. تحقیق (کنترل) عمومی ٨٤-٩٢، سخنگوی وزارت دادگستری، وزیر دادگستری ژوپیه ٩٢-٩٥، اس. حقوق در دا. تل آویو، ع. پارلمان (از حزب کارگر) ٨٤، ٨٨ و ٩٢، رهبر جناح مخالف دولت از سوی حزب کارگر ٨٤-٨٨.

آثار: یک کتاب و چندین مقاله درباره مسائل حقوقی.

لحوظه، زنزال امیل: فارغ التحصیل عالی نظامی، افسر بلند پایه و سیاستمدار لبنانی (مسيحي ماروني)؛ ت. ١٩٣٦ در

مصری به آیین آزادیخواهانه یا لیبرال آن است، که شاید از دیدگاه تأثیر بر نسل روش‌شناختگران زمان خود همپایی طهطاوی (۱۸۰۱-۱۸۷۳) و شیخ محمد عبده (۱۸۴۹-۱۹۰۵) باشد. وی از راه نوشه‌ها و ترجمه‌هایش به پرمایه کردن زبان سیاسی عرب و آفریدن برابرهای عربی برای مقاهمیم تازه علوم اجتماعی خدمتی نمایان کرده است. «مصطفی کامل» (ر.ک.) ملی گرای دیگر عرب، مرد عمل و پیکار سیاسی بود، و لطفی السید مرد نظر و اندیشه. در مورد مسئله ملیت، لطفی بیشتر درباره چگونگی مبانی ملیت مصری می‌اندیشید. لطفی السید (برخلاف کامل) احساسات همبستگی دینی مصریان را با ترکان، خطری برای هویت آنان می‌دانست. به نظر او تمدن و فلسفه سیاسی زمان ما در خور آنست که سیاست از دین جدا باشد.

گزیده آثار: ترجمه‌های آثار ارسسطو (از زبان فرانسه به عربی)، اخلاق نیقوماخوس (نیکوماخوس) ۲۶، کون و فساد ۳۲، طبیعت‌يات ۳۵، سیاست ۴۸. ضمناً انتشار مقاله‌های زیادی در نشریه «الجریده» (ارگان حزب الامة)، وغیره.

لطفی، علی: دک. اقتصاد، استاد و سیاستمدار مصری، ت. ۱۶ اکتبر ۱۹۳۵ در قاهره، تج. دها. عین شمس (مصر) و لوزان (سویس).

شروع خدمت در دانشکده بازرگانی دا. عین شمس ۵۷، اس. و رئیس گروه اقتصاد ژوئن ۸۰، اس. «مو. عالی مطالعات تعاون و امور اداری» اس. نیمه وقت، (مو. مطالعات عربی) در قاهره، ع. هیات مدیره بانک اسکندریه ۷۷-۷۸، ع. هیات مدیره بانک تجارت و توسعه (قاهره) ۸۱-۸۲. ع. هیات مدیره اج. علوم سیاسی و اقتصادی ۷۷، ع. هیات مدیره شرکت شکر دلتا ۷۸، ع. اجرایی بانک تجارت و توسعه ژوئن ۸۰، وزیر دارایی ۷۸-۸۰، نخست وزیر مصر ۸۵-۸۶، سخنگوی مجلس شورا نوامبر ۸۶، دریافت جایزه استاد نمونه دانشگاه‌های مصر ۷۴، جایزه مو. مرکوری طلای ۷۹.

آثار: ارزیابی اقتصادی، توسعه اقتصادی، برنامه‌ریزی اقتصادی، مقدمه‌ای بر اقتصاد ریاضی و اقتصاد سنجی، مسائل مالی کشورهای در حال توسعه، مسائل صنعتی شدن در کشورهای توسعه نیافته، ۳۰ گزارش پژوهشی در زمینه اقتصاد به زبان عربی، فرانسه و انگلیسی.

برآتش بسین حکومت اردن و فلسطینی‌ها در اردن سپتمبر ۷۰- آوریل ۷۱ (بس از درگیری خونین بین چریکهای فلسطینی ساکن اردن و ارتش اردن)، نم. سابق حبیب بورقیبه (رئیس جمهوری تونس)، استعفا از فعالیت‌های حزبی و نیز مجلس ملی مارس ۷۳.

لطفی السید، احمد: تحصیلات عالی؛ ملی گرای، نویسنده و سیاستمدار مصری؛ ت. زانویه ۱۸۷۲ در دهکده‌ای در مصر سفلی، تج. در قاهره.

پس از پایان تحصیلات دانشگاهی اشتغال به خدمات دولتی، شروع فعالیتهای سیاسی و تشکیل سازمانی زیرزمینی برای بسیج روشنفکران در راه مبارزه با استعمار انگلستان، سپس انجام فعالیتهای سیاسی آشکار و همکاری در تشکیل «حزب الوطني» بوسیله «مصطفی کامل» (به عنوان حزبی ملی گرا و ضد استعمار انگلستان) اکتبر ۱۹۰۷، بعداً اختلاف نظر با مصطفی کامل و کناره گیری از آن حزب، سپس: بی‌همکاری گروهی از روشنفکران میانه رو تأسیس «حزب الامة» (حزب ملت)، ضمناً سردبیر نشریه «الجريدة» ارگان حزب ملت (به عنوان سخنگوی روشنفکران لیبرال مصر. نویسنده‌گان و ادبیان بزرگ معاصر مصر نظیر: محمد حسین هیکل، طه حسین و سلامه موسی نخستین آثار خود را در این روزنامه منتشر کرده‌اند) ۱۹۰۷-۱۹۱۴، مدیر کتابخانه ملی مصر (تا چند سال)، ع. حزب ملی گرا و ضد انگلیسی «وَفَدَ» از بدو تأسیس آن ۱۹۰۹-؛ پس از شروع کشاشهای قدرت «سعد زغلول» و «عدلی یکن» بر سر رهبری حزب: کناره گیری از فعالیتهای حزبی و سیاسی؛ وزیر فرهنگ مصر ۲۸-۲۹، وزیر کشور ۳۷-۳۸؛ ضمناً در خلال سالهای فعالیت سیاسی و دولتی: انجام فعالیتهای پژوهشی، ترجمه و نگارش؛ همکاری در بنیادگذاری دانشگاه مصر و رئیس آن ۳۰-۴۱، در خلال سالهای ریاست دا. مصر دوبار استعفا از سمت خود بخاطر اختلاف نظر با مقامات مصری: ۳۲ و ۳۷، ع. مجلس سنای مصر ۴۱-، پس از خاتمه عضویت در سنا: رئیس فرهنگستان زبان عربی مصر (جمع‌اللغة العربیة) (خود وی از سال ۱۹۱۶ با همکاری «شیخ ابوالفضل جزاوى» رئیس وقت دا. الازهر برای بنیادگذاری فرهنگستان مذکور کوشیده بود)-۶۳، فوت ۱۹۶۳ در قاهره.

(توضیح: احمد لطفی السید آموزگار بزرگ وطن پرستی

لمبیون، خانم آن کاترین سوانین فورد^۱ : دک. فلسفه، دک. ادبیات فارسی «افسر اطلاعاتی، ایران شناس، و استاد (ادبیات فارسی) انگلیسی» : ت. حدود ۱۹۰۶، تج. دانشگاه لندن، و دانشگاه تهران.

وابسته مطبوعاتی و فرهنگی سفارت انگلیس در تهران در خلال ج. ج. ۲ ، اخذ درجه دکترای ادبیات فارسی ۴۵، خبرنگار رادیو «بی بی سی» در ایران، ضمناً سپرست امور اطلاعاتی و جاسوسی سفارت انگلستان در تهران (منصب از سوی «سربردر بولارد» سفیر انگلیس) ۳۹، استاد زبان و ادبیات فارسی در دانشکده زبانهای شرقی دا. لندن ۵۲، استاد ایران شناسی در دانشگاه‌های انگلیس.

(توضیح : خانم لمبیون از جمله بر جسته ترین ایران شناسان خارجی به شمار می‌رود. وی در عین حال به عنوان افسر خبره اطلاعاتی انگلیس - MI6 - در تهران و بنا به گفته‌ای رئیس کمیته اینتلیجنس سرویس در ایران، نقش موثری در تحولات سیاسی - اجتماعی ایران در سالهای ج. ج. ۲ و همکاری گسترده با دولت متبوع خود در این راستا ایفا کرده است. وی زبانهای فارسی، ترکی، عربی، واردورا بدون لهجه صحبت می‌کرد. ضمناً به لهجه‌های تهرانی، کاشی، اصفهانی و بختیاری بخوبی مسلط بودا)

گزیده آثار : خاطرات، مالک و زارع در ایران ۶۰ (ترجمه به فارسی)، چند کتاب پیرامون ویژگیهای جامعه ایران، سیری در تاریخ ایران بعد از اسلام ۸۴ (ترجمه به فارسی)، نظریه دولت در اسلام ۸۰ (ترجمه به فارسی)، «جامعه اسلامی ایران در گذر تاریخ» (محله سروش، س. ا، ش. ۲۹).

اس. تاریخ خاورنزدیک و میانه دردا. لندن ۴۹-۷۴، اس. مطالعات خاورنزدیک دا. پرینستون ۷۴، ع. دائم مدرسه علوم اجتماعی در امور مطالعات پیشرفته ۷۴-۷۶، اس. مدعو تاریخ دردا. کالیفرنیا در لوس آنجلس ۵۵-۵۶، اس. دا. کلمبیا ۶۰، اس.

دانشگاه ایندیانا ۶۳، دا. پرینستون ۶۴، پژوهشگر مو. مطالعات پیشرفته ۶۹، ع. خارجی اج. فلسفه آمریکا، ع. مکاتبه ای «مو. مصر» قاهره، ع. افتخاری اج. تاریخ ترکیه.

آثار : رسیه‌های اسماعیلیگری ۴۰، ترکیه امروز ۴۰، مشارکت انگلستان در مطالعات عربی ۴۱، راهنمای امور دیپلماتیک و سیاسی عرب ۴۷، سرزمین افسون شدگان (وبرایشگر) ۴۸، اعراب در تاریخ ۵۰ (چاپ‌های بعدی ۵۸، ۶۴، ۶۶، ۶۰)، یادداشت‌ها و اسناد آرشیو‌های ترکیه ۵۲، تاج شاهانه ۶۱، ضرورت ترکیه جدید ۶۱ (چاپ بعدی ۶۸، ۶۴ و ۶۲، استانبول و تمدن امپراتوری عثمانی ۶۲ و ۶۳، خاورمیانه و غرب ۶۴ و ۶۸، فدائیان حسن صباح ۶۷، نزادو رنگ در اسلام ۷۱، مشارکت در ویرایش دایرة المعارف اسلام ۵۶-۵۵، تاریخ اسلام کمبریج ۷۰، اسلام در تاریخ : افکار، انسان و رخداد هادر خاورمیانه ۷۳ : اسلام از زمان حضرت محمد (ص) تا تصرف قسطنطینیه (۲) ج. ۷۴، تاریخ به خاطر می‌آورد، کشف میکند و ابداع میکند ۷۵: جهان اسلام (عنوان چاپ انگلستان، عنوان منتشره در آمریکا : اسلام و جهان عرب) (وبرایشگر) ۷۶، جمعیت و درآمد در شهرهای فلسطین در قرن شانزدهم میلادی (باهمکاری «الف. کوهن») . ۷۸

1- Lewis, Bernard

لوبرانی، اوری : ل. افتخاری علوم اجتماعی، افسر اطلاعاتی عالیرتبه اسرائیل، ت. ۱۷ اکتبر ۱۹۲۶ در «حیفا»، تج. در حیفا، ودا. لندن.

عضویت و فعالیت در سازمان نظامی - ترویریستی «هاگانا» ۴۴-۴۸، خدمت در اداره خاورمیانه وزارت امور خارجه اسرائیل ۵۰-۵۱، منشی خصوصی «موشه شارت» وزیر امور خارجه وقت اسرائیل ۵۱-۵۳، خدمت در لندن ۵۳-۵۶، مشاور امور عربی بن گوریون (نخست وزیر) ۵۷-۶۱، دستیار رئیس دفتر نخست

1- Lambton , Anne K.S.F.

لمرانی، محمد کریم ← کریم لمرانی، محمد

لوئیس، برنارد^۱ : دک.، استاد دانشگاه و پژوهشگر انگلیسی، ت. ۳۱ ماه مه ۱۹۱۶، تج. دادا. لندن و پاریس. مدرس تاریخ اسلام در مدرسه مطالعات شرقی دا. لندن ۳۸، خدمت در فرماندهی نیروی هوایی سلطنتی واحدهای اطلاعاتی ۴۰-۴۱، خدمت در وزارت امور خارجه ۴۱-۴۵.

مجلس اردن ۶۱-۶۲ و ۶۳-۶۴؛ دستیار رئیس دربار سلطنتی ۶۴-۶۵، وزیر کشور، خدمت دراداره نخست وزیری ۶۴-۶۵، ع. مجلس سنا ۶۵، وزیر کشور در امور شهری و روستایی ۶۷، ع. مجلس سنا ۶۷، وزیر امور دارایی ۷۰-۷۱، نخست وزیر ۷۱-۷۲، رئیس شورای ملی قانونگذاری آوریل ۷۸-۷۹، رئیس دربار سلطنتی ۷۹-۸۵، رئیس مجلس سنا ۸۴-۹۰ و نیز ۱۸ نوامبر ۹۲، دریافت نشان درجه اول ستاره اردن، نشان درجه دوم استقلال، نشان درجه دوم رنسانس، و نیز تعدادی نشان دیگر از کشورهای خارجی.

لوگالی، هیلاری نایگیلوبل^۱ : سیاستمدار سودانی، ت. ۱۹۱۳ در جوبا، تج. دا. خارطوم، دا. بیل (آمریکا)، دا. بغداد، ودر انگلستان.

خدمت در وزارت امور دارایی و اقتصاد ۵۷-۵۸، وزیر خدمات و ذخایر طبیعی ۶۵، وزیر ارتباطات ۶۵، دبیرکل حزب جبهه جنوب ۶۵-۶۷، جانشین رئیس حزب ۶۷-۶۹، وزیر کار و تعاون ۶۹-۷۱، بازداشت سیاسی بدون دادرسی ۶۹-۷۰، مدیر عامل «شرکت ملی شده بتا» ۷۰-۷۱، استاندار استان «ایکوتاوریا» با مقام وزارت ۷۱-۷۲، وزیر امور دارایی و برنامه ریزی اقتصادی در دولت منطقه ای جنوب سودان در «جوبا» ۷۲-۷۵، سخنگوی «مجلس خلق منطقه ای» ۷۵-۷۸، ع. کت. مرکزی و دفتر سیاسی «اتحادیه سوسیالیست سودان» ۷۷-۷۸، ع. مجلس منطقه ای خلق از منطقه جوبا دسامبر ۷۲-۷۳، دستیار دبیرکل «اتحادیه سوسیالیست سودان» و رئیس دبیرخانه منطقه ای جنوب ۷۶، ع. دفتر اجرایی کمیته مرکزی اتحادیه سوسیالیست سودان ۷۶-۷۷، رئیس دا. جوبا، دریافت نشان دونیل (درجه یک)، نشان قانون اساسی، نشان درجه یک جمهوری.

1- Logali , Hilary Nyigilo Paul

لوی، دیوید : سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۱۹۳۷ در رباط مراکش.

مهاجرت به اسرائیل ۵۷، کارگر ساختمانی، عضویت در هیستادروث (فرارسیون ملی کارگری)، ع. کنست وع. گروه

وزیری ۶۲-۶۵، سفیر اسرائیل و نیز رئیس شعبه سازمان «موساد» (سازمان اطلاعاتی اسرائیل) در اوگاندا ۶۵-۶۸، سپس در اتیوپی ۶۸-۷۱، سفیر در ایران ۷۸-۷۹، مدیر «گروه مدیریت صنایع کور» (مسئول سرمایه گذاریها و اجرای طرح های مشترک در خارج از کشور) ۷۱-۷۲، هماهنگ کننده عملیات اسرائیل در جنوب لبنان، استعفاء از سازمان اطلاعاتی موساد و اشتغال به کارهای تجاری و نیز همکاری با وزارت دفاع اسرائیل ۷۲-۷۳، شریک موسسه صادرات اسلحه «بیورکون» (به مراه زنرال «آوراهام اورلی»)، مشارکت در ایجاد بازداشتگاه «خیام» در لبنان، رهبری عملیات انتقال تعداد ۱۵۰۰۰ نفریهودی اتیوپیایی (فلاده ها) به اسرائیل ۹۱، نم. ویژه اسرائیل در جریان مذاکرات محظوظه مربوط به توافق آزادی زندانیان شیعی در اسرائیل و نیز گروگانهای غربی در بیروت اواسط دهه ۸۰، مسئول امور جنوب اشغالی لبنان تا کنون (۲۰۰۰).

(توضیح : به اعتقاد بسیاری از کارشناسان، لوبرانی یکی از خبره ترین و خطرناک ترین ماموران سازمان اطلاعاتی اسرائیل - موساد است. وی به عنوان یک ملی گرای متعصب در دوران خدمت سیاسی - اطلاعاتی خود با تعدادی از کارگزاران اصلی اسرائیل نظیر : دیوید بن گوریون، لوی اشکول، خانم گلداری، مناخیم بگین، اسحاق شامیر و اسحاق رابین همکاری داشته است. ضمناً وی رابطه ای صمیمانه و محکم با «هایلاسلاسی» امپراتور اتیوپی، محمد رضا پهلوی شاه ایران، و عییدی امین رئیس جمهوری سابق اوگاندا داشت. چنانکه در همین راستا، وی از طرف سازمان موساد به ایران اعزام شد و در ایجاد اتاق های بازجویی و حشتگ «ساواک» - سازمان اطلاعاتی ایران - با ایران همکاری کرده است. ضمناً در زمان حضورش در ایران، با شخص «یعقوب نیمرودی» مامور جاسوسی اسرائیل و تاجر اسلحه و همان فردی که در رسوایی «ایران کنtra» دست داشته است ، همکاری داشت.).

اللوزی، احمد عبدالکریم : سیاستمدار اردنی، ت. ۱۹۲۵ در «جوپیهها» (نژدیک امّان)، تج. دن. تربیت معلم بغداد (عراق).

خدمت آموزگاری ۵۰-۵۳، دستیار رئیس تشریفات سلطنتی ۵۲-۵۶، رئیس تشریفات وزارت امور خارجه ۵۷، ع.

«حیروت» (ازادی) گاهال ۶۹- (بعداً جناح لیکود)، نامزد حزب لیکود برای دبیر کلی هیستادروث ۷۷ و ۸۱، در حال حاضر رهبر گروه لیکود در سازمان «هیستادروث»، وزیر جذب مهاجر ۷۷- ۷۸، وزیر ساختمن و مسکن ۷۸- ۹۰، وزیر امور خارجه ۹۰- ۹۲، معاون نخست وزیر ۸۱- ۸۴ و ۸۴- ۹۲، وزیر امور خارجه (در کابینه بنیامین نتانیاهو) ۹۶- ۴ زئویه ۹۸ (استعفا با خاطر اختلاف نظر با سیاستهای نتانیاهو - نخست وزیر - در مورد روند صلح خاورمیانه)، معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه (در کابینه کارگری ایهود باراک) ۹۶- ۹ اوت ۲۰۰۰ (استعفایه).

تقدیرنامه لیاقت از ترکیه ۷۲.

آثار: *بین النهرین* ۳۴، شهرهای باستانی عراق ۴۲، نهرهای دوگانه ۴۳، بنیادها و پی هادر خاک ۴۸، آناتولی باستان ۵۶، هنر خاور نزدیک باستانی ۶۲، خاک ریزهای خاور نزدیک ۶۲، مردمان ارتفاعات بلند آناتولی باستان ۶۷، باستان شناسی *بین النهرین* ۷۸، و تعداد دیگری کتاب راجع به مسائل تاریخی باستان شناسی خاورمیانه.

- 1- Lloyd , Seton
- 2- Uppingham
- 3- Sir Edwin Lutyens
- 4- Gertrude Bell

لوی دلاویدا، جورجیو^۱ : *شرق شناس ایتالیایی*، ت. ۲۲ اوت ۱۸۸۶.

اس. زبان عربی در موسسه شرق شناسی ناپل (ایتالیا) ۱۴- ۱۶، اس. زبانهای سامی دردا. تورین (ایتالیا) ۲۰- ۱۶، اس. زبانهای سامی در دانشگاه رم ۲۰- ۳۱، اخراج از دا. پس از عدم قبول خط مشی ها و ایدئولوژی فاشیسم (پس از به قدرت رسیدن موسولینی) ۳۱، شروع کار مجدد (پس از شکست فاشیسم) ۴۴، اس. زبان عربی دردا. پنسیلوانیا (آمریکا) ۳۹- ۴۸، همکاری با «سالنامه اسلام» به مدت چند سال، ع. آکادمی لینچی ۴۷- ع. آکادمی علوم تورین ۶۶- ع. وابسته آکادمی علوم باواریا ۵۷- ع. موسسه ونتو ۶۲- ع. خارجی آکادمی فرون وسطی آمریکا ۳۴- ع. آکادمی علوم ادبیات لهستان ۴۸- ع. آکادمی پاریس ۶۲- ع.

لوی، روبن^۱ : ف. ل. اجتماعی، دک. ادبیات، استاد (دانشگاه) انگلیسی، ت. ۲۸ آوریل ۱۸۹۱، تج. دانشکده مسیح (جسوس کالج) دا. آکسفورد. خدمت با درجه سروانی در اداره اطلاعات ستاد مشترک نیروهای نظامی انگلستان در *بین النهرین* (عراق) ۱۶- ۱۸ (در خلال ج. ج. ا.)، خدمت در اداره سیاسی (انگلستان در) عراق ۱۸- ۲۰، مریزی زبان فارسی در دا. آکسفورد ۲۰- ۲۲، مریزی زبان فارسی دردا. کمبریج ۲۶- ۳۹، مریزی زبان فارسی در «چاتام هاوس» ۳۹- ۴۰، خدمت در اداره اطلاعات نیروی هوایی سلطنتی انگلستان در خلال ج. ج. ۲ (۴۵- ۳۹)، اس. زبان فارسی دردا. کمبریج ۴۰- ۵۸، بورسیه دانشکده «کریست» کمبریج، فوت سپتمبر ۶۶.

آثار : ادبیات فارسی ۲۳، وقایع نگاری بغداد ۲۹، جامعه شناسی اسلام ۲۱ و ۲۲، معالم الغربة (متن عربی و غیره) ۲۸، آینه ای برای شاهدخت (قبوس نامه) ۵۱، زبان فارسی ۵۱، ساختار اجتماعی اسلام ۵۷، مربیان نامه ۵۹.

- 1- Levy , Reuben

لوید، ستون^۱ : ف. ل.، باستان شناس انگلیسی، ت. ۳۰ ماه مه ۱۹۰۲، تج. موسسه «معماری» و «پسنهام». دستیار «سرادوین لوئیز»^۲، ۲۸- ۲۷، انجام عملیات اکتشافی برای «اج. اکتشافات مصر» در قاهره ۲۹- ۳۰، انجام عملیات اکتشافی برای «مو. مطالعات شرقی» دا. شیکاگو در عراق ۳۰-

سپهسالار تکابنی (۱) ۱۹۰۹ - ۱۹۱۰، تسلیم استعفا از مقام فرماندهی قزاق به سپهسالار وزیر جنگ و عزیمت به پطرزبورگ (روسیه) ۱۹۱۰ (سوم رجب ۱۳۲۷ هـ. ق.)، پس از شکل گیری انقلاب اکبر روسیه (۱۹۱۷) به زیوال «نیکین» پیوست و پس از سقوط شخص تزار به «باطوم» (در قفقاز) فرار کرد و در آنجا بدست سه نفر گرجی به قتل رسید ۱۹۱۷.

1-Liakhov , Colonel V.P.

۳۲۵

لی، جیمز ای. : مدیر و کارشناس نفتی آمریکایی، ت. ۱۳ دسامبر ۱۹۲۱ در کیلن می سی سی پی، تج. مؤسسه پلی- تکنیک (آمریکا).

خدمت در شرکت نفت گلف ۴۲ -، خدمت در مسئولیتهای گوناگون مهندسی و مشاوره و نظارت فنی نفت ۴۲ -۵۶، مشاور طرح (پروژه) در شرکت پالایش فیل اویل (Filoil) در مانیل (فیلیپین) ۵۹، معاون اجرایی در نم. منطقه ای مانیل، مدیر عامل شرکت نفت گلف اورینت ۶۲، معاون پالایش شرکت نفت پاسیفیک گلف در زاپن ۶۳، نم. منطقه ای و هماهنگ کننده امور خاور دور ۶۴، مدیر عامل شرکت نفت کویت ۶۶، رئیس شرکت نفت گلف ۷۲ - ۷۲، رئیس و مدیر عامل شرکت ۷۳ - ۸۱، رئیس و رئیس کل اجرایی شرکت دسامبر ۸۱ -، معاون شرکت «شورون» ۸۷ - ۸۵، امین دانشگاه کارنگی - ملون ۷۳ (امین مادام العمر ۷۹ - ۷۹، ع. آکادمی «شیدی ساید» ۷۴، ع. هیات مدیره «مو. نفت آمریکا»، ع. بنیاد مهندسی فنی لوئیزیانا ۷۳، ع. بانک ملی پیستبورگ ۷۸، ع. شورای روابط خارجی آمریکا ۷۹، دریافت درجه دکترای افتخاری ازدا. فنی لوئیزیانا ۷۵، دریافت جایزه دولتی ویژه می سی سی پی ۷۳.

لیساریدس، واسوس : دک. پزشکی، سیاستمدار قبرسی، ت. ۱۳ ماه مه ۱۹۲۰ در «لفکارا»، تج. دا. آتن (یونان). ع. مجلس نمایندگان قبرس ۰ - ۶، رئیس مجلس نمایندگان ۸۵ - رئیس حزب سوسيالیست قبرس (ادک) ۶۹ -، دیر کل کت. بین المللی همبستگی با تلاشهاي مردم آفریقای جنوبی، معاون هیات رئیسه سازمان همبستگی مردمان آفریقا -

موسسه باستانشناسی آلمان ۵۷، ع. افتخاری اج. آسیایی ۴۶ -، ع. شرق شناسی آمریکا ۵۶، ع. اج. شرق شناسی آلمان ۵۶ -، ع. مدرسه مطالعات شرقی و آفریقایی ۰ - ۶، دریافت درجه دک. افتخاری ازدا. الجزرره، ازدا. پاریس، ازدا. عبری بیت المقدس .

آثار: انتشار چندین کتاب درباره مسائل اسلامی و تاریخی شرق و خاور میانه (در خلال سالهای ۱۹۶۶ - ۱۹۱۳).

1- Levi Della Vida , Giorgio

لیاخوف، کلنل و. پ. : افسر ارتش روسیه تزاری، و فرمانده سابق بریگاد قزاق در ایران. افسر ستاد ارتش روسیه تزاری، اعزام به ایران از سوی دربار تزاری برای انجام ماموریت های نظامی، در جریان درگیری مجاهدان و آزادیخواهان (مشروطه طلبان) با نیروهای ضد انقلاب به رهبری محمد علی شاه (جریان استبداد صغیر) مسئولیت حفظ نظم شهر تهران به وی و نیروهای قزاق سپرده شد ژوئن ۱۹۰۸ (۱۷ خرداد ماه ۱۲۸۷ ش.). انتصاب به عنوان فرماندار نظامی تهران از طرف محمد علی شاه ۲۲ ژوئن ۱۹۰۸ (۲۰ تیر ماه ۱۲۸۷)، اعلام حکومت نظامی به فرمان محمد علی شاه ۲۲ ژوئن ۱۹۰۸؛ بنابر دستور شاه و توصیه «سرگئی مارکویچ شابشال» مشاور وی و نیز «گارتوبیک» سفیر روسیه تزاری در ایران به توب بستن مجلس شورای ملی، مسجد سپهسالار و انجمن آذربایجانیها بوسیله کلنل لیاخوف ۲۳ ژوئن ۱۹۰۸ (۳ تیر ماه ۱۲۸۷) (در جریان درگیری بین مشروطه خواهان و قزاق ها ۳۰۰ نفر کشته و ۵۰۰ نفر مجروح شدند. شماره تلفات و زخمی های نیروهای دولتی در این درگیریها حدود ۱۰۰ نفر بود. لیاخوف برای جلوگیری از تحصن مردم در سفارت انگلیس آجرا در محاصره قزاق ها قرارداد و حتی تهدید به توب بستن سفارت را کرد!)؛ پس از واقعه مذکور وی مورد تقدير و تشویق محمد علی شاه قرار گرفت، پس از فتح تهران بوسیله مجاهدان به رهبری سردار اسعد بختیاری و سپهسالار تکابنی و سرنگونی محمد علی شاه از مقام سلطنت، تسلیم اردوی مجاهدان شد ژوییه ۱۹۰۹؛ مجددًا انتصاب به عنوان فرمانده قزاق ها و مسئول تامین امنیت شهر تهران از سوی سردار اسعد و

آسیا، رئیس افتخاری اج. پزشکی نیکوزیا.

لیلا عایشه، شاهدخت: دیپلمات مراکشی، ت. ۱۹۳۰
(دختر بزرگ ملک محمد پنجم پادشاه اسبق مراکش).
سفیر در انگلستان ۶۵-۶۹، سفير در ایتالیا ۶۹-۷۳
(ضمناً سفير آكردیته در یونان)، رئیس سازمان هلال احمر
مراکش، دریافت نشان تاج.

۳۲۶

لیندن اشتراوس، جروم: دک.، استاد (ریاضیات)
اسرایلی، ت. ۱۲۸ اکتبر ۱۹۴۶ در تل اوبو، تج. د. عبری بیت
المقدس.

استاد بیار ریاضیات دردا. عبری بیت المقدس ۶۵،
دانشیار ۶۷، استاد ۷۰؛ اس. میهمان در دانشگاه‌های: ییل،
واشنگتن، کالیفرنیا، تگزاس، مو. میتاگ لفلر، مو. مطالعات
پیشرفت‌هه پوینستون، ع. آکا. علوم تجربی و انسانی اسرایل،
دریافت جایزه ویژه دولت اسرایل در ریاضیات ۸۱.

آلار: انتشار چند کتاب در زمینه ریاضیات در خلال
سالهای ۶۸-۷۷.

لیوس، سرویلیام هنری تاکر^۱: مدیر و سیاستمدار
انگلیسی، ت. ۲۵ اوت ۱۹۰۷، تج. كالج «کلیفتون» و كالج
«کریست» کمبریج.

شروع همکاری با اداره سیاسی سودان (در زمان قیومت
انگلستان بر مصر و سودان) ۳۰، رئیس دفتر فرماندار کل سودان
۴۷-۴۱، معاون فرماندار استان «ایکوتوریا» ۵۰-۵۱، فرماندار
استان نیل سفید و رئیس هیات مدیره منطقه «جزیره» (واقع
در مابین نیل سفید و نیل آبی) ۵۱-۵۳، مشاور فرماندار کل
سودان در امور قانون اساسی و امور خارجی ۵۳-۵۶، فرماندار و
فرمانده کل نیروهای نظامی انگلیسی مستقر در بندر عدن (کنار
دریای سرخ) ۵۶-۶۰، مامور سیاسی مقیم خلیج فارس
. ۶۱

۱- Luce , Sir William Henry Tucker

م

ع. شورای عالی فرماندهی حزب بعث ۶۵، معاون نخست وزیر و وزیر امور خارجه ۶۶-۶۵، بازدید از اتحاد جماهیر شوروی ۶۶.

ماسه، هنری^۱: دک. ادبیات، شرق شناس فرانسوی، ت. ۱۸۸۶.

اس. دانشکده ادبیات دا. الجزیره ۲۷-۱۹، اس. دانشکده ملی زبانهای شرقی پاریس ۷۷-۵۸، ع. موسسه فرانسه.

آثار: بحثی پیرامون شعر سعدی ۱۹، بهارستان جامی (ترجمه از فارسی به فرانسه) ۲۵، حماسه ایرانیان: فردوسی ۳۵ آداب و رسوم ایرانیان (ج) ۳۸، گلچین ادبی ایران ۵۰، اسلام (ج ۹، ۶۶)، ضمناً ویرایش و ترجمه آثار گوناگون نویسندهای عرب و ایرانی.

1- Masse , Henri

مابرلی. جان کمبل^۱: دیپلمات انگلیسی، ت. ۲۷ ماه مه ۱۹۲۵، تج. کالج «وینچستر»، وکا. «مگدالن دا. اکسفورد». خدمت در نیروی دریایی سلطنتی انگلستان ۴۳-۴۷، شروع خدمت در وزارت امور خارجه ۵۰، دبیرسوم وزارت امور خارجه در بحرین ۵۲-۵۳، دبیر دوم ۵۳، کارمند سیاسی در اداره سیاسی انگلستان در کویت اکتبر ۵۳-۵۶، خدمت در اداره سیاسی انگلستان در دوحه (قطر) ۵۶-۵۹، دبیر اول در سفارت انگلستان در آتن (یونان) ۶۶-۶۲، خدمت در وزارت امور خارجه وکشورهای مشترک المنافع ۶۶-۶۸، خدمت در «کالج دفاع ملی کانادا» در کینگستون اونتاریو ۶۸-۶۹، رایزن در واشنگتن دی. سی. ۶۹-۷۳، مدیر «مرکز مطالعات عربی خاورمیانه» لبنان (شملان) ۷۳-۷۵، سفیر در اردن ۷۵-۷۹، دستیار معاون وزیر امور خارجه وکشورهای مشترک المنافع ۷۹-.

1- Moberly , John Campbell

ماخوس، دکتر ابراهیم: دک.، سیاستمدار سوری، ت.

در سوریه.

ماکاریوس (سوم)، اسقف : روحانی و سیاستمدار
قبرسی، ت. ۱۳ اوت ۱۹۱۳، تج. دانشکده الهیات دا. آتن، و
د. الهیات دا. بوستون.

خادم کلیسا (شمام) در کلیسای ارتدوکس یونانی ۳۸
انجام تحصیل در یونان ۴۲-۳۸، ع. گروه آموزشی کلیسای
«کیکوس» ۴۶-۴۲، ارتقا به درجه کشیشی ۴۶، تحصیل در
آمریکا با حمایت مالی و بورس شورای جهانی کلیساها ۴۸-۴۶
اسقف کیشون ۵۰-۴۸، اسقف اعظم قبرس، و «انتارک» ۵-۵۰،
رهبر ملی قبرس و رهبری «جنبیش انوسیس» (Enosis) : اتحاد
با یونان، انجام مسافرت‌های متعدد به خارج از کشور منظور جلب
حمایت کشورهای خارجی از جنبیش «انوسیس»، رهبری
مذاکرات با «سرجان هاردینگ» حاکم انگلیسی قبرس ۵۵-۵۶،
تبیعید از قبرس به جزایر سیشل (در اقیانوس هند) ۵۶ و ۵۹
رهایی از تبعید مارس ۵۷، زندگی در آتن تازمان بازگشت به
قبرس مارس ۵۹، انتصاب از سوی کت. انتقالی قبرس به عنوان
وزیر امور خارجه کشور مارس ۵۹، رئیس جمهوری کشور (تا قبل
از کسب استقلال قبرس) دسامبر ۵۹-۶۰، اولین رئیس
جمهوری قبرس پس از استقلال کشور (در تاریخ ۱۶ اوت ۱۹۶۰).
۶۰-ژوییه ۷۴، کودتای نظامی علیه حکومت ماکاریوس و فرار
وی به انگلستان ژوییه ۷۴، فوت ۳ اوت ۷۷.

ماکسیموس و. حکیم ← حکیم، ژرژ (اسقف)

سفیر در انگلستان ۸۲-۸۵، مشارکت در مذاکرات میان‌جیگرانه
مریبوط به آزادی گروگانهای آمریکایی در ایران (۵۲ نفر) ۸۰-۸۱،
ع. شورای عالی حکومتی الجزایر (شورای پنج نفری)، نخست
وزیر الجزایر اوت ۹۳-۹۴، دریافت مدال «هارولد ولی» از
دا. نیویورک.

مالک، دکتر شارل حبیب : ف. ل. اجتماعی، دک.
فیزیک و علوم ریاضی؛ استاد، پژوهشگر و دیپلمات لبنانی؛ ت.
۱۹۰۶، تج. دانشگاه‌های آمریکایی بیروت، «هاروارد» و
«فرایبورگ».

مدارس ریاضیات و فیزیک در دا. آمریکایی بیروت ۲۷-۲۹
۲۹، همکاری با انتشارات «الهلال» در قاهره ۲۹-۳۰، همکاری
با بنیاد مالی راکفلر شعبه قاهره ۳۰-۳۲، دستیار آموزشی فلسفه
در دا. هاروارد ۳۶-۳۷، مدرس فلسفه در دا. آمریکایی بیروت
۳۷-۳۹، استادیار دانشگاه آمریکایی بیروت ۳۹-۴۲، دانشیار
۴۳-۴۵، مدیر گروه فلسفه ۴۵-۴۵، ترک خدمت دانشگاهی
۴۵-۵۶، رئیس بخش مطالعات پیشرفت و استاد فلسفه ۵۵-۵۶
و ۵۷، اس. مدعو کالج دارتاموث ۶۰، اس. مدعو مدرسه
تابستانی دا. هاروارد ۶۰، وزیر مختار لبنان در آمریکا ۴۵-۵۲،
وزیر مختار در کوبا ۵۵-۵۶، سفیر در آمریکا ۵۳-۵۵، وزیر مختار
در ونزوئلا ۴۷-۴۸، ع. هیأت نم. لبنان در کنفرانس سازمان ملل
و امضاء منشور سازمان ملل متحد ۴۵، ع. و رئیس هیأت نم.

لبنان در سازمان ملل ۵۴-۴۵، رئیس سیزدهمین اجلاس مجمع
عمومی سازمان ملل ۵۸-۵۹، ع. هیأت نم. لبنان در کنفرانس
باندونگ (اجلاس پایه گذاری جنبش غیر متعهدان) ۵۵، وزیر
امور خارجه ۵۶-۵۸، وزیر آموزش ملی و هنرهاز زیبا ۵۶-۵۷،
ع. پارلمان لبنان ۵۷-۶۰، نم. لبنان در شورای امنیت و
کمیسیون خلع سلاح سازمان ملل ۵۳-۵۴، رئیس شورای امنیت
سازمان ملل ۵۲ و ۵۳، رئیس شورای اقتصادی و اجتماعی
سازمان ملل ۴۸، رئیس کم. حقوق بشر سازمان ملل ۵۱ و ۵۲،
رئیس هیأت نم. لبنان در «قرارداد صلح» با ژاپن ۵۱، ع. تعداد
زیادی از انجمن‌ها از جمله: اج. حقوق بین الملل، اج. آمریکایی
پیشرفت علوم، اج. آمریکایی حقوق بین الملل، اج. آمریکایی
فلسفه، اج. علوم سیاسی آمریکا، دریافت درجه دک. افتخاری
در ادبیات و نیز دک. افتخاری در حقوق از تعدادی از داها.

مالک، رضا احمد : دیپلمات و سیاستمدار الجزایری،
ت. ۱۹۳۱ در «بَطْنَه»، تج. دانشگاه‌های الجزیره و پاریس.
ع. کمیته مرکزی اتحادیه مشترک دانشجویان الجزایری،
سردبیر هفته نامه خبری «المجاہد» در تونس (تا قبل از استقلال
الجزایر، به عنوان ارگان رسمی جبهه ملی آزادی بخش الجزایر)
۵۷-۶۱، ع. و سخنگوی هیأت نم. جبهه ملی آزادی بخش در
مذاکرات اجلاس «ایویان» ماه مه ۶۱-۶۲ مارس، ع. «کمیته
تدوین برنامه تربیولی» (مریبوط به ارائه برنامه سیاسی جبهه)
سفیر الجزایر (مستقل) در یوگسلاوی ۶۲-۶۵، سفیر در فرانسه
۶۵-۷۰، سفیر در شوروی ۷۰-۷۷، ع. کت. تدوین منشور ملی
الجزایر ۷۶، ع. کت. مرکزی جبهه ملی آزادی بخش الجزایر
۷۹-۷۹، وزیر فرهنگ و اطلاعات ۷۸-۷۹، سفیر در آمریکا ۷۹-۸۲،

کارگر صهیونیست» در میلواکی، ع. هیات نم. آمریکا در کنگره جهانی یهود تا سال ۲۱، مهاجرت به فلسطین ۲۱، ع. و فعالیت در کیبوتص (مزرعه اشتراکی روسایی) «مرهاویا» ۲۱، ترک کیبوتص مذکور ۲۴، فعالیت در شرکت مقاطعه کاری و خدمات عمومی وابسته به هیستادروث ۲۴-۲۶، دبیر شورای کارگری زنان هیستادروث ۲۸، ع. هیات اجرایی و دبیر خانه فدراسیون کارگری ۳۴-۲۹، رئیس هیات مدیره صندوق بیماری کارگران ۳۶، رئیس اداره سیاسی فدراسیون کارگری، ع. هیات نم. کت. اقدام حزب «ماپای» در سازمان جهانی صهیونیسم، ع. شورای مشورتی اقتصاد زمان جنگ حکومت قیمومت فلسطین ۳۹، رئیس اداره سیاسی آذانس یهود و پسر فلسطین (بیت المقدس)، ۴۸-۴۶، ملاقات و مذاکرات مخفیانه با ملک عبدالله (پادشاه اردن) بمنظور جلب حمایت آن کشور در همکاری با صهیونیستها و عدم جنگ احتمالی با کشور بعدی اسرائیل نوامبر ۴۷-ماه مه ۴۸، وزیر مختار اسرائیل در اتحاد جماهیر شوروی اوت ۴۸-آوریل ۴۹، نم. کنست (پارلمان اسرائیل) ۴۹-۵۰، وزیر کار (تأسیس «سازمان بیمه ملی» در زمان وزارت ۵۲-۵۳، وزیر امور خارجه ۵۶-۵۷، دبیر کل حزب خود) ۵۶-۵۲، وزیر امور خارجه ۵۷-۵۸، نخست وزیر اسرائیل ۶۹-۷۴، دریافت «جایزه اسرائیل» (به دلیل ارائه خدمات و پژوهش جامعه اسرائیل) ۷۵، فوت دسامبر ۷۸.

آثار: زندگی من (به زبان انگلیسی) ۷۵.

مامون، شیخ حسن: حقوقدان، استاد و رهبر مذهبی مصری (جمهوری متحد عرب سابق)، ت. ۱۲ رؤؤن ۱۸۹۴، تج. مدارس و حوزه های مذهبی، ودا. الازهر (قاهره). کارمند دادگاه شریعت (اسلامی) ۳۶-۴۱، قاضی اعظم سودان (در دوران سلطه مشترک مصر و انگلستان بر سودان) ۴۱-۴۷، رئیس دادگاه بدیوی شریعت ۴۷-۵۵، معاون و سپس رئیس دادگاه عالی شریعت ۵۵-۵۲، مفتی اعظم مصر ۵۵-۶۱، ع. مجلس ملی مصر ۶۱-۶۴، رئیس دا. الازهر در قاهره ۶۴-۶۵، مفتی و شیخ اعظم مسلمانان مصر ۶۵-۶۶، ع. اتحادیه سوسيالیست عرب.

مبارک، مارشال محمد حُسْنی: افسر نیروی هوایی و سیاستمدار مصری (رئیس جمهوری مصر)، ت. ۴ ماه مه ۱۹۲۸،

آمریکا، رئیس افتخاری دا. «دوبوک» (Dubuque) ۵۱، دریافت نشانهای متعددی از کشورهای: لبنان، ایتالیا، اردن، عراق، سوریه، کوبا، ایران، برباد، جمهوری دومینیکن، اتریش، یونان، و جمهوری چین (تایوان)، ع. و مقام عالی کلیسا مقدس ارتدوکس، رئیس شورای جهانی آموزش مسیحیت ۶۷-۷۱، ع. معاون انجمن های انجیل واحد ۶۶-۷۲، ع. موسسه مطالعات پیشرفت مذهبی دردا. «نتردام» ایندیانا ۶۹، ع. دائمی و افتخاری اج. آمریکایی انجیل مقدس، ع. اج. اروپایی فرنگ، ع. اج. توسعه علوم آمریکا، ع. اج. فلسفه آمریکا، ع. «جامعه فلسفه آمریکا»، ع. «آکا. هنرها و علوم آمریکا»، ع. «آکا. حقوق بشر»، و سازمانهای دیگر، ع. موسس «آکادمی لبنان».

آثار: جنگ و صلح ۵۰، مسائل آسیا ۵۱، مسائل همیستی ۵۵، مسیحی و بحران ۶۲، انسان در جستجوی صلح ۶۳، خداوند و انسان در تفکر معاصر مسیحیت ۷۰، خداوند و انسان در تفکر معاصر اسلام ۷۲، و کتابهای و مقاله های گوناگون دیگر.

مانوکیان، اسقف آرداق: اسقف اعظم سابق جامعه ارامنه ایران، ت. ۱۹۳۱ در بیروت، تج. در بیروت، و «لیون» فرانسه، و حوزه مذهبی «آنطليا» (لبنان).

کسب مقام کشیشی ۵۱، و بعد از رئیس دیر ۵۳، انتصاب به عنوان کشیش «آنطليا» (لبنان) ۵۶، اسقف ارامنه سیلیسی در آنطليا ۵۶-۶۰، دبیر نشریه «هاسک»، انتخاب به عنوان اسقف اعظم ارامنه تهران و شمال ایران از جانب جاثلیق اعظم (ازاره اول) رهبر مذهبی حوزه سیلیسی و با تأیید مجمع نمایندگان خلیفه گری ارامنه تهران ۶۰-۶۹، فوت ۱۵ اکتبر ۱۹۹۹ (حاکسپاری در محل کلیسا سرکیس مقدس در تهران)، دریافت نشان درجه ۳ همایون ۶۸.

آثار: تالیف حدود ۲۰ کتاب به زبانهای ارمنی، انگلیسی و فارسی در زمینه های مذهبی و اجتماعی.

مایر، خانم گلدا (نام واقعی: گلدا مایرسون): سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۳ ماه مه ۱۸۹۸ در «کیف» (روسیه تزاری)، تج. مدرسه تربیت معلم «میلواکی» در آمریکا. اشتغال به حرفه آموزگاری و نیز ع. محوری و اصلی «حزب

تح. دن. افسری، دن. نیروی هوایی.

خلبان هواپیماهای شکاری ژوئیه ۵۰، مدرس دن. نیروی هوایی فوریه ۵۲، فرمانده اسکادران هواپیماهای بمب افکن سامبر ۵۹، فرمانده تیپ بمباران هوایی دسامبر ۶۲، فرمانده پایگاه نیروی هوایی اکتبر ۶۶، مدیر دن. نیروی هوایی نوامبر ۶۷، رئیس ستاد نیروی هوایی ژوئن ۶۹، فرمانده کل نیروی هوایی و معاون وزیر دفاع آوریل ۷۵-۷۷، ارتقا به درجه مارشال هوایی اکتبر ۷۳، معاون رئیس جمهوری (انورالسدات) ژوئن ۷۵-۷۷-اکتبر ۸۱، انتخاب به عنوان رئیس جمهوری مصر (پس از ترور و فوت انورالسدات) اکتبر ۸۱-تاکنون (۹۹)، انتخاب مجدد به سمت رئیس جمهوری (برای چهارمین دوره شش ساله) سپتامبر ۹۹-ع. شورای عالی انرژی هسته‌ای (اتمی) ۷۵-، معاون حزب دموکراتیک ملی ژوئیه ۷۸-، دریافت بورس مطالعات عالی نظامی از آکا. «فرانز» (Frunze) در اتحاد جماهیر شوروی فوریه ۴۶-آوریل ۶۵، دریافت مدار ستاره افتخار ۶۴، نشان آموزش (درجه اول) ۷۱، «ستاره افتخار» اکتبر ۷۳، نشان افتخار نظامی از سوریه ۷۴، ستاره افتخار از سازمان ساف ۷۴، نشان عالی ملک عبدالعزیز (ملک فیصل بن عبدالعزیز السعود) ۷۴، نشان درجه دوم همایون از ایران ۷۵.

المبروك، عزالدین : لیسانس، وف. ل. حقوق، سیاستمدار لیبیایی، ت. ۲۸ ماه مه ۱۹۳۲، تح. دا. قاهره و دانشگاه کالج لندن.

مشاور حقوقی شرکت نفت در تریپولی، دادیار عمومی در تریپولی ۵۶، متعاقباً قاضی دادگاه عالی تریپولی، رئیس دادگاه تریپولی و مشاور دادگاه عالی استیناف، مشاور ارشد حقوقی در سازمان اوپک، وزیر نفت ۷۰-۷۷، رئیس هیات نم. لیبی در ۲۱-مین کنفرانس اوپک در برزیل ۷۰، ونیز کنفرانسهای مشابه دریوگسلاوی، اکوادور، کینشما (۷۴)، درباره بحران انرژی، مصر ۷۴ (برای تاسیس صندوق اوپک ویژه کمک به کشورهای عربی پس از افزایش قیمت نفت)، توکیو ۷۶؛ دبیر امور نفتی در ۸۱-۷۷ .

متین دفتری، هدایت الله : دک. فارغ التحصیل اقتصاد و حقوق، سیاستمدار و فعال سیاسی ایرانی، ت. ۱۹۳۳ در تهران (فرزند دکتر احمد متین دفتری و نوه دکتر محمد مصدق نخست وزیر ایران اسبق ایران)، تح. دا. کمبریج انگلستان.

اشتغال در وزارت علوم و آموزش عالی (پس از بازگشت به ایران)، تدریس دردا. تهران، مدیر اداره اطلاعات و روابط عمومی وزارت دادگستری ۵۸، تماس و همکاری با جبهه ملی ایران، دبیر

محجوب، محمد احمد : حقوقدان و سیاستمدار سودانی، ت. ۱۹۰۸، تح. کا. گوردون، و مدرسه حقوق خارطوم.

فارغ التحصیل به عنوان معمار و حقوقدان، انجام فعالیت‌های حقوقی، ع. مجلس قانونگذاری ۵۴-۴۸، همراهی با هیات نم. «حزب امت» اعزامی به مذاکرات دریاچه ۴۷، ع. کم. ترمیم قانون اساسی، نامزد غیر حزبی (منفرد) در انتخابات عمومی ۵۴، رهبر گروه مخالف ۵۶-۵۶، وزیر امور خارجه ۵۶-۵۸، مشاور حقوقی ۵۸-۶۴، وزیر امور خارجه ۶۴-۶۵، فوریه ۶۵، نخست وزیر ۶۵-۶۶، نخست وزیر و وزیر امور خارجه ۶۷-۶۸، نخست وزیر و وزیر دفاع ۶۹-۶۸.

آثار : دموکراسی در محکمه، و چندین جلد مجموعه اشعار به عربی.

محروم، اسماعیل : اقتصاددان الجزایری، ت. ۲۱ اکتبر ۱۹۲۶ در «بوجعا»، تح. دا. پاریس.

زندگی در مراکش ۵۲-۶۲، فعالیت در «جبهه ملی آزادی بخش الجزایر»، ضمناً مدیر کت. ملی برنامه ریزی فنی مراکش، بازگشت به الجزایر ۶۲، رئیس امور اقتصادی کابینه دولت موقت الجزایر ۶۲، مشاور اقتصادی رئیس جمهوری ۶۳-۶۰، مدیر کل صندوق توسعه الجزایر ۶۳-۶۵، مدیر کل وزارت دارایی ۶۵-۶۶، وزیر دارایی ۶۰-۷۰، فوریه ۷۶، رئیس اتحادیه بانکهای مدیرانه صندوق بین المللی پول ۷۶-۸۳، رئیس «گروه ۲۴» در صندوق بین المللی پول ۷۴، ع. هیات مدیره انجمن ملی پژوهش‌های اکتشاف نفت در الجزایر.

محسن، زهیر : سیاستمدار فلسطینی (هر ساق جنبش چریکی الصاعقه)، ت. ۱۹۳۶ در «طولکرم» (در کرانه غربی رود اردن)، تح. در طولکرم.

پیوستن به «حزب سوسیالیست بعث عرب» و شرکت در فعالیتهای سیاسی در اوائل دهه ۵۰، ترک اردن و تدریس ریاضیات در مدارس عمان و قطر و کویت ۵۷-۵۸، همزمان انجام فعالیت‌های سیاسی حزبی در فلسطین، پیوستن به سازمان چریکی «الصاعقه» ۶۸، انتخاب به عنوان نایب رئیس مجلس ملی فلسطین ۶۸-۶۹، رهبر سازمان الصاعقه ۷۱-۷۲، ع. کمیته اجرایی

«اج. حمایت از زندانیان و خانواده‌های آنان»، فعالیت‌های حقوقی (وکالت دادگستری)، معاون کانون وکلای ایران.

ب. اق. : تاسیس «جبهه دموکراتیک ملی» مارس ۷۹، عزیمت به خارج از کشور ۸۱، پیوستن به سازمان مجاهدین خلق ایران و رهبری «شورای مقاومت ملی».

المجالی، هزار : فارغ التحصیل حقوق، سیاستمدار اردنی، ت. ۱۹۱۶، تح. دانشکده حقوق دا. دمشق.

اشتغال به خدمات حقوقی ۴۷-۴۸، خدمت در دربار ملک عبدالله (پادشاه اردن) ۴۷-۴۸، شهردار شهر «امان»، وزیر کشاورزی؛ پس از تشكیل پیمان بغداد، تشویق اردن به شرکت در این پیمان ۵۵، نخست وزیر اردن (پس از استعفای سعید المفتی) و زمینه سازی برای ورود اردن در پیمان بغداد ۱۵-۱۵ دسامبر ۵۵ (محجور به استعفا پیرو انجام تظاهرات و اعتراضات های سراسری در اردن)، کناره گیری موقت از سیاست دسامبر ۵۵-۵۸، وزیر دربار اردن ۵۸-۵۸، مجدد نخست وزیر ماه مه ۵۹-۵۹-آوت ۶۰، ترور و فوت پیرو انفجار بم در دفتر کارش ۲۹ آوت ۶۰. (توضیح: ملک حسین پادشاه اردن چند دقیقه پیش از انفجار مذکور محل حادثه را ترک کرده بود. دولت اردن بعداً جمهوری مستحده عرب - متشکل از اتحاد سوریه و مصر - و رئیس آن جمال عبدالناصر را مسئول طرح واجرای توطئه قتل هزار اهل المثلث اعلام کرد. لازم به تذکر است که وی به عنوان طرفدار دوست انگلستان و کشورهای غربی همواره مورد حمله مطبوعات و رادیوهای مصری بود).

مجیدی، عبدالمجید : دک. حقوق، سیاستمدار و حقوقدان ایرانی، ت. ۱۹۲۹-۱۹۳۰، تح. در تهران، پاریس، وداها. هاروارد و لیلی نویز آمریکا.

خدمت در بانک توسعه صادرات و سازمان برنامه، رئیس اداره بودجه سازمان برنامه ۵۹-۶۰، معاون مالی و اداری مدیر عامل سازمان برنامه ۶۲-۶۴، رئیس اداره جدید بودجه سازمان برنامه ۶۴-۶۶، معاون نخست وزیر، رئیس اداره مرکزی بودجه سازمان برنامه، وزیر تولیدات کشاورزی ۶۷-۶۸ وزیر کار و امور اجتماعی ۶۸-۷۳، وزیر مشاور در امور برنامه و توسعه ۷۳-۷۴، دبیر کل بنیاد «شهبانو فرج» (پهلوی) ۷۷-۷۹، ع. شورای عالی فرهنگ و هنر ۶۸، دبیر کل سازمان شیر و خورشید سرخ ایران.

محمد، سرلشگر نظر : نظامی و سیاستمدار افغانی، ت. ۱۹۳۵ در استان هرات، تج. دانشگاه نظامی کابل، آکادمی نظامی شوروی.

فرمانده نظامی در نیروی هوایی افغانستان، معاون وزیر ارتباطات، معاون وزیر دفاع، ع. حزب دموکراتیک خلق افغانستان ع. کمیته مرکزی حزب، ۸۳، نامزد عضویت در پولیت بورو (دفتر سیاسی) حزب، ۸۵، معاون اول شورای وزیران ۸۶-۸۸، دریافت نشان حمایل سرخ.

محمد، علی ناصر : سیاستمدار یمنی (رئیس جمهوری سابق یمن جنوبی)، ت. ۳۱ دسامبر ۱۹۲۹ در «ایران» (منطقه شرقی جمهوری دموکراتیک خلق یمن)، تج. دن. تربیت معلم یمن، آموزش نظامی در مدرسه کماندویی مصر، و مهندسی نظامی.

اشغال به شغل آموزگاری قبل از استقلال یمن، ع. فعال «جبهه آزادی بخش ملی»، ۶۷-۶۳، فرمانده نظامی جبهه مرکزی ۶۴، فرماندار منطقه جزایر، ۶۷، فرماندار استان دوم یمن (کجح) ۶۸، وزیر حکومتهای محلی محلی، ع. فرماندهی مشترک جبهه ملی، ع. کت. اجرایی جبهه آزادی بخش، ۷۰، ع. شورای ریاست جمهوری «جمهوری دموکراتیک خلق یمن»، ۷۱-۷۸ وزیر آموزش و پرورش، ۷۴-۷۵، رئیس شورای مذکور ژوئن- دسامبر ۷۸، معاون شورای مذکور دسامبر ۷۸-۷۸، رئیس شورای وزیران (نخست وزیر)، ۷۱-۷۵، رئیس جمهوری یمن جنوبی آوریل، ۸۰، وزیر دفاع، ۸۵-۷۸، ع. دفتر سیاسی جبهه ملی، ۷۵-۷۲، ع. سازمان سیاسی متحد جبهه ملی ۷۵-۷۸، ع. حزب سوسیالیست یمن اکتیر ۷۸-۷۸، وزیر دارایی دسامبر ۷۸-۷۶، رئیس هیات رئیسه شورای عالی خلق و دبیر کل حزب سوسیالیست یمن (انتخاب در اولین کنگره عمومی حزب یمن) ۷۸-۷۶، فرار به یمن شمالی و زندگی در تبعید پس از کودتای زانویه ۸۶، محکوم به مرگ بطور غیابی (به مردم هیچ‌ده نفر دیگر از رهبران سابق) دسامبر ۸۷، ساکن دمشق ۸۹-.

محمد البدر → سيف الاسلام، محمد البدر

ساف و نیز مسئول نظارت بر دایره نظامی ساف ۷۱، احرار مناصب مهم سیاسی در سوریه، تعلیق عضویت وی در ساف (به جهت تایید موضع سوریه در اختلاف با جنبش ملی ترکیخواه لبنان و ساف در آغاز جنگهای داخلی لبنان)، ۷۶؛ پس از تعطیل دفتر نمایندگی الصاعقه در بیروت، عزیمت به دمشق تا پایان جنگهای داخلی لبنان، همکاری در تهیه و تدارک دورشته عملیات چریکی خارجی بوسیله «سازمان قهرمان انقلاب فلسطین» (سازمانی منشعب از الصاعقه) : ۱) حمله به قطار حامل مهاجران یهودی شوروی به اتریش ۲۸ سپتامبر ۱۹۷۳، ۲) عملیات گروگانگیری دیپلماتهای مصری در «آنقره» ترکیه که به قتل سه نفر و اجازه بازگشایی دفتر نمایندگی ساف در ترکیه انجامید ۲۸ ژوییه ۱۹۷۹. مورد ترور و فوت در فرانسه (در راه بازگشت از کنفرانس سران آفریقایی در «مونروویا»)، ۲۸ ژوییه ۱۹۷۹ (بوسیله عوامل اسرائیلی).

محفوظ، نجیب : ل. فلسفه، نویسنده مصری، ت. ۱۱ دسامبر ۱۹۱۱، تج. دا. قاهره. نویسنده و کارمند کشوری ۳۴-، از جمله مدیر اداره در وزارت آموزش و پرورش، خدمت دردا. قاهره، وزارت اوقاف، اداره هنرها و هیأت ممیزی و نظارت (مطبوعات)، مدیر کل و مشاور سازمان سینمایی مصر، همکاری با روزنامه «الاهرام» به عنوان نویسنده، ع. هیات مدیره سازمان انتشارات «دارالمعروف»، دریافت نشان استقلال، نشان جمهوری، دریافت جایزه دولتی بخاطر انتشار کتاب «بین القصرين» ۵۷، دریافت جایزه «نوبل» درادیبات (عرب) ۸۸.

آثار : نویسنده تعداد زیادی کتاب داستان به زبان عربی و از جمله : بازی سرنوشت ۳۹، رادویس ۴۲، تلاش طیبه ۴۴، دماغه قاهره ۴۵، خان الخلیلی ۴۶، کوچه میثاق ۴۷، قلعه آرزوها (۱) ۵۶، بین القصرين (۲) ۵۷، کاسه شکر (۳) ۵۷، دزد و سگ ها ۶۱، بلدرچین ها در بایز ۶۲، جاده ۶۴، گدا ۶۵، شایعات بی اساس نیل ۶۶، میر عمار ۶۷... مجموعه داستانهای کوتاه : نجوای دیوانگی ۳۸، جهان خداوند ۶۳، درنشانه گربه سیاه ۶۹، زیر چتر ۶۹، داستانی بدون شروع یا پایان ۷۱، آئنه ها (داستان معاصر) ۷۲.

محمد ظاهرشاه : پادشاه سابق افغانستان، ت. ۱۵ اکتبر ۱۹۱۴، تج. کا. استقلال در کابل، دا. مونپلیه در فرانسه. تحصیل دردن. پیاده نظام کابل ۳۲، ازدواج با شاهدخت حمیرانوامبر ۱۹۳۱ (فرزنдан وی : بلقیس، احمد شاه خان، مریم، محمد نادر خان، شاه محمود خان، محمد دعود جان، میرویس جان) دستیار وزیر در وزارت دفاع ملی ۳۲-۳۳، کفیل وزیر آموزش و پرورش ۲۳، جلوس بر تخت سلطنت ۸ نوامبر ۱۹۳۳، خلع از سلطنت ۱۷ زوییه ۷۳، استعفا ۲۴ اوت ۷۳، محروم از حق شهرنوردی افغانستان پس از به قدرت رسیدن کمونیستها آوریل ۷۸، برقراری مجدد حق شهرنوردی افغانستان برای وی ۹۱.

محی الدین، ذکریا : نظامی و سیاستمدار مصری، ت. ماه مه ۱۹۱۸، تج. دن. افسری، دا. جنگ قاهره. مدرس سابق دا. نظامی، دا. جنگ و مدیر کل اطلاعات نظامی؛ وزیر کشور ۵۳-۵۸، وزیر کشور جمهوری متحده عرب (مصر) ۵۸-۶۲، معاون رئیس جمهوری «جمهوری متحده عرب» و رئیس «کت. سد آسوان» ۶۱-۶۲، ع. کت. دفاع ملی ۶۲-۶۹، ع. شورای ریاست جمهوری ۶۴-۶۶، ع. کت. اجرایی اتحادیه سوسیالیست عرب ۶۶-۶۹، معاون نخست وزیر ۶۴-۶۵ و نیز زوئن ۶۷-۶۸، نخست وزیر و وزیر کشور ۶۵-۶۶.

محیط طباطبایی، استاد سید محمد : فارغ التحصیل دانشکده حقوق، پژوهشگر و مورخ ایرانی، ت. ۱۹۰۲ در زواره (اصفهان)، تج. تهران.

مهاجرت به تهران ۲۳، اشتغال به خدمات آموزشی و مدیریت مدرسه، بازنیستگی ۵۸، تولید و اجرای برنامه «مرزهای دانش» برای اداره رادیو از اواخر دهه ۵۰ تا اواسط دهه ۷۰ (یکی از موفق‌ترین برنامه‌های علمی رادیو)، رایزن فرهنگی در سفارتخانه‌های ایران دردهلی، بغداد، دمشق، و بیروت ۴۸-۵۵، ادامه فعالیت‌های نگارش و پژوهش پس از انقلاب اسلامی ایران، دریافت درجه دک. افتخاری از دا. شهید بهشتی (ملی سابق) پس از انقلاب.

آثار : نگارش و انتشار تعدادی از کتابهای آموزشی دوره متوسطه، دهها کتاب، و بیش از ۲۵۰۰ مقاله در زمینه‌های مختلف تاریخی، اجتماعی، علمی و غیره.

محمد پنجم، سلطان : پادشاه سابق مراکش (بدر ملک حسن دوم پادشاه سابق مراکش)، ت. ۱۹۰۹ در «فاس» (فز)، تج. خصوصی و مذهبی.

پدرش: سلطان مولی یوسف (برادر سلطان مولی حافظ) حاکم مراکش ۱۲-۲۷، فوت پدرش در نوامبر ۲۷.

انتخاب از سوی علمای مراکش به عنوان سلطان جدید مراکش نوامبر ۲۷ (با اعلام قبول و نفوذ فرانسویها به عنوان قیم مراکش)، مسافرت رسمی به فرانسه و ملاقات با «گاستون دومرگ»، رئیس جمهوری فرانسه زوییه ۲۸، تولد اولین پسرش مولی حسن (پادشاه بعدی مراکش) زوییه ۲۹، تبعید از مراکش به «کورسیکا» و بعداً به «ماداگاسکار» بهمراه خانواده اش ۲۰ اوت ۱۷-۵۳ نوامبر ۵۵ (بازگشت به مراکش)، اعلام استقلال مراکش از سوی فرانسویها ۵۶، شرکت در اجلاس «سازمان اتحاد آفریقا» در کازابلانکارانویه ۶۱، فوت ۲۶ فوریه ۶۱.

محمد ششم، ملک (سیدی؟) : دک. حقوق، فارغ التحصیل نظامی (زنزال چهار ساره ارتش)، ولیعهد سابق و پادشاه جدید مراکش (مغرب)، ت. ۲۱ اوت ۱۹۶۳ در رباط (پسر ارشد ملک حسن دوم و نوه ملک محمد پنجم پادشاهان سابق و اسبق مراکش)، تج. خصوصی و درباری (تحت نظر پدرش) در رباط، دانشکده افسری، دا. نیس فرانسه.

انجام سفرها و مأموریت‌های سیاسی و رسمی از سن ۱۷ سالگی به بعد -۸۰، نماینده ویژه ملک حسن دوم در چند کنفرانس منطقه‌ای و بین‌المللی، انجام وظایف و مسئولیت‌هایی در خارج از کشور در کنار مسئولان عالی‌رتبه مراکش، از جمله: همکاری با «زاک دلور» رئیس وقت کمیسیون اروپا و نماینده دائم مراکش در سازمان ملل؛ پادشاه جدید کشور پس از مرگ پدرش زوئیه ۹۹.

(توضیح: وی یک برادر و سه خواهر دارد، و برادر کوچکترش بنام «مولایی رشید»، ولیعهد جدید مغرب خواهد بود. او به زبانهای فرانسه، اسپانیایی و انگلیسی تسلط یا آشنایی کامل دارد. ملک محمد بنابر سنت سلطنتی این کشور تا زمان مرگ پدرش مجرد بود و بلافاصله پس از مرگ وی ازدواج کرد. ملک حسن دوم نیز در سال ۱۹۶۱ در شرایط مشابهی، همزمان با فوت پدرش ازدواج کرده بود.)

مختار، عمر : مبارز سیاسی و رهبر مقاومت ضد استعماری اهل لیبی، ت. ۱۸۶۲

شرکت در جنگ علیه استعمار گران ایتالیایی ۱۱-۱۲، مشارکت در فعالیت‌ها و مقاومت‌های ضد استعماری ۱۲-۱۳، زندگی در تبعید در قاهره (مصر) ۲۲، بازگشت به زادگاهش لیبی و سازماندهی یک جنگ طولانی چریکی و استقلال طلبانه علیه ایتالیاییها به مدت هشت سال ۲۲-۳۱، دستگیری و محکوم جرم فعالیت‌های ضد نیروهای ایتالیایی مستقر در لیبی و محکوم به اعدام و مرگ سپتامبر ۳۱، تاسیس اج. «عمر مختار» توسط جوانان لیبی پس از ج. ج. ۲ برای گرامیداشت خاطره دلاوریهای اوی.

مدرس، سید حسن : فارغ التحصیل عالی علوم دینی؛ روحانی، فعال سیاسی و سیاستمدار ایرانی؛ ت. ۱۸۷۰ / ۱۲۸۷ هـ. ق. در قریه «سرابه کچو» از توابع اردستان بزد (از طایفه میر عابدین و از جمله سادات طباطبائی)، تغ. علوم دینی در اصفهان، عراق (نجف اشرف).

عزیمت از قم شبه به اصفهان برای تحصیل علوم دینی در سن ۱۶ سالگی و سکونت در آنجا ۱۸۸۵-۱۸۹۱، عزیمت به عتبات عالیات (شهر نجف اشرف) پس از واقعه تحریم تباکو (واقعه رژی) برای ادامه تحصیلات عالی دینی به مدت هفت سال ۱۸۹۸-۱۸۹۱، بازگشت از عتبات به اصفهان و شروع تدریس فقه و اصول در «مدرسه جده کوچک» ۱۸۹۸-، مورد ترور ناموفق مخالفین سیاسی در محل «مدرسه جده بزرگ» اصفهان، نم. مجلس دوم شورای اسلامی (به نمایندگی از سوی هیات علمای نجف اشرف برای نظارت بر قوانین مصوب مجلس براساس یکی از مواد قانون اساسی) ۱۹۱۰-۱۹۱۳، انتخاب به عنوان نم. مجلس سوم از شهر تهران ۱۳-، بهمراه عده‌ای از رجال و نمایندگان مجلس شورای اسلامی (از جمله سلیمان میرزا اسکندری) هجرت به عراق و سوریه و ترکیه (استانبول) در اوائل ج. ج. ا. به مدت دوسال ۱۵ (محرم ۱۳۳۴ هـ. ق.)-۱۷، وزیر دادگستری در رهایت دولت در مهاجرت به ریاست «رضاقلی خان مافی» (نظام السلطنه) مستقر در کرمانشاه ۱۵-، بازگشت از مهاجرت به ایران و مجدد انتخاب به عنوان نم. مجلس شورای اسلامی در دوره‌های گوناگون از جمله مجلس چهارم به بعد زوئن ۲۱-، ضمناً تدریس در مدرسه

سپهسالار، در خلال نمایندگی مجلس پنجم (ژوئیه ۱۹۲۳- فوریه ۱۹۲۶) ابراز مخالفت شدید با تصمیم مجلس نسبت به انقرافات سلسله قاجاریه و انتقال سلطنت به سلسله پهلوی (رضاخان) از جمله در خلال جلسه مجلس مورخ شنبه ۹ آبان ماه ۱۳۰۴ ش. / ۳۱ اکتبر ۱۹۲۵، بخاطر ادامه مخالفت‌های شدید خود با رضاخان: مورد ترور (در کوهه پشت مدرسه و مسجد سپهسالار تهران) و مجروح شدن ۷ آبان ۱۳۰۵ ش. / ۱۹۲۶ م.، پس از آن همچنان ادامه ابراز مخالفت با سیاستهای رضا شاه ولد احمد سال بعد بنایه دستور رضا شاه تبعید به «خواف» خراسان (در مرز افغانستان)، سپس تبعید به کашمر (ترشیز)، بعداً در همانجا به دستور رضا شاه توسط ماموران شهربانی مسموم (بوسیله چای زهرآلود) و خفه شد (با پیچیدن عمامه به دور گردنش!) و دفن در شهر کاشمر ۱۰ آذر ماه ۱۳۱۶ ش. / اول دسامبر ۱۹۳۷.

مُرْدَخَى، سُرْلِشَكْرُ اسْحَاق : نظامی و سیاستمدار اسراپیلی، ت. ۱۹۴۴ در عراق، تغ. دا. تل آویو، فارغ التحصیل دانشکده فرماندهی و ستاد در اسراپیل و انگلستان. احراز مسئولیت‌های متعدد فرماندهی در نیروهای ویژه چتریاز ارتش اسراپیل در خلال جنگ‌های شش روزه (جنگ ژوئن ۶۷ و جنگ اکتبر یا جنگ یوم کیپور ۷۳، مسئول مبارزه با عملیات چریکی و تروریستی، شرکت در جنگ «لیطانی» و لبنان، فرمانده کل نیروهای پیاده نظام و چتر باز ارتش ۸۲-۸۵، فرمانده نظامی منطقه جنوب کشور ۸۶-۸۹، افسر فرمانده در «فرماندهی مرکزی» ارتش اسراپیل ۸۹-۹۵، وزیر دفاع و رئیس ستاد ارتش اسراپیل (در کابینه شیمون پرز) نوامبر ۹۵-ژوئن ۹۶ و مجدداً اکتبر ۹۶-ژوئن ۹۹، وزیر حمل و نقل ژوئن ۹۹-ماه مه ۲۰۰۰ دریافت مدال «ایتور هاوتیس» بخاطر خدمات نظامی ممتاز وی در خلال جنگ چهارم اعراب و اسراپیل (جنگ یوم کیپور یا جنگ رمضان) به عنوان فرمانده نیروهای چتر باز ۷۳.

مرزبان، محمد عبدالله : ف. ل. اقتصاد، اقتصاددان و سیاستمدار مصری، ت. ۲۰ رُانویه ۱۹۱۸ در «فیوم»، تغ. دانشگاههای فواد، هاروارد، و کمبریج ماساچوست آمریکا. مدرس در دن. بازرگانی دا. قاهره تا سال ۵۶، معاون وزارت صنایع ۵۶-۵۸، مدیر عامل «هیات عامل صنعتی» کردن

مدرس مطالعات خاورمیانه دردا. «فرلیگ دیکتسن»^۱ ایالت نیوجرسی ۷۱-ع. افتخاری «دهکده ابوغوش» نزدیک بیت المقدس.

آثار: مسئله آوارگان فلسطین ۵۸، سیاست خارجی امریکا در خاورمیانه ۶۰، عروج انسان (باهمکاری دیگران) ۶۲، مسئله قبرس (ویرایشگر) ۶۷، قدرتهای بزرگ و بحران حاضر در خاورمیانه ۶۸، درستجوی صلح در خاورمیانه ۶۹، جنگ و صلح در خاورمیانه (به فرانسه) ۷۰.

«وزیر تدارکات و تجارت داخلی ۶۸-۷۰، رئیس سازمان نختابی و نساجی ۶۱-۶۶، رئیس بانک قاهره ۶۶-۶۸، وزیر اقتصاد و تجارت خارجی ۷۰-۷۲، ضمناً کفیل وزیر تدارکات و تجارت داخلی ۷۲-۷۳، معاون نخست وزیر ۷۲-۷۳، رئیس سابق بانک اعتبارات و بازارگانی قاهره.

آثار: مدیریت امور مالی، مدیریت فروش، ریاضیات بازاریابی.

1- Fairleigh Dickinson University

مریدور، یعقوب: از رهبران اولیه صهیونیسم (اسرایل) و مدیر امور تجاری، ت. اول سپتامبر ۱۹۱۳ در لهستان. آموزش نظامی در لهستان، مهاجرت به فلسطین ۳۲، همکاری با یک گروه زیرزمینی عراقی ۴۱، در تبعید ۴۵-۴۶، اقدام به فرار در ۵ مرحله، پیوستن به گروه تروریستی ضد فلسطینی «ایرگون تسوای لوئیسی» ۳۳، فرمانده کل گروه ایرگون ۴۲-۴۱، فرمانده دوم گروه ایرگون ۴۸-۴۴، همکاری در تاسیس «نهضت هروت»، ع. کنست (مجلس اسرایل) ۵۰-۵۲، موسس و رئیس هیات مدیره «شرکت سهامی حمل و نقل دریایی میوه» در حیفا ۵۶-۶۹، ع. سابق هیات مدیره شرکت ماهیگیری و کشتیرانی آتلانتیک، وزیر هماهنگی و برنامه ریزی اقتصادی، ۸۴-۸۲.

آثار: راه طولانی به سوی آزادی.

هزار، بنیامین: دک.، باستان شناس اسرایلی، ت. ۲۸ ذوئن ۱۹۰۶ در روسیه تزاری، تج. دaha. برلین، و گیسن.

مهاجرت از روسیه تزاری به فلسطین ۲۹، شروع خدمت در دا. عبری بیت المقدس ۴۳، اس. تاریخ انگلی و جنرافیای تاریخی ۵۱-۵۰، رئیس دا. عبری بیت المقدس ۵۲-۵۱، جانشین رئیس دانشگاه ۶۱، رئیس اج. اکتشافات باستانی اسرایل، مدیر عملیات حفاری منطقه «رمات راحل» ۳۲، در منطقه «بت شیریم» ۴۰-۳۶، در منطقه «بت یراه» ۴۲-۴۳، در منطقه «تل قصیل» ۵۰-۵۹، در منطقه «عین جد» ۶۰-۶۲، در منطقه «ع. افتخاری اج. مطالعات آثار باستانی انگلستان» ۶۴ و ۶۲؛ ع. ادبیات و تفسیر انجیلی آمریکا، دریافت درجه دک. افتخاری در ادبیات

المرغانی، سرعالی: رهبر مذهبی (سابق) سودان، ت. ۱۸۷۹، تج. در قاهره (مصر).

انجام تحصیلات و مطالعات حقوق و اصول اسلامی در قاهره، پیروی و حمایت از براندازی خلیفه عبدالهی، بازگشت به سودان به عنوان رهبر فرقه «خاتمیه»، رئیس هیات اعزامی سودان به لندن ۱۹، دریافت نشان «عضو درجه دوم نشان سلطنتی ویکتوریا» (K.C.V.O.)، نشان «عضو درجه دوم نشان سنت میشل و سنت جورج» (K. C. M. G.) از انگلستان.

المرغانی، محمد: ل. علوم اجتماعی، روزنامه نگار سودانی، ت. ۱۹۲۲، تج. دا. خارطوم، ودا. «بیزانس». دبیر اخبار انتشارات «الایام» ۴۹-۵۸، مدیر «سازمان خبری عرب» و «رویتر» در خارطوم ۵۸-۵۶، خبرنگار ویژه مسائل سودان در خبرگزاری «رویتر»، روزنامه های «دلیلی» و «ساندی تایمز» انگلستان، همکاری با برنامه های بی. بی. سی انگلستان (بنگاه سخن پراکنی انگلستان).

مرلین، ساموئل: نویسنده و مدیر (اطلاعات سیاسی) اسراییلی، و نیز از رهبران اولیه صهیونیسم، ت. ۱۷ «دانیه ۱۹۱۰، تج. دا. پاریس.

دبیر کل «سازمان تجدید نظر طلبان و صهیونیست های جدید» سازمان جهانی صهیونیسم ۳۴-۳۸، سردبیر روزنامه «دی تات» منتشره در ورشو (لهستان) ۳۸-۳۹، دبیر کل کت. عبری آزادی بخش ملی ۴۰-۴۸، ع. اولین کنست (مجلس اسرایل) ۴۸-۵۱، رئیس شرکت مطبوعات اسرایل ۵۰-۵۷، مدیر مطالعات سیاسی «مو. مسائل مدیرانه» در نیویورک ۵۷-۵۶.

عبری از «يونیون کالج» (موسسه مذهبی یهودی در آمریکا)، و نیز از حوزه علمی مذهبی آمریکا.

آثار: به زبان انگلیسی: تاریخ پژوهش‌های باستان‌شناسی در فلسطین ۳۶، تاریخ فلسطین از دورانهای اولیه تا پادشاهی اسرائیل ۳۸، حفاریهای بت شیریم: ۳۶-۴۰ (ج ۴۰)، اطلس تاریخی فلسطین: اسرائیل در دوران انجیلی ۴۱، حفاریهای تل قصیل ۵۱، تالیف مشترک دایرة المعارف انجیل ۵۰، عین جدی ۶۴، و نیز چند کتاب به زبان آلمانی.

متوجهه تونس ۵۵-۵۸، بازرس کل آموزش عمومی ۵۸، وزیر آموزش ملی، جوانان ورزش ۵۸-۶۸، وزیر کشور ۶۹-۷۰، ع. هیات اجرایی یونسکو ۷۴، وزیر امور فرهنگی ۷۳-۷۶، دسامبر ۷۶، معاون مجلس ملی تونس، ع. کت. مرکزی حزب سوسیالیست دستور، رئیس مجلس ملی ۸۱-۸۶، دریافت نشان بزرگ استقلال، و نشان جمهوری از تونس.
آثار: سد ۵۵، حدیث ابی حوریه ۷۲، تولد بی خبری ۷۴، و تعدادی مقاله و پژوهش‌های دیگر.

مستوفی، خسرو: ف. ل. دک. علوم سیاسی، استاد ایرانی، ت. رژیه ۱۹۲۱، تح. دادها. تهران و یوتا. استاد یار علوم سیاسی در دا. ایالتی پورتلند آمریکا ۵۸-۶۰، استاد یار در دا. یوتا (آمریکا) ۶۰-۶۵، قائم مقام «مو. مطالعات بین المللی» دا. یوتا ۶۲-۶۳، دانشیار دا. یوتا ۶۵-۷۰، استاد دا. یوتا ۷۰-۷۷، معاون گروه سیاسی دا. یوتا ۶۷، مدیر مرکز مطالعات خاورمیانه دا. یوتا ۷۶، بورسیه «فولبرايت-هیز» ترکیه و ایران ۶۵-۶۶، ع. هیات مدیره «مو. مطالعات ایران» ۶۸، همکاری با مدیر موسسه آمریکایی مطالعات ایران در تهران ۷۰، ع. اج. آمریکایی استادان دانشگاه، ع. آکا. علوم سیاسی آمریکا، ع. اج. علوم سیاسی غرب، ع. آکا. آمریکایی پیشرفت علوم، ع. جامعه مطالعات شرقی آمریکا.
آثار: منازعه سوتز: مطالعه موردی یک قرارداد ۵۷، ابعاد ناسیونالیسم: جامعه شناسی انقلاب استعماری ۶۴، پارسی نامه: متون فارسی در هشت جلد (ج ۲۰ و ۲۱)، ۶۲، چهارم ج. اول ۶۹، مقاله ایران در دایره المعارف بریتانیکا ۷۴، ادريس شاه در مطالعات هنر و ادبیات خاور نزدیک ۷۴.

مستیری، احمد: ل. حقوق، سیاستمدار تونسی، ت. در «مصره»، تح. در تونس، و دانشکده حقوق دا. پاریس. وزیر دادگستری ۵۶-۵۸، وزیر دارایی و بازارگانی ۱۹۲۸-۵۸، ع. کت. مرکزی حزب نئودستور ۶۲-۶۴، دفتر سیاسی حزب سوسیالیست دستور ۶۴-۶۸ و نیز ۷۰-۷۱، سفیر در اتحاد جماهیر شوروی، سفیر در مصر ۵۸-۶۲، سفیر در الجزایر ۶۲-۶۶، وزیر دفاع ملی ۶۶-۶۸، وزیر کشور ۷۰-۷۱، اخراج از حزب سوسیالیست دستور ۷۲، اخراج از مجلس ملی تونس

المزیدی، فیصل منصور: ل. اقتصاد، اقتصاددان کویتی، ت. ۲۰۰۳-۱۹۳۳، تح. در کویت، کالج دانشگاهی «استافورد شایر» شمالی در «کیل» انگلستان. مسئول اداره دارایی و اقتصاد ۵۹، مدیر «هیات دولتی کلرین و نمک»، مدیر شرکت سهامی نفت کویت ۶۰، معاون اقتصادی وزیر دارایی و اقتصاد ۶۰، رئیس کت. اقتصاد و صنعت ۶۱، مدیر صندوق کویت برای توسعه اقتصادی کشورهای عربی ۶۲، ع. شورای عالی دا. کویت ۶۲-۶۴، رئیس و مدیر عامل شرکت کودشیمیایی کویت ۶۴-۶۵، رئیس کت. قراردادهای دولتی نفت ۶۳-۶۵، رئیس کت. دولتی پالاش ۶۴-۶۶، رئیس شرکت بازرگانی دریابی کویت ۶۵-۶۷، رئیس شرکت ماهیگیری متحد کویت ۶۷-۶۹، رئیس مشاوران وابسته کویت ۶۹-۷۱، رئیس شرکت مهندسی ذخایر و مدیریت بین المللی کویت ۷۶-۷۷، ع. اج. اقتصاددانان کویت، دریافت جایزه ویژه اتحادیه عرب برای تدوین گزارش علمی گاز طبیعی ۶۳.
آثار: گاز طبیعی در کویت و مصارف آن ۶۳، کویت به عنوان پایگاه صنایع پتروشیمی ۶۵، سرمایه گذاری های بین المللی ۷۹.

مسادی استاد محمود: استاد، نویسنده و سیاستمدار تونسی، ت. ۲۸ زانویه ۱۹۱۱، تح. کالج صدیقی، دن. کارنات تونس، و دا. پاریس. استاد دن. کارنات ۳۶-۳۸، اس. کا. صدیقی ۴۸-۴۸، استادیار «مرکز مطالعات اسلامی» دا. پاریس ۴۸-۵۲، فعالیت در «موسسه مطالعات عالی پاریس» ۴۸-۵۵، رئیس اداره آموزش

مسلمان، ع. حزب جماعت (جمعیت) اسلامی به رهبری برهان الدین رباني، فرمانده نظامی مخالفان حکومت غیرقانونی و غیررسمی طالبان و رهبری مقاومت و حملات نظامی گسترده عليه آنان (با نام فرمانده نیروهای ائتلاف شمال افغانستان) ۹۶- تاکنون (۹۹).

مسعود، محمد: ل. روزنامه نگاری، روزنامه نگار و فعال سیاسی ایرانی، ت. ۱۹۰۱ در شهر قم، تج. علوم حوزوی در قم، تهران، و آموزشگاه عالی روزنامه نگاری بلوچیک (بروکسل).

عزیمت از قم به تهران برای کار و امرار معاش ۲۲، کارگر تعمیرگاه اتوبویل، کارگر صحافی، نقاش و خطاط چاپخانه‌ها ۳۲-؛ اشتغال در وزارت معارف (آموزگار دبستان) حدود ۳۵-۳۳، اشتغال در اداره کل تجارت، ضمناً هم‌زمان تأسیس یک شرکت حق العمل کاری (بنام شرکت تجاری کار) ۳۵-، شروع کار نویسنده‌گی در نشریه «ترفی» (بعداً مجله ترقی، به مدیریت لطف الله ترقی همشهری وی) و انتشار اولین مقاله اش با امضای: «م-دهاتی» حدود ۳۳-۳۲، اشتغال در روزنامه «شفق سرخ» (به مدیریت مایل تویسر کانی) و انتشار متن اولین کتابش در آنجا (با نام مستعار یادشده) با عنوان: «در تلاش معاش» پائیز ۳۳-، مأمور مطالعه در مطبوعات و تعلیمات عالیه اروپایی از سوی وزارت فرهنگ و عزیمت به پاریس ۳۲، عزیمت به بلوچیک (بروکسل) برای انجام تحصیلات عالی (با بورس دولتی) بهار ۳۵-، کارآموزی در روزنامه «گازت» (چاپ بروکسل) پس از پایان تحصیلات روزنامه نگاری (به مدت چند ماه) ۳۸-، بازگشت به ایران و تلاش برای دریافت اجازه انتشار روزنامه و ابراز مخالفت وزارت معارف و شهربانی با وی ۳۸-، سپس اشتغال به کارت تجارت و حق العمل کاری (تأسیس تجارت‌خانه محمد مسعود) ۳۸-، دریافت مجوز انتشار روزنامه (به صورت هفت‌نامه) «مرد امروز» (پس از وقایع شهریور ۱۲۲۰ و سقوط حکومت رضا شاه) بهار ۴۲-، انتشار اولین شماره مرد امروز اوت ۴۲ (پنجشنبه ۲۹ مرداد ۱۳۲۱ ش.). روزنامه مرد امروز بصورت هفتگی و در روزهای شنبه با سردبیری نصرالله شیفته منتشر می‌شد؛ تأسیس «شرکت سهامی امروز» (برای تأسیس چاپخانه و چاپ روزنامه) دسامبر ۴۲ (۲۶ دی ۱۳۲۰ ش.)، اولین توقف روزنامه مرد امروز در شماره سوم آن (به خاطر انتشار سرمهقاله‌ای علیه سیاست بانک ملی ایران در اعتراض

۷۳، فعالیت به عنوان رهبر گروه «لیبرال‌ها» (آزادیخواهان) در راستای فشار به دولت برای اعمال روش‌های لیبرالیستی، رهبر سابق حزب سیاسی «نهضت سوسیال دموکرات» و استعفا از سمت دبیر کلی حزب مذکور ۸۷- سپتامبر ۸۹، انجام فعالیت های وکالت حقوقی در تونس ۸۹-، دریافت نشان استقلال از تونس، نشان جمهوری از تونس، و تعدادی نشانهای خارجی دیگر.

مستیری، محمود: ل. علوم اجتماعی، ل. حقوق، دیپلمات تونسی، ت. ۲۵ دسامبر ۱۹۲۹، تج. مو. مطالعات سیاسی، دا. لیون فرانسه.

خدمت در بسیاری از هیات‌های نم. تونس در سازمان ملل متعدد، جانشین موقت نم. تونس در سازمان ملل ۵۸ و ۵۹، رئیس هیات ویژه نم. تونس در کنگو (لوبیولدوبل) ۶۰، دستیار نم. ویژه دبیر کل سازمان ملل در حکومت بلوچیک ۶۱، معاون نم. دائم تونس در سازمان ملل ۶۲-۶۵، دبیر کل امور خارجی تونس ۶۵-۶۷، نم. دائم تونس در سازمان ملل متعدد ۶۷-۶۹، رئیس کت. ویژه سازمان ملل درباره موقعیت تدوین اعلامیه اعطاء استقلال به کشورها و مردم تحت استعمار ۶۸، سفیر در بلژیک سپتامبر ۶۹، سفیر در لوکزامبورگ اکتبر ۶۹، سفیر در «جامعه اقتصادی اروپا» نوامبر ۶۹، سفیر در جمهوری فدرال آلمان ۷۲-۷۱، سفیر در اتحاد جماهیر شوروی دسامبر ۷۳-۷۴، سفیر در لهستان ۷۴-۷۶، سفیر در سازمان ملل متعدد ۷۶-۷۸، دبیر کل نهضت سوسیال دموکرات (حزب سیاسی) ۸۲-۸۷، وزیر مشاور در امور خارجه ۸۵-۸۶، نم. دائم تونس در سازمان ملل متعدد ۸۶-۸۷، سفیر در مصر (تاسال ۹۵ ادامه داشته است)، نم. ویژه دبیر کل سازمان ملل در امور افغانستان.

مسعود، ژنرال احمد شاه: فرمانده مجاهدین افغانی، ت. ۱۹۵۳، تج. گروه مهندسی پلی تکنیک کابل.

شروع فعالیت‌های چریکی علیه دولت مرکزی کابل ۷۵، فرمانده مجاهدین افغانی در درجه پنجم‌شیر علیه رژیم کمونیستی کابل و تحت حمایت شوروی به رهبری نجیب الله ۷۹-۹۲، وزیر دفاع افغانستان ۹۲- سپتامبر ۹۶ (تا زمان تصرف کابل پایتخت افغانستان بوسیله گروه طالبان)، ع. سابق اتحادیه جوانان

موجود در هیأت حاکمه ایران را برملا می کرد و آنها را به باد انتقاد شدید می گرفت. ضمناً او دشمن سرسرخ سیاستهای استعماری انگلستان و شوروی در ایران بود. روزنامه «مرد امروز» با تیراژ ۳۰۰۰۰ نسخه و در ۱۲ صفحه، پر تیراژترین روزنامه های وقت ایران به شمار می رفت. این روزنامه بیش از ۵۰ بار از طرف دولت و حکومت نظامی وقت توفیق شد. کمترین دوران توفیق آن مدت سه روز و طولانی ترین آن شش ماه بود. به عبارت دیگر، مردامروز به جای انتشار مرتب و مورد انتظار ۳۲۸ شماره در طول دوران فعالیت خود، تنها در ۱۲۸ شماره انتشار یافت و ۲۰۰ شماره آن در حال تعطیل و توفیق بود.

محمد مسعود دوست صمیمی و همکار دکتر خسین فاطمی مدیر مبارز و صادق روزنامه «باخت امروز» بود که اتفاقاً، هر دو آنها نیز تا آخرین لحظات زندگی افتخار آمیز خود دست از مبارزه با استبداد سیاسی، خارجی پرستی، و فساد نظام حاکم ایران برنداشتند و حتی جان خود را در این راه فدا کردند. مسعود نوشت: «من نه آنگلوفیل، نه رو سوفیل، [بلکه] یکی ایرانی هستم، من ملت را انتخاب کرده ام». وی در یکی از نوشته هایش اشاره دارد که: «... من خدا و جدان را به شهادت می طلبم که جزر رفع فقر و دفع ظلم و تأمین سعادت مردم تا آنجا که می شود، هدف و آزوی [بیشتر] ندارم، و اگر در این راه جانم فدا شود ضرر زیادی نکرده ام و غبن فاحشی نبرده ام».

آثار: در تلاش معاش (منتشره در روزنامه شفق سرخ) ۲۲، تفريحات شب، اشرف مخلوقات، گلهایی که در جهنم می روید ۴۱، بهار عمر (آخرین اثر وی) ۴۵.

مسعود انصاری، عبدالحسین: دیلمات ایرانی، ت. ۱۹۰۰، تج. دبیرستان کالج آمریکایی (البرز فعلی)، مدرسه سلطنتی حقوق پتروگراد (فلالینینگراد)، ودا. مسکو. رئیس سابق بسیاری از اداره های وزارت امور خارجه، سرکنسول ایران در هندوستان ۳۷-۴۰، استاندار استان گیلان ۴۵-۴۷، استاندار اصفهان ۴۷-۴۹، سفیر ایران در افغانستان ۴۹-۵۱، استاندار فارس دسامبر ۵۱-۵۲، وزیر مختار در هلند ۵۲-۵۴، سفیر در پاکستان اوت ۵۴-۵۵، سفیر در اتحاد جماهیر شوروی ۵۵-۵۷، وزیر ۵۹-۶۱، سفیر در هندوستان ۶۱-۶۳، دریافت

به افزایش نشر اسکناس در زمان مدیر عاملی «ابوالحسن ابتهاج» سپتامبر ۴۲، توقیف روزنامه و زندگی مخفی در فارس و اصفهان و قم (به مدت سه ماه) ۴۵، مورد سوء قصد نافر جام (در محل دفتر روزنامه و بوسیله عوامل عباس مسعودی مدیر مسئول روزنامه اطلاعات) اوت ۴۵ (۲۰ مرداد ماه ۱۳۲۴)، بازداشت و زندانی وقت (۵ روز) در زمان نخست وزیری قوام السلطنه مارس ۴۶ (اسفند ۱۳۲۴)، بارها مورد تهدید و ارعاب و قتل بخاطر انتشار سرماله ها و مقاله های تند و آتشین وی در حمله به عملکردهای مسئولین سیاسی، اجتماعی و اقتصادی کشور و فسادهای گسترده اجتماعی ۴۷-۴۲، تشکیل «سازمان مقاومت ملی» (در ابتداء با نام: «سازمان مقاومت مخفی») به منظور انجام فعالیتهای سیاسی و اجتماعی به شکل سازماندهی شده و استقبال و عضویت قابل توجه مردم در آن سپتامبر ۴۷، چاپ اعلامیه رسمی و با امضای وی دائز بر تقاضای اعدام انقلابی قوام السلطنه نخست وزیر وقت (پیرو تشدید فشارهای قوام علیه محمد مسعود و انتشار روزنامه اش) و تعیین یک جایزه بزرگ یک میلیون ریالی برای عامل آن و انتشار سرماله ای توجیهی به همین مناسبت در شماره ۲۵ مهرماه ۱۳۲۶ روزنامه (به استناد ماده ۶۱ قانون جزا که با تفسیر و تعبیر وی، شخص قوام السلطنه را مستحق اعدام می دانست. متن اعلامیه وی چنین بود: «اینجانب به موجب این سند برای خدمت به مملکت و جامعه تعهد مینمایم مبلغ یک میلیون ریال به خود یا ورثه کسی پردازم که قوام السلطنه را در زمان زمامداری یعنی قبل از سقوط کابینه اش اورا معذوم نماید». امضای تأیید شده محمد مسعود) اکتبر ۴۷، آخرین توفیق روزنامه پیرو چاپ اعلامیه مذکور در شماره ۱۲۷ آن اکتبر ۴۷، مورد ترور و فوت با شلیک دو گلوله سروان عباسی (عضو شاخه نظامی حزب توده ایران و با طراحی و هدایت خسرو روزبه عضو همان شاخه) در جلوی دفتر روزنامه در پنجشنبه شب ۲۳ بهمن ۱۳۲۶ / ۱۱ فوریه ۱۹۴۸، خاکسپاری در گورستان ظهیر الدوله در شمیران (تهران)، انتشار آخرین شماره روزنامه مرد امروز (پس از ترور وی): شماره ۱۳۸ در روز شنبه ۲۴ بهمن ۱۳۲۶ / فوریه ۴۸.

(توضیح: محمد مسعود در روش نویسنده ای و روزنامه نگاری ابتکارها و خلاقیتهای ویژه ای داشت که خود فصل نوینی را در زمینه نویسنده ای مطبوعات ایجاد کرد. وی در سرماله ها و مقاله های تند و آتشین خود، فسادهای سیاسی و مالی و اخلاقی

ع. «جبهه ملی تونس»^{۳۴}، وزیر کشور در مذاکرات دولتی استقلال تونس ۵۲-۵۵، وزیر اقتصاد ۵۵-۵۶، سفیر در فرانسه ۵۶-۵۸ و ۶۱-۷۰، وزیر اطلاعات ۵۸-۶۱، دبیر کل حزب سوپریالیست دستور ۶۹-۷۴، وزیر امور خارجه ۷۰-۷۴، اعلام همبستگی با گروه سیاسی «اقدام» (بعداً تحت عنوان «اقدام آفریقا»)، در تبعید ۷۴-۷۷، بازگشت به تونس دسامبر ۷۷، تحت نظر در منزل دسامبر ۷۷-۸۰، دریافت نشان و مدال از موریتانی، ساحل عاج، و سنگال.
آثار: تونس و فرانسه.

مسیل دوبوئیسون، گنْت رابرت دو^۱: دک. ادبیات، دک. حقوق، باستانشناس فرانسوی، ت. ۱۸۹۵. مدیر هیات باستان شناسی فرانسه در سوریه، مصر و فرانسه؛ مدرس در دانشکده مطالعات عالی^۲، رئیس هیات باستان شناسی «مرکز ملی اکتشافات علمی» در پامیر^۳، رئیس انجمن^۴ اح. تاریخی و باستان شناسی اورن^۵، رئیس افتخاری اح. مذکور^۶-۵۶. معاون فدراسیون انجمن های نرماندی ۴۷-۵۵، معاون اح. قوم نگاری پاریس^۷، دریافت نشان لژیون دونور از فرانسه^۸، دریافت نشان از «آکادمی علوم و ادبیات لورت»^۹ و ۶۲، نشان از آکادمی هنر دوبو^{۱۰}.

آثار: دارای تعداد زیادی کتاب و گزارش‌های علمی درباره مسائل باستان شناسی و تاریخی شرق و خاورمیانه (منتشره در سالهای ۲۷-۶۶).

1- Mesnil du Buisson , Robert du (Count)

مشايخ فریدنی، محمد حسین: ف.ل. اجتماعی، دک..، دیپلمات و کارشناس آموزشی ایرانی، ت. ۱۹۱۴، تج. دبیرستان پهلوی، دارالفنون، و دا. تهران. مدرس ادبیات و فلسفه در تهران ۴۰-۴۴، بازرس فنی مدارس متوجه در تهران ۴۴-۴۶، مدیر اداره فرهنگی وزارت فرهنگ^{۱۱}، دبیر مجله «آموزش و پژوهش»^{۱۲}، رایزن فرهنگی در کراچی (پاکستان) ۴۸-۵۲، در نیو دہلی^{۱۳}، مشاور فرهنگی وزارت امور خارجه ۵۵-۵۶، رئیس اداره روابط فرهنگی

نشان درجه اول همایون از ایران، نشان درجه دوم ستاره شمالی با صلیب بزرگ از سوئد، نشان «سردار اعلاء» از افغانستان، نشان بزرگ Orange Nassau از هلند.

آثار: زندگی من و نگاهی به تاریخ سیاسی ایران و جهان

. ۷۳

مسعودی، عباس: د. متوجه، روزنامه نگار و ناشر ایرانی، ت. ۱۹۰۱ در تهران، تج. ابتدایی و متوجه در تهران. انتشار اولین شماره روزنامه اطلاعات به مدیریت و سردبیری وی در تهران ۹ زویه ۲۶- (۱۳۰۵ تیرماه ۱۹)، سپس انتشار تدریجی تعداد دیگری روزنامه، هفته نامه، ماهنامه و سالنامه های عمومی و تخصصی به زبانهای فارسی، عربی، فرانسه، انگلیسی وغیره ۱۹۲۶ به بعد، نم. مجلس شورای ملی از تهران ۳۵-۴۷، ع. هیات همراه ویعهد ایران (محمد رضا) در مسافرت به مصر به منظور انجام مراسم ازدواج ویعهد با «فوژیه» (خواهر ملک فاروق پادشاه وقت مصر) فوریه ۳۹، سنا تور انتخابی از تهران ۴۹-، ع. هیات همراه دکتر محمد مصدق (نخست وزیر وقت ایران) در مسافرت به نیویورک برای شرکت در اجلاس شورای امنیت سازمان ملل متحد (پس از طرح شکایت ازگلستان از ایران پیرو ملی شدن صنعت نفت کشور) اکتبر ۵۱، نایب رئیس مجلس سنا اکتبر ۶۳- زویه ۷۴، انجام مسافرت‌های متعدد رسمی وغیر رسمی به کشورهای مختلف جهان، فوت زویه ۷۴، پس از فوت او، ادامه انتشار نشریات «اطلاعات» توسط پرسرش ۷۹. ب. اق. : کنترل و اداره روزنامه اطلاعات و گروه انتشارات و ابسته به آن توسط دولت ج. ۱. فوریه ۷۹- تاکنون، دریافت تعدادی نشان و مدال به مناسبت‌های گوناگون از ایران.

آثار: دیداری از شیخ نشین های خلیج فارس (یادداشت‌های سفر عباس مسعودی)^{۱۴}، خلیج فارس پس از خروج نیروهای انگلیس^{۱۵}، خلیج فارس در دوران سربلندی و شکوه^{۱۶}، هیات تحریریه اطلاعات؛ خاطرات سفر به آمریکا، شوروی و کشورهای دیگر ...، تعداد زیادی مقاله درباره مسائل گوناگون سیاسی، اقتصادی، اجتماعی وغیره.

مسعودی، محمد: ل. حقوق، سیاستمدار تونسی، ت. ۲۹ ماه مه ۱۹۲۵ در مهدیه، تج. در تونس و دا. پاریس.

وزارت امور خارجه ۵۷، رئیس اداره روابط عمومی و دبیر مجله وزارت امور خارجه ۵۷، رئیس اداره کشورهای آسیایی ۵۸، رایزن وزیر مختار ایران در بغداد ۵۹-۶۲، سفیر در عراق ۶۴-۶۲، مدیر کل سیاسی وزارت امور خارجه ۶۴، سفیر در عربستان سعودی ۶۸-۶۴، سفیر در پاکستان سپتامبر ۶۹-نومبر ۷۲.

مشیل، یروهام: اتحادیه گرای (صنفی) اسرائیلی، ت. ۲۴ نوامبر ۱۹۱۲ در پینسک روسیه.

مهاجرت به فلسطین ۳۳، دبیر اتحادیه کارگران تل آویو، ع. شورای اجرایی کارگری تل آویو ۴۵، ع. اتحادیه صنفی مرکزی وابسته به کمیته اجرایی هیستادروث اسرائیل، رئیس بخش کارگران صنعتی هیستادروث ۵۰-۵۰، ع. دفتر اجرایی مرکزی هیستادروث ۰۰، رئیس اتحادیه صنفی مرکزی ۱، معاون دبیر کل هیستادروث ۶۴-۶۴، ۷۴، رئیس مرکز تامین اجتماعی و واحد کارگران عرب سازمان هیستادروث، کفیل دبیر کل هیستادروث ۷۳، دبیر کل سازمان ۷۴، معاون «کنفراسیون بین المللی اتحادیه های صنفی آزاد» و «سازمان منطقه ای آسیا» سازمان مذکور ۷۵-۷۵، ع. کت. و دفتر مرکزی «حزب کارگر اسرائیل»، نم. اسرائیل در بسیاری از کنفرانس‌های بین المللی کار.

آثار: جنبش کارگری در انگلستان، فرانسه و سوییس ۶۰؛ خط مشی دستمزد هیستادروث برای سال ۱۹۶۳ (ضمناً همین عنوان برای سالهای ۶۹-۶۴)، اتحادیه صنفی قبل از چالش‌های جدید ۶۵، سیاستهای دستمزد: جمع بندی و پیش بینی ها ۶۹، هیستادروث و تاثیرهای متقابل اقتصادی ۷۰، چالش‌ها در روابط کارگری ۷۰، تامین اجتماعی در یک جامعه بولیا ۷۰.

مشهور، مشهور احمد: مهندس نظامی و مدیر مصری، ت. آوریل ۱۹۱۸، تح. دانشگاه فؤاد اول، دن مهندسی ۱۳. قاهره، کا. افسران ستاد انگلستان، و فورت بلیور آمریکا. خدمت در وزارت حمل و نقل مصر ۴۱، مهندس ارتش مصر ۴۲، انجام مطالعات مهندسی در ارتش انگلستان (رسانه مهندسی) ۴۳-۴۴، مطالعات فنی در ارتش آمریکا (رسانه مهندسی)، افسر ارتش در رسته مهندسی ارتش مصر، مدرس در

آکا. جنگ مصر ۴۸-۵۲، مدیر امور حمل و نقل اهیات مدیره کanal سوئز ۵۶، رئیس هیات مدیره «شرکت کanal تکس» عضو هیات مدیره «شرکت کشتی سازی تمساح» در اسماعیلیه، رئیس و مدیر عامل «هیأت مدیره کanal سوئز» ۶۵-۶۰، مدیر هیأت مدیره بندر اسماعیلیه، ودبیر «اتحادیه سوسيالیست عرب» شعبه اسماعیلیه ۶۵-۶۱، ع. کت. مرکزی اتحادیه سوسيالیست عرب ع. مجلس خلق مصر ۷۶-۷۶، ع. شورای ملی تولیدات، دریافت مدال جمهوری (درجه سه)، مدال خدمات نظامی (درجه اول)، مدال آزادی بخش، مدال فلسطین، دریافت نشان لیاقت (درجه اول)، نشان لژیون دونور از فرانسه، ونشان های دیگر خارجی.

صاحب، دکتر شمس الملوك: دک. تعلیم و تربیت، مدیر و آموزشگر ایرانی، ت. ۱۹۱۲، تح. متواته در تهران، دانشسرای عالی تربیت معلم، دaha. کانادا و آمریکا. اشتغال در وزارت فرهنگ به عنوان آموزگار و دبیر به مدت بیست سال، بازرس مدارس، مدیره دبیرستانهای دخترانه، رئیس اداره آموزش متواته و اداره تربیت معلم، ع. شورای عالی نهضت پیکار با بیسوادی، رئیس اداره انتشارات و آموزگاران نهضت پیکار با بیسوادی، انتشار کتابهای سال اول و دوم نهضت تحت نظر اداره آموزش فرهنگی و اجتماعی بنياد پهلوی، سنا تور انتصابی از تهران نوامبر ۶۳. آثار: ترجمه و تالیف تعدادی کتاب داستان و اجتماعی و از جمله: قصه‌های برگزیده از هزار و یک شب (تلخیص، ۲ ج)، ۵۷، افسانه‌های شیرین (ج ۲)، ۶۴، سرزمین و مردم اسپانیا ۶۵، غرور و تعصب (نوشته جین اوستن) ۶۷، حمامه جاویدان (تالیف) ۶۷.

صاحب، دکتر غلامحسین: ل. و دکترای ریاضیات؛ دانشمند، ریاضیدان و پژوهشگر ایرانی، ت. ۱۹۱۰، تح. دانشگاه تهران، دا. کمبریج انگلستان. اقدام به انتشار کتاب «جبر و مقابله خیام» ۳۸، اخذ درجه دکترای ریاضیات در انگلستان (دا. کمبریج) ۴۸، اشتغال در

گزیده آثار: تدوین کتابهای درسی متعدد در ریاضیات، و ضمناً آثار ارزنده دیگری نظیر: جبر و مقابله خیام (ترجمه و اقتباس)، ۳۸، منطق صورت ۴۸، حکیم عمر خیام به عنوان عالم جبر (مشتمل بر متن و ترجمه فارسی آثار خیام در علم جبر و تحلیل کارهای جبری وی)، ۶۰، آنالیز ریاضی (ج ۲۰)، تئوری مقدماتی اعداد (در ۲۰ ج و پنج قسمت با متجاوز از ۳۰۰۰ صفحه) ۷۶، آثار و مقاله‌های متعدد علمی دیگر.

صبح زاده، دکتر مصطفی: ل. حقوق و علوم سیاسی، دک. حقوق؛ ت. (۱۹۰۸)؟ در بندرعباس، روزنامه نگار، ناشر، و سیاستمدار ایرانی، تج. دا. سوربن پاریس، دا. پاریس.

اشغال در وزارت دادگستری ۳۸، اس. دانشکده حقوق و علوم سیاسی دا. تهران ۳۸، تاسیس و انتشار روزنامه و انتشارات «کیهان» (به صاحب امتیازی عبدالرحمن فرامرزی و مدیریت و سردبیری دکتر صباح زاده) ۲۶ ماه مه ۴۲ (۶ خرداد ماه ۱۳۲۱ ش.). سپس انتشار تدریجی تعداد دیگری روزنامه، هفته نامه، ماهنامه و سالنامه عمومی و تخصصی به زبانهای فارسی، عربی، انگلیسی، فرانسه و غیره ۴۲-۷۹؛ رئیس اداره کل انتشارات و تبلیغات دولتی (ایران) آوریل-ژوئن ۴۳، نم. مجلس شورای ملی از شهر بندرعباس برای سه دوره قانونگذاری، ایفای نقش موثر در تاسیس «مدرسه روزنامه نگاری» دا. تهران، یکی از مهمترین ناشران ایران (قبل از انقلاب اسلامی)، ع. هیات هماره دکتر محمد مصدق (نخست وزیر وقت ایران) در مسافرت به آمریکا و شرکت در جلسه شورای امنیت سازمان ملل (در رابطه با طرح شکایت انگلستان از ایران پس از اقدام به ملی کردن صنعت نفت ایران) اکتبر ۵۱، سناטור انتخابی از تهران، انجام مسافرت‌های متعدد رسمی و غیر رسمی به کشورهای مختلف جهان، پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و مصادره مالکیت روزنامه و انتشارات کیهان توسط نظام جدید انقلابی (ج ۱.۱)، خروج از ایران و زندگی در انگلستان (لندن) ۷۹-، انتشار روزنامه جدید «کیهان» به زبان فارسی در لندن (به سردبیری امیر ظاهري).

صدق (صدق السلطنه)، دکتر محمد: دک. حقوق، مبارز سیاسی، سیاستمدار و حقوقدان ایرانی، ت. ۱۶ ژوئن ۱۸۸۲ در تهران، تج. در ایران، دن. علوم سیاسی پاریس، و دن.

وزارت فرهنگ و احراز مسئولیت‌های گوناگون در آن وزارت‌خانه از ریاست اداره تا مقام معاونت فنی و از جمله: مدیر کل اداره کل تعليمات عالیه وزارت فرهنگ، اقدام به تأسیس «انستیتوی عالی ریاضیات» در دانشسرای عالی (بعداً دانشگاه تربیت معلم) برای پژوهش در ریاضیات و تربیت ریاضیدان (خود وی نام آن را «مدرسه بررسی ریاضیات» گذاشت بود)؛ در خلال کارهای اداری: انجام پژوهش، مطالعه، نویسنده‌گی و تدریس (در وزارت فرهنگ و دانشگاهها و مراکز آموزش عالی گوناگون)، اشتغال در « مؤسسه انتشارات فرانکلین» و سپرستی تدوین و انتشار «دایرة المعارف فارسی» در سه جلد با مشارکت و همکاری تعداد زیادی از دانشمندان رشته‌های گوناگون ۷۱-۵۵ (تأثیف تمام مقاله‌های دائرة المعارف فارسی از حرف «آ» تا حرف «ی» و انتشار جلد اول آن در دوران سپرستی دکتر مصاحب انجام گرفته است. جلد اول دائرة المعارف (حرف آ-س) در سال ۱۳۴۵ ش. ۱۹۶۱، جلد دوم (حرف ش-ل) در سال ۱۳۵۶/۱۹۷۷، و بالاخره جلد سوم و پایانی آن با تأخیر زیاد در سال ۱۹۹۵/۱۳۷۴ منتشر شد.)، فوت ۱۳ اکتبر ۷۹ (۲۱ مهر ماه ۱۳۵۸ ش.).

(توضیح: دکتر مصاحب در طول حیاتش بیشتر وقت خود را صرف پژوهش، مطالعه، نویسنده‌گی و تدریس می‌کرد. او نویسنده‌ای توانا و پرکار بود. ضمناً در انجام کارهای اداری و اجرایی فردی بسیار جدی و شدیداً معتقد به اولویت و اجرای ضابطه بر رابطه بود و هیچ استثنایی را در این امر نمی‌پذیرفت. مصاحب برخلاف روال همیشگی و معمولی امور در ایران، درستی اصل کارهای اداری در هر چیز برتر می‌شمرد و حاضر نبود کسی را که واحد شرایط مدیریت یا علمی نباشد فقط با خاطر اینکه مثلاً فرد خوبی است یا نقص او کمتر از دیگران است، تأیید کند یا بپذیرد. از شخص دکتر مصاحب نقل شده است که: «وقتی دانشگاه جنگ تأسیس شد، امرای ارشد وزارت فرهنگ را تحت فشار قرار دادند تا به فارغ التحصیلان آن دانشگاه درجه دکتری بدهد. برای بررسی این درخواست جلسات متعددی تشکیل شد که در آنها دکتر مصاحب یک تنه در مقابل «آن درخواست نادرست» پایداری می‌کرد. وبالاخره یک روز گفت به شرطی با اعطای درجه دکتری به فرماندهان دانشگاه جنگ دیده موافقت خواهد کرد که وزارت جنگ هم یک درجه سپهبدی در ریاضیات به دکتر مصاحب بدهد!»)

حقوق دا. «نوشاتل» در سویس.

اشتغال در وزارت دارایی (در سن ۱۶ سالگی) ۱۸۹۸، خدمت در اداره کل استان خراسان به عنوان ذیحساب و نم. وزارت خانه ۱۸۹۸-۱۹۰۶، استعفا از خدمت دولتی و شروع تحصیلات عالی در اروپا (فرانسه، سویس) مارس ۱۹۰۹- دریافت درجه دکترای حقوق ازدا. نوشاتل سویس (به عنوان اولین ایرانی دارای درجه دکترا در این رشته) ماه مه ۱۴ بازگشت به ایران و دعوت به کار از سوی «مدرسه علوم سیاسی تهران» ۱۴، کدت. دارایی و مالی مجلس سوم شورای ملی ۱۵-۱۷، بعداً معاعون وزیر دارایی و برای مدتی و نیز رئیس اداره حسابرسی و ممیزی، بعداً وزیر دادگستری، استاندار فارس ۲۰، وزیر دارایی ۲۱، استاندار آذربایجان ۲۲، وزیر امور خارجہ ۲۳، نم. مجلس پنجم و ششم شورای ملی، نایب رئیس مجلس پنجم شورای ملی (وسخنرانی و رای دادن علیه طرح رضاخان راجع به اعلام وی به عنوان شاه ایران) ۲۵، مخالفت مداوم سیاسی علیه سیاستهای رضا شاه (۴۱-۴۲)، اشتغال به فعالیت‌های کشاورزی در روستای احمد آباد (نزدیک تهران) به مدت ۱۱ سال، و سپس زندانی شدن در تهران و بیرون جند به خاطر فعالیت‌های ضد سیاستهای رضا شاه و نفوذ انگلیسی‌ها و خارجی‌ها در امور داخلی ایران و صنعت نفت کشور و بالاخره تبعید به روستای احمد آباد تهران ۴۱، خلاصی از تبعید پس از عزل رضا شاه از قدرت توسط متفقین (انگلیسی‌ها) و سپس نم. مجلس شورای ملی ۴۲-۵۱، تأسیس و رهبری «جبهه ملی» ایران ۴۹-۵۰، مورد سوءقصد ناموفق محمد مهدی عبدخدایی ع. جمعیت فدائیان اسلام (در سن ۱۵ سالگی) حدود ۵۰، ارائه لایحه ملی شدن صنعت نفت ایران (۱۵ مارس ۱۹۵۱) و سپس تصویب نهایی آن در تاریخ ۱۹ مارس (۵۱ مارس ۱۹۵۱) توسط مجلس شانزدهم با هدایت دکتر مصدق، نخست وزیر ایران آوریل ۵۱-ژوییه ۵۲ تیرماه ۱۲۳۱، استعفا، و نیز مجدداً ژوییه ۵۲-اوت ۵۳، اجرای قانون ملی شدن صنعت نفت ایران و خلع ید از شرکت نفت انگلیس و ایران آوریل ۵۱، توطئه قتل وی و تحصن در مجلس شورای ملی (بخاطر امنیت جانی اش) ماه مه ۵۱، عزیمت به نیویورک برای شرکت در اجلاس شورای امنیت سازمان ملل برای طرح و بررسی شکایت انگلستان از ایران پیرامون مسئله ملی شدن نفت این کشور (!) سپتامبر ۱۴ (۵۱ مهرماه ۱۳۳۰)، دستور تعطیل

کنسولگریها و دفاتر فرهنگی انگلستان در ایران و اخراج مأموران انگلیسی از کشور ژانویه ۵۲، بنایه دستور وی «اشرف پهلوی» تهران را به سوی اروپا ترک کرد ژوئیه ۵۲، انتخاب به عنوان «مرد سال ۱۹۵۱» بوسیله مجله معتبر آمریکایی «تاپیم» ژانویه ۵۲، اعلام رسمی قطع روابط سیاسی ایران با انگلستان سپتامبر ۵۲ (مهرماه ۱۳۳۱)، طرح توطئه مجدد قتل وی (ابتدا در مقابل کاخ شاه بوسیله تظاهرکنندگان سازماندهی شده و سپس از سوی افسران شاغل و بازنشسته مخالف سیاستهای وی در حمله به منزل مسکونی اش و رهایی دکتر مصدق از دست آتیها، فرار به ستاد ارش و سپس مجلس شورای ملی) و سپس تحصن مصدق در مجلس فوریه ۵۳ (۱۳۳۱ اسفند) دولت مصدق طی اعلامیه ای رسمی وقوع یک کودتای نظامی در تهران و خنثی شدن آن را اعلام کرد (پیرو آن تعداد زیادی از افسران کودتاجی بازداشت شده و لشکر گارد شاهنشاهی خلع سلاح شد)، ضمناً وی اعلامیه انحلال مجلس شورای ملی را انتشار داد اوت ۵۳ (۲۵ مهر ۱۳۳۲) خلع از قدرت سیاسی و نخست وزیری پیرو کودتای انگلیسی-آمریکایی ۲۸ مهرداد ۱۳۳۲ ش. (۱۸ اوت ۵۳)، محاکمه به جرم اقدامات براندازی حکومت شاه (محاکمه وی ۴۰ روز به طول انجامید) و محاکوم به سه سال حبس نوامبر ۵۳-۵۶، اقامات اجرایی و تحت نظر در منزل روستایی اش در احمد آباد نزدیک تهران ۵۶-مارس ۶۷، فوت ۵ مارس ۶۷ (۱۵ اسفند ۱۳۴۵ ش. (خاکسپاری در روستای احمد آباد).

(توضیح: هیأت دولت دکتر محمد مصدق در روز پنجم شنبه ۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۳۰ ش. /ماه مه ۱۹۵۱) تشکیل گردید و در همان روز به بوسیله وی به مجلس شورای ملی معرفی شد. او در مجلس اعلام کرد که: «برای حفظ قانون اساسی، من آن قدر که تاب و توان تحمل رنج و مشقت و تبعید و زندان را داشته ام تا سرحد مرگ به ملت حق شناس ایران آزمایش وفاداری داده ام. من از سنین جوانی تا امروز خدمتگزار مردم بوده ام و به سهم ناچیز خوبی برای حفظ اصول قانون اساسی رنج سخت ترین حوادث را بر خود خردیده ام.»

دولت وقت انگلستان شروع زمامداری دولت دکتر مصدق را این چنین استقبال و اعلام کرد که: «انگلستان پس از نخست وزیر شدن دکتر مصدق روابط خود را فقط با اعلیحضرت [محمد رضا شاه] برقرار می‌سازد!» و این خط مشی رانیز تازمان

(بعداً الهیات) اکتبر ۵۵ -، بعداً استاد ۷۹، همکاری با نشریه اسلامی «مکتب تشیع» از زمان تاسیس به بعد ۵۷ -، انجام یک رشته سخنرانی های اسلامی در «اج. اسلامی پژوهشگان» ۵۸ -۵۹، بازداشت وزندانی در خلال واقعه ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ ش. (ژوئن ۶۲)، همکاری در تاسیس مرکز اسلامی «حسینیه ارشاد» (با مکهای مالی آقایان محمد همایون و سیدعلی شاهزادی) با مشارکت دکتر علی شریعتی ۶۷، ترتیب و تنظیم سخنرانیها و فعالیت های جنبی حسینیه ارشاد و. هیات مدیره آن ۶۷-۶۸ (استعفا با خاطربروز اختلاف نظر بین اعضاء هیات مدیره)، مدیر گروه فلسفه و حکمت اسلامی «دانشکده الهیات»، تهران ۷۱-۷۲؛ انجام سخنرانیهای مذهبی، علمی و فلسفی در دانشگاهها و مساجد کشور ۷۲، تدریس فلسفه در حوزه علمیه قم (بنی به توصیه رهبر انقلاب اسلامی) ۷۲-۷۸، منوع المنبر بنی به دستور دولت ۷۵-۷۸، تدریس درس «شرح مبسوط منظومه» در منزل شخصی بصورت خصوصی و محدود برای تعدادی از استادی دانشگاه و اندیشمندان (از جمله: دکتر حمید عنایت، دکتر غلامعلی حداد عادل، دکتر غفاری وغیره) ۷۵-۷۸، مسافرت به نجف اشرف (عراق) برای ملاقات و مذاکره با رهبر انقلاب اسلامی راجع به تحولات سیاسی- اجتماعی ایران ۷۶، از جمله پایه گذاران اصلی «جامعه روحانیت مبارز تهران» و. شورای مرکزی آن، مسافرت به پاریس (دهکده نوبل لوشاو) و ملاقات با رهبر انقلاب و کسب تکلیف و نظر ایشان راجع به روند انقلاب ایران پاییز ۷۸، ع. شورای انقلاب ایران (منصب رهبر انقلاب) ۷۹-۷۸، همکاری با مهندس مهدی بازرگان به عنوان مسئول اداره و هماهنگی اعتساب کارکنان شرکت ملی نفت در قبل از انقلاب ۷۹-۷۸، دریافت جایزه ادبی سازمان یونسکو با خاطر تدوین و انتشار کتاب «داستان راستان» (۲ج، ناشر: شرکت سهامی انتشار، ۱۹۶۰) (به مبلغ ۴۰۰ دلار).

ب. اق. :ع. شورای انقلاب و ایفای نقش عمدۀ در ترسیم استراتژیهای انقلاب ایران ۷۹، مورد ترور و فوت (شهادت) بوسیله تیراندازی «محمد علی بصیری» عضو گروه مذهبی- سیاسی «فرقان» ماه مه ۱۲۷۹ (اردیبهشت ۱۳۵۸ ش.).

(توضیح: از جمله شاگردان درس‌های استاد شهید مطهری عبارتند از: دکتر حمید عنایت، دکتر غفاری، دکتر مفتح، دکتر محمد جواد باهنر، دکتر قندی، آیت الله فاضل لنکرانی، دکتر

سرنگونی حکومت مصدق ادامه داد. (به نقل از احمد سمیعی، سی و هفت سال، ص ص ۲۱-۲۲).

پس از سقوط حکومت ملی دکتر مصدق، «سر آنونی ایدن» نخست وزیر وقت انگلستان نیز چنین می‌گوید: «خبر سقوط مصدق زمانی به من رسید که با همسرم و پسرم در کشتی در میان جزایر یونان در دریای مدیترانه مشغول استراحت بودیم، پس از مدت‌ها، آن شب خواب بسیار خوشی کردم...!»

بنابه نوشته «ایوارول پاریس»: «مخالفان مصدق، اورا انگلیسی خواندن، روسها او را نوکر امپریالیسم آمریکا لقب دادند، انگلیسیها او را کمونیست نامیدند، ولی بالآخره معلوم شد که مصدق یک «قهemann ملی» است و بدون پشتیبانی هیچ دولت بیگانه‌ای [تنها] برای استقلال و آزادی وطن خود می‌کوشد.» (به نقل از: ناصر نجمی، با مصدق و دکتر فاطمی، ص ۱۵۴)

آثار: الف- به زبان فرانسه: «وصیت نامه در حقوق اسلامی (در مذهب شیعه) (قبل اتحاد عرب) : «مقدمه‌ای بر منابع حقوق اسلامی» که رساله دکترای وی را تشکیل میداد و در سال ۱۹۱۴ توسط یکی از ناشران پاریسی منتشرشده بود، مسئولیت کارفرمایان در قبل انجام کار کارکنان، اصل عدم تسلیم مجرمین سیاسی به دولت متبوع وی. ب- به زبان فارسی: ایران و کاپیتولاسیون، شرکت‌های سهامی در اروپا، رویه قضایی در دادگاه‌های حقوق مدنی، قوانین اساسی در ایران و اروپا، اصول و قواعد قوانین مالیه در ممالک خارج و ایران (ج ۱) ج ۱: ۲۳، ۲۳، ۹۹: ۲، خاطرات و تأملات.

مطهری، آیت الله مرتضی: درجه اجتهاد، روحانی و نظریه پرداز انقلاب اسلامی ایران، ت. فوریه ۱۹۲۰ (۱۳۱۲) بهمن ۱۹۸۹ (در فریمان (نزدیک مشهد)، تج. حوزه علمیه قم (شاغرد): آیت الله روح الله خمینی، آیت الله علامه طباطبائی، آیت الله بروجردی، آیت الله گلپایگانی، آیت الله مرعشی نجفی ...).

ق. اق. : عزیمت به حوزه علمیه قم برای تحصیلات حوزوی ۳۷، همکری با گروه مذهبی- سیاسی «جمعیت فدائیان اسلام» (به رهبری نواب صفوی)، ازدواج با دختر آیت الله روحانی (در مشهد) ۵۲، بازگشت از قم به تهران و شروع تدریس در حوزه علمیه مروی در تهران ۵۲-۷۶، دانشیار دانشکده معقول و منقول

محمد باقر حجتی، حجت الاسلام مسیح مهاجری، دکتر غلامعلی حداد عادل، دکتر رضا داوری اردکانی، حجت الاسلام تسخیری، دکتر سید جلال الدین مجتبی وغیره).

آثار: بیش از ۵۰ کتاب منتشر شده و دهها مقاله و سخنرانی در زمینه های اصول عقاید اسلامی، اقتصاد اسلامی، اجتماعی، فلسفی، سیاسی وغیره، از جمله: اصول فلسفه و روش رئالیسم (۵ ج) (حاشیه نویسی و تفسیر علمی اثر علامه آیت الله طباطبائی)، خدمات متقابل اسلام و ایران، نقدی برمارکسیسم، نظام حقوق زن در اسلام، سیری در نهضت البلاغه، علل گرایش به مادیگری، بیست گفتار، ده گفتار، جاذبه و دافعه علی (ع)، داستان راستان (۲۲) (برنده جایزه ویژه ادبی یونسکو)، مسئله حجاب، نهضت های اسلامی در صد ساله اخیر، انسان و سرنوشت، کتابسوزی ایران و مصر، پیرامون انقلاب اسلامی، پیرامون جمهوری اسلامی، اخلاق جنسی، تکامل اجتماعی انسان، مسئله ربا (به ضمیمه بیمه)، مسئله شناخت، نظری به نظام اقتصادی اسلام، فلسفه تاریخ (۱)، کلیات علوم اسلامی (منطق، فلسفه، کلام، عرفان، اصول)، آشنایی با قرآن (شناخت قرآن، ۴-۱)، تعلیم و تربیت در اسلام، حمامه حسینی (۳-۱)، تمثیلگاه راز (مباحثی پیرامون شناخت واقعی خواجه حافظ شیرازی)، جهان بینی توحیدی، وحی و نبوت، انسان در قرآن، جامعه و تاریخ، زندگی جاودی با حیات اخروی، مقالات فلسفی، جهاد، اسلام و مقتضیات زمان (۲-۱)، حق و باطل، خاتمتیت، ولاءها و ولایتها، امامت، وغیره.

معروف، طه محی الدین : ل. حقوق، سیاستمدار و دیپلمات عراقی، ت. ۱۹۲۴ در سلیمانیه، تج. دانشکده حقوق دا. بغداد.

اشغال به کار به عنوان حقوقدان وکیل دادگستری، شروع فعالیت های دیپلماتیک ۴۹، وزیر مختار در انگلستان ۶۸، وزیر کشور ۶۸-۷۰، وزیر خدمات و مسکن ۶۸، سفیر در ایتالیا، همزمان سفیر غیر مقیم در مالت (۷۲) و آلبانی (۷۱) ۷۴-۷۰، معاون رئیس جمهوری عراق آوریل ۷۴-مارس ۹۱، ع. کت. عالی «جههه مترقبی ملی» ۷۵-۷۶، رئیس اداره مسائل آفریقایی شورای فرماندهی انقلاب ۷۶، رئیس هیات نم. اعزامی به سودان ۷۴، و به یمن شمالی و جنوبی و سومالی ۷۷، ع. شورای

فرماندهی انقلاب نوامبر ۹۳-.

معروفی، جواد : فارغ التحصیل موسیقی (گواهینامه عالی)، پیانیست و آهنگساز ایرانی، ت. ۱۹۱۵ (۱۲۹۴) ش. در تهران، تج. هنرستان عالی موسیقی.

آموزش موسیقی تحت نظر و تعلیم پدرش «موسی خان معروفی»، آموزش موسیقی تحت نظر کلینل علینقی وزیری، همکاری با رادیو تهران از اولین سال تاسیس آن ۴۰-، نوازنده سولیست و رهبر ارکستر برنامه موسیقی «گلهای رادیو»، تدریس موسیقی در دانشکده هنرهای زیبای دا. تهران، فوت ۷ دسامبر ۱۹۹۳ (۱۶ آذرماه ۱۳۷۲ ش.).

اثار بر گزیده : فانتزی زیلا، خوابهای طلایی، عاشورا، وغیره.

معزین اوغلو، ضیاء : دیپلمات ترک، ت. ۵ ماه مه ۱۹۱۹، تج. دا. آنکارا.

ممیز مالیاتی در وزارت دارایی ترکیه ۴۲-۵۳، مشاور خزانه داری در وزارت دارایی ۵۳-۵۹، مدیر کل خزانه داری ۶۰-۵۹، مدیر کل خزانه داری و دبیر کل سازمان همکاری های اقتصادی بین المللی در ترکیه ۶۰، ع. مجلس موسسان ۶۰، رئیس کت. بین وزارتی روابط اقتصادی خارجی ۶۲، وزیر مشاور در امور سازمان برنامه دولت ۶۲-۶۴، سفیر در جمهوری فدرال آلمان ۶۴-۶۷، نم. دائم ترکیه در جامعه اقتصادی اروپا ۷۲-۶۷، وزیر دارایی ۷۲-۷۳، وزیر زانویه ۷۸-۷۹، وزیر بازارگانی ژوئن-ژوییه ۷۷، ع. شورای امنیت ملی ترکیه، ع. مجلس سنا و کت. روابط خارجی مجلس ۷۵-۸۰، ع. حزب جمهوری خواه خلق.

المعلی، شیخ راشد بن احمد : حاکم شیخ نشین ام القوین (امارات عربی متحده)، ت. ۱۹۳۰.

رئیس شهرداری ام القوین ۶۷، تشکیل اولین شورای شهر امارات عربی متحده ۷۵، انتصاب به عنوان جانشین و معاون حاکم ام القوین، حاکم ام القوین پس از فوت پدرش شیخ احمد بن راشد المعلی فوریه ۸۱-، ع. شورای عالی رهبران امارات عربی

متحده فوریه ۸۱- تاکنون (۹۹).

۳۴۵

عالی در دوره دکترای زبان و ادبیات فارسی و گذراندن رساله تحصیلی خود با نمره «بسیار خوب» و فارغ التحصیل شدن به عنوان اولین فارغ التحصیل دوره دکترای ادبیات فارسی در ایران ۳۹- سپتامبر ۴۲، مدیر دانشکده ادبیات دا. تهران ۳۹- ۴۲، دانشیار دانشکده ادبیات ۴۲-، بعداً استاد کرسی «تحقیق در متون ادبی» دردا. تهران، تدریس در دانشسرای عالی به مدت سه سال، معاونت و همکاری با علامه علی اکبر دهخدا (در تدوین)، لغت نامه دهخدا آوریل ۴۶، رئیس امور علمی سازمان لغت نامه دهخدا (طبق وصیت نامه علامه دهخدا) ژانویه ۵۵-، انتقال سازمان لغت نامه از مجلس شورای ملی به دانشکده ادبیات دا. تهران و انتصاب وی به عنوان رئیس سازمان لغت نامه مارس ۵۸- ۶۷ (شروع بیهوشی کامل استاد)، ع. شورای عالی فرهنگ ۵۲- ۵۴، ع. فرهنگستان ایران (بنای تصویب هیات وزیران) اوت ۵۸-، «استاد متحسن خارجی» دانشگاه پنجاب پاکستان (برای بررسی و ارزیابی رساله های تحصیلی دکترای دا.) اکتبر ۵۸-، همکاری با «پروفسور هانری کرین» فرانسوی در زمینه تصحیح و نقد متون فلسفی و عرفانی فارسی و عربی ۴۵-، وارث و نماینده تام الاختیار ادبی آثار و اشعار نیما یوشیج (بر اساس وصیت نامه ای که در تاریخ آذر ماه ۱۳۲۸ ش. از نیما یوشیج پدر شعر نو ایران بدست آمد)، رئیس کمیسیون ادبیات در کنگره جهانی ایران شناسان اوت- سپتامبر ۶۶، ع. انجمن خاورشناسان فرانسه (پاریس)، ع. انجمن فلسفه فرانسه (پاریس)؛ انجام مسافرت‌های متعدد علمی و پژوهشی به کشورهای خارجی و شرکت در سمینارها، کنفرانس‌ها و کنگره‌های ایران‌شناسی، خاور شناسی و ادبی، از جمله کشورهای: آمریکا، انگلستان، فرانسه، آلمان، سویس، شوروی، پاکستان، بلژیک، هلند، ترکیه و غیره در خلال سالهای ۵۴- ۶۶؛ دریافت نشان درجه سوم علمی از ایران ۳۷، نشان درجه دوم علمی ۴۲، نشان درجه ۲ سپاس ۴۸، دریافت جایزه «تماهور» (Tamhour) از سوی «آکادمی دستنوشته‌ها» در فرانسه ۵۳، دریافت نشان عالی «هنر و ادب» از سوی دولت فرانسه پاییز ۶۱، مسافرت علمی به فرانسه (پاریس) بنایه دعوت «اج. پژوهش‌های علمی پاریس» و انجام سخنرانی‌های علمی و نیز پژوهش‌های ادبی در آنجا آوریل- سپتامبر ۵۸، شرکت در کنفرانس فرهنگ منطقه‌ای در ترکیه (آخرین مسافرت استاد) ۶۶؛ پس از بازگشت از آخرین مسافرت‌ش به ترکیه: دچار سکته

المعلی، شیخ سلطان بن احمد: سیاستمدار امارات عربی متحده (ام القوین)، ت. ۱۹۳۵ (پسر دوم شیخ احمد بن راشد المعلی، حاکم سابق ام القوین).

شرکت در مذاکرات مربوط به مسئله ذخایر نفتی با شارجه، وزیر بهداری امارات عربی متحده ۷۱- ۷۲، وزیر اقتصاد و تجارت امارات عربی متحده ۷۲- ۷۳، رئیس اداره امور نفتی و مواد معدنی ام القوین.

المعلی، محمد سعید: سیاستمدار امارات عربی متحده، ت. ۱۹۳۵.

مدیر بانک ملی دوبی، مدیر شرکت برق دوبی، رئیس بانک سرمایه گذاری عرب- امارات (در دوبی)، وزیر ارتباطات امارات عربی متحده ۷۷- تاکنون (۹۶)، مشارکت و فعالیت در بخش‌های مختلف تجاری- اقتصادی..

معوشی، اسقف پل پیر: روحانی مسیحی لبنانی، ت. ۱۸۹۴

روحانی و کشیش مسیحی ۱۷، پیشوای روحانی «نیوبدفورد» ماساچوست و لوی آنجلس در آمریکا، اسقف شهر «صور» در لبنان ۳۴- ۵۵، اسقف بزرگ مسیحیان مارونی لبنان ۵۵-، دستیار پاپ اعظم واتیکان.

معین، دکتر محمد: ل. ادبیات و فلسفه، د. روانشناسی عملی، دک. زبان و ادبیات فارسی؛ استاد و پژوهشگر ایرانی، ت. ۱۹۱۸ آوریل در شهر رشت (در خانواده‌ای روحانی)، تح. مدرسه دارالفنون، دانشسرای عالی دانشکده ادبیات، دا. تهران، آموزشگاه روانشناسی بروکسل (بلژیک)، بصورت مکاتبه‌ای).

دبیر دبیرستان در اهواز اکتبر ۳۵-، رئیس دانشسرای شبانه روزی اهواز دسامبر ۳۵- ۳۹، همزمان ع. پژوهشی سازمان اوقاف اهواز، نیز رئیس پیشاہنگی و تربیت بدنی استان ششم (اهواز) ۳۵-، انتقال به تهران و تصدی معاونت و سپس کفالت اداره دانشسراهای در وزارت فرهنگ ۳۹-، شروع به تحصیلات

مغزی و سپس حالت اغما (کما) به هنگام کار در دفتر گروه زبان و ادبیات فارسی ۲۰ نوامبر ۶۶ (۹ آذرماه ۱۳۴۵)، ادامه بیهودی کامل به مدت ۵/۴ سال و بی اثر بودن معالجات در داخل و خارج از کشور (کانادا) و بالاخره فوت در تهران ۳ روزیه ۷۱ (۱۳ تیرماه ۱۳۵۰ش. / محل خاکسپاری در زادگاه نیاکنش : آستانه اشرفیه گیلان).

آثار : دارای حدود ۴۰ تالیف، تصنیف، تصحیح و ترجمه منتشر شده در زمینه های ادبی و زبان و ادبیات فارسی از جمله : ستاره ناهید یاد استان خرداد و امرداد (نشر و نظم) ۳۷، حافظ شیرین سخن (ج ۱)، ۴۰، شاهن کیانی و خامنشی در آثار الاقیه ۴۵، روزشماری در ایران باستان و آثار آن در ادبیات پارسی ۴۶، مزدیستنا و تاثیر آن در ادبیات پارسی (ساله دکترای وی) ۴۷، شماره هفت و هفت پیکر (تحلیل هفت پیکر نظامی) ۴۸، حکمت اشراق و فرهنگ ایران ۵۰، امیر خسرو دهلوی ۵۲، آئینه سکندر ۵۳، هور قلیا ۵۴، لغات فارسی ابن سینا ۵۴، برگزیده شعر فارسی ۵۲، نصیر الدین طوسی ۵۶، دوره کامل فرهنگ فارسی معین (ج ۶) ۶۴، روانشناسی تربیتی (ترجمه از عربی، نوشته علی الجارم و مصطفی امین) ۳۷، کتبیه های پهلوی (ترجمه از انگلیسی نوشته و. ب. هینینگ) ۵۰، حاشیه نویسی بر فرهنگ لغت قدیمی «برهان قاطعه» و چاپ آن (ج ۴ و یک ذیل)، چند رساله تحقیقی در دستور زبان فارسی ؛ تصحیح و چاپ انتقادی متون قدیمی از جمله : چهار مقاله نظامی عروضی، دانشنامه علایی، جامع الحكمتین ناصر خسرو، عبهر العاشقین روزبهان بقلی، جوامع الحکایات و لوامع الروایات عوفی؛ ترجمه ایران از آغاز تا اسلام (تالیفر. گیرشمن) ۵۷؛ همکاری در تدوین مقاله های مربوط به تاریخ ایران قبل از اسلام، و دین زردشتی در دایرة المعارف فارسی (۳ج)؛ وغیره. به اضافه بیش از ۲۰ مقاله منتشره در ایران و جهان، و نیز بیش از ۱۰ آثار منتشر نشده.

معینی، امیر قاسم : ف. ل. مهندسی مکانیک، سیاستمدار ایرانی، ت. رُوئن ۱۹۲۵، تج. در دا. تهران . خدمت در وزارت کار و امور اجتماعی ۴۷-. خدمت در اداره کار تهران، معاون اداره بازرسی وزارت کار، کفیل اداره کار و امور اجتماعی استان فارس، و بعداً رئیس اداره مذکور، معاون سازمان تامین اجتماعی کارگران واحد تهران، معاون مدیر کل

اداره کل اشتغال، و بعداً مدیر کل واحد یادشده، مدیر کل سازمان ارشاد فارغ التحصیلان، معاون فنی وزارت کار و امور اجتماعی، ع. هیات مدیره سازمان تامین اجتماعی، قائم مقام مدیر کل حزب ایران نوین ۷۱، وزیر کار و امور اجتماعی ۷۲-۷۶، وزیر کشور ۷۶-۷۷، وزیر کار و امور اجتماعی اوت ۷۷-۷۸ سپتامبر (در کابینه جمشید آموزگار)، دریافت نشان درجه اول همایون.

معینیان، نصرت الله : ل. حقوق، مدیر و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۲۴، تج. در اصفهان و تهران، مدرسه هنر های زیبای تهران، ودا. تهران.

کارمند سابق راه آهن دولتی ایران، فعالیت های روزنامه نگاری، همکاری در تدارک و اجرای عملیات مربوط به «کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲» بر ضد حکومت دکتر مصدق اوت ۵۳، معاون اداره انتشارات و رادیو ۵۳-۵۵، معاون مدیر کل انتشارات و رادیو ۵۵-۵۶، مدیر کل ۵۶-۵۸، معاون نخست وزیر (در کابینه اقبال) در امور انتشارات و رادیو ۵۸-۶۳، وزیر مشاور و سرپرست انتشارات و رادیو اسدالله علم (۶۳-۶۴)، وزیر اطلاعات (در کابینه حسنعلی منصور) ۶۴-۶۵.

مغربی، محمود سلیمان : دک. حقوق، سیاستمدار لیبیایی، ت. ۱۹۲۵ در فلسطین، تج. دا. جرج واشنگتن در آمریکا.

آموزگار در کالج های شیخ نشین های خلیج فارس، اقامت در لیبی و کسب تابعیت لیبی در سال ۶۲، مشاور شرکت نفت «اسو استاندارد»، ع. فعال فدراسیون اتحادیه کارگران لیبی (غیر قانونی از سوی حکومت سلطنتی ملک ادريس)، یکی از پایه گذاران اتحادیه کارگران صنعت نفت، کمک در سازماندهی اعتصاب کارگران بندر در رُوئن ۷۶، بهمین دلیل وی بازداشت شد و محکوم به چهار سال حبس و محرومیت از ملیت لیبیایی شد، در اوت ۶۹ از زندان آزاد شد، پس از انجام کودتای اول سپتامبر ۱۹۶۹ توسط سرهنگ عمر القذافی به عنوان نخست وزیر لیبی منصب شد، وزیر دارایی و کشاورزی، وزیر اصلاحات کشاورزی، استعفا از سمت های دولتی ۷۰، نم. دائم لیبی در سازمان ملل ۷۳-۷۱، سفیر در انگلستان ماه مه ۷۳-۷۷، نقش

ق. اق. : ورود به دانشکده افسری تهران، انجام تحصیلات دانشگاهی در رشته جغرافیا و زمین شناسی در فرانسه ۴۹-۵۲، طرفدار دکتر محمد مصدق رهبر جبهه ملی ایران در دهه ۵۰، خدمت در ارتش ۵۵-۵۶، ع. مجلس شورای اسلامی ۶۱، اخراج از مجلس بخاطر انتشار مقاله‌های انتقادی علیه محمد رضا شاه، تشکیل «جنبش رادیکال»، ۷۵، انجام فعالیت‌های سیاسی حقوق بشر در زمان حکومت محمد رضا شاه ۷۹-۸۰.

ب. اق. : استاندار آذربایجان شرقی (به مدت چهار ماه) و سپس استعفا بخاطر اختلاف نظر با حکومت ۷۹، ع. اولین مجلس خبرگان (نامزد «حزب جمهوری خلق مسلمان» به رهبری آیت الله شریعتمداری)، استاندار آذربایجان شرقی (انتخاب از سوی حزب یاد شده در زمان شورش علیه حکومت مرکزی و کنترل امور استان) دسامبر ۷۹، عزیمت به خارج از کشور (اروپا)، ادامه و تشدید فعالیت‌های سیاسی ضد رژیم ج.ا.ا. در خارج از کشور (در قالب گروه جمهوری‌خواهان).

آثار : دارای تعدادی تالیف و ترجمه در زمینه‌های گوناگون علمی، از جمله ترجمه نوسازی جامعه: چند گفتار در شاخت دینامیسم رشد (کار مشترک) ۷۱.

مکاوى، عبدالقاوى حسن : سیاستمدار یمنی (یمن

جنوبی)، ت. ۱۹۱۸.

اشغال به فعالیت‌های خصوصی و تجاری، مدیر در اریتره، مدیر منطقه‌ای در عدن، مدیر شرکت تجاري، انتخاب به عنوان ع. شورای قانونگذاری ۴۶، ع. انتصابی شورای قانونگذاری ۵۹، معاون اتاق تجارت ۶۴، وزیر اعظم (نخست وزیر) عدن ۶۵، دبیر کل «شورای فرماندهی انقلابی جبهه آزادی بخش یمن جنوبی اشغال شده» در «تعز» ۶۶. دبیر کل جبهه آزادی بخش یمن جنوبی اشغال شده.

المكتوم (آل مكتوم)، شیخ راشد بن سعید : حاکم سابق دوibi، ت. ۱۹۱۴، تج. خصوصی و شخصی.

جانشین پدرش «سعید بن مكتوم» به عنوان چهارمین شیخ (حاکم) دوibi ۵۸، معاون حاکم امارات عربی متعدد دسامبر ۷۱-اکتبر ۹۰، نخست وزیر ماه مه ۷۹-اکتبر ۹۰.

موثر در مذاکرات با شرکتهای عملیاتی نفت در لیبی ۷۰.

آثار: نویسنده تعدادی جزو و بیانیه درباره نگرشهای حکومت لیبی در مورد جنگ سوم اعراب و اسرائیل در ژوئن ۱۹۶۷.

المفتی، سعید : سیاستمدار اردنی، ت. ۱۸۹۸، تج. مدرسه ترکی (عثمانی) دمشق.

فرماندار امان ۲۵ و ۳۹، شهردار امان ۲۷ و ۳۸، ع. اولین شورای قانونگذاری ۲۹ و ۳۱، رئیس خزانه داری اردن ۳۹، وزیر ارتباطات ۴۴، وزیر کشور ۴۴ و ۴۸، وزیر دارایی و ارتباطات ۴۵، معاون وزیر ۴۷ و ۵۱، وزیر بازرگانی و کشاورزی ۴۷، نخست وزیر و وزیر امور خارجه ۵۵، رئیس وزیر ۵۶، معاون نخست وزیر و وزیر کشور و کشاورزی ۵۷، رئیس مجلس سنای ۵۸، معاون نخست وزیر ۶۳، مجدد رئیس مجلس سنای ۶۳-۶۴، ع. شورای قانونگذاری کشور ۶۴، دریافت مدال درجه اول استقلال، مدال درجه اول ستاره اردن، مدال‌ها و نشانهای دیگر.

(توضیح : سعید المفتی از جمله یاران و نزدیکان ملک عبدالله و ملک حسین بود.)

مقدم، صدوق : دک. پزشکی، دیبلمات تونسی، ت.

۱۹۱۴، تج. در تونس، دن. علوم دا. مونپلیه و دانشکده پزشکی پاریس.

انجام خدمات پزشکی در تونس، ع. حزب نئودستور ۳۴-۳۵. دفتر سیاسی حزب ۵۲، وزیر دادگستری ۵۴-۵۵، وزیر بهداشت ۵۵-۵۶، ع. مجلس موسسان ۵۶-۵۹، ع. مجلس ملی ۵۹-۵۷، سفیر در مصر ۵۶-۵۷، وزیر امور خارجه ۵۷-۶۲، سفیر فرانسه ۶۲-۶۴، رئیس حزب سوسیالیست دستور ۶۲، رئیس و سخنگوی مجلس ملی ۶۴-۶۰، بازنشسته، دریافت نشان ملی استقلال، نشان ملی جمهوری، و تعدادی دیگر نشان‌های خارجی.

مقدم مراغه‌ای، رحمت الله : فارغ التحصیل مهندسی

آبیاری، سیاستمدار و فعال سیاسی ایرانی، ت. ۱۹۲۱ در تهران، تج. دانشکده افسری در تهران، و فرانسه.

خدمت سیاسی و نظامی در وزارت امور خارجه و وزارت مستعمرات انگلستان و خدمت در کشورهای هندوستان، افغانستان، مصر، شرق اردن و ایران؛ هدایت مذاکرات مربوط به اختلافات مرزی ایران و افغانستان در مرز سیستان و بلوجستان (در زمان سلطنت مظفر الدین شاه در ایران و حبیب الله خان در افغانستان) و عامل انعقاد پیمان بین دو کشور و ایجاد «خط مک ماهون» ۱۹۰۲- سپتامبر ۱۹۰۴، اولین کمیسر عالی انگلستان در مصر (قاهره) ۱۴- ۱۶؛ پس از زمینه سازی‌های لازم سیاسی از سوی دولت انگلستان، انجام مذاکرات کتبی (مکاتبه) بین وی و شریف حسین (حاکم مکه و منصب از سوی خلیفه عثمانی) در راه شروع یک حرکت سیاسی- نظامی از سوی قبایل عرب مستقر در قلمرو عثمانی علیه حکومت عثمانیها بنام «انقلاب عربی» و مبارله تعداد ۱ نامه بین طرفین در این مورد ۱۴ ژوئیه ۱۹۰۵- ۲۰ ژانویه ۱۶؛ پیرو توافق‌های حاصل شده: شروع عملی انقلاب عربی علیه عثمانیها (شروع حمله‌های نظامی علیه پادگانهای عثمانی) روز جمعه دوم ژوئن ۱۶؛ پس از انجام موفقیت آمیز مأموریت سیاسی یاد شده و شروع عملی انقلاب مذکور به لندن فراخوانده شد ۱۶، و سپس استصاب به عنوان سرپرست «انجمن سلطنتی هنرهای زیبا» ۱۶-، فوت در لندن ۱۹۴۹.

۱- Mae Mahon , Sir Arthur Henry

مکنی، احمد عبدالنبی: ل. بازار گانی، ل. اقتصاد دیپلمات عمانی، ت. ۱۷ دسامبر ۱۹۳۹ در مسقط، تج. در قاهره و پاریس. ع. هیات نم. عمان در سازمان یونسکو ۶۹- ۷۰، مدیر دفتر نخست وزیر و وزیر امور خارجه ۷۰- ۷۱، اولین نم. دائم عمان در سازمان ملل ۷۱- ۷۲، ۷۲- ۷۳، معاون وزیر امور خارجه ۷- ۷۲، نم. دائم عمان در سازمان ملل ۷۳- ۷۵، ۷۵- ۷۷، سفیر در آمریکا ۷۳- ۷۷، سفیر غیر مقیم در کانادا ۷۴- ۷۷، در آرژانتین ۷۵- ۷۷، سفیر در فرانسه اکتبر ۷۷، سفیر غیر مقیم در بلژیک نوامبر ۷۸، در اسپانیا دسامبر ۷۸، در پرتغال آوریل ۸۰، نم دائم عمان در یونسکو نوامبر ۷۷، رئیس هیات اعزامی به جامعه اقتصادی اروپا مارس ۸۰، معاون وزیر بازار گانی و صنعت ۸۲، وزیر خدمات کشوری ژانویه ۹۴-، دریافت مدار درجه دوم لیاقت از مصر.

المکتوم (آل مکتوم)، شیخ مکتوم بن راشد: حاکم دوبی، ت. ۱۹۴۰ (پسر اول شیخ راشد آل مکتوم حاکم سابق دوبی).

معاون نخست وزیر امارات عربی متحده - ۹۰، معاون حاکم امارات عربی متحده و حاکم دوبی اکتبر ۹۰- تاکنون (۹۹)، و نیز نخست وزیر امارات عربی متحده اکتبر ۹۰- تاکنون (۹۹).

المکتوم (آل مکتوم)، شیخ حمدان بن راشد: سیاستمدار امارات عربی متحده (دوبی)، ت. ۱۹۴۵ (پسر دوم شیخ راشد آل مکتوم).

معاون نخست وزیر امارات عربی متحده دسامبر ۷۱- دسامبر ۷۲، رئیس شورای شهر دوبی و نیز رئیس هیات مدیره بندر رشد (دوبی) ۷۳، رئیس شرکت آلومینیوم دوبی، نم. امارات عربی متحده در: صندوق بین المللی پول، سازمان اوپک و اعزامی به کشورهای عربی؛ رئیس هیات مدیره امور پولی امارات عربی متحده ۷۲- ۸۰، رئیس کل بانک توسعه اسلامی درجه (عربستان سعودی)، وزیر دارایی و صنایع امارات عربی متحده ۷۳- تاکنون (۹۹).

المکتوم (آل مکتوم)، شیخ محمد بن راشد بن سعید: سیاستمدار امارات عربی متحده، ت. ۱۹۴۶ (پسر سوم شیخ راشد آل مکتوم)، تج. دانشکده افسری «مونز» در انگلستان. رئیس پلیس و امنیت عمومی شیخ نشین دوبی، وزیر دفاع امارات عربی متحده ۸۶- تاکنون (۹۹)، در حال حاضر وليعهد امارات دوبی (۲۰۰۰).

المکتوم (آل مکتوم)، شیخ احمد بن راشد بن سعید: سیاستمدار امارات عربی متحده (دوبی)، ت. ۱۹۵۰ (پسر چهارم شیخ راشد بن سعید آل مکتوم)، تج. دانشکده افسری «مونز» در انگلستان.

سرهنگ تمام در نیروی دفاعی شیخ نشین دوبی، وزیر دفاع سابق امارات عربی متحده ۸۶-.

مک ماہون، سرآرتور هنری^۱: فارغ التحصیل نظامی، سیاستمدار و نظامی انگلیسی، ت. ۱۸۶۲.

سرگذشت کلنل وزیری، مشتزن، مونا آتا، زنده بادزندگی، فرهنگ سازها، ملکه ویکتوریا، پیوند موسیقی و شعر، و چند اثر دیگر، از جمله چند نمایشنامه.

ب) آهنگها: تدوین و اجرای آهنگهای متعدد که از جمله آثار خوب و بالرژش موسیقی اصیل ایرانی است.

ملایری، محمود: دیپلمات ایرانی، ت. ۱۹۰۴، تح. ۱۹۰۴، داپاریس.

کارمند سابق وزارت راه، کارمند سابق بانک ملی و وزارت کشور، مدیر فنی کتابخانه وزارت امور خارجه، رئیس اداره ترجمه وزارت امور خارجه، دبیر اول سفارت ایران در لندن ۵۱-۵۲، بازرس وزارت امور خارجه ۵۲-۵۳، سرکنسول سفارت در بغداد ۵۳-۵۵، در بصره ۵۷-۵۵، رئیس اداره اطلاعات و انتشارات وزارت خارجه (تهران) ۵۷-۵۹، رئیس اداره اول سیاسی ۵۹، کاردار در بغداد ۵۹-۶۰، سرکنسول در هامبورگ ۶۰-۶۱، سفیر در جمهوری عربی سوریه ۶۲-۶۳ و ۶۵، ع. شورای عالی سیاسی ۶۳-۶۴، مدیر کل وزارت امور خارجه ۶۴-۶۵.

الملقی، فوزی: سیاستمدار اردنی، ت. ۱۹۱۰، تح. ۱۵. آمریکایی بیروت، دا. ادینبورو (انگلستان).

شروع خدمت دولتی در فلسطین و شرق اردن ۳۴-، ایجاد روابط نزدیک و صمیمانه با ملک عبدالله (پادشاه اردن) و انگلیسی‌ها (سرپرست سیاسی اردن) و پیشرفت‌های سریع سیاسی-اجتماعی بعدی، وزیر امور خارجه ۴۶-، وزیر دفاع ۴۸-، در جریان جنگ فلسطین (جنگ اول اعراب و اسرائیل) همکاری نزدیک با زریال گلوب پاشا (فرمانده لژیون عرب) و نیز سفیر انگلستان در اردن ۴۸-۴۹، نخست وزیر اردن در چند مرحله.

ملک ادریس ← ادریس اول (سید محمد ادریس السُّوْسِي)

ملک حسن دوم ← حسن دوم، ملک

ملک حسین ← حسین بن طلال، ملک

مکی، حسن محمد: دک. اقتصاد، سیاستمدار و دیپلمات یمنی، ت. ۲۲ دسامبر ۱۹۳۳، تح. داها. بولونا و رم ایتالیا.

مشاور وزارت اقتصاد ۶۲-۶۲، معاون وزیر اقتصاد ۶۲-۶۴، وزیر اقتصاد ۶۳-۶۴، رئیس بانک توسعه و نوسازی یمن ۶۳-۶۲، وزیر امور خارجه ۶۴-۶۷ و ۶۸-۶۹، وزیر ارتباطات ۶۵-۶۶، مشاور نخست وزیر ۵-۶۵، سفیر در ایتالیا ۶۸-۷۰، سفیر در امور جمهوری فدرال آلمان ۷۰-۷۲، معاون نخست وزیر در امور اقتصادی و مالی ۷۲-۷۴، نخست وزیر مارس-ژوئن ۷۴-۷۶، معاون نخست وزیر در امور اقتصادی و مالی ۷۴-۷۶، سفیر در آمریکا و یمن در سازمان ملل (در مقام سفیر) ۷۶-۷۴، سفیر در کانادا ۷۵-۷۶، رئیس دا. صنعت دسامبر ۷۵-۷۶، سفیر در ایتالیا ۷۶-۷۹، وزیر امور خارجه ۷۹-۸۰، معاون نخست وزیر در امور اقتصادی ۸۰-۸۴، معاون نخست وزیر ۸۶-۸۷ ماه مه ۹۰- (تاسال ۹۵ معاون اول نخست وزیر جمهوری یمن ماه مه ۹۰-). ادامه داشته است)، ع. شورای ملی صلح و اتحاد صنعا (جمهوری عربی یمن).

ملأح، حسينعلی: دیبلم عالی موسیقی، ل. کشاورزی؛ موسیقیدان (ویولونیست) ایرانی، ت. ۱۹۲۱ در تهران (مادرش: خواهر استاد کلنل علینقی وزیری موسیقیدان بزرگ ایرانی)، تح. مدرسه عالی موسیقی، دانشکده کشاورزی کرج.

شروع آموزش و نواختن ویولون و علم موسیقی نزد ابوالحسن صبا، حسین یاحقی و کلنل علینقی وزیری از سن ۱۴ سالگی ۳۵-، آموزش موسیقی در مدرسه عالی موسیقی (در زمان ریاست کلنل علینقی وزیری) و نواختن ویولون، تار و سه تار و نیز آموزش هارمونی نزد استاد روح الله خالقی، پژوهش و تدوین آثار متعددی در زمینه کتابت و نظریه های موسیقی ایران، وی علاوه بر هنر موسیقی با هنر نقاشی نیز آشنایی کامل دارد (تابلوهای چهره استاد علینقی وزیری و استاد کمال الملک از جمله آثار اوست)، آشنایی کامل با نواختن تار و سه تار (غیر از ویولون به عنوان ساز تخصصی اش).

اثار (الف): کتابها: رساله موسیقی جامی، رساله موسیقی بهجت الروح، حافظ و موسیقی، تاریخ موسیقی نظامی ایران، تاریخ موسیقی ایران (۲ ج)، منوچهری دامغانی و موسیقی،

ملک عبدالله → عبدالله بن حسین، ملک

ملک عبدالله بن عبدالعزیز السعود → عبدالله بن

عبدالعزیز السعود، ملک

ملک فاروق → فاروق، ملک

ملک فیصل → فیصل، ملک فیصل بن عبدالعزیز

ملک فیصل اول → فیصل اول، ملک

ملک فیصل دوم → فیصل دوم، ملک

ملک یار، عبدالله : دیبلمات افغانی، ت. ۱۹۰۹، تج.

کا. استقلال در کابل، و کا. فرانسه - ایران در تهران.

دبیر و مدیر کل اداره نخست وزیری ۲۵-۳۱، رئیس

اداره خریدهای دولتی در اروپا ۴۰-۴۶، معاون رئیس کل بانک

مرکزی و قائم مقام وزیر بازارگانی ۴۲-۴۱، استاندار هرات

۴۷-۴۲ و ۵۱-۵۲، وزیر ارتباطات ۴۸-۴۰، رئیس «طرح های

اداره دره هیرمند» ۵۳-۵۲، وزیر بازرگانی ۵۷-۵۵، وزیر دارایی

۶۴-۶۴، کفیل نخست وزیر ۶۳-۶۴، سفیر در انگلستان

۶۷-۶۴، سفیر در آمریکا ۶۷-۶۷، هم زمان سفیر در آژانسین،

برزیل، کانادا، شیلی و مکزیک؛ سفیر در ایران ۷۷-۷۸، دریافت

نشان «سردار علی رشتین».

ممی، آلبر : دک. جامعه شناسی، استاد و نویسنده
تونسی، ت. ۱۵ دسامبر ۱۹۲۰، تج. تونس، دا. الجزیره
(الجزایر)، دا. پاریس.

علم فلسفه در تونس ۵۳، مدیر مرکز روانشناسی
۵۷-۵۳، پژوهشگر «مرکز ملی پژوهش‌های علمی» پاریس ۵۷-۵۳
استادیار دانشکده مطالعات عالی مدیریت ۵۹-۵۶، اس.
دانشکده مذکور ۶۶-۷۰، اس. دا. پاریس ۷۰-۷۰، مدیر گروه علوم
اجتماعی دا. پاریس ۷۳-۷۶، مدیر آزمایشگاه‌های انسان
شناختی CESA، اس. افتخاری در CESA، رئیس «اج. قلم»
پاریس ۷۷-۸۰، معاون فدراسیون نویسنده‌گان فرانسه زبان ۸۵،
ع. آکادمی علوم مواراء بخار ۷۵، ع. سندیکای نویسنده‌گان فرانسه
زبان ۸۱، ع. کت. حمایت از خانه نویسنده‌گان، معاون کت.
ملی. جمهوری مردمی ۹۱-۹۱، دریافت جایزه «فلنون» پاریس ۵۴،
جایزه «کارتاز» ۵۳، جایزه «سیمبا» ادبیات رم ۷۸، دریافت
نشان «افتخار نیکان»، نشان نخل دانشگاهی، نشان لژیون دونور،
نشان هنرها و ادبیات، نشان جمهوری تونس وغیره.

آثار : ستون نمک ۵۳، بیگانگان ۵۵، چهره استعمارگر و
استعمارگر ۵۷، تصویر یک یهودی ۶۲، جنگ نویسنده‌گان شمال
آفریقا ۶۵، فرانسه و تزاقد پرستی ۶۵، آزاد سازی یهود ۶۶، انسان
تحت سلطه ۶۸، استعمارگر زدایی ۷۰، اسکورپیون (عقرب) ۷۰-
یهودیان و اعراب ۷۴، گفتگو ۷۵، سرزمین میانی ۷۶، صحراء ۷۷-۷۱
وابستگی ۷۹، تزاقد پرستی ۸۲، این صلیب من است ۸۵، کتاب
مقدس رنگین ۸۶، نویسنده‌گان فرانسه زبان مغرب ۸۷،
فرعون ۸۸، نی لبک یخ زد ۹۰، خوشبختی ها ۹۲-۹۱.

مُنصر، محمود : دیبلمات لیبیایی، ت. ۱۹۰۳، تج.
دانشگاه رم.

رئیس اداره اوقاف ۴۹-۳۶، رئیس شورای اسلامی
دبیرستان‌های لیبی ۳۶، معاون شورای اجرایی تریپولی ۵۰،
ع. مجلس ملی لیبی ۵۱: نخست وزیر، وزیر کشور، وزیر آموزش
و پرورش، وزیر دادگستری حکومت تریپولی ۵۱: نخست وزیر و
وزیر امور خارجه پادشاهی متحده لیبی ۵۱-۵۴، سفیر در
انگلستان ۵۷-۵۴، مشاور ویژه پادشاه لیبی ۵۷-۵۸، سفیر در
ایتالیا ۵۸-۶۲، نخست وزیر لیبی ۶۴-۶۵، رئیس دربار
سلطنتی ۶۵-۶۶، دریافت نشان حمایل بزرگ با ستاره، نشان «محمد

مِلين، فربت : سیاستمدار ترک، ت. ۱۹۰۶ در «وان»،
تج. دن. علوم سیاسی دا. آنکارا.

کارمند محلی در ادارات منطقه ای ۳۳-۳۱، ممیز وزارت
دارایی ۴۳-۴۲، مدیر کل درآمدها در وزارت دارایی ۴۳-۴۰،
نماینده مجلس ملی از شهر وان (از حزب جمهوریخواه خلق)
۴۰-۴۶، وزیر دارایی ۶۲-۶۵، سناتور شهر وان ۶۴-۶۷، ع.
شورای اروپا ۶۶-۶۷، مشارکت در تأسیس «حزب اعتماد ملی»
(بعداً بخشی از حزب اعتماد جمهوریخواه) ۶۷، بعداً کفیل حزب
مذکور، وزیر دفاع ملی ۷۱-۷۲ و ۷۵-۷۷، نخست وزیر
۷۲-۷۲.

درسازمان ملل ۵۸-۵۹، مدیر کل شبکه رادیو-تلوزیون مراکش ۶۰-۶۱، رئیس بخش آفریقا در رادیو-تلوزیون، رئیس اداره روابط با کشورهای ع. سازمان یونسکو ۶۳-۶۴، مدیر امور اجرایی در مدیریت کل یونسکو ۶۴-۶۵، معاون مدیر کل یونسکو در امور علوم اجتماعی، علوم انسانی و فرهنگ ژوییه ۶۶-دسامبر ۶۹، ع. مدعا مرکز مطالعات بین المللی مد. علوم اقتصادی و سیاسی لندن ۷۰، معاون مدیر کل یونسکو در امور پیش برنامه ریزی ۷۱-۷۵، مشاور ویژه مدیر کل یونسکو ۷۵-۷۶، استاد. دا. محمد پنجم در رباط ۷۷، رئیس فدراسیون مطالعات آئی جهانی، معاون انجمن دوستی مراکش-ڈاپن، ع. جامعه توسعه بین المللی، ع. آکا. جهانی هنرها و علوم، دریافت نشان شوالیه در هنر و ادبیات از فرانسه.

آثار: تحلیلی بر نظام سازمان ملل متحد ۷۲، تالیف مشترک گزارش کلوب رم درباره آموزش ۷۹.

مندرس، عدنان: (نام خانوادگی قبلی: ارتکین)، ل. حقوق، سیاستمدار ترک، ت. ۱۸۹۹ در «آیدین»، تج. کا. آمریکایی «ازمیر»، داشتکده حقوق دا. آنکارا. خدمت در ارتش عثمانی به عنوان افسر ذخیره درسوریه و از میر در خلال ج. ج. ۱۴-۱۸، پیوستن به واحدهای نظامی نامنظم (چریکی) و شرکت در جنگهای استقلال به رهبری آتابورک (علیه ارش یونان در آناتولی غربی) ۱۹-۲۳، فرمانده یکی از واحدهای نظامی نامنظم ۱۹-۲۳، شروع فعالیت های سیاسی در پایان دهه ۲۰-، رئیس «سازمان آیدین» و همکاری در تاسیس «حزب جمهوری خواه آزاد» اوت ۲۰ (این حزب درواقع حزب مادر احزاب بعدی نظیر: حزب دموکرات، حزب عدالت و بالاخره حزب راه راست در حال حاضر است، رهبر دو حزب اخیر شخص سلیمان دمیرل میباشد)، اعلام انحلال حزب جمهوری خواه آزاد و سپس پیوستن عدنان مندرس به «حزب جمهوری خواه خلق» دسامبر ۲۰، نم. مجلس ملی ترکیه (دوره چهارم) ۳۱-۳۵، تغییر نام خانوادگی از «ارتکین» به مندرس ۳۵، نم. دوره پنجم مجلس ملی ۳۵-۳۹، و دوره ششم ۴۳-۴۶، و دوره هفتم ۴۶-۴۳، تاسیس «حزب دموکرات» (با مشارکت جلال بایار) ۴۶، کسب ۶۱ کرسی پارلمان توسط حزب مذکور در انتخابات ژوییه ۴۶، کسب ۳۹۶ کرسی پارلمان مشاور وزارت امور خارجه، و مشاور هیات نمایندگی مراکش

بن علی السنوسی، از ليبي، نشان «محمد علی» از مصر.

منتظری، آیت الله شیخ حسین علی: درجه اجتهاد، روحانی و مبارز سیاسی ایرانی، ت. ۱۹۲۲ در نجف آباد اصفهان، تج. عالی حوزه در اصفهان و قم.

ق.اق.: شروع فعالیت های سیاسی و مبارزات ضد رژیم شاه و به طرفداری از مبارزات و خط مشی های سیاسی آیت الله خمینی (ره) در اوائل دهه ۶۰، ادامه فعالیت های سیاسی پس از تبعید آیت الله خمینی (نوامبر ۶۴) و دستگیر و زندانی شدن ۶۶-۶۸، مسافت پنهانی به عراق جهت دیدار آیت الله خمینی و دستگیر و زندانی شدن پس از بازگشت به ایران و سپس تبعید به نقاط بدآب هوا ۶۸، مجدد دستگیر و زندانی شدن با محکومیت ۱۰ سال زندان ۷۵، آزاد شدن از زندان پیرو تشدید مبارزات انقلابی مردم ایران ۷۸، تدریس دروس مذهبی در قم در سالهای ق.اق.، نم. آیت الله خمینی در ایران در زمان تبعید ایشان، ع. انتصابی شورای انقلاب اسلامی ایران از سوی آیت الله خمینی ۷۸.

ب.اق.: عضو و رئیس اولین مجلس خبرگان تابستان ۷۹، امام جمعه تهران ۷۹-۸۱، بازگشت به قم ۸۱، انتخاب به عنوان جانشین آیت الله خمینی (ره) (ولی فقیه) از سوی دومین مجلس خبرگان نوامبر ۸۵، بروز اختلاف نظر با حکومت و انتقاد از سیاستهای نظام ج.ا.ا. و در نهایت کنار گذاشتن رسمی وی از جانشینی رهبر انقلاب در ۲۸ مارس ۸۹ (۸ فروردین ۱۳۶۸)، زندگی در قم بصورت تحت نظر و ابراز مخالفت و انتقادهای گاه بگاه از سیاستهای نظام ۸۹.

آثار: تدوین و انتشار تعدادی رساله، مقاله و کتاب در زمینه های مذهبی و اسلامی، از جمله: احتکار و قیمت گذاری، مبانی فقهی حکومت اسلامی (ج ۱)، خاطرات آیت الله منتظری ۹۸، واقعیت ها و قضاؤتها ۹۹.

المنجرة، مهدی: دک. حقوق، مدیر بین المللی مراکشی، ت. ۱۹۳۳ مارس ۱۳، تج. دانشگاه کوئنل آمریکا، مد. علوم اقتصادی و سیاسی لندن، ودا. پاریس. رئیس کنفرانس های دن. حقوق دا. رباط ۵۷-۵۸، مشاور وزارت امور خارجه، و مشاور هیات نمایندگی مراکش

در ورودی مجلس شورای اسلامی توسط محمد بخارایی (ع. جمعیت مؤلفه اسلامی) ۲۰ زانویه ۶۵، فوت برادر شدت جراحات وارد (برادر تیراندازی) ۲۵ زانویه ۶۵.

منصور، علی (منصور الملک) : فارغ التحصیل علوم سیاسی، ت. ۱۸۹۵ (پدر حسنعلی منصور و جواد منصور نخست وزیر و وزیر اسبق ایران)، تج. در مدرسه (دانشکده) علوم سیاسی تهران.

اشتغال به خدمات دولتی در وزارت امور خارجه، معاون وزیر امور خارجه در کابینه وثوق الدوله (فردی که قرارداد استعماری ونگین ۱۹۱۹ ایران و انگلیس در زمان وی به امضاء رسید)، معاون وزیر امور خارجه در کابینه احمد قوام (قوام السلطنه)، اشتغال در سمت هاو وظایف مهم دولتی در دوران حکومت رضا شاه، وزیر کشور در کابینه مخبر السلطنه ۳۲-۳۰، وزیر راه در کابینه محمود جم (راه آهن سرتاسری ایران تحت نظر مستقیم وی ساخته شد) دسامبر ۳۵-، بازداشت و زندانی شدن ۳۵، وزیر پیشه و هنر در کابینه احمد متین دفتری ۴۰-۳۶، نخست وزیر (در دوران حکومت وی ارتضی متفقین در تاریخ ۲۵ اوت ۱۹۴۱ به ایران حمله کردند) ژوئن ۴۰-اوت ۴۱، استاندار خراسان ۴۲ (در دوران مسئولیت وی قیام خراسان به رهبری صولت الدوله سرکوب شد)، استاندار آذربایجان (پس از فروپاشی حکومت خودنمختار آذربایجان به رهبری سید جعفر پیشه وری) ۴۶، مجدد نخست وزیر (در دوران صدارت علی منصور جسد رضا شاه از مصر به ایران انتقال داده شد) آوریل ۵۰-ژوئیه ۵۰، سفیر ایران در آنکارا، سفیر ایران در اداره اروپایی سازمان ملل در زنون.

منمن جیوغلو، تورگوت : دیپلمات ترک، ت. ۱۹۱۴ در استانبول، تج. در استانبول، ودا. ژنوسویس. خدمت در وزارت امور خارجه ترکیه ۳۹-، خدمت در نم. دائم ترکیه در اداره اروپایی سازمان ملل در زنون ۵۰-۵۲، مشاور سفارت ترکیه در واشنگتن ۵۲، مدیر کل امور اقتصادی وزارت امور خارجه ۵۴-۵۶، خدمت در نم. دائم ترکیه در سازمان ملل ۵۶-۵۷، سفیر در کانادا ۶۰، نم. دائم ترکیه در سازمان ملل ۶۲-۶۴، سفیر در آمریکا ۶۲-۶۶، مشاور عالی سیاسی وزارت

در انتخابات ماه مه ۵۰، و سپس انتخاب جلال بایار از جمله رهبران حزب به عنوان رئیس جمهوری ترکیه و عدنان مندرس به عنوان نخست وزیر ماه مه ۵۰-ماه مه ۶۰، کودتای نظامی به رهبری ژنرال جمال گورسل و سپس بازداشت و زندانی شدن ماه مه ۶۰، عضویت ترکیه در «پیمان بغداد» (بعداً سازمان پیمان مرکزی یا سنتو) در دوران حکومت وی ۵۵، انحلال حزب دموکرات سپتامبر ۶۰، محکوم به مرگ بوسیله دادگاه عالی نظامی ۱۵ سپتامبر ۶۰، و سپس اجرای حکم اعدام و مرگ وی ۱۷ سپتامبر ۶۱.

آثار: مندرس چنین میگوید ۶۷.

منصور، جواد : سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۲۵ (پسر علی منصور - منصور الملک - و برادر حسنعلی منصور نخست وزیر اسبق ایران)، تج. در دا. کالیفرنیا (آمریکا).

رئیس اداره روابط عمومی سازمان برنامه، معاون مدیرعامل بانک توسعه صنعتی و معدنی ایران، معاون نخست وزیر (در کابینه برادرش حسنعلی منصور) مارس ۶۳- زانویه ۶۴، وزیر مشاور (در کابینه امیر عباس هویدا)، پس از ترور حسنعلی منصور بوسیله محمد بخارایی ع. جمعیت مؤلفه اسلامی (زانویه ۶۴-ماه مه ۶۷، وزیر اطلاعات ماه مه ۶۷ آوریل ۷۱).

منصور، حسنعلی : سیاستمدار ایرانی، (پسر علی منصور - منصور الملک - و برادر جواد منصور نخست وزیر اسبق ایران).

وزیر کار در کابینه دکتر اقبال اکتبر ۵۹- زانویه ۶۰، وزیر بازرگانی در همان کابینه ژانویه ۶۰- سپتامبر ۶۰، تشکیل «گروه مترقبی» (متشكل از تحصیل کرده های آمریکا و اروپا) در زمان نخست وزیر اسدالله علم (بعداً با «نام کانون مترقبی»، و بعداً «حزب ایران نوین») ژوئیه ۶۲، تاسیس حزب ایران نوین و دبیر کل حزب دسامبر ۶۳، نخست وزیر ۷ مارس ۶۴- زانویه ۶۵، ارائه لایحه احیاء و اجرای کاپیتولاسیون (در موعد نظامیان آمریکایی در ایران) به مجلس شورای اسلامی و تصویب آن ۱۲ اکتبر ۶۴، براساس لایحه تقدیمی وی به مجلس قیمت بنزین و نفت افزایش یافت (بهای بنزین از ۵ ریال به ۱۰ ریال، و نفت سفید از ۲/۵ ریال به ۳/۵ ریال افزایش یافت) نوامبر ۶۴، ترور وی در جلوی

ب. اق. :ع. موسس شورای مرکزی حزب جمهوری اسلامی، سردبیر روزنامه ارگان حزب (روزنامه جمهوری اسلامی)، ۷۹، ع. شورای انقلاب اسلامی، رَدَنامه‌زدی وی برای احراز پست وزیر امور خارجه از سوی ابوالحسن بنی صدر (اولین رئیس جمهوری ایران پس از انقلاب اسلامی)، ۸۰، وزیر امور خارجه اوت - اکتبر، ۸۱، انتخاب به عنوان نخست وزیر (از سوی حجت‌الاسلام خامنه‌ای رئیس جمهوری وقت ایران) ۸۹-۸۱، نم. آیت‌الله خمینی در بنیاد مستضعفان ۸۱-۸۰، ع. اولین مجمع تشخیص مصلحت نظام، وع. شورای برنامه‌ریزی بازاری امناط‌جنگی، انتصاب از سوی آیت‌الله خمینی در گروه بررسی قانون اساسی، ع. دوین مجمع تشخیص مصلحت نظام، مشاور سیاسی رئیس جمهوری (حجت‌الاسلام رفسنجانی) سپتامبر ۸۹-۸۰ اوت ۹۷ و نیز حجت‌الاسلام خاتمی ۹۷-۹۶.

آثار: پنج گفتار درباره انقلاب، جامعه، دفاع مقدس ۹۸.

موسوی خمینی(ره)، آیت‌الله روح‌الله ←
خمینی(ره)، آیت‌الله روح‌الله موسوی

موسی، عمره: ل. حقوق، سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۳۶، تج. ۱۵. فاهره.

شروع خدمت در وزارت امور خارجه ۵۸-۵۷، سفیر در سوییس، سفیر در هندوستان ۸۲-۸۶، رئیس اداره سازمانهای بین‌المللی وزارت امور خارجه ۸۶-۸۹، نم. دائم مصدر در سازمان ملل متحد ۸۹-۹۱، وزیر امور خارجه ماه مه ۹۱-۹۳، و مجددًا ۹۳-۹۵ (در کابینه دکتر عاطف محمد نجیب صدقی)، وزیر امور خارجه مصر ۹۵-تاکنون (۹۹)، رئیس هیات نم. مصدر در کنفرانس صلح خاورمیانه که در تاریخ ۱۲۰ اکتبر ۱۹۹۱ در مادرید (اسپانیا) تشکیل شد.

موصلی، پل میشل نجیب: ل. حقوق، حقوقدان و دیپلمات لبنانی، ت. ۹۰ آوریل ۱۹۲۲، تج. در بیروت، دن. حقوق بیروت، دا. لیون فرانسه، و «موسسه ماکس بلانک» در هایدلبرگ آلمان، و «موسسه مطالعات عالی بین‌المللی» زنو (سوییس).

مشاور حقوقی اداره کمیسریاتی عالی پناهندگان سازمان

امور خارجه ۶۷، دبیر کل «سازمان پیمان مرکزی» (سنّتو) ۶۸-۷۱، مشاور وزارت امور خارجه ۷۱-۷۲، سفیر در انگلستان ۷۲-۷۸، مشاور عالی سیاسی در وزارت امور خارجه ۷۸-۸۰، نم. ترکیه در کمیته روابط فرهنگی ترکیه-یونان ۸۲.

موتی، محمد صالح عبدالله: دیپلمات و نظامی یمنی، ت. ۱۶ دژوئن ۱۹۴۴ در عدن، تج. عدن. فعالیت‌های سیاسی و نظامی در جبهه آزادی بخش ملی، فرمانده نظامی جبهه آزادی بخش ملی در عدن ۶۷، ع. فرماندهی عالی جبهه ملی ۶۸-۷۵، ع. کت. اجرایی جبهه ۷۰-۷۵، ع. دفتر سیاسی جبهه ۷۲-۷۵، ع. دفتر سیاسی «سازمان سیاسی متعدد» جبهه ملی ۷۵-۷۸، ع. حزب سوسیالیست یمن اکتبر ۷۸-۷۳، وزیر کشور ژوئن ۶۹-۶۹، وزیر امور خارجه ماه مه ۷۳، انتصاب مجدد ۷۹.

مورفی، ریچارد ویلیام: ل. علوم اجتماعی، دیپلمات آمریکایی، ت. ۲۹ دژویه ۱۹۲۹ در بیوستون ماساچوست، تج. دا. هاروارد و کالج امانتل کمبریج.

کنسول آمریکا در حلب (سوریه) ۶۰-۶۳، کارمند سیاسی در سفارت آمریکا در جده (عربستان سعودی) ۶۳-۶۶، در امان (اردن) ۶۶-۶۸، مدیر امور شبہ جزیره عربستان دروزارت امور خارجه آمریکا ۷۰-۷۱، سفیر در سوریه ۷۱-۷۴، دریافت جایزه خدمات ویژه دولتی ۶۹، انجام مسافرتها و ماموریت‌های متعدد به خاورمیانه در رابطه با مسائل منطقه‌ای و از جمله مسئله اعراب و اسرائیل و صلح خاورمیانه وغیره.

موسوی خامنه، میرحسین: ف. ل. معماری و برنامه ریزی شهری، سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۴۱ در خامنه (استان آذربایجان شرقی)، تج. دا. شهیدیهشتی در تهران (ملی سابق). ق. اق. تاسیس انجمن اسلامی دانشجویان دردانشکده محل تحصیل و نیز فعالیت در سایر انجمن‌های اسلامی، بازداشت در سال ۷۲، ع. موسس «انجمن فرهنگی نهضت اسلامی»، فعالیت در شرکتهای ساختمانی خصوصی، فعالیت و همکاری با آیت‌الله بهشتی.

درسازمان تامین اجتماعی و نیز شورای عالی انقلاب فرهنگی ۸۴، وزیرکشور ۸۱، نخست وزیر سپتامبر - نوامبر ۸۱ (پس از ترور شهید محمد جواد باهنر)، ع. انتصابی شورای نگهبان قانون اساسی ۷۹-۸۲، تاسیس دانشگاه اسلامی امام جعفر صادق ۸۲، مجدد آع. انتصابی شورای نگهبان قانون اساسی (از سوی آیت الله خمینی)، ع. دومین مجمع تشخیص مصلحت نظام ۸۹، مدیر دفتر امور مساجد کشور اکتبر ۸۹ - (انتصاب از سوی آیت الله خامنه‌ای)، رئیس ستاد پشتیبانی و بازسازی نقاط آسیب دیده در جنگ، دبیر کل «جامعه روحانیت مبارز تهران»

(جانشین آیت الله امامی کاشانی) ۲۱ - ۹۹.

. اثار: «نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی» ۹۲.

المهدی، احمد عبدالرحمن: سیاستمدار سودانی، ت. ۱۹۳۳، تح. کا. ویکتوریا در اسکندریه (مصر) و «نیوکالج» اکسفورد.

منشی و رئیس دفتر «امام عبدالرحمن المهدی» (رهبر مذهبی سودان)، رهبر جنبش «انصار» ۶۱ - ۶۶، مدیر عامل: مجتمع طرحهای کشاورزی جزیره «عبا» و نیل سفید، شرکت املاک خارطوم، گروه شرکتهای کشاورزی و تجاری خارطوم، شرکت دراجلاس‌های متعدد سیاسی و اجتماعی، وزیر آب و برق فوریه - ژوئن ۶۵، وزیر کشور ۶۶ - ۶۷، معاون حزب «امت».

المهدی، الحاج عبدالرحمن: رهبر مذهبی سودان، ت. ۱۹۱۵، تح. مدارس و حوزه‌های علمی - مذهبی.

جانشین برادرش «صادق المهدی» به عنوان رهبر فرقه انصاری سودان و رهبر مذهبی جنبش «مهدی» ۶۱.

المهدی، دکتر صادق: (از سال ۱۹۷۸ به بعد بیشتر به اسم «صادق عبدالرحمن» شناخته می‌شود)، سیاستمدار سودانی، ت. ۱۹۳۶ در سودان (نوه بزرگ محمد احمد ملقب به «امام عبدالرحمن المهدی» و پسر صادق المهدی بزرگ)، تح. در خارطوم، کالج سنت جان اکسفورد.

رهبر «حزب امت مهدی» (در حال حاضر «حزب امت ملی جدید»، این حزب در مارس ۱۹۴۵ توسط امام عبدالرحمن المهدی پایه گذاری شد) ۶۱، نخست وزیر (پس از پیروزی

مل متحدد در زنو (سویس) ۶۱-۶۲، نم. اداره کمیساریا در تونس ۶۲، نم. اداره کمیساریا در «کمیسیون سه جانبی بازگشت پناهندگان» (مریوط به پناهندگان الجزایری) ۶۲، نم. اداره کمیساریا در الجزایر ۶۲-۶۳، مشاور حقوقی اداره کمیساریا در زنو (راجح به مسائل مریوط به پناهندگان در آفریقا و آسیا) ۶۳-۶۶، نم. منطقه‌ای اداره کمیساریا در آفریقا ۶۶-۷۰، کفیل مدیر امور اداری و مدیریت اداره کمیساریا در زنو ۷۱-۷۴، مدیر واحد مذکور ۷۵-۷۹.

مولی حسن، شاهزاده بن المهدی: دیلمات مراکشی، ت. ۱۹۱۲ در «فاس»، (پسر عمومی ملک حسن دوم پادشاه سابق مراکش).

خلیفه منطقه شمال مراکش ۲۵، سفير در انگلستان ۶۴-۶۷، سفير در ایتالیا ۶۷-۶۸، رئيس هیات مدیره بانک ملی توسعه اقتصادی ۶۷-۶۹، رئيس کل بانک مرکزی مراکش ۶-۹، دریافت مدال‌ها و نشانهای از جمله: نشان قسم، مدال شارل اول، مدال بزرگ قسم نظامی، مدال بزرگ پرتقال، مدال بزرگ دومینیکن، مدال بزرگ نیروی دریایی، مدال بزرگ حسنی وغیره.

مهدوی کنی، آیت الله محمد رضا: درجه اجتهاد، روحانی و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۳۱ در تهران (قریه کن)، تح. عالی حوزه در تهران و قم.

ق. اق.: همکاری با جمعیت فدائیان اسلام به رهبری نواب صفوی ۴۹ -، تبعید به اصفهان و زندگی تحت نظر (برای مدتی) پس از کودتای انگلیسی - آمریکایی ۱۹۵۳ (علیه حکومت دکتر مصدق)، بازگشت به تهران و شروع فعالیت‌های سیاسی ۶۲، مدرس مذهبی و امام جماعت مسجد (جلیلی) در تهران، دستگیر و زندانی شدن در چند مرحله، یکی از بنیانگذاران و عضو شورای مرکزی جامعه روحانیت مبارز تهران درجهت سازماندهی مبارزات انقلابی علیه نظام شاه ۷۸ -، انتساب از سوی آیت الله خمینی(ره) (رهبر انقلاب ایران) به عنوان ع. شورای انقلاب ایران ۷۹.

ب. اق.: سرپرست کمیته‌های انقلاب اسلامی (منصب از سوی رهبر انقلاب) فوریه ۷۹ -، نم. آیت الله خمینی(ره)

- اقتصاد اسلامی، تغییر و تحولات جامعه اسلامی وغیره.
- مهدی التاجر، محمد** : مدیر و دیپلمات امارات متحده عربی (دوبی)، ت. ۲۶ دسامبر ۱۹۳۱ در بحیرین، تج. در بحیرین و انگلستان.
- مدیر اداره بنادر و گمرکات حکومت بحیرین ۵۵ - ۶۲، مدیر اداره امور حکمران بحیرین و نیز مدیر اداره امور نفتی کشور مارس ۶۲ -، مدیر بانک ملی دوبی (امارات متحده عربی) ۶۳ -، مدیر شرکت نفت دوبی آوریل ۶۴ -، مدیر آذانس مسافرتی هوایی ملی دوبی زانویه ۶۶ -، مدیر شورای مختار پولی قطر - دوبی اکتبر ۶۵ - ۷۳، رئیس شرکت حفاری جنوب شرقی دوبی آوریل ۶۸ -، مدیر شرکت کشتی سازی دوبی ۷۳ -، سفیر امارات متحده عربی در انگلستان ۷۲ - ۸۲ و ۸۶ - ۸۲، ضمناً سفیر اکریدیته در فرانسه ۷۷ - ۷۲، اعطای شهر وندی افتخاری ایالت تگزاس آمریکا به وی ۶۳ -.
- مهر، دکتر فرهنگ** : ف. ل. حقوق، دک. حقوق؛ حقوقدان، مدیر مالی و اقتصاد دان ایرانی، ت. ۱۹۲۴، تج. داهها: تهران، ساوتمنپتون ولندن.
- اس. حقوق و مالیه عمومی، مشاور حقوقی، رئیس واحد روابط صنعتی شرکت ملی نفت ایران ۵۷ ، مشاور شورای عالی اقتصاد و نیز مشاور وزیر بازارگانی ۵۸ ، مدیر کل نفت و امور بین المللی ۵۹ ، مسئول امور ایران در سازمان اوپک ۶۸ -، مدیر کل امور اقتصادی ۶۲ - ۶۳ ، رئیس تعدادی انجمن های مختلف از جمله اج. فرهنگ باستانی ایران ۶۳ -، و نیز اج. زرتشتیان ۶۵ -، معاون وزیر دارایی ۶۴ - ۷۸ ، دستیار نخست وزیر ۶۶ - ۷۸ ، رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل «شرکت بیمه ایران» ۶۷ - ۶۸. هیات امناء: دن. بیمه تهران، دا. کرمان، دن. کامپیوتر و مو مطالعات سیاسی و اقتصادی بین المللی؛ رئیس دا. پهلوی شیراز ۷۲ - ۷۹ ، دریافت درجه دکترای افتخاری حقوق از دا. پنسیلوانیا ۷۶ ، نشان درجه ۲ و درجه ۳ همایون، نشان درجه ۲ تاج، نشان درجه یک سپه، نشان درجه یک کار، و درجه یک آبادانی و پیشرفت.
- آثار** : حقوق کار و تامین اجتماعی ۶۰ ، شرکت دولتی ۶۴ ، مالیه عمومی ۶۷ .
- در انتخابات آوریل ۱۹۶۵ و کسب اکثریت کرسی های پارلمان) ۶۶ - ۶۷ ، دستگیری به اتهام خیانت به کشور (بعد از به قدرت رسیدن ژنرال جعفر نمیری در ماه مه ۱۹۶۹) ۶۹ ، تبعید به خارج از کشور و سکونت در کشورهای لیبی، عربستان سعودی و انگلستان و همکاری در تاسیس نهضت مقامت ملی بر ضد حکومت نمیری و رهبری فعالیتهای ضد رژیم خارج از کشور آوریل ۷۰ - ۷۲ ، بازگشت به کشور و دستگیری مجدد فوریه ۷۲ ، آزادی از زندان آوریل ۷۴ ، تبعید و ترک مجدد سودان ۷۴ - ۷۷ ، رهبری کودتای ناموفق علیه حکومت نمیری ژوئن ۷۶ ، دعوت به بازگشت به کشور از سوی رژیم سودان و آشتی با ژنرال نمیری سپتامبر ۷۷ ، ک. ک. مرکزی «اتحادیه سوسیالیست سودان» مارس ۷۸ - ۷۹ ، عدم همکاری با حزب مذکور و بروز اختلاف نظر با دولت، زندانی شدن سپتامبر ۸۳ - دسامبر ۸۴ ، شروع دوره جدید فعالیت های سیاسی «حزب امت ملی جدید» و پیروزی در انتخابات آوریل ۸۶ (با کسب ۱۰۰ کرسی از ۲۲۳ کرسی پارلمان)، نخست وزیر ماه مه ۸۶ - ۸۷ ، همزمان وزیر دفاع ژوئن ۸۶ - ۸۹ ، بازداشت توسط حکومت جدید انقلابی (به رهبری سرلشگر عمر البشیر) و سپس رهایی از زندان نوامبر ۸۹ ، خروج از کشور و پیوستن به مخالفان رژیم جدید سودان در «اسمراه» (ایتیوبی) ۸۹ - ۹۹ ، مورد عفو و بخشش عمومی رژیم ماه مه ۹۱ ، پیشنهاد بازگشت به کشور به شرط برگزاری یک کنفرانس قانون اساسی و برگزاری انتخابات عمومی پس از یک دوران انتقالی ورد پیشنهاد مذکور توسط ژنرال عمر البشیر ژوئن ۹۷ ، امضاء پیمان آشتی ملی با ژنرال عمر البشیر ۲۷ نوامبر ۹۹ ، ع. مجلس ملی سودان ۸۶ - ۸۹ ، رهبری هیات میانجی اعزامی به ایران برای حل مسئله گروگانهای آمریکایی در ایران زانویه ۸۰ ، استاد مدعو کالج سنت آتونی دا. آکسفورد ۸۳ .
- آثار** : شماره باره مهدیه سوال میکنید ۷۵ ، بحث های بیگانگی ۷۶ ، مقاله: «مفهوم حکومت اسلامی» (در کتاب چالش اسلام، ویرایش الطاف گوهر) ۷۸ ، مقاله: «نظام اقتصادی اسلام» (در کتاب اسلام در جامعه معاصر) ۸۲ ، مسائل جنوب سودان، مجازات اسلامی و جایگاه آن در نظام اجتماعی اسلام ۸۶ ، میراث سودان (در چند جلد): تلاش در راه خدا، تلاش در راه استقلال، تلاش در راه دموکراسی، انقلاب ۲۱ اکتبر [۱۹۶۴] (بدون تاریخ)، و تعدادی مقاله های علمی درباره حکومت اسلامی ،

«سردار اسعد بختیاری» و «ستارخان» وغیره ۱۹۰۵-۱۹۱۱؛ تشکیل «مجمع روحانیون» و کمیته «اتحاد اسلام» (با الهام از اندیشه های سید جمال الدین اسد آبادی، سید عبدالرحمان کواکبی وغیره) وسازماندهی یکاهنایی برای شرکت در جنگ علیه خارجی ها، استقلال ایران، برقراری نظم در کشور و بیکار با ظلم و بیداد گری و استقرار عدالت اجتماعی ۱-۴؛ سازماندهی قیام و «نهضت جنگل» باهمکاری کمیته دموکراتهای رشت (و همراهی افرادی نظیر دکتر حشمت طالقانی، حاجی احمد کسامی، سلطان داودخان - افسر زاندارمری- و برادر وی غلامرضا خان، میرزا محمد تقی پسیان با تایید مستوفی الممالک نخست وزیر وقت ایران، ضمناً چند افسر آلمانی و اتریشی و ترک نیز باوی همکاری داشتند). ۱۴-، نبرد یکانهای رزمنده جنگل با نیروهای ژنرال «باراتوف» (افسر تزاری روس) ونهایتاً شکست جنگلی ها از آنها در ناحیه «ماسلوه» در ابتدای سال ۱۶، شروع مجدد نبرد و گسترش نفوذ جنگلی هادر مناطق کناره ای مازندران و استرآباد ۱۷-؛ پس از انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ شوروی :تایید و حمایت دوسویه طرفین (مقامات روسی و جنگلی ها) تامدتی ۱۷- ۲۱؛ پس از توافق جنگلکی ها با روسها (پیرو ورود نیروهای ارتش سربخ به بندر انزلی و غازیان برای سرکوب ضد انقلابیون روسی مستقر در شمال ایران در تاریخ ۲۸ اردیبهشت ۱۲۹۹ ش. ۱۸٪)؛ تشکیل «کمیته انقلابی» و اعلام حکومت جمهوری گیلان در رشت (باهمکاری و ائتلاف حزب عدالت - حزب کمونیست ایران- به رهبری حیدر عموماوغلی، و گروه وابسته به احسان الله خان) ۲۰-، حمله خودسرانه و ناهماهنگ (با کمیته انقلابی) احسان الله خان و نیروهایش به تهران و شکست کامل وی ژوئن ۲۱ (و پیرو آن اخراج احسان الله خان از جبهه ائتلاف ۳۰ ژوییه ۱۹۲۱)، سپس بروز اختلاف نظر شدید میان میرزا کوچک خان و رهبران حزب عدالت با کو و تبلیغات شدید کمونیستها علیه جنگلی ها و اقدام به یک کودتا علیه جنگلی ها و اعلام جمهوری شورایی در گیلان و کنترل واداره چند شهرستان ۴ اوت ۲۱، انعقاد قرارداد با ژنرال «دنسترویل» انگلیسی (در مورد اجازه عبور نیروهای انگلیسی به سوی باکو ۱۲ اوت ۱۸، سپس با میانجیگری حیدر عموماوغلی آشتی موقت بین طرفین ۲۱، مجدداً بروز اختلاف نظر با کمونیستها و حمله جنگلی ها به جلسه کمیته انقلابی در دهستان «پسیخان» نزدیک رشت و کشته شدن

مهران، حسنعلی :بانکدار و مدیر ایرانی، ت. ۲۴ دسامبر ۱۹۳۷ در تهران، تج. دا. ناتینگهام انگلستان. کمک مدرس و کمک پژوهشگر دردا. بریستول انگلستان ۶۵-۶۸، خدمت در صندوق بین المللی پول ۶۸-۶۹، مدیر کل اداره طرح هاو پژوهشها و مدیر عامل مرکز پژوهشی وزارت اقتصاد ۶۹-۷۱، معاون وزیر اقتصاد ۷۱-۷۴، رئیس کل بانک مرکزی ایران ۷۴-۷۵، رئیس بانک توسعه کشاورزی ایران ۷۸-۷۹.

مهران، محمود : ل. اجتماعی، دک. : اقتصاددان، کارشناس آموزشی و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۰۴، تج. داها. تهران و دُنُو (سویس). اس. ریاضیات ۲۲-۳۲، مدیر حسابدار دروزارت فرهنگ ۳۲-۳۷، مشاور دانشجویان ایرانی در سویس ۳۷-۴۱، سرپرستی و نظارت بر مدارس تهران ۴۱-۴۲، رئیس کل دا. تهران ۴۲-۴۳، مدیر کل امور اداری وزارت فرهنگ ۴۳-۴۶، رئیس کت. مشورتی وزارت کار ۴۶-۴۷، معاون وزیر فرهنگ ۴۷-۴۹، وابسته فرهنگی سفارت ایران در پاریس، و نیز مشاور دانشجویان ایرانی در اروپا ۴۹-۵۳، مدیر امور عمومی و رئیس کت. شرکت بیمه ایران ۵۴-۵۵، وزیر فرهنگ ۵۵-۶۰. (توضیح : دکتر مهران مبتکر و مجری طرح «کلاس بدون امتحان» دانش آموزان دوره ابتدایی در دوران وزارت خود بود. در این طرح، دانش آموزان دوره ابتدایی بدون امتحانات رسمی از کلاس اول تا پنجم به کلاس بالاتر ارتقا می یافتند).

میرزا کوچک خان جنگلی (شیخ یونس گیلانی) : فارغ التحصیل علوم دینی، آزادیخواه و فعال سیاسی ایرانی ، ت. ۱۲۸۰-۱۲۸۱ هـ. ق. در روسیتای «زیدخ» از توابع فومنات (استان گیلان)، تج. حوزه های علمیه رشت و تهران . مشارکت فعال در تحرکات و اقدامات آزادیخواهان انقلاب مشروطیت ایران از جمله : پس از به توب بستن مجلس توسط محمد علیشاه بهمراه روحانیون در کنسولگری عثمانی در رشت متحسن شد، پیوستن به مجاهدان و فعالیت در سپاه سپهدار تنکابنی، سپس پیوستن به گروه «سردار محیی» (معززالسلطان) و مشارکت در فتح قزوین و تهران ، همراهی با «پیرم خان ارمی» و

شورای عالی اقتصاد ۶۱-۶۲، رایزن اقتصادی در واشنگتن دی.سی.، معاون بانک کشاورزی ایران ۵-۶۶، رئیس اداره امور اقتصادی وزارت امور خارجه ۶۶-۶۷، مشاور سفیر در اسلام آباد(پاکستان) ۶۷، سرکنسول در کراچی ۶۹، مشاور سفیر در لندن ۷۰، رئیس اداره چهارم سیاسی در وزارت امور خارجه ۷۳، سفیر کل «سازمان همکاری منطقه ای برای توسعه» (آر.سی.دی). ماه مه ۷۴-۷۹.

آثار: تعدادی مقاله راجع به مباحث اقتصادی.

۳۵۷

مینوی، مجتبی: مورخ، ادیب، پژوهشگر و نویسنده ایرانی، ت. ۱۹۰۳ در تهران، تج. مدرسه دارالفنون (تهران)، «کینگز کالج»، مدرسه پلی تکنیک در لندن (آموختن زبان انگلیسی).

دفتردار در وزارت عدليه (دادگستری) لاهیجان ۲۰، شروع تحصیل در دارالالمعلمین ۲۰، ضمن انجام تحصیل: تندنویس مجلس شورای ملی ۲۶، شروع خدمت در وزارت معارف و رئیس کتابخانه معارف ۲۸ (به مدت حدود ۵۰ روز)، عزیمت به پاریس و اندیکاتور نویس سرپرست محصلین ایرانی در پاریس (فرانسه) ۲۹ (به مدت پنج ماه)، سرپرست محصلین ایرانی در انگلستان ۳۰ (به مدت نه ماه)، بازگشت به ایران و ادامه خدمت در وزارت معارف (فرهنگ) ۳۱، تشکیل گروه ادبی «ربعه» (مجتبی مینوی، صادق هدایت، بزرگ علوی و مسعود فرزاد) دردهه ۳۰، فعالیت های ادبی شخصی و نیز همکاری ادبی با صادق هدایت و محمد علی فروغی در تهران ۳۱-۳۶، عزیمت به انگلستان و تحصیل زبان انگلیسی و نیز زبان پهلوی (زند هنینگ)، ضمناً همزمان تدریس دردا. آکسفورد ۳۹-۴۰، سپس همکاری با رادیو بی. بی. سی.، انگلستان (هفته ای دوگفتار فرنگی تهیه و تنظیم میکرد) به مدت ده سال - ۵۰، عزیمت از لندن به استانبول و سپس رئیس دبستان ایرانیان مقیم استانبول (به مدت چهارماه) ۵۰، ع. هیات امنای موسسه پژوهشی «بنیاد علمی و فرهنگی شاهنامه فردوسی» (به ریاست وزیر فرهنگ و هنر) تابستان ۵۱، و سپس سرپرست «بنیاد شاهنامه» ۵۱، نم. اعزامی ایران به کنگره بین المللی مستشرقین (شرق شناسان) در استانبول ترکیه ۵۲، مشاور شخصی وزیر فرهنگ و هنر ۵۱-۵۲، تدریس در دانشکده ادبیات و الهیات دا. تهران ۷۷-۷۸، رایزن

حیدر عمو اوغلی در خلال آن ۲۹ سپتامبر ۲۱، حمله به سازمانهای کمونیستی در شهرهای رشت و انزلی بوسیله جنگلی ها ۲۱، ضمناً بروز اختلاف و درگیری بین نیروهای تحت امر کوچک خان و «حالوقران» و درنهایت پیوستن حالوقران و نیروهایش به ارتش دولتی (بالاخد درجه سرهنگی!) وخیانت به جنبش جنگل ۲۱، پس از انجام توافق و سازش بین دولت ایران و سفیر شوروی، روسهایه حمایت خوداز جنگلی ها پایان دادند ۲۱؛ پس از آن و پیرو کسب موافقت قبلی وزیر مختار شوروی: حمله نیروهای قرقاق به رهبری رضاخان (میر پنج) به رشت و تصرف آنجا و سپس شکست مذاکرات صلح با جنگلی ها ۲۱؛ سپس گسترش حمله نیروهای دولتی قرقاق به جنگلی ها و تارومار کردن آنها پاییز ۲۱، عقب نشینی میرزا کوچک خان به اعماق جنگل و فوت به علت سرمزدگی شدید (در گردنه گیلان طالش) ۱۹۲۲ (۱۱ بهمن ۱۳۰۰)، دفن در «سلیمان داراب» رشت.

میرفندرسکی، احمد: ل. حقوق و علوم سیاسی، دیپلمات و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۱۴، تج. ۱۵. امریکایی بیروت.

کادر سیاسی وزارت امور خارجه ۴۲-۴۳ - خدمت سیاسی در سفارت ایران در کشورهای: شوروی، هلند، هندوستان، و ترکیه؛ رئیس اداره امور اقتصادی وزارت امور خارجه، رئیس اداره دوم سیاسی، مدیر کل سیاسی ۶۴-۶۵، معاون وزیر امور خارجه در امور سیاسی و پارلمانی ژوئن ۶۵ (پس از استعفای محمد علی مسعود انصاری)، سفیر ایران در مسکو اکتبر ۶۵. قائم مقام وزیر امور خارجه سپتامبر ۷۱- وزیر امور خارجه (در کابینه شاپور بختیار و مدت کوتاهی قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران) ژانویه - فوریه ۷۹.

مینایی، احمد: ف. ل.، دک. اقتصاد؛ اقتصاددان و دیپلمات ایرانی، ت. ۱۰. سپتامبر ۱۹۲۱، تج. ۱۵. تهران، دا. گلاسکو و آکسفورد انگلستان، دا. آمریکا «دواشتنگ دی. سی.» مدرس دردا. لندن ۴۹-۵۰، شروع خدمت در وزارت امور خارجه ۵۰، دبیر سوم در واشنگتن دی. سی.، دبیر اول در آنکارا ۶۰، دستیار ویژه نخست وزیر با مقام مدیر کلی، ع.

فرهنگی ایران در ترکیه و پاریس و لندن، اس. ممتازدا. تهران،
تدریس در دانشگاه‌های: آکسفورد، لندن، پرینستون، یوتا،
پرتلند وغیره؛ شرکت در کنگره هاو سمینارهای متعدد علمی-
ادبی در سطح ملی و بین المللی از جمله: کنگره بین المللی هزاره
فردوسی در تهران ۳۴، سمینار بررسی فرهنگ اسلامی در
پرینستون آمریکا ۵۳، سمینار تمدن غرب از نظر مشرق زمین در
وینز ایتالیا ۵۶، سمینار مورخان خاورمیانه در لندن ۵۹، کنگره
بین المللی هنر و معماری ایران در نیویورک ۶۰، کنگره جهانی
ایران‌شناسان در تهران ۶۶، کنگره جهانی ابوریحان بیرونی
در تهران ۷۳، ششمین کنگره هنر و باستان‌شناسی ایران
در آکسفورد انگلستان ۷۳ وغیره؛ ع. انجمن ایران و انگلیس ۴۵-
۵۲ و انجمن‌های دیگر، فوت برادر سکته قلبی ۲۶ زانویه ۷۷
در تهران (چهارشنبه ششم بهمن ماه ۱۳۵۵ ش.).

آثار: بیش از ۳۵ کتاب ادبی و تاریخی از جمله: تصحیح و
چاپ دیوان ناصر خسرو ۲۸، نامه تسر ۳۲، تصحیح و مقابله
شاهنامه فردوسی (ج ۱) ۳۴، اطلال شهر پارسه تخت جمشید
(ترجمه گزارش ارنست هرتسفلد، منتشر شده در برلین) ۲۶،
شاهنشاهی ساسانیان (وضع ملت و دولت و دربار در دوره ...) ۲۵
(نوشته کریستن سن، ترجمه از متن فرانسه) ۳۵، تصحیح
داستان ویس ورامین (نوشته فخر الدین اسعد گرانی) ۲۵،
مازیار، بررسی تاریخی (همراه با یک درام از زندگی مازیار به قلم
صادق هدایت) ۳۳، تصحیح و تحسیله نوروزنامه خیام ۳۳،
تصحیح سیاستنامه (باهمکاری سید عبدالرحیم خلخالی) ۳۱،
پاتر زده گفتار ۵۶، کابوسنامه فرای (منتشره در آنقره ترکیه) ۵۶،
آزادی و آزاد فکری (مجموعه مقالات) ۵۹، تصحیح ترجمه
کلیله و دمنه ۶۴، فهرست نسخه‌های خطی فارسی در کتابخانه
چستربیتی ۶۰، هفتاد سالگی فرخ ۶۵، فردوسی و شعر او ۶۷،
یادنامه ایرانی مینورسکی (باهمکاری ایرج افشار) ۶۹، نقد حال
(مجموعه مقالات) زانویه ۷۲، تاریخ و فرهنگ ۷۳، داستانها
وقصه‌ها ۷۰، عمردویاره (مجموعه گفتارهای نوشته‌ها)
(ج ۱) ۷۰، تصحیح تسویق نامه یاطب اهل ختا ۷۱، احوال و
اقوال شیخ ابوالحسن خرقانی ۷۵. به اضافه تعداد زیادی
مقاله‌های منتشره در مجله‌های علمی- ادبی.

ن

از کمکهای اقتصادی کشورهای عرب بجای کمکهای انگلستان شدن نوامبر ۵۶، به دنبال ایجاد یک بحران سیاسی علیه وی و دخالت های سیاسی و نظامی آمریکا در امور داخلی کشور مجبور به استعفای ۱۰ آوریل ۵۷، دریافت نشانهای: نهضه، استقلال و سtarه اردن.

نابلسی، عمر : ل. حقوق، حقوقدان و سیاستمدار اردنی، ت. اول آوریل ۱۹۳۶، درنابلس (فلسطین)، تج. دا. عین الشمس قاهره، ودا. لندن. مشاور حقوقی در «شرکت نفتی ساسکو» در لیبی ۵۹-۶۱، وابسته حقوقی و سیاسی در اتحادیه عرب ۶۱-۶۹، معاون دربار سلطنتی اردن ۶۹-۷۰، وزیر اقتصاد ملی ۷۰-۷۲، مقام سفير در وزارت امور خارجه (امان) ۷۲، سفير در انگلستان و همزمان سفير در هلند و پرتغال ۷۲-۷۳، وزیر کشاورزی ژوئن-نومبر ۷۳، وزیر اقتصاد ملی ۷۳-۷۵، زانوبه ۷۵، مشاور اقتصادی و حقوقی صندوق توسعه اقتصادی واجتماعی عرب ۷۵-۷۷، وکيل حقوقی و مشاور امور تجاری و حقوقی شرکتها ۷۷-۸۰، انجام خدمات حقوقی بصورت خصوصی ۸۰-۸۱، ع. سورای مشورتی ملی اردن، پیمان ۱۹۴۸ دو کشور اردن-انگلستان داد و خواستار استفاده

نابلسی، سلیمان: ل. علوم اجتماعی، دیپلمات و سیاستمدار اردنی، ت. ۱۹۱۰ در شهر «سلط» در فلسطین، تج. کالج ملی «نجاح» در نابلس، دا. آمریکایی بیروت. فعالیت های کشاورزی در نابلس، ۳۶-۳۶، شرکت در اعتصاب و قیام عمومی سالهای ۱۹۳۶ تا ۱۹۳۹ عليه مهاجرت های غیرقانونی یهودیان به فلسطین به رهبری حاج امین الحسینی و دستگیر وزنانی شدن به مدت یک سال ۲۶-۲۷، ترک فعالیت های کشاورزی و کارمند و مدیر بانک در امان ۳۷-۴۶، پس از اعلام استقلال اردن وزیر دارایی و اقتصاد ۴۶-۴۷، و ۵۱، بازداشت به فرمان ملک عبدالله (پادشاه اردن) به علت انجام فعالیت های ضد انگلیسی ۴۷، سفير اردن در لندن ۵۳-۵۴ (استعفا با خاطر اعتراض بر ضد پیمان امنیتی عراق-ترکیه، بعداً پیمان بغداد)، پایه گذاری «حزب ناسیونال سوسیالیست» بهمراه تعدادی از ملی گرایان عرب ۴۹، به دنبال پیروزی در انتخابات ۲۱ اکتبر ۱۹۵۶ و کسب اکثریت آراء نخست وزیر و وزیر امور خارجه اردن اکتبر ۵۶-۵۷ آوریل ۵۷، باهدایت و رهبری نابلسی: پارلمان اردن به اتفاق آراء رأی به الغاء پیمان ۱۹۴۸ دو کشور اردن-انگلستان داد و خواستار استفاده

دربافت نشان الکوکب (درجه اول).

عيار، ديوان حافظ، تيرستان ولیزوت (ترجمه)، بنیاد تمدن غرب، شاهکارهای هنری ایران، ديوان حافظ، و سلسله مقاله هایی در مجله های ادبی (بویژه مجله سخن).

ناتینگ، سر(هارولد)آنتونی: سیاستمدار و نویسنده انگلیسی، ت. ۱۱ زانویه ۱۹۲۰، تح. دانشکده «ایتون» و «ترینیتی»، کمبریج.

خدمت در کشورهای تحت سلطه انگلستان ۴۰-۴۵، ع. پارلمان انگلستان ۴۵-۵۶، رئیس نهضت محافظه کاران و اتحادگرایان جوان ۴۶، رئیس اتحادیه محافظه کاران و اتحاد گرایان ۵۰، رئیس کمیته اجرایی ملی محافظه کاران ۵۱، معاون پارلمانی وزارت امور خارجه ۵۱-۵۴، وزیر مشاور در امور خارجه ۵۴-۵۶ (استعفا از مقام خود بخاطر سیاست دولت انگلستان در برخورد با مسئله ملی کردن کانال سوئز توسط عبدالناصر رهبر مصر)، رئیس هیات نم. انگلستان در مجمع عمومی سازمان ملل و کمیسیون خلع سلاح سازمان ملل ۵۴-۵۶، مشاور خصوصی ۵۴، خبرنگار ویژه روزنامه «نیویورک هرالدتریبیون» ۵۷-۵۹.

آثار: من خودم را دیدم ۵۸، خلع سلاح ۵۹، اروپا منتظر نخواهد ماند ۶۰، لورش عربستان ۶۱، اعراب ۶۴، درس بدون پایان ۶۷، تلاش برای آفریقا ۷۰، ناصر ۷۲.

ناجی، طلال: مبارز و سیاستمدار فلسطینی.

ع. سرفمنده نظامی و کت. مرکزی «جبهه خلق برای آزادی فلسطین- فرماندهی کل» (PFLP - GC)، ضمناً یکی از هبران اصلی گروه مذکور، انتخاب به عنوان اولین عضو جبهه مذکور در کت. اجرایی ساف ۷۴، رئیس آموزش و پرورش ساف ۷۷.

ناصر، شریف حسین بن: (عموی بزرگ ملک حسین پادشاه سابق اردن)، سیاستمدار اردنی. وزیر اسبق دربار سلطنتی اردن، نخست وزیر آوریل ۶۳- ژوئیه ۶۴.

ناصر، کمال پطرس: ل. اجتماعی، شاعر انقلابی، ادیب، نویسنده و مبارز فلسطینی (میسحی ارتدوکس)، ت. ۱۹۲۵.

نابلسی، محمد سعید: ل. حقوق، ف. ل.، دک. اقتصاد؛ بنیاد اردنی، ت. نوامبر ۱۹۲۸ در فلسطین، تج. دا. دمشق (سوریه)، دا. کالیفرنیا در بر کلی، دا. جرج تاون در والشنگن دی. سی.

خدمت در بانک مرکزی سوریه و نیز دبیر کل بانک ۶۸-۵۲، خدمت در بانک مرکزی اردن به عنوان رئیس پژوهشگاه بانک ۶۸-۷۲، رئیس کل و رئیس هیات مدیره بانک مرکزی اردن ۷۲-۸۵، معاون دبیر کل سازمان ملل متحد ۸۹-۸۵، مدرس دا. امسان (اردن) ۷۳-۶۸، وزیر اقتصاد ملی ۷۲-۷۳، رئیس صندوق بین المللی پول، رئیس صندوق پولی عرب، ع. هیات امناء دا. اردن و دا. «یرموک»، رئیس کل بانک مرکزی اردن ۸۹-۸۹-تاکسون (۹۵) دریافت مدار الکوکب (درجه ۲).

آثار: تعداد زیادی مقاله و گزارشگاه پژوهشی در زمینه بانکداری، وسائل اقتصادی و از جمله: مسائل و مشکلات وحدت پولی در کشورهای در حال توسعه . ۶۴

ناتل خانلری، دکتر پرویز: دک. زبان و ادبیات فارسی استاد، مورخ و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۱۳ در تهران، تج. دا. تهران، و دا. پاریس (انستیتوی اواشناسی پاریس).

کفیل دبیرخانه دا. تهران، کفیل اداره کل تعليمات عالیه وزارت فرهنگ، اس. زبانشناسی و تاریخ زبان فارسی دردا. تهران ۴۸، سردبیر ماهنامه هنری و ادبی «سخن» (باهمکاری صادق هدایت، بزرگ علوی، صادق چوبک و سعید نفیسی) ۶۴-۴۴، و نیز ضمیمه علمی مجله «سخن علمی» ۶۱-۶۴، معاون وزارت کشور ۵۵، سناتور مجلس سنا ۵۷، وزیر فرهنگ (در کابینه اسدالله علم) ۶۲-۶۴، همکاری در تاسیس «حزب مردم» ۵۷، دبیر کل بنیاد سلطنتی مطالعات فرهنگی ایران، رئیس آکا. سلطنتی هنر و ادبیات ۶۵، مدیر کل نهضت پیکار با بیسواندی، عضو فرهنگستان ایران.

آثار: تالیف و ترجمه و متون تصحیح شده: حدود ۲۰ اثر منتشر شده و از جمله: روانشناسی تعلیم و تربیت، وزن شعر فارسی، درباره زبان فارسی، برگزیده نظم و نثر فارسی، سمک

بازیگری موسیقی شبکه یک تلویزیون ایران، تدوین و اجرای برنامه‌های ویژه موسیقی : موسیقی کلاسیک تامدرن، گام به گام با موسیقی، موسیقی قرن، موسیقی ملل در رادیو ایران، خاتمه همکاری بارادیو ایران ۲۸ (۱۳۵۷ ش.).

آثار : موسیقی فیلم : ستار خان (علی حاتمی)، زنبورک (فرخ غفاری)، حسن سیاه پرویز اصلانلو، فصل خون (حبیب کاوش)، محکومین و تاریخ سازان (هادی صابر)، کفش‌های میرزا نوروز (محمد متولسانی)، آن سوی مه، و ناخدا خورشید (ناصر تقی‌ایی)، جنگلبان، سفر غریب، خانه‌ای مثل شهر، ردپایی برشن، پنجه‌ه، هی جو، ای ایران، وغیره. مجموعه‌های تلویزیونی : مثنوی معنوی (علی حاتمی)، خانه درانتظار، وغیره. آهنگهای : میترا، رقص کوهستان، لالایی، وغیره (درهنگام همکاری بارادیو).

ناطق نوری، حجت‌الاسلام علی اکبر : خارج فقه و اصول، ل. فلسفه اسلامی، روحانی و سیاستمدار ایرانی ،ت. ۱۹۴۳ در «نور» مازندران، تج. حوزه علمیه قم، ۱۵. تهران.

ق.اق.: شروع فعالیت‌های سیاسی - مذهبی بعد از واقعه ۱۳۴۲ خداد ۱۳۴۲ ش. و مشارکت در نهضت اسلامی - سیاسی ایران ۶۳ - چند بار دستگیر و زندانی و منع المنبر شدن از جمله ۶۷ و ۷۱، تشدید فعالیت‌های سیاسی - مذهبی در روند تحولات سیاسی - اجتماعی مقابل پیروزی انقلاب اسلامی ایران ۷۷ - ۷۹، عزیمت به لبنان و سوریه برای مدتی - ۷۹ ع. فعال کت. استقبال از رهبر انقلاب اسلامی ایران (به هنگام مراجعت ایشان از محل تبعید - فرانسه - به ایران) فوریه ۷۹.

ب.اق.: سرپرست «کمیته انقلاب اسلامی»، نم. رهبر انقلاب در جهاد سازندگی، نم. دوره‌های اول تا پنجم مجلس شورای اسلامی از تهران ۸۰-تاکنون (پایان دوره پنجم: سال ۲۰۰۰ میلادی)، رئیس وسخنگوی مجلس شورای اسلامی در دوره چهارم و پنجم ۹۶-۹۲ و ۹۶-۹۰، وزیر کشور دسامبر ۸۱-اوت ۸۵، ع. هیات پیگیری فرمان ۸ ماده‌ای رهبر انقلاب اسلامی، مسئول بازرسی بیت رهبری انقلاب، ع. شورای مرکزی جامعه روحانیت مبارز تهران، ع. مجمع تشخیص مصلحت نظام، رئیس اجلس تأسیسی سازمان مجالس کشورهای اسلامی در تهران: ۱۵-۱۷ زوئیه ۹۹ / ۲۵-۲۷ خرداد ۱۳۷۸ ش. (در

در «غزه» (فلسطین)، تج. ۱۵. آمریکایی بیروت.

اشتغال به کارهای آموزشی (آموزگار ۴۵-۴۸)، ترک فعالیتهای آموزشی و تاسیس روزنامه «البعث» و سپس «الجیل الجديد» در شهر رام الله (فلسطین) و فعالیت‌های روزنامه نگاری ۴۸ -، مغضوب حکومت اردن و اخراج از کشور و مدتی زندگی در کویت تا سال ۵۶، پس از به قدرت رسیدن «سلیمان نابلسی»، (نخست وزیر ناصریستی اردن) بازگشت به کشور و شروع فعالیت‌های سیاسی ۵۶-۵۷، نم. پارلمان از شهر رام الله (از سوی حزب بعث اردن) ۵۷، پس از شروع بحران سیاسی کشور و استعفای سلیمان نابلسی و انحلال پارلمان، تبعید از اردن و زندگی در سوریه و سپس لبنان ۵۷-۶۷، بازگشت به کرانه غربی رود اردن قبل از جنگ ژوئن ۱۹۶۷ (جنگ شش روزه)، پس از اشتغال کرانه غربی رود اردن توسط نیروهای اسرائیلی تبعید از اردن ۶۷، ع. کمیته مرکزی ساف و سخنگوی سازمان ۶۹-۷۳، قتل به دست کماندوهای نفوذی اسرائیلی به شهر بیروت ۱۰ آوریل ۷۳ (درجسدیوی حدود ۱۰۰ گلوله پیداشد!). کمال ناصر در راه فعالیتهای انقلاب فلسطین تا پایان عمر ازدواج نکرد.

ناصری، فریدون : فارغ التحصیل موسیقی (گواهینامه عالی)، آهنگساز ایرانی، ت. ۱۹۳۰ (۱۳۰۹ ش.) در تهران، تج. هنرستان عالی موسیقی، کنسرواتوار بروکسل (بلژیک). آموزش موسیقی در هنرستان عالی موسیقی (در زمان ریاست کلنل علینقی وزیری، روح الله خالقی و پرویز محمود)، آموزش آهنگسازی زیرنظر «باغچه بان ناصحی» (در هنرستان عالی موسیقی)، گذراندن دوره موسیقی در کنسرواتوار بروکسل و نیز شاگردی «آندره سوری» (استاد موسیقی) به مدت حدود ۶ سال، اجرای برنامه‌های موسیقی در رادیو بروکسل، اجرای برنامه‌های موسیقی در شهرهای مختلف بلژیک، رادیو کلن (آلمان)، مونیخ، هلند، سوئد، نروژ، و دانمارک؛ پس از بازگشت به ایران شروع همکاری هنری با اداره فرهنگ و هنر ۶۴-۶۵. همکاری با آرشیو موسیقی ملی ایران (به مدت هفت هفته)، عضو رسمی شورای موسیقی رادیو ایران ۶۴-۶۵. مسئول آرشیو موسیقی غربی رادیو ایران ۶۴-۶۵. رهبری مشترک «ارکستر فارابی» بهمراه «مرتضی حنانه»، مسئول ارکستر «باربد»، مسئول نظارت و

اجلاس مذکور، تهران به عنوان مقر دبیرخانه دائمی آن سازمان انتخاب شد).

نااظر، هشام : ف.ل. علوم سیاسی، سیاستمدار سعودی، ت. ۱۹۳۲ آوت، تج. دا. کالیفرنیا.

شروع خدمت در مدیریت مشترک امور نفت و کانیهایه عناوی مشاور (اکنون وزارت نفت و ذخایر زیرزمینی)، اولین رئیس هیات نم. سعودی در سازمان اوپک و. هیات موسس سازمان ۶۱، معاون وزیر نفت و ذخایر زیرزمینی ۵۸-۶۲، رئیس سازمان مرکزی برنامه ریزی (هرمتبه وزیر) ۷۵-۶۸، وزیر کشور و ع. شورای وزیران (در کنار سمت رئیس سازمان مرکزی برنامه ریزی) ۷۱-۷۵، وزیر برنامه ریزی اکتبر ۷۵-۹۰، و نیز وزیر نفت و ذخایر زیرزمینی ۸۶-۹۵ آوت، معاون کمیسیون سلطنتی بندرهای جُبیل و یَنْبُعْ نوامبر ۷۵، رئیس «شرکت بازاریابی و بالایش عربستان سعودی» در ریاض، رئیس شرکت نفت عربستان سعودی، ع. کمیته عالی اصلاحات اداری، ع. شورای عالی نفت و مواد معدنی، ع. شورای عالی دانشگاهها، ع. کمیته امور معدنی، ع. هیات مدیره صندوق سرمایه گذاری عمومی، ع. شورای عالی: دا. ملک عبدالعزیز، دا. نفت و مواد معدنی، ودا. اسلامی محمد بن سعود ع. دائمی هیأت رئیسه دا. کالیفرنیا در لوس آنجلس (UCLA)، دریافت تعداد زیادی نشان و مدل از کشورهای مختلف از جمله: عربستان سعودی، لبنان، اسپانیا، جمهوری کره، جمهوری لیبریا، مصر، جمهوری دموکراتیک سودان، بلژیک، جمهوری چین، ایران، فرانسه، ژاپن، و سوئد.

آثار : انتشار تعداد زیادی مقاله و گزارش علمی در زمینه نفت و مسائل نفتی در نشریات سعودی و بین المللی.

ناوون، اسحاق : ل. ادبیات عبری، ل. ادبیات عرب و تاریخ اسلام؛ سیاستمدار اسراییلی، ت. ۱۹۲۱ دریبت المقدس (در خانواده ای سفاردي یا یهودی شرقی)، تج. دانشگاه عبری بیت المقدس.

دبیر دبیرستان و نیز تدریس در مدرسه دینی «درویش تسبیون»، پیوستن به سازمان «هائانا» و مدیر واحد عربی آن دریبت المقدس ۴۶-۴۹، دبیر دوم سفارت اسراییل در اروگوئه

و آرمان‌تین ۴۹-۵۰، منشی سیاسی «موشه شارت» وزیر امور خارجه وقت اسراییل ۵۲-۵۱، منشی سیاسی «بن گوریون» نخست وزیر اسراییل ۵۲-۶۳، تدریس و نیز مسئول اداره امور تربیتی وزارت آموزش و پرورش ۶۳-۶۵، ع. حزب «رافی» (منشعب از گروه «ماپای») ۶۵-۶۸، پیوستن به حزب «کارگر» ۶۸، نم. کنست (بارلمان اسراییل) در دوره های ششم تا نهم و یازدهم مجلس ۶۵-۸۱ و ۸۴-۸۸، ضمناً رئیس کمیسیون های امنیت و امور خارجه مجلس ششم تا هشتم، رئیس شورای جهانی صهیونیسم ۷۳-۷۸، رئیس جمهوری اسراییل ماه مه ۸۳-۷۸، رئیس معاون نخست وزیر و وزیر آموزش و پرورش و فرهنگ ۸۴-۹۰ دریافت جایزه «یدیعوت آهارنوت».

آثار : هولخ بر کیدا ۴۴، رمان سفاردي (قبل از بستان سفاردي)، که در خلال آن به شکلی دراماتیک به فرهنگ و نحوه زندگی یهودیان سفاردي- یهودیان شرقی - میپردازد) ۶۸، شش روز و هفت دروازه (ملهم از جنگ شش روزه اعراب و اسرائیل)، ترجمه هایی به زبان انگلیسی و چند اثر دیگر.

نایف بن عبدالله، شاهزاده : شاهزاده اردنی، ت. ۱۹۱۵ در طائف (پسر دوم ملک عبدالله بن الحسین)، تج. کا. ویکتوریاد اسکندریه.

نایب السلطنه اردن به دفعات در خلال غیبت پدرش ملک عبدالله (۱۸۸۲- ۱۹۵۱)، نایب السلطنه اردن پس از مرگ ملک عبدالله و قبل از حکومت ملک طلال بن حسین (برادرش) ۲۰ ژوییه - ۱۰ سپتامبر ۵۱، دریافت نشان ستاره اردن، نشان استقلال، نشان رنسانس (از اردن)، نشان رفدين از عراق، مدل ها و نشانهای دیگر از ترکیه و اسپانیا.

بُئی، بلقاسم : مدیر و کارشناس نفتی، و سیاستمدار الجزایری.

رئیس اداره انرژی و نفت وزارت صنایع و انرژی تاسال ۶۶، رئیس و مدیر عامل سازمان ملی پژوهشها و اکتشافات نفتی الجزایر ۶۶-۷۰، والی (استاندار) استان «تلمسن» ۷۰-۷۶، مشاور نهاد ریاست جمهوری ۷۵-۷۹، وزیر انرژی و پتروشیمی مارس ۷۹- سپتامبر ۸۹.

قانون اساسی ترکیه ۸۸، رئیس دادگاه قانون اساسی (منصب سلیمان دمیرل رئیس جمهوری وقت) ۱۹۹۹-۲۰۰۰، انتخاب به عنوان (دهمین) رئیس جمهوری ترکیه از سوی مجلس ترکیه (به عنوان نامزد مشترک همه احزاب سیاسی و در سومین دور رأی گیری) ۲ ماه مه ۲۰۰۰، ادای سوگند و شروع دوران ریاست جمهوری وی ۱۶ ماه مه ۲۰۰۰.

(توضیح) احمد نجدت سرز به عنوان یک شخصیت مستقل و حقوقی، و به عنوان نامزد مشترک تمامی احزاب سیاسی ترکیه برای تصدی سمت ریاست جمهوری کشور؛ اولین حقوقدان در تاریخ سیاسی ترکیه است که به این مقام برگزیده شده است. پیش از این، تمامی رؤسای جمهوری ترکیه تا دهه ۱۹۸۰ از جمله نظامیان وزیرالهای بازنیسته ارتش بودند، و پس از آن نیز «تورگوت اوزال» و سلیمان دمیرل، هردو از تحصیل کرده های رشته های فنی و مهندسی بودند.

وی از سابقه فعالیت سیاسی زیادی برخوردار نیست.

ضمناً خواهان اصلاح مواد قانون اساسی ترکیه به نفع گسترش آزادی بیان، عقیده، قانونمندی و حقوق بشر در کشور است. وی نظام لاییک را بهترین راه حفظ آزادی دین و بیان در ترکیه می داند).

نجم آبادی، فرخ : کارشناس نفتی و مدیر ایرانی، ت.

۱۹۲۲، تج. در انگلستان.

مهندس مشاور در اداره مرکزی اکتشاف واستخراج شرکت ملی نفت ایران، رئیس اداره آمار شرکت ملی نفت، معاون اداره اکتشاف و تولید، رئیس واحد تولید سازمان اوپک، معاون وقایم مقام مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران، مدیر کل نفت وزارت دارایی، رئیس هیات مدیره و مدیر عامل شرکت سرمایه گذاری مشترک تلفن، معاون امور صنایع و معادن وزارت اقتصاد، وزیر صنایع و معادن آوریل ۷۴ - اوت ۷۷.

نجیب، ابراهیم: معمار و سیاستمدار مصری، ت.

ژوئن ۱۹۱۱، تج. مدرسه سلطنتی مهندسی در غزه، دا. قاهره.

مهندس ناظر ساختمان در لندن ۳۵، معمار در اداره ساختمانی دولت در وزارت امور عمومی مصر ۴۱، رئیس اداره فنی ۴۴-۵۲، بازرگان منطقه شمال قاهره ۵۲-۵۵، مدرس

نتانیاهو، بنیامین : ف. ل.، دیپلمات و سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۲۱ اکتبر ۱۹۴۹ در فلسطین، تج. دا. آم. آی. تی.، آمریکا.

مشاور مدیریت در «گروه مشاوره بوسنون»، ۷۸-۷۶، مدیر اجرایی در موسسه جاناتان در بیت المقدس ۸۰-۷۸، مدیر ارشد در «صنایع ریم» در بیت المقدس ۸۲-۸۰، معاون هیات نم. سیاسی اسرائیل در سفارت آن کشور در واشنگتن دی. سی. ۸۴-۸۲، نم. دائم اسرائیل در سازمان ملل ۸۴-۸۸، معاون وزیر امور خارجه ۸۸-۹۱، ع. کنست ۸۸ و ۹۲، رهبر حزب لیکود (حزب ملی گرا و دست راستی اسرائیل) مارس ۹۳-ماه مه ۹۹، پیروزی در انتخابات عمومی ماه مه ۱۹۹۶ در برابر حزب کارگر (به رهبری شیمون پرز نخست وزیر وقت اسرائیل) و انتخاب به عنوان نخست وزیر جدید اسرائیل (وی جوان ترین نخست وزیر اسرائیل در تاریخ سیاسی آن کشور بوده است) ژوئن ۹۶-ژوئن ۹۹ (پیرو شکست در انتخابات از ایهود باراک رهبر حزب کارگر با ۴۲٪ آراء در برابر ۵۷٪ آراء)، استعفا از رهبری حزب لیکود ماه مه ۹۹.

النجار، عبدالمنعم : نظامی و دیپلمات مصری، ت. ۷ زوییه ۱۹۲۰ در اسکندریه، تج. آکا. نظامی قاهره، دانشگاه ستادو فرماندهی قاهره، دن. حقوق دا. قاهره، موسسه مطالعات عالی دا. پاریس.

خدمت در ارتش مصر ۳۸-۵۷، وابسته نظامی در باریس ۵۴-۵۳، وابسته نظامی در مادرید (اسپانیا) ۵۵-۵۷، رئیس اداره اروپای شرقی وزارت امور خارجه در قاهره ۵۸-۶۲، سرکنسول در شهر بمبئی ۵۹-۶۲، در هنگ کنگ ۶۲-۶۴، سفیر در یونان ۶۴-۶۳، سفیر در فرانسه ۶۴-۶۸، رئیس اداره فرهنگ و تکنولوژی غربی وزارت امور خارجه ۶۸-۷۱، سفیر در عراق ۷۹-۷۲.

تجدت سرز، احمد: لیسانس و ف. ل. حقوق، حقوقدان و سیاستمدار ترک، ت. ۱۹۴۱ در شهر آفیون (در بخش مرکزی ترکیه)، تج. داشتکده حقوق دا. آنکارا.

فارغ التحصیل لیسانس حقوق ۶۳، مدتب بعد: استخدام در وزارت دادگستری ترکیه و طی مراحل گوناگون سمت های قضایی ۶۴-۶۵، اخذ مدرک فوق لیسانس حقوق ۸۲، ع. دادگاه

ورئیس حکومت نظامی مصر ٥٢-٥٣، رئیس جمهوری مصر ٥٣-٥٤.

نجیب‌الله، سرلشگر محمد : نظامی و سیاستمدار افغانی، ت. ۱۹۴٧ در استان پکتیا، تج. ۱۵. کابل.
ع. حزب دموکراتیک خلق افغانستان ٦٥، دوبار دستگیر وزندانی شدن بخاطر فعالیت‌های سیاسی، تصدی مسئولیت‌های دیپلماتیک ٧٨-٧٩، رئیس «سرویس اطلاعات کشور» (خاد) (سازمان اطلاعات و امنیت افغانستان) ٧٩-٧٩، ع. ک.ت. مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان ٧٧-٧٨، ع. دفتر سیاسی حزب ٨١-٨٢، رئیس جمهوری افغانستان نوامبر ٨٧-آوریل ٩٢ (استعفا از مقام ریاست جمهوری پیرو فشار گروههای مجاهد افغانستان)، پناهندگی به دفتر نم. سازمان ملل در کابل ١٥ آوریل ٩٢، تیرباران و اعدام توسط نیروهای گروه «طالبان» پس از حمله به کابل و تصرف کامل پایتخت ٢٦ سپتامبر ٩٦.

التحاس، مصطفی : فارغ التحصیل حقوق، سیاستمدار مصری، ت. ١٥ ژوئن ١٨٧٩ در «سمنود»، تج. مدرسه حقوق خدیوی، در قاهره.

وکالت حقوقی در منصوريه، قاضی دادگاه ملی در «طنطا» ١٤، ع. حزب (وفد) و دبیر آن ١٩، استعفا از شغل قضاؤت ١٩ تبعید از مصر به جزایر «سیشل» دراقیانوس هند (به مراره سعد زغلول همزمز وی و پایه گذار و رهبر حزب وفد) ٢١-٢٣، بازگشت از تبعید و سپس نم. مجلس نمایندگان مصر (اولین دوره مجلس) از شهر «سمنود» ٢٢-٢٦، وزیر ارتباطات ٢٤-٢٨، انتخاب مجدد ع. مجلس (دوم) از شهر «ابوسیرینه» (غیریه) ٢٦، رئیس مجلس نمایندگان ٢٧، نخست وزیر مصادر سالهای ٢٨-٣٠، ٣٠-٣٦، ٣٦-٤٢، ٤٢-٤٤، و ٥٠-٥٢ (سال تعییر نظام اسلامی) به جمهوری و روی کار آمدن جمال عبد الناصر)، در عین حال همزمان وزیر کشور (داخله) در سالهای ٢٨، ٣٠، ٣٧-٣٦، ٤٤-٤٢، و نیز وزیر امور خارجه در سالهای ٤٤-٤٢، ازدواج با «زینب الوکیل» ژوئن ٣٤، رهبر حزب وفد پس از فوت سعد زغلول رهبر قبلی حزب (۲۲ اوت ١٩٢٧)-٢٧، ٥٢-٥٣، رهبری هیأت مذاکره کننده مصر با انگلیسی ها راجع به «قرارداد ١٩٣٦ مصر- انگلیس» و امضاء آن ٣٦ (مصطفی التحاس قرارداد مذکور را در

دردا. اسکندریه ٤٦-٤٧، مدرس دردا. عین الشمس قاهره ٤٢-٤٣، ناظر امور شهری و روستایی در استانداری قاهره ٤٥-٤٧، مدیر کل پژوهش و بازرسی فنی در وزارت امور شهری و روستایی ٤٧-٤٨، معاون وزیر مسکن و رفاه عمومی ٤٢-٤٦ ع. ک.ت. مرکزی اتحادیه سویسیالیست عرب ٦٨-٦٩، مدیر کل اتحادیه سویسیالیست عرب ٧٤-٧٥، ع. مجلس خلق و معاون ک.ت. خدمات مجلس ٦٧-٦٨، وزیر جهانگردی و هوایپیمایی ٧١، وزیر جهانگردی ٧٥، وزیر جهانگردی و هوایپیمایی ٧٤، رئیس کارشناسان بین المللی پروژه حفظ مارس ٧٦-٧٧ فوریه ٧٧، رئیس سازمان مسکن آفریقا- آسیا ٦٣-٦٧، ع. هیات مدیره اج. مهندسان مصری، ع. مو. مهندسان ساختمانی لندن، رئیس افتخاری جامعه معماران، در حال حاضر بازنشسته.

آلار : انتشار تعدادی کتاب در زمینه معماری و امور ساختمانی از جمله : طراحی معماری ٤٠، ساختن نوبی ٤٥، رمز عملی مهندسی اسکلت ٤٦، بنیان ساختمانها در مصر و سودان ٥١، ساختمانهای روستایی و خانه کشاورز ٥٣، طبیعت خاک و پی هادر شهر قاهره ٥٩، خانه ساری در کشورهای در حال توسعه ٦٨، روند معماری در کشورهای عربی ٦٩.

نجیب، ژنرال محمد : نظامی و سیاستمدار مصری، ت. ١٩٠١ در خارطوم (سودان)، تج. در سودان، کا. گوردون خارطوم، آکا. سلطنتی نظامی، ودا. مصدر در قاهره.

خدمت در رسته پیاده نظام ارتش مصر ١٧؛ خدمت در واحدهای: ستاد مشترک، آجودانی مشترک، و سرورشته داری مشترک ارتش در خلال جنگ جهانی دوم؛ معاون فرمانده شبه جزیره سینا و فرمانده ایالت های دریای سرخ در پساه مرزی، فرمانده گردان دوم آتشبار، فرمانده تیپ؛ فرمانده دوم نیروهای مصری در فلسطین و فرماندهی موققیت آمیز نظامی در تیپ های پیاده نظام اول، دوم، سوم، چهارم، و دهم مصر در خلال جنگهای متعدد با اسرائیل در جنگ اول اعراب و اسرائیل ٤٨-٤٩، مدیر کل در پساه مرزی ٥٠، مدیر کل در پساه پیاده نظام ٥١، فرمانده کل ارتش مصر ژوییه ٥٢ (بعد از روی کار آمدن گروه افسران آزاد به رهبری جمال عبد الناصر و کودتا علیه ملک فاروق پادشاه مصر)؛ نخست وزیر، وزیر جنگ و نیروی دریایی، فرمانده کل ارتش

از کشور (اروپا).

ئاشیبی، ناصرالدین : نویسنده، روزنامه نگار و دیپلمات اردنی (زاده فلسطین)؛ ت. ۱۹۲۴ در فلسطین، تج. دا. آمریکایی بیروت (لبنان).
اشغال در «اداره اعراب» در «بیت المقدس» ۴۵-۴۷، پیشکار اعظم دربار سلطنتی اردن ۵۱، مدیر کل صداوسیمای اردن هاشمی ۵۲، مدیر روزنامه «أخبار الیوم» قاهره (مصر)، سردبیر روزنامه «الجمهوریه»، قاهره ۵۹-۶۵، نم. اتحادیه عرب ژوئن ۶۵-۶۷، مدیر سیاسی روزنامه «الاہرام» در قاهره، نویسنده و روزنامه نگار آزاد در اروپا و خاورمیانه، دریافت نشان درجه اول استقلال اردن.
آثار: صدای پاها در بریتانیا ۴۸، در خاورمیانه چه گذشت؟ (به فارسی ترجمه شده است) ۵۸، داستانهای کوتاه سیاسی ۵۹، بليط بازگشت به فلسطین ۶۰، مقداری شن ۶۲، يك عرب در چين ۶۴، سفير سیار ۷۰، مرکب خيلي سیاه است ۷۶؛ نه شتر، نه شن ۷۶، من خاورمیانه هستم ۷۷.

ئصیبة، حازم : ف. ل. دک. علوم سیاسی، سیاستمدار اردنی، ت. ۱۹۲۲ در اردن، تج. در بیت المقدس، اسکندریه، دا. آمریکایی بیروت، دن. حقوق بیت المقدس، ودن. امور اداری و بین المللی «وودرو ویلسون»، ودا. پرنسپنستون آمریکا. معاون «هیات توسعه اردن» ۵۸-۶۰، معاون وزیر اقتصاد ملی ۵۹-۶۰، مدیر کل «هیات توسعه اردن» ۶۱-۶۲، وزیر امور خارجه ۶۲-۶۳، و ۶۶-۶۵، وزیر دربار سلطنتی ۶۳-۶۵، اس. روابط بین الملل دردا. اردن ۶۶-۶۷، وزیر مشاور در امور نخست وزیری و نیز وزیر نوسازی و توسعه ۶۷-۶۹، سفير در مصر ۶۹-۷۰، سفير در انگلستان ۷۱-۷۲، سفير در ایتالیا ۷۲-۷۵، ضمناً سفير آكرديته در اتریش و سویس و نم. دائم اردن در سازمان ملل ۷۶-۸۵، وزیر مشاور در امور نخست وزیری ۸۵.

نصیر، محمد : ل. علوم، ف. ل. دک. تعلیم و تربیت؛ آموزشگرو دیپلمات عراقي، ت. ۱۹۱۴، تج. دن. تربیت معلم بغداد، دا. آمریکایی بیروت، ودا. کلمبيا در نيوپورك. معلم مدرسه ۳۴-۴۱، اس. تعلیم و تربیت و رئيس دن.

سال ۱۹۵۱ خاتمه یافته و منقضی اعلام کرد، فشار به قدرتهای اروپایی برای لغو قرارداد های «کاپیتولاسیون» (حق قضایت کنسولی) خود با مصدر در خلال «کنفرانس مونرو» ۳۷، ابراز مخالفت برخی از رهبران حزب و فد بالناحیه و انشعاب از حزب و تشکیل «گروه طرفداران سعد» [زغلول] [به عنوان یک گروه مخالف سیاسی، تشکیل یک ائتلاف سیاسی - لیبرال مخالف حکومت الناحیه و کنار گذاشتن موقعت وی از قدرت و صحنه سیاسی مصر ۳۸-۴۲، تشویق وهدایت کشورهای عربی به اتحاد و همکاری با یکدیگر وبالاخره تشکیل اجلس اسکندریه و نهایتاً امضای یک سند مهم بنام «بروتکل اسکندریه» و تشکیل یک کمیته ویژه برای تدوین «منشور اتحادیه عرب» وبالاخره امضای آن (یک روز قبل از کنار رفتن از قدرت) ۴۴ (اتحادیه عرب یا اتحادیه کشورهای عرب در مارس ۱۹۴۵ تشکیل شد)، کنار رفتن از صحنه سیاست مصر پس از کودتا و انقلاب افسران آزاد مصر به رهبری سرهنگ جمال عبدالناصر و زنگل نجیب ۲۳ زویه ۵۲، مصادره اموال و داراییهای حزب و فد و اعلام انحلال این حزب و احزاب دیگر توسط حکومت جدید مصر زانویه ۵۳، بازداشت و محکمه پس از انقلاب مصر ۵۲، فوت ۲۳ اوتم ۶۵ در قاهره.

ئزیز، حسن : ل. حقوق، حقوقدان و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۲۱ در آذربایجان شرقی، تج. دا. تهران، وسیس.

انجام فعالیت های حقوقی (وکیل دادگستری) ۴۵ - ع. کانون وکلای تهران، پس از ادامه تحصیلات عالی در سویس بازگشت به ایران ۵۰، همکاری و فعالیت در جبهه ملی به رهبری دکتر محمد مصدق ۵۱-۵۳، ع. موسس نهضت آزادی ایران ۶۱، ترک عضویت نهضت آزادی ایران، بعداً فعالیت های سیاسی حقوق بشر در سالهای قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران ۷۹-۷۶، نامزد «حزب جمهوری خلق مسلمان» (به رهبری آیت الله شریعتمداری) در اولین انتخابات مجلس خبرگان و سپس اعلام انصراف نامزدی خود (پس از پیروزی انقلاب ایران) ۷۹، اعلام مواضع مخالف با حقوق و قانون اسلامی و پیرو آن مورد انتقاد شدید واتهام از سوی روحا نیون و مذهبیون نظام ج. ا. ا. (۷۹)، سپس ترک ایران و زندگی در اروپا بهار ۷۹، کمک در تاسیس «گروه جمهوری خواهان» و همکاری با «جبهه ملی» شاخه خارج

محمد بخارایی ع. جمعیت فدائیان اسلام) ژانویه ۴۶-۷۷، اوت ۷۷ و نیز در کابینه جمشید آموزگار اوت ۷۷-ژوئن ۷۸، ارتقا به درجه ارتشبدی اکتبر ۷۱، سفیر ایران در پاکستان ژوئن ۷۸-اکتبر ۷۸ (برکناری توسط دولت)، محاکمه انقلابی و تیرباران بلا فاصله پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران فوریه ۷۹.

عمان، یوفال : ل. علوم، د. مهندسی، دک. فیزیک هسته ای (نظمی و دانشمند اسرائیلی)، ت. ۱۴ ماه مه ۱۹۲۵ در رومانی (تیمیشورا) (یا شهر تل آویو^۱؟)، تح. مو. تکنولوژی اسرائیل در حیفا، دا. عالی جنگ پاریس، ودا. لندن. مهندس طراحی هیدرودینامیک ۴۵، پیوستن به سازمان تروریستی و ضد فلسطینی «هاگانا» ۴۶، مشارکت در جنگ اول اعراب و اسرائیل ۴۸-۴۹، پیوستن به ارتش اسرائیل با درجه سروانی (رسنه پیاده نظام) ۴۸، نایب رئیس شعبه اطلاعات ارتش (شاخه تحقیقی و بررسی)، ارتقا به درجه سرگردی ۴۹، درجه سرهنگ دومی ۵۰، درجه سرهنگی ۵۵، وابسته نظمی در سفارت اسرائیل در لندن ۵۸-۶۰، فعالیت در تاسیسات انرژی اتمی اسرائیل ۶۰، مدیر علمی «مو. پژوهشی سورق» ۶۱-۶۲، رئیس گروه فیزیک دا. تل آویو ۶۲-۶۳، اس. فیزیک دا. تل آویو ۶۴-۶۵، ع. پژوهشی مو. تکنولوژی کالیفرنیا ۶۳، اس. میهمان رشته فیزیک ۶۴-۶۵، معاون دا. تل آویو ۶۵-۶۶، مشاور نظمی (امور استراتژی نظامی) وزیر دفاع اسرائیل (موشه دایان) در جنگ اعراب و اسرائیل، خدمت در واحد اطلاعات نظامی در خلال جنگ رمضان اکتبر ۷۳، رئیس دا. تل آویو ۷۱-۷۵، مشاور ارشد و دانشمند ارشد وزارت دفاع اسرائیل (شیمون پرز) ۷۵-۷۶، کشف جدید «امگای منفی» (Omega Minus) در زمینه فیزیک نظری، رئیس آئنس فضای اسرائیل ۸۲-۸۳، مشاور دائمی وزیر دفاع، اعلام تأسیس «نهضت هتھیاه» ۷۹- (رئیس و پایه گذار)، ع. کنست (ازسوی نهضت هتھیاه) ۸۰-۸۴ و ۸۸-۹۲، وزیر علوم و توسعه در حکومت «مناخیم بگین» و حکومت «اسحاق شامریر» ۸۴-۸۲، ع. کمیسیون انرژی اتمی اسرائیل ۶۶-۶۷، آکا. ملی علوم اسرائیل ۶۶، شهرت بخاطر کشف مشترک «تفارون واحد» (روش هشت وجهی) ۶۱-۶۲، ع. خارجی افتخاری آکا. هنرها و علوم آمریکا ۷۰، ع. وابسته خارجی آکا. ملی علوم آمریکا ۷۲-۷۳، افتخاری دائمی آکا. علوم نیویورک ۷۳، دریافت درجه

علوم تربیتی دا. بغداد ۴۱-۴۵ و ۵۵-۶۲، وابسته فرهنگی ونم. دائم عراق در کمیسیون فرهنگی اتحادیه عرب ۴۵-۴۸، وابسته فرهنگی در واشنگتن ۴۸-۵۴، قائم مقام نم. عراق در پنج میں مجمع عمومی سازمان ملل متحد، رئیس اتحادیه معلمان عراق ۶۳-۶۴، ع. شورای دا. بغداد ۶۳-۶۴، وزیر آموزش و پرورش ۶۴، سفیر عراق در شوروی نوامبر ۶۴-۶۶، وزیر فرهنگ و ارشاد ملی ۶۶، اس. مدیریت آموزش و پرورش، و رئیس گروه علوم تربیتی دا. کوبیت ۶۷-۷۷.

اثار : تألیف تعداد زیادی کتاب درسی دیپرستان به عربی، و نیز : متون عربی (۲۱ ج، تألیف مشترک) ۴۰، آموزش و پرورش اجتماعی (تألیف مشترک) ۴۰، راهنمای آموزش و پرورش در آمریکا ۵۷، گفتارهایی در تفکر آموزش و پرورش (۱) ۷۳، تفکر تربیتی عربی- اسلامی ۷۷.

نصیری، ارشبد نعمت الله : نظامی، مأمور عالیرتبه اطلاعات و دیپلمات ایرانی، ت. ۱۹۰۷ (فرزند عمید الممالک شخصیت سیاسی ونم. سابق مجلس)، تح. دانشکده افسری تهران.

دانشجوی ممتاز دانشکده افسری تهران و نیز ارشد (مبصر) کلاس دانشکده افسری که محمد رضا پهلوی (بعداً ولی‌عهد ایران) نیز جزو دانشجویان کلاس بود، احراز مسئولیت‌های متفاوت نظامی و از جمله فرمانده گارد سلطنتی ۵۰، فعالیت شدید علیه حکومت دکتر محمد مصدق نخست وزیر وقت ایران (مخالف «حکومت» محمد رضا پهلوی) وبالآخره شرکت فعال در عملیات کودتای آمریکایی - انگلیسی براندازی حکومت مصدق اوت ۵۲، حامل وابلاغ کننده فرمان شاه دائز بر خلع حکم نخست وزیری مصدق اوت ۵۳، مأمور دستگیری و بازارداشت دکتر مصدق اوت ۵۳، ارتقا به درجه سرتیپی به سبب خدمات ویژه در کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۲۲ ش. (اویت ۵۳)، ارتقا به درجه سرلشگری ۵۷، معاون آجودان لشگری شاه، رئیس شهربانی کل کشور دسامبر ۶۰- ژانویه ۶۴، ارتقا به درجه سپهبدی اوت ۶۲، فرمانده نظامی تهران و حومه (با حفظ سمت رئیس شهربانی کشور) پیرو واقعه «۱۵ خرداد ۱۳۴۲» ژوئن ۶۳، معاون نخست وزیر و رئیس «سازمان اطلاعات و امنیت کشور» (ساواک) در اولین کایینه امیر عباس هویدا (پس از تبرور حسنعلی منصور بدست

«آرامکو»، ۵۲، آبشناس و زمین شناس ۶۳-۶۷، خدمت در اداره اقتصادی و روابط عمومی آرامکو ۶۹-۶۷، معاون شرکت آرامکو ۷۵، معاون ارشد آرامکو ۷۸، مدیر شرکت آرامکو ۸۰، معاون امور اجرایی و عملیات آرامکو ۸۲، رئیس شرکت آرامکو ۸۴، کارشناس ارشد اجرایی ۸۸، وزیر نفت و منابع معدنی عربستان سعودی ۹۵.

نفیسی، سعید : د. ک. ادبیات (استاد، نویسنده و شاعر ایرانی)، ت. ۱۸۹۶ در تهران، تج. ابتدایی و متوسطه در تهران، دا. تهران، دا. نوشتال سویس، دا. پاریس.

اس. دانشکده هنر دردا. تهران ۳۶، رئیس مدرسه تجارت، مدیر مجله ادبی شرق، مدیر مجله پیام نو، اس. دانشکده های حقوق و ادبیات دا. تهران، اس. افتخاری دا. کابل، اس. مدعو دانشگاههای (الله آباد، بمبئی، بنارس، پتنه، تریواندروم، حیدرآباد دکن، دهلی، علیگرہ، کلکته، لکنھو، مدرس، ناگپور (در هندوستان)، دا. قاهره، دا. سن ژوفز (فرانسوی) بیروت، آلمان وغیره؛ نم. ایران در جشن هزاره فردوسی در اتحاد جماهیر شوروی، رئیس کت. بین المللی وملی هزاره ابن سینا، نایب رئیس اج. فرهنگی ایران و شوروی، نایب رئیس اج. ایران و هند، ع. افتخاری انتیتیوی فرانسه و ایران، ع. فرهنگستان ایران، برنده جایزه سلطنتی «بهترین کتاب سال» ایران، اس. دوره دکترای تاریخ و چغرافیا و ادبیات فارسی دردا. تهران، فوت ۶۶.

آثار (تالیف و ترجمه و متون تصحیح شده) : حدود ۲۲۰

اثرو از جمله: تاریخ ادبیات ایران، تاریخ اجتماعی و سیاسی ایران در دوره معاصر، فرهنگ فرانسه به فارسی، «فرنودسار» یا فرنگ نفیسی، فرهنگ کامه پارسی، در پیامون اشعار و احوال حافظ، زندگی ابن سینا ۵۴، تاریخ عمومی قرون معاصر، تاریخ تمدن ایران ساسانی، ابن سینا در اروپا، علم کلام در اسلام، چند داستان از تولستوی، نیمه راه بهشت (داستان)، تاریخ ترکیه، هزاره مسعودی، تطور سازمانهای اجتماعی، دیوان اشعار نفیسی، نظری کلی به وضع کنونی ادبیات فارسی (به انگلیسی)، دلاور آذربایجان ۵۴ (به زبان روسی)، بابک خرم دین، تاریخ اجتماعی ایران در دوران پیش از تاریخ و آغاز تاریخ ۶۲، تاریخ اجتماعی ایران از انقراض ساسانیان تا انقراض امویان ۶۳، تاریخ خاندان

دکترای افتخاری علوم، دریافت جایزه ولیزم در رشته علوم ۶، دریافت جایزه روتسلید ۶۸، جایزه علوم دقیق اسرائیل ۶۹، دریافت جایزه و مدل آلبرت اینشتین از آمریکا ۷۰، ع. کت. ملی جذب دانشمندان ۷۲-۷۵، رئیس اداره استانداردهای اسرائیل ۷۶-۷۲.

آثار : روش هشت وجهی (باهمکاری م. ڈل مان) ۶۴، نظریه جبری فیزیک ذره ای ۶۷، دهه گذشته در نظریه ذره (باهمکاری ج. سودارشان) ۷۳، و در حدود ۱۵۰ مقاله علمی درباره فیزیک، ستاره شناسی و فلسفه علم.

تعیره، حاجی امیر : ل. حقوق، سیاستمدار تونسی، ت. ۱۶ آوریل ۱۹۱۱، تج. دا. پاریس. مشارکت در جنبش سیاسی ملی گرای تونس و هوای خواه حزب نئودستور، ع. شورای ملی حزب نئودستور و دبیرکل سازمان اتحادیه تجاری تونس ۳۷، بازداشت وزندانی شدن بهمراه سایر رهبران حزب نئودستور به جرم چاپ و انتشار روزنامه فرانسوی زبان «دعوت» ارگان حزب، دوبار بازداشت و اعذام به اردوگاهها تحت نظر دولت فرانسه در منطقه جنوب تونس در دوران بحران روابط فرانسه - تونس (قبل از استقلال) ۵۲، دبیرکل حزب نئودستور ۴۲-۵۴، وزیر دارایی در دولت مستقل تونس (پس از استقلال) ۵۵-۵۸، پایه گذار و رئیس کل بانک مرکزی تونس ۵۸-۷۰، وزیر اقتصاد تونس ۷۰، نخست وزیر نوامبر ۷۰-۷۹.

النعمیمی، شیخ حامد بن راشد : حاکم شیخ نشین عجمان (در امارات عربی متحده)، ت. ۱۹۳۱ (دومین پسر شیخ راشد النعمیمی، حاکم سابق عجمان). حاکم شیخ نشین عجمان ۸۱-۹۹ (تاکنون)، ع. شورای عالی رهبران امارات عربی متحده ۸۱-۹۹ (تاکنون).

النعمیمی، علی ابراهیم : ف. ل.، سیاستمدار، مدیر و کارشناس نفتی سعودی، ت. ۱۹۳۵ در ایالت شرقی عربستان، تح. کالج بین المللی بیروت، دا. آمریکایی بیروت، دا. «لیهای»؛ و دادا. پنسیلوانیا و استانفورد آمریکا. دستیار زمین شناسی در واحد اکتشاف شرکت نفتی

نقدي، سپهبد على اصغر: نظامي وسياستمدار ايراني، ت. ۱۸۸۷، تج. دانشکده های نظامي روسيه و فرانسه.
فرمانده تیپ خوزستان، اعزام به اروپا برای ادامه تحصیلات عالي نظامي (بهمناه ۴۷ نفرديگر از صاحب منصبان نظامي ارتش) ماه مه ۲۳، فرمانده لشگر دوم ارتش (بادرجه سرتسي) ارتقا به درجه سرلشگري مارس ۴۱، رئيس اداره نظام وظيفه عمومي، ارتقا به درجه سپهبدی مارس ۵۱، وزير جنگ (در کابينه های حسين علاء و دكترمصدق) آوريل ۵۱-۵۲-نومبر ۵۱، معاعون سازمان بازرگاني شاهنشاهي اکتبر ۵۸، مجدها وزير جنگ (در کابينه های شريف امامي، دكتر على اميني، وامير اسد الله علم) مارس ۶۱-اکتبر ۶۲.

نقاراشي، محمود فهمي: سياستمدار مصرى، ت. ۱۸۸۸

وزير حمل ونقل مصر ۳۶-۳۷، وزير كشور ۴۰، وزير امور خارجه ۴۵-۴۶، نخست وزير مصر ۴۵-۴۶ و مجدداً ۴۸-۴۹، يكى از هيران طراز اول حزب «وفد»، بعداً بهمناه «احمد ماهر» (سياستمدار و يكى از نخست وزيران مصر) پايه گذاري «حزب سعد»، غيرقانوني اعلام کردن جمعيت اخوان المسلمين و بعداً صدور دستور مصادره اموال و دارايشاهي جمعيت (در زمان نخست وزيري خود) ۸ دسامبر ۴۸، مورد ترور و فوت بواسيله يكى از اعضائي جمعيت اخوان المسلمين مصر ۲۸ دسامبر ۴۸.

النقيب، احمد عبدالوهاب: ديدلمات وبازار گان گوپتي، ت. ۲۰ ژوئيه ۱۹۳۳ در کويت، تج. در كالج دولتى «آدام» کلرادو (آمريكا).

دبير اول درسفارت کويت در لندن ۶۲-۶۳، مشاور اولين هييات نم. دائم کويت در سازمان ملل ۶۳-۶۶، سركنسول در نايروبي (کنيا) ۶۶-۶۷، سفير در پاکستان ۶۷-۷۰، سفير در انگلستان ۷۱-۷۵؛ ضمناً سفير آكرديته در دانمارک، نروژ و سوئد ۷۱-۷۵، رئيس و مدیر عامل شركت طرح هاي کويت ۷۵-۸۶، و شهابدار شركت سرمایه گذاري مروايد بحرین.

طاهرى ۵۷، در پيرامون تاريخ بهقهى ۶۳(ج)، تاريخ سياسى و اجتماعى ايران در دوره معاصر (ج) ۵۶، آتش هاي نهفته (ياحسابها درست در نامه) (داستان)، فرنگيس (داستان)، ماه نخشب (چهارده داستان تاريخي)، و كتابهای متعدد ديدگر. ضمناً در حدود ۶۰ مقاله به زبان فارسي، و ۱۵۰ مقاله در نشریه هاي اروپايي و آسياني به زبانهای فرانسه، انگليسى، روسى، عربى، اردو و ارمنى.

نقاش، ألفرد: ل. حقوق: سياستمدار، حقوقدان وروزنامه نگار لبنانى (رئيس جمهوري اسبق لبنان)، ت. ۱۸۸۶، تج. در بروت، دا. پاريس.

انجام فعالیت های حقوقی ووكالت در قاهره (به مدت ۴ سال)، نگارش سلسله مقاله هایي در روزنامه های فرانسه زبان «بورس مصر» و «روزنامه قاهره» (منتشره در مصر)، بازگشت به بيروت و تاسيس دفتر وکالت حقوقی ۱۴-، پس از پایان ج. ج. اول در قالب يك گروه ده نفرى از شخصیت های لبنانی خواهان قیوموت فرانسه بر لبنان شد (!)، قاضی دادگاه استیناف (در آغاز دوره قیوموت فرانسه بر لبنان) ۲۱-، انتصاب از سوی ژرال «دانتر» فرانسوی به عنوان چهارمين رئيس جمهوري لبنان در زمان ۴۳ قیوموت فرانسه بر آن کشور ۱۱ آوريل ۱۸-۴۱ مارس (انتصاب وى با حمایت و پشتیبانی روحانيون مسيحي وتلاشهای «حبيب طراد» - شخصیت برجسته لبنانی - انجام گرفت)؛ پس از زورو «ژرال کاترو» به عنوان نم. عالي ژرال دو گل به بيروت و اعلام بازگشت و تشکيل حکومت قانوني: پایان دوران ریاست جمهوري وى مارس ۴۳، نم. بيروت در پارلمان لبنان، فوت ۷۸.

نقاش، ژرژ: روزنامه نگار، ديدلمات و سياستمدار لبناني؛ ت. ۲۰ نومبر ۱۹۰۴، تج. دبیرستان مسيحي در اسكندرية (مصر)، دا. سن ژروف (فرانسوی) در بروت، صاحب امتياز و دبیر روزنامه های: «اورينست» (شرق، فرانسه زبان) و «الجريده»، رئيس شورای اجرائي طرحهای اساسی بيروت ۶۳-۶۴، وزير خدمات عمومي، وزير اطلاعات وجهانگردي ۶۰-۶۴، وزير خدمات عمومي ۶۵، رئيس مركز روابط عمومي لبنان-عرب ۶۵، سفير فرانسه ۶۶-۷۰.

مدیره شرکت توسعه سودان تافوریه ۸۰، ع. شورای
داها. «خارطوم»، «ام دورمان»، و «اسلامی»؛ کفیل امور سودان در
«صندوق بین المللی پول» و «صندوق پولی عرب»، و «صندوق پولی
ابوظبی» تا ۸۰، ع. هیات مدیره شرکت عمومی پنبه - فوریه ۸۰
و بانک اروپایی - فوریه ۸۰.

نمیر، مُرَدْخَای: فارغ التحصیل حقوق و اقتصاد،
سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۲۳ فوریه ۱۸۹۷، تج. دانشگاهی،
ونیز کنسرواتور موسیقی.

برای مدت کوتاهی کارگر غیر ماهر ۲۴، کارمند روزنامه
کارگری و عبری زبان «داور» درتل آویو ۲۵-۲۶، دبیر شعبه «حزب
کارگر یهود» (آدھوت هاوادا) درتل آویو ۲۶-۲۹، مدیر واحد آمار
فرداسیون کارگری یهود (هیستادروث) درفلسطین ۲۹-۳۶،
دبیر کل شورای کارگری تل آویو ۳۶-۴۳، ع. شورای سازمان
جهانی صهیونیسم ۴۶-۵۰، ع. دبیرخانه «هیستادروث» ۴۴-
۴۸، ع. سازمان شبه نظامی ضد فلسطینی (تروپیستی) «هاگانا»
(نیروهای دفاعی یهود!) ۳۳-۴۷، ع. سرفمندی سازمان
هاگانا ۴۸، ع. هیات نم. یهودیان فلسطین در کنگره جهانی
صهیونیسم درزوریخ (سویس) ۳۷، «وبال» (سویس) ۴۶، ع
هیات نم. «هیستادروث» در فرداسیون جهانی اتحادیه های تجاری
در برآگ (چکسلواکی) ۴۷، بازداشت بوسیله هیات حاکمه
انگلیسی مستقر در فلسطین (در زمان قیومت بر فلسطین) بخاطر
مخالفت با مفاده «کتاب سفید» انگلستان (منتشره در سال ۱۹۳۹،
که در آن محدودیتهایی رادر مهاجرت یهودیان کشورهای دیگر به
فلسطین در نظر گرفته بود) ۴۰، نم. ویژه اعزامی اداره خارجه
اسرائیل به رومانی پس از اعلام تشکیل کشور اسرائیل در ماه مه
۴۸، مشاور سیاسی اولین هیات نم. اسرائیل در مسکو (شوری) ۴۸-۴۹، وزیر مختار در مسکو ۴۹-۵۰، ع. هیات مدیره سازمان
جهانی صهیونیسم ۵۱، دبیر کل سازمان «هیستادروث» ۵۱، ع.
کنست (پارلمان اسرائیل) ۵۱، ع. دبیرخانه حزب کارگر اسرائیل،
وزیر کار ۵۶-۵۹، شهردار تل آویو ۵۹-۶۷.

آثار: صنعت در فلسطین ۳۲، سالنامه آماری اقتصاد
فلسطین ۲۵-۲۲.

نگهبان، عزت الله: دک. تاریخ و باستان شناسی،
باستان شناس ایرانی، ت. اول مارس ۱۹۲۵، تج. دها. تهران،
و شیکاگو (آمریکا).

دانشیار دا. تهران ۵۶-۶۲، اس. دا. تهران ۶۲-،
بنیانگذار و رئیس موسسه باستان شناسی دا. تهران ۵۸-، مدیر
فنی فعالیتهای باستان شناسی ایران ۶۰-۶۵، مشاور فنی وزارت
فرهنگ ۶۵-۷۹، مدیر گروه باستان شناسی دا. تهران ۶۸-،
۷۵، رئیس دانشکده ادبیات و علوم انسانی ۷۸-۷۵، اس. دا.
شیکاگو (آمریکا) ۶۴، سرپرست موقع موزه دا. و نیز، استاد مدعو
دا. پنسیلوانیا ۸۰، مدیر موزه ایران باستان (در ایران) ۶۶-،
ع. اج. باستان شناسی ایران ۵۷-۵۵، دبیر کل کنگره بین
المللی هنر و باستان شناسی ایران، و نیز مدیر پنجمین کنگره
مذکور، انجام فعالیتهای حفاری و باستان شناسی در مهوان
آباد ۶۱، در تپه مارلیک ۶۲-۶۱، در هفت تپه خوزستان ۶۶،
مدیر اکتشاف دشت قزوین (زاغه، قبرستان و سگزآباد) ۷۰، انجام
مطالعات باستان شناسی در شمال شرقی ایران ۶۵، در تپه های
مازندران ۷۵، ع. موسسه باستان شناسی آلمان، ع. دائمی
شورا و کنگره باستان شناسی پیش و بعد از تاریخ.

آثار: دوران پوشش چرمی در خوزستان ۵۴، گزارش
مقدماتی حفاریهای مارلیک ۶۱-۶۲ و ۶۴، باستان شناسی
ایران ۷۲، ذخایر طلای مارلیک ۶۲، ظروف فلزی مارلیک ۸۳،
حفاریهای هفت تپه، و نیز تعداد زیادی گرارشهای حفاری و
باستان شناسی و مقاله در نشریات علمی و تخصصی.

نمیر، ابراهیم محمد علی: ل. اقتصاد، ل. علوم
بانکدار سودانی، ت. ۱۹۳۳ در خارطوم، تج. دانشگاه ویلز
انگلستان، و آموزش بانکداری در چند بانک غربی.

ممیز مالیاتی دروزارت دارایی و امور اقتصادی ۵۵-۵۷،
سر بازارس کنترل ارز دروزارت دارایی و امور اقتصادی ۵۷-۶۰،
مدیر واحد کنترل ارز در بانک سودان ۶۰، دستیار مدیر عامل
بانک سودان ۶۱، مدیر عامل بانک سودان ۶۳، معاون رئیس کل
بانک سودان ۶۴-۶۷، همکار مدیر عامل و معاون بانک «النیلین»
۶۷-۷۰، رئیس و مدیر عامل بانک «النیلین» ۷۰-۷۳، رئیس کل
بانک سودان ۷۳-۷۶ فوریه ۸۰، رئیس و مدیر عامل بانک ملی
سودان ۸۰، ع. سابق شورای وزیران اقتصاد ملی، ع. هیات

عزمت به نجف اشرف برای انجام تحصیلات مذهبی^{۴۲}، تصمیم به ترور و قتل سید احمد کسروی (مورخ و نویسنده ایرانی) در نجف اشرف (با تأیید و فتوای آیت الله علامه امینی، صاحب‌الغدیر^۱)، بارگشت به تهران حدود ۴۵، اقدام به ترور (ناموفق) سید احمد کسروی (با مشارکت یکی از یارانش به نام خورشیدی) ۲۸ آوریل ۴۵، سپس دستگیر و بازداشت به مدت کوتاهی (با کفالت یک نفر بازگان به نام اسکویی آزاد شد) ۴۵، سازماندهی و تشکیل «جمعیت فدائیان اسلام» و انتشار اولین اعلامیه رسمی و اعلام موجودیت آن ۴۵، طراحی ترور مجدد و موفق سید احمد کسروی (در محل وزارت دادگستری، بوسیله گلوله و چاقو) بوسیله سید حسین امامی و اصفهانی (منشی مخصوص کسروی به نام حداد پور نیز در این حادثه کشته شد). ۱۰ مارس ۴۶ اسفند ۱۳۲۴ ش. (عاملین این ترور بعداً با فشار برخی روحانیون و بازاریان تهران آزاد شدند)، پس از حادثه ترور موفق کسروی: اقدام به فرار به شهر نجف اشرف (از راه کرمانشاه)^{۴۶}، پس از بازگشت به ایران: ادامه فعالیتهای سیاسی- مذهبی به شکل آشکار و بنهان^{۴۶}، ترتیب تظاهرات بزرگی در محوطه مسجد شاه تهران در رابطه با مسئله فلسطین و ایراد سخنرانی در آنجا (قبل از تشکیل کشور اسرائیل) ۱۱ ژانویه ۴۸، بعد از اعلام تشکیل اسرائیل بوسیله صهیونیستها (۱۴ ماه مه ۱۹۴۸)؛ با همکاری و مشارکت آیت الله کاشانی سازماندهی تظاهرات و سخنرانی در محل مسجد شاه علیه تشکیل اسرائیل و تقاضای بسیج و سازماندهی جوانان مسلمان داوطلب برای اعزام به فلسطین برای جنگ با اسرائیل (در جنگ اول اعراب و اسرائیل) ۲۱ مه ۴۸، پس از انتصاب «عبدالحسین هژیر» به نخست وزیری: رهبری یک تظاهرات چند هزار نفری (متشكل از بازاریان و روحانیون و مردم) علیه وی در میدان بهارستان ۱۷ زوئن ۴۸، طراحی ترور موفق عبدالحسین هژیر (وزیر دربار وقت و نخست وزیر سابق) در مجلس عزادراری حضرت امام حسین (ع) در محل مسجد سپهسالار بوسیله سید حسین امامی (عامل ترور موفق سید احمد کسروی)^۴ نوامبر ۴۹ (این بار امامی پس از دستگیری و محکمه در دادگاه نظامی در تاریخ ۱۷ آبان ۱۳۲۸ / ۸ نوامبر ۱۹۴۹ در میدان سپه اعدام شد)، طراحی ترور موفق سپهداد علی رزم آرا نخست وزیر وقت (در محل مسجد شاه و در مراسم ترحیم آیت الله فیض) بوسیله خلیل طهماسبی (ملقب به عبدالله رستگار).

ئمیری، ژنرال جعفر محمد: نظامی و سیاستمدار سودانی، ت. اول ژانویه ۱۹۳۰ در «ام دورمان»، تج. دن. نظامی سودان، و گذراندن دوره هایی در مصر، جمهوری فدرال آلمان و آمریکا.

خدمت در فرماندهی نظامی غرب سودان، پیوستن به نخستین گروه متشكل افسری برای تاسیس فرماندهی شمال در «شندي»^{۵۷}، فرمانده سابق پادگان خارطوم، مبارزه علیه شورشیان جنوب سودان (فرماندهی جنوب)^{۵۹}، همکاری با گروه افسران آزاد سودان و ایفادی نقش موثر در انقلاب ۱۹۶۴ تحت نظر و بازداشت به اتهام اقدام در جهت سرنگونی حکومت وقت، پس از خلاصی از بازداشت انتقال به فرماندهی شرق کشور وسایر نقاط، سپس افسر فرماندهی تازمان کودتا، رهبری کودتای موفق نظامی ماه مه ۶۹، رئیس شورای فرماندهی انقلاب سودان ۶۹-۷۱، فرمانده کل نیروهای مسلح ۷۲-۶۹، ارتقاء به درجه سرهنگی ماه مه ۶۹، وزیر دفاع ماه مه- زوئن ۶۹-۷۲، ۷۲-۷۴ و سپتامبر ۷۷، وزیر امور خارجه ۷۰-۷۱، وزیر برنامه ریزی ۷۶-۷۷، وزیردارایی سپتامبر ۷۷- مارس ۷۸، اولین رئیس جمهوری سودان اکتبر ۷۱-۷۱-آوریل ۸۵، کسب توافق رهبران آدیس آبابا (ایتالی) و رهبران شورش جنوب سودان برای اعطای خودمختاری به آنها و پیمان دادن به جنگ ۱۷ ساله داخلی در جنوب ماه فوریه ۷۲، انتخاب به عنوان رئیس جمهوری اتحادیه سوسیالیست سودان از سوی اولین کنگره مشترک ملی ۷۴، فرمانده عالی نیروهای مسلح ۸۵-۷۶، رئیس دفتر سیاسی حزب، دبیر کل اتحادیه سوسیالیست سودان ۷۱-۷۶، رئیس سازمان وحدت آفریقا ۷۸-۷۹، ارتقاء به درجه سپهبدی ماه مه ۷۹، خلع از قدرت ۶ آوریل ۸۵، در حال حاضر (۹۹) زندگی در تبعید در کشور مصر، دریافت تعدادی نشان و مдал از سودان. آثار: راه اسلامی: چرا؟ ۷۸؟ راه اسلامی: چگونه؟ ۸۲؟

نواب صفوی (میرلوحی): سید مجتبی: تحصیلات متوسطه و مذهبی، روحانی و مبارز سیاسی ایرانی (رهبر جمعیت فدائیان اسلام)، ت. ۱۹۲۴ در جنوب تهران (در خانواده ای روحانی)، تج. مدرسه صنعتی آلمانیها در تهران، حوزه علمی- مذهبی نجف اشرف (عراق) (در مدرسه بزرگ آخوند).

ضارب قرار گرفت. ضمناً بر اثر همین اقدام، یک رشته اختلافات درون سازمانی نیز بروز کرد، بازداشت وزندانی محمد مهدی عبد خدایی و محکوم به ۲۰ ماه زندان - اکبر ۵۳.

بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۲۲ ش.؛ انتشار اعلامیه‌ای علیه شاه و نخست وزیر (Zahedi) و هیأت حاکمه دائر بر لزوم اجرای قوانین اسلامی و قرآنی در کشور اوت ۵۳، ملاقات دکتر سید حسن امامی امام جمعه تهران با وی و پیشنهاد قبول مسئولیت: نیابت تولیت آستان قدس رضوی از سوی شاه و امتناع او ۵۳؛ کسب مجوز خروج از کشور و عزیمت به اردن هاشمی برای شرکت در اولین اجلاس «مؤتمر اسلامی» در بیت المقدس، ضمناً ملاقات با ملک حسین پادشاه وقت اردن (به همراه نمایندگان دیگر کشورهای اسلامی) دسامبر ۵۳، از آنجا مسافرت به سوریه و جنوب لبنان و عراق (نجف) و ملاقات و مذاکره با مراجع و رجال شیعه ۵۴، سپس بنایه دعوت جمعیت اخوان‌المسلمین: مسافرت از عراق به مصر (قاهره) و ایراد سخنرانی در دانشگاه اسلامی «الازهر» و انجام ملاقات‌هایی با زنرا النجیب (رئیس جمهوری وقت مصر) و جمال عبدالناصر (ع. شورای انقلاب مصر) و نیز شرکت در جشن رسمی سالگرد انقلاب مصر زوئه ۵۴، بعد از بروز اختلافات سیاسی مذهبی مابین دولت مصر و گروه اخوان المسلمين: ارسال تلگراف اعتراض برای جمال عبدالناصر (رئیس جمهوری وقت) نسبت به ابراز خشونت در برابر گروه اخوان المسلمين ۵۴، ترتیب انتشار ۱۴ شماره هفته نامه «منشور برادری» (ارگان جمعیت فدائیان اسلام) ژانویه - ژوئن ۵۴، با مطرح شدن طرح تشکیل «پیمان بغداد» (با مشارکت ایران) و زمینه سازیهای سیاسی منطقه‌ای از سوی آمریکا و انگلستان؛ ابراز مخالفت شدید با تشکیل آن بوسیله صدور اعلامیه وغیره ۵۴-۵۵، طراحی ترور (ناموفق) حسین علاء (نخست وزیر وقت) بوسیله مظفر علی ذوالقدر در صحن مسجد شاه و در مجلس ترحیم مصطفی کاشانی (فرزند ارشد آیت الله کاشانی) و یک روز قبل از عزیمت حسین علاء به عراق برای امضای پیمان بغداد ۱۶ نوامبر ۵۵ (قابل ذکر است که حسین علاء در این حادثه زخمی شد و فردای آن روز طبق برنامه تعیین شده - و با سر باند پیچی شده - به منظور امضای پیمان بغداد عازم عراق شد)؛ سپس اعلام حکوم نظامی از سوی دولت و در خلال چند روز بعد: دستگیری وی و برادرش به اتفاق عبد‌الحسین واحدی (معاون جمعیت فدائیان

با مشارکت علی اصغر ذوالقاریان بخاطر مخالفت وی با طرح ملی کردن صنعت نفت و تحکیم ملت ایران (این ترور با تأیید و فتوای آیت الله کاشانی - بنایه گفته صریح خود ایشان - انجام گرفت. چنانکه خلیل طهماسبی را «منجی ملت ایران» معرفی کرد) ۶ مارس ۱۶ / ۵۱ اسفند ماه ۱۳۲۹ ش.، سپس هشت روز پس از ترور رزم آرا و یک روز پس از شروع دوران نخست وزیری حسین علاء (ر. ک.)؛ لایحه ملی کردن صنعت نفت ایران به اتفاق آراء به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید ۱۴ مارس ۲۴ / ۵۱ اسفند ۱۳۲۹ ش.، طراحی و دستور ترور موفق «دکتر عبدالحمید زنگنه» رئیس دانشکده حقوق دا. تهران و وزیر فرهنگ سابق دولت رزم آرا (و نیز در دولت‌های پیشین) بوسیله نصرت الله قمی در محل دانشکده حقوق ۱۸ مارس ۵۱، پس از انتشار کتاب «حکومت اسلامی» وی: ابراز موضع‌گیری مخالف و آشکار علیه حکومت دکتر مصدق در اعتراض به عدم اجرای قوانین و شریعت اسلامی در کشور بوسیله دولت ۵۱، سپس یک ماه پس از شروع دوران نخست وزیری دکتر مصدق دستگیر و زندانی (در زندان قصر) به مدت ۲۰ ماه ژوئن - ۵۱ فوریه ۵۲، در زمان زندانی بودن وی و با تصمیم و طراحی عبدالحسین واحدی (رهبریت موقت سازمان در غیبت نواب صفوی)؛ انجام سوء‌قصد ناموفق به جان دکتر سید حسین فاطمی (معاون نخست وزیر) در محل گورستان ظهیر الدوله بوسیله محمد مهدی عبدالخایی (با سن کمتر از ۱۸ سال) به اتهام اینکه دکتر فاطمی «نظریه پرداز» و خط دهنده دولت دکتر مصدق است (!) ۱۴ فوریه ۵۲ (توضیح اینکه محمد مهدی عبدالخایی در سن ۱۵ سالگی نیز بنایه دستور نواب صفوی اقدام به یک سوء‌قصد ناموفق به جان دکتر مصدق - نم. مجلس وقت - کرد. وی پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و در سومین دوره انتخابات ریاست جمهوری کشور در ۱۹۸۵، نامزدی خود را برای شرکت در این انتخابات اعلام کرد که از سوی شورای نگهبان رد شد. او در سال ۱۹۸۹ از وزارت کشور مجوز تأسیس یک حزب سیاسی را دریافت کرد. قابل تذکر است که اسدالله بادامچیان دبیر اجرایی جمعیت مؤتلفه اسلامی و از جمله یاران وی، از بدوانی انتخاب مسئولیت ریاست کمیسیون احزاب و وزارت کشور را بر عهده دارد. ضمناً قابل ذکر است که حادثه ترور دکتر فاطمی مورد مخالفت آیت الله سید محمد تقی خوانساری و آیت الله کاشانی و دیگر علمای متعدد و میهن دوست ایران و حتی پدر

۱۹۴۸-۹ بود. شخص نواب صفوی در زمان حیات و فعالیتهایش مورد احترام و تأیید برخی از علمای طراز اول ایران بود. ولی در عین حال، وی در جامعه علمای دینی کشور، همواره تابع و تحت الشاع آنان می‌نمود. در سالهای دهه ۱۳۲۰ و ۱۳۳۰ ش. آیت الله سید ابوالقاسم کاشانی حامی آنان بود، و در دهه ۱۳۵۰ ش. آیت الله روح الله خمینی(ره) از آنها حمایت می‌کرد. اعضای از جان گذشته و معتقد فدائیان اسلام در خلال سالهای ۱۳۴۲-۱۳۴۴ ش. در یک رشتہ ترورهای سیاسی موفق و ناموفق مشارکت فعال داشته‌اند. در یک مقایسه تطبیقی و تاریخی بین گروه اخوان المسلمين مصر و جمعیت فدائیان اسلام ایران، اولی هرگز موفق به ایجادیک حکومت اسلامی در مصر نشد، در حالیکه دومی بارهبری و هدایت آیت الله خمینی(ره) توانست در سال ۱۳۵۷ ش. ۱۹۷۹ م. حکومت اسلامی مورد نظر خود را در ایران تأسیس کند.

پیروان فدائیان اسلام به عنوان یاران نزدیک آیت الله خمینی(ره)، عملأ پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران سهم و مشارکت عمده‌ای در سلسله مراتب قدرت حاکمه ح. ۱.۱. بدست آوردن. اعضای باقیمانده جمعیت فدائیان اسلام، پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران با نام جدید: «جمعیت مؤتلفه اسلامی» به دبیر کلی حبیب الله عسگر اولادی و دبیر اجرایی اسدالله بادامچیان، کنترل بخششای عمدۀ کشور را در دست گرفتند. پس از انقلاب، شیخ صادق خلخالی مشهورترین سخنگوی آنان شد.

۱- سید حسین خوش نیت، سید مجتبی نواب صفوی...، ص ۱۹.

نوری سعید ← السعید، نوری

نوفل. سید محمد علی: دک.، مدیر بین المللی مصری، ت. ۱۶ مارس ۱۹۱۰ در شهر منصورة (مصر سفلی)، تج. دا. فاهره.

رئیس بخش ادبی روزنامه «السیاست»، ۳۵-۳۸، مدرس دردا. قاهره، مدیر دبیرخانه فنی وزارت آموزش و پرورش و وزارت امور اجتماعی، مدیر اداره تدوین قوانین پارلمان مصر علیا، مدیر واحد سیاسی اتحادیه عرب، دستیار دبیر کل اتحادیه عرب ۷۹-۶، دبیر کل اتحادیه عرب ۷۹-۸۱.

اسلام)، سید محمد واحدی، عبدالحسین واحدی، اسدالله خطیبی، خلیل طهماسبی، و افراد دیگر بوسیله مأموران حکومت نظامی در تهران و شهرستانها نوامبر ۵۵: قتل عبدالحسین واحدی بوسیله شخص سرتیپ تیمور بختیار فرماندار نظامی تهران در جریان بازجویی ازوی (با شلیک گلوله) نوامبر ۵۵، رد طرح عفو و آزادی خلیل طهماسبی (که در مجلس هفدهم به تصویب رسیده بود!) بوسیله مجلس هیجدهم ۳۱ دسامبر ۵۵، شروع محاکمه سید مجتبی نواب صفوی و یاران وی در دادگاه نظامی بصورت غیر علني و بدون حضور تماساچی (به ریاست سرلشگر حسین آزموده دادستان ارشت) ۲ ژانویه ۵۶ بازداشت چند نفر از روزنامه نگاران و تجار بازار تهران به اتهام همکاری با فدائیان اسلام ۳ ژانویه ۵۶، صدور رأی نهایی و تأیید حکم اعدام چهار نفر از رهبران جمعیت: نواب صفوی، سید محمد واحدی، خلیل طهماسبی، و مظفر ذو القدر از سوی دادگاه تجدید نظر نظامی ۱۴ ژانویه ۵۶، اجرای حکم اعدام نواب صفوی و یارانش در محل لشکر دوزرهی در تهران ۱۷ ژانویه ۵۶ (۲۷ دی ماه ۱۳۴۴ ش.). طرح ترور (موفق) حسنعلی منصور (نخست وزیر وقت) در جلوی مجلس شورای ملی بوسیله رهبریت جدید سازمان و با اجرای محمد بخارایی (با مشارکت حبیب الله عسگر اولادی- ر.ک.-) بخاطر افزایش قیمت بنزین و احیاء قانون کاپیتوالاسیون در ایران ۲۱ ژانویه ۶۴، ادامه فعالیتهای سیاسی- مذهبی زیرزمینی بوسیله باقیمانده یاران نواب صفوی ۷۹-۵۶ (تا پیروزی انقلاب اسلامی ایران).

آثار: برنامه حکومت فدائیان اسلام نوامبر ۵۰ (ج ۲: ژوئن ۵۳).

(توضیح: جمعیت فدائیان اسلام به عنوان یک گروه بنیادگرای اسلامی در مقایسه با گروه بنیادگرای اخوان المسلمين مصر، یک گروه محدود و متمن کز و از جان گذشته محسوب می‌شوند. در حالیکه گروه اخوان المسلمين مصر عبارت از یک جنبش توده‌ای و فرآگیر و وسیع در سطح جامعه مصر و کشورهای عرب خاورمیانه بود. به علاوه اینکه، اقداماتشان از اعتدال و توجه پیشتر به شرایط موجود برخوردار بود. فدائیان اسلام پس از ج.ج. ۲ نیروی فعالی در صحنه سیاسی ایران شدند. نخستین مبارزه اجتماعی آنان، عبارت از بسیج حمایت مردم ایران به نفع فلسطینی‌ها در زمان جنگ اول اعراب و اسرائیل در سالهای

۷۳، درجه دکترای افتخاری از دا. پهلوی شیراز ۷۴، و نشان ها
ومدال های دیگر.

**النهیان (آل نهیان)، شیخ زايد بن سلطان : رئیس امارات عربی متعدد و حاکم ابوظبی، ت. ۱۹۱۸ (یا ۱۹۱۶)،
تح. خصوصی و مذهبی.**

فرماندار استان شرقی ابوظبی ۴۶-۶۶، زندگی در «العین» تا سال ۶۶، کنار گذاشتن برادرش «شیخ شخبوت» و جانشینی او اوت ۶۶-تاکنون (۹۹)، رئیس فدراسیون امارات عربی (قبل از کسب استقلال امارات هفتگانه) ۶۹-۷۱، رئیس (حاکم) امارات عربی متعدد دسامبر ۷۱-تاکنون (۹۹) و نیز حاکم ابوظبی ۶۶-تاکنون، دریافت «نشان تاریخی بندجوراب» (شوالیه، عالی ترین نشان انگلستان).

آثار : شاهین بازی به عنوان یک ورزش، میراث ماقریها
. ۷۶

نیّری، عباس : دک.، دیپلمات ایرانی، ت. ۱۹۲۵
در نیشاپور، تح. در ایران و فرانسه.
شروع خدمت دروزارت امور خارجه ۴۸، رایزن وزیر مختار در سفارت ایران در لندن ۶۶، مدیر کل اداره امور اقتصادی و بین المللی وزارت امور خارجه ۶۶-۷۲، سفیر در مراکش ۷۲-۷۶، مدیر کل اداره امور سیاسی وزارت خارجه ۷۶-۷۸، سفیر ایران در مصر ۷۸-۷۹، دریافت نشان درجه اول همایون، و نشان درجه دوم تاج.

نیکسون، ریچارد میهوس^۱ : ل. اجتماعی، ل. حقوق؛ سیاستمدار آمریکایی (بازنشسته)، ت. ۹۰، اتویه ۱۹۱۳ در «بوربا لیندا» کالیفرنیا، تح. کالج «ویتیر»، دانشکده حقوق دا. دوک. فعالیت های حقوقی در شهر «ویتیر» ۳۷-۴۲، وکیل حقوقی اداره مدیریت امور اضطراری در شهر واشنگتن دی. سی. ۴۲، خدمت نظام وظیفه در نیروی دریایی آمریکا ۴۲-۴۶، ارتقا به درجه ستون فرمانده در زمان خدمت وظیفه، ع. کنگره آمریکا از منطقه دوازدهم کالیفرنیا ۴۷-۵۰، سناتور از بالت کالیفرنیا ۵۰-۵۳، معاون رئیس جمهوری آمریکا (ژنرال دوایت آیزنهاور) ۵۳-۶۱، نامزد انتخابات ریاست جمهوری از

آثار : تاریخ علم معانی بیان عرب ۴۰، شعر طبیعت در ادبیات عرب و غربی ۴۴، مصر در سازمان ملل متحد ۴۷، پارلمان مصر در یک ربع قرن ۵۱، اوضاع سیاسی امارات خلیج عربی (فلس) و عربستان جنوبی ۵۹، اقدام مشترک عرب (کتاب اول ۵۸، و کتاب دوم ۷۱)، مطالعه تطبیقی نظام های اتحادیه عرب، سازمان ملل و سازمان کشورهای آمریکا ۶۰، تاریخ ازبان بن گوریون ۶۲، منازعه اعراب و اسرائیل ۶۲، اتحاد عرب ۶۴، ناسیونالیسم عرب ۶۵، سوسیالیسم عرب ۶۶، سابقه اسرائیل ۶۶، خلیج عربی (فارس) یامزه های شرقی وطن عرب ۶۹، مقدمه ای بر سیاست خارجی اسرائیل ۷۲، روابط اتحادیه عرب و سازمان ملل متحد ۷۵، مسئولیت بین المللی اتحادیه عرب ۷۵، آینده اقدام مشترک عرب ۷۷.

نهاندی، دکتر هوشنگ : ل. حقوق، دک. علوم اقتصادی؛ اقتصاددان، استاد و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۳۰ (خواهر زاده دکتر فربیدون کشاورز از سران سابق حزب توده ایران)، تح. دا. پاریس.

مشاور شورای عالی اقتصاد ایران ۵۸-۶۱، مشاور وزیر کار ۵۹-۶۱، مشاور اقتصادی سفارت ایران در بروکسل ۶۱-۶۲، معاون رئیس هیات اعزامی ایران به جامعه اقتصادی اروپا ۶۲-۶۳، مدیر عامل شرکت تجارت خارجی ۶۳-۶۴، وزیر مسکن و توسعه ۶۴-۶۸، وزیر علوم و آموزش عالی اوت-اکتبر ۷۸، رئیس دا. پهلوی شیراز ۶۸-۷۱، رئیس دا. تهران ۷۸-۷۱، آجودان مخصوص شاه ایران (محمد رضا پهلوی) ۷۲-۷۴، ع. شورای عالی مرکز مطالعات بین المللی ۷۴-۷۶، ع. هیات امناء دا. فردوسی مشهد ۷۳، ع. هیات امناء دا. گیلان ۷۴، ضمناًع. هیات امناء «بنیاد نیکوکاری شاهدخت شمس» (پهلوی)، ع. شورای عالی «انجمن ملی حمایت از حیوانات»، ع. شورای عالی آموزش ملی، ع. شورای اجرایی موقت حزب رستاخیز ۷۴ (بعداً دفتر سیاسی حزب)، ع. دائمی شورای بین المللی همکاریهای بین دانشگاهها در دا. کالیفرنیا (آمریکا) ۷۵-۷۶، ع. انجمن بین المللی دانشگاهها، دریافت نشان درجه اول و چهارم همایون، نشان سپاس، نشان شوالیه لزیون دونور از فرانسه، نشان تاج از بلژیک، صلیب بزرگ لیاقت از ایتالیا، دریافت درجه دکترای افتخاری از دا. «هاسه تپ» آنکارا (ترکیه)

اسرایل (موساد)، ت. اول زوئن ۱۹۲۶ در بیت المقدس (دریک خانواده یهودی عراقی تبار).

اشغال به فعالیت‌های نظامی و ترویستی در سازمان «هاگانا» (به مراه اسحاق ناون دوست دوران کودکیش و شخصیت بلند پایه بعدی اسرایل) ۴۰-۴۷، ع. شعبه عربی «پالماخ» (ستاد عملیات نظامی سازمان ترویستی و مخفی صهیونیستها پیش از تاسیس کشور اسرایل) ۴۸-۴۸، مامور کسب اطلاعات و جاسوسی از وضعیت نظامی ارتش اردن در خلال درگیری‌های مسلمانان و صهیونیستها قبل از تشکیل اسرائیل (۴۷-۴۸) و نیز جنگ اول اعراب و اسرایل ۴۹-۴۹، افسر اطلاعات نظامی ارتش اسرایل در ستاد فرماندهی جنوب ۵۵-۴۸، در خلال همین سالها کارشناس مسائل عشایر مصر و اردن و مقابله با عملیات چریک‌های فدایی فلسطینی، ورود به ایران از طریق مرز ترکیه و بطور رسمی معاون «آنس یهود» در ایران ژانویه ۵۶-۵۶، ضمناً وابسته نظامی اسرایل در ایران ۵۶-۷۰، در مدت اقامت در ایران: هدایت شبکه اطلاعاتی و جاسوسی «موساد» در این کشور ۵۶-۷۹، رابط اطلاعاتی سازمان موساد (سرویس «زیتون») با ساواک (سازمان اطلاعات و امنیت ایران) ۷۰، وی به دلیل خدمات بر جسته اطلاعاتی و جاسوسی اش به دولت اسرایل نخستین افسری بود که از میان جامعه یهودیان شرقی اسرایل (سفرادریم‌ها) به درجه سرهنگی رسید (!)، استعفا از ارتش اسرایل ۷۰؛ اشتغال به فعالیت‌های تجاری در ایران از جمله تجارت تاسیسات آب شیرین کنی، جمع آوری و خرید و فروش اشیاء عتیقه ایرانی با همکاری «لرد ویکتور روچیلد» (براساس اسناد موجود، وی تازمان پیروزی انقلاب اسلامی با حمایت و همکاری سازمان موساد محموله‌های قاچاق آثار باستانی و اشیاء عتیقه ایران را از کشور خارج می‌کرده است) ۷۹، مدیر شرکت E.C.I. در تهران، ضمناً واردات کالاهای اسرایلی به ایران و نمایندگی چند شرکت صادراتی اسرایل در ایران، مشارکت فعال در جریان مذاکرات محروم‌انه مربوط به خریدهای غیرقانونی و قاچاق تسليحات از امریکا بوسیله کشورهای جهان (دلال اسلحه) تاکنون.

نیوسام، دیوید دانلوب^۱ : ل. اجتماعی، ف. ل.

اجتماعی؛ دیپلمات امریکایی، ت. ۶ ژانویه ۱۹۱۸، تج. داده کالیفرنیا و کلمبیا.

سوی حزب جمهوریخواه (در رقابت با جان کنندی) ۶۰؛ پیوستن به شرکت حقوقی آدامز، دوک و هازلتین ۶۱-۶۳، نامزد حزب جمهوریخواه برای فرمانداری کالیفرنیا ۶۲؛ ع. گروه ماج، اشترن، بالدوین، و تاد ۶۳-۶۴؛ شریک گروه: نیکسون، ماج، رُز، گاتری، الکساندر میچل ۶۴-۶۸، انتخاب به عنوان سی و هفتمین رئیس جمهوری آمریکا (از سوی حزب جمهوریخواه) ۶۸، برمسند قدرت ریاست جمهوری ژانویه ۶۹-۶۹ اوت ۷۴، اعلام «دکترین نیکسون - کیسینجر» (یا دکترین گوام) در سفر به فیلیپین (در جزیره گوام، که براساس آن منافع منطقه‌ای آمریکا می‌باشد) با استفاده از دوستان و متحدان منطقه‌ای آن کشور و بدون دخالت و حضور فیزیکی اش تأمین شود. بر مبنای همین دکترین رژیم شاه - ایران - پس از خروج نیروهای انگلیسی از خلیج فارس و شرق سوئز نقش زاندارم منطقه و حافظ امنیت خلیج فارس را پیدا کرد. «سیاست دوستونی» نیز در همین راستا در خلیج فارس به مرحله اجراد آمد ۶۹، پیرو رسوایی و بحران «و اترگیت» مجبور به استعفا از سمت ریاست جمهوری آمریکا ۱۰ اوت ۷۴ (پس از استعفای وی جرالد فورد معاون وی جانشین او شد)، مورد عفو رئیس جمهوری (فورد) سپتامبر ۷۴، مسئول برقراری صلح ویتنام ژانویه ۷۳، اولین رئیس جمهوری آمریکا در دیدار رسمی از جمهوری خلق چین فوریه ۷۲، دیدار رسمی از اتحاد جماهیر شوروی ماه مه ۷۲، بازدید مجدد از چین فوریه ۷۶ و نیز در سپتامبر ۸۲؛ رئیس بنیاد دموکراسی و توسعه ۹۲-۹۲، فوت . ۱۹۹۴

آثار: شش بحران ۶۲، خاطرات ریچارد نیکسون ۷۸، جنگ واقعی ۸۰ (ترجمه فارسی ۱۳۶۲)، رهبران ۸۲، صلح واقعی: یک استراتژی برای غرب ۸۴ (ترجمه فارسی ۱۳۶۴)، ویتنام های دیگر نه ۸۶ و ۹۰، پیروزی بدون جنگ ۸۸، در صحنه مبارزه: خاطرات پیروزی، شکست و احياء، ۹۰، فرست رادرایسم: چالش آمریکا دریک جهان تک قطبی ۹۲ (ترجمه فارسی ۱۳۷۱).

1- Nixon , Richard Mihous

نیمروزی، سرهنگ یعقوب: فارغ التحصیل علوم نظامی؛ افسر سابق ارتش، و افسر پیشین سازمان اطلاعات

خبرنگار و گزارشگر نشریه «سان فرانسیسکو کرونیکل» ۴۰-۴۱، خدمت در نیروی دریایی آمریکا ۴۱-۴۵، ناشر روزنامه ۴۵-۴۷، کارمند و کارشناس اطلاعات سفارت آمریکا در کراچی ۴۷-۵۰، کنسول آمریکا در اسلو (نروژ) ۵۰-۵۱، کارمند امور عمومی سفارت آمریکا در بغداد ۵۱-۵۰، خدمت در وزارت امور خارجه ۵۵-۵۹، اشتغال در دانشگاه ملی جنگ ایالات متحده آمریکا ۵۹-۶۰، دبیر اول سفارت آمریکا در لندن ۶۲-۶۳، رئیس اداره آفریقای شمالی در وزارت امور خارجه آمریکا ۶۴-۶۵، سفیر آمریکا در لیبی ۶۵-۶۹، دستیار وزیر امور خارجه در امور آفریقا ۶۹-۷۳، سفیر در اندونزی ۷۴-۷۷، سفیر در فیلیپین ۷۷-۷۸، معاون سیاسی وزیر امور خارجه ۷۸-۸۱، اس. دیپلماسی مرکز پژوهشی «مارشال کوین» دردا. جرج تاون، اس. روابط بین الملل دا. ویرجینیای آمریکا ۹۱-۹۲، دریافت جایزه ویژه خدمات دولتی ۵۸، جایزه ویژه خدمات ملی کشوری ۷۱، جایزه خدمات عمومی راکفلر ۷۳، جایزه ممتاز وزارت امور خارجه ۸۱، جایزه ویژه «جان آدامس» در روابط بین الملل ۸۶.

1- Newsom , David Dunlop

و

واسیلیو، جرج واسوس : دک. اقتصاد، سیاستمدار و مدیر قبرسی، ت. ۲۰ ماه مه ۱۹۳۱ در «فاماگوستا»، تج. دا. زنو، دا. وین، ودا. لندن.

پژوهشگر و بازاریاب گروه کاغذسازی «رید» در لندن ۶۲-۶۰؛ بنیانگذار، رئیس و مدیر عامل «سازمان پژوهش بازار خاورمیانه» ۶۲-۶، بنیانگذار «گروه پژوهش بازار و مشاور خاورمیانه» در قبرس ۶۲، رئیس و مدیر امور اداری و اجرایی شرکت ۶۲-۶، بنیانگذار و رئیس مرکز مطالعات مدیریت خاورمیانه ۸۴-۸، رئیس جمهوری قبرس ۸۸-۹۲، معاون اتاق بازرگانی نیکوزیا، رئیس بانک قبرس، رئیس شرکت پوشاک «اسینک»، رئیس شرکت «بل فود»، مدیر هتل «دهکده»، ع. هیات مدیره نمایشگاه دولتی قبرس ۷۰-۷۸، ع. اج. سلطنتی اقتصاد، ع. اج. سلطنتی آمار، ع. اج. اروپایی پژوهش‌های افکار عمومی و بازاریابی، ع. اج. پژوهش‌های بازار، ع. اج. پژوهش‌های بازار صنعتی، دریافت نشان بزرگ لژیون دونور، نشان بزرگ شایستگی ازیونان، نشان بزرگ معبد مقدس از سراسفی ارتدوکس یونانی بیت المقدس، نشان (پرچم) استاندارد از مجارستان و تعدادیگری تقدیر نامه، جایزه و نشان از منابع گوناگون.

الوائلی، فیصل : دک.، استاد و مدیر (دولتی) عراقی، ت. ۱۹۲۲، تج. دن. تربیت معلم بغداد، و موسسه مطالعات شرقی شیکاگو.

استاد دانشگاه بغداد (دن. ادبیات) ۵۳-۵۶، مدیر کل امور فنی وزارت آموزش و پرورش (بغداد) ۵۸-۵۹، اس. دا. قاهره ۵۹-۶۳، مدیر کل باستان‌شناسی (بغداد) ۶۳-۷۸، استاد گروه باستان‌شناسی دا. کویت ۷۸-۷.

آثار : انتشار تعدادی مقاله علمی در مجله «سومر».

واسیلیادس، لمبروس پرودروموس^۱ : دیلم معماری، تبلیغات، نقاشی و دکوراسیون؛ نقاش مصری، ت. ۱۹۴۴ در قاهره، تج. مو. عالی هنرهای «لئوناردو داوینچی» ایتالیا. مدیر هنری «سازمان تبلیغاتی رادار» ۶۷-۷۰، اس. موسسه عالی هنرهای «لئوناردو داوینچی» ایتالیا ۶۵-۶۳، بورسیه درم (ایتالیا) ۷۵-۷۷، بورسیه آکادمی فلورانس ایتالیا، بورسیه «موسسه بین المللی پژوهش‌های تاتر» و نیز (ایتالیا) ۷۶-۷۸.

1- Vassiliades , Lambros Prodromos

اقدامات عملی و تاکید بر نیاز شدید یهودیان براسکان در سرزمین فلسطین بود)، مهاجرت ازروسیه تزاری به انگلستان پس از مرگ تئودور هرتسل^{۱۹۰۴}، اس. دانشگاه منچستر انگلستان^{۱۹۰۴}، انجام پژوهش‌های شیمیایی درباره موادرنگی و رنگرزی و کسب موفقیت‌های چشمگیر در این زمینه (ولذا شهرت وی در جامعه علمی و سیاسی انگلستان)، انجام یک سخنرانی مهم در هشتاد و چهارمین کنگره صهیونیسم و ارائه فکر ادامه اقدامات عملی درجهت اسکان یهودیان در فلسطین و انجام اقدامات عملی برای کسب حمایت بین المللی درجهت ایجاد «وطن یهود»^{۱۹۰۷}، رهبر عملی و بانفوذ جنبش صهیونیسم در انگلستان^{۱۹۱۴}، ایجاد روابط تزدیک و صمیمانه با منابع سیاسی و دیپلماتیک انگلیس و نیز کسب حمایت صهیونیستهای آمریکا به رهبری «فاضی لویی براندی» و رئیس جمهوری آمریکا (وود رو ویلسون) و در نتیجه صدور «اعلامیه بالفور» خطاب به «لرد روتسلید»، و با امضای «آرتور جیمز بالفور» (وزیر امور خارجه انگلستان) راجع به ابراز تمایل دولت انگلستان برای ایجاد «وطن ملی برای مردم یهود» (به عنوان بزرگترین موفقیت دیپلماتیک وایزمن در طول زندگی سیاسی وی)^۲ نوامبر ۱۹۱۷، رهبری هیات اعزامی صهیونیسم به فلسطین برای بررسی وضعیت اسکان یهودیان در آنجا و تدارک برنامه‌های آتی صهیونیسم پس از پایان ج. ج.^۱ (۱۹۱۸)، ادامه فعالیت‌های پژوهشی شیمیایی و نیز رهبر رسمی و عملی «سازمان صهیونیسم جهانی» در دهه ۲۰ به بعد، تدارک مقدمات تاسیس «دا. عبری بیت المقدس»^۳ (۱۹۱۸)، پایه گذاری «موسسه علمی سیف» (Sieff) (بعداً به عنوان بخشی از «موسسه وایزمن» در «ریهوفوت» به شمار آمد)، انجام فعالیت‌های گسترشده جهانی در جهت تأمین مالی صهیونیسم (معروف به «گدای بزرگ» یهودیان)، تاسیس آژانس یهود برای ایجاد ارتباط بین «سازمان جهانی صهیونیسم» و صهیونیستهای مذهبی (مخالف خط مشی های صهیونیستهای سیاسی) و اولین رئیس آن^۴، مسافرت به بندر عقبه و ملاقات با ملک فیصل اول رهبر ناسیونالیسم عرب^۵ (۱۹۱۸)، رئیس هیات نم. صهیونیستها در کنفرانس صلح پاریس^۶ (۱۹۱۹)، بروز مخالفتهایی در برابر خط مشی های سیاسی معتدل و گام به گام وی از سوی «ولادیمیر جاچوتینسکی» (رهبر صهیونیست های تجدید نظر طلب) و «دیوید بن گوریون» (رهبر گروه افراطی و شبه نظامی صهیونیستها) از

آثار: بازاریابی در خاورمیانه^۷، راهنمای بازاریابی^۸،^۹ مقاله‌هایی در نشریات گوناگون.

الوالی، ابراهیم: دیبلمات عراقی، ت. ۱۹۳۰ در بعدداد. شروع خدمت در وزارت امور خارجه، دبیر دوم سفارت در ژنو (سویس)^{۱۰}، خدمت در سفارت یوگسلاوی^{۱۱}، در سفارت جمهوری عربی یمن^{۱۲}، در سفارت استکلهلم (سوئد)، رئیس تشریفات کاخ ریاست جمهوری عراق^{۱۳}، خدمت در سفارت یوگسلاوی^{۱۴}، در سفارت کویت^{۱۵}، در سفارت فرانسه^{۱۶}، مدیر کل اداره سیاسی وزارت امور خارجه.

والی، دکتر یوسف امین: دک. کشاورزی، سیاستمدار مصری، ت. ۱۹۳۱ در قاهره، تج. دانشکده کشاورزی دا. قاهره. شروع خدمت در دانشکده کشاورزی دا. قاهره به عنوان دستیار استاد، انتقال به دا. «عین شمس» و استاد با غبانی علمی، مشاور فنی وزارت کشاورزی^{۱۷} - ۱۸۱، مسئول تعاوونی بین المللی، دبیر کل حزب دموکراتیک ملی، رئیس شورای جهانی مواد غذایی، معاون نخست وزیر و وزیر کشاورزی و اصلاحات ارضی^{۱۸}.

وایزمن، حبیم: دک. شیمی، نظریه پرداز صهیونیسم، سیاستمدار و دیبلمات اسرائیلی (اولین رئیس جمهوری اسرائیل، و عمومی عزز وایزمن رئیس جمهوری فعلی اسرائیل)^{۱۹}، ت. ۲۷ نوامبر ۱۸۷۴ در «موتوول» (تزدیک پینسک) در ازروسیه تزاری، تج. دا. برلین در آلمان.

عضویت خانواده وایزمن در گروه «هوووی صهیون» (Hovevei Zion) (به عنوان یک گروه شدیداً طرفدار صهیونیسم و اسکان یهودیان در سرزمین مقدس، پایه گذاری: ۱۸۸۴)، رئیس اج. روشنفکران روسی- یهودی «در بر لین (آلمن) و در زمان تحصیل و دانشجویی (بسیاری از اعضای این اج. بعداً جزء رهبران اصلی جنبش صهیونیسم شدند)، شرکت فعال در دو میان کنگره جهانی صهیونیسم و کنگره های بعدی آن ۱۸۹۸ -، همکاری در پایه گذاری «جناح دموکراتیک» به عنوان گروه مخالف برنامه های سیاسی «تئودور هرتسل» (پایه گذار و رهبر جنبش صهیونیسم سیاسی) (این جناح خواستار انجام

افسر فرماندهی و رئیس اداره ستاد مشترک ارتش اسرایل ۶۶-۶۹، استعفا از خدمت ارتش و پیوستن به حکومت اتحاد ملی به عنوان وزیر حمل و نقل و ارتباطات ۶۹-آوت ۷۰، رئیس کت. اجرایی حزب «حیروت» ۷۱-۷۲، ع. کنست (پارلمان اسرایل) ۷۲-۷۳، انجام فعالیت‌های تجاری ۷۱-۷۶، وزیر دفاع اسرایل ۷۶-۷۷، ۸۰، وزیر مشاور در اداره نخست وزیری ۸۴-۸۸، وزیر روزن ۷۷-۸۰، ع. جبهه لیکود ۷۳-۸۰، فعالیت‌های علوم و توسعه ۸۸-۹۲، ع. رئیس حزب «یهاد» در حکومت ائتلاف تجاری خصوصی ۸۰-۸۴، رئیس حزب «یهاد» در حکومت ائتلاف ملی ۸۴-۸۹، انتخاب از سوی کنست به عنوان رئیس جمهوری اسرایل ۱۳ ماه ۹۳ هـ ۹۸ (برای مدت پنج سال که در تاریخ ۲۴ ماه مارس ۱۹۹۳ انجام شد)، انتخاب مجدد برای دوره دوم ریاست جمهوری ۹۸-۱۰ از روئیه ۲۰۰۰ (کناره گیری پیش از موعد مقرر به علت اتهام فساد و روش خواری).

آثار: بر بالهای عقاب ۷۸، جنگ برای صلح ۸۱.

1- Messer Schmitt

وایندر، ریچارد بیلی^۱: ف. ل.، دک.؛ استاد آمریکایی، ت. ۱۱ سپتامبر ۱۹۲۰ در «گرینزبورو» کارولینای شمالی، تح. کا. هاورفورد، ودا. برینستون. همکاری با «سازمان آمریکن فیلدسریویس» (خدمات منطقه‌ای آمریکا) ۴۲-۴۵، اعزام به انگلستان از سوی سازمان مذکور، ع. کارکنان دا. آمریکایی بیرون (لبنان) ۴۷-۴۹، مدرس دا. برینستون در نیویورک ۴۷، بعداً دانشیار، بعداً معاون دانشکده، اس. تاریخ زبانها و ادبیات خاورنزدیک دردا. نیویورک ۶۶-۶۷، رئیس گروه زبانها و ادبیات خاورنزدیک در «اسکوئر کالج»، واشنگتن ۶۶-۶۸، قائم مقام رئیس دانشکده ۶۸-۶۹، رئیس دانشکده ۶۹-۷۱، رئیس دن. هنرها و علوم ۷۰-۷۷، مدیر مرکز مطالعات خاورنزدیک ۶۶-۶۷، رئیس «کم. گرانت»، رئیس مرکز پژوهش‌های آمریکا در مصر ۷۱-۷۲، ع. کمیسیون اجرایی و هیأت عامل مرکز فوق، ع. هیأت امناء دا. آمریکایی قاهره، ع. اج. تاریخ آمریکا، ع. اج. سلطنتی آسیا (انگلستان)، ع. موسسه خاورمیانه، ع. اج. آمریکایی-شرقی، ع. اج. سلطنتی آسیای مرکزی، ع. اج. مطالعات خاورمیانه، (مدیر اج. ۶۶-۷۱، رئیس

دهه ۳۰ به بعد، تقاضا از دولت انگلستان برای سازماندهی یک واحد نظامی ویژه یهودی در ارتش انگلستان در خلال ج. ج. ۲، مرگ پسرش در جریان عملیات نظامی ج. ج. ۲، انجام مهمترین سخنرانی اش در طول زندگی سیاسی خود در جریان کنگره صهیونیسم پس از ج. ج. ۲ در شهر بال سویس و دفاع از موضع خود در جهت عدم مقابله آشکار و سخت با دولت انگلستان و اخطار به صهیونیستهای افراطی و نیز تذکر ضعف صهیونیستها در جنگ با کشورهای عربی پیرامون فلسطین و ارتش انگلستان (به عنوان قیم و حاکم فلسطین) ۴۶، سخنرانی در مجمع عمومی سازمان ملل در تأکید بر لزوم تقسیم فلسطین و تأسیس یک دولت یهود پاییز ۷۴، اولین رئیس جمهوری کشور جدید التاسیس اسرایل (انتخابی توسط کنست یا پارلمان کشور) فوریه ۴۹-۵۲، نوامبر ۵۲، فوت بر اثر بیماری ۹ نوامبر ۵۲.

آثار: نامه‌ها و گزارش‌های حییم وایزمون، سری الف: نامه‌هادر ۲۲ ج، سری ب: گزارش‌ها در ۲ ج طی سالهای ۶۸-۴۹، محاکمه و خطا ۴۹.

وایزمون، سرلشگر عزیر: سیاستمدار و نظامی اسرایلی (بازننشسته)، ت. ۱۵ روزن ۱۹۲۴ در «حیفا» (برادرزاده حییم وایزمون از جمله رهبران اولیه صهیونیسم)، تح. در حیفا و دانشکده ستد نیروی هوایی سلطنتی انگلستان. شروع خدمت در نیروی هوایی سلطنتی انگلستان (در سن هیجده سالگی) ۴۲، جنگیدن در صحراه غربی شمال آفریقا ۴۲، ع. اولین گروه مهاجران یهود اعزامی از فلسطین به مدارس هوایپمایی کشور رودزیا ۴۳، خلبان در نیروی هوایی سلطنتی انگلستان و خدمت در مصر و هندوستان، تحصیل در رشته علوم هوانوردی در انگلستان ۴۶-۴۷؛ مشارکت در ایجاد اولین هسته مرکزی نیروی هوایی اسرایل، انتصاب به عنوان فرمانده و سازمانده گروههای هوایی صحراهی نقاب، اعزام به کشور چکسلواکی برای تحويل و پرواز هوایپمایهای جنگنده آلمانی «مسیر اشمیت^۱» به فلسطین ۴۸، افسر نیروی هوایی اسرایل ۴۸-۶۶، شرکت در اولین حمله هوایی هوایپمایهای اسرایلی به ستونهای نظامی ارتش مصر در منطقه «اشدود» ۴۹، سازمانده و فرمانده اسکادران جنگنده اسرایل ۴۹-۵۰، رئیس واحد عملیاتی نیروی هوایی ۵۰، افسر فرمانده نیروی هوایی اسرایل ۵۸-۶۶،

عالی اسلامی ۶۳، رئیس کنگره مسلمانان لبنان، ع. سابق شورای عالی حزب «الحیات الوطنیه»، نخست وزیر ۸۰-۸۴.

الوزیر، خلیل ← ابوجهاد (خلیل الوزیر)

وزیری، گلشن علینقی : فارغ التحصیل عالی موسیقی، موسیقیدان و آهنگساز ایرانی، ت. ۳۰ سپتامبر ۱۸۸۶ در تهران (فرزند موسی خان، افسر فرقان)، تج. در ایران، پاریس، و بریتانیا. آموختن تارنذدایی خود حسینقلی خان (در ۱۵ سالگی)

و سپس نزد درویش خان و آقا حسینقلی ۱۹۰۱-، آموختن موسیقی (مقامات موسیقی و نت خوانی) نزد «یاور آقاخان» (سرپرست موزیک نظام) ۱۸-، و سپس عزیمت به اروپا (سه سال در پاریس و دو سال در آلمان) برای انجام تحصیلات عالی موسیقی ۲۳-۱۸، استاد وزیری در نوازندگی تاربا داشتن سبکی خاص ممتاز بود، ضمناً او اولین پایه گذار موسیقی جدید ایران بعد از انقلاب مشروطیت بود که ردیف های «آقامیرزا عبدالله» و «آقا حسینقلی» را نوشت و برای اولین بار آموزش صحیح ویلن را به هنر جویان خود آغاز کرد. تربیت شاگردانی نظیر : ابوالحسن صبا، روح الله خالقی، موسی معروفی، حسینعلی ملاح و فروتن راد از جمله خدمات او به موسیقی ایران است. وی پس از عارف نخستین کسی است که موسیقی ایران را از انزوا بیرون آورد و در دسترس عموم مردم بصورت علمی قرارداد، اجرای برنامه های موسیقی و کنسرت های متعدد در ایران و خارج از کشور و تلاش در راه شناساندن هرچه بیشتر موسیقی ملی ایران به ایرانیان و خارجیان- ۷۹، فوت ۸ سپتامبر ۷۹ در تهران.

آثار موسیقی : (۱) موسیقی بی آواز : به سوی تخت، مارش ظفر، مارش ایران، خاک ایران، ای وطن، مارش اصفهان، بند باز، دخترک رویلده، حاضر باش، ریمنانتیک موزیکال، دزدی بوسه، رقص دختر من، سمفونی شوم، سمفونی نفت (آخرین اثر ایشان). (۲) موسیقی بالآواز : سرودهای پایانده ایران، سرودمهر ایران، خریدار تو، شکایت نی، نیمه شب وغیره. (۳) اپرتهای اپرت دایی کچل، اپرت گلرخ، اپرت شوهر بدگمان وغیره. (۴) نمایشنامه ها : خانم خوابید، تشک پر قو.

اج. ۶۸-۶۹)، دریافت نشان «قلب ارغوانی».

آثار : مقدمه ای بر عربی جدید (باهمکاری ف. ج. زیاده) ۵۷، جهان اسلام، مطالعاتی پیرامون فیلیپ ک. حتی (ویرایشگر با همکاری کرتیزک) ۶۰، مسائل جاری در آفریقای شمالی (ویرایشگر) ۶۰، عربستان سعودی در قرن نوزدهم ۶۵، میزگرد خاور نزدیک ۱۹۶۷-۶۸: ۶۹ (ویرایشگر)، به اضافه تعدادی کار ترجمه.

۱- Winder, Richard Bayly

الوجیه، محمد خادم : ل. اقتصاد، سیاستمدار یمنی، ت. ۱۹۴۰ در «زبید» (جمهوری عربی یمن)، تج. در عدن، و انگلستان.

نم. مجلس ملی یمن ۷۱، مدیر عامل شرکت نفت یمن ۷۱، مدیر عامل کارخانه سیمان «بجیل» ۷۵-۷۱، وزیر کشاورزی ژانویه ۷۵-۷۹، وزیر آموزش و پژوهش مارس ۷۹، وزیر دارایی ۸۶، وزیر ارتباطات و ارتباطات راه دور ۸۸، وزیر خدمات شهری در جمهوری جدید و متحد دو یمن (یمن جنوبی و یمن شمالی) ماه مه ۹۱-ژوئن ۹۴.

وراد، فائق : مبارز و سیاستمدار فلسطینی ، ت. ۱۹۶۰ نزدیک نابلس (اردن).

ع. حزب کمونیست اردن در اوخر دهه ۱۹۳۰، انجام فعالیتهای سیاسی در کرانه غربی رود اردن پس از سال ۴۸ (تشکیل کشور اسراپیل)، مدیر روزنامه «الجبهه» ارگان رسمی «جناح ملی» در مبارزات انتخاباتی سپتامبر ۵۴، ع. پارلمان اردن از شهر «رمله» ۵۶، رهبر گروه کماندویی (چریکی) «انصار» ۷۰ (سال تشکیل گروه)، ع. شورای ملی فلسطین ۷۱، همراهی یاسر عرفات در مسافرت رسمی به مسکو ۷۴.

الوزان، شفیق : ل. حقوق، سیاستمدار و حقوقدان لبنانی، ت. ۱۹۲۵ در بیروت، تج. کا. «المقادص»، دا. سنت روزف بیروت.

انجام فعالیتهای حقوقی ۴۷-، نم. مجلس ملی لبنان از بیروت ۶۸، وزیر دادگستری ژانویه- اکتبر ۶۹، رئیس شورای

وطن بار، سرهنگ محمد اسلام: سیاستمدار و نظامی افغانی.

مشارکت در کودتایی که رئیس دادخان را سرنگون ساخت آوریل ۷۸، معاون نخست وزیر و وزیر کشور آوریل ۷۸–۷۹ مارس، وزیر دفاع مارس ۷۹–۷۹، رئیس ستاد ارتش افغانستان مارس–آوریل ۷۹.

وفا، جمیل امین: فارغ التحصیل مدیریت بازار گانی، مدیر بحرینی، ت. ۳۰ آوریل ۱۹۲۲ در بیت المقدس، تح. كالج «عمربیه» در «بیافا»، دا. آمریکایی قاهره، کا. حمل و نقل و کار انگلستان، دا. استانفورد (کالیفرنیای آمریکا).

خدمت در شرکت هواپیمایی BOAC (در حال حاضر «بریتیش ایر لاینز») به مدت حدود ۲۵ سال، تاسیس یک شرکت سهامی بنام «گروه یونیتاگ» ۷۴، رئیس و مدیر عامل شرکت بیمه ملی، رئیس شرکت WLL در بحرین، رئیس خدمات فرودگاهی بحرین، مدیر عامل شرکت هتل متعدد، رئیس و مدیر عامل «خدمات مسافرتی جهانی»، مدیر عامل شرکت تدارکاتی و مقاطعه کاران متعدد، رئیس شرکت صرافی عرب، رئیس و مدیر عامل «تورهای سان شاین»، پایه گذار وع. هیات مدیره «انجمان بین المللی کارشناسان تبلیغات» شاخه بحرین، ع. موسس شورای ملی جهانگردی بحرین، ع. موسس کلوب مارینا در بحرین، ع. موسس واولین رئیس کلوب «اسکال» (SKAL) بحرین، دریافت نشان بزرگ اقدام انسانی از فرانسه ۶۵، نشان درخت سدر از رئیس جمهوری لبنان ۷۱، نشان ملی لیاقت از رئیس جمهوری فرانسه ۷۸.

وکیل، دکتر علی اکبر: دک. پژشکی (متخصص بیماریهای عفونی کودکان)، پژشک و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۴۵ در تهران، تح. دا. تهران.

ق. اق.: آموزگار دبستان و بعداً دبیرستان ۶۲–۶۳، شروع تحصیل پژشکی ۶۴–۶۵، مشارکت در پایه گذاری اج. اسلامی داشکده پژشکی دا. تهران، ۶۴، استادیار دانشکده بهداشت دا. تهران ۷۴–۸۷ (پس از انقلاب).

ب. اق.: معاون آموزشی وزارت بهداری ۷۹–۸۰، تدریس دردا. تهران، نم. مجلس از تهران ۸۰–۸۱، پیشنهاد احراز سمت نخست وزیری از سوی رئیس جمهوری وقت (حجت الاسلام خامنه‌ای) و عدم تایید آن توسط مجلس شورای اسلامی اکبر ۸۱، ع. حزب جمهوری اسلامی، وزیر امور خارجه دسامبر ۸۱ اوت ۹۷ (بطور مداوم در طول چهار دوره ریاست جمهوری حجت الاسلام خامنه‌ای و رفسنجانی)، دانشیار داشکده پژشکی ۹۲–۸۷، استاد ۹۲–۸۷، ع. انتسابی شورایعالی انقلاب فرهنگی (از سوی آیت الله خامنه‌ای جانشین رهبر متوفی انقلاب ایران) نوامبر ۸۹–۸۹، ع. شورایعالی امنیت ملی پس از اصلاح قانون

وندر مولن، دانیل^۱: نویسنده و جستجوگر هلندی، ت. ۱۸۹۶، تج. ۱۵. لیدن (هلند).

کارمند دولتی هند شرقی هلند ۱۵-۲۳ و ۴۱-۴۵ و ۴۸-۴۵، کنسول هلند در جده (عربستان سعودی) ۲۶-۳۱، وزیر مختار در عربستان سعودی ۴۱-۴۵، مشاور سرلشگر- فرماندار کل «وان موك» در «جاوه» ۴۸-۴۵، برنامه ریز و مسئول برنامه های عربی «رادیو جهانی هلند» در «هیلورسام» ۴۸-۵۱، مسافرت و جستجو در جنوب غربی شبه جزیره عربستان در سالهای: ۳۹، ۴۲، ۴۳، ۵۲، ۵۸، ۵۹-۶۲، ۶۳-۶۷، ۶۴، ۷۱، ۷۲، ۷۷؛ ع. افتخاری «اج. سلطنتی جغرافیایی هلند»، دریافت مдал شجاعت از «اج. سلطنتی جغرافیا» لندن ۴۷، دریافت نشان از هلند.

آثار: حضرموت: برخی از عجایب نامکشوف آن ۲۲، عدن به حضرموت ۴۷، داستان زندگی ملک ابن سعود پادشاه عربستان سعودی ۵۲، چاپ تجدید نظر شده کتاب فوق ۵۷، عنوان جدید کتاب یادشده: چاههای ابن سعود، چهره ها در سام افزون بزرگ نوح یغمبر] ۶۱، اتوپیوگرافی نویسنده ۷۷، و چند کتاب دیگر به زبانهای سوئدی و آلمانی، اندونزیایی، هلندی و انگلیسی درباره شبه جزیره عربستان وغیره.

1- Van Der Meulen , Daniel

ونیامین، کریستودولوس^۱: حقوقدان و سیاستمدار قبرسی، ت. ۱۵. سپتامبر ۱۹۲۲ در «کاتومونی»، تج. درینکوزنا، و «میدل تمپل» لندن.

شروع خدمات دولتی ۴۲-۴۳، انجام خدمات اداری ۴۹-۵۰، مسئول اجرایی اسکان مجدد قبرسی ها ۵۱-۵۴؛ انجام خدمات اداری و اجرایی در واحد های: حکومتهای محلی و اداری، کارگری، امور مالی، تجاری و صنعتی، خدمات اجتماعی، ارتباطات و کارگری، کشاورزی و ذخایر طبیعی ۵۵-۵۹؛ معاون فرماندار منطقه «لارناکا» ۵۹، رئیس امور اداری و اجرایی منطقه «لیماسول» ۶۰-۶۸، مدیر کل وزارت امور خارجه ۶۸-۷۴، وزیر کشور و دفاع ۷۵-۸۴، وزیر کشور ۸۸-۹۳، دریافت نشان صلیب افتخار با ستاره و حمایل (جمهوری فدرال آلمان)، نشان لیاقت

اساسی، ع. انتخابی سازمان نظام پژوهشی کشور، مشاور امور بین الملل رهبری اوت ۹۷-، دبیر کل مجمع جهانی اهل بیت (منصوب سازمان تبلیغات اسلامی) اوت ۹۹-.

(توضیح: در فاصله بهمن ماه ۱۳۵۷ ش. - یعنی پیروزی انقلاب اسلامی ایران - تا آذرماه ۱۳۶۰ در مجموع ۷ وزیر امور خارجه و سرپرست وزارت خانه عوض شد که بطور متوسط هر پنج ماه یک نفر میشود. در حالیکه وی حدود ۱۶ سال متواتی در شرایط سیاسی - اجتماعی گوناگون کشور انقلابی و پراز فرازو نشیب ایران مسئولیت وزارت امور خارجه را بر عهده داشته است. بدینترتیب او طولانی ترین مدت وزارت متواتی را در ایران گذرانده است.)

آثار: بیماریهای عفونی (۳۲) ۷۹، تاریخ روابط خارجی ایران در دوره اول مشروطه ۹۳، تاریخ روابط خارجی ایران در عهد شاه عباس اول صفوی ۹۵، تاریخ روابط خارجی ایران در دوران ناصر الدین شاه و مظفر الدین شاه ۹۳، دیدگاههای جهانی جمهوری اسلامی ایران (مجموعه سخنرانیها در مجامع بین المللی) ۹۴، گزارش سمینار (کار مشترک، شش ۳، ۵، ۸، ۹)، صفوی ۹۶، سیر و تفحص در مشروطیت و پس از آن ۸۷ (ج ۲)، نهضت مشروطیت ایران بروایه اسناد وزارت خارجه ۹۱، مقدمه فکری نهضت مشروطیت ۹۴ (ج ۶). به اضافه تعدادی مقاله درزمینه مسائل سیاسی، تاریخ ایران وغیره.

ولس، ایوان^۱: دیلمات چکسلواکی (سابق)، ت. ۸. مه ۱۹۴۵ در «وبزینیس»، تج. مدرسه عالی علوم اقتصادی پراگ، و مو. روابط خارجی مسکو.

شروع خدمت در وزارت امور خارجه چکسلواکی ۶۹، دبیر سوم سفارت چک در بغداد ۷۲-۷۷، دبیر اول دروزارت امور خارجه چک ۷۷-۸۰، سفیر در عدن (یمن جنوبی) ۸۰-۸۲، معاون اداره امور کشورهای عربی دروزارت امور خارجه ۸۴، رئیس اداره مذکور ۸۴-۸۸، رئیس اداره های عربی و آفریقایی ۸۸-۸۹، سفیر در قاهره ۹۰-، دریافت نشان دوستی از جمهوری دموکراتیک خلق یمن (یمن جنوبی).

1- Voles , Ivan

حقوق یهود، ۶۴، و تعدادی انتشارات دیگر به زبان عبری درباره حقوق و مذهب اسرائیل.

1- Veniamin Christodoulos

ویلسون، سر (آرتور) جان : ف. ل. ، دیبلمات انگلیسی، ت. ۱۹۲۱ اکتبر ۱۹۲۱ در لندن، تح. کالج سنت جان آکسفورد. بورسیه آزاد کالج سنت جان دا. آکسفورد ۴۱، افسر کادر تفنگداران سلطنتی اولستر ۴۲، خدمت در تیپ ایرلند در آفریقای شمالی، ایتالیا و اتریش ۴۳-۴۶، شروع خدمت در اداره خدمات دیبلماتیک ملکه انگلستان (وزارت امور خارجه) ۴۷-۴۸، خدمت در لبنان، مصر، شیخ نشین های خلیج فارس، رومانی، عدن، و یوگسلاوی؛ مدیر مرکز مطالعات عربی خاورمیانه ۶۰-۶۵، سفیر در کویت ۷۰-۷۴، معاون وزیر امور خارجه و کشورهای مشترک المنافع ۷۴-۷۶، سفیر در عربستان سعودی ۷۶-۸۰.

وودهاوس، کریستوفر مونتگ : افسر اطلاعاتی انگلیس.

وی به عنوان افسر ارشد اطلاعاتی «MI-6» (سرپریس اطلاعاتی انگلستان) مسئول «عملیات چکمه» بود که اختصاص به براندازی حکومت ملی دکتر مصدق داشت و منجر به کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۲۲ ش. شد. عملیات مذکور با همکاری «کرمیت روزولت» افسر اطلاعاتی سازمان «سپا» آمریکا و نیز «سرشاپور ریپورتر» (جی) جاسوس (ایرانی الاصل) خبره انگلیسی انجام گرفت. وودهاوس در خلال سالهای ۵۲-۱۹۵۱ در تهران فعالیت اطلاعاتی - جاسوسی داشت. بعد از رئیس انتستیتوی سلطنتی امور بین المللی، نماینده مجلس عوام از حزب محافظه کار، وبالآخره مدیر سازمان انتشاراتی «بنگوئن» در انگلستان شد.

آثار : عملیات چکمه (ترجمه به فارسی) ۸۵.

وهراحتینگ، زوراک : دک. حقوق، حقوقدان و سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۲ فوریه ۱۹۰۶ در روشنو (لهستان) تج. دا. ورشو.

انجام فعالیت های خصوصی حقوقی در روشنو ۳۲-۳۹، معاون گروه «میزراهی» لهستان ۲۶-۳۹، ع. اجرایی «کرن هیسود»، «هکالوتس»، «هامیزراهی» کنگره جهانی یهود؛ معاون موسسه مسائل یهود در نیویورک ۴۳-۴۷، معاون «هابول هامیزراهی» آمریکا ۴۳-۴۷، مدیر واحد حقوقی «و عادل‌لوئیسمی» ۴۷، ع. شورای موقت حکومت اولیه اسرائیل ۴۹، ع. کنست، معاون امور مذهبی ۵۶-۵۹، وزیر امور مذهبی ۶۲-۷۴ رئیس کت. قانون اساسی، حقوقی و دادگستری کنست؛ ع. موسسه پژوهش‌های حقوقی یهود وابسته به وزارت دادگستری ۴۸، مدرس حقوق تلمود دردا. عبری بیت المقدس، ع. اج. آمریکایی حقوق بین الملل، ع. هیأت امناء دا. «بار-ایلان».

آثار : گرسنگی بر فراز اروپا ۴۳، مددکاری و نوتوانی ۴۴، آنان به کجا خواهند رفت؟ ۴۶، از ریشه کنده شده ۴۶، هزاراکادر

هـ

۷۶- ع. افتخاری هیات امناء دا. آمریکایی بیروت، ع. هیات موسس «مو. مطالعات دیپلماسی» دا. جورج تاون آمریکا، ع. شورای روابط خارجی آمریکا (دنیویورک)، ع. موسسه روابط خارجی واشنگتن، ع. افتخاری هیات عامل «مو. مطالعات خاورمیانه»، رئیس کت. مشورتی دوستان آمریکایی ترکیه، مشاورشرکت «آر. سی. ای»، ع. شورای مشورتی «مطالعات خاورنزدیک» دا. پرینستون، ع. هیات مدیره مرکزبانشناصی عملی، ع. مدعو کمیته «ازبان و ادبیات خاورنزدیک» دا. هاروارد، ع. کت. مشورتی بین المللی بانک امنیت آمریکا، رئیس مشترک انج. دوستی آمریکا- ترکیه، ع. هیات مدیره «دا. دفاع ملی»، ع. انج. سلطنتی مسائل آسیا».

آثار : دو متعدد ناتو در آستانه جنگ : سند دست اول مدیریت بحران، یونان، ترکیه و قبرس ۱۹۶۵- ۱۹۶۸؛ تعداد زیادی مقاله سیاسی در نشریات تخصصی.

1- Hart . Parker T.

هارت، پارکرت.^۱ : دیبلمات (بازنیسته) و مشاور تجاری آمریکایی، ت. ۲۸ سپتامبر ۱۹۱۰ در «مدفورد» ماساچوست، تج. کالج دارتوموث، دا. هاروارد، دا. جرج تاون، موسسه مطالعات سیاسی بین المللی (ژنو)، کا. ملی جنگ (آمریکا).
 مترجم وزارت امور خارجه ۳۷- ۳۸، کارمند وزارت امور خارجه ۴۹- ۶۹؛ خدمت سیاسی دروین، پارا (برزیل)، قاهره، جده، و ظهران ۴۷- ۳۸؛ خدمت دروزارت امور خارجه ۴۷- ۴۹، سرکنسول آمریکا در ظهران (عربستان سعودی) ۴۹- ۵۱، خدمت در «کا. ملی جنگ» ۵۲- ۵۱، رئیس اداره امور خاورنزدیک وزارت امور خارجه ۵۲- ۵۵، معاون هیات مشاوره سیاسی سفارت در قاهره ۵۵- ۵۸، سرکنسول و وزیر مختار در دمشق (سوریه) ۵۸، دستیار معاون وزیر امور خارجه در امور خاورنزدیک و جنوب آسیا ۵۸- ۶۱، سفیر در عربستان سعودی ۶۱- ۶۵، همزمان سفیر آکریدیتہ در کویت ۶۲- ۶۳، ش و وزیر مختار در یمن ۶۱- ۶۲، سفیر در ترکیه ۶۵- ۶۸، معاون وزیر امور خارجه در امور خاورنزدیک و جنوب آسیا ۶۸- ۶۹، مدیر موسسه سرویس خارجی ۶۹، ع. «موسسه خاورمیانه»، رئیس موسسه مذکور ۶۹- ۷۳، نم. ویژه شرکت «بچل» ۷۳- ۷۵، مشاورشرکت «بچل»

هارت، کریستوفر ک. ۱: ل. علوم، ف. ل. مدیریت بازار گانی؛ بانکدار انگلیسی، ت. ۱۴ ژانویه ۱۹۴۸ در کلکته (هندوستان)، تج. دا. جورج تاون (واشنگتن دی. سی.)، ۱۵. میشیگان (آن آبر).

خدمت در ارتش آمریکا ۷۱-۷۲، شروع خدمت در «سیتی بانک» (اداره حسابرسی بین المللی) ۷۳-۷۶، مدیر عملیات بانکی سیتی بانک ۷۷-۸۰، و مدیر اعتبارات بانک ۸۰-۸۳، همکاری با «بانک آمریکا» ۸۳-۸۵، مدیر بازاریابی و اعتبارات بانک، مدیر امور شعب «بانک اسکاندیناوی» در بحرین ۸۷-۸۵، سپرستی واحد بین الملل «بانک اسکاندیناوی» در لندن و فنلاند ۸۸-۸۹.

1-Hart,Christopher C.

هاسکینز، هالفورد لنکاستر^۱ : ل. علوم اجتماعی، ف. ل. علوم اجتماعی، دک. فلسفه، دک. حقوق؛ استاد، مورخ و پژوهشگر (خاورمیانه ای) آمریکایی، ت. ۱۸۹۱ مارس ۲۵، تج. کالج «ارل هام»، و دaha. : شیکاگو، پنسیلوانیا و هاروارد. مدرس تاریخ در دا. «فرنندر» (دوستان) در «اویچیتا» (کانزاس) ۱۵-۱۷، استادیار تاریخ اروپا در کالج «ترینیتی» (در حال حاضر دا. «دوك») ۱۸-۱۹، استادیار تاریخ در کالج «تافتر» ۲۰-۲۴، استاد تاریخ ۴۹-۲۴، مدیر گروه تاریخ ۲۵-۲۴؛ هماهنگ کننده، رئیس و استاد تاریخ دیپلماسی در «مدرسه حقوق و علوم سیاسی فلچر» ۳۳-۴۴، رئیس آکادمی هنرها و علوم آمریکا، ع. شورای روابط خارجی، ع. کمیسیون هماهنگی «کن. مطالعات بین المللی» ۳۶-۳۹، مشاور وزارت امور خارجه آمریکا ۴۲-۴۴، مدیر «بنیاد خدمات آموزشی خارجی» در واشنگتن دی. سی. ۴۴-۴۹، کارشناس ارشد روابط بین الملل بخش خدمات مرجع قانونگذاری (کنگره) در کتابخانه کنگره آمریکا ۴۹-۴۶، اس. مدعودا. کالیفرنیا (برکلی) ۶۴، برنامه ریزی و اقتصاد شورای فرماندهی انقلاب عراق ۷۱-۷۴ و ۷۲-۷۱، مدیر عامل صندوق پولی عرب آوریل ۷۷-۷۲، رئیس «کم. اقتصادی غرب آسیا» ماه مه ۷۵، ع. گروه مشاوران امور اقتصادی و پولی بین المللی «بنیاد راکفلر»، ع. انجمن اقتصاد دانان عراق، ع. گروه مطالعات انرژی و اقتصاد جهانی «اج. موسسه خاورمیانه ۴۶-۴۹.

آثار : مقدمات جنگ جهانی ۱۸، راهنمای تاریخ آمریکای لاتین ۲۲، تاریخچه اروپای نوین ۲۵، راههای بریتانیا به

هندوستان ۲۸، امپریالیسم اروپا در آفریقا ۳۰، شوق نوین ۳۲، پیمان آتلانتیک ۴۹، نقش نفت خاورمیانه در سیاست خارجی ایالات متحده ۵۰. کارهای ویرایشی: کمک به مناطق توسعه نیافرخ خارجی ۵۰، نقش مسائل منطقه خاورمیانه در سیاستهای جهانی ۵۴.

1- Hoskins , Halford Lancaster

هاشم، ابراهیم پاشا : فارغ التحصیل حقوق، سیاستمدار اردنی، ت. ۱۸۸۸، تج. مدرسه عالی حقوق استانبول.

از جمله یاران و نزدیکان مورد اعتماد خانواده شریف حسین (حاکم مکه و رهبر انقلاب عربی)، دادستان دمشق ۱۸-۱۹، همکاری با امیر عبدالله (پادشاه بعدی اردن) و انگلستان در تشکیل پادشاهی شرق اردن ۲۱-۱۹، وزیر دادگستری اردن هاشمی ۲۲-۲۳، نخست وزیر اردن ۳۲-۳۸، رئیس مجلس سنا (اعیان) اردن ۵۴-۵۵، نخست وزیر اردن در چند مرحله متناوب ۵۷-۵۸، معاون نخست وزیر «فرداسیون عربی» (متشكل از عراق و اردن) ماه مه ۵۸-۵۹، سفر رسمی به عراق (به همراه سلیمان طوقان وزیر دفاع فرداسیون) و کشته شدن وی و همراهش در جریان کودتای نظامی (یا انقلاب) سرهنگ عبدالکریم قاسم در آن کشور ۱۴ زوییه ۵۸.

آثار : اصول قانون جزا ۲۱، اصول دادرسی کیفری ۲۳، خلاصه آیندادرسی ۲۵، خلاصه قانون جزا عثمانی ۲۴.

هاشم، جواد م. : دک. اقتصاد، سیاستمدار و اقتصاددان عراقی، ت. ۱۰ فوریه ۱۹۳۸، تج. مدرسه علوم اقتصادی و سیاسی ۱۵. لندن.

استاد آمار در دا. بغداد ۶۷، مدیر عامل سازمان «مرکز آمار عراق» ۶۸، وزیر برنامه ریزی عراق ۶۸-۷۱ و ۷۱-۷۲، ع. هیات برنامه ریزی و اقتصاد شورای فرماندهی انقلاب عراق ۷۱-۷۲ و ۷۲-۷۱، مدیر عامل صندوق پولی عرب آوریل ۷۷-۷۲، رئیس «کم. اقتصادی غرب آسیا» ماه مه ۷۵، ع. گروه مشاوران امور اقتصادی و پولی بین المللی «بنیاد راکفلر»، ع. انجمن اقتصاد دانان عراق، ع. گروه مطالعات انرژی و اقتصاد جهانی «اج.

بانکداران بین المللی».

آثار: سرمایه گذاری در عراق: ۱۹۵۷-۱۹۷۰، درآمد ملی و روشهای برآورد آن، ارزیابی رشد اقتصادی عراق: ۱۹۵۰-۱۹۷۰، توسعه بخش تجارت خارجی عراق: ۱۹۵۰-۱۹۷۰، و نیز حدود ۲۰ مقاله علمی.

آثار: مطالعاتی در بازی فوتبال، پیش‌فتهای کمی و کیفی در نشریات ادواری عربستان سعودی.

الهاشمی، عبدالرزاق: دیبلمات و متخصص (شیمی زمین) عراقی، تج. دا. بوستون (آمریکا).

کارشناس اکتشاف نفت، اشتغال در نهادهای پژوهشی علمی، ع. حزب بعث عراق، وزیر آموزش عالی، خدمت در سفارت عراق در بن «آلمن غربی»، ۸۴، سفیر در فرانسه ۸۷-۹۱.

هاشمی رفسنجانی، حجت الاسلام اکبر: (نام اصلی: هاشمی بهرمانی)، خارج فقه و اصول؛ روحانی و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۳۴ در روسیه «بهرمان» رفسنجان، تج. عالی حوزه‌ی در فم.

ق. اق.: شروع فعالیت‌های سیاسی ضد رژیم شاه و پیرو مبارزات آیت الله خمینی (ره) (۶۳) (همزان با تحولات اوائل سال ۱۳۴۲ ش.).، دستگیری پس از «واقعه ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ ش.»، اعزام به خدمت وظیفه عمومی از سوی دولت و سپس فرار از خدمت، دستگیری بخاطر فرار از خدمت و محکومیت چهارماه زندان ۶۴، بازداشت و زندانی بخاطر فعالیت‌های سیاسی مخالف رژیم درسه مرحله متناوب: ۶۷ (سه‌ماه) و ۷۱ (هفت ماه) و ۷۲ (ده ماه)، مجدداً دستگیر و محکوم به سه سال زندان (به جرم همکاری با گروه سیاسی - چریکی «مجاهدین خلق»)، ۷۸-۷۵، پس از آزادی از زندان مشارکت فعال در فعالیت‌های سیاسی گروههای مبارز روحانیون و از جمله «عضو شورای مرکزی جامعه روحانیت مبارز تهران»، ع. «شورای انقلاب» (منصوب از سوی رهبر انقلاب ایران) ۷۸.

ب. اق.: ع. موسس و نیز ع. شورای مرکزی «حزب جمهوری اسلامی» فوریه ۷۹، ع. شورای انقلاب، سپرست وزارت کشور (در کابینه دولت موقت مهندس بازرگان) ۷۹، ع. و معاون اولین مجلس خبرگان (برای تدوین قانون اساسی)، نم. مجلس شورای اسلامی از شهر تهران و نیز رئیس و سخنگوی مجلس درسه دوره متوالی ۸۰-۸۹، نم. رهبری (ولی فقیه) در شورای عالی دفاع کشور، ع. شورای عالی پشتیبانی جنگ، کفیل فرمانده کل نیروهای مسلح (منصوب از سوی آیت الله خمینی) ۸۸-۸۹، امام جمعه موقت تهران، ع.

هاشم، سرلشگر هاشم سعید: ل. آموزش هوایی کشوری، فارغ التحصیل خلبانی (نظمی)، نظامی و بازیگان سعودی، تج. دبیرستان نظامی در طائف، مرکز آموزش‌های هوایی «همبل»، و نیز عوایی سلطنتی انگلستان.

فرمانده آموزشگاه هوایی خلبانی و آموزش‌های فنی ۵۸-۵۲، مدیر عملیات نیروی هوایی سعودی ۵۸-۶۳، وابسته نظامی هوایی در سفارت سعودی در آمریکا ۶۳-۶۶، فرمانده نیروی هوایی سلطنتی سعودی ۶۶-۷۲، پس از بازنشستگی از خدمات نظامی: رئیس (ومالک) گروه تجاری و صنعتی (TIG)، رئیس شرکت بین المللی TIG- Masoneilan عربستان (TMAL)، رئیس شرکت مقاطعه کاری عربستان (ACC)، رئیس طرح پلی استیرن سعودی (SPP)، رئیس شرکت Bentonbau Koch عربستان (BKA)، رئیس شرکت تولید الومینیوم (ALUPCO)، رئیس شرکت صنعتی آلومینیوم (ALUMACO)، رئیس شرکت ملی تولید الومینیوم (NALFAB)، رئیس یک شرکت تولید پوشک در دوبی (امارات عربی متحده).

هاشم، هاشم عبدو: ف. ل. کتابداری، نویسنده و سردبیر سعودی ت. ۱۹۴۱ در «جیزان».

اشتغال در اداره گمرک، دبیر روزنامه «المدینه»، مدیر مسئول مجله «الرياضي» (در حال حاضر «الشباب»)، مدیر مسئول مجله «اقرأ» (هفته نامه)، معاون سردبیر روزنامه «البلاد» در جده، مفسر سیاسی رادیو سعودی، سردبیر روزنامه «عکاظ»، ع. هیات مدیره سازمان مطبوعاتی و انتشاراتی «عکاظ»، ع. انجمن کتابداران آمریکا، مدرس علوم کتابداری در اج. کتابداری، مدرس علوم کتابداری و علوم ارتباطات در دانشکده هنر دا. ملک عبدالعزیز (درجه).

تح. وستمینستر، ومدرسه نظامی «سندھورست» انگلستان.
افسر ارتش انگلیس ۱۸۹۰ – خدمت در «نیروهای خاورمیانه ای» (نیروهای اعزامی انگلستان به بین النهرين یا عراق) با درجه سرهنگی در خلال ج.ج. اول و ایفاي نقش موثر در اشغال نظامی عراق و تسلط و سرپرستی (قیمومت) بعدی انگلستان بر آن کشور ۱۴–۱۸، مشارکت و همکاری نظامی در مبارزه مشترک انگلستان و اعراب منطقه حجاز علیه عثمانیها در جریان انقلاب عربی ۱۶–۱۸؛ در همین رابطه، چند بار عزیمت به ریاض و مذاکره با ابن سعود برای جلب همکاری او در روند مذکور ۱۶–۱۸، پس از پایان ج.ج. اول عزیمت به هندوستان و انجام مسئولیت‌های نظامی- سیاسی ۱۸–۲۲، ع. مجلس غواص انگلستان ۲۲–، فوت ۲۸ اکتبر ۵۰.

1- Hamilton , Colonel Robert Edward (Lord of Belhaven)

هانت، سر دیوید واتن استاتر^۱ : دیپلمات انگلیسی، ت. ۲۵ سپتامبر ۱۹۱۳ در «دوهام»، تح. کالج سن لورنس، کا. «رسن گیت» و «دوهام» آکسفورد.
خدمت سیاسی در منطقه خاورمیانه، یونان، شمال آفریقا، و ایتالیا در خلال جنگ جهانی دوم؛ خدمت در اداره روابط کشورهای مشترک المنازع ۴۷–، خدمت در آفریقای جنوبی، پاکستان، نیجریه ۴۷–۵۰، و ۵۲–۶۲؛ خدمت در اداره کمیسariای عالی انگلستان در نیجریه (لاگوس) ۶۰–۶۲؛ رئیس دفتر اداره نخست وزیری انگلستان ۵۰–۵۲، و ۶۰؛ کمیسر عالی انگلستان در «کامپیلا» (اوگاندا) اکتبر ۶۲–۶۵، کمیسر عالی انگلستان در قرس آریل ۶۵–۶۶، کمیسر عالی انگلستان در لاگوس (نیجریه) ۶۷–۶۹، سفیر انگلستان در برزیل ۶۹–۷۳، رئیس هیات مدیره «موسسه کشورهای مشترک المنازع» ۷۴–۸۴؛ مدیر شرکت انتشاراتی «آبزور» (Observer) ۸۲–، مدیر شرکت انتشاراتی «تری گراف» ۸۸–، ع. کمیسیون انتصابات شورای مطبوعات انگلستان ۷۷–۸۲، ویرايشکر (دیپر) «کتاب سال مسائل جهانی روزنامه تایمز» ۷۸–۸۰، اس. مدعور شته روابط بین الملل دا. ادینبورگ ۸۰، رئیس اج. توسعه مطالعات یونان ۸۶–، دریافت درجه دک. افتخاری علوم انسانی از دا.

وسخنگوی دومین مجلس خبرگان، ع. شورایعالی انقلاب فرهنگی، رئیس شورایعالی انقلاب فرهنگی- اوت ۹۷، ع. شورای امنیت ملی، ع. شورای مرکزی «جامعه روحانیت مبارز تهران»، ع. شورای سیاست گذاری نوسازی و بازارسازی جنگ، از جمله پایه گذاران «بنیاد مستضعفان»، ع. موسس و هیات امناء «دانشگاه آزاد اسلامی»، معاون کت. بازنگری و ترمیم قانون اساسی ۸۹، انتخاب به عنوان رئیس جمهوری ایران اوت ۹۳–۸۹ و مجدداً ۹۷–اوت ۹۷، رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ۹۷–، انتخاب به عنوان نم. مجلس ششم شورای اسلامی از تهران و سپس استعفاء فوریه ۲۰۰۰–، دریافت نشان درجه یک (فتح) سپتامبر ۹۰.

آثار: سرگذشت فلسطین یا کارنامه سیاه استعمار (ترجمه از عربی) ۶۳، اسرائیل و فلسطین ۷۶، امیر کبیر: قهرمان مبارزه با استعمار، (ج ۲۴) انقلاب یا بعثت جدید ۸۱، جهان در عصر بعثت (باهمکاری دکتر باهنر)، دستاوردهای انقلاب اسلامی ایران ۸۳، انقلاب و دفاع مقدس ۸۸، تقسیر راهنمای (یاکلید قرآن) ۹۲، عبور از بحران (کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی) (ج ۵) ۹۹.

هالف اویلو، وحید م. : ف. ل. اجتماعی، دیپلمات ترک، ت. ۱۹ نوامبر ۱۹۱۹ در انتاکیه، تح. کالج انتاکیه، دا. آنکارا.

شروع خدمت دروزارت امور خارجه ترکیه ۴۳–؛ خدمت در وین، مسکو، وزارت امور خارجه، ولند ۴۶–۵۹، مدیر کل اداره اول سیاسی وزارت امور خارجه ۵۹–۶۲، سفیر در لبنان ۶۲–۶۵، همزمان سفیر اکردنیه در کویت ۶۴–۶۵، سفیر در اتحاد جماهیر شوروی ۶۵–۶۶، سفیر در هلند ۶۶–۷۰، کفیل معاون امور سیاسی وزارت امور خارجه ۷۰–۷۲، سفیر در جمهوری فدرال آلمان ۷۲–۸۲، سفیر در اتحاد جماهیر شوروی ۸۲–۸۳، وزیر امور خارجه ۸۳–۸۷، انتخاب مجدد به عنوان نم. مجلس ترکیه ۸۶، دریافت نشان از کشورهای لبنان، فنلاند، انگلستان، یونان، ایتالیا، آلمان و اسپانیا.

هامیلتون، سرهنگ رابت ادوارد (لدبلهاؤن)^۱ : فارغ التحصیل نظامی، افسر و سیاستمدار انگلیسی، ت. ۱۸۷۱

به ایران و تعطیل مجله مذکور)، مترجم دانشکده هنرهای زیبای دا. تهران ۴۱-، ع. انجمن روابط فرهنگی ایران و اتحاد جماهیر شوروی ونیز. هیات تحریریه مجله «پیام نو» (ارگان انجمن) ۴۵-، همکاری با مجله ادبی «سخن» (با مدیریت دکتر پرویز ناتل خانلری) ۴۲-، مسافرت به مردم یک هیات فرهنگی به جمهوری ازبکستان (به دعوت دانشگاه تاشکند) دسامبر ۴۵-ژانویه ۴۶، شرکت در «نخستین کنگره نویسندهان و گویندگان ایران» (به ریاست ملک الشعرا بیهار)، ۴۶، دعوت به شرکت در «نخستین کنگره جهانی طرفداران صلح» در پاریس (به دعوت فردیک ژولیو کوری) و امتناع از شرکت در کنگره ۴۹، اخذ مرخصی از دانشگاه تهران و عزیمت به پاریس برای معالجه (ظاهرآ به دلیل معالجه «پسیکوزمغزی») ۲ دسامبر ۵۰، اقدام به خودکشی با گاز در شهر پاریس وفات ۷ آوریل ۵۱ (دوشنبه ۱۹ فروردین ماه ۱۳۲۰ ش. در سن ۴۸ سالگی)، دفن در گورستان «پلاشز» پاریس (قطعه ۱۵ آوریل ۵۱ (۲۷ فروردین ۱۳۲۰).

آثار: حدود ۵۰ کتاب ادبی و ترجمه و نمایشنامه و نیز تعدادی مقاله ادبی از جمله: رباعیات حکیم عمر خیام، انسان و حیوان ۲۴، فواید گیاه‌خواری (انتشار در لیون) ۲۷، افسانه آفرینش (نمایشنامه خیمه شب بازی، منتشره در پاریس) ۴۶، زنده بگو (مجموعه داستان) ۳۰، پروین دختر اسان (نمایشنامه در ۳ پرده) ۳۰، سایه مغول ۳۱، سه قطره خون (مجموعه داستان) ۳۲، اصفهان نصف جهان (سفرنامه) ۳۲، سایه روشن (مجموعه داستان) ۳۳، نیرنگستان ۳۳، مازیار (درام تاریخی در سه پرده، کار مشترک با مجتبی مینوی) ۳۳، کتاب مستطاب و غوغ ساهاب (با همکاری مسعود فرزاد) ۳۴، ترانه‌های خیام ۳۴، بوف کور (اولین انتشار در بمبئی هندوستان) ۳۶، کارنامه اردشیر پاپکان (ترجمه از متن پهلوی) سپتامبر ۳۹، سگ ولگرد (مجموعه داستان) ۴۲، علوبه خانم ۴۳؛ ولنگاری، مشتمل بر شش قضیه ۴۴؛ زند و هومون یسن (بهمن یشت)، مسئله رجعت و ظهور در آئین زردشت ۴۴؛ حاجی آقا ۴۵، مجموعه نوشته‌های پراکنده شامل داستانها، ترجمه‌ها، مقاله‌ها و جزوی‌های گوناگون - گردآورنده: حسن قائمیان) ۵۵، قضیه توب مرواری ۵۰ (تاریخ پایان نگارش)، درجه نمناک (چاپ نشده)، البعثة الاسلامية الى البلاد الافرنجية (چاپ نشده)، وغيره.

ضمناً ترجمه‌های: مسخ، گراکوس شکارچی، و پیام

ایالتی «بال» در ایندیانای آمریکا ۹۱، دریافت عنوان «شهروند افتخاری لیماسول» از قبرس ۸۰، «عضو درجه دوم نشان سنت میشل و سنت جورج انگلستان» (K.C.M.G)، «افسر با نشان امپراتوری بریتانیا» (O.B.E).

آثار: یک «آقا» در جنگ ۶۶، بیدرنگ ۷۵، ردپاها در قبرس ۸۲، هنر گوتیک و دنسانس در قبرس ۸۷، کاترینا کورنارو ملکه قبرس ۸۹.

1- Hunt . Sir David Wathen Stather

هدایت، صادق: نویسنده و پژوهشگر ایرانی، ت. ۷۷ فوریه ۱۹۰۳ در تهران (فرزند «هدایتقلی هدایت اعتماد الملک» و نوه «نیز الملک» بزرگ که مدت سی سال رئیس دارالفنون و وزیر علوم بود)، تح. مدرسه دارالفنون، دبیرستان فرانسوی «سن لویی» تهران، آموزشگاه عالی مهندسی راه و ساختمان بلوژیک (ناتمام)، و رشته معماری در پاریس (ناتمام).

اعزام به اروپا (بلژیک) به مردم کاروان داشت آموزان ایرانی برای تحصیلات عالی نوامبر ۲۶ (تحصیلات ناتمام ماند)، یک سال بعد اعزام به اروپا (پاریس) برای تحصیل در رشته معماری و اقامت در فرانسه به مدت چهار سال (تحصیلات ناتمام ماند) ۲۰-۲۷، اقدام به خودکشی ناموفق در پاریس ۲۸، قبل از اتمام تحصیلات عالی بازگشت به ایران ۳۰، حسابدار جزء بانک ملی ایران (شعبه مرکز) ۳۰-اوت ۲۲ (استعفا از بانک)، اشتغال در اداره کل تجارت سپتامبر ۳۲- ژانویه ۳۵، اشتغال در روزارت امور خارجی ۳۵-مارس ۳۶، تشکیل گروه ادبی چهارنفری «ریعه» (صادق هدایت، مجتبی مینوی، بزرگ علوی، و مسعود فرزاد) ۳۶، ۳۴، اشتغال در «شرکت سهامی کل ساختمان» ۳۶، عزیمت به هندوستان (به دعوت دکتر شیراز پرتو - ملقب به «شین پرتو» - معاون کنسول ایران در بمبئی) به عنوان متخصص تنظیم دیالوگ فیلم‌های فارسی (به مدت کمتر از یک سال) ۳۶، فraigرفتن زبان پهلوی در هندوستان و نیز انتشار کتاب «بوف کور» با خلط خودش (به صورت پلی کپی) در آجوا ۳۶، بازگشت به ایران واستخدام مجدد در بانک ملی ایران به عنوان مسئول خرید و فروش ارز (حدود یک سال) ۳۷، همکاری با «مجله موسیقی» (با مدیریت سرگرد مین باشیان) ۳۸-اوت ۴۱ (تهاجم نظامی متفقین

کافکا نوشت «فرانس کافکا» نویسنده چک.

عون در سال ۱۹۸۹ «جنگ آزادی بخش» خود را علیه سوریها اعلام کرد. سپس با طرح اتحادیه عرب اجلاس طائف را کتیر ۱۹۸۹ در عربستان سعودی تشکیل شد و «رنه موضع» به عنوان رئیس جمهوری قانونی لبنان انتخاب شد. پیرو ترور «موضع» در نوامبر ۱۹۸۹، «الیاس هراوی» به عنوان رئیس جمهوری بعدی لبنان انتخاب شد.

هرتزوگ، ژنرال حییم : ل. حقوق، نظامی؛ دیپلمات و سیاستمدار اسرائیلی؛ ت. ۱۷ سپتامبر ۱۹۱۸ در بلفاراست (ایران) شمالی، تج. کالج «ولسلی» دوبلین، دا. لندن، دا. کمبریج. مهاجرت به فلسطین ۲۵، در زمان دانشجویی؛ رئیس سازمان دانشجویان یهودی در انگلستان و ایرلند، خدمت داوطلبانه در ارتش انگلستان با درجه سرگردی در خلال ج. ج. ۲ (در منطقه شمال غربی اروپا، ستاد مشترک نیروهای متفقین در آلمان) ۴۵-۳۹، پس از پایان جنگ ترک خدمت ارتش انگلستان و سپس رئیس بخش اطلاعات و امنیت آژانس یهود ۴۸-۴۷، شرکت در جنگ فلسطین (جنگ اول اعراب و اسرائیل) در منطقه قدس به عنوان افسر عملیات تیپ ۴۸، رئیس اداره اطلاعات نظامی ارتش اسرائیل (رکن دو) ۴۸-۵۰، وابسته نظامی دریایی و هوایی در سفارت اسرائیل در واشنگتن دی. سی. و اتاوا (کانادا) ۵۰-۵۴، افسر فرمانده منطقه نظامی قدس ۵۷-۵۴، رئیس ستاد منطقه نظامی جنوب کشور ۵۷-۵۹، رئیس اداره اطلاعات ارتش ۵۹-۶۲، ع. حزب «ماپای» بعداً (حزب کارگر) ۶۲-۶۴، بعداً ع. حزب «رافی» (به رهبری بن گوریون) ۶۸-۷۰، مجدداً ع. حزب «ماپای» (کارگر) ۶۸-۷۰، نم. کنست (پارلمان) ۵۱، ارتقا به درجه سرلشکری ۶۱، ترک ارتش با درجه سرلشکری، و سپس انجام فعالیت‌های حقوقی (وکالت) و نیز ع. هیات مدیره تعدادی از شرکتهای خصوصی اسرائیل ۶۲-۶۷، پس از شروع جنگ شش روزه (جنگ ژوئن) بازگشت به ارتش و مسئول برنامه‌های جنگ روانی آن سازمان ۶۷، انتصاب به عنوان فرمانده نیروهای مسلح اسرائیل و اولین فرماندار نظامی کرانه غربی رود اردن (پس از اشغال آن توسط اسرائیل) ژوئن ۶۷، رئیس صنایع نظامی اسرائیل ۶۲-۶۷، نم. اسرائیل در سازمان ملل ۷۵-۷۸، ع. دفتر رهبری (سیاسی) «حزب کارگر» اسرائیل، مجری ممتاز برنامه‌های رادیو-تلوزیون دولتی اسرائیل،

هدايتی، دکتر هادی؛ دک. حقوق، استاد و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۲۳، تج. دا. تهران، دن. حقوق دا. پاریس، و سوربن فرانسه.

استادیار حقوق دا. تهران ۵۲-۶۲، اس. حقوق ۷۹-۶۲، مشاور حقوقی شرکت بیمه ایران ۵۲-۵۷، مشاور شورای عالی اقتصاد ۵۷-۶۰، مشاور عالی وزارت بازارگانی ۶۰-۶۳، مدیر اجرایی بانک بیمه ایران ۶۰-۶۲، نم. مجلس ۷۹-۶۴، وزیر آموزش و وزیر مشاور (در کابینه حسنعلی منصور) ۶۳-۶۴، وزیر مشاور پرورش (در کابینه هویدا) ۶۸-۷۲، وزیر کشور، معاون اجرایی نخست وزیر و نخست وزیر ۷۴-۷۵، وزیر کشور، معاون اجرایی نخست وزیر و رئیس سازمان امور استخدامی کشور ۷۵-۷۷، دریافت مдал همایون (ایران)، نخل دانشگاهی (فرانسه)، جایزه سلطنتی بهترین کتاب سال ۵۸ و ۵۹.

آثار : تاریخ سلسله زندیه در ایران ۵۵، موری بر آثار خطی ایران در قرن ۱۳ هجری، کوش کبیر ۵۶. ترجمه هابه فارسی : تاریخ هرودت (ج) ۵۷، اصول مدیریت امور اداری.

هراوی، الیاس : سیاستمدار و بازارگان لبنانی (رئیس جمهوری سابق لبنان)، ت. ۱۹۳۰ در «زحله». سابقاً نم. مسیحیان مارونی در پارلمان لبنان، رئیس جمهوری لبنان ۲۴ نوامبر ۸۹-نوفمبر ۹۸.

(توضیح : پس از پایان رسیدن دوره رسمی ریاست جمهوری «امین جمیل» در سپتامبر ۱۹۸۸، و پس از شکست تلاشهای مربوط به انتخاب جانشین بعدی رئیس جمهوری، امین جمیل ژنرال «میشل عون» - یعنی فرمانده کل نیروهای مسلح لبنان - را به عنوان نخست وزیر دولت نظامی موقت تازمان انتخاب رئیس جمهوری قانونی بعدی منصب کرد. این انتصاب ازسوی مسلمانان و سوریها مورد قبول و تایید قرار نگرفت، ولذا نخست وزیر قانونی وقت - یعنی سلیم الحُص - به موازات دولت غیرقانونی میشل عون همچنان به حکومت خوددادمه داد (در بیروت غربی)، وجود دولت موازی و مخالف یکدیگر در لبنان تنשی های سیاسی فراوان در کشور ایجاد کرد. پیرو این امر، ژنرال

در پاریس؛ برخورد با مسئله و بحران «دريفوس» و «آنتی سمیتیزم» (يهود سیتیزی) در آنجا و بنابراین تصمیم به انتشار عقیده و فکر خود در قالب یک جزو مهم چاپی به زبان آلمانی در شهرهای لایپزیک (آلمان) و وین (اتریش) با عنوان: «دولت یهود؛ راه حل جدید مسئله یهود»، ۱۸۹۶، ترتیب برگزاری اولین کنگره صهیونیسم سیاسی در شهر «بال»، سوئیس ۱۸۹۷، جلب حمایت و کمکهای مالی تعدادی از بانکداران معتبر یهودی (از جمله بانکداران معتبر خاندان یهودی تبار روتچیلدها در کشورهای اروپایی) به منظور تقویت و توسعه روند صهیونیسم سیاسی ۱۸۹۷-، ترتیب دو ملاقات با «با قیصر و بیلیام دوم» امپراتور آلمان و پادشاه پروس در جریان مسافرت غیررسمی اش به سرزمین مقدس (بیت المقدس) به اتفاق چهار نفر دیگر از رهبران صهیونیسم به منظور کسب حمایت وی از آرمان صهیونیسم سیاسی (این ملاقاتها با موفقیت همراه نبود) ۱۸۹۸ اکتبر ۱۹۱۱ (در قسطنطینیه) و ۱۸۹۸ اکتبر همان سال (در خارج از بیت المقدس)، ملاقات ناموفق با «سلطان عبدالحمید» خلیفه عثمانی برای جلب موافقت وی به منظور ایجاد وطن ملی یهودیان در سرزمین فلسطین ۱۹۰۱، مسافرت به «ویلنا» (VILNA) در رویسه تزاری و مورد تأیید و تشویق و حمایت یهودیان روسی در راه تحقق آرمانهایش ۱۹۰۳، ملاقات ناموفق با «باب پیوس دهم» (POPE PIUS X) در رم به منظور جلب حمایتهای دربار واتیکان (که به شکست انجامید) ۱۹۰۴، موافقت «جوزف چمبرلن» و دیگر مقامات سیاسی انگلستان با ایجاد سرزمین خودمختار یهود در صحرای سینا (در مصر تحت قیمومت انگلستان!) و سپس مخالفت کمیسر عالی انگلیس در قاهره (لرد کرامر) با انجام آن ژوئیه ۱۹۰۲، شکست پیشنهادهای جانشین دیگر هرتصال دائیر بر ایجاد وطن ملی یهود در: قبرس، اوگاندا، و آرژانتین-۱۹۰۴، فوت در «ادلاخ» (EDLACH) در جنوب اتریش ۳ ژوئیه ۱۹۰۴.

1- Herzl , Theodor

هرکاوی، خاخام زوی: ل. اجتماعی، ف. ل. اجتماعی، دک. الهیات؛ نویسنده و کتابدار اسراییلی، ت. اول فوریه ۱۹۰۸ در رویسه تزاری، تج. موسسه کتابداری در رویسه، مدرسه تربیت معلم بیت المقدس، مدرسه فنی حیفا، دا. عبری بیت المقدس،

همکاری مطبوعاتی با نشریه های اسراییلی و انگلیسی در زمینه های سیاسی و اقتصادی، مفسر سیاسی رسمی رادیو-تلوزیون اسراییل و برنامه های برونو مرزی آن، نم. کنست از سوی حزب کارگر ۸۲-۸۱، انتخاب به عنوان رئیس جمهوری اسراییل ماه مه ۹۲-۸۳ (دو دوره پنسجاله)، وکیل دعاوی ۹۳-۸۲، دریافت درجه دکترای افتخاری ازدا. «یشیوا» در نیویورک، و حوزه علمی-مذهبی یهود در نیویورک، ودا. «بارهان» در اسراییل، دریافت نشان درجه دوم امپراتوری انگلستان (K.B.E) ۷۰.

آثار: آخرین ساعت اسراییل ۶۷، روزهای «آو» (عبری) ۷۲؛ یهودیگری، قانون و اخلاق ۷۴، جنگ کفاره ۷۵، چه کسی متهم به ایستادگی است ۷۸۹، جنگ های انجل (تالیف مشترک) ۷۸، جنگ های اعراب و اسراییل ۸۲، و تعدادی مقاله در نشریات خارجی.

هرتزوج، دکتر یعقوب: دیبلمات و خاخام اسراییلی، ت. ۱۹۲۱، تج. در دوبلین، «یشیوا عتر حییم» در لندن، مو. پژوهشگاه عالی تلمود در بیت المقدس، وداها. لندن، بیت المقدس، و اتاوا.

دستیار و همکار نزدیک پدرش خاخام «اسراییل هرتزوج»، سپس رئیس اداره امور مسیحیت در وزارت ادبیان اسراییل، شروع خدمت در وزارت امور خارجی ۵۴، رئیس اداره امور آمریکا در وزارت خارجی اسراییل، وزیر مختار اسراییل در واشنگتن (آمریکا)-۶۰، سفیر اسراییل در کانادا ۶۰-۶۲، دستیار مدیر کل وزارت امور خارجی ۶۲-۶۵، استعفا از سمت «خاخام اعظم» کشورهای مشترک المنافع انگلستان ۶۵.

هرتسل، تئودور^۱: دک. حقوق، نظریه پرداز و رهبر صهیونیسم سیاسی، اهل مجارستان، ت. ۱۸۶۰، تج. دانشگاه وین (اتریش).

دریافت درجه دکترای حقوق ۱۸۸۴، اشتغال به کار خبرنگاری و نویسنده از اراد مطبوعات-۱۸۹۱، خبرنگار و سپس ویرایشگر ادبی روزنامه اتریشی «نوین فرین پرس» (NEUEN FREIEN PRSSE) ۱۸۹۱ تا زمان فوت، خبرنگار روزنامه مذکور در پاریس به مدت چهار سال ۱۸۹۱-۹۵، هنگام مأموریت

حوزه علمی- مذهبی «خاخامی پتاج تیکوا».

رهبر فعالیت‌های صهیونیستی زیرزمینی در روسیه تزاری، مهاجرت به فلسطین ۲۶، مدیر مدرسه و مدرس در دانشکده تربیت معلم بیت المقدس ۳۰، مدیر انتشارات «ارتزیسرایل» ۳۵، قاضی عسگر ارتش اسرائیل ۴۸-۴۹، رئیس اداره محرومین و آوارگان جنگی در وزارت جنگ و بعداً دیر ماهنامه وزارت امور مذهبی ۴۹-۵۳، مدیر کتابخانه مرکزی خاخامی اسرائیل ۵۲، دیر نشریه «هاسه فر» ۵۴، یکی از پایه گذاران اج. دانشگاهیان مذهبی و سازمان صنفی نویسنده‌گان و رئیس سابق آن، رئیس «جنبش صلح جهانی هاپل میزراهی»، یکی از دبیران «دایرة المعارف عمومی اوینز نشریات و کتابهای متعدد، دریافت مدارهای کوم میوت، هامیشمار، و هاگانا.

هرمان، آوراهام : ل. علوم اجتماعی، دیپلمات اسرائیلی ، ت. ۱۹۱۴، تح. ۱۵. آسفورد.

مهاجرت به فلسطین ۳۸، احراز مسئولیت‌هایی در آرائنس جهانی یهود ۴۸-۳۸، قائم مقام اداره اطلاعات دولتی ۴۹-۴۸، سرکنسول در蒙ترال کانادا ۴۹-۵۰، مدیر اداره اطلاعات اسرائیل در نیویورک ۵۰-۵۳، سرکنسول در واشنگتن دی.سی. ۵۳-۵۵، خدمت دروزارت امور خارجه ۵۵-۵۶، رئیس آژانس یهود ۵۶-۵۶، سفیر در آمریکا ۵۹-۶۸، رئیس دا. عبری بیت المقدس ۶۸-.

هزارخانی، دکتر منوچهر : دک. علوم آزمایشگاهی، نویسنده و مبارز سیاسی ایرانی، ت. ۱۹۲۴ در تهران، تح. در فرانسه.

ق. اق. : ع. اتحادیه دانشجویان ایرانی در فرانسه، ع. موسس کنفرانسیون اتحادیه ملی دانشجویان ایرانی مقیم خارج از کشور در اوائل دهه ۶۰، بازگشت به ایران ۶۷، ع. انجمن نویسنده‌گان ایران ۶۷، دستگیری و بازداشت با خاطر فعالیت‌های سیاسی افراطی ۶۹، همکاری با دکتر لاهیجی و دکتر حاج سید جوادی در تأسیس «کمیته دفاع از زندانیان سیاسی» ۷۷.

ب. اق. : ع. رهبری انجمن نویسنده‌گان ایران، ع. جبهه دموکراتیک ملی، نامزد نمایندگی تهران در انتخابات مجلس شورای اسلامی از سوی «سازمان مجاهدین خلق» ۸۰، اختلاف

نظر بر هیران جدید کشور و عزیمت به خارج از کشور (اروپا) ۸۱، ع. موسس «شورای مقاومت ملی» سازمان مجاهدین خلق و سخنگوی آن در اروپا (تا چند سال).

آثار : انتشار تعداد زیادی مقاله در نشریه‌های ادبی و سیاسی . ترجمه‌ها: درباره فلسطین (ماکسیم رومنسون و ایزاک دوبچر) ۶۸، درباره ادبیات (گئورگی بلخانوف)، هنر و زندگی اجتماعی (بلخانوف) بگذار تاریخ قضاؤت کند (روی مدووف) ۸۱.

الهنداوي، زوغان سليم : ل. اجتماعی، ف. ل. علوم تربیتی؛ سیاستمدار اردنی، ت. ۱۸ فوریه ۱۹۲۷، تح. دریت المقدس، دا. قاهره، دا. مریلند (آمریکا).

آموزگار ۵۰-۵۳، مدیر مدرسه ۵۳-۵۴، رئیس دانشکده تربیت معلم بیت المقدس ۵۶-۶۰، دستیار معاون وزیر آموزش و پرورش ۶۰-۶۳، وابسته فرهنگی اردن در قاهره، ۶۴، وزیر معاون وزیر اطلاعات ۶۴-۶۵، وزیر اطلاعات اردن ۶۵، وزیر آموزش و پرورش ۶۵-۶۷، رئیس هیات امناء «کالج جامعه عرب»، رئیس کالج مذکور ۷۰-۷۱، سفیر اردن در کویت ۷۱-۷۳، وزیر کشور ۷۳، وزیر دارایی ۷۳-۷۴، وزیر آموزش و پرورش ۷۴-۷۶، سفیر در مصر ۷۶-۷۹، وزیر کشور ۷۹-۸۰، وزیر آموزش و پرورش ۸۰-۸۲، دریافت نشان ستاره از اردن، نشان پادشاهی عربستان سعودی، نشان جمهوری توئیس، نشان جمهوری مصر، نشانهایی از فرانسه، جمهوری فدرال آلمان و مالزی.

آثار : مسئله فلسطین (کتاب درسی مدارس اردن).

هندرسون، لوی وسلی^۱ : ل. اجتماعی، دیپلمات آمریکایی، ت. ۲۸ روزن ۱۸۹۲، تح. دا. «نورث وسترن»، مدرسه حقوق دا. «دنور».

ع. کمیسیون بین المللی متحده‌ین در آلمان برای مبالغه اسیران جنگی ۱۹، ع. کمیسیون صلیب سرخ آمریکا اعزامی به غرب روسیه و کشورهای بالتیک ۱۹-۲۰، مسئول صلیب سرخ آمریکا در آلمان ۲۰-۲۱، کنسولیارد در دوبلین (ایرلند) ۲۲، کنسولیارد در «کوئینزتاون» ۲۲-۲۳، خدمت در وزارت امور خارجه ۲۵، دیرسوم در «ریگا»، «کوونو» و «تالین» ۲۷، دیر دوم ۲۹، خدمت در وزارت امور خارجه ۳۰، خدمت سیاسی در مسکو ۳۴، دیر احوال و کاردار موقت ۳۴-۳۸، ع. هیات اعزامی آمریکا به ۱۷-مین

امور خارجه ۴۹-۵۶؛ قائم مقام نم. آمریکا در کم. مشورتی «کارگزاری کمک و کار ملل متعدد برای آوارگان فلسطینی در خاور نزدیک» مستقر در بیروت ۵۶-۶۱، دستیار ویژه مدیر «کارگزاری کمک و کار ملل متعدد... ۶۲-۶۳، مشاور هیات نم. آمریکا در سازمان ملل در کم. بالکان ۴۷-۵۰، اس. مطالعات خاور میانه در «مو. خدمات بین المللی» دا. آمریکا در واشنگتن دی. سی. ۶۳-۶۸، اس. مدعو ۶۸-، رئیس برنامه خاور میانه در «مو. خدمات خارجی» وزارت امور خارجه ۶۶، و ۷۲-۷۱؛ مشاور دانشگاهی «مو. خدمات خارجی» وزارت امور خارجه ۶۶-۶۷، مشاور ذخیره وزارت امور خارجه ۶۷-۶۶، دبیر پیوسته «محله خاور میانه» ۶۳-، ع. هیات مدیره مو. خاور میانه ۶۳-، مشاور امور خاور میانه «شورای مسائل جهانی سین سیناتی» ۶۸-۶۹، مدرس مسائل خاور میانه در دن. جنگ ارتش آمریکا در پادل فورد ۷۰-۷۲، اس. مدعو در داهای: میسوری، ایندیانا، کالیفرنیا (برکلی)، کلمبیا و کلرادو؛ دریافت نشان فونیکس از یونان.

آثار: تقسیم ترکیه، تاریخ دیپلماسی: ۱۹۱۳-۱۹۲۳ (۳۱)؛ حکومت نظامی در منطقه کانال پاناما ۳۱ (با همکاری بروفسور کرنز)، کفرانس‌های بالکان و سازش بالکان ۳۵-۳۰، مروعی بر تاریخ اخیر بالکان و مردم خاور نزدیک ۳۶، مسئله تنگه‌های ترکیه ۴۷، سازمان ملل و یونان ۴۷، مجمع عمومی و مسائل یونان، یوگسلاوی (تالیف مشترک) ۴۹، قدرت و سیاست شوروی (تالیف مشترک) ۵۵، کمیسیون کینگ-کرین ۶۳.

1- Howard , Harry Nicholas

هورو ویتسن، دیوید: بانکدار اسرائیلی، ت. فوریه ۱۸۹۹، تح. دروین و «لوو» (LWW).

ع. کت. اجرایی فدراسیون کارگری یهود، روزنامه نگار و نویسنده، مشاور اقتصادی و مدیر کمیته اقتصادی آمریکا برای فلسطین ۳۲-۳۵، مدیر بخش اقتصادی «آزانس یهود» فلسطین. ع. کمیته‌های گوناگون دولتی در زمان حکومت قیوموت انگلستان بر فلسطین، و نیز مدیر شرکت‌های متعدد تجاری ۳۴-۴۸، کارمند رابط کت. ویژه سازمان ملل مربوط به فلسطین ۴۶، ع. هیات اعزامی یهودیان به اجلاس لیک

کنگره بین المللی زمین شناسی در مسکو ۳۷، دستیار رئیس اداره امور اروپا دروزارت خارجه آمریکا ۳۸، بازرس هیات‌های دیپلماتیک و اداره‌های کنسولی ۴۲-۴۳، رایزن (مستشار) و کاردار در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ۴۲، وزیر مختار در عراق ۴۳-۴۵، مدیر اداره امور خاور نزدیک و آفریقای وزارت خارجه آمریکا ۴۵-۴۸، سفیر در هندوستان، ضمناً وزیر مختار در نپال ۴۸-۵۱، سفیر در ایران ۵۱-۵۵، دستیار «معاون وزیر امور خارجه» در امور اداری ۵۵-۶۱، مدیر «مرکز دیپلماسی و سیاست خارجی» دا. آمریکا ۶۱-۶۲، رئیس اج. خدمات خارجی آمریکا ۵۶، رئیس «مو. امور خارجی واشنگتن» ۶۱-۶۲، کسب مرتبه «سفیر کبیر دائمی» وزارت امور خارجه ۵۶، نم. ویژه دولت آمریکا در سفارتخانه‌ها و نمایندگی‌های آمریکا در خاور میانه ۵۶-۵۷، ع. هیات مدیره صلیب سرخ ملی آمریکا ۵۷-۵۸، دریافت درجه دکترای افتخاری حقوق از دا. «نورث وسترن» ۵۳، دریافت درجه دکترای افتخاری حقوق از دا. «آرکانزاس»، همان درجه از کالج «بیتز» ۵۷-۵۸، جایزه ممتاز خدمات دولتی ازو زارت امور خارجه ۵۴، جایزه ویژه رئیس جمهوری برای خدمات کشوری فدرال ۵۸، نشان سلطنتی «همایون» از ایران ۶۱، نشان سلطنتی «جورج اول» از یونان ۶۲.

1- Henderson , Loy Wesley

هوارد، هاری نیکلاس^۱: ل. هنر، ف. ل. دک. تاریخ: استاد و مشاور آمریکایی مسائل بین المللی، ت. ۱۹۰۲، تج. داهای میسوری و کالیفرنیا.

بورسیه «گریگوری» در رشته تاریخ دا. میسوری ۲۶-۲۷، دستیار پژوهشی «تاریخ جدید اروپا» در دا. کالیفرنیا ۲۸-۲۹، استادیار رشته تاریخ در دا. اوکلاهما ۲۹-۳۰، دانشیار تاریخ در دا. میامی ۳۰-۳۷، استاد ۴۰-۴۲، مدرس مسائل روز در دا. سین سیناتی ۴۲-۴۳، خدمت در وزارت امور خارجه آمریکا به عنوان رئیس اداره اروپای شرقی ۴۲-۴۴، ع. هیات نم. آمریکا در کن. سازمانهای بین المللی ۴۵، رئیس واحد پژوهش‌های خاور نزدیک دروزارت امور خارجه ۴۵-۴۷، مشاور بخش‌های مسائل ایران، یونان و ترکیه ۴۷-۴۹؛ مشاور سازمان ملل در مسائل خاور نزدیک، و نیز مسائل آسیای جنوبی و آفریقای وزارت

ساکسیس، Lake Success) ۴۷، رئیس هیات اعزامی اسراییل به «کم. بررسیهای اقتصادی سازمان ملل» ۴۸، رئیس هیات نم. اسراییل در مذاکرت مالی مربوط به مبادلات لیره استرالینگ بین اسراییل و انگلستان در لندن ۴۹، و نیز در مذاکرات بین اسراییل و انگلستان راجع به مسائل اقتصادی و مالی مربوط به پایان دوره قیمومت، مدیر کل وزارت دارایی اسراییل ۵۲-۴۸، نامزد رئیس کلی «بانک اسراییل» ۵۲-۵۴، رئیس کل بانک اسراییل ۵۴-۵، سرپرست بانک بین المللی نوسازی و توسعه (بخش اسراییل)، رئیس اج. بین المللی توسعه و شرکت مالی بین المللی، رئیس هیات مدیره «مدارس اقتصادی و علوم اجتماعی» (الایزر کاپلان) Eliezer Kaplan) وابسته به «دا. عبری» بیت المقدس، ع. شورای دولتی آموزش عالی اسراییل، رئیس هیات نم. اسراییل در «کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل» در زئون ۶۴.

آثار: ابعاد سیاست اقتصادی در فلسطین ۳۶، اسکان مجدد یهودیان در فلسطین ۳۷، بررسیهای اقتصادی فلسطین ۳۸، تلاش‌های جنگ اقتصادی یهود ۴۲، نوسازی پس از جنگ ۴۲؛ فلسطین و خاورمیانه، مقاله‌ای درباره اقتصاد منطقه‌ای ۴۳، پیش‌بینی واقعیت در فلسطین ۴۵، کشور در حال شکل گیری ۵۳، و تعدادی کتابهای دیگر به عبری و آلمانی.

هویدا، امیر عباس: ف. ل. علوم سیاسی و اقتصاد، دک. تاریخ؛ ت. فوریه ۱۹۱۹ در تهران (فرزند حبیب الله آل رضا-عین الملک - کارشناس اسبق وزارت خارجه)، تح. مدرسه فرانسوی بیروت، دaha. بروکسل (بلژیک)، پاریس.

اشغال دروزارت خارجه (با سمت کارمند دفتر وزارتی) ۴۲-۴. اداره اطلاعات وزارت خارجه، سپس کارمند اداره سوم سیاسی ۴۵-۴، وابسته مطبوعاتی سفارت ایران در پاریس (در زمان سفارت «انوشهروان سپهبدی» دایی هویدا در پاریس)، هنگام ماموریت در پاریس: ارتباط با «حزب توده ایران» (بنا به نوشته احسان طبری در کتاب: «کژراهه»)، و بنا به نوشته هایی: ع. «حزب کمونیست لهستان»، ضمناً آشنازی و دوستی با «حسنعلی منصور» (نخست وزیر اسبق ایران) در پاریس؛ دبیر دوم در اداره حفاظت منافع ایران در شورای عالی متفقین در آلمان و سپس کنسولیار در سرکنسولگری ایران (سرکنسول ایران: عبدالله

انتظام) در «اشتوتگارت» ۴۶-اوت ۵۱؛ معاون اداره سوم سیاسی وزارت امور خارجه ۵۱، مدیر «اداره کمیساريای عالی پناهندگان سازمان ملل» در زئون ۵۱-۵۶، رایزن (مستشار) سفارت ایران در آنکارا (ترکیه) (سفر: علی منصور، پدر حسنعلی منصور) ۵۶-۵۸، مدیر امور اداری و سپس ع. هیات مدیره «شرکت ملی نفت ایران» ۵۸-۶۴، ع. «گروه متفرق» (متشكل از تحصیل کرده های اروپا و آمریکا که بوسیله «حسنعلی منصور» نخست وزیر وقت ایران پایه گذاری شد) ۶۳-ع. موسس «حزب ایران نوین» ۶۳، ع. کت. اجرایی حزب ایران نوین و معاون مدیر کل حزب، بعداً مدیر کل حزب، وزیر دارایی (در کابینه حسنعلی منصور) ۶۴-۶۵، پس از ترور و قتل حسنعلی منصور - نخست وزیر - انتصاب از سوی شاه به عنوان نخست وزیر ایران (زاده ۶۵-اوت ۷۷ (جمعما حدود ۱۲/۵ سال یا ۱۵۰ ماه)، وزیر دربار شاهنشاهی اوت ۷۷ سپتامبر ۷۸، پس از شعله و رشد تحرکات انقلابی در ایران و به دنبال به قدرت رسیدن دولت نظامی «ازهاری» بازداشت و تحت نظر بوسیله «سپهبد رحیمی لاریجانی»؛ معاون فرمانداری نظامی ۶ نوامبر ۷۸، فرار از محل بازداشتگاه ۱۰ فوریه ۷۹ ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ ش.)، دستگیری و بازداشت توسط انقلابیون در مخفیگاه واعظام به «مدرسه علوی» (محل استقرار رهبر انقلاب ایران) و سپس زندان قصر ۱۱ فوریه ۷۹، پس از انجام یک محاکمه سریع انقلابی (رئیس دادگاه انقلابی: حجت الاسلام خلخالی) اعدام (تیرباران) ۴ آوریل ۷۹ ۱۶ فروردین ۱۳۵۸ ش.) (وی تنها نخست وزیر دوران سیاسی پس از انقلاب مشروطیت ایران است که محاکمه واعدام شده است)، دریافت نشان درجه ۳ همایون، نشان فونیکس ازیونان، نشان لژیون دونور از فرانسه، مسلط به زبانهای عربی، انگلیسی، فرانسه، و آلمانی.

هویدا، فریدون: دک. حقوق، دیپلمات ایرانی، ت. ۲۱ سپتامبر ۱۹۲۴ در دمشق (سوریه) (برادر امیر عباس هویدا نخست وزیر اسبق ایران)، تح. دا. پاریس.

احرار مسئولیت های متعدد در سفارت ایران در پاریس ۴۶-۵۱، کارشناس برنامه در اداره علوم ارتباطات سازمان یونسکو ۵۲-۶۴، معاون وزیر امور خارجه در امور اقتصادی و بین المللی ۶۵-۷۱، نم. دائم ایران در سازمان ملل ۷۱-۷۹، ع. هیات نم. ایران در کنفرانس های متعدد بین المللی از جمله

ضمناً وزير مختار دريمن ۵۹، معاون امور سياسى وزير امور خارجه ۶۰-۶۱، سفير در تركيه ۶۱-۶۵، دستيار وزير امور خارجه در امور خاور نزديك و آسياي جنوبي ۶۵-۶۶، رئيس موسسه مطالعات خاور ميانه ۶۶-۶۹.

۱- Hare , Raymond Arthur

هيكل، احمد عبدالمقصود: د.ك.، سياستمدار مصرى، ت. أوپيل ۱۹۲۲، تج. دانشکده دارالعلوم.

رئيس دانشکده دارالعلوم به مدت شش سال، رئيس كميسيون آموزش و پرورش «مجلس خلق» مصر، ع.شورا عالي فرهنگ مصر، معاون واحد تحصيلات تكميلى دا. قاهره، مشاور فرهنگي در اسپانيا ۷۳، وزير فرهنگ مصر ۸۵-۸۷ دریافت جايزة دولتى مصر در زمينه پيشرفت هنر ۸۵.

هيكل، محمد حَسَنِين: فارغ التحصيل دانشگاه (سياسي يا حقوق؟)، روزنامه نگار مصرى، ت. ۱۹۲۴ در قاهره، تج. دا. قاهره.

خبرنگار ع. هييات تحريريه «مجله مصر» ۴۳، خبرنگار هفته نامه «روز اليوسف» ۴۴، خبرنگار هفته نامه «آخر الساعه» ۴۴، دبیر و خبرنگار نشريه «اخبار اليوم» ۵۲-۵۸، دبیر و سپس سردبیر نشريه «آخر الساعه» ۵۳-۵۶، سردبیر روزنامه نيمه رسمي «الاهرام» ۵۷-۷۴، يكى از دوستان نزديك جمال عبدالناصر و نيز مشاور سياسى وي ۵۲-۵۷، رئيس هييات موسس و مديره روزنامه الاهرام ۵۹-۷۴، ع. كت. مركزى «اتحاديه سوسياليست عرب» ۶۸-۷۴، وزير ارشاد ملي أوپيل-اكتوبر ۷۰، مشاور سياسى انورالسدات (پس از فوت جمال عبدالناصر) ۷۰-۷۴، برکناري از مسئوليت سردبيري روزنامه الاهرام توسيط انورالسدات (بخاطر اختلاف نظرات سياسى شديد طرفين) فوريه ۷۴، مشاور مطبوعاتي انورالسدات فوريه ۷۴-۷۵، ترك مصر وزندگى در لندن از اواسط دهه ۷۰-تاکنون (۹۹)، در حال حاضر نويسنده و خبرنگار آزاد (مقيم لندن).

آثار: داراي تعداد زيادي كتاب (غالب كتابهای زير به فارسي ترجمه و منتشر شده است) و از جمله: زندگاني محمد (ص) (۲)، سرگذشت سياسى ناصر، روسها و عربيها: سياست شوروی

مجتمع عمومي سازمان ملل در سالهای ۴۸، ۵۱، ۶۵، ۶۶ و ۶۸، وشوراى و كنفرانسهاى يونسكود در سالهای ۶۰، ۶۸، ۶۹-۶۶، دریافت جايزة اقتصادي و اجتماعي سازمان ملل در ۶۹، «لوبولد سنگور» از «اج. فرهنگي و فني فرانسه زبان» بخاطر داستان «برفهای سينا» ۷۳.

آثار: سقوط شاه (به زبان فرانسه و انگلسي) ۷۹ و ۸۰. (ترجمه فارسي كتاب بوسيله انتشارات اطلاعات در اوائل انقلاب چاپ و منتشر شده است.)

هيثم، محمد على: سياستمدار يمنى، ت. ۱۹۴۰ در «دینه» در عربستان جنوبي. سابقاً أموزگار مدرسه، وزير كشور ۶۷، ع. شوراى رياست جمهوري يمن جنوبي ۶۹-۷۱، رئيس شوراى وزيران ۷۰-۷۱، ع. فرماندهى مشترک «جبهه ملي»، در حال حاضر (۹۶) در قاهره (مصر) زندگى ميکند.

هير، ريموند آرتور^۱: ل. علوم اجتماعي، دبلمات أمريكي، ت. ۳ اوپيل ۱۹۰۱، تج. كا. «گريبل». مربى كا. رايت در استانبول ۲۷-۲۴، دبیر اجرائي اتاق تجارت أمريكا (بخش كشورهای لوان) ۲۶-۲۷؛ كارمند وبعداً معاون كنسول اداره سركنسولي أمريكا در استانبول ۲۷-۲۸، كارمند بخش ترجمه در سفارت أمريكا در باريس ۲۹، ضمناً معاون كنسول در باريس ۳۱، دبیر بخش دبلماتيك و معاون كنسول أمريكا در قاهره ۳۱، در بيروت ۳۲، دبیر سوم و معاون كنسول در تهران ۳۳، كنسول در تهران ۳۵، دبیر دوم در قاهره ۳۹، در جده ۴۰-۴۴، كنسول در قاهره ۴۰، دبیر دوم وبعداً دبیر اول و كنسول آمريكا در لندن ۴۴، خدمت در وزارت امور خارجه آمريكا ۴۶، خدمت در دانشکده ملي جنگ ۴۶-۴۷، رئيس اداره مسائل آسياي جنوبي وزارت امور خارجه ۴۷، قائم مقام اداره امور خاور نزديك، آسياي جنوبي و آفريقيا اكتوبر ۴۹، سفير در عربستان سعودي و وزير مختار دريمن ۵۰-۵۳، سفير در لبنان ۵۳-۵۴، مدير كل در وزارت امور خارجه آمريكا ۵۴-۵۶، سفير در مصر ۵۶-۵۸، سفير در جمهوري متعدد عرب (مصر) ۵۸-۵۹،

در خاورمیانه، میعاد با خورشید، جنگ اکتبر: راهی به سوی رمضان؛ ایران: کوه آتشفسان، موقعیت اعراب و اسراییل، ماو آمریکا ۶۷، پاییز خشم ۸۲، بریدن دم شیر، ایران: روایتی که ناچفته ماند، سوئز از دیدگاه مصریان ۸۶، وغیره. به اضافه تعداد زیادی مقاله‌های سیاسی منتشره در مطبوعات مصر و خارجی.

هیکل، دکتر محمد حسین: ل. حقوق، دک. حقوق؛ نویسنده و سیاستمدار مصری، ت. ۱۸۸۸ در روزنامه «هیکل» در مصر، تج. مدرسه حقوق قاهره، دا. پاریس.

پیوستن به حزب «احرار دستوری» مصر، سردبیر روزنامه و هفته نامه «السياسة»، رهبر حزب احرار، ع. و رئیس مجلس سنای وزیر معارف (فرهنگ) مصر در چند مرحله، شروع فعالیت‌های ادبی و نویسنده‌گی با نگارش «دادستان زینب» (نخستین داستان مصری به روش جدید) ۱۴۰۱، و سپس اقدام به زندگینامه نویسی ۱۴۰۲، و سپس تألیف یک رشته زندگینامه‌های اسلامی ۱۴۰۵، فوت ۱۴۰۶ در مصر.

گزیده آثار: داستان زینب ۱۴، زان راک روسو ۲۱-۲۳، تأليف چند زندگینامه مصری و غربی ۲۹، زندگی محمد (ص) ۳۵ (ترجمه فارسی: ۴۸)، ابوبکر صدیق ۴۲، عمر فاروق ۴۴، در اوقات بیکاری ۲۵ (مجموعه مقاله‌های انتقادی)، انقلاب ادبی ۳۲ (مقالات انتقادی)، وغیره.

ی

کیبوتص متعدد (افال).

آثار: مقدمه ای بر جامعه شناسی، آموزش و پرورش و جوانان .
مقالاتی پیرامون جامعه شناسی، آموزش و پرورش و جوانان .

یادین، سپهبد ایگال: (سابقاً ایگال سوکینیک)، ف.ل.، دک.؛ نظامی و باستان شناس اسراییلی، ت. ۲۱ مارس ۱۹۱۷ در بیت المقدس، تج. دا. عبری بیت المقدس.
رئیس شاخه فرماندهی کل قرارگاه مرکزی سازمان هاگانا
فرمانده عملیات ستاد فرماندهی ارش اسراییل، ۴۸، رئیس
پژوهشی باستان شناسی دا. عبری بیت المقدس ۵۲-۴۹، ع.
مدارس باستان شناسی ۵۹-۵۵، دانشیار دانشگاه ۵۹-۶۳
استاد ۶۳-، مدیر عملیات حفاری در منطقه «هیزر» ۵۵-۵۸ و
۶۹، مدیر عملیات حفاری در «بارکوجا» ۶۱-۶۰، در «میگدو»
۶۰ و ۶۶-۶۷ و ۷۰-۷۸، شرکت در جنگ چهارم اعراب
واسراییل اکتبر ۷۳، پایه گذاری و فعالیت در «جنبس
دموکراتیک» ۷۸-، معاون نخست وزیر (پس از کسب ۱۵ کرسی در
کنست)، اکتبر ۷۷-۸۱ و نیز رئیس کمیسیون دولتی امور

یادلين، آهaron: سیاستمدار اسراییلی، ت. ۱۷ آوریل ۱۹۲۶ در تل اویو، تج. دا. عبری بیت المقدس.
پایه گذاری مشترک کیبوتص «هائزبیم»، ع. سابق هیأت
رئیسه «جنبس پیشاهنگان اسراییل»، ع. سورای اجرایی
هیستادروث (فدراسیون کارگری اسراییل) ۵۲-۵۰، رئیس «بیت
برل» (مرکز آموزش حزب کارگر) ۵۶-۵۸، ع. کنست (پارلمان
اسراییل) ۵۹-۵۶، معاون وزیر آموزش و فرهنگ ۶۴-۷۲،
دبیر کل حزب کارگر ۷۲-۷۴، ع. دفتر سیاسی حزب، وزیر
آموزش و فرهنگ ۷۴-۷۷، رئیس کم. آموزشی و فرهنگ کنست
۷۷-۷۹، رئیس دن. علوم تربیتی «بیت برل» ۷۷-، رئیس
موسسه «بیالیک»، رئیس انتشارات و آکادمی فلسفه، رئیس
مطالعات و ادبیات جهانی یهود ۹۰-۹، دبیر کل «نهضت کیبوتص
متعدد» (تاکام) ۸۵-۸۹، رئیس تاتر «بئرشوا»، رئیس اج. «یانوش
کورچاک» در اسراییل، رئیس کت. علمی موسسه پژوهشی و
آرشیو بن گوریون ۷۹-، رئیس «بیاد تابنکین» (مرکز پژوهشی
نهضت کیبوتص)، رئیس مرکز آموزشی بیت یاتسیو، بئرشوا، رئیس
نهضت جهانی کارگری صهیونیسم ۹۲-، معاون کت. اجرایی دا.
بن گوریون در نقاب، مدرس و پژوهشگر در مرکز آموزشی نهضت

یارینگ، دکتر گونار : دک. «پیلمات سوئدی»، ت. ۱۲ اکتبر ۱۹۰۷، تج. ۱۵. «لاند»،
دانشیار زبانهای ترکی در دا. «لاند» سوئد ۴۰-۳۳.
وابسته سفارت سوئد در آنکارا ۴۰-۴۱، رئیس بخش «ب» سفارت سوئد در تهران، ۴۱، کاردار سفارت سوئد در تهران و بغداد، ۴۵، کاردار در آیدیس آبایا ۴۶-۴۸، سفیر سوئد در هندوستان ۴۸-۵۱، همزمان سفیر در سیلان ۵۰-۵۱، سفیر در ایران، عراق و پاکستان ۵۱-۵۲، رئیس اداره سیاسی وزارت امور خارجه ۵۲-۵۳، نم. ۵۲، دائم سوئد در سازمان ملل ۵۶-۵۸، نم. کشور سوئد در شورای امنیت سازمان ملل ۵۷-۵۸، سفیر سوئد در آمریکا ۵۸-۶۴، سفیر در شوروی ۶۴-۶۷، سفیر سوئد در مغولستان ۶۵-۷۳، نم. ویژه دیپر کل سازمان ملل در پیگیری مسائل اعراب و اسرائیل (پس از جنگ رُون ۱۹۶۷) نوامبر ۶۱، دریافت نشان صلیب بزرگ، نشان ستاره شمال.

آثار : تعدادی کتاب به زبان آلمانی و انگلیسی درباره زبان و فرهنگ ترکی از جمله : مناظره میوه‌ها - یک حکایت ترکی شرقی ۳۶، گفتگوی ازبک قلیچ، ترکستان روسیه ۳۷، متون ازبکی - افغانی ترکستان ۳۸، پراکندگی قبایل ترک در افغانستان ۳۹، اطلاعات لازم در راه شناخت ترکستان شرقی (چ چ ۴۱-۴۷)، فرهنگ مکالمه ترکی - انگلیسی ۶۴، متون ادبی کاشنر ۸۰، بازگشت به کاشنر ۸۶، متون کاشنری ۹۱.

یاریو، سرلشگر آهارون : نظامی و سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۱۹۲۰ در شوروی (التویا)، تج. دن. ستاد فرانسه. مهاجرت از سوریه به فلسطین ۳۵، خدمت در ارتش انگلستان با درجه سروانی ۴۱-۴۶، فعالیت در سازمان نظامی - تروریستی هاگانا (هسته مرکزی ارتش اسرائیل) ۴۶-۴۷، خدمت در ارتش اسرائیل با مسئولیت های متفاوت در واحد فرماندهی شمال کشور ۴۸-۵۰، خدمت در ستاد لشگر عملیاتی ۵۱، تحصیل در «دن. ستاد فرانسه»، ونیز «دن. فرماندهی و ستاد افسری» ارتش اسرائیل ۵۲-۵۶، وابسته نظامی در واشنگتن و اتاوا (کانادا) ۵۷-۶۰، فرمانده تیپ جولان ۶۰-۶۱، خدمت در واحد اطلاعات نظامی ارتش اسرائیل ۶۱، دستیار ویژه رئیس ستاد ارتش در خلال جنگ اکتبر ۷۳ اعراب و اسرائیل، مشاور ویژه نخست وزیر اسرائیل اکتبر ۷۲-۷۳، ترک خدمت ارتش دسامبر

اجتماعی، ع. آکا. علوم تجربی و انسانی اسرائیل، ع. پیوسته آکادمی های انگلستان و فرانسه، کناره گیری از سیاست. فوت برادر سکته قلبی ۸۴.

آثار : طومار جنگ فرزندان روشنایی علیه فرزندان تاریکی ۵۵، پیام طومار ها ۵۷، هیزرا : اولین مرحله حفاری، هیزرا ۲: دومین مرحله، هیزرا ۴: سومین مرحله، سفر پیدایش (باهمکاری ن. اویگاد) ۵۶، جنگ در سرزمین های انجیلی (قدس) ۶۳، کشفیات در حفاری صحرای یهود ۶۳، مسادا : اولین مرحله حفاری ۶۵، کتبیه بن - سیره از مسادا ۶۵، مسادا : دزه رود و پایگاه آخرین هواخواهان ۶۶، بار - کوچبا ۷۱، هیزرا ۷۲، هیزرا ۷۵، کتبیه های معبد ۷۷.

یارشاطر، دکتر احسان : دک. زبانهای باستانی؛ استاد، نویسنده و زبانشناس ایرانی؛ ت. ۱۹۱۸ در همدان، تج. دا. تهران، دا. لندن.

شهرت در انجام پژوهش‌های فرهنگی و هنری در اوائل دهه ۵۰، تدریس در دا. تهران ۵۴، انتشار ماهنامه «راهنمای کتاب» (یکی از منابع معتبر بررسی و تقدیم کتاب در ایران) به مدت ۳۰ سال، تدریس در دا. کلمبیا (آمریکا) ۶۳-۶۴ (اس، مدعو)، مشاور انتشاراتی دا. کلمبیا (درباره مسائل ایران)، تأسیس «انجمن کتاب» در ایران، عزیمت به آمریکا پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران ۷۹، تدوین و انتشار « دائرة المعارف ایرانیکا» به شکل جلد به جلد به زبان انگلیسی در آمریکا.

(توضیح : وی یکی از متخصصان و صاحب نظران بنام در زمینه زبانها و فرهنگ باستانی ایران و از جمله زبان اوستا به شمار میرود.)

آثار : تصحیح و نگارش مقدمه : اشارات و تنبیهات (ابوعلی سینا) ۵۳، ونیز : پنج رساله ابوعلی سینا ۵۳. شعر فارسی در عهد شاهرخ (نیمه اول قرن نهم) یا آغاز اتحاطات در شعر فارسی ۵۵، زبانها و لهجه های ایرانی ۵۷، داستانهای شاهنامه (چ) ۶۵، نقاشی نوین (چ ۶۵-۶۶)، داستانهای ایران باستان (چ ۳) ۶۵، ایران در آستانه ورود به دهه هفتاد (ویراشگر) (به انگلیسی)، دایرة المعارف ایران و اسلام (چ ۱۰) ۷۵-۸۱، تدوین و انتشار دایرة المعارف ایرانیکا به زبان انگلیسی (در آمریکا) (چ) ۷۹.

خدمت در وزارت مسکن و سازمانهای عمومی مصر تا ارتقا به مقام معاون وزیر ۵۹-۳۹، مدیر عامل و معاون «مرکز پژوهش‌های ساختمان» مصر ۵۴-۵۹، رئیس شرکت سیمان پرتلند توره، ع. هیات مدیر شرکت سیمان پرتلند حلوان، و شرکت سیمان پرتلند سودان، رئیس هیات بازاریابی شرکتهای سیمان مصری ۶۳-۵۹، رئیس سازمان عمومی مصر در امور شرکتهای ساختمانی و قراردادهای عمومی مسکن ۶۳-۶۵، وزیر جهانگردی و باستان شناسی ۶۵-۶۷، وزیر مسکن و ساختمان ۶۸-۶۶، ع. هیات مدیره و هیأت عامل سد بزرگ آسوان ۶۸-۶۶، اس، مدعو مکانیک خاک دردا. قاهره ۵۱-۸۱، اس، مدعو مهندسی راه و ساختمان (سازه) دردا. عین الشمس، ع. شورای تکنولوژی و پژوهش‌های ساختمان «آکادمی علوم و تکنولوژی مصر» ۷۲-۸۹، مدیر کل فدراسیون مهندسان عرب ۷۵، رئیس جامعه مهندسان سازه ۹۱-۹۱، رئیس جامعه مهندسان سازه مصر ۹۲-۹۲، ع. تعدادی دیگر از سازمانهای علمی مهندسی سازه و ساختمان، دریافت نشان درجه اول جمهوری (مصر)، نشان پرچم (مجارستان)، نشان صلیب با ستاره احیاء لهستان.

آثار: مطالعاتی پیرامون میزان استقامت پایه‌های پل ۵۱، میزان استقامت پی‌های عمیق در خاک رس، آزمایش نمونه‌های خشک شن با ماشینهای سه محوره ۵۳، صنعت مصالح ساختمانی در مصر ۵۷، میزان استقامت پایه‌های پل ۵۳.

یاسین، مصطفیٰ کمال: دک. حقوق، دیپلمات و حقوقدان بین المللی عراقی، ت. ۱۹۲۰ در عراق، تج. داها. بغداد، قاهره، پاریس.

ع. کانون وکلای بغداد ۴۲، مدرس حقوق بین الملل خصوصی و حقوق جزا ۵۰، استاد یار دانشگاه بغداد ۵۴، اس. ورئیس گروه حقوق بین الملل دا. بغداد ۵۹، مدیر کل اداره سیاسی وزارت امور خارجه ۵۹، مدیر کل اداره سازمانهای بین المللی وزارت امور خارجه ۶۴، سفیر ونم. دائم عراق در نمایندگی سازمان ملل در زن ۶۶، مدیر کل اداره سازمانهای بین المللی وزارت امور خارجه ۷۱-۷۱، ع. دادگاه داوری بین المللی، ع. کم. حقوق بین الملل سازمان ملل متحد ۶۰-۶۰، رئیس کم. مذکور ۶۶، رئیس مو. حقوق بین الملل ۶۱، ع. سازمان مذکور ۷۱-۷۱، ع. آکا. حقوق بین الملل لاهه، ع. مکاتبه‌ای

۷۳، ع. مجلس اسرائیل (کنست) ۷۴-۷۷، وزیر حمل و نقل مارس-ژوئن ۷۴، وزیر اطلاعات ژوئن ۷۴-۷۵، رئیس مرکز مطالعات استراتژیک در دا. تل آویو ۷۷-۹۴، فوت ۹۴.

یازیجی، بدیع: مدیر مالی و تجاری ترک، ت. ۱۹۱۷، تج. «رابرت کالج» دا. کلمبیا (آمریکا). مدیر امور بیمه آتش سوزی و دریابی شرکت بیمه اتکایی ملی ۴۳-۴۸، اس. بیمه «مدرسه بازارگانی» استانبول ۴۵-۵۰، مدیر عامل شرکت صنایع چینی استانبول ۶۲-۶۳، رئیس شرکت بیمه عمومی ترکیه ۴۸-۶۳، رئیس اتاق تجارت استانبول ۶۳-۶۰، ع. هیات مدیره امور بیمه وزارت بازارگانی ۴۴-۶۴، رئیس و مدیر عامل شرکت بیمه «تام» ۶۴-۶۴، رئیس و مدیر عامل شرکت بیمه «دوگان» ۷۶-۷۶، ع. هیات امناء «کا. رابت» ۶۴-۶۰.

یازیجی، بولنت: ف. ل. بانکدار ترک، ت. ۳ فوریه ۱۹۱۱، تج. «رابرت کالج» استانبول و دا. کلمبیا (آمریکا). خدمت دروزارت دارایی ۳۴-۳۸، ممیز مالیاتی ۴۵-۴۸ مشاور سفارت ترکیه در واشنگتن ۴۵-۴۹، مدیر کل اداره خزانه داری ۴۹-۵۰، مدیر عامل بانک توسعه صنعتی ترکیه ۶۰-۵۰، رئیس و مدیر عامل بانک ترکیه ۶۷-۶۰، رئیس بانک تجارت خارجی آمریکا-ترکیه ۶۴-۶۷؛ رئیس اتحادیه اتاق‌های تجارت. صنعت و مبادلات ارزی ترکیه ۶۰-۶۲، معاون اج. بانکهای ترکیه ۶۰-۶۷، رئیس بانک توسعه صنعتی ترکیه ۶۰-۶۹، مدیر عامل بانک مذکور ۶۹-۷۱، مدیر شرکت «تام حیات سیگورتا» ۶۷-۶۷، مشاور رئیس دانشگاه تجارت و صنایع در «ستی» ۶۸-۶۸، رئیس و مدیر عامل «اک بانک تاس» ۷۱-۷۵، رئیس شرکت «اکسیمتو»، شرکت «سیمسا»، رئیس بنیاد آموزش مدیریت ترکیه، رئیس شرکتهای کمودور، دنیتس، و کلوبو.

یاسین، عزیز احمد: ل. علوم، دیبلم عضویت در کالج سلطنتی انگلستان، دک. مهندسی «مهندس مشاور و دیپلمات مصری»، ت. ۱۳ اوت ۱۹۱۸ در قاهره، تج. دانشکده. علوم دا. قاهره، کا. سلطنتی علوم و تکنولوژی دا. لندن.

آثار : توسعه ترکیه برمبنای معیار مطوعات کشور ۱۴ ترکیه در جنگ جهانی ۲۸، ترکیه در دوران من ۵۶.

پتکین، سید کمال : استاد پژوهشگر ترک، ت. ۱۹۰۳، تج. داهما. پاریس و «رنه».

استادیار تاریخ هنر وزیبایی شناسی دردا. استانبول ۳۶-۳۳، مدیر کل هنرهای زیبا دروزارت آموزش و پرورش، ۴۱-۳۹، اس. تاریخ هنر وزیبایی شناسی دردا. آنکارا ۵۰-۴۱، اس. تاریخ هنر ترکیه و اسلام ۵۰-۵۹، رئیس دا. آنکارا ۵۹-۶۳، اس. هنر ترکیه در دا. کلمبیا (آمریکا) ۶۳-۶۴، دریافت نشان لژیون دونور، حزب جمهوری خواه.

آثار : (به زبان ترکی) : فلسفه هنر، درسهای زیبایی شناسی ۴۲، دکترین های ادبی ۴۳، سخنرانی های پیرامون ادبیات ۴۴، هنر لوثوناردو داوینچی ۴۵، مسائل هنر ۴۵، درباره ادبیات ۵۳، نقاشان مشهور ۵۵، الف، گید : گزیده ای از نوشه های نقد گونه وی ۵۵، تاریخ معماری اسلامی ۵۹ (چاپ سوم ۶۵)، مسائل هنر ۶۲، معماری ترکیه ۶۵، مسائل جاری ادبیات ۶۷، مقاله ها ۷۲، هنر باروک ۷۴، هنر در کشورهای اسلامی ۷۴، (به زبان فرانسه) : معماری ترک در ترکیه ۶۲، نقاشان باستانی ترک ۷۰.

یحیی. امام (یحیی محمد حمید الدین) : پایه گذار واولین حاکم یمن شمالی جدید، ت. ژوئن ۱۸۶۹ در «صنعت» (یمن شمالی)، تج. ابتدایی و متوسطه در زمینه حقوق اسلامی و ادبیات قدیمی عرب نزد پدرش.

پدرش محمد در خلال سالهای ۱۸۹۰ تا ۱۹۰۴ امام زیدی یمن بود، جنگ علیه سلطه عثمانیها بر یمن به مدت دو دهه وبالاخره دستیابی به استقلال یمن شمالی (سابق ۱۹) مقابله با انگلیسی ها و سعودیهادر راه اتحاد مجدد دیگر سرزمینهای (قدس) یمن واستقلال آنها تحت رهبری مذهبی و سیاسی خود در دهه های ۲۰ و ۳۰، پس از فوت پدرش (محمد) : امام جدید زیدیهای یمن و ملقب به عنوان «المتوکل بالله» (توکل کننده به خداوند) ۱۹۰۴، هریک از هیجده پسر امام یحیی ملقب به «سیف الاسلام» (شمشیر اسلام) و پسر بزرگش احمد لقب «ولیعهدی» و جانشین پدرش را یافت (امام یمن در خلال سالهای ۱۹۴۸ تا

آکا. تدوین قوانین تولوز، نم. عراق در بسیاری از کنفرانسها بین المللی از جمله : در کنفرانس حقوق فراردادهای وین ۶۸ و ۶۹، رئیس کت. تدوین قوانین در شورای آنکتاد ۶۶-۶۹ در سازمان بین المللی کار ۶۶-۶۹، در مجامع عمومی سازمان ملل متحد ۵۸-۵۹، در بسیاری از کنفرانسها سازمان ملل و سازمان بین المللی کار و غیره، دریافت درجه دکترا افتخاری از دا. نیس ۷۰، نشان صلیب بزرگ شایستگی دولتی از اسپانیا، نشان ملی لیاقت از فرانسه، نشان تاج از مراکش.

آثار : تعداد زیادی کتاب و مقاله درباره حقوق بین الملل،

آلیافی، عبدالله عارف : حقوقدان و سیاستمدار لبنانی، ت. ۱۹۰۱، تج. در بیروت و دا. سورین پاریس. عضویت در کانون وکلای بیروت ۲۶، نخست وزیر و وزیر دادگستری ۳۹-۳۸، ع. هیات نم. لبنان در کنفرانس مقدماتی تاسیس اتحادیه کشورهای عرب ۴۴، ع. هیات نم. لبنان در کنفرانس سان فرانسیسکو ۴۵، وزیر دادگستری دسامبر ۴۶-۴۷، نخست وزیر ۵۱-۵۲-۵۳، وزیر و مارس-نومبر ۵۶، و آوریل-دسامبر ۶۶، و ۶۸-۶۹، هم‌زمان وزیر کشور ۵۲-۵۱، و آوریل-دسامبر ۶۶، و ۶۸-۶۹، وزیر دارایی مارس-سپتامبر ۵۴، وزیر برنامه ریزی ژوئن-نومبر ۵۶، آوریل-دسامبر ۶۶، فوریه-ژوئیه و دسامبر ۶۶-۶۸، وزیر امور اجتماعی ۶۸-۶۹، وزیر آموزش و پرورش ۶۸-۶۹.

یالمان، احمد امین : ف. ل. اجتماعی، دک. «روزنامه نگار ترک، ت. ۱۴ ماه مه ۱۸۸۸، تج. مدرسه حقوق استانبول، دا. کلمبیا (نیویورک). خبرنگار روزنامه «صباح» ۱۹۰۷، کمک دبیرنشریه (ینی گازت) ۱۹۰۸-۱۹۱۰، دانشیار سابق جامعه شناسی دردا. استانبول، خبرنگار جنگی نشریه «طنین» ۱۵، مالک مشترک و دبیر نشریه «واکت» ۱۷-۲۲، مالک مشترک و دبیر نشریه «وطن» ۲۶-۲۲، نشریه «تن» ۳۶-۳۹، نشریه وطن ۴۰-۴۱، دبیر نشریه «حروطن» ۱، رئیس موسسه مطبوعات ترکیه ۶۴.

در قم و چند شهر دیگر ۷۹، رئیس دفتر آیت الله خمینی(ره) (رهبر انقلاب ایران) در قم ۷۹ (برای مدتی)، ع. اولین مجلس خبرگان از استان باختران (کرمانشاه) ۷۹ –، ع. مجلس شورای اسلامی از قم ۸۰-۸۴ و از تهران ۸۴-۸۸، رئیس کمیسیون امور حقوقی و قضایی مجلس شورای اسلامی در دوره های ذکر شده، ونیز معاون اول مجلس اول و دوم شورای اسلامی (به ریاست هاشمی رفسنجانی)، رئیس هیات نم. پارلمانی ایران در اتحادیه بین المجالس ۸۷، ع. دومین مجلس خبرگان از استان بوشهر ۸۲، شکست در انتخابات سومین دوره مجلس شورای اسلامی ۸۸، ع. انتصابی شورای نگهبان قانون اساسی ژوئن ۸۸، ع. اولین مجمع تشخیص مصلحت نظام ۸۸، ع. انتصابی کت. بررسی قانون اساسی (از سوی آیت الله خمینی) ۸۹، رئیس انتصابی قوه قضائیه کشور (از سوی آیت الله خامنه ای) سپتامبر ۹۰-۸۹ اوت ۹۴، دبیر و رئیس بخش سیاسی «جامعه مدرسین حوزه علمیه قم»، ع. دومین مجمع تشخیص مصلحت نظام و معاون دوم شورای مذکور ۸۹-۹۷، انتصاب مجدد به عنوان رئیس قوه قضائیه کشور اوت ۹۴- اوت ۹۹ (جانشین وی: آیت الله سید محمود هاشمی شاهروodi)، ع. سومین مجمع تشخیص مصلحت نظام ۹۷-، ع. شورای عالی انقلاب فرهنگی، نایب رئیس اول شورای عالی انقلاب فرهنگی اوت ۹۷-، مجدداً ع. انتصابی شورای نگهبان (از سوی آیت الله خامنه ای) اوت ۹۹-.

آثار: تفسیر در قرآن، شناخت خدا، گمشده شما، امام حسین را بهتر بشناسیم، چهارچوب کلی حکومت اسلامی (در سهایی پیرامون ولایت فقیه یا حکومت اسلامی در عصر غیبت) . ۸۳

یزدی، دکتر ابراهیم: دک. داروسازی، فعال سیاسی و سیاستمدار ایرانی، ت. ۱۹۳۳ در قزوین، تج. در آمریکا.

ق. اق. انتشار مشترک نشریه «فروغ علم» ۴۶-۴۷ و «گنج شایگان» ۵۱-۵۴، خدمت در «سازمان تامین اجتماعی کارگران»، خدمت در شرکت دارویی «تولید دارو» (تولیدارو)، ع. «نهضت آزادی ایران»، عزیمت به آمریکا برای تحصیلات عالی، ع. موسس «اج. دانشجویان ایرانی مقیم آمریکا و کانادا»، تحصیل و کار (فعالیتهای پژوهشی) در آمریکا به مدت ۱۷ سال ۷۸-۶، همزمان فعالیتهای سیاسی و مبارزه علیه رژیم شاه در آمریکا، مشاور

۱۹۶۲)، پس از یک رشته شکستهای نظامی در راه یکپارچه کردن سرزمین یمن بزرگ (یمن شمالی و جنوبی) بالاخره مجبور به امضای قرارداد شناسایی کنترل سیاسی انگلستان بر سرزمینهای یمن جنوبی در پایان سال ۳۴ شد (پس از جنگهای داخلی یمن، بالاخره انگلیسی ها در سال ۱۹۶۷ مجبور به خروج از عدن و یمن جنوبی شدند)، ترور و کشته شدن بدست یک مخالف سیاسی ۱۷ فوریه ۴۸.

یحیی، ژنرال طاهر: نظامی و سیاستمدار عراقی، ت. ۱۹۱۳، تج. دن. تربیت معلم بغداد، و دن. افسری عراق.

معلم در مدرسه مامونیه بغداد، ع. نهضت ملی ۴۱، فرمانده گردان زرهی پوش در جنگ فلسطین (اولین جنگ اعراب و اسرائیل) ۴۸، ع. دادگاه نظامی حبایة ۴۸، ع. گروه افسران آزاد عراق ۵۸، بعداً مدیر کل پلیس، و رئیس ستاد ارتش عراق ۶۳-۶۵، نخست وزیر ۶۶، معاون ریاست جمهوری عراق ماه مه ۶۷، نخست وزیر و کفیل وزیر کشور ۶۷-۶۸، دستگیر و زندانی شدن بخاطر دلائل سیاسی آوریل ۶۹، دریافت مдал خدمت، مdal راfeldin و غیره از عراق.

یحیاوی، محمد صالح: نظامی و سیاستمدار الجزایری، ت. ۱۹۳۲ در «بَرْكَة».

آموزگار مدرسه قبل از شروع جنگهای استقلال طلبانه مردم الجزایر ۵۶، پیوستن به ارتش سری الجزایر ۵۶، ارتقا به درجه سروانی، ارتقا به مرتبه فرماندهی ۶۲-۶۴، ع. کت. مرکزی «جبهه آزادی بخش ملی» الجزایر ۶۴، ع. «شورای انقلاب الجزایر» زوییه ۶۵، فرمانده نظامی منطقه ۶۵، رئیس آکادمی نظامی در چرچیل ۶۹-۷۷، دبیر اجرایی «جبهه آزادی بخش ملی» اکتبر ۷۷-.

یزدی، آیت الله محمد: درجه اجتهاد، روحانی و حقوقدان (اسلامی) ایرانی، ت. ۱۹۳۱ در قم، تج. عالی حوزوی در قم.

ق. اق.: مدرس حوزه علمیه قم و وعظ و خطابه، دستگیر وزندانی شدن و نیز تبعید داخلی (ایران) به دفاتر . ب. اق.: رئیس دادگاه انقلاب اسلامی و رئیس کمیته های انقلاب اسلامی

و بیان نزدیک آیت الله خمینی (ره) (رهبر انقلاب اسلامی ایران) در خلال دوران تبعید و زندگی در «نوول لوشاو» در فرانسه (نزدیک پاریس) اکتبر ۷۸- فوریه ۷۹.

ب. اق. : معاون نخست وزیر (مهندس بازرگان) در امور انقلاب فوریه - آوریل ۷۹، وزیر امور خارجه دولت موقت انقلاب آوریل - نوامبر ۷۹، مشاور نزدیک رهبر انقلاب ایران در امور سیاسی و انقلاب ۷۹ -، سرپرست گروه انتشارات «کیهان» و «روزنامه کیهان» ماه مه ۸۰ -، نم. مجلس شورای اسلامی از تهران ۸۰-۸۴، ع. کمیسیون های امور خارجه، بهداری و رفاه مجلس شورای اسلامی ۸۰-۸۴؛ از جمله رهبران «اصلی نهضت آزادی ایران» (به رهبری مهندس بازرگان) ۹۴-۷۹، انتخاب به عنوان رهبر جدید «نهضت آزادی ایران» پس از فوت مهندس بازرگان ۹۴ -، مشاور «سازمان بهداشت جهانی» (WHO) (وابسته به سازمان ملل متحد) ۹۱.

آثار : تالیف و ترجمه چندین کتاب در زمینه های پژوهشی و سیاسی، از جمله :

الف. کتابهای سیاسی : اوضاع سیاسی کنونی ایران (فوریه ۷۹)، جنگ بی پایان (ترجمه)، آمریکا در تدارک ویتنامی دیگر، آخرین تلاشهای در آخرین روزها (مطالبی ناگفته پیرامون انقلاب اسلامی ایران) (ج ۴) (۴۸)، بررسی سفر هایز به ایران ۸۳، بررسی و تحلیل گزارش کمیسیون تاور زوییه ۸۷ (پیرامون مسافرت پنهانی مکفارلین به ایران آ وغیره . ضمناً تعداد زیادی مقاله های سیاسی، اجتماعی و اسلامی منتشره در نشریات عمومی و تخصصی.

ب. کتابهای پژوهشی : اصول رئیسیک مولکولی ۸۵، تغییرات موتواسیونی در اجزای رئیسیک و نظام های ترمیمی ۸۹، گزارش های علمی درباره پژوهشی داروهای گیاهی و سنتی، مواد سلطان زا، اسید نوکلیک سلول های سرطانی وغیره .

یگانه، محمد : ف، ل، «اقتصاددان ایرانی، ت. ۵ ماه مه ۱۹۲۳، تج. دا. تهران، ودا. کلمبیا در نیویورک.

کارمند امور اقتصادی بخش مطالعات خاورمیانه ای سازمان ملل متحد ۴۹-۵۸، مشاور سازمان: «برنامه توسعه سازمان ملل» ویژه دولت تونس ۵۸-۵۹، رئیس بخش صنعت سازمان ملل ۵۹-۶۴، معاون وزیر امور اقتصادی ۶۴-۶۹، وزیر آبادانی و مسکن ۶۹-۷۰، مشاور ویژه اقتصادی نخست وزیر ۷۰-۷۱، جانشین مدیر اجرایی بانک بین المللی نوسازی و توسعه

یگانه، مایر : نام حقیقی : مایر فالدو، سیاستمدار اسرائیلی، ت. ۲۵ آوریل ۱۸۹۷ در اتریش، تج. دا. وین (اتریش)، و موسسه کشاورزی وین (شاگرد زیگموند فروید).

خدمت در ارشاد اتریش در خلال ج. ج. اول ۱۴-۱۸، موسس «هاشومیرها تزایر» (ناظر جوان : جنبش سوسیالیستی - صهیونیستی جوانان یهود) در وین، مهاجرت به سرزمین

فاهره، دا. نبیور ک، ودا. هاروارد آمریکا.

مشاور خصوصی حقوقی، مشاور حقوقی درداره نفت. و اداره مالیات وزارت دارایی عربستان سعودی ۵۶-۵۸، مشاور حقوقی شورای وزیران سعودی ۵۸-۶۰، وزیر کشور ۶۲، وزیر نفت و ذخایر معدنی ۶۲-۹۵، ع. شورای وزیران سعودی ۶۶، مدیر شرکت نفت عربی-آمریکایی (آرامکو) ۶۶، رئیس هیأت مدیره سازمان عمومی نفت و مواد معدنی (پترومین) ۶۳-۸۶، رئیس دانشکده نفت و مواد معدنی در ظهران ۶۳-۶۴، رئیس هیأت مدیره شرکت کود شیمیایی عربستان سعودی (سافکو) ۶۶-۶۸، مدیر کل سازمان کشورهای عرب صادرکننده نفت (اوپک) ۶۸-۶۹، رئیس سازمان اوپک ۷۵-۷۴، تاسیس سازمان پژوهشی غیر انتفاعی «مرکز مطالعات انرژی جهانی» در لندن ۹۰، رئیس کمیسیون مشترک عربستان سعودی-سودان در امور اکتشاف ذخایر دریایی سرخ ۷۴، رئیس شورای عالی مشورتی امور نفت و مواد معدنی ۷۵-۸۶، ع. تعدادی از سازمانهای حقوق بین الملل، دریافت درجه دکترای افتخاری ازدا. نیهون ژاپن ۶۹، دک. افتخاری ازدا. عثمانی هندوستان ۷۵.

آثار : حقوق اسلامی و مسائل معاصر (به زبان انگلیسی و عربی).

یوسف، اووادیا : خاخام اعظم (سفارديم‌ها) و رهبر حزب افراطی «شاس» اسرائیل، ت. در بغداد (عراق). ع. سابق دادگاه ویژه خاخامی سفارديم‌ها (يهوديان شرقى اسرائييل) در تل آيو، رئیس سابق دادگاه استیاناف خاخامی، ونیز رئیس بخش خاخامی مصر (قاهره)، ع. سابق دادگاه منطقه ای «پیتاج تیکوا» و «بيت المقدس»، رئیس «متیوتای بزرگ» بیت المقدس، رئیس بشیویات پورات وی-هورع «در تل آيو»، ع. هیات مدیره « بشیویات پورات یوسف » در بیت المقدس، رئیس کمیته بنیاد ساختمن، بنیانگذار بشیویات «پورات یوسف» در بخش قدیمی بیت المقدس، رهبر مذهبی حزب افراطی «شاس»، خاخام اعظم و رئیس دادگاه ویژه خاخامی تل آيو-یافا، خاخام اعظم یهودیان سفارديم اسرائیل، دریافت چند جایزه از اسرائیل.

(توضیح: بنا به گزارش خبرگزاری فرانسه در تاریخ دسامبر

خاورمیانه ۷۱-۷۲، مدیر اجرایی صندوق بین المللی بول ۷۲-۷۳، مدیر اجرایی بانک مرکزی ایران ۷۳-۷۶، وزیر کشور ۷۶-۷۷، مسئول سازمان برنامه و بودجه ۷۷-۷۸، وزیر امور اقتصادی و دارایی ۷۷-۷۸، رئیس صندوق ویژه سازمان اپک (وین)، دریافت مدال همایون ۶۶، مدال درجه اول همایون ۷۷، دریافت مدال آبادانی و توسعه ۶۷.

آثار : توقف خطاهای ۴۶، سیاستهای تجارت خارجی و بازرگانی ایران ۵۰، سرمایه گذاری در صنعت نفت خاورمیانه ۵۲-۵۳، دورنمای برنامه توسعه اقتصادی ده ساله تونس (به زبان فرانسه) ۶۰، اقتصاد نفت خاورمیانه (باهمکاری چارلز عیسوی) ۶۲، عکس العمل های مربوط به قرارداد نفت تهران ۷۱، امکانات همکاریهای مایین کشورهای در حال توسعه در زمینه بهره برداری از گاز طبیعی ۷۱.

یمانی (ملقب به ابو Maher)، احمد : مبارز و سیاستمدار فلسطینی، ت. ۱۹۲۵.

یکی از حامیان اصلی «دکتر جرج حبش» در «جنبش ملی عرب»، رهبری اقداماتی در سازمان آزادی بخش فلسطین که منجر به شکل گیری گروه چریکی «قهemannan بازگشت» (ابطال العوده) شد ۶۶، یکی از پایه گذاران گروه عمدۀ چریکی «جبهه خلق برای آزادی فلسطین» (PFLP) (به رهبری دکتر جرج حبش) ۶۷، مدیر کل فدراسیون کارگران فلسطین در اواسط دهه ۶۰، رئیس شعبه جبهه خلق در طرابلس (لیبی) ۶۹، فرماندهی گروه چریکی «جبهه خلق بهمراه «ودیع حداد» (مباز فلسطینی) در اردند در خلال دوران غیبت جرج حبش ۷۰، ع. درکت. اجرایی سازمان آزادی بخش فلسطین (ساف) به نمایندگی از «جبهه خلق» ۷۳، رئیس هیأت نم. اعزامی ساف به پکن (چین) بمنظور جلب حمایت چین از ساف ۷۳، رئیس و رهبر جبهه خلق در دوران بیماری جرج حبس ۷۳، استغفار از کت. اجرایی ساف پس از خروج جبهه خلق از ساف ۷۳، همراهی با یاسر عرفات (رهبر ساف) در مسافرت رسمی به مسکو ۷۳، رئیس «سازمان خلقی» ساف ۷۴، بازگشت مجدد به جبهه خلق و معاون آن.

یمانی، شیخ احمد زگی : ل. حقوق. ف. ل. حقوق تطبیقی؛ سیاستمدار سعودی، ت. ۱۹۳۰ در مکه، تح. دا.

مهاجرت از یوش مازندران و زندگی در تهران به مراده خانواده اش و انجام تحصیلات ابتدایی و متوسطه در آنجا ۱۹۰۹ –، چاپ منظومه «قصه رنگ پریده» ۲۱، چاپ قطعه «ای شب در هفته نامه «نویهار» پاییز ۲۲، چاپ دفتر کوچک شعر «خانواده سرباز» ۲۶، چاپ قسمتی از منظومه «افسانه نیما» در «روزنامه قرن بیستم» به مدیری میرزا ده عشقی ۲۴ (منظومه بلند «افسانه» در دی ماه سال ۱۳۰۱ ش. – زانویه ۲۲ – که باید آن را زاد روز شعرنو فارسی دانست. سروده شد)، پس از رخدادهای سیاسی ایران در خلال سالهای ۱۹۲۱–۲۲ بازگشت به مازندران و ادامه فعالیت‌های ادبی و شغلی در آنجا، آموزگار ادبیات فارسی در مدارس شهرهای شمال ایران (بابل، لاهیجان، رشت، آستانه وغیره (به مراده همسرش عالیه) بصورت غیر ثابت ۲۷–۳۲، ترک مدرسه و تدریس وزندگی در «یوش» و ادامه فعالیت‌های ادبی در آنجا ۳۲–۳۵، عزیمت به تهران و تدریس ادبیات در «مدرسه عالی صنعتی» تهران ۳۵، ع. هیات تحریریه مجله موسیقی (به مدیری مین باشیان) و انتشار سلسله مقاله‌های «ارزش احساسات» در آن ۳۸–۴۱ (تعطیل مجله)، دوران جدید خلاقیت‌ها و دگرگونی شدید و ذات الریه وی ۴۱، فوت به علت سرماخوردگی شدید و ذات الریه (در بازگشت از زادگاهش یوش به تهران) ۸ زانویه ۶۰ (دوشنبه ۱۸ دی ماه ۱۳۳۸ ش.).

آثار: مجموعه اشعار نیما یوشیج، ارزش احساسات (ج ۲) ۷۰۱، ۵۶، کندوهای شکسته، حرفاها همسایه (تاریخ نگارش: ۳۹، انتشار: آوریل ۵۵)، کشته و طوفان (حاوی ۵۰ نامه از نیما)، آهو و پرندگان، توکایی در قفس، ستاره ای در زمین، دنیاخانه من است (مجموعه نامه‌های نیما): تعریف و تصریح، یادداشتها و مجموعه اندیشه ۷۰۱، ۶۹، نامه‌های نیما به همسرش عالیه آوریل ۷۱.

یونس، محمود: مهندس و سیاستمدار مصری، ت. ۳ آوریل ۱۹۱۲، تج. کا. سلطنتی مهندسان، دا. قاهره، ودانشگاه جنگ مصر.

انجام خدمات مهندسی ۳۷، دریافت درجه فوق لیسانس در علوم ۴۲، همکاری با هیات مدیره عملیات نظامی ارتش ۴۳، مدرس دا. جنگ ۴۴، ۴۷، مدیر اداره امور فنی درستاد کل

۱۹۹۶، اوادیا یوسف به عنوان یک خاخام افراطی رژیم صهیونیستی طی اطلاعیه‌ای به پستچی‌های اسرائیلی دستور داد که آنان اعلامیه‌هایی را که کشیش‌های مسیحی برای یهودیان ارسال داشته اند بسوزانند. این فرمان در پی ارسال هزاران اعلامیه از سوی یک سازمان مبلغ مسیحی در راه برقراری صلح صورت گرفته است!)

آثار: چند جلد کتاب مذهبی راجع به اصول یهودیت و تورات.

یوسف، دکتر محمد: دک.، سیاستمدار افغانی، ت. ۲۱ زانویه ۱۹۱۷ در کابل. وزیرسایق صنایع و معادن افغانستان، نخست وزیر و وزیر امور خارجه ۶۳–۶۵، سفیر در جمهوری فدرال آلمان، ضمناً سفیر آکردنیه در دانمارک، سوئد، و سویس ۶۶–۷۳.

یوسفی، عبدالرحمن: سیاستمدار مراکشی، ت. در «طنجه»، تج. دا. پاریس. فعالیت سیاسی در جنبش‌های اتحادی و استقلال طلبانه مراکش، ع، حزب «استقلال» ۵۹–۶۳، کناره گیری از حزب استقلال و مشارکت در پایه گذاری «اتحاد ملی نیروهای خلقی» (UNFP) (بعداً: اتحاد سوسیالیستی نیروهای خلقی)، دستیار «مهدی بن برکه» (انقلابی مراکشی و رهبر حزب اتحاد ملی)، بازداشت و زندانی به اتهام فعالیت‌های ضد دولتی ۵۹، محکوم به دو سال زندان (سیاسی) ۶۴–۶۳، آزادی از زندان و تبعید به فرانسه ۶۴، سخنگوی «مبازان ملی گرا و حقوق بشر عرب و آفریقایی»، بازگشت از تبعید به مراکش در اوائل دهه ۱۹۸۰، ۹۲–۹۲، ترک دیپرکل «اتحاد سوسیالیستی نیروهای خلقی»، رهبری حزب مذکور و مجدداً محکوم به تبعید از کشور به اتهام اعتراض به نتایج انتخابات عمومی ۱۹۹۳ مراکش، بازگشت از تبعید به مراکش و مجدداً دبیر کل حزب یاد شده، نخست وزیر مراکش فوریه ۹۸.

یوشیج، نیما (علی اسفندیاری): شاعر و نویسنده ایرانی (پدر شعرنو ایران)، ت. ۱۱ نوامبر ۱۸۹۷ در «یوش» مازندران، تج. مدرسه فرانسوی «سن لویی» تهران.

نخست وزیر ترکیه ژوئن ۹۷-۲۵ نوامبر ۹۸ (پیرو رأی عدم اعتماد پارلمان ترکیه به وی).

فرماندهی ارتش ۵۲، مدیر عامل و رئیس هیات مدیره عمومی نفت ۵۴، مشاور وزارت بازرگانی و صنعت درامور ذخایر معدنی و زیرزمینی، مدیر عامل و رئیس هیات مدیره کanal سوئز ۵۶، رئیس کanal سوئز ۵۷-۶۵، رئیس سندیکای مهندسان مصر ۴۵-۵۶، مدیر و رئیس شرکت شرقی نفت مصر، نیز اج. تعاونی نفت ۵۸-۶۵، ع. مجلس ملی مصر ۴۶، معاون نخست وزیر درامور حمل و نقل و ارتباطات ۶۵-۶۶، معاون نخست وزیر درامور نفت و حمل نقل و معدن ۶۶-۶۷، معاون نخست وزیر درامور نفت و حمل نقل ۶۷-۶۸، مشاور شرکت نفت «انی» (ایتالیایی) ۶۸، در حال حاضر مشاور بخش خصوصی دربیروت. دریافت نشان لیاقت (درجه اول)، نشان درجه سوم نیل، ستاره نظامی، مدال آزادی بخش، مدال فلسطین، نشان بزرگ یوگسلاوی، نشان «واسکونوتز بالبوا» از پاناما، مدال درجه سوم جمهوری، مدال خدمات نظامی (درجه اول)، نشان درجه اول جمهوری.

يونس جابر، سرگرد ابویکر : نظامی لیبیایی، ت. نوامبر ۱۹۴۲ در لیبی، تح. دن. افسری تریپولی (طرابلس) و مرکز آموزش زبان انگلیسی تریپولی.

دریافت درجه ستونی ارتش اوت ۶۷، شرکت وهمکاری در کودتای نظامی سپتامبر ۱۹۶۹ به رهبری سرهنگ معمر قذافی علیه حکومت ملک ادريس (ر.ک.)، ع. شورای فرماندهی انقلاب ۶۹-۷۷، ع. دیپرخانه مشترک کنگره عمومی خلق لیبی ۷۷-۷۸، فرمانده کل نیروهای مسلح لیبی.

بیلماز، مسعود: فارغ التحصیل علوم سیاسی، سیاستمدار ترک، ت. ۶ نوامبر ۱۹۴۷ در استانبول، تح. در استانبول، دانشکده مطالعات سیاسی دا. آنکارا، لندن. و فرانسه (کلون).

سابقاً مدیر شرکت در بخش خصوصی (تجاري)، نماینده مجلس از شهر «ریز» ۸۳، وزیر سابق کشور، وزیر فرهنگ و جهانگردی ۸۶-۸۷، وزیر امور خارجه ۸۷-۹۰، نخست وزیر ترکیه ژوئن-نوامبر ۹۱، ائتلاف سیاسی با حزب «راه راست» (به رهبری خانم تانسو چیللر) و تشکیل کابینه ائتلافی پس از انتخابات عمومی دسامبر ۹۵ به مدت کوتاه و ناپایدار، ع. حزب «مام میهن»، بعداً رهبر حزب «مام میهن» (پس از فوت تورگوت اوزال)،

کتابشناسی

الف- منابع فارسی و عربی

٤٠٥

- ۱- آرین پور، یحیی. از نیما تا روزگار ما (تاریخ ادب فارسی معاصر). تهران: انتشارات زوار، ۱۳۷۴. ۱۶۳۸ ص.
- ۲- آسیموف، آیاز. دایرة المعارف دانشمندان علم و صنعت. ج ۲. تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۶. ۳. ج ۱۸۸۱ ص.
- ۳- احزاب در کشورهای اسلامی. ترجمه جواد شیخ الاسلامی. تهران: بنیاد دایرة المعارف اسلامی، ۱۳۶۶. ۱۲۲ ص.
- ۴- احمدی، حمید. ریشه‌های بحران در خاورمیانه. تهران: انتشارات کیهان، بهار ۱۳۶۹. ۵۰۰ ص.
- ۵- احمدی، حمید (تدوین و ترجمه). شریعتی در جهان (نقش دکتر علی شریعتی در بیدارگری اسلامی از دیدگاه اندیشمندان و محققان خارجی). ج ۴. تهران: شرکت سهامی انتشار ۱۳۷۴. ۳۲۷ ص.
- ۶- ارغندی، دکتر علیرضا. کتابشناسی عمومی تاریخ سیاسی ایران از مشروطیت تا انقلاب اسلامی ایران. تهران: انتشارات کیهان، تابستان ۱۳۶۵ ص.
- ۷- استعلامی، دکتر محمد. شناخت ادبیات امروز. تهران: انتشارات موسسه عالی علوم ارتباطات اجتماعی، فروردین ۱۳۴۹. ۱۸۷ ص.
- ۸- اسدی، بیژن. کتابشناسی موضوعی خلیج فارس (فارسی و عربی) (کتابها، مقاله‌ها، رساله‌ها، اسناد و مدارک). تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، ۱۳۶۸. ۴۴۲ ص.
- ۹- اسدی، بیژن. علائق و استراتژی ابرقدرتها در خلیج فارس: ۱۳۶۸-۱۳۵۷. تهران: انتشارات دانشگاه شهردیشتی، ۱۳۷۱. ۲۰۸ ص.
- ۱۰- اطلاعاتی درباره شورای فرهنگی سلطنتی ایران (نشریه دبیرخانه شورای فرهنگی سلطنتی ایران). تهران: دبیرخانه شورای فرهنگی سلطنتی ایران، شهریور ۱۳۴۲. ۱۰۴ ص.
- ۱۱- اطلس راهنمای کشورهای جهان. دفتر اول: خاورمیانه. ج ۲. تهران: سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، ۱۳۷۱. نقشه‌های تفکیکی.
- ۱۲- افراسیابی، بهرام (به کوشش). خاطرات و مبارزات دکتر حسین فاطمی. تهران: انتشارات سخن، پائیز ۱۳۶۶. ۳۶۲ ص.
- ۱۳- افشار، ایرج (تدوین)، (و) بنی آدم، حسین (باهمکاری). کتابشناسی ده‌ساله کتابهای ایران (۱۳۴۲-۱۳۴۳). تهران: انجمن کتاب، ۱۳۴۶. ۷۵۱ ص.
- ۱۴- اکرمی، موسی. برسک نامه. تهران: انتشارات دانشگاه شهردیشتی، ۱۳۷۷. ۵۱۴ ص.
- ۱۵- ال. جندزایر، پروفسور ایرن. فرانسس فانون، تحلیلی ارزش‌گذاری جامعه شناس انقلابی الجزایر. ترجمه سیدعلیرضا ماهاجری. قم: انتشارات امید، [۱۳۵۸].
- ۱۶- امارات خلیج فارس، پژوهش اقتصادی و سیاسی و اجتماعی. ترجمه دکتر مهدی مظفری. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی، ۱۳۵۷. ۱۸۳ ص.
- ۱۷- انصاری، جواد. ترکیه در جستجوی نقشی تازه در منطقه. تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، ۱۳۷۲. ۳۹۰ ص.
- ۱۸- بابایی، علی. فرهنگ تاریخی-سیاسی ایران و خاورمیانه. تهران: انتشارات رس، ۱۳۷۴. ۴. ج.
- ۱۹- بارگر، توماس سی. سیاست انرژی کشورهای عربی خلیج فارس. ترجمه بیژن اسدی. تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۶۰. ۱۴۰ ص.
- ۲۰- باقی، ع. کاوشی درباره روحانیت. قم: (بی‌نام)، اسفند ۱۳۶۴. ۴۰۸ ص.
- ۲۱- بامداد، مهدی. تاریخ رجال ایران: قرون ۱۲، ۱۳، ۱۴. تهران: کتابفروشی زوار، ۱۳۴۷. ۶. ج.
- ۲۲- برز، لئی. مُشت آهنین (سرگذشت ولادیمیر زایوتینسکی، مناخیم بگین و اسحاق شامیر). ج ۳. ترجمه دکتر حسین ایوتراپیان. تهران: انتشارات اطلاعات، ۱۳۷۴. ۳۵۱ ص.
- ۲۳- بنی آدم، حسین (به کوشش و پژوهش). کتابشناسی موضوعی ایران، سالهای ۱۳۴۳-۱۳۴۸. تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، اسفند

- ۲۴- بینش، تقی. *تاریخ مختصر موسیقی ایران*. تهران: آرین، ۱۳۷۴. ۱۹۱ ص.
- ۲۵- بازارگاد، دکتر بهاء الدین. *کرونولوژی تاریخ ایران*. تهران: کتابفروشی اشرافی، اسفند ۱۳۴۵. ۳۲۸ ص.
- ۲۶- پهلوی، محمدرضا. *پاسخ به تاریخ*. ترجمه دکتر حسین ابوترابیان. تهران: مترجم، ۱۳۷۱. ۴۶۰ ص.
- ۲۷- ترکمان، محمد (به کوشش). *اسناد نقض بیطریقی ایران در شهریور ۱۳۲۰ (سیاست خارجی در آستانه اشغال)*. تهران: انتشارات کویر، رومستان ۱۳۷۰. ۲۷۸ ص.
- ۲۸- جابر، فؤاد (و) کواتن، ویلیام (و) موزلی لش، آن. *تاریخ انقلاب فلسطین*. ترجمه حمید احمدی. تهران: انتشارات الهام، تابستان ۱۳۶۱. ۲۸۰ ص.
- ۲۹- جزئی، بیژن. *تاریخ سی ساله ایران*. (بی جا): انتشارات آیدین، (بی تا)، بدون شماره صفحه.
- ۳۰- الجمیلی، سرهنگ ع. نگاهی به تاریخ سیاسی عراق. ترجمه محمد حسین زوار کعبه. تهران: حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۰. ۱۵۱ ص.
- ۳۱- خواجه نوری، ابراهیم. *بازیگران عصر طلایی*. ج ۲. تهران: کتابهای جیبی، ۱۳۵۷. ۲۰۴ ص.
- ۳۲- خدواری مجید. *گرایش‌های سیاسی در جهان عرب*. ترجمه عبدالرحمن عالم. تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی، ۱۳۶۶. ۳۱۷ ص.
- ۳۳- خردمند، محمد. *دیدار با ابرار*. جلد ۲۳: شهید مطهری، مرزبان بیدار. تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵. ۲۱۵ ص.
- ۳۴- خوش نیت، سید حسین. *سید مجتبی نواب صفوی: اندیشه‌ها، مبارزات و شهادت او*. تهران: انتشارات منشور برادری، اسفند ۱۳۶۰. ۲۴۶ ص.
- ۳۵- دایرة المعارف فارسی. تهران: کتابهای جیبی با همکاری انتشارات فرانکلین، ۱۳۵۶. جلد دوم (بخش اول): ش-ل. ص ص ۱۴۲۶-۲۵۵۸ (۱۱۳۲ ص).
- ۳۶- دایرة المعارف فارسی. تهران: کتابهای جیبی، ۱۳۷۴. جلد دوم (بخش دوم): م-ی. ص ص ۲۵۵۹-۳۵۷۱ (۱۰۱۲ ص).
- ۳۷- دریشایر، یان. *تحولات سیاسی در اتحاد شوروی، از بزرگ‌نمای تا گورباق*. ترجمه هرمز همایون پور. تهران: سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، ۱۳۶۷. ۲۳۳ ص.
- ۳۸- درودیان، محمد. *آغاز تا پایان (سالنامه تحلیلی): بررسی وقایع سیاسی- نظامی جنگ از زمینه سازی تهاجم عراق تا آتش بس*. سیری در جنگ ایران و عراق - ۶. تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۷۶. ۲۴۸ ص.
- ۳۹- درینیک، ژان پیر. *خاورمیانه در قرون بیستم*. ترجمه دکتر فرنگیس اردلان. تهران: جاویدان، ۱۳۶۸. ۵۱۱ ص.
- ۴۰- رائین، اسماعیل. *فراموشخانه و فراماسونری در ایران*. ج ۴. تهران: انتشارات امیر کبیر، ۱۳۵۷. ۷۷۱-۳ ص.
- ۴۱- رازی، عبدالله. *تاریخ مفصل ایران، از تأسیس سلسه ماد تا عصر حاضر*. ج ۲. تهران: انتشارات اقبال، ۱۳۲۵. ۶۸۶ ص.
- ۴۲- روکاج، لیویا. *تروریسم مقدس اسرائیل*. ترجمه مرتضی اسدی. تهران: انتشارات کیهان، ۱۳۶۵. ۱۴۲ ص.
- ۴۳- رولان، رومن. *موسیقیدانان امروز*. ترجمه رضا رضایی. [تهران]: مشعل، ۱۳۶۹. ۲۷۶ ص.
- ۴۴- سرکیس، نیکلا. *نفت، تنها و آخرین شانس خاورمیانه*. ترجمه دکتر ارسلان ثابت سعیدی. تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۳. ۲۳۵ ص.
- ۴۵- سروش، دکتر عبدالکریم (زیر نظر). *یادنامه شهید مطهری*. تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، شهریور ۱۳۶۰.
- ۴۶- سعیدیان، عبدالحسین. *مشاهیر نام اوران و رهبران*. تهران: مؤلف، ۱۳۷۳. ۲۰۸ ص.
- ۴۷- سفری، محمدعلی. *قلم و سیاست (از استعفای رضاشاه تا سقوط مصدق)*. تهران: نشر نامک، بهار ۱۳۷۱.
- ۴۸- السُّمان، علی. *رویارویی مسلک‌ها و جنبش‌های سیاسی در خاورمیانه عربی تا سال ۱۹۶۷*. ترجمه حمیدنوحی. تهران: انتشارات قلم، اسفند ۱۳۵۷. ۲۱۲ ص.
- ۴۹- سمیعی، احمد. *سی و هفت سال*. ج ۴. تهران: شبایز، دی ماه ۱۳۶۷. ۲۲۶ ص.

- ۵- سیاستگزاران و رجال سیاسی در: روابط خارجی ایران (به ضمیمه قوانین امور تشکیلاتی و استخدامی وزارت امور خارجه). تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی ۱۳۶۹. ۱۹۰ ص.
- ۵۱- سیاست و سازمان حزب توده از آغاز تا فروپاشی. تهران: موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۷۰. ج ۱. ۳۸۷ ص.
- ۵۲- شجیعی، زهرا. نخبگان سیاسی ایران، از انقلاب مشروطیت تا انقلاب اسلامی. تهران: انتشارات سخن، ۱۳۷۲. ج ۴. ۴۰۷ ص.
- ۵۳- شریده، محمد. شخصیت‌های اسرائیلیه. بیرون: مرکز доказаний الاستراتیجی و бізнес-відомості، ۱۹۹۵. ۲۲۷ ص.
- ۵۴- شفق، دکتر رضازاده. تاریخ ادبیات ایران برای دبیرستانها. ج ۲. حواشی و ملحقات از: محمد صمصمی. [تهران]: کتابفروشی شهریار و کتابفروشی شهسواری، ۱۳۴۰. ۴۲۶ ص.
- ۵۵- شوادران، بنجامین. خاورمیانه، نفت و قدرتهای بزرگ. ج ۲. ترجمه عبدالحسین شریفیان. تهران: کتابهای جیبی (با همکاری انتشارات فرانکلین)، ۱۳۵۴. ۵۰۲ ص.
- ۵۶- شیفته، دکتر نصرالله. زندگینامه و مبارزات سیاسی محمد مسعود (مدیر روزنامه مرد امروز). تهران: انتشارات آفتاب حقیقت، ۱۳۶۲.
- ۵۷- طلوی، محمود. فرهنگ جامع سیاسی. تهران: نشر علم و انتشارات سخن، ۱۳۷۲. ۱۰۱۲ ص.
- ۵۸- طبری، احسان. کژراهه، خاطراتی از تاریخ حزب توده. ج ۳. تهران: انتشارات امیر کبیر، ۱۳۶۷. ۳۷۵ ص.
- ۵۹- ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، جستارهای از تاریخ معاصر ایران. تهران: موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۶۹. ج ۲. ۷۳۱ ص.
- ۶۰- عابدینی، حسن. فرهنگ داستان نویسان ایران. تهران: نشر دبیران، بهار ۱۳۶۹. ۱۷۸ ص.
- ۶۱- عابدینی، حسن. صدساal داستان نویسی در ایران: ۱۲۵۳-۱۳۴۲. ج ۲. تهران: نشر تدری، ۱۳۶۹. ج ۱. ۳۲۴ ص.
- ۶۲- عابدینی، حسن. صدساal داستان نویسی در ایران: ۱۳۴۲-۱۳۵۷. ج ۲. نشر تدری، ۱۳۶۹. ج ۲. ۴۲۲ ص.
- ۶۳- عاقلی، باقر. روزشمار تاریخ ایران، از مشروطه تا انقلاب اسلامی. ج ۲. تهران: نشر گفتار، ۱۳۷۴. ج ۲. ۵۸۲ ص.
- ۶۴- عبدالله پور، احمد. وزرای معارف ایران (وزیران آموزش و پرورش). (بی جا): مؤلف، زمستان ۱۳۶۹. ۲۴۰ ص.
- ۶۵- عقیقی بخشایشی. یکصد سال مبارزه روحانیت مترقبی، از میرزای شیرازی تا امام خمینی. قم: دفتر نشر نوید اسلام، ۱۳۵۸. ج ۲. ۱۵۰ + ۱۸۴ ص.
- ۶۶- علوفی، بزرگ. پنجاه و سه نفر. چاپ جدید. تهران: امیر کبیر، ۱۳۵۷. ۲۴۲ ص.
- ۶۷- علی بابایی، غلامرضا. فرهنگ علوم سیاسی، کتاب پنجم (ج ۷): شخصیت‌های سیاسی. تهران: نشر ویس، ۱۳۶۸. ۲۴۹ ص.
- ۶۸- علیزاده هـ. (تئیه و تنظیم). فرهنگ سیاسی لبنان. ترجمه محمدرضا گلسرخی و محمدرضا معماری. تهران: نشر سفیر، ۱۳۶۸. ۳۱۶ ص.
- ۶۹- فردوست، ارشید حسین. ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، خاطرات ارشید سابق حسین فردوست. تهران: موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۶۹. ج ۱. ۷۰۸ ص.
- ۷۰- فرهنگ تاریخ. ترجمه احمد تدین، و شهین احمدی. تهران: انتشارات آگاه، تابستان ۱۳۶۹. ج ۲. ج ۱۴۵۴ ص.
- ۷۱- کاتم، ریچارد. ناسیونالیسم در ایران. ترجمه احمد تدین. تهران: انتشارات کویر، ۱۳۷۱. ۴۵۷ ص.
- ۷۲- کارنامه بزرگان ایران. تهران: اداره کل انتشارات و رادیو، خرداد ماه ۱۳۴۰. ۱۳۴۰. ۴۶۱ ص.
- ۷۳- کانده، رولان دو. فرهنگ بزرگ موسیقی. ترجمه و گردآوری: شهره شعشانی. تهران: فاریاب، ۱۳۷۲. ۴۲۴ ص.
- ۷۴- کشاورز، دکتر فریدون. من مهم میکنم کمیته مرکزی حزب توده را. (بی جا، بی نا)، آذر ماه ۱۳۵۷ / دسامبر ۱۹۷۸. ۱۱۶ ص.
- ۷۵- کلر، زنزال پیر. مسئله عرب. (سری کتابهای چه میدانم؟). ترجمه عباس شوقی. تهران: موسسه مطبوعاتی علمی، ۱۳۴۰. ۱۴۰ ص.
- ۷۶- کیانوری، نورالدین. حزب توده ایران و دکتر محمد مصدق. تهران: انتشارات توده، ۱۳۵۹. ۴۷ ص.
- ۷۷- کیانوری، نورالدین. خاطرات نورالدین کیانوری. ج ۲. تهران: انتشارات اطلاعات (موسسه تحقیقاتی و انتشاراتی دیدگاه)، ۱۳۷۲. ۶۸۷ ص.
- ۷۸- گاهشمار رویدادهای تاریخ معاصر خاورمیانه، جلد اول: ۱۸۵۰-۱۷۹۸. تهران: سروش، مؤسسه مطالعات تاریخ خاورمیانه، ۱۳۶۹. ۳۶۶ ص.

- ۷۹- گرانتوسکی، ا.آ، و دیگران . تاریخ ایران از زمان باستان تا امروز . ترجمه کیخسرو کشاورزی . تهران: انتشارات پویش، ۱۳۵۹ . ۶۵۴ ص.
- ۸۰- لنچافسکی، ژرژ . تاریخ خاورمیانه . ترجمه دکتر هادی جزایری . تهران: انتشارات اقبال، ۱۳۲۷ . ۵۲۹ ص.
- ۸۱- لیتل فیلد، هنری و . تاریخ اروپا از سال ۱۸۱۵ به بعد . ج ۲ . تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۴۶ . ۳۸۴ ص.
- ۸۲- مصاحب، غلامحسین (به سرپرستی) . دایرة المعارف فارسی . تهران: انتشارات فرانکلین، و دیگران، ۱۳۴۵ . جلد اول: آس . ۱۴۲۵ ص.
- ۸۳- معین، دکتر محمد . فرهنگ فارسی معین، ج ۵ و ۶ : فرهنگ اعلام . ج ۴ . تهران: انتشارات امیرکبیر، ۱۳۶۰ . ۲۲۵۱ ص.
- ۸۴- ملک ایودی، کالین . اطلس تاریخی جهان از آغاز تا امروز . ج ۴ . ترجمه فریدون فاطمی . تهران: نشر مرکز، ۱۳۷۱ . ۷۳۷ ص.
- ۸۵- موسوی، سیدرسول (به کوشش) . کتابشناسی موضوعی فلسطین . تهران: وزارت ارشاد اسلامی (اداره کل انتشارات و تبلیغات)، اسفند ۱۳۶۴ ص. ۷۹ .
- ۸۶- نخله، امیل آ . روابط آمریکا و اعراب در خلیج فارس . ترجمه کارو . تهران: سروش، ۱۳۵۹ . ۱۱۹ ص.
- ۸۷- نجمی، ناصر . با مصدق و دکتر فاطمی . تهران: نشر معاصر، خرداد ۱۳۶۸ . ۱۶۶ ص.
- ۸۸- نشاشیبی، ناصر الدین . در خاورمیانه چه گذشت؟ ج ۲ . ترجمه م.ح . روحانی . تهران: انتشارات توس، ۱۳۵۷ . ۶۷۱ ص.
- ۸۹- نصیری فر، حبیب الله . مردان موسیقی ستی و نوین ایران . تهران: انتشارات راد، ۱۳۶۹ . ۲۳ . ج .
- ۹۰- بیزدی، دکتر ابراهیم . بررسی و تحلیل گزارش کمیسیون تاور . تهران: نهضت آزادی ایران، تیرماه ۱۳۶۶ . ۲۷ ص . (جزوه زیراکسی)

ب- منابع انگلیسی

- 91-Bacharach, Jere L . A Middle East Studies , Handbook .London :Cambridge University press,1984 . 160 pp.
- 92-Behrouz, K. & Ourmazdi , M .(Mrs.) . Iran Who's Who , 1993 . 4 th.ed. Tehran: Author, 1993 . 473 pp.
- 93-Ben (Benditer) , Itzhak (ed .).Who's Who in Israel , 1990 - 91. Tel-Aviv : Publishers Ltd.,1990. 351 pp.
- 94-Greenfield, Stanley R. (ed.).Who's Who in the United Nations and Related Agencies.Detroit: Omnigraphics Inc., 1992 . 850 pp.
- 95-Hart, Michael H. The 100 "A" Ranking of the Most Influential Persons in History. Secaucus: Citadel Press , 1987 .572 pp.
- 96-Hiro , Dilip. Inside the Middle East. London : Routledge & Kegan Paul , 1982 . 471 pp.
- 97- Hunter, Brian (ed.). The Statesman's Year-Book, 1994- 95 . 131 st.ed.London: Macmillan press, 1994 . 1709 pp.
- 98-Hurewitz, J.C.Diplomacy in the Near andMiddle East , A Documentary Record: 1535 -1914 . Second Printing. Princeton (N.J.):D.Van Nostrand Co., 1958 . Vol.I. 291 pp.
- 99-International Yearbook and Statesmen's Who is Who,1993 - 4 . London: Burk's Peerage Ltd, 1993.
- 100-The International Who's Who 1994-95 . 58 th. Edition.London:Europa Publications Ltd, 1994. 1730 pp.
- 101-Iran Almanac, and Book of Facts: 1966. 5th.ed.Tehran : The Echo of Iran , 1965 .870 pp.
- 102-Iran Who's Who , 1976 . 3th. ed. Tehran: The Echo of Iran , 1976. 624 pp.

- 103-Ismael, Tareq . **International Relations of the Contemporary Middle East, A Study in World Politics.** Syracuse (NY): Syracuse University Press, 1986 . 290 pp.
- 104-Khoury, Fred J.**The Arab Israeli Dilemma.**Third ed. Syracuse (NY.): Syracuse University Press, 198 .605 pp.
- 105-Little , Tom. **Modern Egypt.** New York:Frederick A. Preager Inc., 1967 . 300 pp.
- 106-Long, David E., & Reich, Bernard (eds.). **The Government and Politics of the Middle East and North Africa.**Boulder & London : Westview press, 1986. 479 pp.
- 107-Mansfield, Peter.**The Arabs.** New edition (3rd.ed.). Middle Sex (England):Penguin Books Ltd., 1985 .527 pp.
- 108-**The Middle East and North Africa,(Different Years).** London : Europa Publications Ltd. , Different Years.
- 109-Mostyn, Trevor & Hourani, Albert (eds.). **The Cambridge Encyclopedia of the Middle East and North Africa .** Cambridge: Cambridge U. Press,1988 . 504 pp.
- 110-Nettleton Fisher , Sydney. **The Middle East , A History.** 7th. Printing NewYork: Alfred A. Knopf , 1967 . 650 pp.
- 111-**The Oxford Dictionary for Writers and Editors.** Oxford: Clarendon Press,1981. 448 pp.
- 112-Palmer, Alan.**Who`s Who in World Politics, From 1860 to the Present day.**London : Routledge , 1996. 363 pp.
- 113-Parkinson , Roger.**Encyclopedia of Modern War.** London: Routledge & Kegan Paul ,1977. 226 pp.
- 114-Plano, Jack C . & Olton , Roy.**The International Relations Dictionary .** Fourth ed.Santa Barbara, Cal.: ABC-Clio ,1988.446 pp.
- 115-Pratt, Julius W.**A History of United States Foreign Policy.** 5 th . Printing.Englewood Cliffs (N.J.) : Prentice- Hall, Inc.,1959 .808 pp.
- 116-Reich, Bernard (ed).**Political Leaders of the Contemporary Middle East and North Africa, a Biographical Dictionary.** New York: Greenwood Press, 1990 . 557 pp.
- 117-Rustow, Dankwart A.**Middle Eastern Political Systems.** 10 th. Printing .London: prentice-Hall, Inc.,1971 . 114 pp.
- 118-Salibi, Kamal S.**The Modern History of Lebanon .** London:Weidenfeld and Nicolson, 1965. 228 pp.
- 119-Soviet Foreign Policy, A Brief Review : 1955-65.Moscow: Progress Publishes,1967. 285 pp.
- 120-Spencer, William.**Political Evolution in the Middle East.** New York: J.B. Lippincott Co.1962. 440 pp.
- 121-Magnusson,Magnus(ed.).**Chambers Biographical Dictionary.** Edinburgh(Eng.):W&R Chambers Ltd. 1990 . 1640 pp.
- 122-**Webster`s Biographical Dictionary.** Massachusetts: G&C.Merriam Co., 1980. 1697 pp.
- 123-**Webster`s Seventh New Collegiate Dictionary.** Massachusetts: G&C. Merriam Co. ,1972.1222 pp.
- 124-**Who`s Who in Iran .** Written and Prepared [by] Iran Research Group. Weiden Weg, W. Germany:

ج-نشریات ادواری

در گردآوری و تدوین اطلاعات مربوط به افراد و شخصیت‌های مندرج در این کتاب، در کنار استفاده گسترده از منابع بالا، ضمناً از نشریات ادواری گوناگونی (نظیر: روزنامه‌ها، هفته‌نامه‌ها، ماهنامه‌ها، فصلنامه‌ها و غیره) نیز بهره گیری شده است که به جهت تعدد آنها از ذکر مشخصات مربوط خودداری شده است.

Who's Who in the Middle East

Researched & Compiled by:

Bijan Assadi

**Center for Scientific Research and Middle East
Strategic Studies**

Tehran, September 2000

